STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

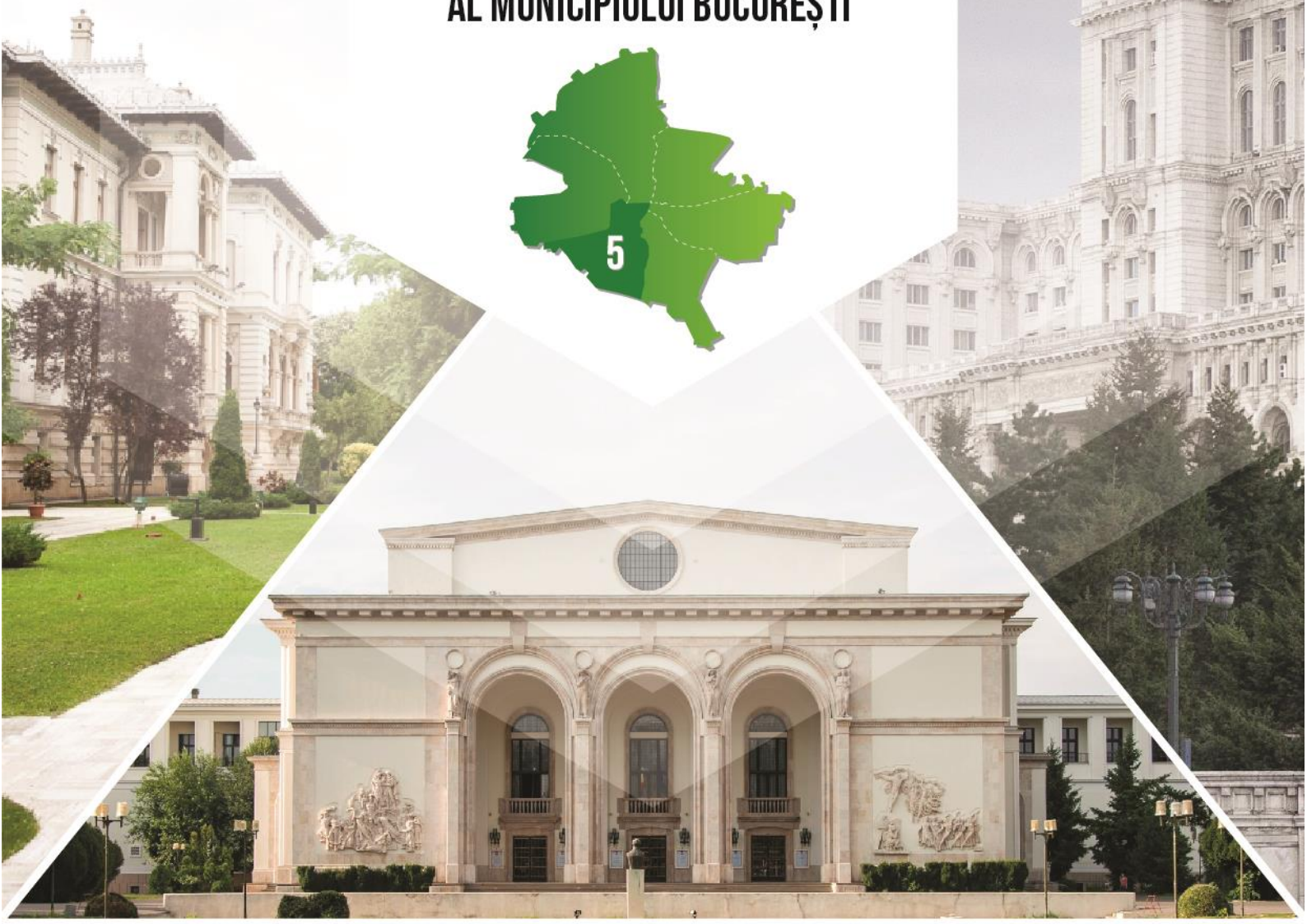

SECTORUL TĂU
COMUNITATEA TA
VOCEA TA

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

CUPRINS

1. INTRODUCERE 1
1.1. SCOPUL ȘI ROLUL DOCUMENTAȚIEI 1
1.2. CONTEXTUL ȘI NECESITATEA STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ 4
1.3. METODOLOGIA DE ELABORARE A STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ 45
2. ASPECTE GENERALE 50
2.1. SCURTĂ PREZENTARE A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 50
2.2. CADRUL NATURAL ȘI RESURSELE NATURALE 70
2.3. SCURT ISTORIC 77
2.4. PROFILUL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL 80
2.5. PROFILUL DEMOGRAFIC 113
3. PROFILUL ECONOMIC AL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 139
3.1. PERSPECTIVA DE ANSAMBLU A ECONOMIEI 139
3.2. MEDIUL DE AFACERI 151
3.3. PROFILUL ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE 165
3.4. INVESTIȚIILE LOCALE 175
3.5. STRUCTURI ASOCIATIVE DE CREȘTERE A COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE .. 185
3.6. FORȚA DE MUNCĂ 194
4. PROFILUL PATRIMONIAL, TURISTIC ȘI CULTURAL AL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 214
4.1. POTENȚIALUL TURISTIC AL CADRULUI NATURAL 214
4.2. PATRIMONIUL NATURAL PROTEJAT 217
4.3. PATRIMONIUL CULTURAL MATERIAL ȘI IMATERIAL 219
4.4. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE TURISTICE 262
5. INFRASTRUCTURA SOCIALĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 274
5.1. SISTEMUL ȘI INFRASTRUCTURA EDUCAȚIONALĂ 274

5.2. SISTEMUL ȘI INFRASTRUCTURA SANITARĂ.....307
5.3. SISTEMUL ȘI INFRASTRUCTURA DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ 331
6. INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI LA NIVELUL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 373
6.1. CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ 373
6.2. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT 398
6.3. INFRASTRUCTURA TEHNICO-EDILITARĂ..... 430
7. MEDIUL ȘI INFRASTRUCTURA DE MEDIU LA NIVELUL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 511
7.1. REȚEAUA DE SPAȚII VERZI..... 512
7.2. CALITATEA APEI 529
7.3. CALITATEA SOLULUI..... 544
7.4. CALITATEA AERULUI..... 549
7.5. BIODIVERSITATE 565
7.6. RISCURI DE MEDIU 574
7.7. SCHIMBĂRILE CLIMATICE..... 591
7.8. DEZVOLTAREA DURABILĂ A MEDIULUI 600
8. INTERVENȚII SMART CITY LA NIVELUL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI.....607
8.1. CONCEPTUL SMART CITY 607
8.2. SECTOR 5 – SMART COMUNITY..... 613
9. ANALIZA SWOT - Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități, Amenințări 625
9.1. INFRASTRUCTURA URBANĂ (TRANSPORT ȘI COMUNICAȚII, LOCUINȚE, UTILITĂȚI, SPAȚIUL URBAN).....625
9.2. DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI RESURSE UMANE 638
9.3. TURISM, CULTURĂ ȘI PATRIMONIU 646
9.4. CADRUL NATURAL ȘI MEDIUL 657
9.5. EDUCAȚIE, SĂNĂTATE ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ..... 670
9.6. CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ 684

10.STABILIREA OBIECTIVELOR STRATEGICE 687

10.1.OBIECTIVE STRATEGICE EUROPENE, REGIONALE ȘI NAȚIONALE 687

10.2. ARHITECTURA PROGRAMELOR OPERAȚIONALE 2021-2027 702

10.3. PROGRAME DE COOPERARE TERITORIALĂ ȘI TRANSFRONTALIERĂ 728

10.4. VIZIUNE, MISIUNE ȘI OBIECTIVE DE DEZVOLTARE ALE SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 742

10.5. OBIECTIVELE STRATEGICE ALE STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI.....745

10.6. PORTOFOLIUL DE PROIECTE..... 761

11. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ 831

11.1. CONTEXTUL INSTITUȚIONAL DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ 831

11.2. INDICATORII DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE A IMPLEMANTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ 832

11.3. RISCURI ÎN IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ. MĂSURI DE ATENUARE 842

11.4. PROCEDURA DE PRIORITIZARE A PROIECTELOR STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ..... 844

11.5. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ..... 846

ANEXA NR.1 – CONSULTARE PUBLICĂ LA NIVELUL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI – INTERVIURI DOOR-TO-DOOR 849

BIBLIOGRAFIE 853

LISTA FIGURILOR

Fig. 1.1. Obiective de Dezvoltare Durabilă - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă 13
Fig. 1.2. Instrumente de finanțare pentru perioada 2021-2027 21
Fig. 2.1. Hartă localizare Regiunea București-Ilfov în România 50
Fig. 2.2. Asociații de Dezvoltare Intercomunitară existente la nivelul Regiunii București-Ilfov 56
Fig. 2.3. Localizarea Sectorului 5 în cadrul Municipiului București.....58
Fig. 2.4. Harta Sectorului 5 al Municipiului București.....59
Fig. 2.5. Nivelul de accesibilitate al UAT-urilor din Regiunea București-Ilfov față de rețeaua TEN-T rutieră.....65
Fig. 2.6. Rețeaua de drumuri naționale și județene în raport cu rețeaua rutieră TEN-T centrală și globală 67
Fig. 2.7. Rețeaua feroviară principală și stațiile din jurul Municipiului București 69
Fig. 2.8. Harta unităților de relief din Regiunea București-Ilfov 70
*Fig. 2.9. Zonele metropolitane existente și zonele urbane funcționale propuse ale reședințelor de județ din România (**studiu realizat de Banca Mondială**)..... 81*
Fig. 2.10. Utilizarea terenurilor (Corine Land Cover) la nivelul regiunii București-Ilfov 82
Fig. 2.11. Modelul conceptual de dezvoltare spațială al Municipiului București 84
Fig. 2.12. Organizarea administrativ-teritorială a Municipiului București conform noului Plan Urbanistic General 94
Fig. 2.13. Planul de dezvoltare al Municipiului București conform noului Plan Urbanistic General.....95
Fig. 2.14. Împărțirea pe cartiere a Sectorului 5 96
Fig. 2.15. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 5 102
Fig. 2.16. Date statistice privind spațiile punctuale, Sectorul 5 104
Fig. 2.17. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 5 105
Fig. 2.18. Numărul de locuințe, în profil teritorial, în anul 2021 106
Fig. 2.19. Evoluția fondului de locuințe în Regiunea București-Ilfov/Municipiul București/Județul Ilfov în perioada 2016-2021 107
Fig. 2.20. Harta de risc seismic - sursa: Proiectul "ALERT" dedicat conștientizării riscului seismic 110
Fig. 2.21. Evoluția populației în Regiunea București-Ilfov / Municipiul București / Județul Ilfov în perioada 2011-2021 115
Fig. 2.22. Populația Sectorului 5 al Municipiului București în perioada 2000-2021 116
Fig. 2.23. Organizarea pe grupe de vârstă a populației Sectorului 5 al Municipiului București, anul 2021 117

Fig. 2.24. Structura demografică pe grupe de vârstă în Municipiul București și Sectorul 5 al Mun. București, în anul 2021 119
Fig. 2.25. Piramida pe grupe de vârste și sexe în Sectorul 5 al Municipiul București, anul 2021 119
Fig. 2.26. Evoluții demografice (născuți-vii și decedați) la nivelul Sectorului 5 București, 2015-2021 124
Fig. 2.27. Sporul natural în Sectorul 5 București și în Mun. București, 2015-2021 125
Fig. 2.28. Bazinul de atracție de noi rezidenți al Municipiului București, în perioada 2001-2011 128
Fig. 2.29. Soldul schimbărilor de domiciliu la nivelul Regiunii București-Ilfov, Municipiului București și Județului Ilfov, în perioada 2012 – 2021 129
Fig. 2.30. Schimbările de domiciliu la nivelul Regiunii București-Ilfov în perioada 2012-2021 132
Fig. 2.31. Numărul populației domiciliate și densitatea locuitorilor, la nivelul Județului Ilfov (A) și al Municipiului București (B), în anul 2021 134
Fig. 2.32. Structura etnică a populației, pe sectoare ale Municipiului București, la RPL 2011 136
Fig. 2.33. Profilul confesional al populației municipiului București 137
Fig. 2.34. Profilul confesional minoritar pe sectoare ale Municipiului București, la RPL 2011 138
Fig. 3.1. Contribuția regiunilor la formarea PIB-ului national, anul 2018 141
Fig. 3.2. PIB-ul pe locuitor (euro/locuitor) la nivel național și pe regiuni de dezvoltare .142
Fig. 3.3. Evoluția PIB (PPS)/locuitor în perioada 2012-2019 143
Fig. 3.4. PIBR, Venitul primar net și Venitul disponibil net pe regiuni, în anul 2019 (milioane lei) 144
Fig. 3.5. Întreprinderi active pe clase de mărime în regiunea București Ilfov și Municipiul București, anul 2021 147
Fig. 3.6. Repartiția pe clase de mărime și sectoare administrative a subunităților companiilor din municipiul București 149
Fig. 3.7. Numărul firmelor din Sectorul 5 București după domeniul de activitate, anii 2020 și 2021 156
Fig. 3.8. Repartiția numărului de salariați pe sectoare economice și domenii de activitate, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 158
Fig. 3.9. Ponderea sectoarelor economice, după cifra de afaceri, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 160
Fig. 3.10. Ponderea sectoarelor economice, după profitul net, Sectorul 5, anii 2020 și 2021 162
Fig. 3.11. Harta economică a firmelor din Sectorul 5 București 163

Fig. 3.12. Distribuția fondului funciar după modul de folosință în Regiunea București-Ilfov 166
Fig. 3.13. Structura sectorului industrial din Sectorul 5 al Mun. București, anul 2021 171
Fig. 3.14. Unități locale active, număr salariați și investiții brute pe activități economice de bază în regiunea București Ilfov 176
Fig. 3.15. Dinamica exporturilor și importurilor municipiului București, în perioada 2011-2019, mii euro 179
Fig. 3.16. Investiții străine directe în regiunea București Ilfov – 2012 – 2019 181
Fig. 3.17. Ponderea investițiilor străine directe în total ISD național (2019) 182
Fig. 3.18. Dinamica investițiilor străine directe în municipiul București, în perioada 2007-2018 182
Fig. 3.19. Dinamica numărului societăților cu participare străină la capital nou înmatriculate și valoarea aporturilor noi de capital străin subscris la înmatriculare în municipiul București, în perioada 2014-2018 183
Fig. 3.20. Gradul de inovare al regiunilor la nivelul anului 2021 190
Fig. 3.21. Resursele de muncă disponibile la nivelul Regiunii de dezvoltare București-Ilfov 195
Fig. 3.22. Resursele de muncă ale municipiului București, pe sexe, în perioada 2012-2021, mii persoane 196
Fig. 3.23. Dinamica populației ocupate în Municipiul București, pe principalele activități economice, în 2017 și 2021, mii persoane 198
Fig. 3.24. Numărul total de salariați din municipiul București, în perioada 2017-2021..... 199
Fig. 3.25. Distribuția salariaților din Sectorul 5 București la nivel de secțiuni CAEN Rev.2, anul 2021 201
Fig. 3.26. Distribuția numărului de salariați din Sectorul 5 al Mun. București, în perioada 2017-2021 202
Fig. 3.27. Rata șomajului BIM la nivel național și al regiunii București-Ilfov 205
Fig. 3.28. Dinamica populației șomere, la nivelul regiunii București-Ilfov, pe cele două genuri, 2012-2019 206
Fig. 3.29. Situație indicatori șomeri din Municipiul București în perioada 2015-2022 208
Fig. 3.30. Evoluția pe luni a numărului de șomeri în Sectorul 5 București, 2021-2022 209
Fig. 4.1. Ariile naturale protejate de pe teritoriul României 217
Fig. 4.2. Distribuția spațială a monumentelor din Municipiul București, cf. LMI 2015, și parcelele protejate 222
Fig. 4.3. Evoluția principalelor dotări culturale tradiționale din Municipiul București 248
Fig. 4.4. Distribuția spațială a infrastructurii culturale din Municipiul București 250
Fig. 4.5. Distribuția teritorială a principalelor dotări sportive din Municipiul București 260
Fig. 4.6. Structuri de primire turistică în Regiunea București-Ilfov 263

Fig. 4.7. Capacitatea de cazare turistică existentă în Regiunea București-Ilfov, număr locuri 263
Fig. 4.8. Evoluția capacității de cazare în Municipiul București, 2015-2021 (locuri- zile) . 264
Fig. 4.9. Evoluția capacității de cazare turistică existent pe tipuri de structure de primire turistică în Municipiul București, 2015-2022 (locuri) 265
Fig. 4.10. Capacitatea de cazare turistică în funcțiune, pe tipuri de structuri de primire turistică în Sectorul 5 București (locuri- zile), 2015-2021 266
Fig. 4.11. Evoluția numărului de sosiri pe tipuri de turiști, în Sectorul 5 București, în per. 2015-2021 267
Fig. 4.12. Evoluția numărului de sosiri în structuri de cazare, în Sectorul 5 București, în per. 2015-2021 267
Fig. 4.13. Evoluția numărului de înnoptări pe tipuri de turiști, în Sectorul 5 București, în per. 2015-2021 268
Fig. 4.14. Evoluția numărului de înnoptări în structurile de cazare, în Sectorul 5 București, în perioada 2015-2021 269
Fig. 5.1. Evoluția populației școlare totale pe regiuni de dezvoltare, 2012-2021..... 278
Fig. 5.2. Populația școlară pe niveluri de învățământ în Municipiul București, 2015-2021 280
Fig. 5.3. Ponderea populației școlare pe niveluri de învățământ din Sectorul 5 București, în anul școlar 2021-2022 282
Fig. 5.4. Evoluția populației şcolare la nivelul Sectorului 5 București (nr. Persoane) 283
Fig. 5.5. Evoluția personalului didactic la nivelul Municipiului București (nr. Persoane) 284
Fig. 5.6. Evoluția personalului didactic la nivelul Sectorul 5 al Municipiului București (nr. persoane)..... 285
Fig. 5.7. Numărul unităților de învățământ, la nivelul Regiunii București-Ilfov, pentru anul școlar 2021/2022 286
Fig. 5.8. Evoluția numărului de unități de învățământ la nivel național și al București-Ilfov, 2012 – 2021..... 287
Fig. 5.9. Unități de învățământ public din Municipiul București, pe sectoare ale Capitalei și tipuri de învățământ..... 289
Fig. 5.10. Unități de învățământ privat din Municipiul București, pe sectoare ale Capitalei și tipuri de învățământ..... 290
Fig. 5.11. Evoluția unităților sanitare la nivel național și regional 309
Fig. 5.12. Distribuția spațială, pe sectoare, a unităților sanitare din Municipiul București 316
Fig. 5.13. Structura și evoluția unităților sanitare proprietate publică din Municipiul București..... 317

Fig. 5.14. Evoluția unităților sanitare din Municipiul București, pe forme de proprietate, în perioada 2015-2021 319
Fig. 5.15. Evoluția ratei deprivării materiale severe în Regiunea București-Ilfov în perioada 2010-2020 346
Fig. 5.16. Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE - definiție nouă) în Regiunea București-Ilfov în perioada 2015-2021 347
Fig. 5.17. Marginalizarea urbană, la nivel de unitate administrativ-teritorială: București-Ilfov 351
Fig. 5.18. ZUM-urile din București identificate și validate în anul 2020 354
Fig. 5.19. Harta zonelor marginalizate din Sectorul 5 al Municipiului București - Atlasul zonelor urbane marginalizate din România 357
Fig. 5.20. Teritoriul SDL delimitat de GAL "Împreună dezvoltăm Sectorul 5" la nivelul Sectorului 5 București 358
Fig. 6.1. Nivelul de accesibilitate al UAT-urilor din jud. Ilfov la rețeaua TEN-T rutieră ... 399
Fig. 6.2. Conectivitatea Regiunii București-Ilfov cu rețeaua feroviară TEN-T și națională 403
Fig. 6.3. Rețeaua de autobuze București, 2023 406
Fig. 6.4. Rețeaua de troleibuze București, 2023 407
Fig. 6.5. Rețeaua de tramvaie București, 2023 408
Fig. 6.6. Rețeaua de linii de noapte București, 2023 409
Fig. 6.7. Harta liniilor metropolitane București-Ilfov, 2023 409
Fig. 6.8. Rețeaua de transport public Sector 5, 2023 410
Fig. 6.9. Harta rețelei de metrou 417
Fig. 6.10. Parc vagoane inventar, 2021 418
Fig. 6.11. Parc vagoane exploatare, 2021 418
Fig. 6.12. Parc vagoane circulație, 2021 419
Fig. 6.13. Stații încărcare vehicule electrice 424
Fig. 6.14. Extras din Aplicația sector5.ro/map 427
Fig. 6.15. Variația numărului de accidente, 2017-2022 428
Fig. 6.16. Variația consecințelor accidentelor, 2017-2022 428
Fig. 6.17. Sistemul de alimentare cu apă al Municipiului București: stații de tratare și stații de pompare a apei potabile 434
Fig. 6.18. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor din Municipiul București, în perioada 2012-2021 437
Fig. 6.19. Schemă rețele distribuție apă în Sectorul 5 București 438
Fig. 6.20. Rețeaua de canalizare – rețeaua separată de colectare a apelor menajere, respectiv pluviale 441
Fig. 6.21. Schemă rețele colectare canalizare în Sectorul 5 București 443

Fig. 6.22. Rețeaua de termoficare din Municipiul București 451
Fig. 6.23. Schemă rețele distribuție termice Sector 5 453
Fig. 6.24. Distribuția de gaze naturale în localitățile Regiunii București-Ilfov, în per. 2012-2021 455
Fig. 6.25. Distribuția de gaze naturale pe localitățile ale Regiunii București-Ilfov, în perioada 2012-2021 456
Fig. 6.26. Lungimea rețelei de gaze naturale (km) la nivelul regiunii București-Ilfov 457
Fig. 6.27. Schemă rețele magistrale distribuție gaze naturale Sector 5 București 458
Fig. 6.28. Variația consumului de gaze naturale, Municipiul București, 2012-2021 459
Fig. 6.29. Sistem electroenergetic la nivelul Municipiului București 463
Fig. 6.30. Schemă rețele magistrale distribuție energie electrică Sector 5 București ... 465
Fig. 6.31. Parte din rețeaua de medie tensiune de la nivelul municipiului București (Sursa: ENEL) 466
Fig. 6.32. Evoluția consumului intern net de energie electrică în perioada 2015-2031 471
Fig. 6.33. Procentul gospodăriilor cu acces la internet, situație comparativă la nivelul regiunilor 477
Fig. 6.34. Poziția României la nivelul Europei – viteză medie Internet 2022 478
Fig. 6.35. Intergrarea PIEE în PND și SDL 484
Fig. 6.36. Nivelul de referință consum în anul 2021 489
Fig. 6.37. Evoluția preliminată a consumului de energie, anii 2021, 2022, 2023 490
Fig. 6.38. Evoluția capacităților de producere din surse regenerabile (exclusiv hidro) . 493
Fig. 6.39. Evoluția capacității din surse regenerabile intermitente în scenariile ENTSO-E 493
Fig. 6.40. Harta surselor regenerabile de energie disponibile pe regiuni 496
Fig. 6.41. Potentialul de resurse energetice regenerabile (Sursa GYS Laboratory) 496
Fig. 7.1. Parcuri, păduri și spații de agrement din Municipiul București 515
Fig. 7.2. Categorii de spații verzi în funcție de accesibilitatea spațiilor rezidențiale la aceastea 516
Fig. 7.3. Spații acvatice urbane în Municipiul București 521
Fig. 7.4. Distribuția locurilor de joacă în Municipiul București 522
Fig. 7.5. Resursele de apă (volum $10^6 m^3$) ale anului 2021 530
Fig. 7.6. Rețeaua hidrografică a regiunii București-Ilfov, inclusiv stațiile hidrometrice care monitorizează regimul hidrologic al rețelei hidrografice 531
Fig. 7.7. Hartă cu amplasarea stațiilor automate de monitorizare a calității aerului din aglomerarea București 552
Fig. 7.8. Obiective economice care intră sub incidența directivelor europene în municipiul București și județul Ilfov 588

Fig. 7.9. Comparația temperaturilor medii lunare și a precipitațiilor în perioada 1990 - 2012 față de 1960 - 1990 la nivelul României 594
Fig. 7.10. Comparația temperaturilor înregistrate în perioada 1986 – 2005 cu scenariile de temperaturi corespunzătoare perioadei 2080 – 2099 595
Fig. 7.11. Estimarea numărului total de zile foarte reci și caniculare la nivelul României pentru perioada 2020 – 2039 595
Fig. 7.12. Abaterea temperaturii aerului pentru diferite orizonturi de timp, față de media perioadei istorice, în Municipiul București, în condițiile scenariilor climatice RCP 4.5 și RCP 8.5 597
Fig. 7.13. Evoluția sumei anuale a precipitațiilor căzute în zilele în care precipitația maximă zilnică depășește percentila de 99 a cantității zilnice de precipitații din perioada 2007-2098 în condițiile scenariilor RCP 4.5 (stânga) și RCP 8.5 (dreapta) pentru Municipiul București 597
Fig. 8.1.Smart city și tehnologie 608

LISTA TABELELOR

Tab. 1.1. Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă 5
Tab. 1.2. Țintele naționale pentru cele 17 obiective de dezvoltare durabilă 14
Tab. 2.1. Bilanț teritorial existent, cu specificarea zonelor verzi din cadrul UTR-urilor . 100
Tab. 2.2. Cele mai importante măsuri pentru dezvoltarea comunității, identificate de locuitorii Sector 5 103
Tab. 2.3. Locuințe existente în Municipiului București pe forme de proprietate, perioada 2016-2021 107
Tab. 2.4. Structura demografică pe grupe de vârstă a Sectorului 5 București, anul 2021 117
Tab. 2.5. Indicatori demografici Sectorul 5 București și Municipiul București, anul 2021 120
Tab. 2.6. Mișcarea naturală a populației din mediul urban și rural la nivelul Regiunii București–Ilfov 122
Tab. 2.7. Evoluții demografice la nivelul Sectorului 5 București, în perioada 2015-2021 .. 123
Tab. 2.8. Sporul natural în Sectorul 5 București și în Municipiul București, 2015-2021 124
Tab. 2.9. Rata sporului natural la nivelul Sectorului 5 al Mun. București, în anul 2021 125
Tab. 2.10. Evoluția mișcării migratorii a populației în Regiunea București-Ilfov, 2012-2021 (nr. persoane) 130
Tab. 2.11. Densitatea populației Regiunii București-Ilfov și a localităților/sectoarelor componente, anul 2021 133
Tab. 3.1. Valoarea adăugată brută (VAB) pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2 în perioada 2015-2019 144
Tab. 3.2. Repartiția numărului de profesioniști din Municipiul București și a indicatorilor financiari ai acestora, pentru anii 2020 și 2021 152
Tab. 3.3. Repartiția pe sectoare economice și domenii de activitate, număr firme, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 154
Tab. 3.4. Repartiția pe sectoare economice și domenii de activitate, număr salariați, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 156
Tab. 3.5. Repartiția pe sectoare economice și domenii de activitate, cifra de afaceri, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 158
Tab. 3.6. Repartiția pe sectoare economice și domenii de activitate, profit net, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 160
Tab. 3.7. Top 50 agenți economici din Sectorul 5 al Municipiului București, după cifra de afaceri realizată și numărul de salariați, în anul 2021 163
Tab. 3.8. Evoluția suprafeței administrative a Sectorului 5 București în perioada 2017-2022 168
Tab. 3.9. Sectorul primar al economiei: Agricultură, silvicultură și pescuit 168

Tab. 3.10. Principalele unități din sectorul secundar al economiei, după cifra de afaceri, anul 2021 170
Tab. 3.11. Investiții brute pentru unitățile locale active din Sectorul 5 București, pe principalele activități ale economiei naționale 176
Tab. 3.12. Cifra de afaceri din unitățile locale, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2 în Regiunea București-Ilfov (Mil. Ron) 177
Tab. 3.13. Cifra de afaceri pentru unitățile locale active din Sectorul 5 București, pe principalele activități ale economiei naționale 178
Tab. 3.14. Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2019 ... 180
Tab. 3.15. Domeniile de activitate cu numărul cel mai mare de angajați din Sectorul 5 București, în anul 2021 200
Tab. 3.16. Evoluția structurii numărului mediu de salariați pe principalele sectoare economice, în Sectorul 5 al Mun. București, în perioada 2017-2021 201
Tab. 3.17. Top angajatori Sectorul 5 al Mun. București, pe sectoare de activitate, anul 2021 203
Tab. 3.18. Rata șomajului la nivelul Regiunii București-Ilfov în perioada 2012-2022 207
Tab. 3.19. Situație indicatori șomeri din Municipiul București în perioada 2015-2022 207
Tab. 3.20. Șomeri înregistrati la sfârșitul lunii, pe sexe în Sectorul 5 București, 2021-2022 208
Tab. 3.21. Numărul șomerilor înregistrați la 31 decembrie în Sectorul 5 București 209
Tab. 3.22. Evidența numărului de șomeri în evidență și plată în Sectorul 5 București, 31.12.2021..... 210
Tab. 3.23. Evidența numărului de șomeri în evidență și plată în Sectorul 5 București, 31.12.2022..... 211
Tab. 3.24. Şomeri înregistrați, după nivelul de instruire, la 31 decembrie în Sectorul 5 București 212
Tab. 4.1. Lista monumentelor istorice din Sectorul 5 al Municipiului București 224
Tab. 4.2. Indicii de utilizare netă a locurilor de cazare în structurile de primire turistică din Sectorul 5 București, în perioada 2015-2021 269
Tab. 5.1. Populația școlară pe niveluri de învățământ în Regiunea București-Ilfov și Municipiul București, în anul școlar 2021-2022 278
Tab. 5.2. Numărul de absolvenți în Municipiul București în perioada 2015-2021 280
Tab. 5.3. Evoluția unităților școlare din Sectorul 5 al Municipiului București, în per. 2015-2021 292
Tab. 5.4. Baza materială din învățământul preuniversitar, pe niveluri de educație 293
Tab. 5.5. Personalul medical în Regiunea București-Ilfov în anul 2021 309
Tab. 5.6. Distribuția publice în funcție de subordonare și sectorul unde se află (număr) 311

Tab. 5.7. Structura unităților sanitare proprietate privată din Municipiul București 318
Tab. 5.8. Personalul medical pe categorii din Municipiul București 327
Tab. 5.9. Informații oferite la cerere de către compartimentele specializate ale D.G.A.S.P.C. 338
Tab. 5.10. Centre specializate pentru desfășurarea activităților de asistență socială aflate în subordinea D.G.A.S.P.C.....338
Tab. 5.11. Rata deprivării materiale severe în anul 2020 345
Tab. 5.12. Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială în anul 2020 346
Tab. 5.13. Situația ZUM-urilor după prima etapă de validare prin vizualizare online 352
Tab. 5.14. Rezultatele pe sectoare ale procesului de validare a ZUM-urilor din Mun. București 353
Tab. 5.15. Populație din ZUM – Zona 1 - Zăbrăuți, Studiu de referință.....360
Tab. 5.16. Indicatori cheie și praguri minimale de validare a zonei urbane marginalizate 361
Tab. 5.17. Categorii de persoane care fac parte din grupul țintă pentru intervențiile propuse prin SDL 362
Tab. 5.18. Numărul și ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială 363
Tab. 5.19. Măsurile prioritare propuse prin SDL pentru rezolvarea problemelor comunitare identificate 364
Tab. 5.20. Plan de acțiune proiect Regenerare Urbană Ferentari.....370
Tab. 6.1. Principalele cauze ale producerii accidentelor 428
Tab. 6.2. Număr de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă 431
Tab. 6.3. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor Municipiului București, în perioada 2012-2021 (mii metri cubi) 437
Tab. 6.4. Evoluția rețelei de distribuție a gazelor naturale la nivelul Municipiului București 458
Tab. 6.5. Linii electrice de distribuție aflate în gestiunea E-Distribuție Muntenia S.A. ...466
Tab. 6.6. Stații electrice, posturi de transformare și puncte de alimentare aflate în gestiunea E-Distribuție Muntenia S.A. 466
Tab. 6.7. Durata de funcționare a liniilor electrice de distribuție.....467
Tab. 6.8. Durata de funcționare a stațiilor electrice, posturilor de transformare și punctelor de alimentare 467
Tab. 6.9. Capacitățile energetice ale liniilor electrice de distribuție 468
Tab. 6.10. Capacitățile energetice ale stațiilor electrice, posturilor de transformare și punctelor de alimentare 468
Tab. 6.11. Indicatori de consum energetic în sectorul clădiri publice, pentru anul de raportare 2021.....485

Tab. 6.12. Indicatori consum energetic în sectorul rezidențial, pentru anul 2021 486
Tab. 6.13. Indicatori consum anual de energie pentru flota auto - Direcția de Salubrizare 488
Tab. 6.14. Structură purtători de energie 2021 - Sectorul 5 București 489
Tab. 6.15. Evoluția capacității din surse regenerabile, exclusiv hidro Scenariul de Referință [MW] 492
Tab. 6.16. Consumul de energie estimat a fi produs din surse regenerabile 494
Tab. 6.17. Potențialul energetic al surselor regenerabile de energie din România 495
Tab. 7.1. Distribuția pe sectoare ale Mun. București a suprafeței de spațiu verde 514
Tab. 7.2. Parcurile şi grădinile din Municipiul București aflate în administrarea Administrației Lacuri, Parcuri și Agrement București, anul 2021 517
Tab. 7.3. Situația terenurilor de joacă din Sectorul 5 București, în anul 2023 522
Tab. 7.4. Prognoza cerinței de apă pentru orizontul de timp 2030 535
Tab. 7.5. Potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață puternic modificate ... 537
Tab. 7.6. Potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață artificiale - răuri, monitorizate 537
Tab. 7.7. Repartiția lungimilor corpurilor de apă conform evaluării potențialului ecologic 538
Tab. 7.8. Nitrații şi fosfații existenți în râuri 538
Tab. 7.9. Nitrații şi fosfații în lacuri 539
Tab. 7.10. Oxigenul dizolvat, materii organice și amoniu în apele râurilor 539
Tab. 7.11. Evaluarea stării calitative (chimice) a celor 3 corpuri de apă subterane 542
Tab. 7.12. Repartiția solurilor din Regiunea Bucureşti Ilfov pe clase de calitate şi tipuri 545
Tab. 7.13. Situri contaminate pe raza Municipiului București 547
Tab. 7.14. Suprafața terenurilor pe care s-au aplicat îngrăşăminte chimice şi naturale pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare şi județe (hectare) 547
Tab. 7.15. Cantitatea de pesticide aplicate în agricultură, pe forme de proprietate – kg substanță activă 548
Tab. 7.16. Cantitatea de pesticide aplicate în agricultură, pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare şi județe (Kg substanta activă) 548
Tab. 7.17. Informații generale cu privire la stațiile automate de monitorizare a calității aerului 555
Tab. 7.18. Poluanții și parametrii meteo monitorizați în Aglomerarea București 557
Tab. 7.19. Evaluarea concentrațiilor de dioxid de azot, oxizi de azot, particule în suspensie PM10 și PM2.5, benzen în în Aglomerarea București 558
Tab. 7.20. Valorile Indicatorilor calității aerului pe baza concentrațiilor măsurate în București-Ilfov 559
Tab. 7.21. Harta zonelor inundabile ale Sectorului 5 cu objective și străzi 583

Tab. 7.22. Construcții încadrate în clasa I de risc seismic 584
Tab. 7.23. Construcții încadrate în clasa II de risc seismic 585
Tab. 8.1. Dimensiunile de analiză ale orașului inteligent (smart city) 609
Tab. 10.1. Corespondența cu obiectivele Agendei 2030 753
Tab. 10.2. Domenii de intervenție corespunzătoare obiectivelor strategice 758
Tab. 10.3. Portofoliul de proiecte SDL a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027 765
Tab. 10.4. Prioritizarea proiectelor aferente SDL a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027 805
Tab. 11.1. Indicatori de monitorizare a implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 836

1. INTRODUCERE

1.1. SCOPUL ȘI ROLUL DOCUMENTAȚIEI

Una dintre primele definiții importante ale ***Strategiei*** a fost dată de istoricul comerțului, americanul *Alfred D. Chandler* (în 1962), în felul următor: *„[strategia este] stabilirea scopurilor și obiectivelor fundamentale pe termen lung ale companiei și adoptarea unor direcții de acțiune, precum și alocarea resurselor necesare pentru îndeplinirea acestor scopuri”.*

Marchesnay Michel propune o sinteză a definiției strategiei explicând: *”Set de reflecții, decizii și acțiuni având ca obiect stabilirea scopurilor generale și a obiectivelor, alegerea mijloacelor pentru atingerea acestor obiective, punerea în aplicare a acțiunilor și activităților necesare și controlul performanțelor ce vizează executarea și realizarea scopurilor”.*

Economiștii contemporani români *Ovidiu Nicolescu* și *Ioan Verboncu* oferă următoarea definiție: *„prin strategie desemnăm ansamblul obiectivelor majore ale organizației pe termen lung, principalele modalități de realizare, împreună cu resursele alocate, în vederea obținerii avantajului competitiv potrivit misiunii organizației”.*

În urma examinării diverselor definiții privind conceptele strategiei, rezumând cele expuse, *prin strategie desemnăm „maniera și capacitatea entității de a identifica, elabora și implementa variante predictive pe termen lung ce subscriu pentru o finalitate optimă”.*[1]

Strategia de dezvoltare reprezintă un document-cheie al cărui scop, în cadrul perioadei de programare 2021-2027, este reprezentat de asigurarea unei viziuni coerente de dezvoltare la nivelul municipiilor, orașelor și zonelor metropolitane, transpuse într-un portofoliu de propuneri prioritare, ideal sprijinite de comunitate și finanțabile de către Uniunea Europeană.

Un oraș este un ecosistem caracterizat prin existența unor sinergii între cetățeni, mediul privat și administrația locală, având drept scop dezvoltarea economică și creșterea calității serviciilor private și publice. În același timp, un oraș modern este locul în care rețelele de infrastructură tradiționale și serviciile publice sunt optimizate datorită tehnologiilor digitale, tehnologiilor IT și de comunicații, în beneficiul cetățenilor, al mediului de afaceri și al administrațiilor locale.

Ca instrument de planificare, o *Strategie de Dezvoltare Locală (SDL)* trebuie să răspundă la nevoile locale de dezvoltare prin implementarea unui proces participativ în care buna guvernanță, colaborarea și implicarea comunității să reprezinte piloni de dezvoltare și să asigure continuitatea pe termen lung a viziunii de dezvoltare.

[1] *Sursa: Managementul strategiei – condiție emergentă în asigurarea dezvoltării economice, Angela Ghelbet*

O strategie de dezvoltare este o viziune de dezvoltare și modernizare ce urmărește ca obiectiv final următoarele scopuri concrete: infrastructură performantă, modernizarea clădirilor, dezvoltarea mobilității, tehnologie de ultimă generație, energie ieftină, cetățeni sănătoși, conducere și educație la cele mai înalte standarde, mai pe scurt, dezvoltare, modernizare și prosperitate.

Dezvoltarea urbană durabilă a orașelor este cel mai important motor al dezvoltării economice și sociale și poate fi realizată doar printr-o abordare integrată, care să urmărească toate domeniile ce țin de dezvoltare urbană, securitate informațională, eficiență energetică, regenerare urbană, mobilitate urbană.

Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) a Sectorului 5 al Municipiului București pentru perioada 2022-2027 reprezintă instrumentul de planificare a viitorului zonei analizate, având rolul de a stabili o viziune integrată pe termen lung asupra dezvoltării durabile a comunității, aplicând principiile coeziunii și competitivității economice, sociale și teritoriale, dezvoltării și asigurării de șanse egale pentru toți membrii societății locale, regionale și naționale.

Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București este concepută pentru a răspunde nevoilor reprezentanților autorității locale și comunității în procesul de îmbunătățire a calității și diversității locurilor de muncă disponibile, precum și în procesul de îmbunătățire a calității vieții cetățenilor și mediului economic local. Strategia se adresează unei game largi de probleme economice, sociale și de mediu ale comunității, care sunt relevante pentru a defini și furniza obiectivele necesare obținerii dezvoltării durabile și creșterii coeziunii economice și sociale în Sectorul 5 al Municipiului București.

Scopul principal al *SDL a Sectorului 5 al Municipiului București* este acela de a fundamenta deciziile de investiții prin actualizarea principalelor trăsături socio-economice și demografice, cu referire la dezvoltarea spațială în timp și la elementele ce țin de cadrul construit și natural, din cadrul *Unității Administrativ Teritoriale Sector 5 București*. Se are în vedere planificarea integrată în cadrul sectoarelor prioritare, ceea ce va conduce la dezvoltarea durabilă a sectorului și la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor Sectorului 5 și implicit al Municipiului București.

Lucrarea de față se fundamentează pe elementele specifice oricărei unități administrativ teritoriale: date economice, demografice, de infrastructură, mediu, amenajarea teritoriului, distribuția serviciilor etc., precum și pe o evaluare riguroasă a modului în care comunitatea dorește să evolueze.

Orice unitate teritorială este precum un organism viu care se dezvoltă în funcție de condițiile interne ale sistemului, precum și de cele externe care pot determina anumite amenințări sau oportunități la viitoarele evoluții ale cadrului urban. Cunoașterea în detaliu a mediilor (intern și extern), care condiționează, sau care pot condiționa, creșterea și îmbunătățirea condițiilor de trai este necesară pentru a putea integra soluții de avarie sau preventive.

Ca atare, pornind de la nevoile actuale ale populației, resursele disponibile și experiențele acumulate, Sectorul 5 al Municipiului București a demarat adoptarea unui concept de dezvoltare având la bază o gândire integrată proactivă, care vizează creșterea performanțelor managementului administrației locale, pentru asigurarea unui consens asupra viziunii viitorului economic al teritoriului.

Strategia de Dezvoltare Locală definește viitorul orașului, ea prezentând determinarea actorilor locali de a-și uni eforturile și de a conlucra pentru a coordona resursele existente și viitoare în vederea atingerii viziunii și obiectivelor strategice.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 2022-2027

este un document cadru de referință care stabilește direcții strategice clare pentru viitorul orașului și al cetățenilor, facilitând luarea unor decizii importante în toate domeniile de activitate, fiind concepută pentru a răspunde nevoilor reprezentanților autorității locale și comunității în procesul de îmbunătățire a calității vieții cetățenilor și mediului economic local.

Implementarea *Strategiei* va determina creșterea nivelului de predictibilitate a acțiunilor, managementul eficient al politicilor publice, crearea conexiunii dintre planificarea politicilor publice și elaborarea bugetelor locale multianuale, creșterea coerenței și eficienței în cheltuirea fondurilor publice.

Sintetizând cele prezentate mai sus, **direcțiile** care stau la baza planificării și formulării ***Strategiei de Dezvoltare Locale a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027*** sunt:

- *dezvoltarea unei structuri multipolare, cu poli principali susținuți de poli secundari, atât la scară urbană, cât și teritorială;*
- *expansiune urbană echilibrată, coroborată cu utilizarea eficientă a resurselor de teren și dezvoltarea infrastructurii;*
- *dezvoltarea spațială a teritoriului, ținând cont de organizarea teritorială a cererii și ofertei de mobilitate;*
- *dezvoltarea coordonată și susținută a zonelor de acces în sector;*
- *coordonarea integrată a dezvoltării sectorului și a teritoriului său de influență (municipiul);*
- *asigurarea unei creșteri economice care să fie echilibrată cu cerințele sociale și de mediu;*
- *planificarea strategică sub forma unui un proces integrat, asumat la nivel teritorial;*

- *echilibru spațial în distribuirea serviciilor în teritoriu, în vederea evitării segregării socio-economice spațiale;*
- *colaborarea dintre guvernanța locală, mediul privat și societatea civilă, ca element cheie în susținerea progresului economic;*
- *îmbunătățirea economică a întregului mediu de afaceri, nu numai a întreprinderilor micro, mici și mijlocii;*
- *protecția și sprijinul pentru întreprinderile existente, precum și atragerea de noi afaceri, în care acestea să acționeze ca un instrument de marketing pentru promovarea climatului de afaceri local;*
- *stabilirea de parteneriate public-private atât la nivelul guvernanței locale, în procesul de luare a deciziilor privind dezvoltarea și planificarea teritorială, cât și în îmbunătățirea economiei locale, prin atragerea de investitori străini și realizarea unor parteneriate cu mediul privat local;*
- *valorificarea inteligentă și sustenabilă a patrimoniului cultural și natural pentru susținerea economiei locale.*

1.2. CONTEXTUL ȘI NECESITATEA STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă cadrul pentru inițierea și implementarea unor proiecte de dezvoltare durabilă a zonelor analizate, ce vor putea fi duse la îndeplinire nu doar de către administrația locală, ci de către toți actorii locali, utilizând oportunitățile de finanțare oferite de Fondurile Europene, Fondurile Guvernamentale, Credite sau alte soluții de finanțare și derulare a proiectelor așa cum sunt parteneriatele publice private.

1.2.1. CONTEXT EUROPEAN

La nivel european, Uniunea Europeană pune dezvoltarea durabilă în centrul preocupărilor sale, considerând că principiile ***Agendei 2030*** au la bază principiile și valorile pe care se întemeiază Uniunea.

AGENDA 2030 PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ a fost adoptată în septembrie 2015, la ***Summit-ul ONU privind dezvoltarea*** și reprezintă un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: economic, social și de mediu.

În centrul ***Agendei 2030*** se regăsesc cele **17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) – denumite și Obiective Globale** - în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei până în 2030.

Tab. 1.1. Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă [2]

Nr.crt	OBIECTIVE GLOBALE	DESCRIERE
1.	**FĂRĂ SĂRĂCIE**	*Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context*
2.	**FOAMETE „ZERO”**	*Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile*
3.	**SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE**	*Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă*
4.	**EDUCAȚIE DE CALITATE**	*Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți*
5.	**EGALITATE DE GEN**	*Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor*
6.	**APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE**	*Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți*
7.	**ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE**	*Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern*
8.	**MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ**	*Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți*
9.	**INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ**	*Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației*
10.	**INEGALITĂȚI REDUSE**	*Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta*
11.	**ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE**	*Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile*
12.	**CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE**	*Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile*
13.	**ACȚIUNE CLIMATICĂ**	*Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor*

[2] *Sursa: Ministerul Afacerilor Externe – Teme globale - https://www.mae.ro/*

14.	**VIAȚA ACVATICĂ**	*Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă*
15.	**VIAȚA TERESTRĂ**	*Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate*
16.	**PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII**	*Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile*
17.	**PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR**	*Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă*

Finanțările europene pentru dezvoltare, se vor concentra pe proiecte inovative, prietenoase cu mediu în viitorul cadru financiar al Uniunii Europene 2021 - 2027.

În stabilirea obiectivelor strategice pentru perioada 2021-2027 s-a avut în vedere corelarea acestora cu obiectivele de politică definite în ***Propunerea de Regulament Comun al Parlamentului European și al Consiliului Europei*** (2018), respectiv:

- ✓ ***Obiectivul de politică 1*****:** *O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;*
- ✓ ***Obiectivul de politică 2*****:** *O Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;*
- ✓ ***Obiectivul de politică 3*****:** *O Europă mai conectată, cu rețele strategice de transport și digitale;*
- ✓ ***Obiectivul de politică 4*****:** *O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;*
- ✓ ***Obiectivul de politică 5*****:** *O Europă mai aproape de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.*

Măsurile propuse pentru atingerea fiecăruia dintre obiectivele de mai sus, precum și legăturile dintre acestea și *Planul de acțiune* sunt detaliate în *Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027*.

În cadrul următorului buget pe termen lung al Uniunii Europene pentru 2021-2027, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității. Obiectivul este stimularea convergenței economice și sociale, sprijinind, în același timp, regiunile să valorifice pe deplin globalizarea și înzestrându-le cu instrumente adecvate pentru o creștere solidă și durabilă. Toate regiunile rămân eligibile pentru finanțare prin politica de coeziune, pe baza a trei categorii: regiuni mai puțin dezvoltate, în tranziție și mai dezvoltate.

În perioada 2021-2027, cele cinci obiective de politică vor stimula investițiile UE. Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

POLITICA DE COEZIUNE (PC) 2012-2027 continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurile se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la Uniunea Europeană.

Pentru perioada 2021-2027, Comisia Europeană propune o dimensiune urbană și teritorială mai puternică, prin introducerea unui nou obiectiv de politică, și anume ,,*O Europă*

mai aproape de cetățenii săi", care să sprijine o abordare bazată pe realitatea din teritoriu și implicarea autorităților locale, a societății civile și a cetățenilor în abordarea provocărilor locale.[3]

***Principalele caracteristici ale noului cadru pentru Politica de Coeziune 2021-2027*:**

Concentrare tematică:

- *35% din FEDR pentru OP1 (O Europă mai inteligentă);*
- *30% din FEDR pentru OP2 (O Europă mai verde);*
- *FEDR să contribuie cu 30% la obiectivele de schimbări climatice;*
- *FC să contribuie cu 37% la obiectivele de schimbări climatice;*
- *Min. 6% din FEDR, pentru dezvoltare urbană;*
- *2% din FSE+ pentru susținerea materială a persoanelor cele mai defavorizate;*
- *25% din FSE+ pentru incluziune socială;*
- *10% din FSE+pentru sprijinul pentru tinerii care nu au un loc de muncă.*

Aspecte financiare (CFM):

- *Forma principală de finanțare – granturile;*
- *Cofinanțarea la nivel național: 70% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și pentru Fondul de Coeziune;40% pentru regiunile mai dezvoltate;*
- *Prefinanțare anuală - 0,5% din valoarea totală a sprijinului din partea fondurilor;*
- *TVA nu este eligibilă pentru o contribuție din partea fondurilor, cu excepția operațiunilor al căror cost total este mai mic de 5000000 euro;*
- *Dezangajarea - regula „N+2".*

[3] *Sursa: EUR-LEX: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=COM:2018:372:FIN*
Informațiile cu privire la dispozițiile 2021-2027 pentru dezvoltare urbană durabilă se bazează pe propunerea inițială a Comisiei de regulament privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune (COM / 2018/372). Odată cu acordul politic dintre Parlamentul European și Consiliu, alocarea minimă la nivel național pentru strategiile de dezvoltare urbană durabilă va fi stabilită la 8%, iar utilizarea altor instrumente teritoriale va fi posibilă în afara OP5

VIZIUNEA PRIVIND POLITICA DE COEZIUNE ÎN PERIOADA 2021-2027

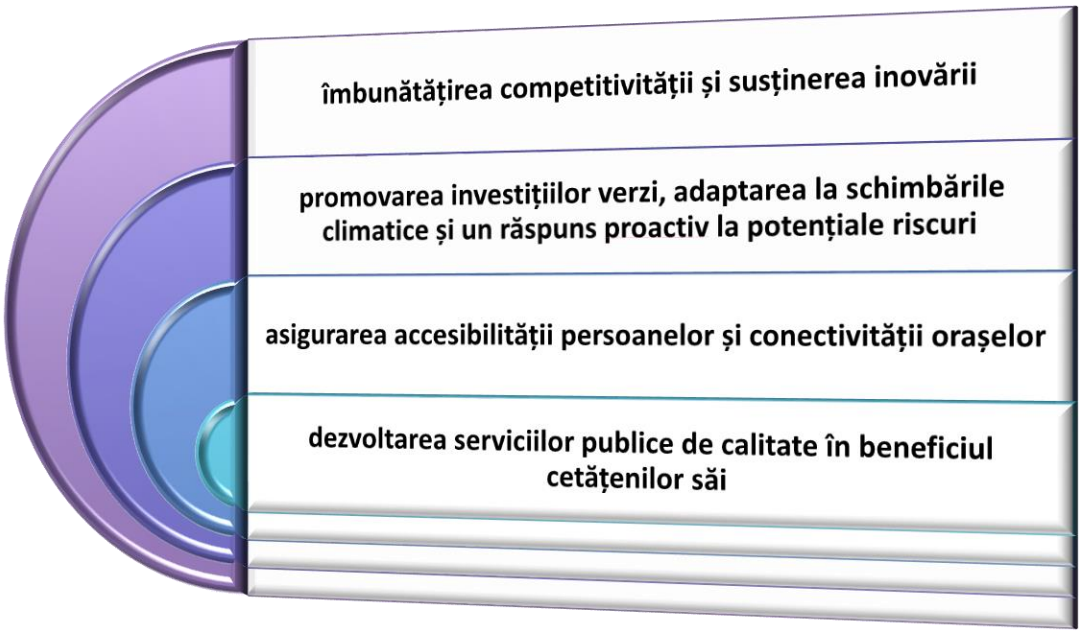

În cursul anului 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind **pachetul legislativ pentru *Politica de Coeziune (PC) 2012-2027***, care cuprinde: [4]

Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)
Regulamentul privind cooperarea teritorială;
Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;
Regulamentul privind „Fondul social european plus" (FSE+).

Cadrul european de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 este completat de:

PACTUL ECOLOGIC EUROPEAN - prezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE întro societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor.

MECANISMUL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ AL UNIUNII EUROPENE - va pune la dispoziție **672,5 miliarde EURO sub formă de împrumuturi și granturi** pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de statele membre ale UE. Scopul este de a atenua consecințele socioeconomice ale pandemiei provocate de coronavirus și de a face economiile

[4] *Sursa: http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027*

și societățile europene mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile tranziției verzi și digitale.

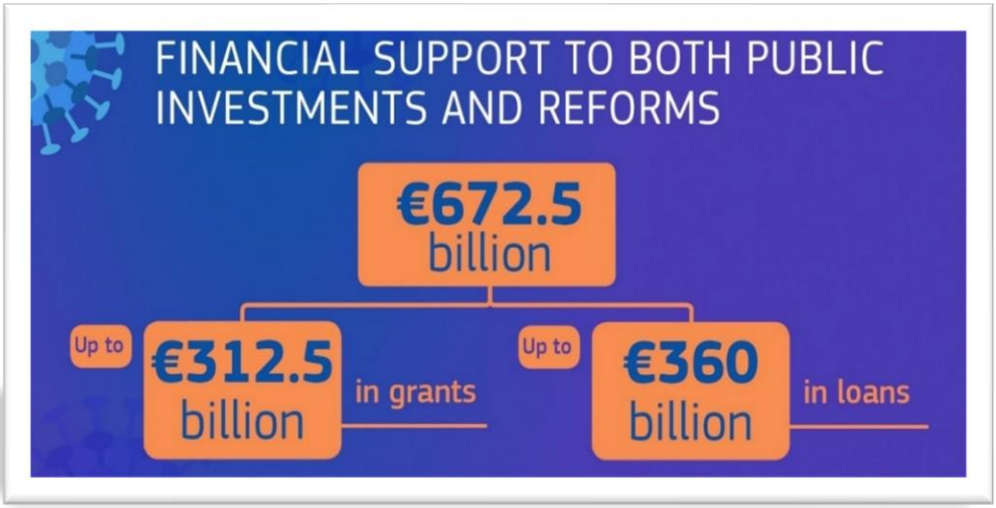

Statele membre vor pregăti planuri de redresare și reziliență care stabilesc un pachet coerent de reforme și proiecte de investiții publice. Pentru a beneficia de sprijin din partea mecanismului, aceste reforme și investiții trebuie implementate până în 2026. Planurile de redresare și reziliență ale statelor membre ar trebui să abordeze în mod eficace provocările identificate în semestrul european, în special în recomandările specifice fiecărei țări adoptate de Consiliu. Planurile ar trebui să includă, de asemenea, măsuri de soluționare a provocărilor și de valorificare a beneficiilor tranziției verzi și a celei digitale.

Se așteaptă ca fiecare plan să contribuie la cele patru dimensiuni evidențiate în *Strategia anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă*, care a lansat ciclul semestrului european din acest an:

- *durabilitatea mediului*
- *productivitate*
- *echitate*
- *stabilitate macroeconomică.*

AGENDA DIGITALĂ PENTRU EUROPA, PROGRAMUL EUROPA DIGITALĂ - urmărește să promoveze implementarea și adoptarea la scară largă a unor tehnologii digitale esențiale, precum aplicațiile bazate pe inteligență artificială și instrumentele de ultimă generație din domeniul securității cibernetice, precum și asigurarea unei utilizări pe scară largă a tehnologiilor digitale la toate nivelurile economiei și societății și va sprijini formarea competențelor digitale avansate atât pentru actuala și viitoarea forță de muncă, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii și administrația publică.

STRATEGIA UE PRIVIND PIAȚA UNICĂ DIGITALĂ - cu cei trei piloni: asigurarea unui acces mai bun al consumatorilor și întreprinderilor la bunuri și servicii digitale în întreaga Europă,

crearea condițiilor adecvate pentru dezvoltarea rețelelor și serviciilor digitale și maximizarea potențialului de creștere al economiei digitale.

PACHETUL PRIVIND ECONOMIA CIRCULARĂ (PEC) - are următoarele obiective:

- *pregătirea pentru reutilizare și reciclarea deșeurilor municipale în proporție de 65% din cantitatea totală de deșeuri municipale generate până în 2035;*
- *reciclarea deșeurilor de ambalaje în proporție de 70% până în 2030, cu obiective specifice pe tipuri de materiale;*
- *reducerea cantității totale de deșeuri municipale eliminate prin depozitare până la cel mult 10 % din totalul deșeurilor municipale generate (în greutate) până în 2035.*

PROPUNEREA PRIVIND NOUL PLAN DE ACȚIUNE PENTRU ECONOMIA CIRCULARĂ (în lucru), va avea în vedere ciclul de viață al produselor și materialelor, asigurând utilizarea durabilă a resurselor și abordarea sectoarelor care consumă resurse, precum textile, construcții, electronice și materiale plastice.

STRATEGIA UE PRIVIND ADAPTAREA LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE - are în vedere 13 sectoare: industrie, agricultură și pescuit, turism, sănătate publică, construcții și infrastructură, transporturi, resurse de apă și protecția împotriva inundațiilor, silvicultură, energie, biodiversitate, asigurări, activități recreative și educație.

STRATEGIA INDUSTRIALĂ A UE - stabilește ca obiectiv necesitatea de a avea o industrie mai verde, mai circulară și mai digitală, care să rămână totodată competitivă pe scena mondială.

NEXT GENERATION EU - un nou instrument de redresare, în valoare de 750 de miliarde EUR, care va consolida bugetul UE cu noi fonduri obținute de pe piețele financiare în perioada 2021-2024. Acest instrument va fi crucial pentru a sprijini, printre alte domenii, măsuri pe termen scurt de sprijinire a ocupării forței de muncă, inclusiv ocuparea forței de muncă pentru tineri, precum și investiții în reforme politice pe termen lung legate de piața muncii și sisteme sociale, de educație și formare.

AGENDA EUROPEANĂ A COMPETENȚELOR PENTRU COMPETITIVITATE SUSTENABILĂ, ECHITATE SOCIALĂ ȘI REZILIENȚĂ - cuprinde următoarele obiective: - Consolidarea competitivității durabile; - Asigurarea echității sociale; - Creșterea rezilienței sociale; - Promovarea învățării pe tot parcursul vieții; - Formarea competențelor pentru un loc de muncă; - Reziliența economiei la nivelul UE.

TRANSPORTURI ȘI COMUNICAȚII - *Politica de coeziune a UE în perioada 2021 -2027, Strategia pentru o Europă pregătită pentru era digitală, Cartea albă privind inteligența artificială, Strategia europeană privind datele, 11 Strategia UE privind o uniune a securității pentru perioada 2020-2025, Inițiativa Conectarea Europei, Cartea albă - Foaie de parcurs pentru un spațiu European unic al transporturilor; răspunsul UE la Agenda 2030.*

ENERGIE, MEDIU ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE - *Programul LIFE pentru mediu și politici climatice, Strategia Europeană privind Biodiversitatea pentru 2030, răspunsul UE la Agenda 2030; Politica de coeziune a UE în perioada 2021 -2027.*

ECONOMIE ȘI ANTREPRENORIAT - *Politica de coeziune a UE în perioada 2021 -2027, Politica UE în domeniul turismului, Politica comună în domeniul pescuitului; răspunsul UE la Agenda 2030.*

CERCETARE-INOVARE - *Politica de coeziune a UE în perioada 2021 -2027, Inițiativa „O Uniune a inovării", Programul Orizont 2020, Consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și al inovării*: o abordare strategică.

SOCIAL - *Politica de coeziune a UE în perioada 2021-2027, Strategia UE privind o uniune a securității pentru perioada 2020-2025, Inițiativa „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă", Inițiativa „Platforma europeană de combatere a sărăciei", Programul pentru schimbări sociale și inovare socială; Inițiativa „Tineretul în mișcare"; Instrumentul de redresare „Următoarea generație UE".*

BUNĂ GUVERNANȚĂ: *Politica de coeziune a UE în perioada 2021 -2027, Carta Albă privind guvernanța pe mai multe niveluri, răspunsul UE la Agenda 2030.*

1.2.2. CONTEXT NAȚIONAL

La nivel național, documentul ce fundamentează și stabilește obiectivele tematice de dezvoltare este ***STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI (SNDDR) 2030***.

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea *Agendei 2030* și implementarea setului de 17 ODD. România, alături de alte 193 de state membre ale ONU, și-a asumat stabilirea cadrului național pentru susținerea *Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă*, care include un set de 17 obiective de dezvoltare durabilă, reunite informal și sub denumirea de Obiective Globale. Planul de acțiune globală se adresează ameliorării sărăciei, combaterii inegalităților, injustiției sociale și protejării planetei până în anul 2030.

România este angajată să implementeze *obiectivele de dezvoltare durabilă* la nivel național și a revizuit *Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă*, pentru a integra aceste obiective. Excluziunea socială este identificată ca o provocare majoră la adresa implementării Obiectivelor. În Strategia românească revizuită se pune accentul pe susținerea incluziunii persoanelor cu dizabilități, a tinerilor și a femeilor în politicile de dezvoltare. Eradicarea sărăciei reclamă oportunități decente de angajare, iar prevenirea și evitarea excluziunii sociale necesită politici de coeziune socială.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 susține dezvoltarea României pe **trei piloni principali**, respectiv:

I. ***ECHITATEA SOCIALĂ*** – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

II. ***CREȘTEREA ECONOMICĂ*** – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

III. ***MEDIUL*** – cu nevoia de a conserva și îmbunătății baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile. Această abordare a fost posibilă prin punerea în evidență a conceptului de ,,depășire a limitelor". S-a conștientizat că resursele naturale, de care societatea are nevoie și care sunt limitate, au fost depășite, creând în același timp un dezechilibru ecologic la nivel planetar, prin creșterea economică iresponsabilă.

Astfel, s-a constatat că numai prin susținerea simultană a celor trei piloni – *social, economic și de mediu* – se poate ajunge la o dezvoltare durabilă și la un viitor comun la nivel global.

În cadrul *SNDDR* sunt prezentate **țintele naționale pentru fiecare dintre obiectivele de dezvoltare durabilă** specificate în *Agenda 2030* pentru măsurile preconizate și **ținte 2030**, pentru eșalonarea rațională a eforturilor destinate atingerii acestui scop:

Fig. 1.1. Obiective de Dezvoltare Durabilă - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă [5]

[5] *Sursa: Site-ul Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă: https://dezvoltaredurabila.gov.ro/*

Ținând cont de importanța și necesitatea acestor obiective, este imperios necesar ca dezvoltarea viitoare a Sectorului 5 al Municipiului București să fie în concordanță și să contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă stabilite la nivel național.

Tab. 1.2. Țintele naționale pentru cele 17 obiective de dezvoltare durabilă [6]

Obiectiv	Ținte 2030
1. FĂRĂ SĂRĂCIE	♦ *Eradicarea sărăciei extreme pentru toți oamenii de pretutindeni;* ♦ *Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de bărbați, femei și copii de toate vârstele care trăiesc în sărăcie în toate dimensiunile acesteia;* ♦ *Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme*
2. FOAMETE ZERO	♦ *Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014* ♦ *Finalizarea cadastrului agricol* ♦ *Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018* ♦ *Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite* ♦ *Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone* ♦ *Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole* ♦ *Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană. Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică*
3. SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE	♦ *Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri* ♦ *Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor* ♦ *Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate* ♦ *Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE* ♦ *Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest*

[6] *Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*

	domeniu, reprezentanți ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați ♦ *Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor* ♦ *Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile* ♦ *Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale* ♦ *Reducerea mortalității cauzate de boli cronice* ♦ *Reducerea consumului de substanțe nocive*
4. EDUCAȚIE DE CALITATE	♦ *Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional* ♦ *Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale* ♦ *Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă* ♦ *Accentuarea rolului, în procesul educational, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt", despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli* ♦ *Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional* ♦ *Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri* ♦ *Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE* ♦ *Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointeresării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe* ♦ *Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul* ♦ *Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor* ♦ *Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile*

5. EGALITATE DE GEN	♦ *Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe* ♦ *Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare* ♦ *Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică*
6. APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE	♦ *Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare* ♦ *Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă* ♦ *Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%* ♦ *Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate* ♦ *Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură* ♦ *Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile*
7. ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE	♦ *Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vedea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile* ♦ *Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale* ♦ *Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile* ♦ *Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi* ♦ *Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor* ♦ *Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură*
8. MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ	♦ *Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației* ♦ *Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare*

	♦ *Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă* ♦ *Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică* ♦ *Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți*
9. INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ	♦ *Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți* ♦ *Îmbunătățirea siguranței rutiere* ♦ *Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora* ♦ *Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere* ♦ *Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare* ♦ *Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare* ♦ *Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe*
10. INEGALITĂȚI REDUSE	♦ *Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate* ♦ *Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile* ♦ *Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului*
11. ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE	♦ *Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii* ♦ *Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ* ♦ *Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate*

	♦ *Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială* ♦ *Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic* ♦ *Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului* ♦ *Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului* ♦ *Consolidarea eforturilor de protecție și salvgardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural* ♦ *Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului*
12. CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE	♦ *Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs* ♦ *Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare* ♦ *Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030* ♦ *Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%)* ♦ *Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025* ♦ *Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024* ♦ *Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europen*
13. ACȚIUNE CLIMATICĂ	♦ *Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale* ♦ *Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate* ♦ *Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatcie, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie* ♦ *Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, reziliență la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale şi de mediu, în conformitate cu politicile UE*
14. VIAȚA ACVATICĂ	♦ *Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți*

	♦ *Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile* ♦ *Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement* ♦ *Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil a resurselor acvatice vii*
15. VIAȚA TERESTRĂ	♦ *Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede* ♦ *Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial* ♦ *Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă* ♦ *Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetaredezvoltare de interes național și European pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural* ♦ *Gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea tăierilor ilegale de arbori, dezvoltarea sistemului informatic integrat pentru monitorizarea exploatării și transportului masei lemnoase, inclusiv la punctele de frontieră, asigurarea împăduririi și reîmpăduririi terenurilor din fondul forestier și a celor degradate sau supuse deșertificării, desfășurarea plantării programate a perdelelor forestiere pentru protecția culturilor agricole și a elementelor de infrastructură în scopul limitării impactului schimbărilor climatice* ♦ *Tranziția către o economie circulară prin abordări complementare ce implică metode tradiționale și tehnologii de ultimă generație pentru restabilirea/refacerea capitalului natural și reducerea dependenței de fertilizatorii sintetici și de pesticide, pentru combaterea degradării solului* ♦ *Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații*
16. PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII	♦ *Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție* ♦ *Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice* ♦ *Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe* ♦ *Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor*

	♦ *Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată* ♦ *Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile* ♦ *Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile* ♦ *Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line)*
17. PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR	♦ *Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030* ♦ *Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate* ♦ *Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică* ♦ *Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional.*

De asemenea, România este în curs de elaborare a unui nou de ***ACORD DE PARTENERIAT PENTRU PERIOADA 2021-2027***, aflat în negociere cu Comisia Europeană, acesta urmând să fie documentul programatic-cheie prin care țara își stabilește prioritățile și modalitatea de cheltuire a fondurilor europene din perioada de programare 2021-2027.

Acordul de Parteneriat și Programele Operaționale pentru perioada 2021-2027 au fost consolidate în urma unui proces intens de consultare inter-instituțională, negocieri informale cu Comisia Europeană, precum și pe baza unei valoroase contribuții din partea partenerilor socio-economici relevanți.

Fig. 1.2. Instrumente de finanțare pentru perioada 2021-2027

PROGRAMELE OPERAȚIONALE aferente implementării politicii de coeziune la nivel național ***pentru exercițiul financiar 2021–2027,*** propuse de ***Ministerul Fondurilor Europene*** sunt:

I. ***Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ) – OS FTJ***
II. ***Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) – OP 2***
III. ***Programul Operațional Transport (POT) – OP 3***
IV. ***Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) – OP 1***
V. ***Programul Operațional de Sănătate (POS) – OP 1,4***
VI. ***Programul Educație și Ocupare (POEO) – OP 4***
VII. ***Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) – OP 4,5***
VIII. ***Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR) – OP 1, 2, 3, 4, 5***
IX. ***Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT).***

[7] *Sursa: Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030*

Totodată, la elaborarea *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027*, a fost avută în vedere încadrarea și **corelarea cu strategiile și politicile sectoriale existente la nivel național**, respectiv:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI (SDTR) - ROMÂNIA POLICENTRICĂ 2035

Purtând subtitlul ***România policentrică 2035***, strategia este rezultatul unui amplu demers instituțional și de cercetare derulat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației pentru fundamentarea și elaborarea sa.

Strategia de dezvoltare teritorială a României este documentul programatic pe termen lung prin care este conturată **viziunea de dezvoltare a teritoriului național pentru orizontul de timp 2035** și sunt stabilite obiective de dezvoltare, măsuri, acțiuni și proiecte concrete la nivel teritorial. **Misiunea** acestuia este de **a asigura o dezvoltare policentrică** și un echilibru între nevoia de dezvoltare și avantajele competitive ale teritoriului național în context european și global.

SDTR va reprezenta documentul care stă la baza întregului sistem de planificare spațială (amenajarea teritoriului și urbanism) la nivel național și va fundamenta:

- ✓ *documentele strategice de nivel regional, județean și local (strategii de dezvoltare teritorială, planuri de amenajarea teritoriului, planuri de dezvoltare regională);*
- ✓ *documentațiile operaționale (planuri de urbanism);*
- ✓ *alte strategii de dezvoltare de la nivel național cu relevanță și impact teritorial.*[8]

CONCEPTUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ ROMÂNIA 2030

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială (CSDT) România 2030 este un document strategic privind dezvoltarea teritorială durabilă și integrată pe termen mediu și lung a României, care stabilește liniile directoare de dezvoltare teritorială a României la scară regională, interregională, național, prin integrarea relațiilor relevante la nivel transfrontalier și transnațional, corelând conceptele de coeziune și competitivitate la nivelul teritoriului.

Conceptul asigură un cadru de fundamentare a dezvoltării teritoriale a României, în conexiune cu evoluțiile din spațiul european și internațional și se bazează pe practicile curente în domeniul planificării teritoriale (spre exemplu, din Finlanda, Irlanda, Ungaria, Olanda și Franța). Nota specifică a acestuia este apelul la o viziune integratoare a acțiunilor de dezvoltare, în care nu se propun soluții generale pentru probleme, ci soluții care izvorăsc din nevoile și caracteristicile diferitelor zone.

[8] *Sursa: Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației: https://www.mlpda.ro*

Obiectivul general al CSDT este asigurarea integrării României în structurile Uniunii Europene prin afirmarea identității regional-continentale, a rolului său în regiune, creșterea coeziunii spațiale și a competitivității și asigurarea unei dezvoltări durabile a României. Obiectivul general este detaliat în **cinci obiective strategice** majore:

- ✓ *Racordarea la rețeaua europeană a polilor și coridoarelor de dezvoltare spațială;*
- ✓ *Structurarea și dezvoltarea rețelei de localități urbane;*
- ✓ *Afirmarea solidarității urban-rural adecvată categoriilor de teritorii;*
- ✓ *Consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături inter-regionale;*
- ✓ *Valorificarea patrimoniului natural și cultural.*

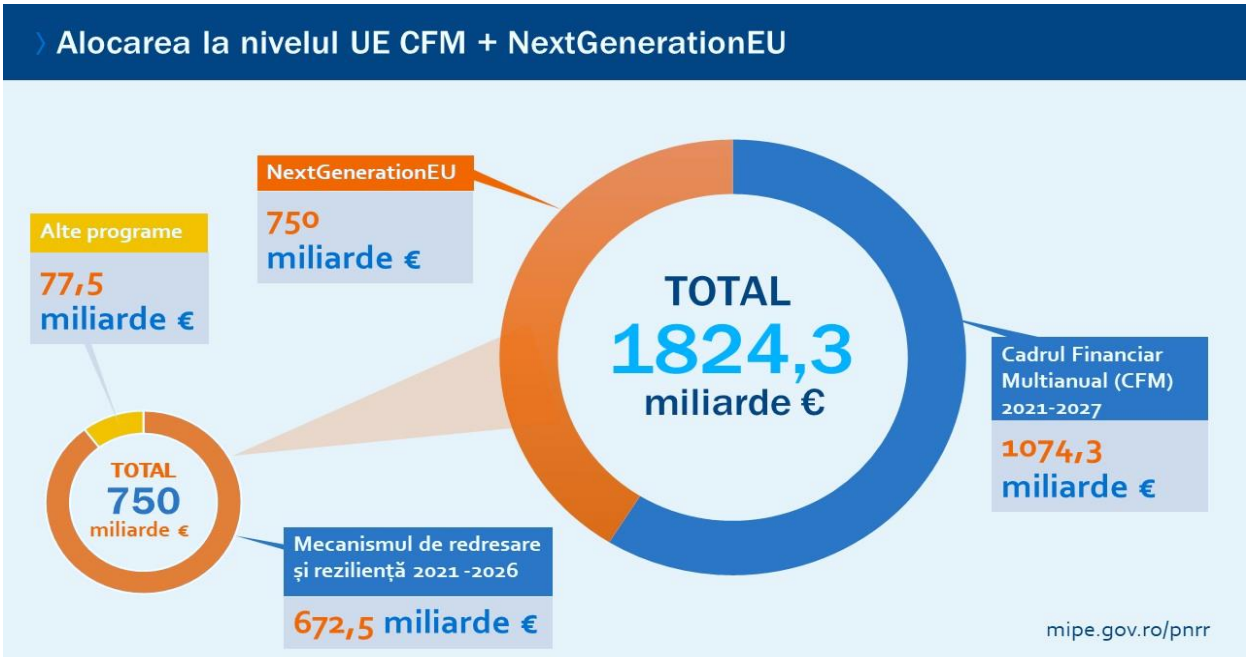

Scopul CSDT România 2030 este de a pune în evidență, din perspectivă teritorială integrată, modalitățile de valorificare a potențialului național, în vederea recuperării decalajelor de dezvoltare față de țările europene, de a stimula dezvoltarea echilibrată a României și de a consolida rolul României ca Stat Membru al Uniunii Europene și ca actor activ în zona Europei Centrale și de Est.

PLANUL NATIONAL DE RELANSARE SI REZILIENȚĂ (PNRR) [9]

Declanșarea epidemiei de COVID-19 la începutul anului 2020 a modificat perspectivele economice, sociale și bugetare în Uniune și în lume, fiind necesar un răspuns urgent și coordonat atât la nivelul Uniunii, cât și la nivel național pentru a face față enormelor consecințe economice și sociale, precum și efectelor asimetrice asupra statelor membre. În

[9] *Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene - https://mfe.gov.ro/pnrr/*

acest scop Uniunea Europeană a instituit un **mecanism de redresare și reziliență** pentru a furniza un sprijin financiar eficace și semnificativ menit să accelereze implementarea reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe în statele membre.

Astfel, ***NextGenerationEU*** este un instrument financiar temporar, în valoare de **750 de miliarde euro**, separat de bugetul pe termen lung al UE, Cadrul Financiar Multianual (CFM), pentru perioada 2021-2027. Din cele 750 miliarde de euro destinate „*Next Generation EU*", **Comisia Europeană a alocat 672,5 miliarde de euro instrumentului temporar MRR** în vederea finanțării planurilor de redresare și reziliență pe care le elaborează statele membre UE.

Bugetul MRR este constituit din:

- ***granturi în valoare de până la 312,5 miliarde euro***
- ***împrumuturi de până la 360 miliarde euro.***

Scopul *Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR)* este de a oferi sprijin pentru investiții și reforme esențiale în vederea redresării sustenabile și pentru ameliorarea rezilienței economice și sociale a statelor membre UE. La finalul perioadei de investiții, economiile și societățile europene vor fi mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile tranzițiilor verzi și digitale.

Pentru utilizarea instrumentului de finanțare MRR fiecare stat membru al UE trebuie să elaboreze propriul ***Plan de Relansare și Reziliență*** *(PNRR)* prin care își stabilește domeniile prioritare de investiții în scopul ieșirii din criză, relansării economice și creșterii capacității de reziliență.

Planul de Relansare și Reziliență (PNRR) pe care România îl elaborează acum se constituie într-un Document Strategic ce stabilește prioritățile investiționale și reformele necesare pentru redresare și creștere sustenabilă, corelate tranziției verzi și digitale avute în vedere de Comisia Europeană. **România ar primi 14,248 miliarde sub formă de grant și aproximativ 14,935 miliarde sub formă de împrumuri pentru un total de 29,2 miliarde euro.**

PNRR se referă la un pachet coerent de investiții publice și reforme propuse în baza *Recomandărilor Specifice de Țară 2019-2020*. Aceste reforme și proiecte de investiții publice trebuie puse în aplicare până în 2026.

PNRR are la bază 6 piloni principali:

Pilonul I. Tranziția verde vizează reforme și investiții în următoarele componente**:**

- Componenta I.1 - *Managementul apei* - buget total propus 1.462 mil. euro
- Componenta I.2 - *Păduri și protecția biodiversității* - buget total propus 1.173 mil. euro
- Componenta I.3 - *Managementul deșeurilor* - buget total propus 1.239 mil. euro
- Componenta I.4 - *Transport sustenabil* - buget total propus 7.620 mil. euro
- Componenta I.5 - *Valul renovării* - buget total propus 2.200 mil. euro
- Componenta I.6 – *Energie* - buget total propus 1.620 mil. euro.

Pilonul II. Transformarea digitală vizează reforme și investiții în**:**

- Componenta II.1 - *Transformare digitală.*

Buget Pilon II: 1.884,96 mil. euro, din care solicitat în cadrul PNRR: 1.884,96 mil. Euro (fără TVA).

Pilonul III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii inclusiv coeziune economică, locuri de muncă, productivitate, competitivitate, cercetare, dezvoltare și inovare, precum și o piață internă funcțională, cu întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) puternice vizează reforme și investiții în următoarele componente:

- Componenta III.1 - *Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii* - buget total propus 456,93 mil. euro
- Componenta III.2 - *Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare* - buget total propus 2.558,63 mil. euro.

Pilonul IV. Coeziune economică, socială și teritorială vizează reforme și investiții în următoarele componente:

- Componenta IV.1 - *Fondul local* - buget total propus 2,1 mld. euro
- Componenta IV.2 - *Turism și cultură* - buget total propus 449,01 mil. euro.

Pilonul V. Sănătate precum și reziliență economică, socială și instituțională vizează reforme și investiții în următoarele componente:

- Componenta V.1 – *Sănătate* - buget total propus 2.450,01 mil. euro
- Componenta V.2. - *Reforme sociale* - buget total propus 196,74 mil. euro
- Componenta V.3 – *Bună guvernanță* - buget total propus 165,6 mil. euro.

Pilonul VI. Politici pentru noua generație vizează reforme și investiții în următoarele componente:

- Componenta VI.1 – *Educație* - buget total propus 3.605,97 mil. euro.

Procesul de elaborare a PNRR a fost stabilit prin *Memorandumul cu tema „Mecanismul pentru elaborarea poziției Guvernului României cu privire la Planul Național de Relansare și Reziliență"* aprobat în ședința Guvernului din 20 ianuarie 2021. ***Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE)*** **este coordonatorul național al procesului de elaborare și negociere a PNRR cu Comisia Europeană**. Comisia Europeană evaluează PNRR pe baza unor criterii transparente. Astfel, investițiile și reformele prevăzute în PNRR trebuie să contribuie la abordarea eficientă a recomandărilor specifice fiecărei țări și la consolidarea potențialului de creștere economică, a creării de locuri de muncă și a rezilienței economice și sociale. De asemenea, **investițiile și reformele trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivului de schimbări climatice, tranziția verde, în proporție de 37% și la realizarea obiectivului de digitalizare în proporție de 20%.**

POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ (PAC) DE DUPĂ 2020

În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a cadrului financiar multianual 2014-2020, *Comisia Europeană* a adoptat o propunere legislativă de tip „omnibus" al cărei obiectiv era introducerea unor adaptări tehnice în actele de bază în vigoare pentru simplificarea instrumentelor existente, propunere care a vizat și o reformă a *PAC*. Îmbunătățirile convenite față de *PAC 2014-2020* se referă la domeniul de aplicare al organizațiilor de producători, la consolidarea asigurărilor agricole și a instrumentelor de stabilizare a veniturilor, la normele privind plățile ecologice și plățile către tinerii fermieri și la definiția termenului „fermier activ".

PAC 2021-2027 se va concentra asupra a **nouă obiective** care să reflecte funcționalitatea sa pe mai multe planuri: economic, de mediu și socio-teritorial. Aceasta ar menține cei doi piloni ai săi și cele două fonduri agricole pentru a sprijini programele naționale în funcție de o serie de măsuri alese pe baza unei abordări integrate. Propunerea *Comisiei* privind cadrul

financiar multianual (CFM) pentru 2021-2027 stabilește cadrul bugetar și principalele orientări ale politicii agricole comune.

Principalele priorități stabilite de *Comisia Europeană* pentru *PAC de după 2020* sunt un nivel mai ridicat de ambiție în privința protecției mediului și a combaterii schimbărilor climatice, mai buna orientare a sprijinului și recurgerea într-o mai mare măsură la legătura virtuoasă dintre cercetare, inovare și consiliere.

De asemenea, au fost stabilite și **obiectivele PAC 2021-2027**:

⇒ *creșterea productivității agriculturii prin promovarea progresului tehnic, prin asigurarea dezvoltării raționale a producției agricole și prin utilizarea optimă a factorilor de producție și a forței de muncă;*

⇒ *asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru populația agricolă, în special prin majorarea venitului individual al lucrătorilor din agricultură;*

⇒ *stabilizarea piețelor;*

⇒ *garantarea siguranței aprovizionărilor;*

⇒ *asigurarea unor prețuri rezonabile de livrare către consumatori.* [10]

STRATEGIA ENERGETICĂ A ROMÂNIEI 2019-2030, CU PERSPECTIVA ANULUI 2050

Strategia Energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050 este un document programatic care definește viziunea și stabilește obiectivele fundamentale ale procesului de dezvoltare a sectorului energetic. De asemenea, documentul indică reperele naționale, europene și globale care influențează și determină politicile și deciziile din domeniul energetic.

Viziunea Strategiei Energetice a României este de creștere a sectorului energetic în condiții de sustenabilitate. România are resursele necesare creșterii sistemului energetic, iar acesta trebuie să fie pregătit să susțină dezvoltarea industriei și a agriculturii, a economiei în ansamblul său, precum și îmbunătățirea calității vieții atât în mediul urban, cât și în mediul rural. Valorificarea acestor resurse reprezintă baza dezvoltării sustenabile, dezvoltarea sectorului energetic fiind parte a procesului de dezvoltare a României.

Strategia Energetică are ***opt obiective strategice fundamentale*** care structurează întregul demers de analiză și planificare pentru perioada 2019-2030 și orizontul de timp al anului 2050, respectiv:

✓ *Creșterea aportului energetic al României pe pieţele regionale și europene prin valorificare resurselor energetice primare naționale;*

✓ *România, furnizor regional de securitate energetică;*

✓ *Piețe de energie competitive, baza unei economii competitive;*

✓ *Energie curată și eficiență energetică;*

[10] *Sursa: https://www.madr.ro/pac-dupa-2020/4476-pac-dupa-2020*

- ✓ *Modernizarea sistemului de guvernanță energetică;*
- ✓ *Asigurarea accesului la energiei electrică și termică pentru toți consumatorii;*
- ✓ *Creșterea calității învățământului în domeniul energiei și formarea continuă a resursei umane;*
- ✓ *Protecția consumatorului vulnerabil și reducerea sărăciei energetic.*

PLANUL NAȚIONAL INTEGRAT ÎN DOMENIUL ENERGIEI ȘI SCHIMBĂRILOR CLIMATICE (PNIESC) 2021-2030

În urma aderării UE la *Acordul de la Paris* și odată cu publicarea *Strategiei Uniunii Energetice*, Uniunea și-a asumat un rol important în privința combaterii schimbărilor climatice, prin cele *5 dimensiuni principale*:

- *securitate energetică;*
- *decarbonare;*
- *eficiență energetică;*
- *piața internă a energiei și cercetare;*
- *inovare și competitivitate.*

Astfel, Uniunea Europeană s-a angajat să conducă tranziția energetică la nivel global, prin îndeplinirea obiectivelor prevăzute în *Acordul de la Paris* privind schimbările climatice, care vizează furnizarea de energie curată în întreaga Uniune.

Pentru a îndeplini acest angajament, UE a stabilit **obiective privind energia și clima la nivelul anului 2030**, după cum urmează:

- ➢ ***reducerea emisiilor interne de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40%*** *până în 2030, comparativ cu 1990;*
- ➢ ***consum de energie din surse regenerabile de 32%*** *în 2030;*
- ➢ ***îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5%*** *în 2030;*
- ➢ ***interconectare a pieței de energie electrică la un nivel de 15%*** *până în 2030.*

În consecință, pentru a garanta îndeplinirea acestor obiective, fiecare stat membru a fost obligat să transmită Comisiei Europene un Proiect al *Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) pentru perioada 2021-2030*, până la data de 31 decembrie 2018. Proiectele *PNIESC* stabilesc obiectivele și contribuțiile naționale la realizarea obiectivelor UE privind schimbările climatice. În urma analizei planurilor integrate transmise de către toate statele membre, a rezultat faptul că există un decalaj între obiectivele UE și contribuțiile Statelor Membre în materie de energie din surse regenerabile și eficiență energetică:

- ✓ *Există o diferență între ținta SRE de 32% asumată la nivelul UE și cea rezultată conform acestor planuri, care se situează între 30,4% și 31,9%;*

- ✓ *A rezultat o reducere în materie de consum primar situată între 26,3% și 30,2%, iar în materie de consum final situată între 26,5% și 30,7%.*[11]

ROMÂNIA EDUCATĂ – VIZIUNE ȘI STRATEGIE 2018-2030

România anului 2030 trebuie să facă față provocărilor lumii moderne – o lume globală, competitivă și tehnologizată, în care inovarea și evoluția tehnologică au loc într-un ritm din ce în ce mai alert – o lume în care capacitatea indivizilor, dar și a societății în ansamblu, de a se adapta rapid este cea care face diferența. Dinamica schimbărilor va stimula sistemul de educație să transmită tinerilor competențele necesare pentru accesul pe piața muncii, cât mai aproape de momentul finalizării studiilor, și va impulsiona dezvoltarea de programe adiționale de formare la locul de muncă sau în instituții specializate în formarea adulților.

De aceea, în ***Proiectul „România Educată"*** s-a pornit de la proiecția viitorului, imaginând provocările acestuia pentru societatea prezentului. Cele **15 transformări preconizate pentru România până în 2030**, incluse în consultarea online din cadrul proiectului, au fost: *conectarea permanentă la internet; dinamica accentuată a profesiilor; scăderea și îmbătrânirea populației; urbanizarea crescută a populației, tot mai concentrată în jurul orașelor dinamice; creșterea diversității familiilor; apariția de noi abordări ale democrației participative; creșterea diversității etnoculturale; robotizarea avansată; creșterea ponderii serviciilor în economie; adâncirea inegalității sociale; creșterea impactului schimbărilor climatice; repolarizarea lumii, care devine policentrică; dezvoltarea realității virtuale; creșterea incidenței bolilor cauzate de stres; creșterea competiției globale pentru talente.*

Cel mai important efect al schimbărilor sociale și economice viitoare, este nevoia de a construi noi modele de organizare a sistemului educațional, capabile să răspundă acestor schimbări, în locul celor existente astăzi.

12 deziderate pentru România educată, la orizontul 2030:

- *Sistemul de educație formează cetățeni activi;*
- *Educația este individualizată, centrată pe nevoile și aspirațiile celui care învață și pe specificul fiecărei comunități de învățare;*
- *Educația începe cât mai devreme în viața unui copil și continuă pe tot parcursul vieții sale;*
- *Profesorii sunt mentori și facilitatori, veritabili profesioniști în educație;*
- *Pentru educație se alocă resurse suficiente, în mod transparent și eficient;*
- *Sistemul de educație este unul echitabil și de calitate pentru fiecare elev;*
- *Tinerii pot opta pentru trasee flexibile în educație;*
- *Sistemul de educație românesc este atrăgător pentru comunitățile academice din România și din întreaga lume, facilitând o intensitate crescută a mobilităților internaționale;*

[11] *Sursa: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_final_necp_main_ro.*

- *Alfabetizarea funcțională a tuturor elevilor;*
- *Etica și integritatea sunt valori care se transmit și se respectă pe tot parcursul educațional;*
- *Managementul educațional este unul profesionist și bazat pe inovație;*
- *Cadrul legislativ care guvernează educația este unul stabil și se bazează pe o viziune asumată.*

În absența unei educații adaptate nevoilor prezente și viitoare, dezvoltarea socio-economică a întregii societăți va eșua cu certitudine.

PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL SECȚIUNEA VIII - ZONE CU RESURSE TURISTICE

În conformitate cu prevederile *Legii nr. 350/2001* privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, ***Planul de Amenajarea Teritoriului Național*** este suportul dezvoltării complexe și durabile a teritoriului care are caracter director și se elaborează pe secțiuni specializate, aprobate de către Parlamentul României.

Turismul constituie pentru România sectorul economic care dispune de un valoros potențial de dezvoltare neexploatat suficient și care poate deveni o sursa de atracție atât pentru turiști, cât și pentru investitori. În prezent există o serie de programe de investiții guvernamentale ce pot contribui la dezvoltarea unităților administrativ teritoriale care prezintă un potențial turistic important.

Prin *Legea nr.190/2009* a fost aprobată *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.142/2008* privind aprobarea *Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a VIII-a – zone cu resurse turistice*. Prin actul normativ se stabilește că în unitățile administrativ teritoriale cu resurse turistice, care au fost identificate pe baza unor criterii obiective, turismul este considerat activitate economică prioritară, investițiile pentru dezvoltarea acestei activități vor fi orientate cu precădere spre aceste zone, iar proiectele de infrastructură specific turistică, tehnică și de protecția mediului pentru zone cu resurse turistice vor fi promovate cu prioritate prin programele de dezvoltare naționale, regionale și județene.

De asemenea, **se prevede reactualizarea anexelor *Planului de amenajare a teritoriului național Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice* prin includerea și a altor administrații teritoriale în lista unităților administrativ teritoriale cu resurse turistice mari sau foarte mari.** Pe termen mediu și lung, aceste modificări vor crea un impact pozitiv în sensul că unitățile administrativ teritoriale considerate ca având resurse turistice vor avea șanse mai mari în atragerea de finanțări nerambursabile, în condițiile în care proiectele de infrastructură specific turistică, tehnică și de protecția mediului, pentru unitățile administrativ-teritoriale cu resurse turistice vor fi promovate cu prioritate, prin programele naționale, regionale și județene de dezvoltare.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE DEZVOLTARE A ECOTURISMULUI 2019-2029

Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil în ariile naturale protejate și în zonele adiacente acestora a condus la apariția ecoturismului ca formă distinctă de turism, menită să respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversității ecologice, în concordanță cu cerințele anumitor segmente de turiști, care doresc să își petreacă vacanța în natură și totodată să creeze posibilități de dezvoltare locală a comunităților.

În ciuda faptului că țara noastră deține un patrimoniu ecoturistic deosebit, cu potențial mare de valorificare, ecoturismul este un segment confruntat cu numeroase probleme, cum ar fi: *slaba cooperare la nivel local, promovarea modestă la nivel național și internațional, slaba dezvoltare a infrastructurii specifice ecoturismului, migrația forței de muncă, numărul redus al celor cu o bună pregătire în domeniu, un cadru legal ce nu răspunde suficient nevoilor din domeniul serviciilor locale* etc.

Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului își propune să prezinte stadiul actual de dezvoltare al acestei forme de turism la nivel național și să vină cu un set de direcții care să orienteze eforturile de valorificare prin ecoturism al unor zone în care natura și cultura locală ocupă un loc central, în concordanță cu cerințele impuse de legislația națională, precum și de convențiile internaționale la care România a aderat. Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca formă principală de turism în cadrul acestor destinații și creșterea rolului pe care ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a acestor areale și în prosperitatea populației locale.

Dezvoltarea activităților ecoturistice în cadrul comunităților locale și în cadrul ariilor naturale protejate implică o serie de **beneficii socio-economice**, respectiv:

- *generează apariția locurilor de muncă pe plan local (direct în sectorul turistic sau în sectoarele conexe). Prin creșterea veniturilor și a standardelor de viață pentru populația locală, generațiile tinere sunt încurajate să rămână în cadrul comunității;*
- *stimulează economia locală prin dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor turistice (servicii de cazare, alimentație, transport, facilități recreative, produse meșteșugărești și servicii de ghidaj, suveniruri);*
- *stimulează economia rurală prin crearea sau creșterea cererii de produse agricole necesare asigurării serviciilor turistice;*
- *impulsionează dezvoltarea infrastructurii, fapt ce aduce beneficii în egală măsură și populației locale;*
- *stimulează dezvoltarea regiunilor periferice prin inserții de capital;*
- *stimulează îmbunătățirea relațiilor interculturale dintr-o regiune;*
- *în condițiile unei dezvoltări normale, turismul poate duce la autofinanțarea mecanismelor dezvoltării de care pot beneficia administratorii ariilor naturale protejate ca instrument pentru conservarea acestora;*
- *sprijină activitățile de conservare, prin convingerea guvernelor și a publicului asupra importanței arealelor naturale.*

MASTER PLANUL GENERAL DE TRANSPORT AL ROMÂNIEI

Proiectele de infrastructură sunt investiții publice de importanță strategică pentru România, care asigură creșterea calității vieții, conectivitatea cu coridoarele de transport transeuropene și creșterea mobilității populației și a mărfurilor, iar întârzierea pregătirii portofoliului de proiecte pentru perioada de programare 2021-2027 va avea impact direct asupra pierderii de sume alocate României prin programele operaționale aferente acestei perioade de programare, context care impune reglementarea în regim de urgență a unor măsuri pentru diminuarea acestei categorii de risc.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 666/2016 a fost aprobat *Master Planul General de Transport al României,* document strategic de dezvoltare a infrastructurii de transport rutier, feroviar, aerian, naval și intermodal/multimodal**,** sursele de finanțare pentru dezvoltarea infrastructurii de transport, strategia de implementare a proiectelor de dezvoltare a infrastructurii de transport precum și asigurarea activității de întreținere și reparații curente pentru infrastructura de transport până în anul 2030.

Strategia de implementare a *Master Planului General de Transport al României* reprezintă o prioritizare a proiectelor și includerea lor în sursele de finanțare pentru cele două exerciții financiare: 2014-2020 și respectiv 2021-2027. Acest document strategic are ca instrument de decizie *Modelul Național de Transport*, care utilizează date de natură economică, demografică și de transport pe baza căruia se determină prognozele de trafic pentru toate modurile de transport la nivelul unui proiect de infrastructură utilizate pentru fundamentarea analizei cost-beneficiu în vederea prioritizării proiectelor.

Master Planul General de Transport al României trebuie să contribuie la o dezvoltare în mod durabil, unul dintre rezultatele sale estimate fiind: „Un sistem de transport durabil (sustenabil)”.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PRIVIND IMIGRAȚIA PENTRU PERIOADA 2019 – 2022

Dinamica migrației într-o lume din ce în ce mai interconectată este un fenomen care va dura, impunând necesitatea stabilirii unui set de măsuri de bază, precum și o politică comună coerentă și unitară în materie de migrație, azil și integrare socială. Politicile stabilite trebuie să asigure transpunerea documentelor programatice elaborate la nivel european pentru a găsi soluții la problema migrației, precum și pentru a îndeplini obligațiile internaționale asumate, în conformitate cu principiile solidarității și responsabilității comune.

Necesitatea elaborării unei noi strategii naționale privind imigrația este determinată pe de o parte de evoluția fenomenului imigraționist, iar, pe de altă parte, de obligativitatea implementării politicilor din domeniu, elaborate la nivel european.

***Obiectivul strategic general** - Dezvoltarea sistemului național de azil în scopul eficientizării și asigurării conformității cu standardele legale naționale, europene și internaționale aplicabile.*

D.4. Asigurarea unui standard demn de viață al solicitanților de protecție internațională conform standardelor legale naționale, europene și internaționale aplicabile.

Direcțiile de acțiune prevăd:

- ✓ *Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de verificare a respectării standardelor existente în domeniul recepției;*
- ✓ *Adaptarea condițiilor de recepție la nevoile persoanelor din categoria grupurilor vulnerabile și pentru asigurarea serviciilor medicale specifice;*
- ✓ *Asigurarea asistenței materiale, medicale și sociale a solicitanților de azil prin asigurarea resurselor necesare de la buget și atragerea de resurse complementare prin parteneriate cu ONG-uri, organizații internaționale și prin resursele alocate în cadrul programelor cu finanțare europeană;*
- ✓ *Coordonarea adecvată cu autoritățile competente cu privire la recepția și asistența solicitanților cu nevoi speciale și favorizarea interacțiunii între comunitățile locale și centrele de cazare;*
- ✓ *Implementarea unui nou mecanism de identificare timpurie a persoanelor vulnerabile, precum și elaborarea unor reglementări referitoare la rolul instituțiilor statului cu atribuții în identificarea și asistența persoanelor vulnerabile, precum și specializarea acestora în acest domeniu.*

1.2.3. CONTEXT REGIONAL, MUNICIPAL ȘI SECTORIAL

CONTEXT REGIONAL ȘI MUNICIPAL

În baza prevederilor Comisiei Europene, începând din anul 2018, *Agenția pentru Dezvoltare Regională București-Ilfov*, participă la procesul de consultare, la nivel național și regional, pentru pregătirea perioadei de programare 2021-2027, proces coordonat de *Ministerului Fondurilor Europene (MFE) și Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA*).

În vederea asigurării unei coordonări coerente și unitare a procesului de elaborare a documentelor de programare pentru perioada 2021-2027, *MFE* a elaborat un set de orientări metodologice ce au ca principal scop, stabilirea unor linii directoare pentru procesul de programare a fondurilor europene nerambursabile.

La elaborarea *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București* 2022-2027, a fost avută în vedere încadrarea și corelarea cu strategiile și politicile sectoriale existente la nivel regional.

- **PLANUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ (PDR) A REGIUNII BUCUREȘTI-ILFOV 2021-2027,** principalul document strategic al dezvoltării regiunii București-Ilfov, își propune să

continue și să actualizeze direcțiile de dezvoltare formulate atât de documentele strategice de la nivel național (*Planul Național de Dezvoltare 2014-2020, Strategia de dezvoltare teritorială a României - România policentrică 2035, Raportul de țară din 2020 privind România - Comisia Europeană, Programul Național de Reformă 2020, Strategia Națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, etc.*), cât și de cele de la nivel regional (*Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2014-2020, Planul de mobilitate urbană durabilă 2016-2030 - Regiunea București – Ilfov, Planul regional de acțiune pentru învățământ București-Ilfov 2016-2025*, etc.).

Elaborat într-un larg cadru parteneriat, *Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii București-Ilfov 2021-2027* propune o nouă abordare în elaborarea de politici regionale și anume trecerea la noua generație de politici integrate de dezvoltare, cu o puternică componentă de durabilitate. Astfel, pe lângă reformularea obiectivelor și instrumentelor, noua politică vizează și o mai bună corelare cu documentele strategice europene (*Pactul Ecologic European, Noua Strategie Industrială, Strategia pentru IMM-uri, Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă*, etc) și naționale (*Programul Național de Reformă 2020, Planul Național de Redresare și Reziliență, Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă*), precum și cu acțiunile vizate de politicile naționale sectoriale de dezvoltare. Această nouă abordare a fost generată de contextul european și național în care s-a desfășurat procesul de planificare, dar și de lecțiile învățate din exercițiul de programare 2014-2020.

***Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027* reprezintă instrumentul de planificare strategică prin care regiunea București-Ilfov își promovează interesele de dezvoltare regională**. Planul vizează stabilirea necesarului investițional cu potential de finanțare din viitoarele *Programe Operaționale* în concordanță cu prioritățile regiunii și obiectivele specifice.

La nivel regional, pe baza priorităților tematice, au fost realizate o serie de consultări, la care au participat autoritatile publice locale, mediul economic, mediul academic, societatea civilă, precum și alte instituții/ organizații cu atribuții în domeniul vizat de tematica grupului din cadrul regiunilor. Temele vizate au fost:

- ***Competitivitate, Inovare și Digitalizare***
- ***Mediu și infrastructură***
- ***Mobilitatea, conectivitate și accesibilitate***
- ***Provocări societale***
- ***Turism, Cultură și Patrimoniu.***

De asemenea, în conformitate cu documentele naționale aprobate de Guvernul României, ***Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) București-Ilfov* va asigura funcția de Autoritate de Management pentru *Programul Operațional Regional pentru Regiunea București-Ilfov 2021-2027***, aspecte reflectate și în cadrul *Acordului de Parteneriat* în curs de negociere cu Comisia Europeană.

- ***PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL (POR) PENTRU REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV 2021-2027*** este un document strategic de programare care acoperă domeniile: specializare inteligentă și inovare, IMM-uri, digitalizare, eficiență energetică, dezvoltare urbană, mobilitate și conectivitate, biodiversitate, infrastructura educațională, turism și cultură/patrimoniu cultural.

Obiectivul general al Programul Regional București-Ilfov 2021-2027 este acela de *a contribui la viziunea strategică a regiunii București-Ilfov prin susținerea unei dezvoltării economice inteligente, sustenabile și incluzive în vederea îmbunătățirii standardului de viață și creșterii rezilienței față de provocările societale.*

În data de 7 decembrie 2022, *Programul Regional București-Ilfov 2021-2027* a fost aprobat de *Comisia Europeană*.

Sistemul de management și control propus la nivel regional va fi format din:

- ***MIPE*** - în calitate de colaborator în procesul de elaborare al POR (conform Legii nr. 277/ 2021) și cu atribuții în asigurarea, realizarea, dezvoltarea și funcționarea sistemului informatic afferent perioadei de programare 2021-2027 (conform HG nr.936/2020);
- ***CM PR BI***, organism fundamental pentru principiul parteneriat, care va reuni reprezentanți ai cvadruplului helix și va îndeplini funcțiile prevăzute la art. 40 din Regulamentul UE 1060/2021;
- ***ADR BI*** care va îndeplini rolul de autoritate de management pentru program (***AM PR BI***) în conformitate cu prevederile Legii nr. 277/ 2021 și a legislației subsecvente.

Procesul de elaborare și implementare al PR BI este sprijinit de: *Comitetul Regional pentru elaborarea PDR BI* (***CRP BI***), *Comitetul Regional de Inovare BI* (***CRI BI***) și *Consiliul Regional de Dezvoltare BI* (***CDR BI***) cu rol consultativ.

Printre grupurile țintă vizate de *POR București-Ilfov 2021-2027* se numără microîntreprinderile, întreprinderile mici, întreprinderile mijlocii, clienții, furnizorii IMM-urilor sprijinite, fondatorii incubatoarelor de afaceri, angajații IMM-urilor, furnizori de formare acreditați, ADR BI, CRI BI, instituții publice, autorități publice, mediul de afaceri, cetățeni, etc.

POR BI contribuie la îndeplinirea obiectivelor regionale de dezvoltare stabilite în *Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov (PDR BI) 2021-2027* și în *Strategia de Specializare Inteligentă RIS3 București-Iflov (RIS3 BI)*. Pentru atingerea obiectivului general sunt avute în vedere **11 obiective regionale (OR)**, ce reprezintă răspunsul la provocările sectoriale conturate în analiza nevoilor și care sunt transpuse în **8 Priorități**:

- ✓ **OR1:** *Consolidarea capacităților în materie de CDI, inclusiv prin preluarea tehnologiilor avansate;*
- ✓ **OR2:** *Creșterea nivelului de digitalizare a economiei și administrației publice și adoptarea conceptului de oraș inteligent;*
- ✓ **OR3:** *Consolidarea capacității de reziliență și a competitivității IMM, inclusiv prin acces la structuri moderne de sprijinire a afacerilor;*

- ✓ **OR4:** *Diversificarea competențelor pentru specializare inteligentă și tranziție industrială în IMM și consolidarea capacităților actorilor implicați în guvernanța RIS3;*
- ✓ **OR5:** *Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional;*
- ✓ **OR6:** *Reducerea riscului seismic în rândul clădirilor publice;*
- ✓ **OR7:** *Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi;*
- ✓ **OR8:** *Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat;*
- ✓ **OR9:** *Îmbunătățirea conectivității și accesibilității la TEN-T;*
- ✓ **OR10:** *Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă;*
- ✓ **OR11:** *Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.*

Contribuția națională totală pentru regiunea mai dezvoltată București-Ilfov pentru prioritățile 2-7 este constituită din contribuție publică națională și contribuție publică locală, cu intensitate diferită a contribuției între București și Ilfov: Ilfov maxim 5% și București maxim 15%. În construcția bugetului *POR BI* contribuția națională pentru Prioritatea 1 și Prioritatea 8 precum și alocările FEDR pentru instrumente financiare sunt asigurate în totalitate din bugetul național.

PLANUL REGIONAL DE ACȚIUNE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT (PRAI) 2016-2025 REGIUNEA DE DEZVOLTARE BUCUREȘTI-ILFOV

Planul reprezintă un document de planificare strategică a nevoilor de formare care au drept scop îmbunătățirea corelării dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socioeconomică la nivel regional și de creștere a contribuției învățământului superior la dezvoltarea regională, la orizontul anului 2020 și în perspectiva anului 2025. ***Obiectivul major al planificării strategice a IPT*** constă în creşterea contribuției învățământului profesional şi tehnic la tranziția rapidă şi eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare şi cunoaştere, participativă şi inclusivă.

Învățământul profesional şi tehnic, prin obiectivele sale, este subsumat dublului rol al educației: economic şi social. În aceste condiții învățământul profesional şi tehnic trebuie să asigure absolvenților şansa ocupării unui loc de muncă, văzută ca o etapă, imediată sau ulterioară, în procesul învățării pe parcursul întregii vieți, care include și învățarea la locul de muncă în vederea adaptării la cerințele acestuia.

Conform planului de măsuri, **PRAI vizează 6 obiective**:

- ✓ ***Obiectivul 1****: Corelarea ofertei ÎPT cu cererea pieței forței de muncă:*
- ✓ ***Obiectivul 2****: Dezvoltarea Parteneriatului Public Privat;*
- ✓ ***Obiectivul 3****: Asigurarea calității sistemului de formare profesională;*
- ✓ ***Obiectivul 4****: Actualizarea instrumentelor de planificare strategică PRAI/PLAI/PAS;*

- ✓ **Obiectivul 5**: *Creşterea participării şi facilitarea accesului la programele de formare profesională;*
- ✓ **Obiectivul 6**: *Dezvoltarea infrastructurii serviciilor de Orientare și Consiliere Profesională.*

Obiectivele *SDL a Sectorului 5 al Mun. București* se vor încadra în prioritățile la nivel regional, un accent ridicat fiind pus pe guvernanța bazată pe creşterea participării şi facilitarea accesului la programele de formare profesională. [12]

STRATEGIA REGIONALĂ DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ BUCUREȘTI-ILFOV 2021-2027

Strategia Regională de Specializare Inteligentă (RIS3) a regiunii București-Ilfov 2021-2027, actualizată și avizată în anul 2021, are rolul de coordonare a politicilor în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării în regiune pentru perioada 2021-2027.

Elaborarea *Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă* reprezintă o precondiție pentru accesarea finanțărilor europene disponibile în cadrul *Obiectivului de politică 1 „O Europă mai inteligentă"* aferent *Politicii de Coeziune a UE în perioada de programate 2021-2027* și se bazează pe parteneriatul regional între *ADR București-Ilfov* și toți actorii cheie regionali.

Prin *RIS 3 București-Ilfov* vor fi coordonate avantajele competitive și competențele de cercetare și inovare în domeniile:

- *agro-alimentar și industria lemnului;*
- *energie;*
- *mediu;*
- *tehnologia informațiilor și comunicațiilor (TIC);*
- *sănătate;*
- *textile;*
- *turism.*[13]

PLANUL DE MOBILITATE URBANĂ DURABILĂ REGIUNEA BUCUREȘTI – ILFOV 2016-2030

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă este un document strategic, nivelul de detaliere a propunerilor (măsuri și proiecte) fiind adaptat în consecință. Astfel, în faza de implementare a PMUD vor fi necesare studii de fezabilitate privind investițiile propuse, conform legislației în vigoare, inclusiv în ceea ce privește amplasamentul exact și soluția tehnică optimă, respectiv analiza impactului asupra mediului pentru proiectele relevante.

***Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2016 - 2030* este elaborat pentru Municipiul București cu sectoarele sale și Județul Ilfov, format din 8 orașe** (Bragadiru, Buftea, Chitila,

[12] *Sursa: http://infraed.ro/wp-content/uploads/2017/10/PRAI-BI-2016-2025.pdf*
[13] *Sursa: https://www.adrbi.ro/dezvoltare-regionala/strategia-de-specializare-inteligenta-ris-3-bi/strategia-ris-3-bi/*

Măgurele, Otopeni, Pantelimon, Popești-Leordeni și Voluntari) **și 32 comune** (1 Decembrie, Afumați, Balotești, Berceni, Brănești, Cernica, Chiajna, Ciolpani, Ciorogârla, Clinceni, Copăceni, Corbeanca, Cornetu, Dărăști-Ilfov, Dascălu, Dobroești, Domnești, Dragomirești-Vale, Găneasa, Glina, Grădiștea, Gruiu, Jilava, Moara Vlăsiei, Mogoșoaia, Nuci, Periș, Petrăchioaia, Snagov, Ștefăneștii de Jos, Tunari și Vidra).

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) conturează strategii, inițiative de politici, proiecte cheie și priorități în vederea unui transport durabil, care să susțină dezvoltarea sustenabilă, din punct de vedere economic, social şi al protecției mediului, în regiunile polilor de creștere.

Conform recomandărilor europene, un *Plan de Mobilitate Urbană Durabilă* constituie un document strategic şi un instrument pentru dezvoltarea unor politici specifice, având la bază un model de transport dezvoltat cu ajutorul unui software de modelarea a traficului, fiind elaborat pentru a îndeplini necesitățile de mobilitate a oamenilor şi companiilor din oraș și din zonele învecinate, pentru o mai bună calitate a vieții, contribuind în același timp la atingerea obiectivelor europene în termeni de eficiență energetică și protecție a mediului.

Conform legislației naționale (*Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul*, republicată cu completările și modificările ulterioare în decembrie 2013, şi *Ordinul nr. 233/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului şi urbanismul* şi de elaborare şi actualizare a documentațiilor de urbanism), *Planul de Mobilitate Urbană Durabilă* reprezintă o documentație complementară strategiei de dezvoltare teritorială periurbană/ metropolitană și a planului urbanistic general (P.U.G.), dar și instrumentul de planificare strategică teritorială prin care este corelată dezvoltarea spațială a localităților și a zonei periurbane/ metropolitane a acestora cu nevoile de mobilitate și transport ale persoanelor și mărfurilor.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV 2020-2030

Prin ***Strategia de Dezvoltare a Județului Ilfov 2020-2030*** se preconizează dezvoltarea durabilă, armonioasă și echilibrată a județului Ilfov, prin raportarea la resursele disponibile, la acțiunile necesare pentru a atinge obiectivul de a crește calitatea vieții locuitorilor județului și noile priorități europene pentru care se acordă sprijin financiar.

Ilfov este o marcă. Această marcă reprezintă o promisiune a valorii pe care județul o oferă propriilor consumatori (locuitori, afaceri, vizitatori etc.). De aici, viziunea și strategia de dezvoltare se bazează pe avantajele competitive, care configurează rolul specific pe care județul dorește să îl aibă în viitor, rol ce se va concentra în interior către cetățeni și în exterior către valoarea adăugată adusă regiunii. Parteneriatul dintre rețeaua de localități din județul Ilfov și Municipiul București, complementaritatea lor funcțională și rezervele naturale teritoriale existente reprezintă cel mai puternic proiect de dezvoltare al României.

Elaborată printr-un proces participativ susținut, *Strategia de Dezvoltare a Județului Ilfov 2020-2030* nu trebuie tratată ca un document imuabil, ci ca un demers perfectibil, care trebuie

adaptat permanent la evoluția contextului economico-social județean, regional, național și european.

Consiliul Județean Ilfov urmărește să asigure continuitate în promovarea și realizarea următoarelor obiective strategice prioritare pentru locuitorii județului:

- *dezvoltarea capitalului uman, resursă importantă pentru valorificarea potențialului județului;*
- *modernizarea infrastructurii rutiere județene;*
- *reabilitarea infrastructurii destinate domeniului sănătății;*
- *susținerea, modernizarea și îmbunătățirea sistemului județean al asistenței sociale;*
- *dezvoltarea turismului - miză importantă a strategiei, fiind un factor stimulator atât pentru dezvoltarea economică generală a întregului județ, cât și pentru creșterea nivelului de trai;*
- *sprijinirea dezvoltării durabile a unităților administrativ-teritoriale din județ;*
- *creșterea performanței instituțiilor aflate sub autoritatea Consiliului Județean Ilfov.*

CONTEXT LOCAL

La elaborarea ***Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2021-2027*** a fost avută în vedere încadrarea și corelarea cu strategiile și politicile sectoriale existente la nivel local, precum:

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 2021-2030

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București este un instrument programatic fundamental, în care obiectivele și direcțiile strategice de acțiune au fost abordate realist și cu responsabilitate, în concordanță cu potențialul și specificul Municipiului București urmărind continuarea progresului economic și social, dezvoltarea durabilă și bunăstarea comunităților locale.

Elaborată printr-un proces participativ susținut, *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030* nu trebuie tratată ca un document imuabil, ci ca un demers perfectibil, care trebuie adaptat permanent la evoluția contextului economico-social județean, regional, național și european.

Primăria Municipiului București urmărește să asigure continuitate în promovarea și realizarea următoarelor obiective strategice prioritare pentru locuitorii capitalei:

- *creșterea competitivității capitalei și poziționarea acesteia ca centru polarizator în bazinul est-european;*
- *creșterea calității vieții și și exportul de urbanitate în cadrul teritoriului metropolitan;*
- *promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie, comunicații;*

- *susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente;*
- *conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră, și limitarea efectelor riscurilor (inclusiv ale celor asociate schimbărilor climatice);*
- *promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice;*
- *utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban.*

STRATEGIA LOCALĂ DE DEZVOLTARE DURABILĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 2014 – 2020

Strategia Locală de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 5 al Municipiului București este un document cadru de referință care stabilește direcții strategice clare pentru viitorul orașului și al cetățenilor, facilitând luarea unor decizii importante în toate domeniile de activitate.

În procesul de elaborare al ***Strategiei Locale de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 5 al Municipiului București 2014-2020*** a fost analizat integral documentul menționat, punându-se accent pe lista proiectelor propuse. Proiectele respective au fost analizate din punctul de vedere al actualității și al nivelului de realizare și au fost incluse, după caz, pe lista lungă de proiecte a *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București*.

PLANUL LOCAL DE EFICIENTIZARE ENERGETICĂ A SECTORULUI 5

Programul de Îmbunătățire a Eficienței Energetice (PIEE) pentru Sectorul 5 al Municipiului București este un document care definește acțiuni, responsabilități și termene de realizare concrete în scopul îmbunătățirii eficienței energetice și a reducerii consumului de energie pe termen scurt, mediu și lung al autorității administrative locale.

Similar cu perspectiva UE de a construi politica sa energetică și de mediu la orizontul anului 2030 în jurul a cinci piloni, România a proiectat ***Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030*** (*PNIESC*) pe o serie de elemente constitutive, esențiale pentru definirea rolului și contribuției naționale la consolidarea Uniunii Energetice. În acest context, în anul 2018, a fost transmisă propunerea **țintelor României** privind contribuția la atingerea obiectivelor Uniunii, **la orizontul anului 2030**, astfel:

- ***Eficiență Energetică*** (% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030) - ***37,5%***
- ***Emisii ETS*** (% față de 2005) - ***44%***
- ***Ponderea globală a energiei din surse regenerabile*** în consumul final brut de energie - ***27,7%.***

Prin *PIEE*, localitățile demonstrează cum vor contribui la atingerea țintelor naționale în domeniul eficienței energetice și a ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final de energie. Astfel, în cadrul *SDL a Sectorului 5 al Municipiului București*, unul din obiectivele

specifice este politica privind problemele energetice. De aceea, *Strategia de îmbunătățire a eficienței energetice* este un instrument în elaborarea unei viziuni pe termen de cel puțin 3-6 ani, care să definească evoluția viitoare a comunității, ținta spre care se va orienta întregul proces de planificare energetică.

Programul de Îmbunătățire a Eficienței Energetice (PIEE) pentru Sectorul 5 al Municipiului București se impune ca o necesitate în abordarea integrată a resurselor disponibile la nivel local precum și a consumurilor energetice, în vederea coordonării investițiilor și planificării corespunzatoare a resurselor financiare.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ PLASATĂ ÎN RESPONSABILITATEA COMUNITĂȚII (DLRC) A ZONEI CENTRALE A SECTORULUI 5

În Sectorul 5 al Municipiului București, aplicarea *instrumentului DLRC* este orientată către zone cu populație aflată în risc de excluziune socială, astfel încât prin ***Strategia de Dezvoltare Locală - Etapa a II-a a mecanismului DLRC* dedicată acestor zone să se implementeze măsuri care să diminueze acțiunea factorilor ce generează sărăcie și excluziune socială**. Pentru perioada de programare 2021-2027, instrumentul DLRC din zonele urbane va continua să se axeze pe comunitățile marginalizate, dar, în plus, există discuții ca instrumentul să se axeze și pe probleme de competitivitate, prin încurajarea unui mediu de afaceri competitiv și inovator

DLRC se concentrează în principal asupra zonelor urbane marginalizate. Zonele marginalizate, cu toate subtipurile lor, sunt cele mai afectate de sărăcie și cele mai expuse discriminării și excluziunii sociale. Teritoriul ocupat poate varia, ca formă și delimitare, de la o singură zonă dintr-un oraș la mai multe zone de acest tip și se referă la cartierele în care o medie parte a populației trăiește în locuințe neadecvate, fară acces la utilitățile esențiale, care cumulează dezavantaje din perspectiva capitalului uman, ocupării forței de muncă și a locuirii. Astfel, în cadrul *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București (SDL)* teritoriul Sectorului 5 al Municipiului București s-a delimitat pe baza prevederilor *Planului Urbanistic Zonal*, astfel încât să îndeplinească condițiile de dimensiune și coerență menționate în ghid și să cuprindă cel puțin o zonă urbană marginalizată alături de zona urbană funcțională aferentă.

Delimitarea exactă a *Teritoriului SDL* a fost stabilită conform deciziilor *GAL "Împreună Dezvoltăm Sectorul 5"*. Aceasta a avut în vedere respectarea condițiilor locale și viziunea privind dezvoltarea strategică stabilită prin SDL, s-a bazat pe analiza diagnostic a nevoilor și a problemelor pe care existența strategiei încearcă să le elimine.

În același context, **autoritățile publice locale și județene din Regiunea București-Ilfov elaborează și actualizează strategii locale și județene de dezvoltare pentru următorul orizont de timp (2021-2027)**, cu implicarea actorilor locali în vederea dezvoltării armonioase a teritoriului și pentru elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare durabilă.

La nivelul municipiului București, există un număr semnificativ de strategii sectoriale elaborate sau în curs de elaborare pe diverse orizonturi de timp. Documentele a căror valabilitate se va întinde după 2020 vor fi luate în considerare în formularea politicilor sectoriale. Cele mai importante sunt prezentate după cum urmează:

- ***Planul de acțiune pentru diminuarea zgomotului în Municipiul București*** – aprobat prin *HCGMB nr. 183/2017*, cu valabilitate până în anul 2030;
- ***Planul Integrat de Calitate a Aerului pentru București 2018 – 2022*** – aprobat prin *HCGMB nr. 325/2018*, cu valabilitate până în anul 2022;
- ***Strategia locală privind incluziunea socială și reducerea sărăciei în Municipiul București 2017 – 2021*** – aprobată prin *HCGMB nr. 496/2017*, cu valabilitate până în anul 2021;
- ***Strategia de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a serviciului public de salubrizare în Municipiul București (2014-2030)*** – aprobată prin *HCGMB nr. 82/2015*, cu valabilitate până în anul 2030;
- ***Strategia de alimentare cu energie termică în sistem centralizat a consumatorilor din Municipiul București (2018-2028-2038)*** - aprobată prin *HCGMB nr. 260/2017*, cu valabilitate până în anul 2038;
- ***Strategia pentru dezvoltarea unui oraș inteligent "Smart City București" 2018-2025***;
- ***Strategia pentru dezvoltare educațională - București - Capitala Educației***;
- ***Strategia de realizare a unor săli multifuncționale (sportive/culturale)*** – aprobată prin *HCGMB nr. 606/2018*, cu valabilitate neprecizată;
- ***Strategia Culturală a Municipiului București 2016 – 2026*** – aprobată prin *HCGMB nr. 152/2016*, cu valabilitate până în anul 2026;
- ***Programul „Promovarea Municipiului București ca destinație turistică și dezvoltarea turismului în București" (2018-2020)*** – aprobat prin *HCGMB nr. 539/2018*; se lucrează la documentația pentru programul multianual aferent perioadei 2021-2024, care va fi supus aprobării CGMB;
- ***Programul "Sănătate și Dezvoltare prin Sport"*** – aprobat prin *HCGMB nr. 350/2018*, cu valabilitate până în anul 2022;
- ***Master Planul pentru sistemul de management integrat al deșeurilor la nivelul Municipiului București*** – aprobat prin *HCGMB nr. 455/2019*, cu valabilitate până în anul 2046;
- ***Strategia de dezvoltare (conceptul strategic) București 2035***;
- ***Strategia de dezvoltare a infrastructurii de transport cu metroul în București*** – aprobată de *METROREX S.A.*, cu valabilitate până în anul 2040;
- *Programul multianual „Bucureștiul Digital" - Tehnologia Informației pentru servicii publice* – aprobat prin *HCGMB nr. 542/2018*, cu valabilitate până în anul 2022;
- ***Master Planul serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru Municipiul București*** – aprobat prin *HCGMB nr. 577/2019*, cu valabilitate până în anul 2049.

De asemenea, ***U.A.T. Sectorul 5 al Municipiului București a mai elaborat și are în curs de elaborare/actualizare următoarele documente de planificare strategică:***

- ***STRATEGIA PENTRU REGENERARE URBANĂ FERENTARI;***
- ***SOLUȚII URBANE PRACTICE PENTRU CARTIERUL FERENTARI;***
- ***GHID DE REABILITARE URBANĂ A SECTORULUI 5, volume 1, 2,3;***
- ***IDENTIFICAREA PRINCIPALELOR INTERVENȚII URBANE PENTRU CREȘTEREA ATRACTIVITĂȚII ZONEI ANTIEAERIANĂ.***

Astfel și Sectorul 5 al Municipiului București s-a angajat pe traiectoria de a deveni o subdiviziune dintr-un oraș european care respectă mecanismele europene de dezvoltare, principiile și regulile pentru o dezvoltare durabilă.

Dezvoltarea durabilă poate fi definită simplu ca *o calitate mai bună a vieții pentru toată lumea, atât pentru prezent, cât și pentru generațiile viitoare*.

Dezvoltarea durabilă presupune:

- *dezvoltare economică echilibrată ș i echitabilă;*
- *nivele înalte de ocupare, coeziune socială și incluziune;*
- *un nivel înalt de protecție a mediului și o utilizare responsabilă a resurselor naturale;*
- *o politică coerentă care generează un sistem politic deschis, transparent și justificabil;*
- *cooperare internațională efectivă în vederea promovării dezvoltării durabile globale.*

Un ecosistem solid și gestionarea resurselor sunt vitale în contextul de promovare a unei creșteri economice sustenabile, sunt strâns legate de dezvoltarea bazată pe emisii de carbon scăzute și, de asemenea, contribuie în mod semnificativ la consolidarea capacităților de a rezista la efectele schimbărilor climatice. Cu alte cuvinte, *pentru ca dezvoltarea să devină durabilă, dezvoltarea economică trebuie să fie decuplată de impacturile negative asupra mediului și să se bazeze pe modele de producție și consum sustenabile*.

Ținând cont de aceste aspecte, *SDL a Sectorului 5 al Municipiului București pentru perioada 2022-2027* este elaborată în contextul noilor abordări la nivel global, european și național privind dezvoltarea durabilă, adică o dezvoltare care să răspundă nevoilor generațiilor actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi.

Totodată, în conformitate cu prevederile aprobate prin *Memorandum-ul* pe tema: *Programele operaționale/naționale și arhitectura instituțională de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027*, este absolut necesară elaborarea unor documente strategice care să asigure continuarea dezvoltării urbane durabile a Sectorului 5

al Municipiului București și creșterea calității vieții cetățenilor săi, prin stabilirea unor planuri de acțiune coerente, în toate domeniile importante, precum și prin identificarea tuturor surselor de finanțare care să asigure implementarea cu succes a măsurilor și proiectelor propuse.

Justificarea implementării proiectului și totodată caracterul inovativ al acestuia rezidă pe de o parte din necesitatea reanalizării situației existente considerând **anul 2022 ca an de referință**, incluzând analiza stadiului de implementare a portofoliului de proiecte propuse prin documentele strategice menționate și a impactului acestora și, pe de altă parte, din necesitatea actualizării obiectivelor strategice și a direcțiilor strategice de acțiune astfel încât acestea să fie coerente cu noile direcții și politici stabilite la nivel european pentru perioada programatică 2021-2027.

Astfel, **este evidentă necesitatea actualizării *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București pentru perioada 2022-2027.***

După cum am menționat, *Strategia de Dezvoltare Locală* existentă a fost realizată pentru orizontul de timp 2014-2020, astfel încât este necesară elaborarea unui nou document strategic pentru perioada programatică 2021-2027 în care să fie analizate stadiul proiectelor în implementare, efectele proiectelor implementate, necesitățile și deficiențele existente, și prin care să fie propuse noile obiective strategice și domenii de intervenție, astfel încât să se asigure continuarea dezvoltării urbane durabile și creșterea calității vieții pentru cetățenii Sectorului 5 al Municipiului București.

Necesitatea unei Strategii pentru perioada 2022-2027 mai rezidă și în:

- *exercițiul financiar european următor reprezintă o provocare și totodată o oportunitate pentru Sectorul 5 și Municipiul București (din care face parte) pentru realizarea proiectelor de investiții necesare dezvoltării comunității;*
- *necesitatea de a realiza un document strategic care să răspundă obiectivului central de dezvoltare a capacității de reglementare și planificare strategică a administrației locale, cu scopul final de a asigura un cadru adecvat pentru dezvoltarea sustenabilă și echilibrată a comunității, cu o manifestare clară în convergența nivelului de trai al cetățenilor săi către standarde europene;*
- *abordarea participativă, dezvoltarea de jos în sus, care să implice un număr cât mai mare de actori care acționează direct, la fața locului, precum și schițarea unui număr de scenarii în baza viziunilor exprimate de aceștia este singura opțiune care poate asigura legitimitate demersului de planificare strategica și poate asigura durabilitate acțiunilor publice;*
- *planificarea strategică la nivel local este necesară deoarece creează coerența actului de guvernare locală și mărește transparența cheltuirii banului public;*
- *informarea funcționarilor publici, a membrilor societății civile și a mediului de afaceri în domeniul politicilor publice pentru a crea un nivel comun de cunoștințe privind eficiența actelor normative, care va fi un proces continuu pe toata perioada de realizare a strategiei de dezvoltare;*

- *realizarea portofoliului de proiecte în cadrul strategiei de dezvoltare va permite administrației locale sa acceseze programele de finanțare disponibile în perioada 2021-2027.*

Misiunea autorității publice locale este aceea de a transforma Sectrorul 5 într-un spațiu de talie europeană, cu urbanistică modernă, care va oferi condiții civilizate de viață locuitorilor săi, un mediu sănătos și atractiv.

1.3. METODOLOGIA DE ELABORARE A STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ

Planificarea strategică este un proces în mai multe etape, prin care comunitatea participă la crearea unei imagini a viitorului propriu în cadrul nou care va fi conferit localității lor, pornind de la condițiile prezente, cu identificarea și definirea căilor de realizare a acelui viitor. Se realizează astfel imaginea trecerii de la condițiile actuale socio-economice la noul set de condiții, conform proiecției de perspectivă, care să corespundă așteptărilor comunității și a altor factori interesați de dezvoltarea localității.

Documentul final rezultat, strategia de dezvoltare urbană, deține valențe multiple:

- *constituie un document programatic privind direcțiile strategice de dezvoltare în perioada de planificare vizată;*
- *este un document de cercetare privind contextul și potențialul de dezvoltare calitativă a sistemului complex al localității;*
- *reprezintă un document de analiză detaliată a principalilor parametri de stare ai ariei administrative care constituie obiectul de referință al strategiei elaborate;*
- *reprezintă un ghid de orientare unitară a liderilor administrației publice locale, a comunității de afaceri, investitorilor, dar și a comunității civile în ansamblu;*
- *acționează ca un garant al dezvoltării optimale prin care se sporește încrederea mediului de afaceri în eficiența administrației publice locale și contribuie astfel la stimularea opțiunilor de a investi în zonă;*
- *prin punerea în aplicare acționează ca un instrument de lucru performant la dispoziția autorităților locale pentru a întări potențialul economic al localității, a îmbunătăți climatul investițional și a crește nivelul general de competitivitate;*
- *reprezintă un mijloc de coeziune al instituțiilor și întreprinderilor locale, precum și a antreprenorilor și forței de muncă.*

Oferirea unui răspuns adecvat acestui demers complex, cu actori care aparțin unor categorii multiple și animați de interese diverse, este posibilă numai în condițiile definirii și executării unui proces complex, care presupune parcurgerea iterativă a mai multor etape. De

asemenea, este necesară evidențierea caracterului iterativ al procesului de planificare, o caracteristică intrinsecă a analizei unor procese complexe de dimensiuni mari.

Rezultatele demersurilor/acțiunilor dintr-o anumită etapă sunt strâns conexate de acțiunile celorlalte etape, astfel încât deseori elemente și caracteristici nou apărute la un moment dat conduc la necesitatea unor revizuiri/ reformulări în cadrul etapelor implicate.

Ca urmare, etapele principale pe care le vom prezenta nu au respectat o ordine de derulare în timp strict secvențială, ci, funcție de concluziile reieșite din analiza unui anumit aspect, s-a trecut la tratarea simultană, integrată, a unor elemente dependente diverse.

Principalele etape parcurse în vederea fundamentării și elaborării *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027*:

- *Analiza documentelor strategice anterioare*
- *Analiza socio-economică*
- *Identificarea punctelor tari, a punctelor slabe, amenințărilor și oportunităților*
- *Definirea coordonatelor de context strategic*
- *Stabilirea portofoliului de proiecte*
- *Consultarea publică*
- *Obținerea avizului de mediu.*

Rezultatele analizelor efectuate asupra situației existente sunt sistematizate în conținutul *Strategiei* în capitolul *„Prezentarea situației existente”*. Principalul obiectiv al acestei etape a constat în determinarea parametrilor de stare și a nivelului de dezvoltare al acestora, pentru domeniile majore prin care se configurează mediul de manifestare al tuturor factorilor de interes din cadrul Sectorului 5 al Municipiului București.

O importanță deosebită a fost acordată în această etapă asigurării caracteristicilor de calitate ale datelor prelevate pentru a fi prelucrate, referitoare la: actualitate, veridicitate, relevanță, credibilitate, consistență etc. Pentru respectarea acestei cerințe, **informațiile și datele** care au făcut obiectul analizei au fost solicitate de la responsabilii de domenii din cadrul *Primăriei Sector 5 București*, după cum urmează:

- *Economic*
- *Infrastructură și mediu*
- *Sănătate, educație, cultură*
- *Social*
- *Administrație publică locală.*

De asemenea, au fost identificații principalii actori în domeniul respectiv și a fost realizată contactarea și solicitarea acestora în vederea obținerii datelor privind: situația actuală, activitatea derulată în ultima perioadă, probleme identificate, propuneri de măsuri și proiecte pentru perioada viitoare.

Rezultatele analizei socio-economice dau o imagine de ansamblu privind resursele actuale de care dispune comunitatea, cu evidențierea pentru fiecare problematică în parte a

punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților de dezvoltare care trebuie exploatate, precum și a posibilelor riscuri/ amenințări care trebuie eliminate/evitate (**analiza SWOT**).

Pasul următor a constat în **identificarea și analiza documentelor strategice existente** pentru perioada de analiză la nivel european, național și regional/județean, în scopul conectării *SDL a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027* la politicile de dezvoltare durabilă și direcțiile de acțiune propuse la nivelurile respective.

Etapa următoare a constat în elaborarea efectivă a strategiei de dezvoltare, prin definirea principalelor repere strategice, respectiv **viziunea și misiunea** asupra dezvoltării viitoare a localității prin prisma așteptărilor tuturor categoriilor de factori beneficiari și/sau cu impact direct asupra direcției de dezvoltare a ansamblului resurselor umane și facilităților operaționale prin care se consolidează potențialul de creștere a calității vieții în Sectorul 5 al Municipiului București.

Definirea *Strategiei Sectorului 5 al Municipiului București* pe traiectoria vizată la nivel european și național a constituit un obiectiv imperativ în procesul de elaborare a documentului. S-a urmărit în acest mod crearea condițiilor de maximizare a atragerii de fonduri europene, concomitent cu asigurarea conformității la cerințele documentelor programatice strategice.

În acest sens, pasul următor a constat în **definirea obiectivului general și a obiectivelor specifice** avute în vedere prin implementarea *Strategiei de dezvoltare locală*, urmată de stabilirea principalelor domenii de intervenție care trebuie abordate în vederea atingerii obiectivelor specificate.

Pentru fiecare dintre domeniile de intervenție prioritare identificate la nivelul obiectivelor strategice, a fost propusă o **listă de acțiuni orientative**, care apoi au fost concretizate în proiectele ce constituie **portofoliul de proiecte** al *SDL a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027*. De asemenea, în cadrul secțiunii respective au fost identificate posibilele **surse de finanțare** și au fost propuse **criterii de prioritizare a proiectelor din portofoliu**. Estimarea bugetară a proiectelor propuse s-a realizat prin raportarea la standardele de cost actuale aplicate la estimările realizate pe baza valorii unor proiecte similare aflate în implementare sau implementate de curând.

Setul de proiecte astfel definit corespunde viziunii și cerințelor strategice vizate, precum și imaginii viitoare a localității conform cerințelor exprimate de cetățeni, instituțiile publice și mediul de afaceri, cu luarea în considerare a condițiilor socio-economice care sunt expresia resurselor potențiale de care dispune municipiul la momentul elaborării strategiei și maximizarea șanselor de atragere a unui volum cât mai mare de fonduri europene.

Capitolul final al documentului strategic definește **principalele direcții de acțiune** și metodologii care trebuie aplicate pentru implementarea și monitorizarea Strategiei.

Proiectele și acțiunile incluse în *SDL a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027* sunt adresate întregii comunități, ele implicând deopotrivă instituțiile și administrația publică,

mediul de afaceri, societatea civilă și, mai ales, beneficiarii finali ai rezultatelor implementării *Strategiei*, cetățenii Sectorului 5 al Municipiului București.

În acest sens, stabilirea priorităților la nivel de proiecte trebuie să aibă în vedere importanța acestora pentru comunitatea locală, creându-se astfel premisele unui impact favorabil cât mai larg în rândul populației, prin situarea pe traiectoria de dezvoltare dorită de cetățeni și luarea în considerare, cât de mai mult posibil, a doleanțelor și așteptărilor acestora.

Asigurarea acestui deziderat este realizată prin **procesul de consultare publică**, desfășurat cu respectarea prevederilor *Legii nr.52 din 21 ianuarie 2003* privind transparența decizională în administrația publică și a prevederilor *Legii nr.544 din 12 octombrie 2001* privind liberul acces la informații de interes public.

Planul de comunicare trebuie să vizeze toate etapele procesului de elaborare, în funcție de grupurile țintă, având ca obiective clare:

- *Implicarea părților interesate;*
- *Informarea grupurilor țintă și chestionarea acestora cu privire la provocările și soluțiile urbane identificate;*
- *Creșterea implicării acestora în cadrul consultărilor cu privire la stabilirea obiectivelor și a listei de proiecte;*
- *Informarea și diseminarea proiectelor prioritare propuse, viziunii și a obiectivelor;*
- *Creșterea participării părților interesate în cadrul etapei finale – monitorizarea implementării proiectelor și evaluarea strategiei.*

Varianta intermediară a *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027* urmează să fie postată pe site-ul *Primăriei Sectorului 5 al Municipiului București*, oferindu-se astfel posibilitatea oricărei persoane interesate să consulte documentul și totodată să-și exprime părerea.

Totodată, **cu sprijinul *Centrului de Sociologie Urbană și Regională – CURS* a fost efectuată, în perioada 14 martie – 3 aprilie 2023, o anchetă sociologică față-în-față, la domiciliul respondenților, pentru obținerea opiniei publice asupra principalelor aspecte legate de situația actuală, pe fiecare dintre domeniile abordate în documentul strategic.**

Prin sintetizarea răspunsurilor cetățenilor - ***Anexa nr. 1 a SDL Sector 5 București*** - asupra acestor probleme se conturează prioritățile de dezvoltare viitoare a municipiului din perspectiva acestora, rezultatele urmând a fi introduse drept criteriu de prioritizare a proiectelor în procesul de implementare și monitorizare a strategiei.

Chestionarul a fost completat de 1.067 cetățeni în vârstă de 18 ani și peste din Sectorul 5 al Municipiului București, reprezentând un procent de aprox. 0,34% din populația domiciliată înregistrată în iulie 2021.

Etapa de consultare publică include organizarea și desfășurarea unei dezbateri publice, cu invitarea și participarea reprezentanților diverselor medii sociale, a mediului de afaceri și a

mass-mediei locale, în cadrul căreia vor fi prezentate principalele elemente ale *Strategiei de Dezvoltare Urbană* și vor fi organizate discuții asupra acestora.

În paralel cu etapa de consultare publică se desfășoară **procedura de obținere a acordului de mediu**, a cărui necesitate este stabilită prin *Directiva Consiliului 85/337/EEC* privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, amendată de *Directiva Consiliului 97/11/EC* și de *Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2003/35/CE* de instituire a participării publicului la elaborarea anumitor planuri și programe privind mediul și de modificare a *Directivelor Consiliului 85/337/CEE și 96/61/CE* în ceea ce privește participarea publicului și accesul la justiție.

După finalizarea acestor etape, va fi realizată și aprobată **forma finală a *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București* 2022-2027**, prin integrarea elementelor și recomandărilor rezultate în urma procesului de consultare publică și a procedurii de obținere a acordului de mediu.

2. ASPECTE GENERALE

2.1. SCURTĂ PREZENTARE A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

SECTORUL 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI este parte integrantă din Regiunea București-Ilfov, una dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale României în a cărei componență intră Municipiul București și Județul Ilfov.

REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV are un caracter aparte față de celelalte regiuni de dezvoltare din România, în sensul în care **deși are cea mai mică suprafață (1.823 km²), concentrează 13,43% din populația țării, fiind cea mai dens populată regiune (1.436, 6 locuitori/km²) și cu cel mai ridicat grad de urbanizare (90, 6% din populație)**.

Fig. 2.1. Hartă localizare Regiunea București-Ilfov în România

Conform clasificării *EUROSTAT*, prin *Nomenclatorul Unităților Teritoriale pentru Statistică (NUTS)*, regiunea este încadrată pe palierul NUTS 2, împreună cu celelalte regiuni de dezvoltare ale țării, acestea fiind incluse, la rândul lor, în unități teriotoriale statistice mai mari (NUTS 1). Regiunea București-Ilfov împreună cu Regiunea Sud-Muntenia, formează Macroregiunea 3 a României.

Suprafața totală a Regiunii București-Ilfov este de 1.823 km², din care 13,17% (240 km²) reprezintă teritoriul administrativ al Municipiului București și 86,83% (1.583 km²) al județului Ilfov. Cele două entități care alcătuiesc regiunea sunt, totodată, și cele mai mici unități teritorial administrative ale României din punct de vedere al întinderii.

Vecinii Regiunii București-Ilfov:

- *la nord - județul Prahova;*
- *la est - județul Ialomița;*
- *la sud-est - județul Călărași:*
- *la nord-vest - județul Dâmbovița;*
- *la sud și sud-vest județul Giurgiu.*

Din perspectivă administrativă, **Regiunea București-Ilfov se compune din 42 UAT-uri: Municipiul București - împărțit în 6 sectoare și județul Ilfov - format din 8 orașe și 32 de localități rurale**. Municipiul București, capitala țării, este împărțit în 6 subunități administrativ-teritoriale cu autonomie proprie, delimitate teritorial, care au propriile autorități ale administrației publice locale, consilii locale și primării, au patrimonii – bugetele locale proprii, sunt titulare de drepturi și obligații proprii, au competențe exclusive, competențe partajate și competențe delegate în raport cu Municipiul București.

Printre caracteristicile distincte ale regiunii, în ceea ce privește așezarea geografică, se evidențiază următoarele:

- *Regiunea BI este situată în întregime în zona de câmpie, la altitudini cuprinse între aproximativ 46-128 m, mai exact în Câmpia Vlăsiei și Câmpia Titului, altitudinile scăzând treptat de la Nord-Vest către Sud-Est;*
- *Configurația teritoriului, extrem de accesibilă, a permis dezvoltarea amplă a sistemului de așezări umane, dar și a rețelelor de transport;*
- *Regiunea BI se suprapune bazinului hidrografic inferior Argeș-Vedea, principalele cursuri de apă care o tranzitează fiind: Dâmbovița, Colentina, Sabar și Argeș, la care se adaugă și râurile Pasărea și Mostiștea, precum și rețeaua de ape stătătoare, naturale și antropice, reprezentate de: Snagov, Căldărușani, dar și ansamblul de lacuri din cadrul râului Colentina;*
- *Regiunea BI face parte din regiunea stepică, unică în Europa. În trecut, pe teritoiul regiunii se regăseau Codrii Vlăsiei, dar care în timp au suferit modificări importante ale suprafețelor odată cu extinderea terenurilor agricole, dar și a spațiului construit;*
- *Caracteristicile substratului geologic determină suportabilitatea teritoriului pentru dezvoltarea antropică, în mod special pentru construcții și infrastructuri de mare anvergură.*

MUNICIPIUL BUCUREȘTI este **cel mai important centru urban al Regiunii București-Ilfov**, fiind un centru polarizator tradițional situat în partea de sud-est a României, între Ploiești, la nord și Giurgiu, la sud. Istoric, se consideră că Bucureștiul a fost construit pe șapte dealuri - *Dealul Mitropoliei, Dealul Spirii, Dealul Cotrocenilor, Dealul Arsenalului, Dealul Filaretului, Dealul Văcărești și Colina Radu Vodă* - asemenea celor șapte coline ale Romei. Cu excepția Dealului Mitropoliei, restul pantelor din București sunt rezultatul eroziunii fluviale a celor două cursuri principale de apă care îl străbat. Bucureștiul are o suprafață de 240 km², ceea ce înseamnă că orașul ocupă 0,08% din întreg teritoriul României.

Altitudinea variază de la 57,1 m în zona podului de la Cățelu, în partea de sud-est a orașului, până la aproximativ 93 m în Bucureștii Noi - Mogoșoaia. Raportat la coordonatele geografice, Municipiul București se regăsește la intersecția paralelei de 44°24′49″ (ca Belgrad, Geneva, Bordeaux și Minneapolis), cu meridianul de 26°5′48″, meridian ce străbate, de asemenea, Helsinki și Johannesburg.

Orașul are o formă aproximativ rotundă, cu centrul situat la intersecția axelor imaginare nord-sud și est-vest din Piața Universității. Monumentul pentru kilometrul zero al României este plasat chiar la sud de Piața Universității, în fața Bisericii Sf. Gheorghe Nou din Piața Sf. Gheorghe. Raza Bucureștiului, din Piața Universității până la periferie în toate direcțiile, variază de la 10 la 12 km.

***JUDEȚUL ILFOV*, cel mai mic județ al României ca suprafață**, se află chiar în centrul Câmpiei Române, lângă Municipiul București. Coordonatele sale geografice sunt 44°17' – 44°46' latitudine nordică și 25°52' – 26°27' longitudine estică.

Rețeaua de așezări de la nivelul județului Ilfov se află în relații interdependente cu municipiul București. Așezările aflate în prima coroană de localități având, de altfel, rolul predominant de a suplini cererea ridicată pentru locuire, pe care Capitala nu o poate acoperi, în timp ce localitățile pozitionate

în celelalte două inele constituie predominant zone importante de agrement și de petrecere a timpului liber.

Județul Ilfov este o rețea policentrică de unități administrativ-teritoriale cu o structură economică complexă, potențată de poziția capitalei României. În interiorul județului, analiza multicriterială pune în evidență capacitatea de ofertare de localizări atractive pentru investiții amplasate de-a lungul marilor coridoare de transport și lângă aeroport, localizări ce vor conduce la consolidarea unor poli regionali de dezvoltare în interiorul județului, însoțite în paralel de un proces de modernizare a tiparului urban existent.

De asemenea, conform clasificării realizate de *Legea 351/2001*, **Municipiul București este singura localitate urbană de rang 0 a României**, având o populație de 2.162.281 la nivelul anului 2022. Unitățile administrativ-teritoriale din **județul Ilfov** sunt exclusiv de **rang III** (orașe cu populație cuprinsă între 5 000 și aprox. 40 000 de locuitori): *Voluntari, Măgurele, Popești-Leordeni, Pantelimon, Buftea, Bragadiru, Otopeni și Chitila*, de **rang IV și V**, respectiv sate reședință de comună și sate componente ale comunelor și sate aparținând orașelor.

MUNICIPIUL BUCUREȘTI – POL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE

În anul 2013 s-a realizat un *Studiu de Fundamentare* în vederea actualizării *PATN – Secțiunea Rețeaua Localități* al cărui beneficiar a fost *Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice* și care propunea ca **rețeaua policentrică națională** să fie **compusă din: capitala țării și 5 categorii de poli de dezvoltare:**

- ***Poli naționali de dezvoltare*** – care au rolul de a retransmite impulsurile provenite de la nivelul decizional superior (capitală) în sistemele policentrice pe care le coordonează (*Craiova, Timișoara, Cluj Napoca, Brașov, Iași, Constanța, aria de cooperare Brăila- Galați);*
- ***Poli regionali de dezvoltare*** – care contribuie la coordonarea sistemelor policentrice județene (*Drobeta Turnu Severin, Botoșani, Rm. Vâlcea, Slatina, Reșița, Arad, Deva, Alba Iulia, Tg. Mureș, Miercurea Ciuc, Sf. Gheorghe, Oradea, Zalău, Satu Mare, Baia Mare, Bistrița, Suceava, Piatra Neamț, Bacău, Vaslui, Focșani, Buzău, Tulcea, Slobozia, Călărași, Giurgiu, Alexandria, Pitești, Târgoviște, Ploiești*);
- ***Poli intraregionali/regionali de dezvoltare*** – care sunt reprezentați de așezări urbane ce au beneficiat de o serie de favorabilități care au contribuit la creșterea capacității lor de polarizare (*Orșova, Motru, Filiași, Calafat, Drăgășani, Caracal, Petroșani, Caransebeș, Hunedoara, Lugoj, Huedin, Carei, NegreștiOaș, Sebeș, Aiud, Blaj, Târnăveni, Mediași, Sighișoara, Reghin, Odorheiul Secuiesc, Toplița, Gheorghieni, Rupea, Făgăraș, ș.a.m.d);*
- ***Poli locali de dezvoltare*** (*Cugir, Zlatna, Teiuș, Abrud, Câmpeni, Ocna Mureș, Baia de Arieș, Topoloveni, Ștefănești, Mioveni, Costești, Lipova Sebiș, Ineu, Chișineu-Criș, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Dărmănești, Vașcău, Nucet, Ștei, Beiuș, Salonta, Aleșd, Marghita, Săcuieni, Valea lui Mihai, Beclean, ș.a.m.d.*);
- ***Centre (poli) de creștere*** (*Arieșeni, Cotmeana, Săvârșin, Vinga, Pecica, Nădlac, Pâncota, Sântana, Curtici, Sascut, Podu Turcului, Rodna, Însurăței, Făurei, Viziru, Ianca, Rădăuți*

Prut, Bran, Prejmer, Pogoanele, Cojocna, Ciucea, Băile Herculane, Bozovici, Anina, Teregova, Bocșa, ș.a.m.d).

Abordarea propusă prin intermediul acestui studiu are la bază paliere decizionale fiecare înglobând sisteme ierarhizate de localități între care transferul de informație este gestionat prin mecanisme instituționale care au rolul de a transmite și adapta pentru fiecare palier strategiile de dezvoltare stabile la nivelul superior teritorial.

Analizele realizate în ultimii ani 2 cu sprijinul Băncii Mondiale indică faptul că între performața regiunilor și performanța zonelor urbane din regiunile respective este o legătură directă. **Cele mai dinamice regiuni au una sau mai multe *zone metropolitane* sau *aglomerări urbane* pe teritoriul lor, sau sunt apropiate de o astfel de zonă dintr-o altă regiune.** Regiunile nu pot fi puternice în absența unor zone urbane puternice. De asemenea, influența orașelor asupra zonelor înconjurătoare este dependentă de mai mulți factori precum: structura internă, structura educațională, unitățile medicale, rețeaua de transport, infrastructura urbană, diversificarea ocupațiilor, oportunitățile economice oferite populației, dinamica dezvoltării, etc.

Astfel, potrivit documentului elaborat de *Banca Mondială* ***"Romania-Catching-Up-Regions – România Metropolitană", fără o zonă metropolitană sau o aglomerare urbană puternică, o regiune nu poate performa la înălțime. O țară fără un sistem de zone metropolitane și aglomerări puternice nu își poate susține creșterea pe termen lung.***

De-a lungul istoriei omenirii, **creșterea economiei a fost strâns legată de creșterea populației.** Cauza principală a performanței modeste a economiei este declinul demografic. Țările dezvoltate care au fost mai deschise către imigrare, au avut o performanță economică mult mai bună decât țările închise imigrației.

De asemenea, potrivit aceluiași document, cele mai urbanizate regiuni din România - **București-Ilfov**, Vest, Centru - au ajuns în ultimii ani să performeze mai bine decât regiuni din Grecia, Portugalia, precum și din sudul Italiei sau sudul Spaniei. Succesul economic al Bucureștiului se datorează atractivității sale pentru investitori străini. În ultimii ani, PIB-ul pe cap de locuitor al Bucureștiului a crescut spectaculos, Bucureștiul fiind practic unul din motoarele de creștere al UE, concurând cot la cot cu celelalte capitale din Uniunea Europeană

Existența unor centre urbane puternice nu este suficientă pentru dezvoltarea unei regiuni. Beneficiile dezvoltării orașelor trebuie extinse și asupra zonelor suburbane, periurbane sau rurale adiacente. În acest sens, **este esențial să se conceapă și să se încurajeze cooperarea și dezvoltarea interjurisdicțională**. În prezent, majoritatea investițiilor urbane au impact și asupra unităților administrative învecinate, așadar ar trebui adoptate măsuri pentru planificarea și implementarea proiectelor la nivel interjurisdicțional.

Potrivit ***Raportului elaborat de Banca Mondială "Romania Catching-Up Regions"***, pentru perioada de programare 2021-2027, Comisia Europeană a decis că ***Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)* va pune un accent mai puternic pe activitățile de dezvoltare**

urbană durabilă (DUD), statele membre trebuind să aloce cel puțin 6% din *FEDR* dezvoltării integrate în zonele urbane (dezvoltare urbană durabilă), fie prin intermediul unui program operațional special, printr-o axă prioritară specială în cadrul unui program operațional, fie cu ajutorul unor instrumente precum *Investițiile Teritoriale Integrate (ITI)* sau *Dezvoltarea Locală Plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC)*. De asemenea, Comisia Europeană dorește să ofere *„mai multe stimulente pentru o guvernanță mai eficientă bazată pe parteneriat, guvernanța pe mai multe niveluri și o abordare locală integrată în programele sale”* [14]. Astfel, toate statele membre ale UE, inclusiv România, trebuie să pună un accent mai puternic pe abordările intersectoriale și interjurisdicționale (de ex. **abordări metropolitane**) și să răspundă mai bine nevoilor teritoriilor care pot să nu fie definite de o graniță administrativă clară.

Zonele metropolitane joacă un rol important în creșterea performanțelor unei regiuni, deoarece acestea au capacitatea de a concentra forță de muncă înalt calificată și de a atrage investitori, astfel încât dezvoltarea acestora este sustenabilă pe termen lung fiind practic noduri urbane competitive și dinamice la o scară mare. Aceste zone urbane reprezintă niște sisteme urbane de o complexitate variabilă în funcție de mărime și eterogenitatea țesutului și populației urbane.

Zona metropolitană este definită în *Legea nr. 242 din 2022* ca fiind *”asociația de dezvoltare intercomunitară constituită pe bază de parteneriat între capitala României sau municipiile reședință de județ ori municipii, altele decât cele reședință de județ, pe de o parte, și unități administrativ-teritoriale aflate în teritoriul metropolitan, pe de altă parte, în cadrul căreia se creează relații reciproce de influență în domeniul căilor de comunicație, economic, social, cultural și al infrastructurii edilitare”*.[15]

De-a lungul timpului au existat mai multe inițiative pentru delimitarea ***Zonei Metropolitane a Municipiului București***, cea mai importantă fiind cea din 2004 a *Centrului de Proiectare Urbană* (Serviciu aflat în subordinea Primăriei Generale Bucureşti), care a identificat un areal format din 94 de localități, respectiv **Municipiul București, 80 de localități rurale și 13 localități urbane**.

Caracterul de centru polarizator principal în teritoriul regional și național al Municipiului București a fost confirmat de-a lungul timpului prin importanța sa din punct de vedere economic, social și cultural, exercitând asupra zonelor adiacente un nivel foarte ridicat de atractivitate, fiind orașul cu cea mai ridicată putere de cumparare, cel mai mare PIB de la nivelul țării, și având cea mai activă piață (care atrage cca. 65% din cererea totală de spații industriale și logistice în trimestrul 1 - 2020 [16]). Cu toate acestea, spațiul metropolitan al Municipiului București poate fi considerat atipic întrucât creșterea populației din localitățile

[14] *Sursa: Comisia Europeană. 2018. Obiectivul de politică 5 – Europa mai aproape de cetățeni și instrumente pentru dezvoltarea teritorială integrată. [Document de politică]*
[15] *Sursa: http://www.mdlpa.ro/*
[16] *Cushman & Wakefield, 2020. Marketbeat Romania Industrial Q1 2020*

limitrofe nu s-a datorat numai afluxului de populație venită dinspre Capitală, ci și imigrației de la mare distanță.

Totodată, **parteneriatele oficiale între administrațiile publice** din arealul amintit reprezintă o abordare nouă care vizează constituirea de servicii și administrație integrate specifice zonei metropolitane. Astfel, la nivelul regiunii București-Ilfov există o serie de parteneriate teritoriale **de tipul *Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară* și *Grupurilor de Acțiune Locală*** ce vizează abordarea problemelor comune, precum și elaborarea și implementarea de proiecte.

Structurile parteneriale existente în prezent în Regiunea București-Ilfov sunt reprezentate de ***7 Asociații de Dezvoltare Intercomunitară*** care au ca obiect de activitate servicii de utilități publice cheie pentru dezvoltarea regional:

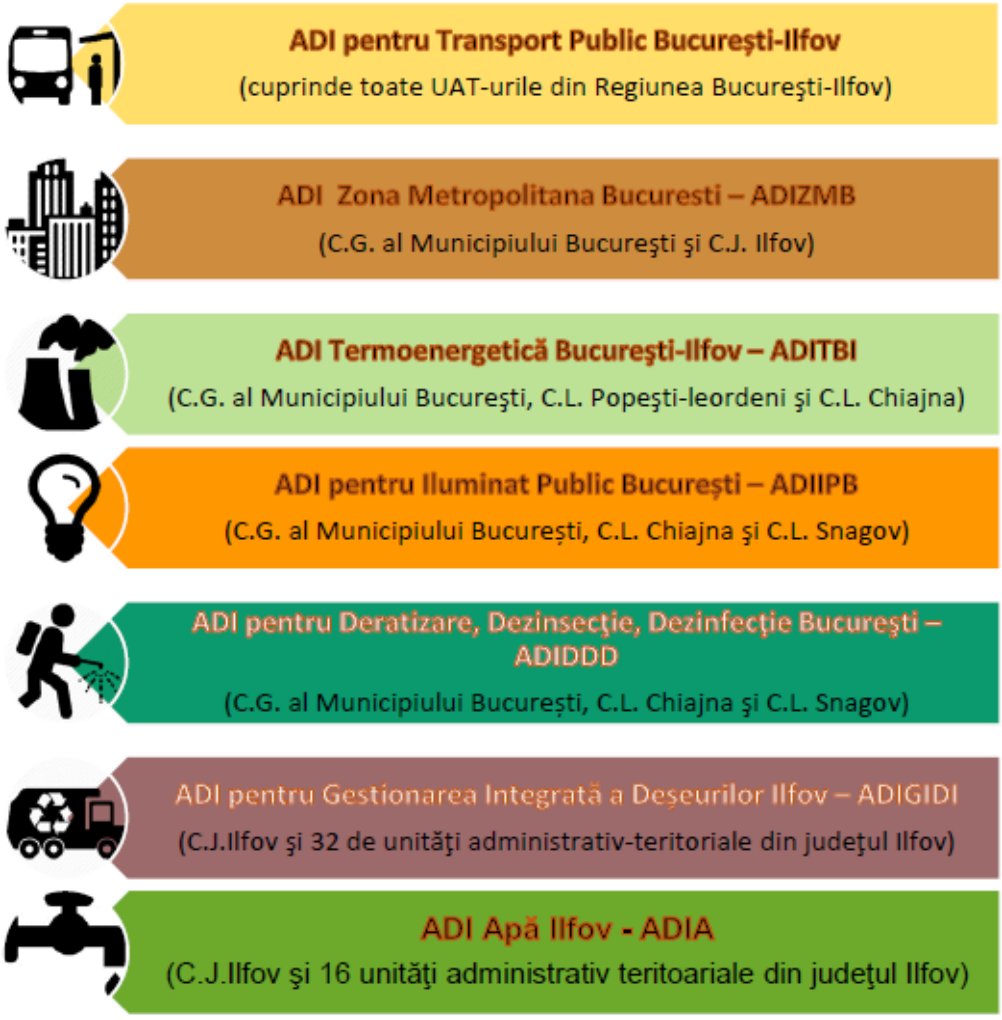

Fig. 2.2. Asociații de Dezvoltare Intercomunitară existente la nivelul Regiunii București-Ilfov [17]

[17] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

Mai mult, în vedrea implementării acțiunilor integrate teritoriale adresate comunităților marginalizate din mediul urban, conform abordării DLRC, în linie cu prevederile art. 32-35 din *Regulamentul (UE) nr. 1303/2013*, **în regiunea București-Ilfov au fost înființate 4 *Grupuri de Acțiune Locală (GAL)* rurale și următoarele *Grupuri de Acțiune Locală (GAL)* în mediul urban**:

- *Grupul de Acțiune Locală Sector 2;*
- *Grupul de Acțiune Locală Sector 3 Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală;*
- *Asociația Gândim și Acționăm Local în Sectorul 4;*
- ***Grupul de Acțiune Locală "Împreună Dezvoltăm Sectorul 5".***

Astfel se poate concluziona că, ***Zona metropolitană a Muncipiului București* are o influență majoră asupra arealului înconjurător și stabilește numeroase relații de interdependență cu teritoriile de proximitate, făcând parte din sistemele urbane regionale și are ca obiectiv strategic realizarea unui mediu socio-economic integrat, capabil să asigure prosperitatea populației și dezvoltarea durabilă a microregiunii.**

SECTORUL 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI, este o **subdiviziune a Municipiului București**, situat în partea de sud-vest a Bucureștiului, cu prelungiri în zona județului Ilfov, care conduc spre orașele Giurgiu și Alexandria și se învecinează la est cu Sectorul 4, la nord cu Sectoarele 1 și 3 și la vest cu Sectorul 6.

Pornind ca și celelalte sectoare din centrul capitalei, Sectorul 5 conturează și el o parte din desenul unei flori cu șase petale, care se deschid spre toate punctele cardinale ale orașului.

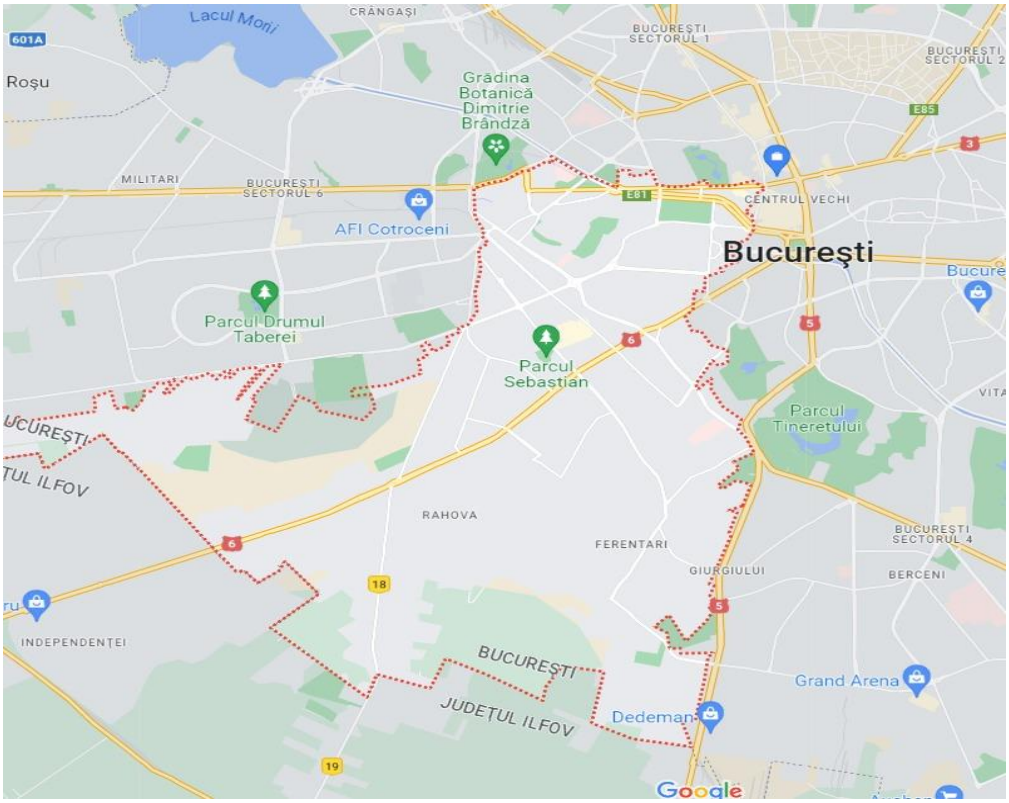

Fig. 2.3. Localizarea Sectorului 5 în cadrul Municipiului București

Suprafața acestui sector, în care predomină relieful plat de câmpie, este străbătută în zona sa nordică de o porțiune a râului Dâmbovița, care are pe malul drept *Dealul Mihai Vodă* (cunoscut și sub numele de *Dealul Spirei* sau *Dealul Arsenalului*) dominat de străvechea mănăstire *Mihai Vodă*, monument emblematic al Bucureștiului. Alt relief pronunțat ce domină partea nordică a sectorului 5 este *Dealul Cotrocenilor*, odinioară acoperit de întinsele păduri ale Vlăsiei, de livezi și de culturi bogate de viță de vie, ce se prelungeau până spre *Dealul Patriarhiei, Radu Vodă, Dealul Văcărești*lor și actuala *Șosea a Viilor*, alcătuind așa numita *"Podgorie a Bucureștiului"*.

Delimitarea sectorului începe de la intersecția *B-dul. Regina Elisabeta* cu *Calea Victoriei*, astfel: [18]

- **Limita de est** a sectorului urmează traseul: *Calea Victoriei* până la *Piața Națiunile Unite* (ambele inclusiv), *Str. Apolodor* până la *Str. Sfinții Apostoli*, pe *Str. Sfinții Apostoli* până la *Str. Antim, Str. Antim* (toate inclusiv) până la *Str. George Georgescu* (fostă *Calea Rahovei*), *Str. George Georgescu* (fostă *Calea Rahovei*), traversează *B-dul. Libertății, Calea Rahovei* până la intersecția *cu Str. Gazelei*, pe *Str. Gazelei*, pe *Str. Mitropolitul Filaret* (toate exclusiv) până la *Str. Fabrica de Chibrituri*, pe *Str. Fabrica de Chibrituri* (inclusiv), *Str. Serg. major Ancuța Ilie*, pe *Str. Cuțitul de Argint* până la *Str. Mitropolitul Veniamin Costache*, pe *Str. Mitropolitul Veniamin Costache* până *la Str. Mitropolitul Iosif*, pe *Str. Mitropolitul Iosif, Calea Șerban Voda, Șos. Giurgiului* (toate exclusiv), până la linia de cale ferată *București-Giurgiu*;
- **Limita sud-estică** este formată de o linie convențională spre vest de la intersecția căii ferate *București-Giurgiu* cu *Șos. Giurgiului* până la *Str. Orșova*, pe *Str. Orșova* (inclusiv) până la *Șos. București-Măgurele*. Limita continuă cu o linie convențională de la intersecția *Șos. București-Măgurele* cu *Str. Orșova*, spre nord-vest până la drumul ce face legătura cu Gara Vîrteju; se continuă pe acest drum cu direcția nord-est până la *Str. Botorca*, pe *Str. Botorca* (inclusiv) până la *Str. Simfoniei*; de la *Str. Simfoniei* spre sud-vest pe drumul ce face legătura cu *Str. Piatra Șoimului*, pe *Str. Drăganul* (exclusiv) intersectând *Șos. Alexandriei* în dreptul km. 8, apoi urmează *Str. Ghidiceni* spre sud-vest, circa 800 m, de unde continuă cu o linie convențională până la *Prelungirea Ghencea* la intersecția cu *Intrarea Floarea Galbenă*.
- **Spre nord**, limita sectorului urmează traseul: *Prelungirea Ghencea* de la *Intrarea Floarea Galbenă* până la *Str. Brașov*, pe *B-dul. Ghencea* până la intersecția cu *Calea 13 Septembrie*, de unde se înscrie pe *Drumul Sării, B-dul. Geniului, Șos. Cotroceni* până la Râul Dâmbovița (toate exclusiv), de unde urmează firul râului Dâmbovița până la *Podul*

[18] *Sursa: Planul Urbanistic Zonal Sector 5, Municipiul București*

Elefterie, în continuare pe *B-dul. Regina Elisabeta* (inclusiv) până la intersecția cu *Calea Victoriei*.

Suprafața totală pe care se întinde Sectorul 5 este de aprox. 30 km² (2.916 ha) . Cu toate că Sectorul 5 este cel mai mic, acesta oferă unele dintre cele mai bune oportunități de investiții din București datorită existenței uneia dintre cele mai mari rezervații de terenuri nedezvoltate, la o distanță relativ mică de centrul orașului, și în plus deține un teren cu o poziție strategică, în suprafață de aprox. 110 hectare - *Zona Antiaeriană*. Acesta va fi unul dintre cele mai importante locuri pentru atragerea de investiții din București în perioada următoare.

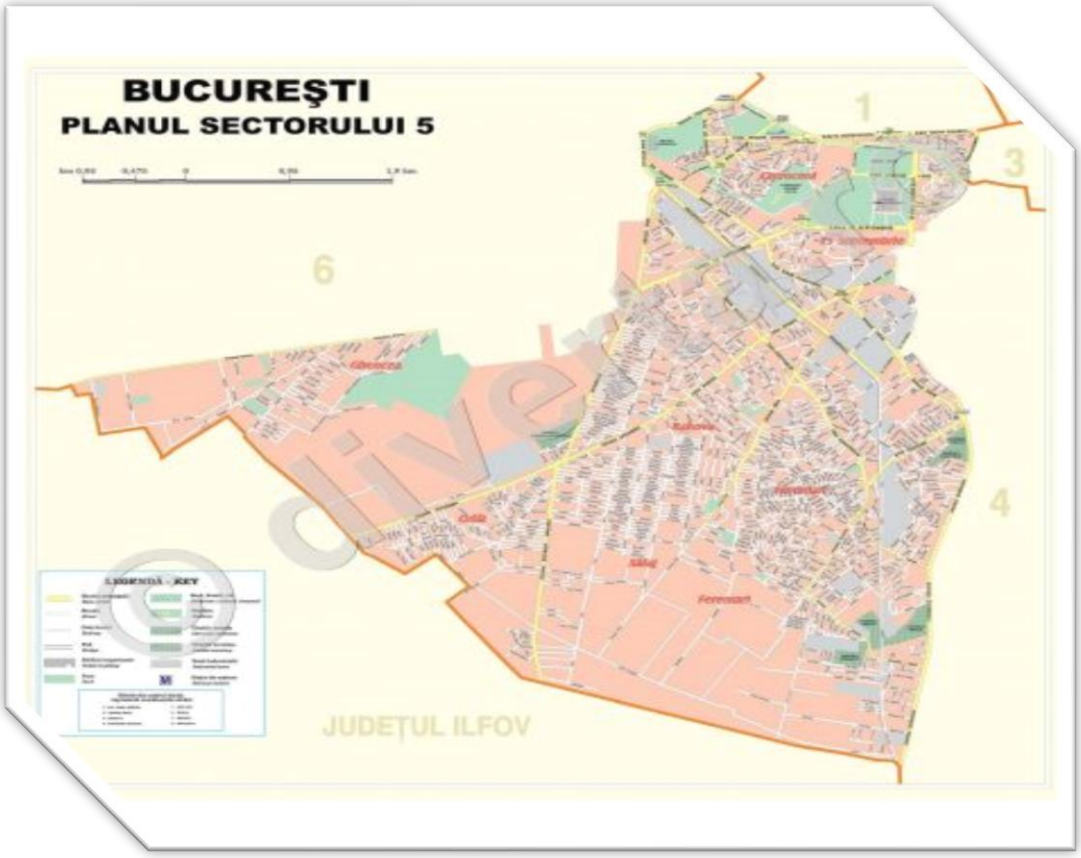

Fig. 2.4. Harta Sectorului 5 al Municipiului București

Totodată, Sectorul 5 al Municipiului București este divizat în următoarele **cartiere/zone**: ***Cotroceni, Izvor, Palatul Parlamentului, 13 Septembrie, Uranus, Viilor, Sebastian, Antiaeriană, Pieptănari, Rocar, Giurgiului, Ferentari, Rahova, Ghencea, Alexandria-Odăi, Sălaj și Progresului.***

CARTIERUL COTROCENI

Cartierul Cotroceni se află în sectorul 5 al Capitalei, în partea de vest a municipiului București, dar foarte aproape de centru. Cartierul se întinde de la Dâmbovița, din fața *Operei*, până la *Grădina Botanică* și *Palatul Cotroceni*, fiind delimitat de strada Dr. Staicovici, de Șoseaua Panduri, dar și de *Facultatea de Medicină Veterinară*.

Construirea Cartierului Cotroceni a început o dată cu venirea regelui Carol I și ridicarea *Palatului Regal* în jurul *Mănăstirii Cotroceni*. Mai târziu, aici au fost ridicate mai multe case de locuit pentru personalul regal, în special cel militar. Cu trecerea anilor, cartierul s-a întins în jurul zonei prezidențiale a *Palatului Cotroceni*. În timp, cartierul s-a dezvoltat ca o zonă foarte cochetă, deși nu neapărat de bogătași. Aici au locuit artiști precum Ion Minulescu, Marin Preda, Ion Barbu, sau Liviu Rebreanu. Cotroceniul este unul din cele mai verzi cartiere, unde nu găsești blocuri. Așa se face că zona păstrează încă un aer distins, dat de construcțiile elegante, din perioada interbelică, dar și de *Grădina Botanică* și *Palatul Cotroceni*. Cartierul dispune de toate utilitățile necesare (apă, canalizare, gaze, telefon, internet).

În cartier sunt câteva parcuri importante - *Romniceanu, Eroilor, Operei* și *Academiei* - există *Facultatea de Medicină "Carol Davila" și Academia Militară,* precum și *Spitalul Municipal*, *Stadionul Cotroceni* și *Arenele BNR.*

Cel mai important obiectiv din cartier este *Palatul Cotroceni*, care este și muzeu, dar și reședința președintelui României. Istoria acestui loc începe în anul 1679, când domnitorul Ștefan Cantacuzino a construit pe Dealul Cotrocenilor o mănăstire. Peste mai bine de 200 de ani, în 1888, Carol I al României a ridicat în incinta mănăstirii un palat care să-i servească drept reședință în București. Din anul 1991, aripa veche a *Palatului Cotroceni* a devenit prin hotărâre guvernamentală *Muzeul Național Cotroceni*.

CARTIERUL 13 SEPTEMBRIE

Este un cartier situat în partea de sud a sectorului 5, aproape de centrul Capitalei. Zona *13 Septembrie* este delimitată la est de B-dul. Libertății, la vest de Drumul Sării, la nord de *Palatul Parlamentului* și *Piața Răzoare*, iar la sud de Piața Chirigiu. Numele cartierului vine de la cea mai importantă stradă din zona: *Calea 13 Septembrie*, numită astfel pentru că, pe 13 septembrie 1848 pompierii români, conduși de căpitanul Pavel Zăgănescu s-au luptat pe *Dealul Spirii* cu trupele otomane conduse de Kerim Pașa. Turcii veniseră să înăbușe Revoluția de la 1848 din Țara Românească. În mod surprinzător, românii au reușit să respingă atacul, iar ziua de 13 septembrie a devenit *Ziua Pompierilor*.

Apartamentele din Cartierul *13 Septembrie* sunt printre cele mai noi din București, fiind construite la sfârșitul anilor 80. Atunci a fost remodelat centrul Bucureștiului pentru realizarea unui nou centru civic. Blocurile cu 8 sau 10 etaje ridicate de-a lungul marilor bulevarde din zonă, inclusiv 13 Septembrie, au apartamente foarte spatioase, cu 2 sau 3 camere. Multe dintre aceste locuințe au fost terminate după 1990 și au fost recompartimentate și utilate de către proprietari conform propriilor aspirații.

CARTIERUL FERENTARI

Cartierul Ferentari are propria istorie în raport cu celelalte cartiere din Sectorul 5. Aici înainte de cel de-al Doilea Război Mondial, în actuala *Prelungire Ferentari* erau vii și livezi, de unde și numele uneia dintre cele mai sărace străzi din acest cartier: Livezilor. După terminarea

războiului, în 1945, în zonele *Ferentari, Rahova, Petre Ispirescu* și *Sebastian* se adăposteau bandele de gangsteri ai orașului.

Nomazii plecați din nord-vestul Indiei, cu aproximativ 1.500 de ani în urmă, s-au împrăștiat în toată lumea. Prima mențiune a etniei în București a apărut în 1572, când Oprea și Stan, *"feciorii Orzii țiganul"*, au vândut loc de casă grecului Cuciuc. Deși erau robi, cei doi aveau drept de proprietate și de liberă folosință a proprietății. În 1727, este menționat primul *țigan liber*: *Dumitrașco* . El avea *"trei case, două pivnițe cu vinuri, bani împrumutați altora, unelte de căldărar (era vataf de căldărari) și haine"*.

Există mai multe legende, neatestate documentar, conform cărora numele cartierului ar proveni de la niște "*ferentari*", soldați ai lui Mihai Viteazul, care au fost împroprietăriți de domnitor după bătălia de la Calugăreni (1595); alta susține că e posibil ca numele de *"Calea Ferentarilor"* să fi apărut în cinstea soldaților olteni ai Domnitorului Alexandru Ioan Cuza - *ferentarii* - care ar fi fost împroprietăriți cu pământ ca rasplată pentru vitejia pe care au aratat-o; o altă teorie privitoare la numele cartierului, susținută de unii istorici, se referă la originea latină a numelui: latinescul *"Ferentarius"* - soldat din infanteria ușoară a legiunilor romane.

După dezrobirea lor, în 1856, aceștia au părăsit moșiile și au început să se adune în comunități compacte, la periferia marilor localități. În timp, s-au adăugat și șatrele nomade. Așa a apărut și comunitatea din Ferentari. Conform mențiunilor istorice, etnia din sudul Capitalei se întindea, la începutul secolului XX, din actualul Bulevard Pieptănari, care deriva din meseria de "*pieptanar*", adică făuritor de piepteni - menționată în *"Istoria Bucureștilor"* a lui Constantin C. Giurăscu - până în actuala *Prelungire a Ferentarilor*.

CARTIERUL RAHOVA

Înainte de izbucnirea *Primului Razboi Mondial*, zona se dezvoltase destul de mult, fiind înființate *Marile Antrepozite Comunale, Fabrica de Încălțăminte Millet, Fabrica de Ulei Phoenix, Fabrica de Chibrite și Timbre,* etc., iar in perioada interbelică aici se găsea *Metalurgia Rahova*.

În urma industrializării capitalei, Calea Rahovei a devenit parte a unui sector industrial, cuprins între *Arsenalul Armatei* din *Dealul Spirii* și *Șoseaua Panduri* și delimitat de *Gara Filaret* și *Cotroceni*. Aici erau concentrate cel putin 20 de întreprinderi industriale care produceau diverse bunuri, ca: bazalt artificial, sticlărie, încălțăminte, bere, metalurgie, frânghii, chibrituri, etc. În aceasta zonă a fost ridicată *Fabrica de Spirt Bragadiru*, cunoscută mai târziu ca *Fabrica de Bere*.

După 1950, cartierul a intrat în declin, pe de o parte din cauza faptului că era cea mai îndepărtată zonă față de centrul orașului, căreia îi lipsea infrastructura, iar pe de altă parte din cauza existenței în zonă a *Penitenciarului Rahova*.

Până în 1980, teritoriul era ocupat de case mici, specifice cartierelor marginașe capitalei. În anii '80, cartierul se transformă radical, datorită în principal construirii *Centrului Civic* și a *Palatului Parlametului*, ce a presupus demolarea parțială a clădirilor aflate pe *Dealul Arsenalului* și distrugerea aproape în totalitate a cartierului Uranus. Înainte de începerea lucrărilor de

sistematizare și construire a blocurilor actuale, zona era deservită de circa 130 de artere de circulație, majoritatea pietruite și fără utilitățile necesare.

După 1980, cartierul a trecut printr-o restructurare majoră. La momentul sistematizării, pe o suprafață de aprox. 3 ha a fost amenajat actualul *Parc Sebastian*.

CARTIERUL GIURGIULUI

Cartierul Giurgiului este un cartier din sudul orașului București, situat parțial în Sectorul 5 și Sectorul 4 între cartierele *Ferentari* (la vest) și *Olteniței* și *Berceni* (la est). Cartierul măsoară aprox. 2,60 km lungime și o lățime medie de aprox. 1 km, astfel că suprafața ocupată este de aprox. 2,6 km². Cartierul și-a căpătat numele după artera *DN5 (Șoseaua București-Giurgiu)* care duce către orașul-port Giurgiu.

Cartierul s-a dezvoltat de-a lungul Șoselei Giurgiului ce asigura legătura Bucureștiului cu portul de la Giurgiu și localitatea Ruse din Bulgaria.

Aflată inițial (începutul secolului XX) la marginea comunei Șerban Vodă în proprietatea unor oameni înstăriți, zona a început progresiv să fie parcelată și astfel au luat naștere primele străzi: Militaru Stoian, Opriș Ilie, Puțul cu Tei, Stejărișului, Făgetului, Nucetului, Ulmetului, Sălcetului, Cornetului, Brădetului, actuala George Bacovia și Alunișului. Ulterior dezvoltarea s-a extins și către est luând astfel ființă străzi precum: Aron Pumnul și Nehoiași.

În timpul regimului comunist, cartierul a fost schimbat radical, culturile agricole (livezile în mod special) fiind înlocuite cu blocuri de apartamente. Planul de sistematizare a zonei a fost inclus în amplul proiect de construcție de clădiri locative care era dedicat magistralei Nord-Sud. În primă fază (1961) au fost realizate construcțiile din zona bulevardului Dimitrie Cantemir, urmând ca apoi să fie edificat *Ansamblul de locuințe "Șoseaua Giurgiului"* alături de *Complexul Agroalimentar Piața Progresul*.

Astfel, *Giurgiului* a devenit unul dintre cartierele moderne, trainice și omogene ale vremii alături de *Titan, Drumul Taberei* și *Berceni*. În trecut, cartierul atrăgea mulți oameni datorită faptului că era liniștit, curat și abundent in spații verzi.

CARTIERUL GHENCEA

Cartierul Ghencea este un cartier situat în sectorul 5 și sectorul 6 al Bucureștiului. Aici se află stadionul echipei de fotbal *Steaua București*. Cartierele vecine sunt *Drumul Taberei* și *Rahova* și noul cartier rezidențial, *Cartierul Latin*. Cartierul Ghencea este împărțit preponderent în 2 zone și anume cea veche (blocurile construite în anii 70) și zona nouă ce se dezvoltă în continuare de-alungul bulevardului Ghencea și Drumului Cooperativei cu străzile aferente.

Cartierul Ghencea își are numele de la *mahalaua Ghencea*, apărută pentru prima dată pe o hartă în anul 1852, pe harta realizată de către maiorul A. Borroczyn. O altă ipoteză ar fi că numele cartierului provine de fapt de la neamul boierilor Burnăzești, care au ctitorit *Biserica Ghencii* în anul 1820 (vezi *Biserica Sfânta Treime "Ghencea"*). Totusi, se pare că în timpul domniei fanariote au apărut detașamentele de arnăuți, alcătuite din mercenari de origine

sârbă, greacă sau albaneză. Acești mercenari arnauți din alaiul domnesc aveau un comandat numit în limba turcă *ghenci-aga*, nume ce însemna *șeful voinicilor*, și de aici legătura cu numele cartierului aflat în sud-vestul Bucureștiului.

Construcția blocurilor din zonă a început în anii '50. *Fabrica de textile Tricodava* și *Fabrica de plastic Munplast* au fost construite aici de către regimul comunist. *Tricodava* a fost demolată în 2007, iar în locul fostei fabrici s-a construit un ansamblu rezidențial.

CARTIERUL (FOST) IZVOR

Pe malul drept al Dâmboviței, între Piața Operei şi strada Uranus, se întindea cartierul Izvor, un ansamblu de construcții de mare valoare arhitectonică. În 1986, din ordinul personal al lui Ceauşescu, a fost demolat abuziv, deşi distrugerea sa nu fusese prevăzută în nici un proiect. Aşadar, cartierul gravita în jurul străzii Izvor, care la pod avea o altitudine joasă, dar începea să urce lent, iar spre stadion prezenta o rampă abruptă.

Pe strada Izvor au existat linii de tramvai (în 1963 se circula pe acolo), după care şinele au fost scoase (posibil în momentul începerii construirii metroului), vehiculele fiind direcționate toate pe Uranus. Tramvaiele care veneau dinspre *Rahova* şi *Militari* au fost deviate prin *Piața Unirii*, apoi pe *Splai*, după care intrau pe bd. Schitu Măgureanu în dreptul fostului Pod de la Izvor. Între *Podul Izvor* şi *Podul Haşdeu*, un splendid nucleu de vile urmărea cheiul, prelungindu-şi contururile spre strada Puțul cu Apă Rece. Aici, pe străzile Curiați, Simonide, Crăițelor, Şoimăreştilor, V.A. Urechia, era adunat un mănunchi de case frumoase ridicate între cele două războaie mondiale.

Un obiectiv major al cartierului Izvor era *Stadionul Republicii*. Inaugurat în 1926, în prezența regelui Ferdinand şi a familiei sale, el a constituit o bază sportivă de primă însemnătate pentru Bucureşti şi pentru întreaga țară, aici aflându-se sediul *ANEF (Academia Națională de Educație Fizică)*. Imediat după stadion se afla *Muzeul Militar Central*, mutat aici în 1959 în clădirea fostei şcoli de ofițeri, după ce inițial sediul său fusese în *Parcul Carol*. Odată cu demolarea *Muzeului Militar* (1985), dispar şi clădirile ce au adăpostit *Teatrul Armatei, Cazarma Regimentului de Garda "Mihai Viteazul"*, precum şi *Tipografia Armatei şi a Buletinului Oficial*. La colțul parcului Izvor se afla *Facultatea de Chimie*, clădire masivă cu 3 etaje, ce făcea parte din şirul de clădiri universitare de pe malul drept al Dâmboviței, începând dinspre Operă: *Medicină Veterinară, Biologie, Inst. V. Babeş, Inst. Cantacuzino*. Imobilul nu mai exista în momentul distrugerii cartierului, deoarece se prăbuşise la cutremurul din 1977, ulterior terenul respectiv ramânând viran. După demolarea cartierului Izvor, a fost dezafectat şi *Podul Haşdeu*, ceea ce a produs enorme perturbări traficului auto din zonă, până la reconstrucția sa completă, în 1992.

ACCESIBILITATE

Pilonii principali ai rețelei de transport europene sunt reprezentați de **coridoarele TEN-T** (*The Trans-European Transport Network*) care se compune din două niveluri: **rețeaua globală** care acoperă toate regiunile europene și **rețeaua primară (centrală)** care cuprinde principalele conexiuni din rețeaua globală leagând cele mai importante noduri, respectiv 9 coridoare de transport ce se desfășoară de-a lungul întregului continent, dintre acestea *Coridorul Orient/Mediterana de Est și Coridorul Rin – Dunăre* traversează România și cel din urmă include Regiunea Bucureşti-Ilfov.

La nivel general, **regiunea București-Ilfov prezintă o bună conectivitate** [19], comparativ cu celelalte regiunii ale României, **atât la rețeaua TEN-T rutieră, cât și la cea feroviară**. **Municipiul Bucureşti este străbătut de autostrăzile A1 – București-Pitești; A2 – București-Constanța și A3 – București-Ploiești, de drumurile naționale DN5 și DN6 părți componentele ale rețelei TEN-T centrale, precum și de DN2 aparținând rețelei TEN-T globale**. Prin acestea este înlesnită legătura rutieră cu alte capitale și orașe europene. Totodată, conexiunile la nivel național sunt susținute de infrastructura feroviară, întrucât spre capitală converg **patru magistrale feroviare (300, 500, 800 și 900) și o linie secundară (902)** parte a rețelei feroviare TEN-T centrale.

Referitor la **conectivitatea județului Ilfov** în raport cu rețeaua TEN-T rutieră, nivelul de accesibilitate diferă între localitățile componente. Per ansamblu, **28 de UAT-uri sunt străbătute de rețeaua rutieră TEN-T centrală, 2 UAT-uri de rețeaua TEN-T globală** (Afumați și Găneasa), iar comunele Balotești și Ciolpani sunt traveraste de DN1. Prin opoziție, 6 localități se află la distanțe de sub 10 km până la cel mai apropiat punct de pe rețeaua TEN-T fiind conectate la acestea prin intermediul drumurilor județene și 2 localități (Periș și Buftea) situate la peste 10 km față de cel mai apropiat drum rutier TEN-T, avantajul în cazul celei din urmă este dat de accesul facil către DN1 și Autostrada A3. Totodată, conectivitatea la rețeaua TEN-T centrală este asigurată de **magistrala feroviară 300/50049; magistrala 80050; magistrala 900,51 linia feroviară secundară 902** cuprinzând comunele Jilava și Vidra, iar la acestea se adaugă și Centura Feroviară a Bucureștiului care intersectează primul inel de localități situat în jurul capitalei.

Cu toate acestea, conectivitatea intra și interinstituțională este disfuncțională din cauza volumului de trafic ridicat, și al extinderii spațiului construit din regiune, atât de-a lungul arterelor principale de circulație, cât și pe străzile secundare.

[19] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională Bucureşti-Ilfov 2021 - 2027*

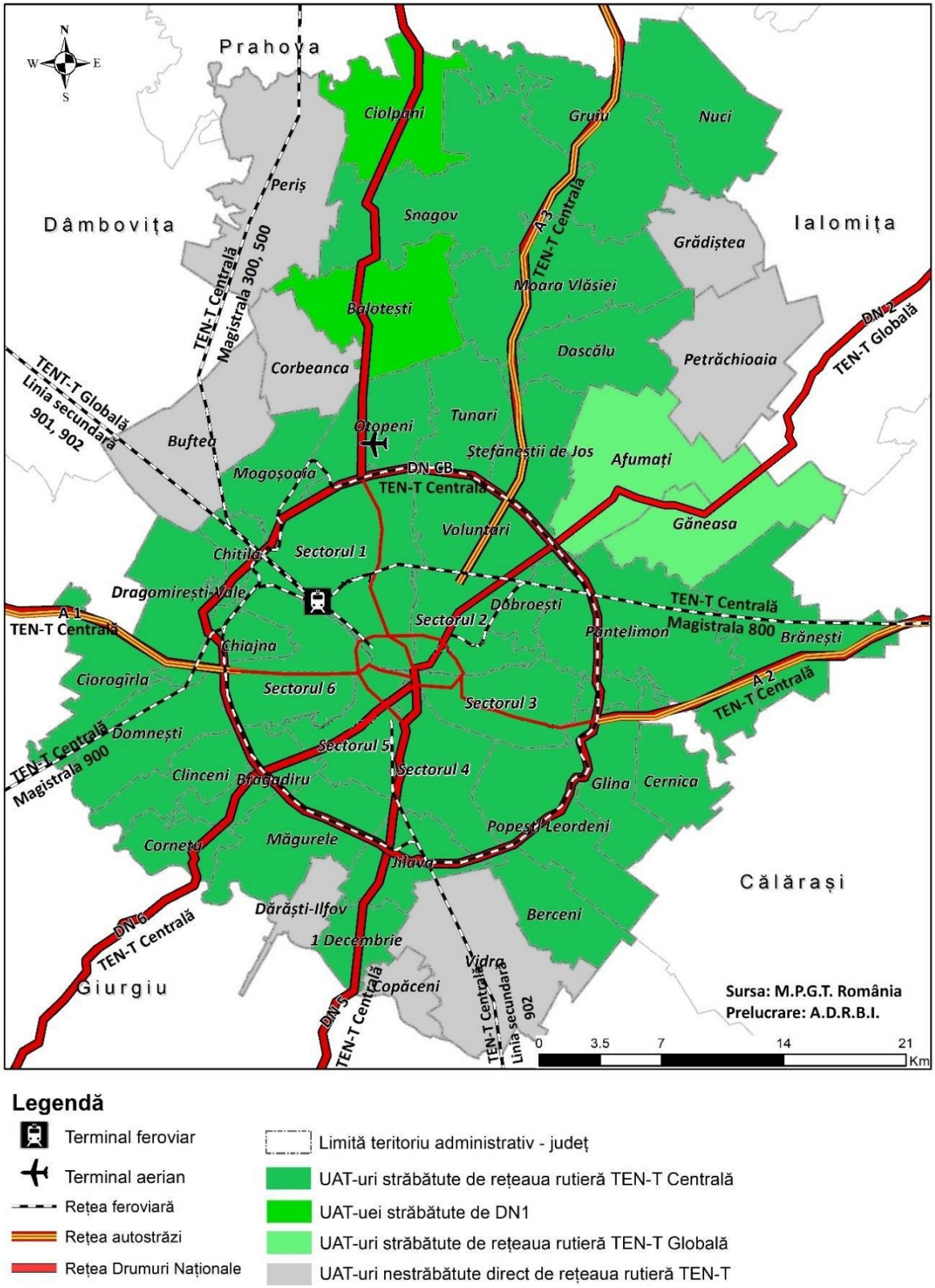

Fig. 2.5. Nivelul de accesibilitate al UAT-urilor din Regiunea București-Ilfov față de rețeaua TEN-T rutieră

Rețeaua de drumuri interurbane din România este extinsă, dar lipsită de o ierarhie diferențială, cu aproape 80% din lungimea rețelei reprezentată de drumuri județene sau comunale. Dintre **autostrăzi, peste 20% sunt în regiunea București-Ilfov**, dar cu toate acestea **66% din lungimea rețelei rutiere suburbane din regiune este alcătuită din drumuri județene și comunale.**

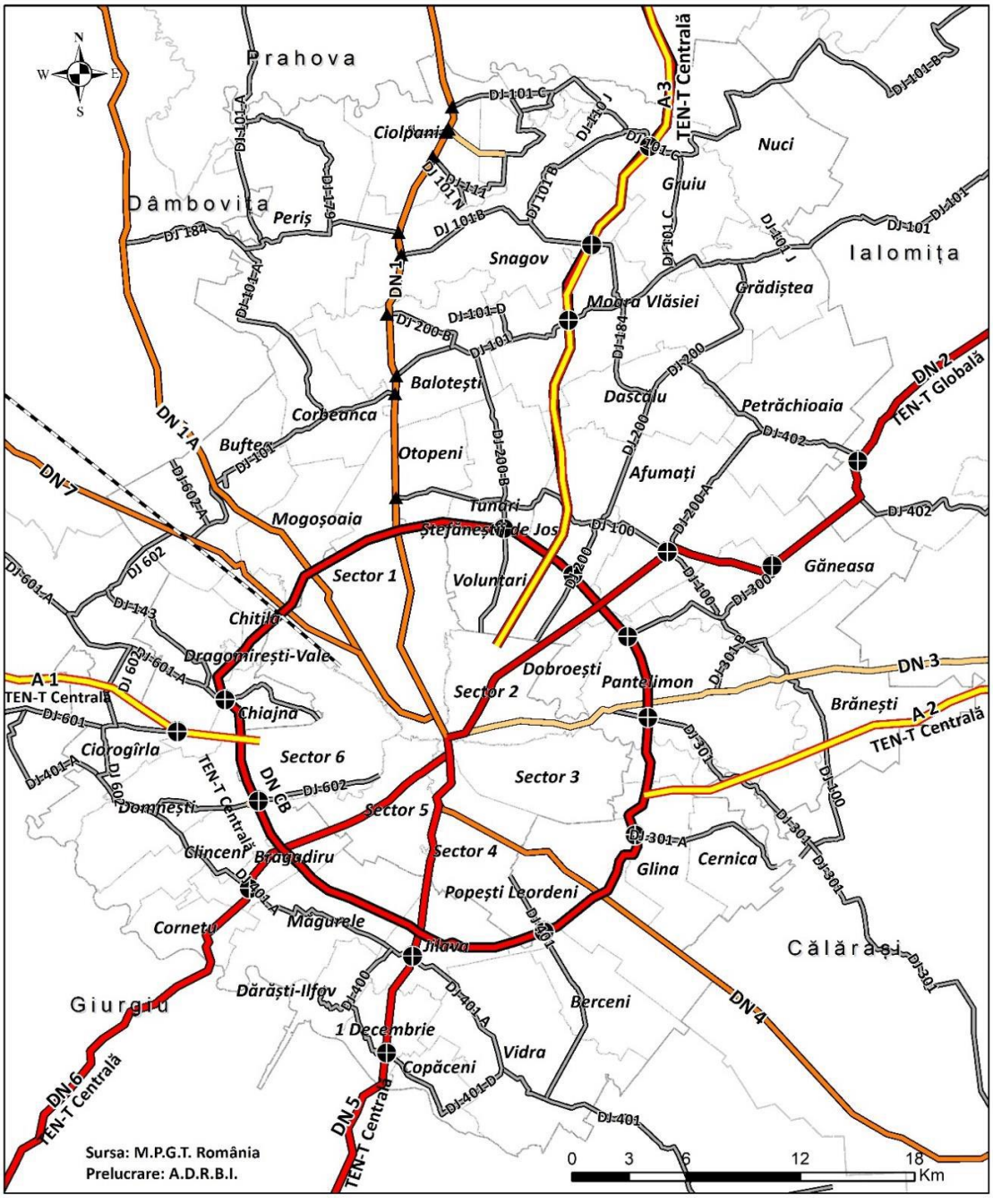

Legendă

- Rețea rutieră TEN-T
- Rețea de autostrăzi
- Rețea Drumuri Naționale principale
- Rețea Drumuri Naționale secundare
- Rețea Drumuri Județene
- Limită administrativă - județ
- Limită unitate administrativ teritorială
- Punct de conexiune directă a DJ la Rețeaua TEN-T
- Punct de conexiune a DJ la DN1

Fig. 2.6. Rețeaua de drumuri naționale și județene în raport cu rețeaua rutieră TEN-T centrală și globală [20]

Denistatea drumurilor publice la nivelul regiunii București-Ilfov este superioară nivelului înregistrat la nivel național, respectiv 49,25 km/100 km^2 comparativ cu 36,23 km/100 km^2. La nivel intraregional se constată o diferență semnificativă a valorii densității drumurilor publice în favoarea județului Ilfov care înregistrează 50,91 km/100km^2 față de 38,33 km/100km^2, valoare atribuită Municipiului București.

În ceea ce privește **distribuția drumurilor pe tipurile de acoperământ** ca principală categorie se remarcă drumurile modernizate (cele care au partea carosabilă acoperită cu una dintre următoarele categorii de îmbrăcăminți: beton-ciment, asfaltice de tip greu și mijlociu și pavaje de piatră cioplită), reprezentând 57% din lungimea totală a drumurilor la nivelul regiunii București-Ilfov. Regiunea București-Ilfov se situează pe primul loc în profil teritorial ca pondere a drumurilor modernizate în totalul drumurilor, ultimul loc fiind ocupat de regiunea Nord-Est cu un procent de 33,1% și implicit peste media națională de 44,1%.

Sistemul major de circulație al Municipiului București este dezvoltat pe o structură radial-concentrică de-a lungul axelor de circulație, cu rol în preluarea principalelor drumuri ce converg spre București. Sistemul major de circulație al Bucureștiului cuprinde: **artere inelare** - inelul central (I), inelul principal (II), inelul median (III) - **artera de centură** (IV), **artere radiale diametrale** (diametrala nord- sud, diametrala est-vest, diametrala NV-SE, diametrala SV-NE) și **artere radiale tangente la zona centrală** (tangenta SV-SE, tangenta NE-SV, tangenta NV, E). Rețeaua stradală principală a Municipiului București (sistemul major de circulație) are o lungime de 453 km, din care o parte consistentă sunt aferenți rețelei stradale a Sectorului 5 (conform *PIDU Sector 5*).

Sistemul de inele rutiere sunt discontinue și au inconsistențe privind nivelele de dotări, deci au un efect limitat în devierea traficului de tranzit de pe arterele rutiere, acestea rămânând congestionate. Inelul principal este complet, cu 2-3 benzi pe sens, iar inelul median este construit pe secțiuni. Eforturile actuale au scopul de a atenua congestia de-a lungul intersecțiilor mai importante prin construirea de treceri cu denivelare, creând de fapt o șosea cu acces limitat.

Oficial, centrul Bucureștiului (precum și Kilometrul Zero al României) se află în Piața Sfântul Gheorghe. În practică, principalele artere ale orașului se întâlnesc în Piața Unirii, câteva sute de metri mai la sud. Cele mai multe obiective de interes se află pe axa nord-sud sau în apropierea acesteia.

Județul Ilfov este dominat de drumuri radiale care intră în București, având conector principal șoseaua arterială Centura Bucureștiului, în prezent aflată în curs de reamenajare. Cele

[20] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021 - 2027*

mai aglomerate drumuri de intrare în oraș sunt DN 1, A1 și DN 2. Unele drumuri naționale traversează centrele satelor și comunelor. Aceste drumuri sunt destinate traficului de tranzit, transportând volume mari de trafic și concentrându-se pe viteze și capacități mari, care creează o barieră de trafic și un risc pentru siguranța locuitorilor din orașe și comunități. Drumurile din județul Ilfov sunt mai ales de capacitate scăzută, drumuri locale cu o singură bandă pe sens. Acestea asigură anumite conexiuni între dezvoltările din Ilfov, dar de cele mai multe ori sunt discontinue sau în condiții precare.

Referitor la **dispunerea rețelei de cale ferată în cadrul regiunii**, din cele 40 de unități administrativ teritoriale care compun județul Ilfov 17 localități sunt străbătute de cale ferată aparținând rețelei TEN-T centrală și globală (dintre acestea 4 UAT-uri nu au stații amenajate), 8 UAT-uri sunt străbătute exclusiv de cale ferată națională, iar 15 comune nu sunt străbătute de cale ferată.

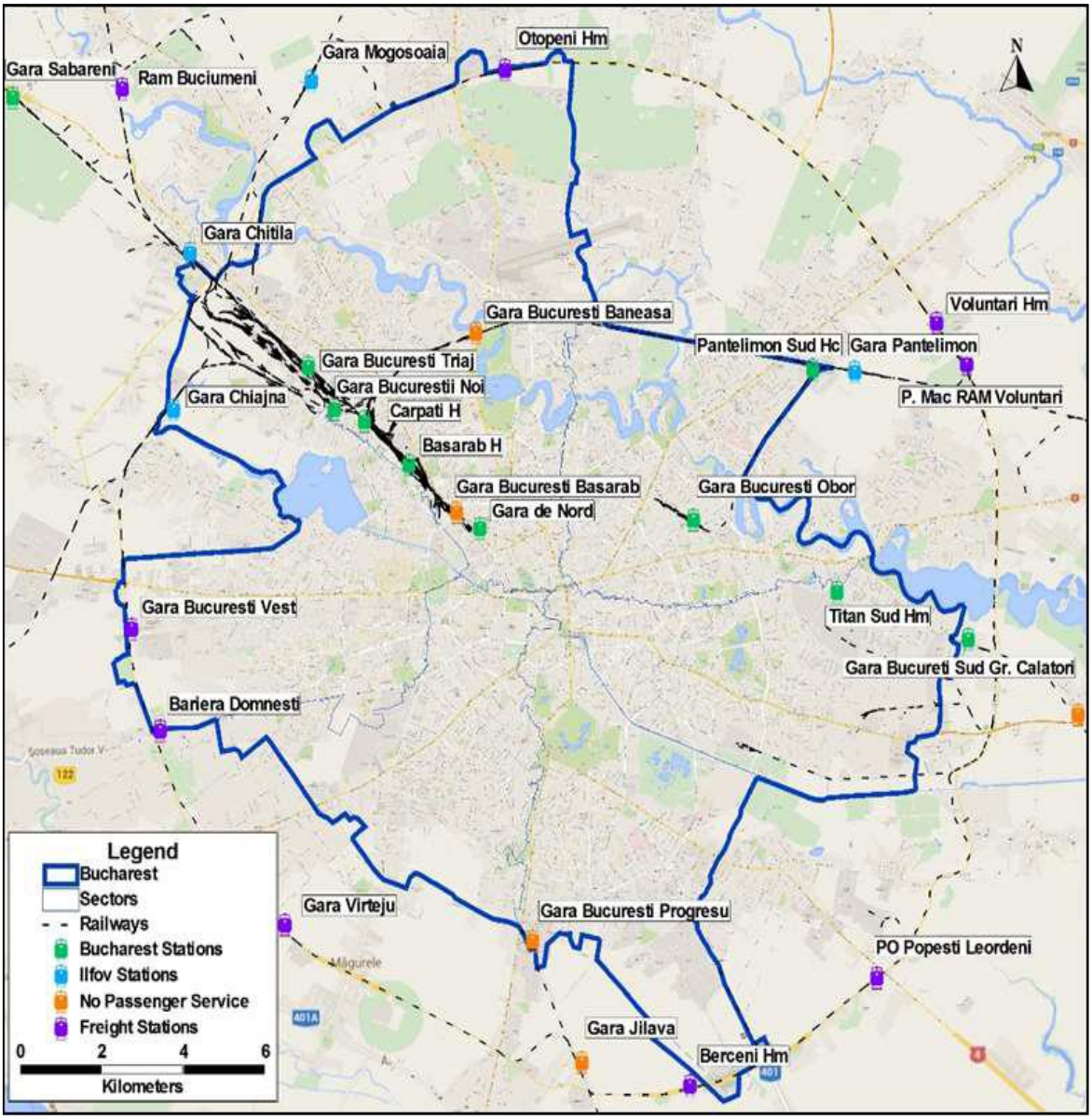

Fig. 2.7. Rețeaua feroviară principală și stațiile din jurul Municipiului București [21]

Rețeaua Transeuropeană este completată de căile de transport feroviare – în cadrul acesteia sunt cuprinse *magistralele 300, 500, 800, 900, 902, 1000*, dar *și inelul feroviar din jurul capitalei* ca parte a TEN-T centrale *și linia secundară 901/902* aparținând rețelei TEN-T globale (comprehensive). Ca imagine de ansamblu, **spre Municipiul București converg șase din cele nouă magistrale feroviare, principalele stații feroviare fiind *București Nord* și *Gara Basarab***.

Regiunea București-Ilfov este străbătută de 279 km cale ferată în întregime linii cu ecartament puțin peste jumătate (50,9%) sunt linii cu o sigură cale, iar restul linii cu două căi. Din lungimea totală a căilor ferate 92,83% (259 km) sunt de cale ferată electrificată – cea mai mare pondere la nivelul României.

Transporturile aeriene de care beneficiază regiunea sunt susținute de o infrastructură specifică formată din două aeroporturi care deservesc curse interne și externe: ***Aeroportul Internațional Henrie Coandă și Aeroportul Internațional Aurel Vlaicu (fost Băneasa).***

Raportat la totalul național, *Aeroportul Internațional Henrie Coandă București* deține o pondere de 49,5% din totalul pasagerilor îmbarcați și 46,2% din totalul de mărfuri încărcate, următoarele clasate fiind *Aeroportul Traian Vuia -Timișoara* și *Aeroportul Internațional Iancu-Cluj-Napoca*. *Aeroportul Internațional Henrie Coandă București* alături de *Aeroportul Internțional Vuia - Timișoara* fac parte din rețeaua aeroportuară TEN-T centrală.

Ca urmare a închiderii *Aeroportului Aurel Vlaicu (Băneasa)* - cel mai vechi aeroport din România - pentru cursele comerciale în anul 2012, transportul aeroportuar la nivelul regiunii București-Ilfov s-a realizat până în anul 2022 strict prin intermediul Aeroportului Henri Coandă (Otopeni). Aeroportul se va redeschide pentru zboruri comerciale după 9 ani în care a fost folosit doar pentru curse ocazionale sau VIP și vor fi zboruri charter către destinații de vacanță.

În ceea ce privește **transportul naval,** principalul obiectiv - *"Amenajarea râurilor Argeș și Dâmbovița pentru navigație" (canalul Dunăre-București*) - este la stadiul de idee de proiect. Conform *"Studiului de fundamentare Amenajarea râurilor Argeș și Dâmbovița pentru navigație"* realizat de *Comisia Națională de Strategie și Prognoză* în 2018, lucrările constau în regularizarea râurilor în plan pe o lungime de 103 km, pentru a permite accesul convoaielor de nave fluviale la porturile de deservire proiectate, precum și îndiguirea și biefarea râurilor în trepte de barare care preiau diferența de nivel între cotele din zona Bucureștiului și confluența cu Dunărea. Astfel, **prin racordarea Municipiului București la fluviul Dunărea se va permite legătura directă a Bucureștiului cu alte mari centre de dezvoltare** (precum Belgrad, Budapesta, Viena, Frankfurt, Rotterdam etc.) printr-o cale cu o capacitate de transport de peste 24 milioane tone/an, mai nepoluantă decât transportul feroviar și rutier, respectiv mult mai eficientă economic.

[21] *Sursa: Planul de Mobilitate Urbană a Regiunii București-Ilfov 2016-2030*

2.2. CADRUL NATURAL ȘI RESURSELE NATURALE

2.2.1. RELIEFUL

Regiunea București-Ilfov este situată în întregime în zona de câmpie, la altitudini cuprinse între aproximativ 46-128 m, mai exact în Câmpia Vlăsiei și Câmpia Titului, altitudinile scăzând treptat de la Nord-Vest către Sud-Est. Câmpia este străbătută, pe direcția NV-SE de râurile Dâmbovița și Colentina. Câmpia Vlăsiei este o câmpie de subsidență aflată în extremitatea Nord-Vestică a regiunii, având de altfel și cele mai ridicate altitudini (max. 128 m).

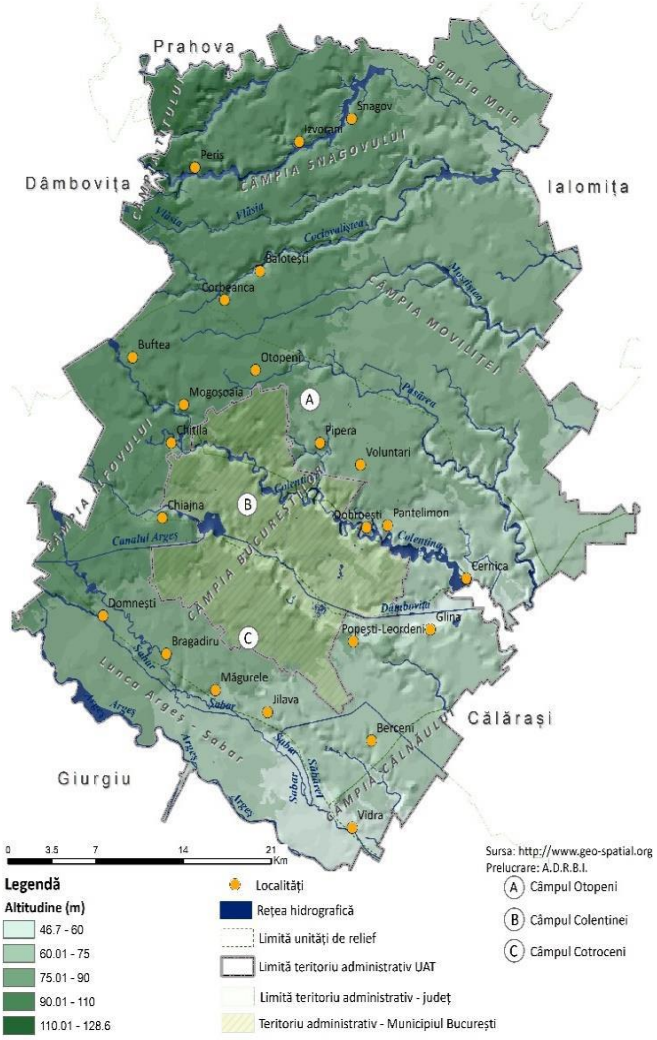

Configurația teritoriului, extrem de accesibilă, a permis dezvoltarea amplă a sistemului de așezări umane, dar și a rețelelor de transport. Cu toate acestea, ansamblul modificărilor antropice nerealizate, însă, în conformitate cu capacitatea de suport a spațiului natural, au condus la apariția unor zone disfuncționale, dar și la creșterea degradării mediului (riscul de înmlăștinire, tasare a terenurilor, degradare a malurilor rețelelor hidrografice, etc). Suprapunându-se în întregime unor subunități ale Câmpiei Române, regiunea are un cadru natural relativ monoton, în care predomină văile create de apele curgătoare ce traversează regiunea, numeroase lacuri naturale și artificiale.

Fig. 2.8. Harta unităților de relief din Regiunea București-Ilfov [22]

Municipiul București este situat în Câmpia Română, având o altitudine maximă de 96,3 m și este străbătut de două râuri, Dâmbovița și Colentina. Cele două văi formate în jurul râurilor, împart orașul în cateva zone, sub formă de platouri cu meandre și terase. Prezența a

[22] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

două terase locale (2-4 m şi 8-12 m) de-a lungul celor două văi oferă varietate peisajului din centrul oraşului.

Istoric, se consideră că Bucureștiul a fost construit pe șapte dealuri, asemenea celor șapte coline ale Romei, cu o altitudine care variază de la 57,1 m în zona podului de la Cățelu, în partea de sud-est a orașului, până la aproximativ 93 m în Bucureștii Noi - Mogoșoaia. Cele șapte dealuri ale Bucureștiului sunt: *Dealul Mitropoliei, Dealul Spirii, Dealul Cotrocenilor, Dealul Arsenalului, Dealul Filaretului, Dealul Văcărești* și *Colina Radu Vodă*. Cu excepția Dealului Mitropoliei, restul pantelor din București sunt rezultatul eroziunii fluviale a celor două cursuri principale de apă care îl străbat.

Pornind ca și celelalte sectoare din centrul capitalei, **Sectorul 5 conturează și el o parte din desenul unei flori cu șase petale**, care se deschid spre toate punctele cardinale ale orașului. Suprafața acestui sector, **în care predomină relieful plat de câmpie** este străbătut în zona sa nordică de o porțiune a râului Dâmbovița, care avea pe malul ei drept ***Dealul Mihai Vodă*** (cunoscut și sub numele de *Dealul Spirei* sau *Dealul Arsenalului*) unde își avea sălașul zona istorică a capitalei dominat de străvechea mănăstire Mihai Vodă, monument emblematic al Bucureștiului.

Alt relief pronunțat ce domină partea nordică a sectorului 5 este ***Dealul Cotrocenilor***, odinioară acoperit de întinsele păduri ale Vlăsiei, de livezi și de culturi bogate de viță de vie, ce se prelungeau până spre *Dealul Patriarhiei, Radu Vodă, Dealul Văcărești*lor și actuala Șosea a Viilor, alcătuind așa numita *Podgorie a Bucureștiului*.

2.2.1. RESURSE NATURALE

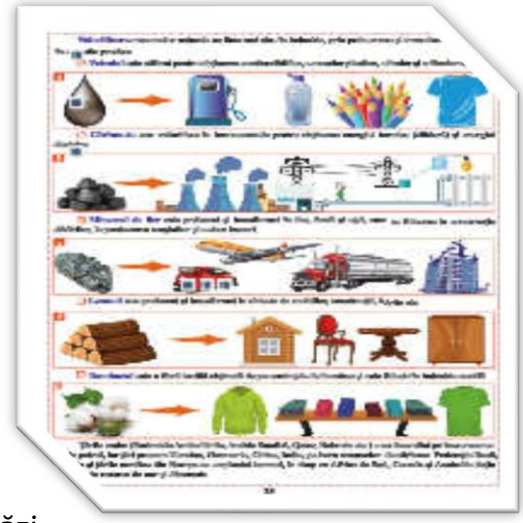

Terenurile şi solurile reprezintă resurse vitale şi stau la baza majorității premiselor de dezvoltare.

Caracteristicile geomorfologice ce definesc regiunea sunt rezultatul acțunii de eroziune, transport şi depunere a cursului inferior al râului Dâmbovița care străbate zona mediană a Bucureştiului pe direcția aproximativă NV-SE, precum şi a râului Colentina. Solul din centrul Bucureştiului s-a format şi dezvoltat sub influența factorilor naturali şi umani. **În arealul ocupat de Municipiul Bucureşti solurile au fost puternic modificate antropic**, tipurile naturale întâlnindu-se astăzi doar pe suprafețe restrânse din unele parcuri şi din zonele periferice.

În zona oraşului şi a împrejurimilor, defrişarea excesivă din ultimele două secole a Codrului Vlăsiei, a permis extinderea agriculturii pe bogatele soluri brune. În condițiile

bioclimatice actuale ale zonei dintre cele două râuri, solul a devenit argilos. Cea de-a doua categorie de sol este cel aluvionar, format prin erodarea humusului datorită acțiunii apei de suprafață.

Din punct de vedere litologic, **zona Bucureștiului** face parte din tipul de câmpie joasă cu terase, caracterizată prin prezența numeroaselor terase desfășurate de-a lungul râurilor ce o drenează, zonă **alcătuită din depozite exclusiv cuaternare reprezentate prin loess și depozite loessoide**.

Structura geologică din zonă nu a permis identificarea și exploatarea unor resurse ale subsolului de mare valoare economică, astfel că **resursele subsolului existente în Municipiul București sunt restrânse**, fiind identificate câteva zăcăminte de țiței și gaze naturale și exploatări de nisip sau balast pe albiile râurilor.

Având în vedere că Bucureştiul este unul dintre cele mai urbanizate oraşe, ar trebui să se promoveze o mobilitate durabilă, favorabilă incluziunii şi sănătoasă. Efectele consumului şi utilizării resurselor, asupra mediului sunt în creştere. O problemă de însemnătate decisivă este aceea a nivelului şi a ritmului dezvoltării economico-sociale. Activitatea de producţie este caracterizată ca fiind un proces în care are loc schimbul permanent între om şi natură, desprinderea resurselor din natură pentru prelucrarea lor în produse folositoare şi restituirea în mediul natural a materialelor sub forma finală de deşeuri. În general, utilizarea resurselor şi generarea de deşeuri continuă să crească, întrucât dezvoltarea economică se bazează încă foarte mult pe resursele naturale.

Amenajarea teritoriului poate juca un rol important în realizarea unei exploatări mai durabile a terenurilor ținând cont de calitatea și caracteristicile diferitelor suprafețe de teren și de funcțiile solurilor în raport cu obiective și interese concurente.

2.2.2. *REȚEAUA HIDROGRAFICĂ*

Apele care străbat Municipiul București aparțin de bazinele hidrografice ale Argeșului (cursul inferior) și ale Ialomiței (cursul mediu). **Cele mai importante cursuri de apă din București sunt Râul Dâmbovița și Râul Colentina**.

Totodată, în ceea ce privește resursele de apă, teritoriul se caracterizează prin existența a două corpuri de **apă subterană**, respectiv **ROAG11 – București-Slobozia** și **ROAG13 – București**, aflate în concordanță cu structura geologică a teritoriului.

Râul Dâmbovița este cel mai mare afluent al Argeşului, care îşi are obârşia în Munții Iezer-Păpuşa, la altitudinea de 1 800 m (după I. Dinu, la 2.240 m). Lungimea sa este de 286 km, iar confluența cu Argeşul se realizează în apropiere de Budeşti, la o altitudine absolută de 27 m. Panta de curgere este variabilă în funcție de unitățile de relief pe care le străbate, dar pe ansamblul bazinului are valoarea de 6‰. Până la câțiva kilometri în amonte de Bucureşti albia minoră a Dâmboviței se află în stare naturală, prezentând o meandrare mai accentuată în zona de câmpie. În general, coeficientul de sinuozitate este de 1,56. În aval de Bucureşti albia râului a fost rectificată şi taluzată până la vărsarea în Argeş. Dâmbovița primeşte 78 de afluenți de ordinul I şi II, la care se adaugă organismele fluviatile cu scurgere temporară. În total, afluenții însumează o lungime de 1.188 km în condițiile în care bazinul hidrografic are o suprafață de 2.824 km, ceea ce înseamnă că densitatea rețelei hidrografice este de 0,42 km/km², adică mai mare decât media pe țară. La postul Lungulețu, debitul mediu multianual este de 9,59 m³/s, în timp ce la ieşirea din Bucureşti, creşte până la valoarea de 19,1 m³/s (la Plătăreşti), ca urmare a aportului provenit din apele râurilor Colentina şi Pasărea, la care se adaugă afluenții proveniți din consumul de apă urban. Debitul de aluviuni în suspensie este de 10,6 kg/s (la Lungulețu), iar scurgerea specifică are valoarea de 7,65 l/s/km² la Plătăreşti şi 3,96 l/s/km² la Lungulețu.

Dâmbovița tranzitează Sectorul 5 pe latura nordică a municipiului București, parcurgând orașul de la nord-vest la sud-est pe o distanță de 22 de km și trece prin următoarele zone: Semănătoarea, Grozăveşti (unde își va modifica traseul spre S-E), Cotroceni, Eroilor (își schimbă direcția spre E), Națiunile Unite și Izvor, Piața Unirii (se îndreaptă apoi spre S), Timpuri Noi, Văcărești, Vitan-Bârzești (revine la cursul inițial spre S-E), Nicolae Grigorescu și apoi iese din oraș în dreptul localității Glina pe unde trece și Șoseaua de Centură a Capitalei.

În ultimele decenii, pe cursul Dâmboviței au fost amenajate **3 lacuri de acumulare: *Pecineagu, Văcăreşti*** şi ***Lacul Morii***. Ele sunt folosite pentru alimentarea cu apă a localităților, pentru irigații, producerea de energie electrică şi agrement. De asemenea, *Lacul Văcăreşti* şi *Lacul Morii* fac parte din sistemul de apărare a capitalei împotriva inundațiilor.

De menționat faptul că, ***Lacul Văcărești* numit adesea *"Delta Bucureștiului"*, este din anul 2016 o arie protejată, fiind primul parc natural într-o zonă urbană din România.** 183 ha de spațiu verde adăpostesc circa 97 de specii de păsări, mai mult de jumătate protejate, dar și 6–7 specii de mamifere (vidră, vulpe, nevăstuică, bizam), amfibieni și reptile. Timp de aproape două decenii, zona a devenit dintr-un spațiu verde abandonat, unde copiii puteau să se joace și să facă plajă, un loc contestat de proprietarii de terenuri și închis pentru reamenajare. Proiectul a eșuat, astfel că, peste ani, în zonă s-a format un ecosistem acvatic cu întinderi de mlaștini, ochiuri de apă, stufăriș, crânguri de sălcii, cuiburi din plopi și perdele de trestie și stuf.

Deşi este principala sursă de apă în alimentarea Bucureştiului, râul Dâmbovița a ridicat de-a lungul timpului diverse probleme, din cauza fenomenelor hidrologice rezultate din traversarea orașului: inundații, înmlăștiniri. Ca urmare a acestor fenomene, cursul râului a suferit o serie de amenajări, în prezent întregul său curs fiind canalizat.

Râul Colentina, care izvorăște din dealurile Târgoviștei, din zona Șotânga-Doicești, parcurge un traseu de 101 km, dintre care 37,4 km pe aria Municipiului București.

Râul Colentina face parte din bazinul hidrografic al râului Argeș și este afluent de stânga al Dâmboviței, care la rândul ei este afluent al Argeșului. Cursul apelor sale străbate: județul Dâmbovița, județul Ilfov, municipiul București și se varsă în râul Dâmbovița, în dreptul localității Cernica. Datorită albiei uşor înclinată şi meandrată, cursul râului Colentina a fost transformat într-o salbă de lacuri, astăzi amenajate aproape în totalitate. **Lacurile aflate pe cursul râului Colentina sunt: *Mogoşoaia, Străuleşti, Grivița, Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei, Plumbuita, Fundeni, Pantelimon I, Pantelimon II, Cernica*.**

În prezent, calitatea apei din salba de lacuri a râului Colentina este necorespunzătoare. Aceasta se datorează deversării direct în râul Colentina de către unitățile industriale și populație a apelor uzate rezultate în amonte de București și în plus fundul lacurilor de pe râul Colentina nu au mai fost dragate de peste 30 de ani, conducând la acumularea unor mari cantități de nămol insalubru.

2.2.3. CLIMA

Prin poziționarea în partea estică a Câmpiei Române, la care se adaugă caracteristicile climatice specifice zonei, **Sectorul 5 face parte din ecoregiunea stepică, unică în Europa. Clima este specifică României, respectiv temperat-continentală**. Sunt specifice patru anotimpuri: iarnă, primăvară, vară și toamnă. Iernile în București sunt destul de blânde, cu puține zăpezi și temperaturi relativ ridicate, în timp ce, în ultimii ani, verile sunt foarte calde, chiar caniculare (cu temperaturi foarte ridicate de până la 35°C) și cu puține precipitații. Aceasta face ca diferențele de temperatură iarnă–vară să fie de până la 50 de grade. Cea mai friguroasă lună este ianuarie, cu o medie de –2,9°C, iar cea mai călduroasă

este iulie, cu o medie de 22,8°C. Cea mai înaltă temperatură, de 41,1° C a fost înregistrată în data de 20 august 1945 şi cea mai joasă temperatură de -30°C, în ianuarie 1888.

Media anuală a temperaturii în Bucureşti este in jur de 10 - 11°C.

Deşi este aşezat într-o zonă de climă temperată, Bucureştiul este afectat de masele de aer continental, provenite din zonele învecinate. Curenţii de aer estici dau variaţii excesive de temperatură, de până la 70°C, între verile călduroase şi iernile geroase. Estul şi sudul oraşului au toamne lungi şi călduroase, ierni blânde şi primăveri timpurii.

Zona centrală, cu cea mai mare concentrare de clădiri, străzi înguste, bulevarde largi şi zone verzi, are o temperatură medie anuală de 11° C, vânt sub 2 m/s , umiditate de 3-6 % (mai mică decât în alte zone) şi cea mai lungă perioadă de vegetaţie (220 zile fără ger) pe an.

Zona mediană, care cuprinde vechea zona industrială cu mici făbricuţe, gări, etc. este definită printr-un grad mare de poluare, zile cu ceaţă, ploi abundente, câteva zile însorite, având o temperatură medie anuală sub 11° C şi un volum de precipitaţii de 600 mm pe an. Noua zonă rezidenţială (Băneasa, Floreasca, Tei, Pantelimon, Balta Albă, Berceni, Drumul Taberei), are o temperatură medie anuală de 10.5° C, cu vânturi puternice uneori, cu un grad scăzut de poluare comparativ cu centrul, un grad de umiditate în jurul valorii de 77%, cu frecvente apariţii ale ceţii şi un volum de precipitaţii sub 550 - 600 mm pe an.

Zona periferică este influenţată de construcţiile joase (1 - 2 nivele) cu suprafeţe verzi şi mari zone industriale. Această zonă urbană este în mare măsură expusă vântului, valurilor de căldură şi de frig, dar cu contraste mici, o umiditate ridicată şi aer curat. Volumul precipitaţiilor este sub 500 mm pe an.

De menţionat faptul că, deşi clima Bucureşti-ului este temperat–continentală, se manifestă uşoare nuanţe excesive şi cu unele diferenţieri ale temperaturii aerului cauzate de încălzirea suplimentară a reţelei stradale din interiorul său, de arderile de combustibili industriali şi casnici, de radiaţia exercitată de zidurile clădirilor, etc.

2.2.4. *FLORA ŞI FAUNA*

Vegetaţia naturală din Regiunea Bucureşti-Ilfov, înlocuită în mare parte de culturile agricole, aparţine stepei şi silvostepei. **Pajiştile**, extinse pe suprafeţe restrânse, sunt puternic degradate (din cauza păşunatului intens), fiind alcătuite din păruşca de stepă (*Festuca valesiaca*), troscot (*Polygonum aviculare*), firuţa cu bulb (*Poa*

bulbosa), pir gros (*Cynodon dactylon*), obsiga (*Bromus tectorum*), pătlagina (*Plantaga major*), trifoi (*Trifolium repens*) ş.a.

Vegetația forestieră, mult mai bine reprezentată, cuprinde mai multe pâlcuri de păduri de foioase (Snagov, Corbeanca, Sineşti, Pasărea, Brăneşti, Cernica, ş.a.), care sunt resturi ale vestitului Codru al Vlăsiei. Pădurile de foioase sunt constituite din stejar (*Quercus robur*), cer (*Quercus cerris*), ulm (*Ulmus carpinifolia*), carpen (*Carpinus betulus*), arțar tătăresc (*Acer tataricum*), salcâm (*Robinia pseudacacia*) ş.a. Subarboretul acestor păduri este format din corn (*Cornus mas*), porumbar (*Prunus spinosa*), lemn câinesc (*Lygustrum arvense*), păducel (*Crataegus monogyna*), măceş (*Rosa canina*) ş.a., iar covorul floral este alcătuit din ghiocei, viorele, toporaşi, brebenei, lăcrimioare etc. În luncile marilor râuri se dezvoltă păduri de esențe moi (plop, salcie), în preajma lacurilor se întâlnesc formațiuni stuficole, iar pe unele lacuri o bogată vegetație acvatică plutitoare (în special nuferi) şi submersă (brădiş).

Bucureștiul este un oraș de câmpie cu vegetație specifică climatului temperat-continental, stepă ierboasă. Astfel, **vegetația Sectorului 5 este alcătuită în principal de arbori din categoria foioaselor** (stejar, fag, castan, tei, salcie în lunca râurilor), **pomi fructiferi** (prun, cais, măr, păr, cireș, etc.) **și arbuști** (prun sălbatic, măceș, porumbar, măceș pitic), **flori viu colorate și bogate** (mușețel, mac, trandafir, albăstrele, margarete)**.** În parcurile amenajate din interiorul subdiviziunii teritoriale pot fi întâlnite și specii aclimatizate, care nu sunt specifice câmpiei.

Fauna Regiunii București-Ilfov, reprezentată prin elemente specifice Câmpiei Române, cuprinde o mare varietate de specii de **mamifere, păsări, reptile, insecte,** etc. adaptate la viața de pădure, de câmp sau din preajma apelor. În păduri se întâlnesc **mistreți, căprioriveverițe, vulpi, fazani (colonizați), gaițe, ciocănitori, pițigoi, cinteze, cuci, mierle etc., șerpi, șopârle** ş.a.

Fauna de câmp este dominată de rozătoare (popândăi, hârciogi, şoareci şi şobolani de câmp, cârtițe, iepuri, dihori ş.a.), de păsări (prepelițe, privighetori, ciocârlii, hereți, şorecari, ulii, vrăbii, porumbei, guguştiuci, etc.), reptile şi insecte. În apropierea apelor există o bogată şi variată aglomerare de păsări de apă (locală sau în pasaj), printre care se remarcă rațele, gâştele, berzele, stârcii, gârlițele, lişițele, fluierarii, nagâții ş.a., iar lacurile sunt populate cu variate specii de peşti (crap, ştiucă, roşioară, plătică, babuşcă, biban ş.a.).

Fauna existentă în Sectorul 5 este formată preponderent din animale domestice, vegetația sălbatică fiind restrânsă treptat prin existența clădirilor rezidențiale și industriale, astfel că în zilele noastre au rămas doar **câini fără stăpân, pisici, rozătoare, păsari și insecte**. Unele din aceste specii s-au adaptat vieții la oraș, acestea regăsindu-se printre case și clădiri, sau în micile insule împădurite care mai există pe raza sectorului 5.Malurile Dâmboviței uneori sunt pline de **pescăruşi** în căutare de hrană, iar mai nou au apărut şi **lebedele**. La păsări există o distincție clară: sunt specii sinantrope sau urbane, care sunt legate de mediul de viață creat de om. Un bun exemplu sunt **rândunica, vrabia** şi **guguştiucul**, dar mai există și animale ca

broasca, șerpii "de casă" și șopârlele, care sunt pe cale de dispariție datorită aglomerației urbane tot mai mari și a lipsei vegetației.

2.3. SCURT ISTORIC

Rezultatele cercetărilor arheologice atestă că teritoriul pe care se află Bucureștiul a fost

locuit neîntrerupt încă din epoca paleolitică (aşchii tăioase din cremene, un „nucleu" de silex descoperite pe malul Lacului Fundeni, carierele de nisip din Pantelimon, dealurile de la Mihai-Vodă și Radu-Vodă), totuși prima atestare documentară certă a Bucureștiului datează din 1459, când prin Hrisovul din 20 septembrie, domnitorul Vlad Țepeș scutește de dări și întărește dreptul de proprietate al unor locuitori. Documentul, foarte deteriorat, a fost descoperit în jurul anului 1900. Vlad Țepeș petrece patru din cei șase ani de domnie „în cetatea București", preferându-l reședinței Târgoviște.

În timpul domniei lui Radu cel Frumos, fratele lui Vlad Țepeș, 18 din cele 25 de documente care au înscris pe ele locul de unde au fost emise sunt din Cetatea de Scaun București.

Totuși, cinstea care revine întemeietorului acestui oraş pare a fi disputată de către Bucur Ciobanul, candidatul tradiției şi legendei şi de controversatul Vlad Țepes, omul primului document cunoscut, care atestă existența capitalei noastre la 20 septembrie 1459. În realitate, cercetările istorice şi în principal cele arheologice au scos la iveală vestigiile unei cetăți, probabil prima, databilă încă din a doua jumătate a veacului al XIV-lea. Atunci se nasc Bucureştii şi în jurul acelei prime fortificații de 160 m.p., vor fi ctitorite rând pe rând Curtea Domnească, biserica lui Mircea Ciobanul (1558-1559), ulițele negustorilor şi meseriaşilor, într-un cuvânt oraşul politic şi cultural.

Urbea s-a dezvoltat treptat-treptat, coagulând în jurul vechiului centru istoric satele aflate împrejur. Dâmbovița a fost un liant al aşezării urbane care şi-a căutat dimensiunile naturale, extinzându-se mai cu seamă spre nord, în zona lacurilor. Amintirea vechilor sate se

păstrează şi astăzi în memoria bucureşteanului, căruia denumiri ca Berceni, Floreasca, Colentina sau Pantelimon îi sunt familiare ca zone componente ale capitalei.

Mică cetate de pe malurile Dâmboviței, Bucureștiul devine Capitala Țării Românești în 1659 în timpul domniei lui Gheorghe Ghica și în 24 ianuarie 1862 capitala Principatelor Unite, sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza. Orașul se dezvoltă, apar numeroase biserici, hanuri mari fortificate şi prima arteră pavată cu bârne din lemn, Podul Mogoşoaiei (1692), ulterior rebotezată Calea Victoriei în anul 1878. In acea perioadă, este considerat cel mai mare oraş din sud-estul Europei după Istanbul. Apar pavajul, mai întâi din lemn, apoi din granit de Scoția şi Sicilia, iluminatul, canalizarea şi parcurile publice. Spre sfârşitul secolului se trasează cele două axe, nord-sud şi est-vest care structurează oraşul.

În timpul domniei monarhului Carol I în calitate de rege (1881–1914), Bucureștiul a traversat o evoluție spectaculoasă, căpătând o înfățișare tot mai apropiată de cea a capitalelor din Europa apuseană, strălucirea vieții culturale şi sociale, atmosfera şi arhitectura aducându-i pe bună dreptate denumirea *"micul Paris"*. De altfel, domnia lui Carol I este timpul marilor edificii reprezentative pentru urbea lui Bucur: *Ateneul Român* (1888), *Fundația Carol I* (1891), *Ministerul Agriculturii* (1894), *Palatul de Justiție* (1890-1895), *Palatul Poştelor* (1894-1900), *Palatul Sturdza* (1899), *Palatul CEC* (1900), *Palatul Patriarhiei* (1907), *Cercul Militar* (1912), *Hotelul Athenee Palace* (1914) etc.

Principala reforma administrativă a orașului București a avut loc în anul 1830 când se înființează ,,Sfatul Orășenesc" (actuala Administrație Publică de azi). Mai marii orașului au decis ca Bucureștiul să fie împărțit în cinci zone (sectoare). Un moment semnificativ pentru Bucureștiul Vechiului Regat a fost anul 1906. La aniversarea a patru decenii de domnie a suveranului României s-a inaugurat parcul Carol I. Tot atunci s-a desfășurat un concurs pentru stabilirea planului de sistematizare a capitalei. Proiectul câștigător, ce avea să fie executat până în 1962, a propus străpungerea de noi artere pe un model radio-inelar raportat la centrul orașului. Astfel, s-au proiectat străzi care să ducă din centru spre periferie în toate direcțiile și străzi care să conecteze cartierele aflate la distanțe aproximativ egale de centru. Această organizare avea să rezolve problema traficului în capitală.

150 de ani mai târziu, mai exact în 1979, Capitala României ajunsese deja la opt sectoare, astfel că a avut loc o nouă reformă administrativă. Astfel, Sectorul 1 s-a unit cu Sectorul 8 și noua zonă a devenit Sectorul 1, Sectoarele 2 și 3 s-au unit și noua zonă a devenit Sectorul 2, Sectorul 4 a devenit Sectorul 3, Sectorul 5 a devenit Sectorul 4, Sectorul 6 a devenit Sectorul 5 și, în sfârșit, Sectorul 7 a devenit Sectorul 6.

Însă, ulterior celui de-al Doilea Război Mondial, o dată ce regimul comunist a acaparat scena politică a României, mare parte din oraşul istoric şi-a pierdut coordonatele, din punct de vedere arhitectural. Proiectele megalomane ale lui Nicolae Ceauşescu au şters de pe faţa pământului mare parte dintre reperele istorice ale oraşului, pentru a nu mai pomeni de faptul că nefericita sa contribuţie a fost completată de tragicul cutremurul din 1977, când Bucureşti a suferit pierderi suplimentare, şi nu doar ca planificare urbană şi patrimoniu arhitectural, ci şi ca populaţie. *Palatul Parlamentului* este cel mai bun exemplu care ilustrează viziunea artistică a regimului.

În prezent, Bucureşti trece printr-o constantă şi profundă reînnoire la nivel de planificare urbană, mult aşteptata revigorare concentrându-se, cel puţin în mică parte, pe restaurarea a ceea ce a supravieţuit din evul mediu şi epoca modernă.

Bucureşti, oraş cu rang de municipiu (din 17 februarie 1968), cu statut de unitate administrativă aparte (asemănător județului), rămâne de-a lungul timpului capitala României şi, în acelaşi timp, cel mai important centru politic, economic, financiar-bancar, comercial, cultural-ştiinţific, educaţional, de trasnsport, informaţional, sportiv şi turistic al ţării. Populaţia cu domiciliu în Bucureşti, de peste două milioane de locuitori, îl poziţionează pe locul şase în ierarhia capitalelor din Uniunea Europeană.

2.4. PROFILUL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL

2.4.1. STRUCTURA URBANĂ

Distribuția orașelor în regiune și în județele componente oferă informații relevante cu privire la oportunitățile oferite populației din punct de vedere economic și social. Concentrarea anumitor activități umane în anumite regiuni indică existența resurselor economice, naturale și umane care au contribuit la creșterea avansului economic și diversificarea ariilor ocupaționale. De asemenea, distanțele dintre orașe indică și arealul înconjurător influențat de acestea. O distanță mai mare între orașe indică o influență mai ridicată, în timp ce o densitate mai mare a orașelor indică o influență scăzută asupra regiunilor periurbane. Este dificil de estimat cu exactitate modul în care orașul influențează zonele învecinate, dar odată ce un oraș se înscrie pe un trend ascendent de dezvoltare, probabilitatea de apariție a unor noi orașe în apropiere devine din ce în ce mai redusă.

Zona economică funcțională a orașelor se întinde, de obicei, dincolo de zona administrativă. Cu cât cresc mai mult orașele, cu atât această zonă devine mai mare. În țările cele mai dezvoltate, zonele economice funcționale ale orașelor sunt descrise ca zone-tampon de circa o oră de mers cu mașina, acesta reprezentând timpul maxim pe care majoritatea oamenilor sunt dispuși să îl petreacă pentru navetă.

Investițiile teritoriale integrate reprezintă un instrument de stimulare a creării de zone urbane funcționale și de aplicare a acestui obiectiv strategic.

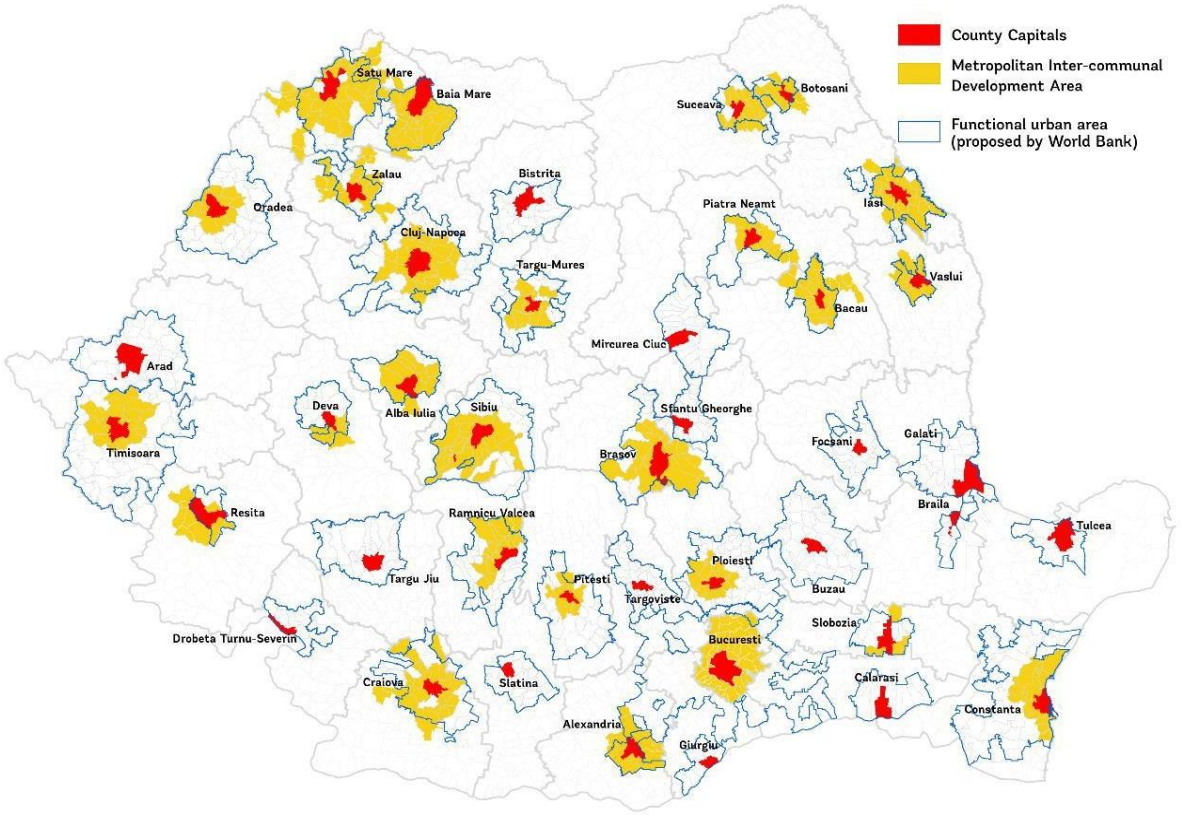

*Fig. 2.9. Zonele metropolitane existente și zonele urbane funcționale propuse ale reședințelor de județ din România (**studiu realizat de Banca Mondială**)*

De asemenea, o problemă importantă căreia trebuie să-i facă față dezvoltarea metropolitană durabilă este expansiunea necontrolată a zonelor urbane și periurbane înconjurătoare. Extinderea urbană este o problemă generală în România iar mecanismele de contracarare și dirijare a acesteia continuă să lipsească sau să fie insuficiente. Planurile de amenajare a teritoriului zonei metropolitane ar putea coordona proiecte de dezvoltare a terioriului metropolitan. Faptul că planurile urbanistice generale și zonale nu sunt actualizate în mod regulat are un impact negativ asupra unei dezvoltări controlate și armonioase.

În conformitate cu *Legea 350/2001* privind amenajarea teritoriului și urbanismul, **zona funcțională reprezintă acea parte a teritoriului unei localități, în care, pe baza documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism, sunt stabilite anumite funcțiuni dominante** (spre exemplu: zona spațiilor verzi, zona de agrement, zona industrială, etc).

Astfel, analizând datele emise de *Copernicus* și *Land Morning Service*, se evidențiază în cadrul județului Ilfov predominanța suprafețelor ocupate de terenuri arabile neirigate și de asemenea și areale extinse acoperite de păduri de foiase, în special în partea de nord. La nivelul Municipiului București, cea mai mare pondere o deține spațiul urban continu în centru orașului, iar pe măsura depărtării de acesta spațiul urban discontinuu și unitățile industriale sau comerciale care sunt localizate în special în imediata vecinătate a DN Șoseaua de Centură.

Totodată, *Figura 2.11* pune în evidență și fenomenul expansiunii urbane a municipiului București spre localitățile învecinate. În acest sens în cadrul primului inel de localități din zona periurbană a Bucureștiului se conturează noi nuclee construite.

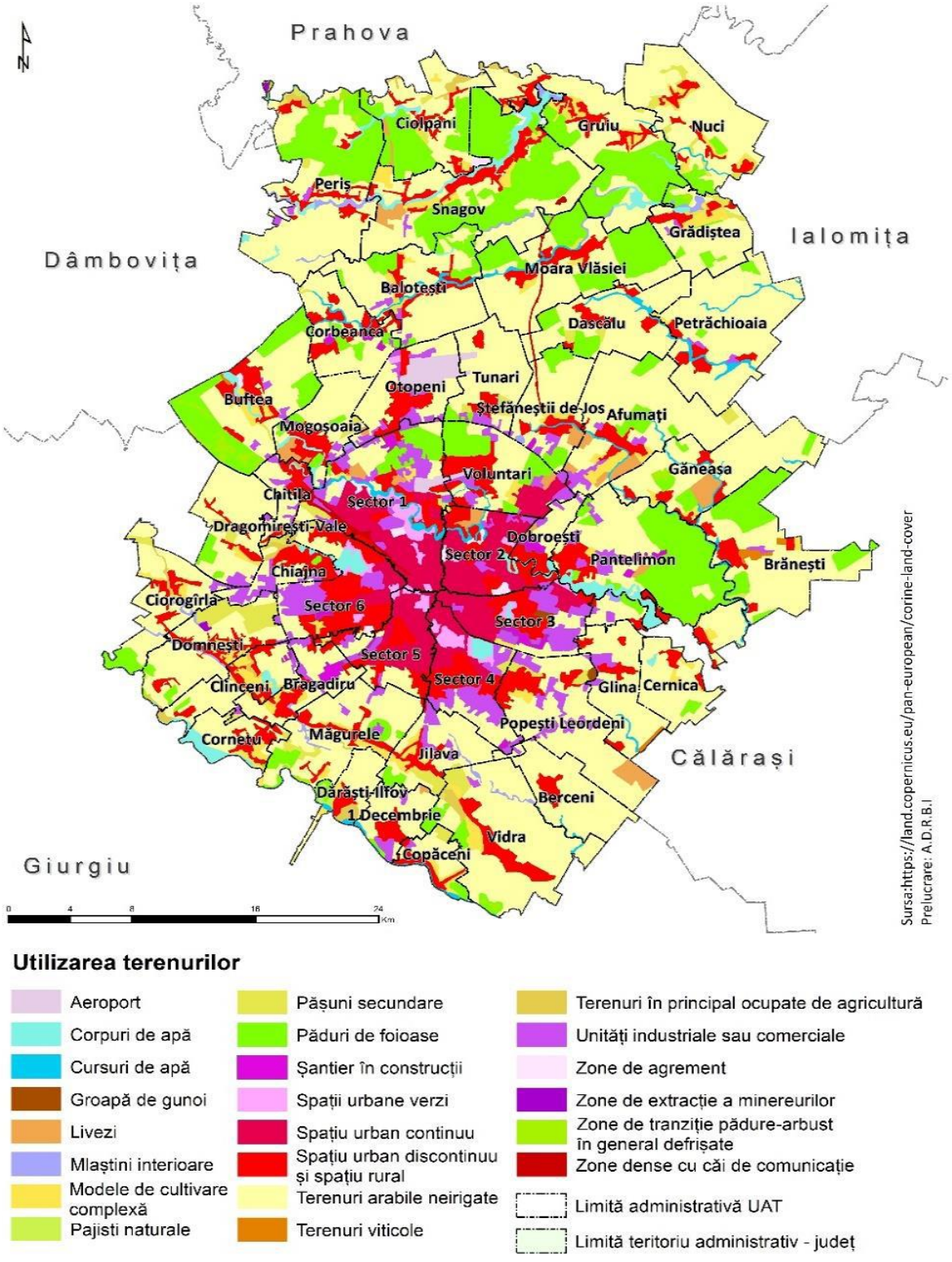

Fig. 2.10. Utilizarea terenurilor (Corine Land Cover) la nivelul regiunii București-Ilfov [23]

[23] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027 - prelucrare ArcGIS 10.2.2*

Din punct de vedere al organizării spațiale a teritoriului, **profilul spațial la nivelul Municipiului București** ține strict de știința urbanismului. Dezvoltarea orașelor este legată de amplasarea lor, adică de poziționarea față de rețelele de schimburi. Acest lucru a constituit factorul determinant de-a lungul istoriei.

Modelul conceptual de dezvoltare spațială pornește de la configurația actuală a teritoriului și existența unor centre ce concentrează funcțiuni rezidențiale și logistice în zona centurii Bucureștiului. Două tipuri de abordări se aplică în acest sens:

- **Abordarea integrată a dezvoltării**: În timp ce se angajează în procesul complex al dezvoltării, Bucureștiul trebuie să își mențină și să își dezvolte statutul de capitală, identitatea istorică și să-și proiecteze perspectivele economice, demografice și sociale în contextul susținerii calității vieții propriilor locuitori și în concordanță cu utilizarea responsabilă a terenului și a resurselor naturale;
- **Dezvoltarea policentrică**: Policentrismul este privit ca un instrument operațional care răspunde concomitent celor două nevoi majore de organizare a teritoriului: consolidarea orașului compact și planificarea expansiunii urbane pentru asigurarea coeziunii și competitivității teritoriale pe un spațiu mai larg decât intravilanul municipiului. Ambele aspecte trebuie suprapuse în cadrul unui model spațial alcătuit astfel:
  - Modelul compact susține dezvoltarea orașului în interiorul propriilor limite prin densificare și prin folosirea eficientă a resurselor de teren existente (platforme industriale subutilizate, terenuri abandonate, terenuri libere, etc.), expansiunea necontrolată dincolo de limitele administrative fiind rezultatul unei politici deficitare de folosire a terenurilor. Acest model presupune echiparea echilibrată a sectoarelor cu funcțiuni și dotări pentru a reduce cererea de mobilitate internă. Aceasta conduce la organizarea centrelor de cartier printr-o ofertă adecvată de spații și servicii ce răspund cererii populației din comunitățile respective;
  - Modelul de expansiune urbană propune dezvoltarea unui set de centre secundare adiacente șoselei de centură existente și prelungite către centura metropolitană (spațiu bine delimitat de infrastructură și care va reprezenta amplasamentul de maxim interes pentru dezvoltările viitoare, ca urmare a conexiunilor nou create). Aceste noi centre vor avea un rol funcțional important în deservirea marilor cartiere rezidențiale dezvoltate în ultimii ani și vor sprijini dezvoltarea economică prin crearea oportunităților de amplasare pentru întreprinderi. Centrele nou propuse (identificate și în Strategia de Dezvoltare a județului Ilfov 2020-2030) consolidează zone de polarizare conturate, precum Măgurele, Mogoșoaia-Buftea, Moara Vlăsiei, Brănești-Cernica, Berceni-Popești-Leordeni.

Prin suprapunere, modelul conceptual de dezvoltare spațială se axează pe promovarea dezvoltării policentrice pentru dezvoltarea durabilă a Bucureștiului, care are nevoie de utilizarea eficientă a resurselor de teren existente, de consolidarea centrelor de cartier și de

echilibrarea structurii urbane din zona sa de influență prin consolidarea altor centre urbane în cadrul zonei urban funcționale, pe teritoriul județului Ilfov.

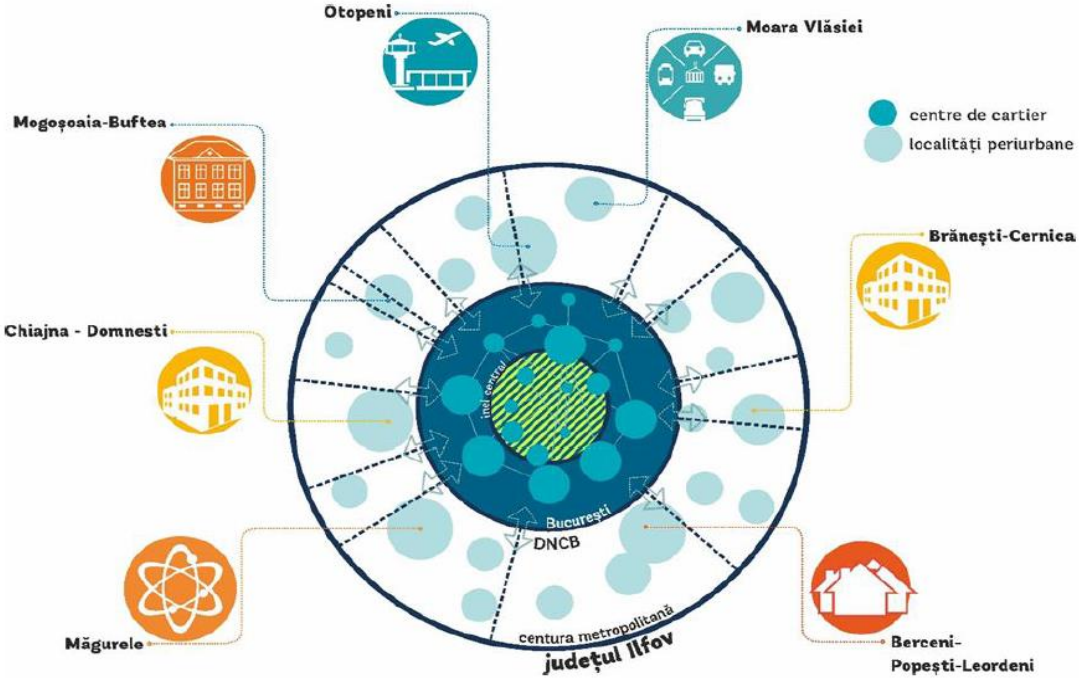

Fig. 2.11. Modelul conceptual de dezvoltare spațială al Municipiului București [24]

Atât abordarea integrată, cât și dezvoltarea policentrică susțin dimensiunea teritorială a dezvoltării municipiul București și necesitatea cooperării la scară metropolitană pentru întărirea rolului pe care orașul îl joacă în teritoriul său de influență.

Cu cât orașul este mai evoluat, cu atât segregația funcțional-teritorială este mai profundă și mai bine definită. Această zonare funcțională a intravilanului influențează direct o serie de alte aspecte ale vieții urbane: repartiția populației, direcționarea transportul public de călători, distribuția alimentării cu apă și energie etc. Conturarea zonării funcționale, ca și creșterea teritorială, poate fi atât rezultatul unei dezvoltări spontane cât și acela al unei amenajări dirijate, ultima situație fiind mai frecventă la orașele din statele care au trecut printr-o fază de economie centralizat planificată.

Evoluția urbanistică a unei așezări este descrisă în cadrul unui *Plan Urbanistic General (PUG), în cazul Sectorului 5 conform Planului Urbanistic General (PUG) al Municipiului București și a Regulamentului Local de Urbanism, aprobat cu H.C.G.M.B. nr. 269/2000, cu modificările și completările ulterioare.*

Planul Urbanistic General (PUG) reprezintă documentul cu caracter de reglementare, care constituie baza legală pentru realizarea programelor și acțiunilor de dezvoltare la nivel local.

[24] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*

Existența unui PUG actualizat, care să exprime în mod realist condițiile și nevoile în continuă schimbare de la nivel local, reprezintă o precondiție semnificativă pentru o dezvoltare locală armonioasă.

PUG-ul și *Regulamentul Local de Urbanism* aferent au o dublă utilitate:

- *detaliază prevederile generice din Regulamentul General de Urbanism și din Regulamentul Local de Urbanism aferent Planului Urbanistic General al Municipiului București;*
- *stabilesc condițiile de autorizare a execuției lucrărilor de construcții - de construire/de desființare - prin aplicarea directă și corelată a regulilor de urbanism generale și particulare de către autoritățile abilitate, condiții aplicabile și în cazul lucrărilor de construcții care nu necesită emiterea unei autorizații de construire/de desființare.*

După aprobare, *PUG* și *RLU* aferent acestuia vor fi utilizate conform legii pentru :

- ✓ *eliberarea certificatelor de urbanism și emiterea autorizațiilor de construire pentru obiective din zona ce face obiectul PUG;*
- ✓ *fundamentarea solicitărilor unor fonduri europene sau de la bugetul de stat pentru realizarea obiectivelor de utilitate publică;*
- ✓ *declanșarea procedurilor legale pentru realizarea de investiții ce implică exproprieri pentru cauză de utilitate publică;*
- ✓ *respingerea unor solicltari de construire neconforme cu prevederile PUG și ale RLU aferent acestuia, aprobate;*
- ✓ *alte operatiuni ale compartimentelor de specialitate ale autorităților administrației publice locale.*

Documentația *Planului Urbanistic General* este realizată în baza *art. 47 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul*, publicată în *Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 10 iulie 2001*, în scopul coordonării dezvoltării urbanistice integrate prin corelarea, detalierea și actualizarea prevederilor *Planului Urbanistic General al Municipiului București* și regulamentului aferent cu:

- *Documentele strategice ulterioare Planului Urbanistic General al Municipiului București;*
- *Documentațiile de urbanism PUZ și PUD aflate în vigoare sau care au produs efecte, în funcție de situația existentă și de dinamica urbană;*
- *Nevoile și tendințele de dezvoltare ale Municipiului București, identificate pe baza studiilor de fundamentare;*
- *Solicitări argumentate ale societății civile, cetățenilor interesați, autorităților și instituțiilor publice.*

Zonificarea funcțională a teritoriului s-a stabilit în funcție de categoriile de activități pe care le cuprinde subdiviziunea și de ponderea acestora în teritoriu. Pe baza acestei zonificări s-au stabilit condițiile de amplasare și de conformare ale construcțiilor, ce se vor aplica în cadrul fiecărei zone funcționale. *Planșa de reglementări* din *PUG* include recomăndari privind

relaționarea unor terenuri limitrofe teritoriului administrativ al municipiului, importante pentru existența actuală și pentru dezoltarea integrată a acestuia și a comunelor înconjurătoare. Este necesar ca aceste reglementări și recomandări formulate să fie luate în considerare și preluate prin *Planurile de Amenajare Teritorială ale Zonei Metropolitane* și prin *Planuri de Urbanism Generale* reactualizate ale respectivelor localități.

Conform *Planului de Amenajare a Teritoriului Administrativ al Sectorului 5 al Municipiului București*, **suprafața teritoriului administrativ este de 2.916 ha, toate terenurile situate pe raza administrativ-teritorială a Sectorului 5 fiind situate în intravilanul acestuia.**

Totodată, **pe teritoriul Sectorului 5 nu sunt terenuri amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare și nici terenuri cu destinație forestieră sau terenuri care să facă parte din fondul forestier național**.

Pentru o mai bună operativitate în folosirea *Regulamentului Local de urbanism* şi a urmăririi prescripțiilor cuprinse în acesta, **teritoriul intravilan s-a împărțit în unități teritoriale de referință - U.T.R.-uri -** şi cuprinde prescripții de construibilitate specifice zonelor şi subzonelor funcționale precum şi reglementările U.T.R.-ului respectiv.

Fiecare U.T.R. în parte a fost delimitat pe baza următoarelor criterii:

- *Funcțiune predominantă existentă;*
- *Împărțiri și arondări existente (administrative, funcționale);*
- *Cadrul natural;*
- *Criterii istorice și socio-culturale.*

Dintre criteriile sus-menționate, prioritar a fost cel legat de funcțiunea predominantă existentă. Reglementările la nivel de U.T.R. reprezintă o detaliere a prescripțiilor specifice, diferențiate în permisiuni, condiționări şi restricții aplicabile numai U.T.R.-ului la care se referă.

La nivelul Municipiului București, unitățile teritoriale de referință au fost denumite și delimitate în conformitate cu denumirile tradiționale ale zonelor, cartierelor sau ansamblurilor de locuințe colective, și **grupate în următoarele categorii**:

- ***Zona Centrală (C)***
- ***Zona Mixtă (M)***
- ***Zona de Locuit (L)***
- ***Zona Spațiilor Verzi (V)***
- ***Zona de Gospodărie Comunală (G)***
- ***Zona Transporturilor (T)***
- ***Zona cu Destinație Specială (S)***
- ***Zona de Activități Productive (A)***
- ***Zona Echipamentelor Tehnice Majore (R)***
- ***Zone situate în afara teritoriului administrativ al Municipiului București (EX).***

Conform *PUG al Municipiului București,* pentru implementarea corectă a unei dezvoltări urbane complexe, în acord cu potențialul și interesul general ***ZONA CENTRALĂ (C)*** a fost subîmpărțită în următoarele **subzone**:

- ***CP - Subzona centrală situată în limitele zonei de protecție a valorilor istorice şi arhitectural urbanistice;***
- ***CA - Zona centrală situată în afara limitelor zonei protejate;***
- ***CB - Zone situate în afara perimetrului central care grupează funcțiuni complexe de importanță supramunicipală şi municipală.***

SUBZONA CENTRALĂ SITUATĂ ÎN LIMITELE ZONEI DE PROTECȚIE A VALORILOR ISTORICE ŞI ARHITECTURAL URBANISTICE (CP)

Partea din *zona centrală* care este situată în interiorul limitelor de protecție a valorilor istorice şi arhitectural urbanistice păstrează fragmentar țesutul urban rezultat din succesiunea diferitelor etape de precizare a tramei stradale ca trasee şi profile şi de reconstrucție spontană sau bazată pe regulamente urbanistice ori proiecte. Această zonă conține marea majoritate a monumentelor de arhitectură din București, înscrise în lista monumentelor sau propuse a fi înscrise conform studiului de fundamentare, între care se găsesc cele mai importante şi mai reprezentative clădiri destinate funcțiunilor publice, biserici sau foste clădiri rezidențiale de mare valoare istorică, arhitecturală şi memorială, adăpostind acum diferite alte funcțiuni, precum şi clădiri de locuit.

Subzona centrală situată în limitele zonei de protecție a valorilor istorice şi arhitectural urbanistice se compune din următoarele **subzone**:

- **CP1** - subzona centrală în care se menține configurația țesutului urban tradițional conținând o parte din zona protejată, restul fiind inclus în zonele CP2, CP3, CP4, M şi L. Zona protejată este alcătuită din două tipuri morfologice dominante în care se înscriu volumele singulare ale unor clădiri publice şi de cult: clădiri medii şi înalte (P+6 niveluri şi peste) și clădiri cu puține niveluri (dominant P+1 - P+3 niveluri şi unele inserții mai înalte);
- **CP2** - subzona Dealului Patriarhiei şi a Dealului Radu Vodă - constituie ansambluri protejat cu un caracter aparte şi o localizare particulară în peisaj;
- **CP3** - subzona centrală formată din inserții de clădiri realizate în ultimele decenii în interiorul zonei protejate - ansamblul Sălii Palatului;
- **CP4** - subzona nucleului central comercial şi de afaceri – pusă în evidență datorită importanței tradiționale şi potențiale pentru funcțiuni de prim rang, reprezentative pentru Capitală.

ZONA CENTRALĂ SITUATĂ ÎN AFARA LIMITELOR ZONEI PROTEJATE

Zona situată în afara zonei protejate se compune din următoarele **subzone**:

- **CA1** - subzona centrală cu funcțiunea de centru de afaceri cu clădiri de înălțime medie, mare şi cu accente peste 45 metri, cu regim de construire continuu şi discontinuu;

- **CA2** - subzona centrală cu funcțiuni complexe, cu clădiri de înălțime medie, mare și cu accente peste 45 metri, cu regim de construire continuu sau discontinuu.

ZONE SITUATE ÎN AFARA PERIMETRULUI CENTRAL CARE GRUPEAZĂ FUNCȚIUNI COMPLEXE DE IMPORTANȚĂ SUPRAMUNICIPALĂ ȘI MUNICIPALĂ

Zona conține unele dintre cele mai importante nuclee strategice de dezvoltare a municipiului situate în afara zonei centrale, care vor putea conferi Capitalei un nou prestigiu, o echilibrare funcțională și noi calități estetic-configurative, în condițiile unei oferte diversificate și parțial imediat accesibile investitorilor.

Zona se compune din următoarele **subzone și unități de referință**:

- **CB1** – subzona serviciilor publice dispersate în afara zonelor protejate;
- **CB2** – subzona serviciilor publice dispersate în zone protejate;
- **CB3** – subzona polilor urbani principali: - *Barbu Văcărescu, Berceni, BIG Berceni, Colentina, Crângași, Drumul Taberei, Filaret, Fundeni, Gara Basarab, Giurgiului, Lacul Morii vest, Obor, Orhideelor, Panduri, Pantelimon, Pipera, P-ța Presei Libere - Poligrafiei, Sălaj, Titan, Văcărești*;
- **CB4** - subzona campusurilor universitare, unităților de cercetare, parcurilor științifice;
  - **CB4a** – parcul științific (soft) Văcărești;
  - **CB4b** – campusuri universitare;
  - **CB4c** – unități de cercetare.
- CB5 – centru de conferințe și expoziții internaționale /parc expozițional;
- CB6 – centrul internațional de studii ecumenice Văcărești.

ZONA MIXTĂ (M) se caracterizează printr-o mare flexibilitate în acceptarea diferitelor funcțiuni de interes general și public, formând în mod continuu linearități comerciale și de servicii de-a lungul arterelor principale din aria cuprinsă în inelul principal de circulație și segmente de linearități formate din diverse categorii de activități comerciale, servicii și de producție concretă și abstractă, în lungul principalelor artere de penetrație în oraș și al inelelor exterioare de circulație.

Totodată, zona mixtă prelungește zona centrală și principalii poli urbani, conturează mai puternic punctele de concentrare a locuitorilor (gări, autogări, zone de activități etc.) și completează funcțiunea centrelor de cartier. Formată, ca fond construit, în mare parte din clădiri colective de locuit medii și înalte, cu sau fără parter comercial, zona mixtă permite conversia locuințelor în alte funcțiuni, în contrast cu zona de locuit (L), în care acest lucru este limitat. Conversia locuințelor în alte funcțiuni este condiționată de menținerea ponderii acestora de cel puțin 30% din ADC.

Zona este constituită din instituții, servicii și echipamente publice, servicii de interes general (servicii manageriale, tehnice, profesionale, sociale, colective și personale, comerț, hoteluri, restaurante, recreere), mici activități productive manufacturiere și locuințe.

Zona M se compune din următoarele ***subzone și unități teritoriale de referință***:

- ***M1** - subzona mixtă situată în zona protejată*;
- ***M2** - subzona mixtă cu clădiri,* având regim de construire continuu sau discontinuu și înălțimi maxime de P+14 niveluri cu accente înalte;
- ***M3** - subzona mixtă cu clădiri,* având regim de construire continuu sau discontinuu și înălțimi maxime de P+4 niveluri*.*

ZONA DE LOCUIT (L) - perimetrul sectorului 5 al municipiului București cuprinde în teritoriul sau și zone cu caracter eminamente rezidențial.

Datorită dezvoltării în timp a orașului, aceste **zone de locuit** pot fi **diferențiate din următoarele puncte de vedere**:

- ***funcțional:***
  - *caracterul locuințelor;*
  - *caracterul țesutului urban;*
- ***morfologic:***
  - *tipul parcelarului;*
  - *configurația în raport cu spațiul stradal;*
  - *volumetria;*
  - *spațiul liber;*
- ***vechimea***
- ***calitatea construcției.***

Zona de locuit a fost împărțită în următoarele **subzone**:

- ***L1 - subzona locuințelor /individuale și colective mici (maxim P+2 niveluri);***
- ***L2 - subzona locuințelor individuale și colective mici cu maxim P+2 niveluri realizate pe***
- ***baza unor lotizări anterioare;***
- ***L3 - subzona locuintelor colective medii (P+3-4 niveluri) situate în ansambluri preponderent rezidențiale;***
- ***L4 - subzona locuințelor colective înalte cu P+5 - P+10 niveluri, situate în ansambluri preponderent rezidențiale.***

ZONA SPAȚIILOR VERZI (V) cuprinde spații verzi publice cu acces nelimitat sau specializate de interes supramunicipal şi municipal, spații pentru sport şi agrement cu acces limitat de apartenența la cluburi sau contra cost, spații plantate de protecție şi păduri de diferite tipuri.

Pentru a face posibile diferențieri specifice prin regulament, pentru spații verzi existente și propuse **în interiorul perimetrului municipiului București** au fost evidențiate următoarele **subzone și unități teritoriale de referință**:

- ***V1 - Spații verzi publice cu acces nelimitat :***

- ***V1a*** *- Parcuri, grădini, scuaruri şi fâşii plantate publice;*
- ***V1b*** *- Amenajări sportive publice (Stadionul Național, Palatul Sportului şi Culturii, Stadionul Tineretului, Stadionu Parcul Copilului, Baza sportivă Floreasca)*
- ***V1c*** *- Spații plantate protejate (Parcul Carol, Parcul Kisseleff est şi vest, Parcul Herăstrău, Parcul Floreasca, Parcul Circului, Grădina Cişmigiu, Grădina Botanică, Scuarul Cotroceni, Stadionul Tineretului şi Baza Sportivă Grivița);*

- ***V2 - Spații verzi publice de folosință specializată:***
  - ***V2a*** *- Grădini Botanice şi Zoologice;*
  - ***V2b*** *- Muzeul Satului;*
- ***V3 - Spații verzi pentru agrement:***
  - ***V3a*** *- Baze de agrement, parcuri de distracții, poli de agrement (la lacurile Grivița, Floreasca, Dobroieşti, Pantelimon, Tei, Morii, Văcăreşti;*
  - ***V3b*** *- Complexe şi baze sportive (Stadionul Giuleşti, Parcul Sportiv Dinamo, Complex Sportiv Steaua, Stadionul Progresul, Arenele B.N.R., Baza Sportivă Pescăruşul (Bucureştii Noi), Baza Sportivă C.C.C.F. (Bucureştii Noi - Străulești), Baza Sportivă Politehnica, Baza Sportivă Granitul, Baza sportivă Grivița, Clubul Sportiv Metalul, alte baze şi cluburi sportive)*
- ***V4*** *- Spații verzi pentru protecția cursurilor de apă (Lacurile Colentinei, Lacul Morii etc.);*
- ***V5*** *- Culoare de protecție față de infrastructura tehnică;*
- ***V6*** *- Păduri de agrement;*
- ***V7*** *- Păduri şi plantații forestiere (destinate cu prioritate ameliorării climatului Capitalei, acestea se compun din inelul verde de 400 metri lățime, concentric cu linia de centură în exteriorul sau interiorul acesteia şi din masive plantate situate pe direcția vânturilor dinspre nord-est şi sud-vest);*
- ***V8*** *- Păduri şi fâşii plantate de protecție sanitară (în jurul gropii de gunoi Glina).*

ZONA DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ (G) reunește toate **funcțiunile care aparțin gospodăriei comunale** și asigură servirea populației conform *Legii nr. 51/2006 - Legea serviciilor comunitare de utilități publice*, funcțiuni care asigură satisfacerea nevoilor esențiale de utilitate și interes public general cu caracter social ale colectivităților locale, cu privire la:

- ✓ *alimentarea cu apă;*
- ✓ *canalizarea și epurarea apelor uzate;*
- ✓ *colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale;*
- ✓ *producția, transportul, distribuția și furnizarea de energie termică în sistem centralizat;*
- ✓ *salubrizarea localităților;*
- ✓ *iluminatul public;*
- ✓ *alimentarea cu gaze naturale;*
- ✓ *transportul public local.*

Pe lângă funcțiunile care aparțin gospodăriei comunale, în Zona G se cuprind și **cimitirele**. În UAT Sector 5 s-au identificat *Cimitirul militar - Ghencea III și Cimitirul S.R.I* și 2 cimitire civile - *Progresu* și *Tudor Vladimirescu.*

Zona G este alcătuită din următoarele ***subzone:***

- ***G1 - subzona construcțiilor și amenajărilor pentru gospodărie comunală;***
- ***G2 - subzona cimitirelor:***
  - ***G2a*** *- subzona cimitirelor;*
  - ***G2b*** *- subzona cimitirelor protejate.*

ZONA TRANSPORTURILOR (T) oferă reglementările tehnice urbanistice și în construcții cu privire la căile de comunicații și inftastructura de circulații majoră. Întrucât aspectul general al Municipiului București este puternic influențat de imaginile oferite către principalele căi de acces rutier și feroviar, se va acorda o atenție sporită considerentelor estetice în acordarea autorizațiilor de construire pentru subzonele de transporturi.

Aspectul oferit de spațiul aferent căii ferate, constituind o carte de vizită pentru Municipiu, va fi necesar să facă obiectul unui studiu de ansamblu şi a unor programe de ameliorare, în condițiile *RLU*, pentru întreg traseul căilor de acces în oraş, cuprins între gări şi linia de centură, precum şi pe tot traseul acesteia. Totodată, având în vedere poluarea fonică a locuințelor, cauzată de distanța redusă a acestora față de linia ferată, va fi necesar ca, în sectoarele în care această distanță este sub 15 metri, să fie realizate ziduri antifonice sau construcții cu acelaşi rol, pe baza unor studii de specialitate.

Zona transporturilor (T) se compune din **subzona**:

- ***T1 - subzona transporturilor rutiere.***
  - ***T1a*** *- unități de transporturi izolate;*
  - ***T1b*** *- unități de transfer;*
- ***T2 - Subzona transporturilor feroviare;***
- ***T3 - Subzona transporturilor aeriene.***

ZONA CU DESTINAȚIE SPECIALĂ (S) - au fost menținute toate localizările existente în prezent, cu unele restricții în zona S2, lipsită de construcții privind limitarea suprafețelor care vor putea fi acoperite cu clădiri și circulații la 15% din teren și limitarea regimului de înălțime a clădirilor la maxim P+2 niveluri supraterane. Din considerente urbanistice se recomandă ca unitățile care necesită o protecție specială în privința vizibilității incintei să fie împrejmuite spre stradă cu un gard transparent cu înălțimea de maxim 2,20 metri şi minim 1,80 metri din care un soclu opac de 0,40 metri, dublat spre interior la circa 2,50 metri de un al doilea gard de înălțimea şi opacitatea necesară, între cele două garduri fiind dispuse plantații dense de arbori şi arbuşti.

Autorizarea executării lucrărilor de construcții la imobilele - construcții și terenuri - încadrare în *Zona S* se va realiza de către autoritățile prevăzute de *art. 43 din Legea nr. 50/1991:*

Ministerul Apărării Naționale; Ministerul de Interne; Serviciul Român de Informații; Serviciul de Informații Externe; Serviciul de Telecomunicații Speciale; Serviciul de Protecție și Pază.

Zona S este alcătuită din următoarele **subzone și unități de referință**:

- **S1 - subzona cu destinație specială cu caracter urban,** formată din: *unități militare, unități aparținând serviciilor speciale, penitenciare, unități de protecție civilă și de pază contra incendiilor, unități de poliție;*
- **S2 - subzona cu destinație specială în care ponderea spațiilor plantate este dominantă**, din considerente de ameliorare a climatului Capitalei prin crearea unor culoare verzi.

ZONA DE ACTIVITĂȚI PRODUCTIVE (A) se compune din terenurile ocupate de activități productive de bunuri (*producție "concretă"* incluzând toate categoriile de activități industriale conform CAEN) și servicii (*productie "abstractă"* cuprinzând activități manageriale, comerciale și tehnice pentru industrie, cercetare, servicii pentru distribuție, expunere și comercializare, la care se adaugă diverse alte servicii pentru salariați și clienți, etc.). Din această zonă fac parte atât unitățile existente care se mențin, se află în proces de restructurare presupunând conversie în profile industriale diferite sau în profile de servicii pentru industrie, distribuție și comercializare, cât și terenurile rezervate pentru viitoare activități productive și servicii.

Zona A se compune din următoarele **subzone / unități teritoriale de referință**:

- ***A1 - parcuri de activități*** – reprezintă o categorie nouă de zonă productivă caracterizată printr-un profil combinat de activități productive legate în general de tehnologii avansate, servicii specializate pentru producție, distribuție şi comercializare la care se adaugă diferite servicii pentru personal şi clienți. Toate acestea sunt asigurate cu spații de parcare, amenajări peisagistice, mobilier urban care conferă un aspect atractiv şi reprezentativ din punct de vedere al prestigiului activităților. Parcurile de activități se disting printr-o anumită specializare funcțională: parcuri tehnologice, parcuri de "soft", parcuri de cercetare şi învățământ superior. Platforma *IFA - Măgurele* se înscrie în această ultimă categorie.
- ***A2 - subzona activităților productive şi de servicii:***
  - ***A2a*** *- subzona unităților predominant industriale;*
  - ***A2b*** *- subzona unităților industriale şi de servicii;*
- ***A3 - subzona unităților mici şi mijlocii productive şi de servicii;***
- ***A4 - sere.***

Pentu toate zonele de tip A situate pe terenuri libere sau în extinderile intravilanului sunt necesare documentații *PUZ* avizate conform legii.

ZONA ECHIPAMENTELOR TEHNICE MAJORE (R) conține construcții și instalații aferente infrastructurii tehnice majore, la nivel teritorial, național și regional, inclusiv sediile unor regii cu arii de competență supramunicipală. Nu fac parte din această categorie infrastructura de

transporturi și nici rețelele tehnice de importanță locală care sunt reglementate în cadrul zonei T și respectiv G.

ZONE SITUATE ÎN AFARA TERITORIULUI ADMINISTRATIV AL MUNICIPIULUI BUCUREŞTI - pentru asigurarea funcționării actuale şi pentru protejarea posibilităților de dezvoltare viitoare a Capitalei în mod corelat cu comunele limitrofe, este necesar ca în *Planul de Amenajare a Teritoriului Intercomunal*, în *Planul de Amenajare a Teritoriului Zonei Metropolitane* şi în *Planurile Urbanistice Generale ale Comunelor* înconjurătoare, să fie luate în considerare următoarele recomandări privind vocația şi modul de ocupare şi utilizare a terenului din jurul teritoriului administrativ al Municipiului București:

- ***EX1 - Zone rezervate pentru traseul autostrăzilor şi pentru accesele feroviare;***
- ***EX2 - Zone rezervate pentru unități de transfer şi pentru extinderea unor funcțiuni de producție, de distribuție şi comerciale;***
- ***EX3 - Zone rezervate pentru extinderea unor instituții şi servicii publice;***
- ***EX4 - Zone rezervate pentru funcțiuni mixte;***
- ***EX5 - Zone rezervate pentru extinderea locuințelor;***
- ***EX6 - Zone rezervate pentru parcuri de activități;***
- ***EX7 - Zone rezervate pentru extinderea unor spații plantate cu rol de ameliorare a climatului urban şi de protecție;***
- ***EX8 - Alte zone de protecție – ecologică, arheologică, peisagistică, sanitară etc.;***
- ***EX9 - Zone rezervate pentru activități agricole;***
- ***EX10 - Zone care necesită refacerea peisajului degradat;***
- ***EX11 - Zone aferente lucrărilor de infrastructură tehnică majoră.***

***Menționăm faptul că, la momentul elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 București, Primăria Generală a Capitalei* a pus în dezbatere publică noul *Plan Urbanistic General (PUG)*, elaborat de un consorțiu de 6 firme, condus de *Universitatea de Arhitectură şi Urbanism "Ion Mincu" București.* Noul *Plan Urbanistic General al Bucureștiului* prevede organizarea administrativă a Bucureștiului în 61 de cartiere şi ia în calcul conectarea rutieră şi de transport public cu un port şi un nou aeroport în zona de sud.**

Majoritatea cartierelor actuale își păstrează denumirea și structura, dar sunt câteva zone care dispar, precum *Armenească* și *Andronache*, ce vor fi cuprinse în cartierele *"Centru nord"* respectiv *"Ion Creangă"*. De asemenea, un nou cartier ar urma să poarte denumirea unei fabrici emblematice din perioada comunistă – *IMGB*.

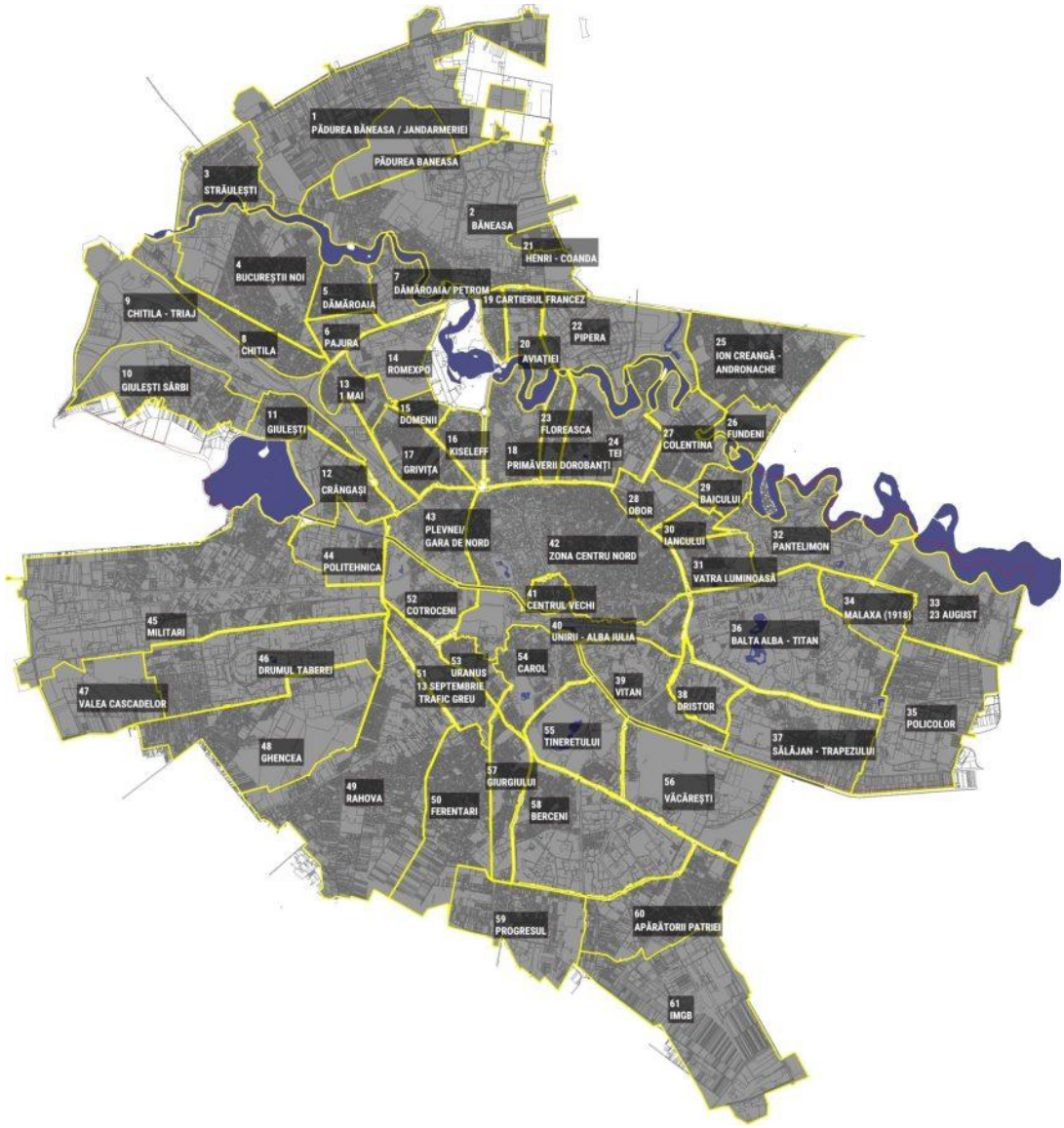

Fig. 2.12. Organizarea administrativ-teritorială a Municipiului București conform noului Plan Urbanistic General [25]

Totodată, municipalitatea prevede organizarea a 20 de zone *"park & ride"*, unde șoferii care vin din afara Bucureștiului pot parca mașina și continua drumul spre centrul Capitalei cu transportul în comun.

[25] *Proiectul de revizuire a Planului Urbanistic General al Municipiului București - pug-bucuresti.uauim.ro*

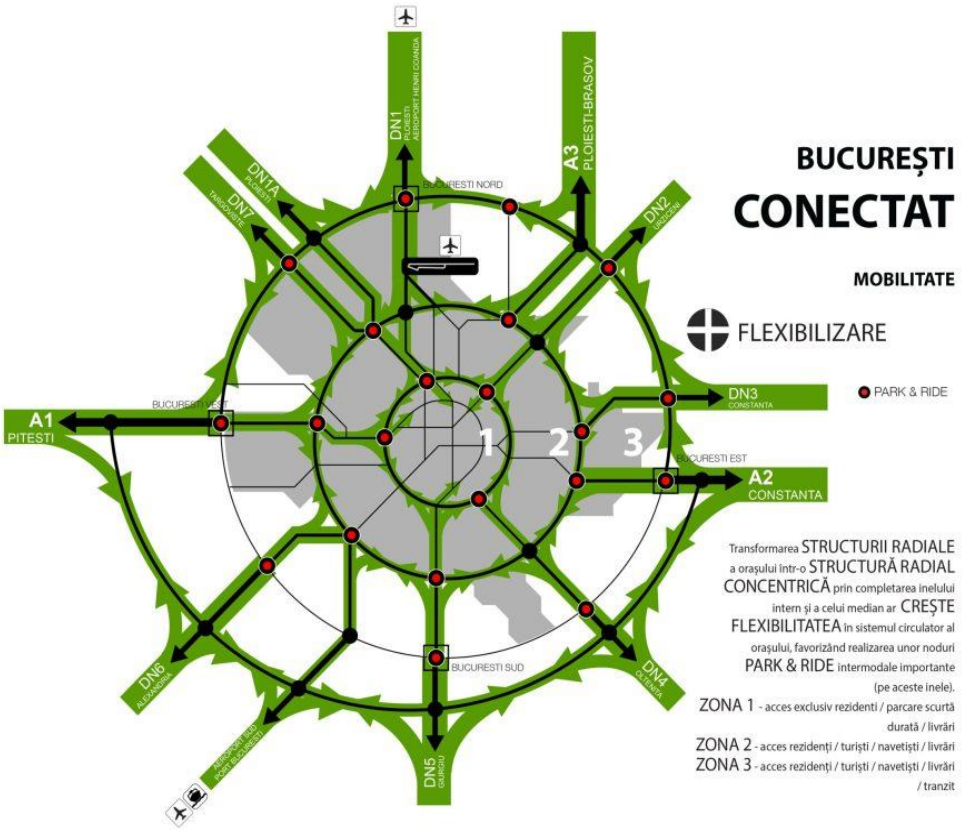

Fig. 2.13. Planul de dezvoltare al Municipiului București conform noului Plan Urbanistic General[26]

Din punct de vedere al **relaționării între funcțiuni**, teritoriul administrativ al Sectorului 5 este constituit dintr-o varietate de tipuri de proprietate, fiind compus din imobile aparținând domeniului privat al persoanelor fizice / juridice, din imobile aparținând domeniului public / privat al statului / unităților teritorial – administrative.

În zona Sectorului 5, predomină o mixitate de funcțiuni repartizată pe diferite zone, fiecare cartier având specificul lui. Astfel, s-a făcut o analiză la nivelul cartierelor privind repartizarea zonelor de locuit în funcție de cartier, prezentată în figura de mai jos:

[26] *Proiectul de revizuire a Planului Urbanistic General al Municipiului București - pug-bucuresti.uauim.ro*

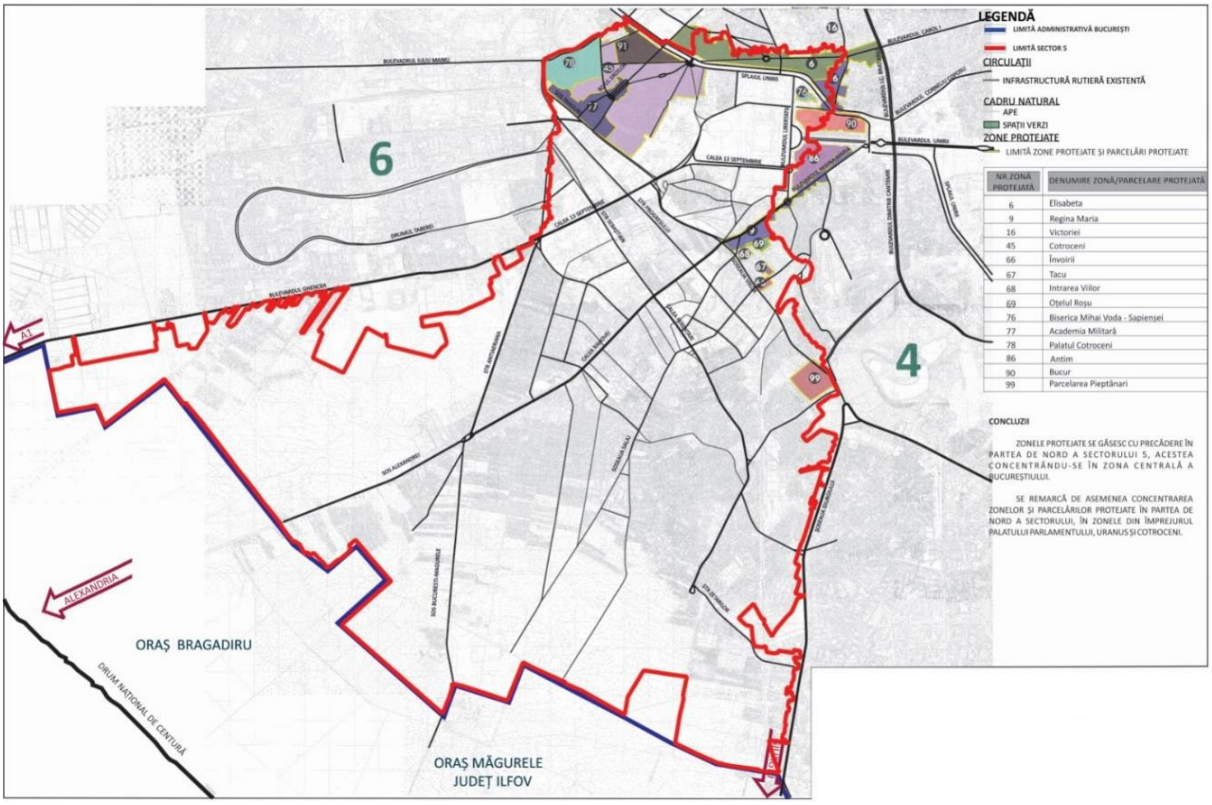

Fig. 2.14. Împărțirea pe cartiere a Sectorului 5

Astfel, există o diferență la nivelul tuturor zonelor, respectiv cartierelor în funcție de specificul lor. De exemplu, **cartierul 13 Septembrie** a fost puternic **dezvoltat** în ultimii ani **în zona serviciilor**, devenind astfel un pol important la nivelul Bucureștiului prin faptul că atrage forța de muncă către zonele de birouri, inclusiv populația situată în localitățile vecine din Ilfov. Un alt cartier recunoscut ca fiind **bazat pe servicii** este **Cartierul Cotroceni**, dar și **Cartierul Izvor**.

Între zonificarea din *Planul Urbanistic General* și situația actuală, se poate observa cum în ultimii ani, **zonele 13 Septembrie și Cotroceni** și-au schimbat profilul funcțional, fiind implementate o serie de conversii ale fostelor zone industriale în zone **destinate serviciilor și birourilor**. Acest fapt s-a datorat scăderii nevoii de industrie precum și cererii de noi locuri de muncă în domeniul quaternar.

Pe de altă parte, **zonele preponderent rezidențiale** sunt recunoscute ca fiind: **Cartierul Giurgiului, Cartierul Odăi și Cartierul Ghencea**. În ultimii ani, a existat o expansiune urbană în zone precum Ghencea și Odăi, unde încă există terenuri neconstruite. Acestea au funcțiuni rezidențiale, dar și mici zone mixte de comerț. Ca și **expansiune comercială, cartierul Rahova** este singurul care prezintă astfel de zone. În ceea ce privește dezvoltarea recentă, zona cu cea mai accentuată dinamică se întâlnește în partea de sud vest a Sectorului 5, în cartierul Ghencea, unde predomină locuințele rezidențiale și mai puțin zonele de afaceri. Însă, potențial de dezvoltare a zonei există întrucât în zona Antiaeriană se propune dezvoltarea unui astfel de cartier.

De altfel, **cartierele** recunoscute la nivel sectorial ca fiind **mixte** sunt: **Cartierul Ghencea, Cartierul Viilor și Cartierul Uranus**. Aceste zone mixte sunt preponderant situate de-a lungul arterelor principale de circulație și în principiu nu pot fi definite clar într-o anumită zonă sau cartier, pentru ca sunt zone mixte cu servicii, locuire, comerț sau alte tipuri de activități.

Structura și organizarea ecosistemului urban aferent Sectorului 5 al Municipiului București se referă la modul de organizare a vetrei, centrul civic cu unitățile administrative și culturale, zonele în care sunt amplasate obiectivele industriale, cartierele de locuit, infrastructura urbană, configurația tramei stradale, etc.

Astfel, nucleul urban grupează funcțiunile cu caracter de centralitate de la nivelul sectorului, respectiv:

- *Instituții publice și servicii de interes general;*
- *Construcții reprezentative, dintre care unele cu importanță istorică;*
- *Locuințe multifamiliale cu o configurație spațială deosebită;*
- *Spații amenajate cu expresivitate și importanță deosebită;*
- *Spații reprezentative pentru turism, agrement, promenadă și activități tradiționale;*
- *Elemente importante de semnalizare și de informare;*
- *Rețea carosabilă și pietonală specifică acestui conglomerat funcțional.*

Arealul urban al Sectorului 5, cuprinde o serie de elemente distinctive ce necesită să fie valorificate pentru a-și atinge potențialul socio-economic, printre care se numără: **zona nordică**, delimitata la nord de Splaiul Independenței, **poli principali de acces către zona centrală: Zona 13 Septembrie, Zona Sebastian și Progresul**. Aceste zone sunt reprezentative la nivelul sectorului, cuprinzând o serie de trăsături particulare care au potențial de forțe generatoare a unei dezvoltări eficiente, eficace și dinamice.

Zona nordică este cea mai reprezentativă zonă în cadrul Municipiului București atât din punct de vedere cultural, educațional, social, cât și economic, deoarece aceasta **concentrează un număr larg de monumente istorice, instituții, obiective de utilitate publică, ansambluri arhitecturale și urbanistice semnificative**. Structura urbană caracteristică este una organică, dezvoltată în timp, **aici regăsindu-se vatra veche a orașului**. Fiecare sector deține o parte din zona centrală, **în sectorul 5** regăsindu-se **suprafața cuprinsă între o parte din limita de sud și o parte din limita de sud-vest a acestuia**.

Această zonă deține un țesut istoric valoros, prin prezența unui **număr mare de monumente (clasa A și B) și zone protejate**, dar în același timp este marcată de **prezența unui număr ridicat de clădiri expertizate cu risc seismic**, care pretind un grad de protecție maxim, în care singurele intervenții permise sunt cele care conservă și potențează valorile existente. Principala activitate regăsită în zonă, este cea rezidențială, individuală, urmată de activitățile de servicii (birouri, comerciale și de alimentație publică).

Zona Unirii – împreună cu Cotroceni, este unul dintre cele mai vechi cartiere ale orașului. Înființat în secolul 19, a avut cel mai mult de suferit în timpul regimului comunist în anii ’80, când peste 10.000 de case au fost demolate pentru a face loc ridicării *Casei Poporului*, în prezent *Palatul Parlamentului*. Zona este presărată cu blocuri de apartamente de-a lungul Bulevardului Unirii, în timp ce case mai vechi pot fi încă găsite pe străzile secundare, majoritatea fiind învechite, dar cu un mare potențial de regenerare urbană. Zona Unirii este una ultracentrală, dar îi lipsesc zonele verzi în imediata apropiere și deși sunt disponibile loturi mari de teren, pot exista probleme privind titlurile de proprietate.

Resursele importante de tipul clădirilor abandonate sau a lacunelor în țesutul urban, au fost valorificate prin dezvoltări imobiliare noi, de tipul: corpuri de birouri, clădiri rezidențiale (colective/individuale), hoteluri/hosteluri, sau renovarea și conversia unor clădiri cu valoare arhitecturală, în restaurante și cafenele, galerii de artă, transformate în spații active socio-economic. Totuși zona este caracterizată de o vitalitate economică relativ scăzută, de clădiri în mare măsură degradate și de o populație cu nivel socio-economic modest.

Clădirile abandonate concentrate în zona centrală a Bucureștiului, reprezintă un potențial de găzduire a noi funcțiuni, care lipsesc și prezintă interes turistic. Ele devin locuri de popas de-a lungul traseelor turistic-culturale din Sectorul 5.

Din punct de vedere economic, zona centrală are un rol important la nivelul orașului, dar și la nivelul țării, datorită potențialului de brand, dar cu toate acestea potențialul nu este maximizat.

Din punct de vedere funcțional, zona este caracterizată de două funcțiuni incompatibile, principala funcțiune fiind rezidențială, urmată de zonele de depozitare post industriale, astăzi aflate în declin economic (sau parțial convertite în alte zone de servicii și depozitare) care însă nu valorifică infrastructura de transport feroviar.

Platformele industriale din Zona 13 Septembrie și Zona ROCAR reprezintă resurse de teren valoroase pentru posibile dezvoltări, cu implicații importante atât pentru sector cât și pentru Municipiul București. Însă, din cauza complexității zonei, constituită de infrastructura feroviară, de loturi de dimensiuni foarte mari rezultate în urma dezafectării zonei industriale, de prezența unor industrii în declin, este necesar realizarea unui masterplan, pentru a evita dezvoltarea unei zone incoerente din punct de vedere spațial și funcțional cu utilizări maxime ale terenurilor în interesul sectorului privat, în detrimentul spațiului public compus dintr-un sistem de circulații/spații pietonale și carosabile robust, adecvat unei dezvoltări de asemenea anvergură.

Dezvoltarea urbană a Bucureștiului este susținută de o structură policentrică cu nucleul zonei centrale și poli secundari, formați în mod strategic tangent inelului central și a axelor radiale de circulație. **În limita sectorului 5 se află 4** astfel de **poli secundari de dezvoltare și anume: Progresul, Cotroceni, Zona Vulcan și Zona Antiaeriană-Alexandriei**, fiecare dintre aceste nuclee urbane au acces la cel puțin două infrastructuri de transport public în comun, fără a avea o bună corelare a acestor mijloace de transport în comun. Dezvoltarea acestor poli urbani trebuie să accentueze identitatea zonei, scopul fiind acela de a dezvolta mai multe zone de birouri, zone rezidențiale, astfel încât utilizarea terenului să fie eficientă, având în vedere că beneficiază de infrastructură rutieră solidă. Ar trebui să se urmărească ideea densificării pentru a combatere efectul de *"urban sprawl"* urmărind principiile fundamentale de dezvoltare urbană în care integrarea economică contribuie la dezvoltarea unui sistem urban policentric susținută de nevoia de mobilitate. Pe întregul teritoriu al Sectorului 5 există zone industriale dezafectate (ROCAR) sau nevalorificate la potențialul maxim (RAHOVA-URANUS) care reprezintă resurse de teren cu potențial de dezvoltare a unor noi poli urbani. Astfel, creșterea valorii zonei se poate produce prin intermediul unor programe de regenerare urbană, precum ar fi conversia, renovarea, reabilitarea, restructurarea.

Râul Dâmbovița, element de cadru natural extrem de valoros la nivelul municipiului, **împreună cu rezervele de teren adiacente, monumentele istorice și Parcul Izvor constituie unele dintre elementele distinctive ale sectorului**, și un potențial coridor ecologic cu valoare peisagistică foarte ridicată. Acest coridor verde poate fi valorificat pentru a echilibra decalajul socio- economic dintre zona de nord și cea de sud a sectorului, utilizând rezervele de teren considerabile pentru o creștere urbană controlată în care dezvoltările punctuale combat procesul de împrăștiere urbană, prin densificarea intravilanului de-a lungul acestei axe, funcționând în același timp și ca un catalizator economic, social și de mediu.

În prezent, structura urbană adiacentă este caracterizată de numeroase fracturi, reprezentând terenuri nedezvoltate, post industriale, în timp ce majoritatea zonelor de locuire au un caracter de periferie. Existența și persistența fenomenului de deteriorare socială și de mediu, este susținută de prezența proprietăților subutilizate, a celor abandonate sau a terenurilor virane. Totodată, obiectivele de utilitate publică la nivelul Sectorului 5 al municipiului București acoperă o gamă largă și foarte variată de nevoi ale populației, beneficiind de dotări educaționale, comerciale, de sănătate, agreement, turistice, loisir și de petrecere a timpului liber, instituționale, administrative, de muncă.

De asemenea, **în cadrul teritoriului administrativ al Sectorului 5** al Municipiului București se regăsesc **15 zone construite protejate**, localizate concentrat în cadrul zonei centrale, respectiv: *B-dul Haussmannian - Elisabeta - Kogalniceanu; B-dul Haussmannian - Regina Maria; strada simbol a orașului - Calea Victoriei; parcelarea Cotroceni; parcelarea Inter (Filaret); parcelarea Învoirii; parcelarea Tacu; Intrarea Viilor; parcelarea Oțelul Roșu; Biserica Mihai Vodă-Sapienței; Academia Militară; Palatul Cotroceni; Antim; Bucur și Facultatea de Medicină.*

Pe raza sectorului 5 au fost localizate **7 situri arheologice**, înscrise în L.M .I. 2015 și/sau R.A.N., respectiv reperate: *Situl arheologic de la București-Cotroceni - B-1 -s- 17890; Răzoare; Necropola Mănăstirii Antim - B-1 -s- B- 17891; Vânători; Stația de Pompare Sud; Mănăstirea Sf. Spiridon Vechi -179132.83 și Biserica Ilie Gorgani - 179132.141.*

Tab. 2.1. Bilanț teritorial existent, cu specificarea zonelor verzi din cadrul UTR-urilor [27]

ZONE FUNCȚIONALE		EXISTENT CONFORM P.U.G. BUCUREȘTI (aprobat prin H.C.G.M.B. nr. 269/2000, prelungit cu H.C.G.M.B. nr. 324/2010; prelungit cu H.C.G.M.B. nr. 241/2011; prelungit cu H.C.G.M.B. nr. 232/2012; prelungit cu H.C.G.M.B. nr. 224/2015, modificat cu H.C.G.M.B. nr. 341/2018, modificat cu H.C.G.M.B. nr. 877/2018, modificat cu H.C.G.M.B. nr. 230/2019)			
		Suprafață (ha)	Procent din suprafața administrativă (%)	Procent spațiu verde aferent UTR (%)	Suprafață spațiu verde aferent UTR (ha)
C	CB1	20,46	0,71	30	5,83
	CB3	155,00	5,37	30	44,17
	CA1	30,92	1,07	30	8,81
	CA2	86,56	3,00	30	24,67
TOTAL C		**292,94**	**10,15**	**30**	**83,49**
M	M2	76,66	2,66	30	19,55
	M3	195,67	6,78	30	49,89
TOTAL M		**272,32**	**9,44**	**30**	**69,44**
L	L1a	522,00	18,09	30	133,11
	L1c	37,21	1,29	30	9,49
	L1d	22,63	0,78	30	6,45
	L1e	232,44	8,06	30	59,27
	L2a	12,49	0,43	30	3,19
	L4a	122,86	4,26	30	31,33
	L3a	110,15	3,82	30	28,09
TOTAL L		**1059,78**	**36,73**	**30**	**270,92**
A	A2b	64,35	2,23	20	12,23
	A4	6,26	0,22	-	-
TOTAL A		**70,61**	**2,45**	**-**	**12,23**
V	V1a	156,89	5,44	85	126,69
	V3b	15,17	0,53	50	7,58
	V5	32,75	1,14	85	57,84
	V6	103,26	3,58	80	82,61
TOTAL V		**308,06**	**10,68**	**-**	**244,71**
T	T1	489,16	16,95	20	97,83
	T2	10,12	0,35	20	2,02
TOTAL T		**499.28**	**17,30**	**20**	**99,86**
G	G1	18,87	0,65	30	5,66
	G2a	41,77	1,45	80	33,42
TOTAL G		**60,64**	**2,10**	**-**	**39,08**

[27] *Sursa: Plan Urbanistic Zonal Sector 5, Municipiul București*

S	S1	62,18	2,16	30	18,66
	S2	60,07	2,08	30	18,02
TOTAL S		122,26	4,24	30	36,68
R	R	8,47	0,29	20	1,69
TOTAL R		8,47	0,29	20	1,69
EX7		3,64	0,13	-	
LUCIU APĂ		4,65	0,16	-	
LUCIU APĂ Z.P.		0,24	0,01	-	
TOTAL SUPRAFAȚĂ UTR-URI		2702,66	93,66	-	
SUPRAFAȚĂ CUMULATĂ ZONE PROTEJATE		182,59	6,33	-	
SUPRAFAȚA ADMINISTRATIVĂ A SECTORULUI 5, CONFORM P.U.G.		2885,50	100	-	858,10

Astfel, **crearea și gestionarea spațiilor publice ca parte integrată a unei infrastructuri urbane mai ample necesită o înțelegere profundă a oportunităților și a provocărilor cu care se confruntă fiecare oraș**. De exemplu, o parte din provocări se pot manifesta la scară locală, în timp ce altele pot avea efecte la scara orașului. **Sectorul 5 reprezintă un caz aparte în Municipiul București prin caracterul neomogen al cartierelor care îl compun**. Dacă, pe de-o parte, în zona centrală se regăsesc o serie de cartiere și spații reprezentative (*Cartierul Cotroceni, Parcul Izvor, Casa Poporului, Piața Constituției, Academia Română, zona Energiea*), pe de altă parte, zonele din afara inelului central sunt definite ca zone problematice la nivelul întregului oraș (*Cartier Rahova, Cartier Ferentari*), atât din punctul de vedere al funcțiunilor publice de bază necesare locuirii, cât și din punctul de vedere al calității spațiilor publice.

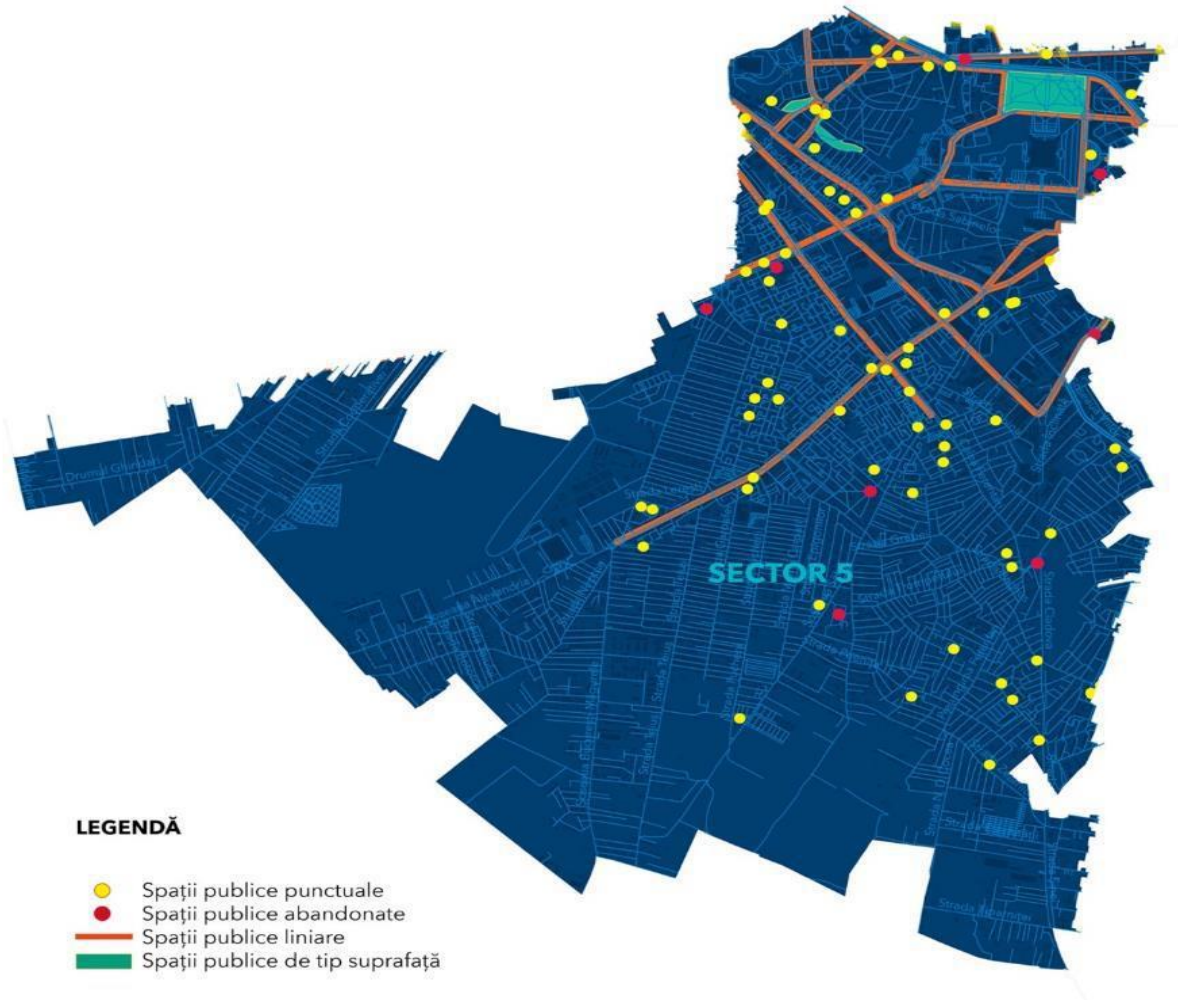

Fig. 2.15. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 5

În același timp, potențialul de transformare al sectorului, chiar și din perspectiva spațiului public este uriaș prin oferta de spații libere sau industriale pe care le oferă (*Zona Antiaeriană*, axa industrială care se întinde de la nord-vest către sud și către terenul Rocar) sau *Zona Pieței de Flori*, aflată în ultimii ani într-un proces mai amplu de conversie funcțională (*Clădirea The Ark*).

Dezvoltarea urbană a Sectorului 5 se poate baza pe o strategie care să vizeze două direcții principale. Prima direcție are rolul de control al dezvoltării pentru zonele libere sau în curs de urbanizare (zona Antiaeriană, zona Rocar, zona industrială dar și zona periferiei), control care va trebui să se reflecte la nivelurile inferioare ale documentațiilor de urbanism (PUG, PUZ). Aceste documentații ar trebui să prevadă crearea de spații publice de calitate prin diferite forme de parteneriat public-privat, cu posibilitatea de conectare la rețeaua mai mare de spații publice a orașului.

O a doua direcție de dezvoltare va trebui să se axeze pe crearea și pe reabilitarea de spații publice de mici dimensiuni, situate în cartierele de locuit. Acțiunile ar trebui să vizeze amenajarea spațiilor publice libere cu locuri de joacă pentru copii, spații de relaxare, trasee pietonale, trasee ciclabile și zone destinate desfășurării de activități sportive. Spațiile dintre blocuri necesită reamenajare prin reorganizarea parcărilor care reduc din spațiul public și prin plantarea spațiilor verzi cu specii de arbori și arbuști care să mențină ambianța de la un anotimp la altul. Aceste spații ar trebui dotate inclusiv cu sisteme contemporane de colectare a deșeurilor și cu sisteme de iluminat care să asigure siguranța inclusiv pe perioada nopții. De asemenea, o parte din intersecțiile majore din cartiere pot fi reconfigurate și reamenajate prin introducerea elementelor de mobilier urban și a unor obiecte de artă urbană.

Necesitatea acestor intervenții este confirmată și de către locuitorii sectorului în *„Studiul privind problematica socială a Sectorului 5 din Municipiul București”* [28]. În urma interpretării datelor, au fost evidențiate **7 cartiere**, conform auto poziționării respondentului. Aceste cartiere **corespund unor zone cu identitate culturală stabilă și istoric asumat**. Cele 7 cartiere sunt: ***Cotroceni, Uranus, Antiaeriană-Ghencea, Pieptănari, Rahova, Giurgiului și Ferentari***.

Din colectarea datelor au reieșit o serie de priorități de intervenție, iar unele dintre acestea vizează direct spațiul public, după cum se poate observa în Tabelul nr. 2.2.

[28] *Notă: Studiul a fost realizat de către AB European Research Group pentru Banca Mondială, pe un eșantion reprezentativ de 1001 de respondenți peste 18 ani, rezidenți în Sectorul 5, pe perioada efectuării culegerii datelor. Metoda de eșantionare a fost una de tip random-route, stadială, stratificată. În selecția persoanelor s-a urmărit acoperirea tuturor cartierelor din sector. Marja de eroare statistică, raportată la volumul eșantionului, pentru un interval de încredere de 95%, este de +/- 3,2%*

Astfel, în cartierele *Antiaeriană* și *Ghencea*, măsurile importante pentru dezvoltarea comunității sunt investiții în infrastructura sportiv-culturală, în reorganizarea parcărilor și a spațiilor verzi, în iluminatul public și în amenajarea spațiilor dintre blocuri. Pentru cartierele *Rahova* și *Giurgiului*, măsurile ar trebui să vizeze creșterea dotărilor de educație și de sănătate, dar și identificarea și realizarea unor noi zone de colectare a deșeurilor. Pentru cartierele *Uranus, Pieptănari* și *Ferentari*, dincolo de creșterea locurilor de muncă, populația a identificat ca fiind necesare investiții în modernizarea străzilor, colectarea deșeurilor și în creșterea calității spațiilor publice existente.

Tab. 2.2. Cele mai importante măsuri pentru dezvoltarea comunității, identificate de locuitorii Sector 5 [29]

MĂSURI	ANTIAERIANĂ	COTROCENI	FERENTARI	GIURGIULUI	PIEPTĂNARI	RAHOVA	URANUS
Investiții în incluziunea socială a grupurilor marginalizate	2,3	5,4	5,9	3,8	6,7	5,1	5,6
Crearea de noi locuri de muncă	3,8	7,8	7,0	6,8	7,8	7,6	7,1
Modernizarea infrastructurii educaționale (creșe, grădinițe, școli, licee)	5,3	8,7	6,1	7,9	6,7	7,5	7,2
Modernizarea infrastructurii de sănătate și servicii sociale (spitale, policlinici, centre pentru îngrijirea copiilor, bătrânilor, persoanelor defavorizate etc.)	5,9	7,5	6,2	7,6	6,4	7,1	7,0
Reabilitarea și modernizarea spațiilor publice, spații verzi, spații dintre blocuri, iluminat public	6,6	5,1	5,9	5,8	6,5	6,1	6,2
Termoizolarea blocurilor și estetizarea fațadelor	5,9	3,9	6,9	3,7	5,9	6,5	5,9
Îmbunătățirea sistemului de colectare a gunoaielor	6,3	6,2	5,9	4,4	6,8	7,0	5,9
Dezvoltarea infrastructurii sportive și culturale (săli de sport, bazine, patinoare, săli de spectacole)	6,6	4,9	6,1	5,0	5,9	6,2	6,3
Modernizare de străzi și alei pietonale	5,8	4,7	6,4	5,7	6,9	6,3	6,4
Crearea de noi locuri de parcare	7,8	4,2	6,0	4,8	6,3	6,1	6,1

[29] *Sursa: Ghid de Reabilitare Urbană – Sector 5*

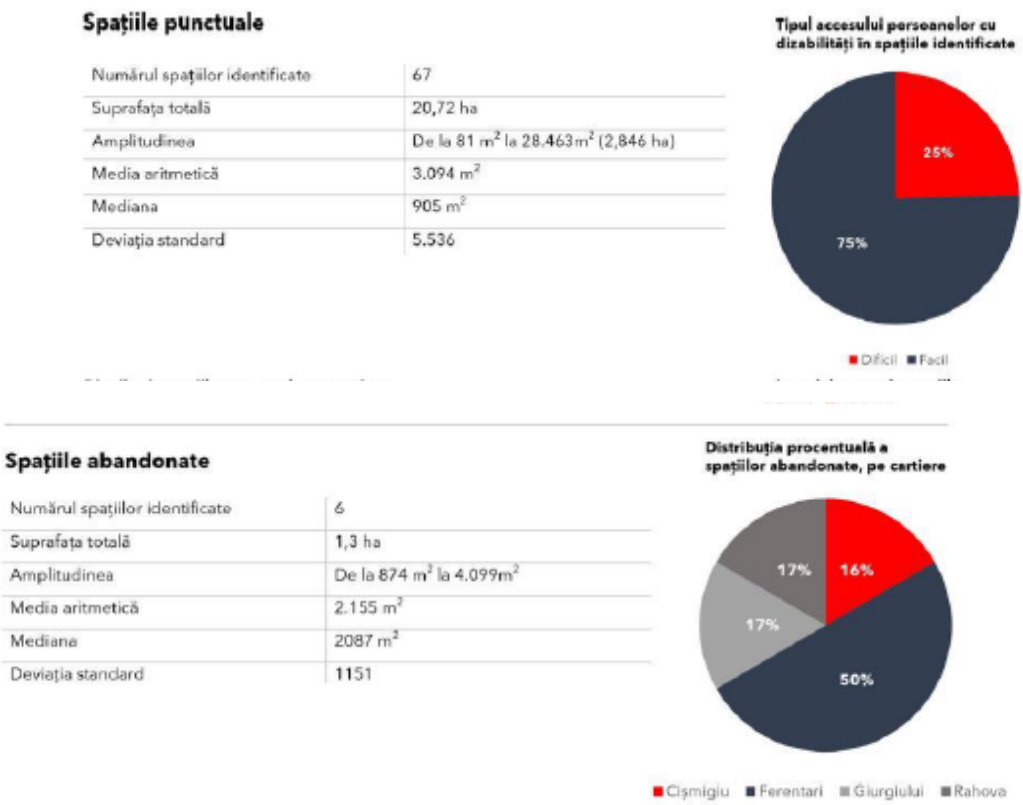

Fig. 2.16. Date statistice privind spațiile punctuale, Sectorul 5 [30]

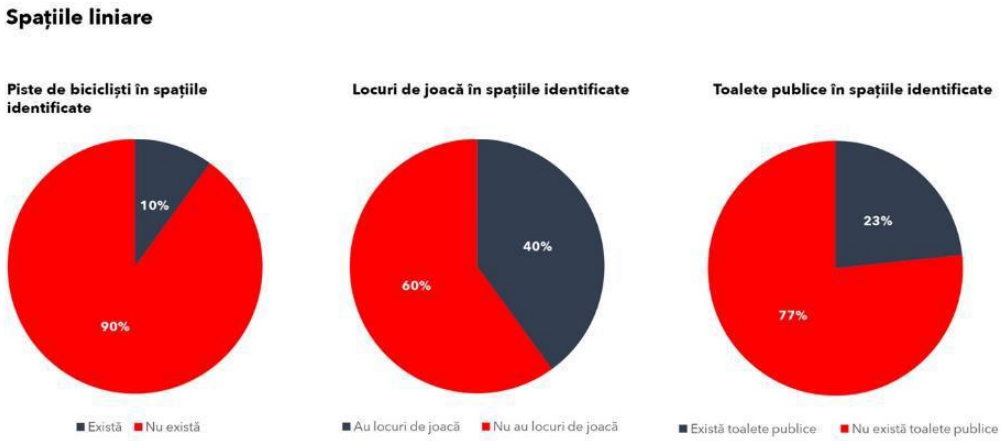

[30] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București pentru perioada 2021-2030*

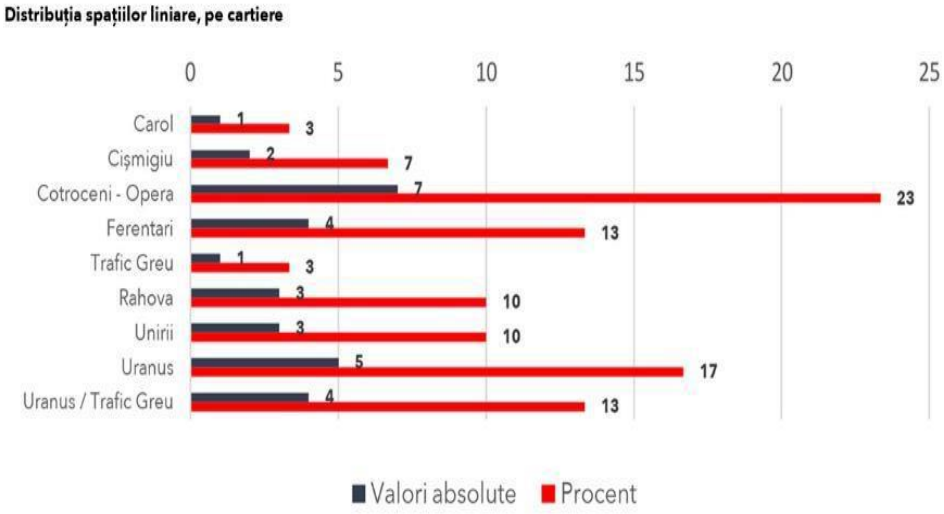

Spațiile de tip suprafață

Numărul spațiilor identificate	3
Suprafața totală	20,50 ha
Amplitudinea	De la 11.213 m^2 la 168.167 m^2 (16,81 ha)
Media aritmetică	68.304 m^2
Mediana	25.532 m^2
Deviația standard	86.780

Fig. 2.17. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 5 [31]

2.4.2. FONDUL LOCATIV

Sfera de locuințe este o parte componentă importantă a economiei naționale. Cu toate acestea, asigurarea populației cu locuințe este o sarcină socială, legată de crearea condițiilor, necesare pentru activitatea vitală a fiecărui om. În legătura cu aceasta, procesele de reproducere ale fondului locativ au o importanță esențială pentru succesul în efectuarea reformelor economice și exercită influență directă la formarea proporțiilor macroeconomice și dezvoltarea economică.

Fondul locativ constituie totalitatea încăperilor locative, indiferent de forma de proprietate, inclusiv case de locuit, case specializate (cămine, case-internat pentru invalizi, veterani, case speciale pentru bătrâni singuratici și altele), apartamente, încăperi de serviciu și alte încăperi locative în alte construcții utile pentru locuit.

[31] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București pentru perioada 2021-2030*

Fondul locativ pe forme de proprietate se divizează astfel:

- ***fond locativ public*** - fondul locativ care se află în proprietatea statului;
- ***fond locativ privat*** - fondul care se află în proprietatea cetățenilor şi a persoanelor juridice;
- ***fond locativ cu forma de proprietate mixtă*** - fondul care se află în proprietatea personală, în proprietatea comună sau în cote-părți ale diferitor subiecți ai proprietății publice şi private;
- ***proprietatea întreprinderilor mixte*** - fondul locativ care se află în proprietatea întreprinderilor mixte cu participare străină.

Indicatorii care se referă la fondul locativ sunt extrem de sugestivi atât în evaluarea calității vieții, cât și pentru analiza evoluției acesteia. Astfel, conform graficului următor se poate observa faptul că **Regiunea București-Ilfov se situează pe locul III în clasamentul pe regiuni** la acest capitol (13,77% din total), cu un număr de 1.320.747 locuințe în anul 2021.

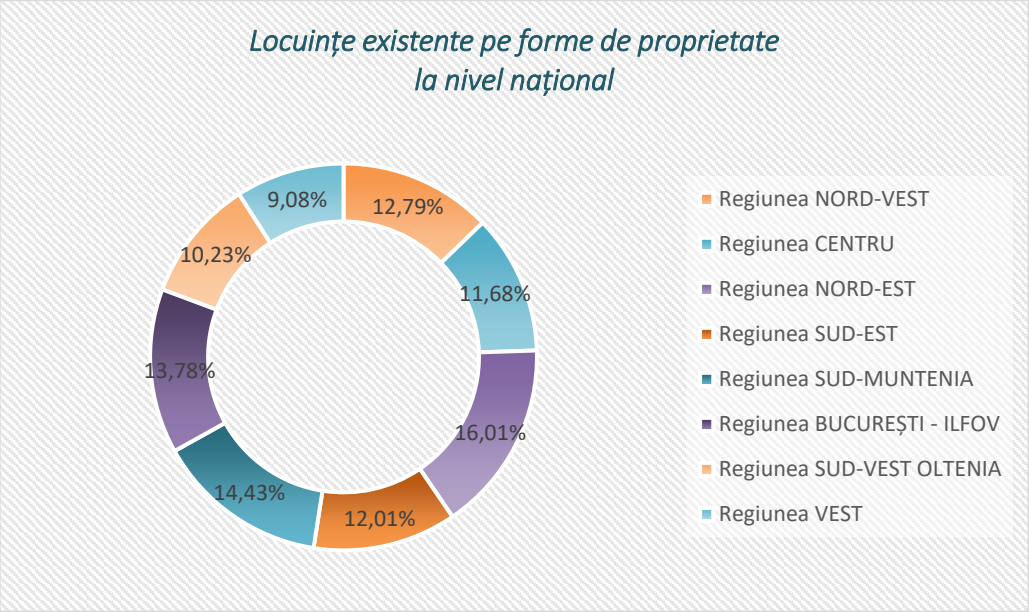

Fig. 2.18. Numărul de locuințe, în profil teritorial, în anul 2021 [32]

Evoluția fondului locativ în ultimii ani a fost una pozitivă, în trend cu evoluția fondului de locuințe la nivel național. După cum se observă din graficul de mai jos, în perioada 2016-2021 numărul de locuințe a crescut constant în regiune: de la 1.035.992 în anul 2016, la 1.320.747 în anul 2021, respectiv cu un procent de 27,49%. De remarcat faptul că județul Ilfov a înregistrat în acest interval o creștere mai mare a fondului de locuințe la nivel de regiune, respectiv +59,02%, comparativ cu municipiul București care a înregistrat +20,96%.

[32] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

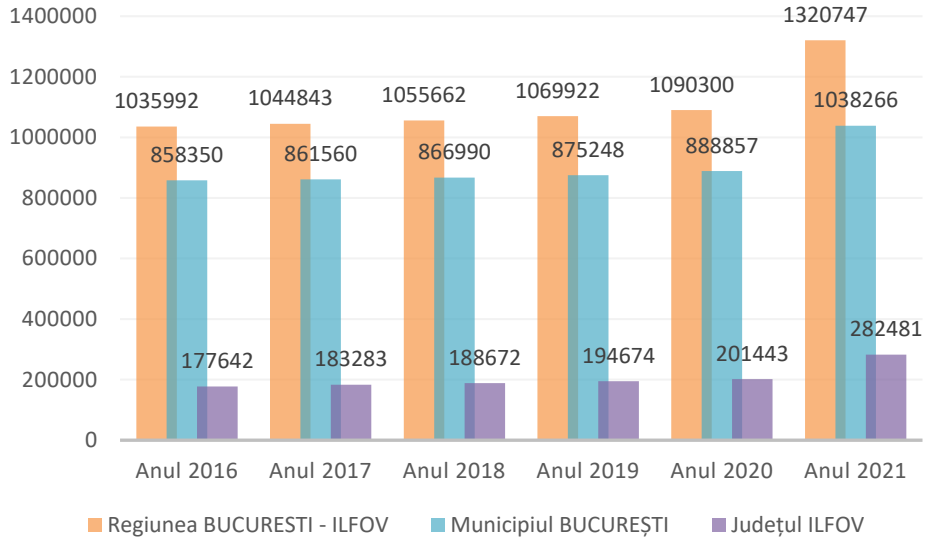

Fig. 2.19. Evoluția fondului de locuințe în Regiunea București-Ilfov/Municipiul București/Județul Ilfov în perioada 2016-2021 [33]

În perioada 2016-2021, **la nivelul Municipiului București**, situația locuințelor existente înregistrează o evoluție ascendentă a numărului total de locuințe, mai ales a celor aflate în proprietate privată, situație prezentată în tabelul de mai jos:

Tab. 2.3. Locuințe existente în Municipiului București pe forme de proprietate, perioada 2016-2021 [34]

Forme de proprietate	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Locuințe - Total	**858.350**	**861.560**	**866.990**	**875.248**	**888.857**	**1.038.266**
Locuințe Proprietate publică	7.630	7.582	7.422	7.251	7.142	8.201
Locuințe Proprietate privată	850.720	853.978	859.568	867.997	881.715	1.030.065
Suprafața locuibilă total - m²	**40.365.221**	**40.543.763**	**40.823.922**	**41.249.907**	**41.983.756**	**48.741.797**
Suprafața locuibilă în proprietate majoritară de stat - m²	265.389	262.000	254.748	248.636	243.956	278.949
Suprafața locuibilă în proprietate majoritar privată - m²	40.099.832	40.281.763	40.569.174	41.001.271	41.739.800	48.462.848

După cum se poate constata, numărul total al locuințelor din municipiu a crescut în perioada analizată, acesta datorându-se numărului mare de locuințe private nou construite în comparație cu cele publice. Astfel, la nivelul municipiului București, atât numărul de locuitori este în creștere (2,57% în 2021 față de 2016), cât și evoluția numărului de locuințe este una pozitivă, de aproximativ 21% pentru aceeași perioadă, fiind însoțită și de o creștere mai accentuată a suprafeței locuibile. Acest lucru se concretizeaza în condiții mai bune de locuire,

[33] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*
[34] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

atât printr-o suprafață locuibilă per locuință mai ridicată, cât și raportată la numărul de locuitori.

De asemenea, în ultimii ani, tot mai mulți dezvoltatori imobiliari construiesc ansambluri rezidențiale noi în București. Oferta este una variată, iar bucureștenii pot opta pentru ansambluri rezidențiale de sector sau pentru cele construite în imediata vecinătate a capitalei. Astfel, în București sunt peste 420 de ansambluri rezidențiale ce conțin blocuri noi, majoritatea ansamblurilor fiind plasate strategic. Indiferent de cartierul și de sectorul în care se află, se dorește ca acestea să aibă acces facil la transportul în comun (metrou, tramvai, autobuz), dar și la diferite instituții: creșe, grădinițe, școli etc. Un alt aspect de luat în seamă este și apropierea față de un centru comercial sau de supermarketuri.

Deși numărul de locuințe a crescut într-un ritm relativ accentuat, noile dezvoltări nu sunt întotdeauna însoțite de dotări de interes cotidian, utilități sau infrastructură adecvată.

Dacă ne referim la **Sectorul 5 al Municipiului București**, fondul de locuințe convenționale este constituit din 102.382 locuințe, blocuri și case individuale, dintre care 100.739 sunt proprietăți private, cu o pondere de 79% din totalul locuințelor din sector și 1431 locuințe de stat, cu o pondere de 1,4% din total locuințe sector 5. În plus, mai sunt înregistrate 212 locuințe private de grup, asociative și a aparținând cultelor religioase. [35]

Cadrul general al locuirii în sector, este dat de următoarele caracteristici:

- *moștenirea urbană: zone compacte cu clădiri construite din materiale nedurabile și în stare avansată de uzură, zone compacte de mahala în partea central – sudică a sectorului, zone de blocuri ghetouri (13 zone identificate, conform Atlasului Zonelor Marginalizate);*
- *pondere relativ mică de locuințe neracordate la canalizare sau care nu au baie în clădire;*
- *suprafața locuibilă / persoană este sub norme;*
- *amenajarea unui număr apreciabil de locuri de joacă și mini părculețe între blocuri;*
- *noi ansambluri rezidențiale private și continuarea programului "Prima casă";*
- *demararea programului de reabilitare termică a blocurilor.*

În ultimii ani a existat o **expansiune urbană în zone precum Ghencea și Odăi**, unde încă există terenuri neconstruite, dar cu funcțiuni rezidențiale, dar și zone mici zone mixte de comerț, cum este de exemplu cartierul Rahova. După cum am menționat, în ceea ce privește dezvoltarea recentă, zona cu cea mai accentuată dinamică se întâlnește în partea de sud-vest a Sectorului 5, în cartierul Ghencea, unde predomină locuințele rezidențiale și mai puțin zonele de afaceri.

Regimul de înălțime al locuințelor colective variază între locuințe P+3 și P+10, cele de tip P+10 fiind prezentate în apropierea Bulevardelor principale.

[35] *Sursa: Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011*

Sectorul 5 este o zonă urbană în care există o delimitare destul de clară referitor la locuirea colectivă și locuirea individuală. Locuirea colectivă este dezvoltată de-a lungul arterelor principale: spre exemplu Șoseaua Alexandriei, Calea 13 Septembrie. Locuirea individuală este prezentă spre limita teritorială a Sectorului 5 cu județul Ilfov, bineînțeles existând situații specifice referitor la locuirea colectivă, zone precum Sălaj, Ferentari și Strada Iacob Andrei.

În ceea ce privește **calitatea fondului construit**, aceasta este una bună spre foarte bună în zonele nou construite, cum ar fi cartierul Ghencea. În schimb, în cartierele vechi, constituite de mai bine de un secol, calitatea fondului construit este una mult mai slabă dat fiind faptul că asupra clădirilor cu o valoare arhitecturală crescută nu s-au mai făcut intervenții și nu s-au mai consolidat clădirile.

În plus, calitatea slabă a vieții locuitorilor determină și probleme la nivelul fondului construit, fapt resimțit în aspectul particular al clădirilor, dar și cel general al cartierelor. Marile ansambluri de locuințe se confruntă cu probleme tipice tuturor cartierelor de locuințe colective construite în perioada comunistă. În primul rând, **fațadele blocurile sunt deteriorate și împânzite de instalații electrice sau cabluri improvizate**, fiind doar parțial reabilitate și adesea inestetice, prin paleta de culori diversă care a fost utilizată de proprietari.

De asemenea, **eficiența energetică redusă** a acestor blocuri executate din prefabricate mari de beton, cu tehnologia din anii 60-80, face ca cheltuielile cu asigurarea necesarului de energie termică să fie substanțiale. În perioadele anterioare de programare s-au derulat proiecte de reabilitare termică pentru o serie de blocuri, însă numărul de apartamente incluse în proiecte de reabilitare este nesemnificativ în comparație cu cele peste numărul total de apartamente din sector, proprietarii fiind reticenți în a asigura cota lor de cofinanțare pentru astfel de lucrări, în pofida campaniilor de informare și de conștientizare derulate de autoritatea publică locală.

Nu în ultimul rând, deși beneficiază de grad rezonabil de deservire (centre de cartier cu spații comerciale, inclusiv la parterul blocurilor, locuri de joacă, spații verzi, locuri de parcare, etc.), **unele spații publice din jurul blocurilor sunt degradate**, multe nefiind în administrarea asociațiilor de proprietari. Astfel, unele spații verzi existente sunt neigienizate și ocupate de construcții improvizate (de ex. magazii, chioșcuri), zonele pietonale și aleile sunt degradate, iluminatul public este uzat, locurile de parcare și de joacă pentru copii sunt insuficiente sau deteriorate, lipsesc spațiile de socializare, informare, etc.

De asemenea, zonele cu valoare istorică se regăsesc în mare parte în zona de nord, însă acest fapt nu exclude calitatea scăzută a construcțiilor aflate în stare de degradare din zona central-sudică a Sectorului 5, care nu au valoare istorică. Cele mai multe clădiri de acest timp sunt lăsate să se degradeze din lipsa fondurilor, a interesului și a lipsei unei economii puternice care să ajute la creșterea calității vieții.

Din punct de vedere seismic, situația din Sectorul 5 este **preponderent periculoasă** pentru cei care locuiesc **în clădirile clasa I de risc seismic din zona centrală, în cadrul Inelului Principal**.

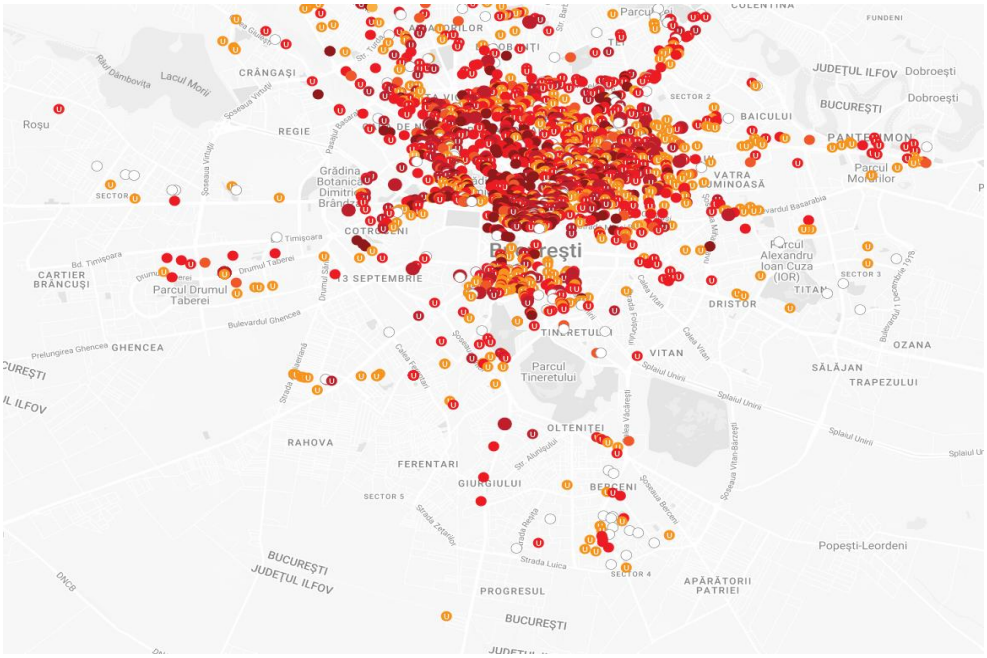

Fig. 2.20. Harta de risc seismic - sursa: Proiectul "ALERT" dedicat conștientizării riscului seismic

Astfel, **la nivelul marilor cartiere de locuințe colective din sectorul 5 se impun proiecte integrate de regenerare urbană**, care să includă reabilitarea termică și reabilitarea fațadelor blocurilor, concomitent cu regândirea și modernizarea spațiilor publice din jurul acestora, pentru a le face din nou atractive pentru locuitori, mai ales în condițiile în care acestea găzduiesc cea mai mare parte a populației sectorului.

La nivelul Sectorului 5, **evidența locuințelor sociale** este ținută de serviciile din cadrul Primăriei Sectorului 5. Situația locuințelor sociale de **la nivelul anului 2021** era următoarea**: 115 apartamente și 3 locuințe sociale, din care doar pentru 42 de unități locative există contracte de închiriere**. În ceea ce privește solicitările formulate de către tineri, în anul 2021, *Primăria Sectorului 5 al Mun. București* a înregistrat un număr de **806 cereri pentru locuințe sociale**.

Cererile formulate de către tineri sunt relativ reduse având în vedere imposibilitatea Primăriei Sectorului 5 de a soluționa cererile formulate în anii anteriori. Având în vedere acest aspect, cât și promisiunile neîndeplinite ale autorității locale în perioada 2016-2020, transmiterea solicitărilor din partea populației a fost influențată negativ, prin urmare, interesul în formularea unor noi solicitări din partea tinerilor s-a redus considerabil.

Sectorul 5 se confruntă la nivel local cu următoarele **provocări** ce țin de locuire: **calitate redusă a locuirii** (există multe apartamente și case vechi care nu corespund standardelor de confort medii din Uniunea Europeană), **oferta de locuințe pentru tineri este redusă** și nu acoperă cererea, **tinerii sunt în imposibilitatea financiară de achiziționare a unei locuințe**.

Așasar, se identifică următoarele **nevoi de dezvoltare a fondului locativ la nivelul Sectorului 5**:

- *numărul redus de locuințe aflate în proprietate publică de la nivelul sectorului, care nu poate satisface cererea ridicată de locuințe sociale, pentru tineri și specialiști;*
- *ponderea ridicată a locuințelor (apartamentelor) construite în perioada comunistă și amplasate în blocuri cu confort redus, eficiență energetică scăzută și spații adiacente de slabă calitate.*

De asemenea, la nivelul Sectorului 5, principalele **tendințe sociale identificate** sunt:

- *tendința de migrare a populației care convețuiesc în locuințe colective către locuințe individuale de la periferia sectorului sau din localități rurale;*
- *creșterea numărului de persoane expuse riscului de excluziune socială (vârstnici, copii ai căror părinți lucrează în străinătate, tineri aflați în căutarea unui loc de muncă, persoane cu handicap, etc.) și tendința de segregare socială a marilor ansambluri de locuințe colective, care tind să concentreze populația săracă;*
- *scăderea și îmbătrânirea populației, ca urmare a scăderii natalității și a migrației externe;*
- *creșterea parcului auto și a congestionării traficului în zona marilor ansambluri de locuințe.*

Tocmai prin prisma acestor considerente, **Sectorul 5 a inițiat în cadrului apelului de proiecte PNRR: *I.2.Construirea de locuințe pentru tineri/locuințe de serviciu pentru specialiști din sănătate și învățământ*** **proiectul *"Locuințe nZeb pentru tineri în Sectorul 5 al Municipiului București"***, proiect cu impact social, care vizează creșterea accesului la locuințe de calitate pentru tinerii aflați în dificultate.

Motivația demarării proiectului este incapacitatea Sectorului 5 de a asigura necesarul de locuințe pentru sprijinul tinerilor la nivel local. Locuințele existente sunt insuficiente, cu o vechime de peste 100 de ani, care asigură condiții precare de locuit. Din acest motiv, Primăria Sectorului 5 vizează asigurarea confortului necesar dezvoltării tinerilor din oraș.

Proiectul vine în întâmpinarea obiectivului PNRR, *Pilonul IV - Coeziune socială și teritorială, Componenta 10 - Fondul Local*, prin implementarea unor măsuri strategice, bazate pe datele din Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 și va **conduce la îmbunătățirea condițiilor de locuire** pentru tinerii care provin din comunități și grupuri vulnerabile, corelat cu **măsurile complementare din domeniul social/educație/piața forței de muncă**. Noile unități de locuit vor fi conforme cu ținta privind atingerea pragului de minim 20% consum primar de energie, în comparație cu cerințele privind construcțiile NZEB, stipulate în reglementările naționale, reflectate în certificatele de performanță energetică.

Sfera de locuințe este o parte componentă importantă a economiei naționale. Cu toate acestea asigurarea populației cu locuințe este o sarcina socială, legată de crearea condițiilor, necesare pentru activitatea vitală a fiecărui om. În legătura cu aceasta, dezvoltarea fondului

locativ are o importanță esențială pentru succesul creșterii economice şi exercită influență directă la formarea proporțiilor macroeconomice şi dezvoltarii economice.

Locuința este una din nevoile de bază ale populației, iar accesul la aceasta reprezintă un factor important de menținere şi îmbunătățire a calității vieții, precum şi o componentă esențială a societății.

Pentru anul 2030, ținta europeană de eficiență energetică, stabilită în mod comun pentru toate statele membre în anul 2014, a fost de 27%. Acest procent **a fost ridicat la 32,5%** în 2018, prin consensul între *Comisia Europeană, Parlamentul European* și *Consiliul UE*, cu o clauză suplimentară de revizuire în sus până în 2023.

Eficiența energetică a clădirilor este o prioritate a politicilor europene privind energia și schimbările climatice, dar și a celor privind securitatea aprovizionării cu energie și combaterea sărăciei energetice. Cadrul european de reglementare a eficientizării energetice a clădirilor este definit, în principal, de cele două mari directive: *Directiva privind Performanța Energetică a Clădirilor (EPBD) și Directiva privind Eficiența Energetică (EED)*.

EPBD, adoptată în 2002, a introdus cerințe de eficiență energetică în codurile naționale de construcții. Revizuirea ei din 2010 a introdus viziunea evoluției sectorului clădirilor către **clădiri cu consum energetic aproape de zero (nZEB)**. De asemenea, a stabilit un cadru european pentru o metodologie comună de calcul a performanței energetice a clădirilor și a impus standarde minime de performanță energetică în clădiri. Astfel, a fost introdusă cerința ca, **până la 31 dec. 2020, toate clădirile noi să fie de tip nZEB și ca de la 31 dec. 2018 toate clădirile noi deținute și ocupate de autorități publice să fie de tip nZEB**. De asemenea, a fost introdusă obligativitatea emiterii unui certificat de performanță energetică la vânzarea sau închirierea unei locuințe și cea a auditurilor energetice pentru companiile mari, cel puțin o dată la patru ani. Revizuirea mai recentă a EPBD, în cadrul Pachetului de Iarnă din 2016, a adus cerințe noi, de promovare a infrastructurii de electromobilitate și de introducere de tehnologii inteligente în clădiri, accentuând dimensiunea de sănătate și de calitate a vieții pentru utilizatorii clădirilor.

EED, adoptată în 2012, a impus statelor membre adoptarea de ținte indicative naționale pentru eficiență energetică pentru 2020. Pentru **atingerea țintei** mult mai ambițioase, de **32,5% pentru 2030**, sunt necesare măsuri noi, aduse prin revizuirea EED. Printre acestea, obligația ca firmele de distribuție și furnizorii de energie să realizeze economii de cel puțin 1,5% din volumul vânzărilor actuale către consumatorii finali, sau aceea ca sectorul public să achiziționeze doar clădiri cu performanță energetică ridicată, precum și produse și servicii eficiente energetic.

Anual, **statele membre trebuie să crească performanța energetică a clădirilor administrative prin renovare într-un procent de cel puțin 3% din suprafața totală a clădirilor** deținute și ocupate de autoritățile publice.

2.5. PROFILUL DEMOGRAFIC

2.5.1. POPULAȚIE – EVOLUȚIE, MĂRIME, STRUCTURĂ

Este o realitate faptul că **evoluțiile demografice** din România sunt îngrijorătoare, cu trenduri negative pe termen lung. Potrivit estimărilor realizate la nivel național și internațional, fără a lua în considerare migrația externă, dar admițând o creștere a speranței de viață la naștere, populația României ar putea să scadă la 20,8 milioane în anul 2020 si la 19,7 milioane în anul 2030, urmând să ajungă la 16,7 milioane la mijlocul secolului.

Consecințele acestor evoluții sunt considerabile în toate domeniile vieții economico-sociale: forță de muncă, educație și formare profesională, servicii sociale și de sănătate, dezvoltare regională, etc.

Ținând seama de aceste elemente, este o prioritate de interes național elaborarea unei *Strategii privind populația României pe termen lung* (până în anul 2050) *și foarte lung* (până la sfârșitul secolului), care ar trebui să vizeze trei obiective principale:

- *Ameliorarea stării de sănătate;*
- *Reducerea mortalității și creșterea duratei medii de viață;*
- *Evitarea unei emigrații importante ca dimensiune.*

Pentru a asigura cresterea calității vieții cetățenilor și persoanelor rezidente în România și pentru reducerea și inversarea declinului demografic, vor fi urmărite următoarele **obiective** orientative:

- *Înscrierea pe o tendință sigură de diminuare a reducerii numărului populației generale.*
- *Reducerea ratei sărăciei la un nivel comparabil cu media UE din acel an.*
- *Asigurarea accesului tuturor cetățenilor și rezidenților la servicii de sănătate, educație și sociale de calitate.*
- *Asigurarea accesului nediscriminatoriu al tuturor persoanelor pe piața muncii*
- *Cuprinderea tuturor persoanelor apte de muncă în sistemul de educație și formare profesională continuă, inclusiv a celor în vârstă de peste 50 ani.*[36]

Populația reprezintă elementul de bază al potențialului economic al unui teritoriu. Prin urmare, cunoașterea aspectelor privind numărul, structura și evoluția acesteia în timp reprezintă punctul de pornire al tuturor analizelor.

[36] *Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030*

În conformitate cu datele oferite de *Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2021 (RPL 2021)*, față de populația rezidentă [37] înregistrată la *Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011*, România a pierdut 1.067.800 persoane, ceea ce indică o populație rezidentă de 19.053.815 persoane.

Din 42 de județe, **39 de județe, inclusiv Municipiul București, au pierdut din numărul de locuitori. Excepțiile** le constituie **județul Ilfov,** care a câștigat 153.900 persoane, dar și județele **Bistrița-Năsăud și Suceava,** care au câștigat 9.800 respectiv 7.700 locuitori. În valori absolute, **Municipiul București a înregistrat cea mai mare pierdere de populație - 166.400 persoane (-8,8%) - însă a crescut puternic populația Ilfovului, ceea ce înseamnă că mulți bucureșteni s-au stabilit în localitățile limitrofe.**

Astfel, potrivit ***RPL 2021***, **populația rezidentă a Regiunii București-Ilfov** număra **2.259.669 persoane**, ceea ce reprezintă 11,85% din populația României, repartizată în:

- **Municipiul București - 1.716.983 rezidenți**
- **Județul Ilfov - 542.686 rezidenți.**

Din punct de vedere al **distribuției populației după domiciliu** [38], conform ***INS 2021 (iulie)***, **populația Regiunii București-Ilfov** număra **2.637.009 persoane**, din care:

- **Municipiul București – 2.164.410 persoane;**
- **Județul Ilfov – 472.599 persoane.**

Având în vedere că Municipiul București reprezintă principalul centru socio-economic și industrial din România, populația rezidentă în municipiu reprezintă aprox. 76% din populația Regiunii București-Ilfov, respectiv aprox. 9% din populația României. Trebuie menționat faptul că, din perspectivă metodologică, această cifră se referă la numărul persoanelor care au înscris în cartea de identitate domiciliul în Capitală, doar că o parte dintre aceștia locuiesc efectiv în altă localitate, după cum persoane cu domiciliul în alte localități din țară sau din străinătate locuiesc efectiv în București.

Din punct de vedere al **distribuției pe sexe**, în Regiunea București–Ilfov 1.242.069 persoane reprezintă **populație masculină** (**89,83% în mediul urban și 10,17% în mediul rural**) și 1.394.940 **populație feminină** (**90,52% în mediul urban și 9,48% în mediul rural**). Situația este similară și în Municipiul București, unde proporția este de 1.012.851 **populație masculină (46,80%)** și 1.151.559 **populație feminină (53,20%).**

[37] *Notă: În populația rezidentă sunt incluse persoanele care au imigrat în România, dar sunt excluse persoanele care au emigrat din România*

[38] *Notă: Domiciliul persoanei este adresa la care aceasta declară că are locuința principală, trecută în actul de identitate (CI, BI), așa cum este luată în evidența organelor administrative ale statului*

În ceea ce privește **evoluția populației**, se constată o dinamică pozitivă în perioada 2011-2021, atât la nivelul regiunii București–Ilfov (cu excepția perioadei 2014-2016), cât și la nivelul județului Ilfov, Municipiul București fiind cel care nu respectă acest trend, evidențiindu-se aici un trend descendent în perioada 2012-2018, urmat de o redresare începând cu anul 2019, după cum se observă și în figura de mai jos:

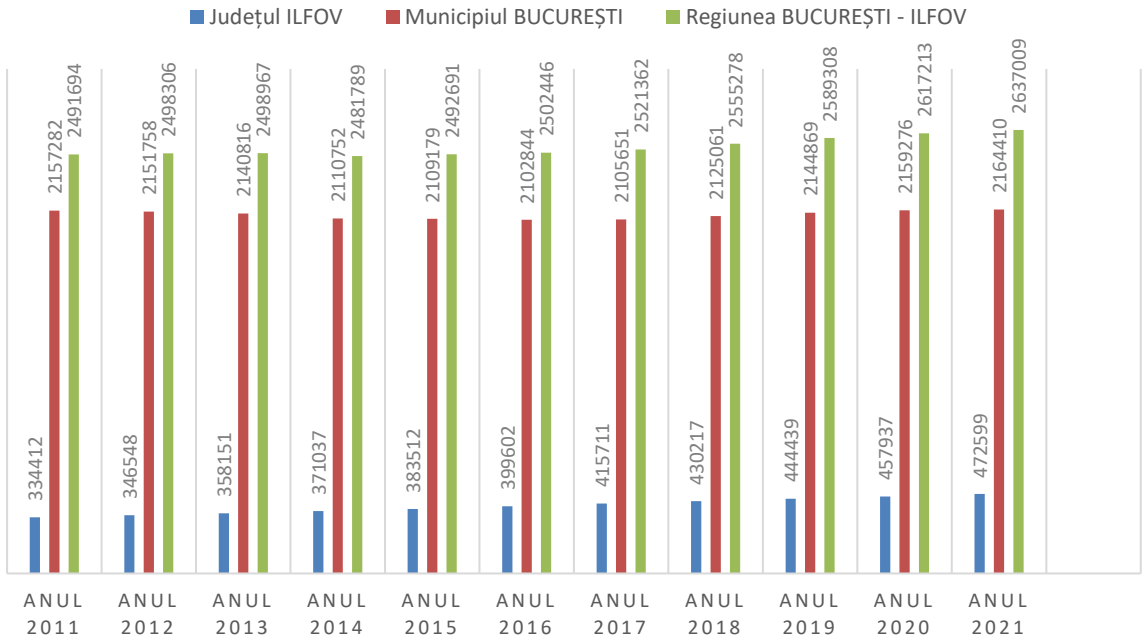

Fig. 2.21. Evoluția populației în Regiunea București-Ilfov / Municipiul București / Județul Ilfov în perioada 2011-2021 [39]

Tendința de scădere a populației municipiului București din perioada 2011 – 2020 - fenomen specific de altfel majorității teritoriului României - se datorează mai multor factori: rata mică a natalității, mutarea unora dintre locuitori în zonele limitrofe ale municipiului, cât și plecarea în străinătate din cauza lipsei unui loc de muncă, a unei locuințe, a sărăciei, ș.a.m.d. Numărul locuitorilor și repartiția geografică în interiorul municipiului București a variat în decursul timpului în funcție de oscilațiile valorice ale celor doi indicatori demografici determinanți: ***mișcarea naturală și mișcarea migratorie***.

Relativa stagnare a populației rezidente a regiunii București-Ilfov este remarcabilă dacă luăm în considerare faptul că populația României a scăzut cu 15% față de 1992. Așadar, putem concluziona că **Bucureștiul rămâne încă un factor de stabilitate demografică într-o țară tot mai expusă migrației externe, sporului natural negativ și îmbătrânirii**. Raportat la alte capitale din regiune, populația Bucureștiului a avut în ultimele decenii o evoluție similară cu altor orașe-capitală - Atena, Berlin, Budapesta, Riga, Vilnius, Varșovia – caracterizate prin scăderea populației, în principal ca urmare a suburbanizării. Totuși, au existat și capitale -

[39] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Praga, Viena, Sofia - care au înregistrat creșteri ale populației și în interiorul limitelor administrative ale orașului, nu doar în suburbii.

Totuși este de remarcat faptul că, Bucureștiul (împreună cu Ilfovul, care poate fi considerat zona sa metropolitană informală) a fost, alături de Timișoara și Cluj-Napoca, polul urban al României care a înregistrat o creștere a populației între ultimele două recensăminte.

Potrivit *Documentarului Statistic al Sectorului 5*, realizat în anul 2022 de *Direcția Regională de Statistică a Municipiului București*, la nivelul anului 2021 populația sectorului 5 cifra 305.261 locuitori – 159.780 femei și 145.481 bărbați - **repartizați în mod inegal în cartierele sectorului**. În timp ce cartierul Rahova figurează ca fiind cel mai aglomerat cartier din sector, cartierul Cotroceni se situează pe ultimele poziții în rândul cartierelor cu aglomerație urbană din Sectorul 5.

Dacă analizăm evoluția acestui indicator, după cum se observă în graficul de mai jos, a fost determinat un trend continuu de scădere a populației sectorului începând cu anul 2010 până în anul 2017, urmat de o creștere până în anul 2021, an în care se înregistrează un mic declin. **Trendul înregistrat este de altfel similar celui de la nivelul întregului municipiu în perioada analizată**. Se poate observa că per ansamblu tendința a fost crescătoare, însă dacă în anul 2000 populația totală era de 284.240 locuitori, în anul 2021 s-au înregistrat cu doar 21.021 mai mulți locuitori față de anul de referință. Astfel, ca urmare a fenomenului de migrație și de scădere a natalității și a sporului natural, populația Sectorului 5 al Mun. București a înregistrat o creștere a populației de doar 7,40% (anul 2000 comparativ cu anul 2021).

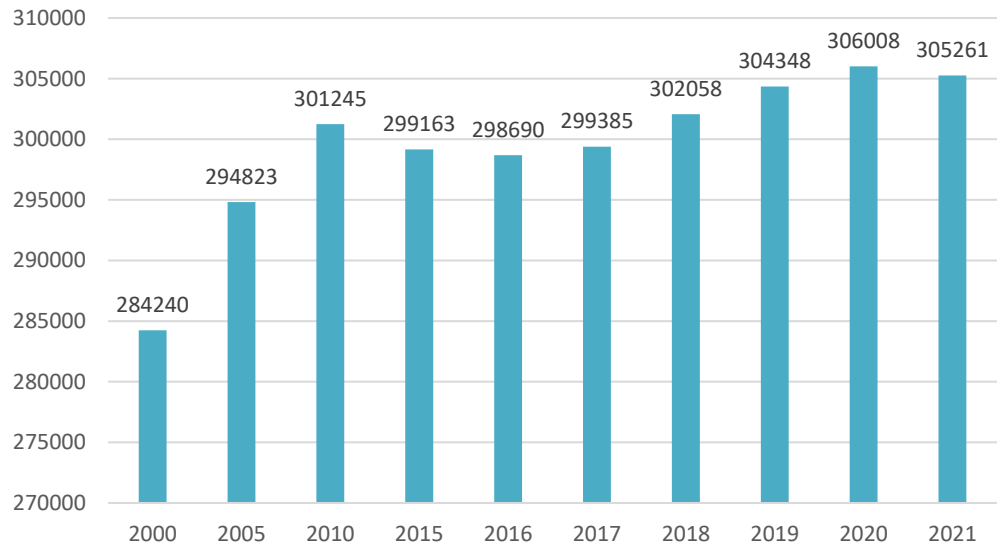

Fig. 2.22. Populația Sectorului 5 al Municipiului București în perioada 2000-2021 [40]

[40] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sector 5, anul 2022*

Totodată, se poate afirma faptul că Sectorul 5 a cunoscut o creștere în evoluția numerică a populației în principal și din cauza prețurilor mai scăzute pe piața imobiliară față de restul sectoarelor Municipiului București, deși în ultimii ani datorită construcțiilor noi, apartementele și terenurile au crescut cu aproximativ 15% din costul normal.

În ceea ce privește **organizarea pe grupe de vârstă** a Sectorului 5 al Municipiului București, acesta evidențiază ponderi mai ridicate deținute de **populația adultă (63,82%)**, urmată de **populația vârstnică (22,19%)** și o pondere și mai mică deținută de **populația tânără (13,99%)**.

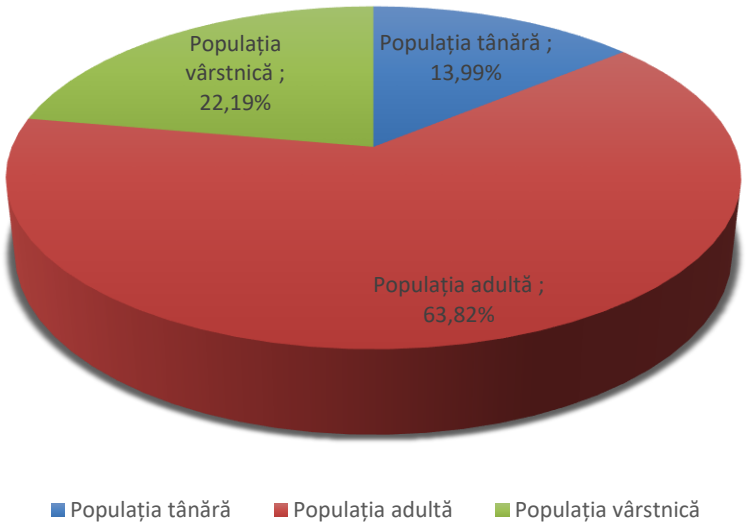

Fig. 2.23. Organizarea pe grupe de vârstă a populației Sectorului 5 al Municipiului București, anul 2021 [41]

În anul 2021, **structura demografică pe grupe de vârstă a Sectorului 5 al Mun. București și a Municipiului București** se prezintă astfel:

Tab. 2.4. Structura demografică pe grupe de vârstă a Sectorului 5 București, anul 2021 [42]

	MUNICIPIUL BUCUREȘTI		SECTOR 5 BUCUREȘTI	
Vârstă și grupe de vârstă	**Nr. persoane**	**Pondere**	**Nr. persoane**	**Pondere**
0 - 4 ani	108.225	**14,13%**	**13.808**	**13,99%**
5 - 9 ani	96.972		**13.822**	
10 - 14 ani	100.703		**15.088**	
15 - 19 ani	82.927		**13.236**	

[41] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*
[42] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sector 5, anul 2022*

20 - 24 ani	80.130	61,28%	13.292	63,82%
25 - 29 ani	108.597		16.602	
30 - 34 ani	188.243		27.515	
35 - 39 ani	196.538		26.846	
40 - 44 ani	211.798		28.376	
45 - 49 ani	170.423		24.728	
50 - 54 ani	183.937		28.032	
55 - 59 ani	103.736		16.176	
60 - 64 ani	134.081	24,59%	19.863	22,19%
65 - 69 ani	141.697		18.337	
70 - 74 ani	101.989		12.932	
75 - 79 ani	57.609		6.605	
80 - 84 ani	46.818		4.974	
85 ani și peste	49.987		5.029	

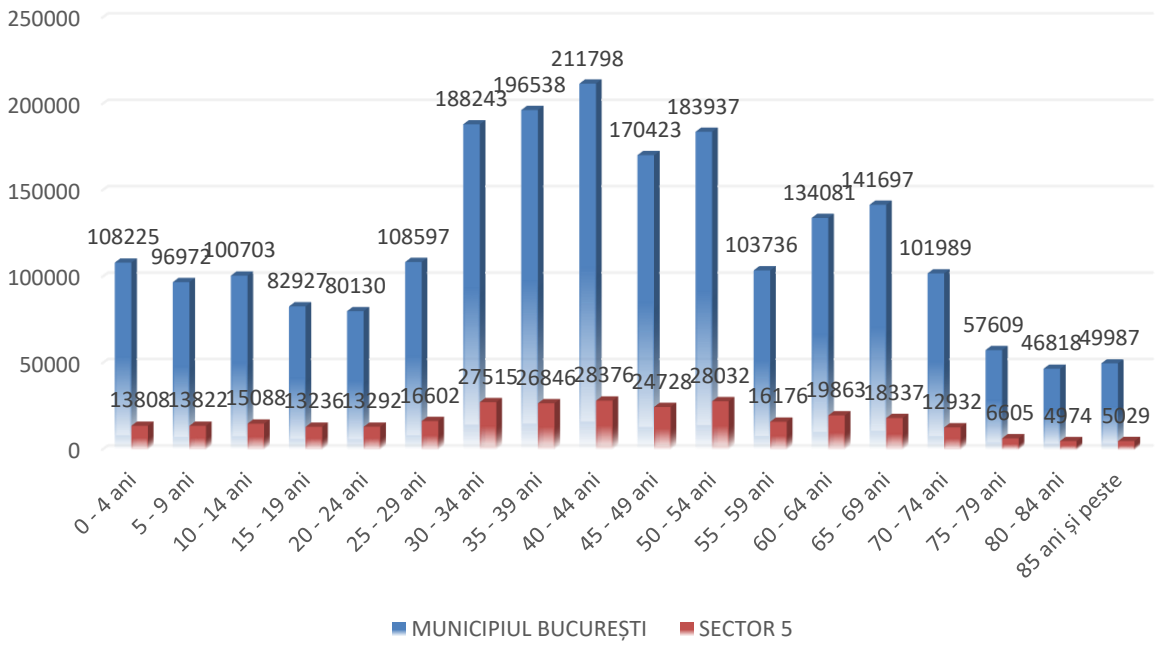

Fig. 2.24. Structura demografică pe grupe de vârstă în Municipiul București și Sectorul 5 al Mun. București, în anul 2021 [43]

Astfel, structura populației pe grupe de vârstă din Sectorul 5 al Municipiului București relevă o **pondere mai ridicată a populației adulte (63,82%)** față de situația la nivelul întregii capitale (61,28%). În cazul **populației vârstnice,** situația este diferită în sensul în care la nivelul sectorului 5 aceasta are o **pondere mai mică (22,19%)** față de nivelul înregistrat la nivel de municipiu (24,59%). Și în ceea ce privește **populația tânără** se înregistrează o pondere mai mică, valoarea înregistrată la nivelul sectorului 5 fiind de **13,99%** față de cea consemnată la nivelul municipiului (14,13%)**.** De remarcat faptul că **Sectorul 5 înregistrează cel mai mare procent de tineri, cel mai mic procent de vârstnici și cel mai mic efectiv de pensionari la nivelul capitalei.**

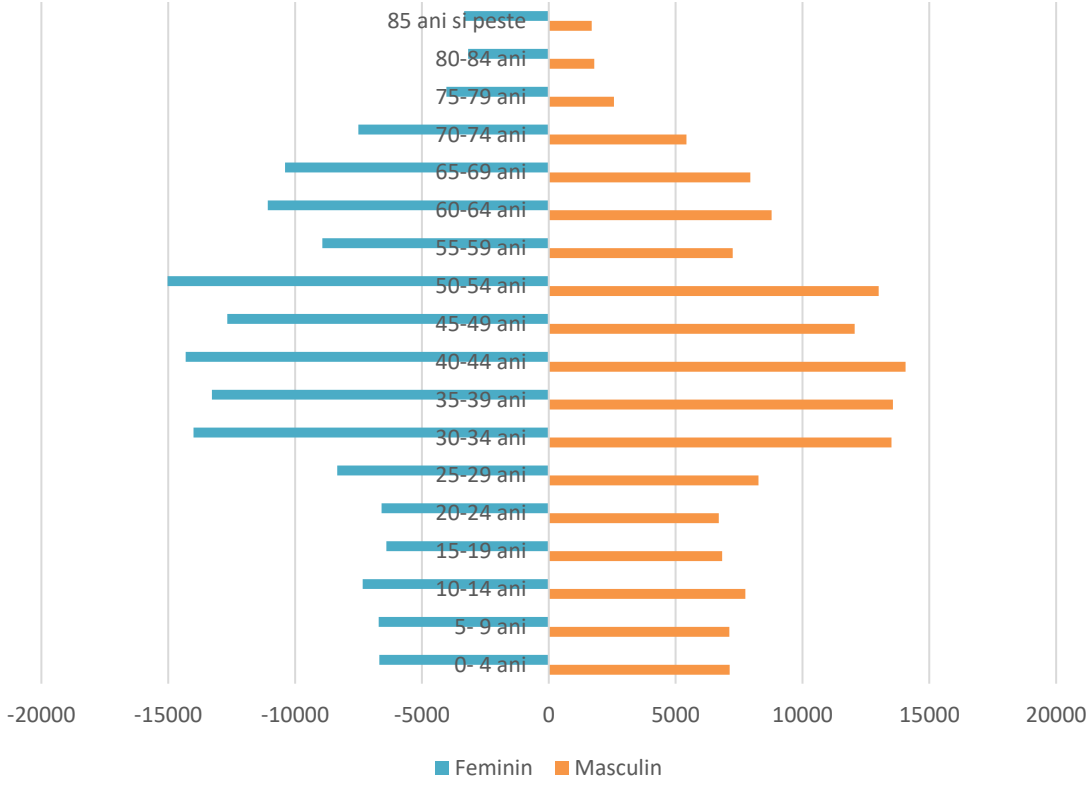

Fig. 2.25. Piramida pe grupe de vârste și sexe în Sectorul 5 al Municipiul București, anul 2021 [44]

Piramida vârstelor în formă de treflă indică o populație care, după un proces de îmbătrânire demografică, urmează un proces de reîntinerire demografică, ca urmare a unei ușoare tendințe de creștere a natalității. Astfel, din punct de vedere al distribuției populației

[43] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online și Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sector 5*

[44] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sector 5*

pe sexe și grupe de vârstă, atât în Sectorul 5, cât și în Municipiul București, la nivelul anului 2021, se observă o situație echilibrată, cu un procent puțin mai ridicat al populației de sex feminin. Diferențe sesizabile există în ceea ce privește populația de peste 55 de ani, întrucât persoanele de sex feminin înregistrează o durată medie de viață cu 7 ani mai mare comparativ cu persoanele de sex masculin, dominând aşadar grupele de vârstă din vârful piramidei.

Structura piramidei vârstelor în regiunea București-Ilfov reflectă o pondere foarte ridicată a populației cu vârsta între 30 și 45 de ani, care corespunde contingentelor numeroase de populație născute în perioada comunistă, care au migrat către Capitală în vederea unor oportunități educaționale și de muncă. În schimb, deși a trecut printr-un proces de extindere pe fondul creșterii natalității din ultimii 10-15 ani, baza piramidei este încă foarte redusă, chiar și în raport cu numărul persoanelor de 60-70 de ani.

Principalii **indicatori demografici specifici** anului 2021 la nivelul Sectorului 5 București, Municipiului București și României sunt reprezentați în tabelul de mai jos.

Tab. 2.5. Indicatori demografici Sectorul 5 București și Municipiul București, anul 2021 [45]

Indicatori demografici	Sectorul 5 București	Municipiul București	România
Proporția persoanelor de 0-14 ani din populație (%)	13,99	14,13	14,54
Proporția persoanelor de 65+ de ani din populație (%)	15,68	18,39	17,45
Gradul de îmbătrânire a populației (%)	22,19	24,59	23,38
Raportul de dependență a persoanelor în vârstă (%)	34,77	40,12	37,66

La nivelul zonei analizate, structura populației relevă tendința generală de scădere a populației active și de creștere a numărului vârstnicilor, în timp ce numărul copiilor este relativ constant. O mică pondere – aprox. 15% - a populației se clasează în grupa vârstelor de 65 ani sau mai mult. Aceste lucruri arată o tendință ușoară de creștere continuă și un raport de dependență demografică favorabil.

Însă, potrivit *Institutului Național de Statistică (INS)*, situația din România se deteriorează dramatic, astfel că în prezent doar județele Ilfov și Iaşi au o medie de vârstă sub 40 de ani, într-

[45] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online și Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sector 5, anul 2022*

o țară în care vârsta medie a locuitorilor a ajuns la 42,3 ani. Bucureștiul se află imediat sub media națională de vârstă, marcată de faptul că o parte din populația tânără a migrat către localitățile din județul Ilfov, unde media de vârstă este cu 3 ani mai mică decât cea a Bucureștiului, respectiv 39 de ani. Dacă tendințele demografice actuale se mențin, în jurul anului 2050, vârsta medie a populației Bucureștiului va fi de circa 47-48 de ani, mai ales pe fondul creșterii speranței de viață, a migrației tinerilor și a reducerii natalității.

Din analiza tuturor indicatorilor prezentați se estimează o **accentuare a îmbătrânirii demografice pe termen mediu și lung**. Schimbările structurale în cadrul populației pot fi analizate în continuare pe baza ratelor de dependență obținute prin compararea numărului de persoane dependente (tineri și/sau bătrâni) cu ponderea persoanelor de vârstă activă, indiferent dacă acestea sunt sau nu sunt efectiv angajate. Aceste rate sunt destinate să ofere informații cu privire la povara care ar putea cădea pe umerii persoanelor de vârstă activă, de exemplu, sprijinirea educației copiilor, cheltuielile cu asistența medicală sau regimurile de pensie. În consecință, creșterea ratelor de dependență poate constitui o preocupare pentru guverne în ceea ce privește planurile de cheltuieli publice și finanțele publice.

Rata de dependență a persoanelor în vârstă măsoară raportul dintre numărul de persoane în vârstă (60 de ani și peste) și numărul de persoane de vârstă activă (15-64 de ani) exprimat la 100 de persoane. Aceasta a fost, în anul 2021, de **34,77% la nivelul Sectorului 5 al Mun. București și de 39,68% la nivelul Municipiului București**. Rata de dependență demografică la nivelul sectorului 5 se situează aproximativ la același nivel cu cea a municipiului, fapt ce implică o presiune financiară care se poate exemplifica prin faptul că 100 de persoane ce alcătuiesc populația activă (15-65 de ani) trebuie să suporte financiar circa 35 de persoane inactive pe piața forței de muncă (0-14 ani și peste 65 de ani), însă dacă se ia în considerare și faptul că din punct de vedere cultural populația nu devine activă până la cel puțin 18 ani, această sarcină crește, iar acest aspect are numeroase implicații economice. Pe de altă parte, Sectorul 5 înregistrează indicatori total opuși, cu cel mai mare procent de tineri și cel mai mic procent de vârstnici, prezentând cele mai bune rate de dependență și îmbătrânire demografică din capitală. Totodată, sectorul 5 înregistrează și cel mai mic efectiv de pensionari la nivelul capitalei.

Potrivit estimărilor, numărul persoanelor cu vârsta de peste 65 de ani va crește accentuat până în anul 2030, pe măsură ce generațiile numeroase de rezidenți născuți în anii 50-60 vor atinge vârsta de pensionare, iar speranța de viață va crește cu câțiva ani și se va apropia de media UE de circa 80 de ani: [46]

- ✓ Cea mai mare parte a populației apte de muncă va avea vârsta de peste 40 de ani, în timp ce vârsta medie a populației va progresa către 45 de ani. În schimb, se va reduce numărul persoanelor active tinere (sub 40 de ani), pe fondul intrării pe piața muncii a

[46] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București pentru perioada 2021-2030*

generațiilor născute după anul 2000, mult mai reduse numeric decât cele din perioada comunistă. Așadar, Capitala va avea nevoie de o infuzie importantă de forță de muncă tânără pentru a menține un echilibru al pieței muncii;

- ✓ Rata natalității va intra, din nou, pe un trend descendent, mai ales pe fondul reducerii numărului de femei cu vârsta de 25-35 de ani, în rândul cărora se înregistrează cele mai multe nașteri. De asemenea, va continua să crească și vârsta medie la naștere, care probabil va ajunge către 33-35 de ani;
- ✓ Pe fondul îmbătrânirii demografice și a migrației interne, se va accentua fenomenul de feminizare al populației, în contextul în care femeile au o speranță de viață cu circa 5-7 ani mai ridicată decât bărbații și sunt mai mobile teritorial.

2.5.2. MIȘCAREA NATURALĂ ȘI MIGRATORIE A POPULAȚIEI

Populația umană reprezintă un sistem dinamic supus în permanență schimbărilor ca urmare a influenței mișcării naturale (nașteri și decese) și a mișcării migratorii (imigrări și emigrări).

Se poate afirma că migrația, privită ca mișcare în spațiu a unei populații, reprezintă o componentă principală a acesteia, alături de natalitate și mortalitate. Totuși, importanța mișcării migratorii este mai redusă, dacă avem în vedere procesul reproducerii populației, deoarece, prin intermediul acesteia se realizează numai o deplasare a unor efective de populație dintr-o colectivitate în alta.

2.5.2.1. MIȘCAREA NATURALĂ A POPULAȚIEI

Tendința de îmbătrânire a populației din Regiunea București–Ilfov este evidentă și din analiza mișcării naturale a populației, constatându-se o scădere continuă a numărului de copii născuți vii în anul 2021, față de anul 2015, atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

Tab. 2.6. Mișcarea naturală a populației din mediul urban și rural la nivelul Regiunii București–Ilfov [47]

Mișcarea naturală a populației din mediul urban și rural	An	Născuți vii		Spor natural	
		Rata la 1000 locuitori			
		urban	rural	urban	rural
Regiunea București–Ilfov	2015	22,50	2,71	-1,24	0,28
	2021	23,24	2,64	-8,94	-0,80

[47] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Municipiul București	2015	20,20	-	-2,04	-
	2021	21,00	-	-8,97	-
Județul Ilfov	2015	2,29	2,71	0,79	0,28
	2021	2,24	2,64	-0,02	-0,80

De asemenea, **sporul natural** [48] înregistrează o degradare rapidă în aceeași perioadă, scăzând la nivelul regiunii de la -1,24 la -8,94, în mediul urban, respectiv de la 0,28 la -0,80 în mediul rural. Scăderea este valabilă atât pentru municipiul București, cât și pentru județul Ilfov.

Situația de **la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București** este prezentată în tabelul și graficul de mai jos:

Tab. 2.7. Evoluții demografice la nivelul Sectorului 5 București, în perioada 2015-2021 [49]

Anul	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Populație stabilă (la 1.07)	299.163	298.690	299.385	302.058	304.348	306.008	305.261
Femei	157.023	156.921	157.214	158.338	159.425	160.135	159.780
Născuți vii	2.782	2.935	2.894	3.003	2.782	2.681	2.381
Decedați - total	2.798	2.866	2.809	2.940	2.829	3.293	3.954

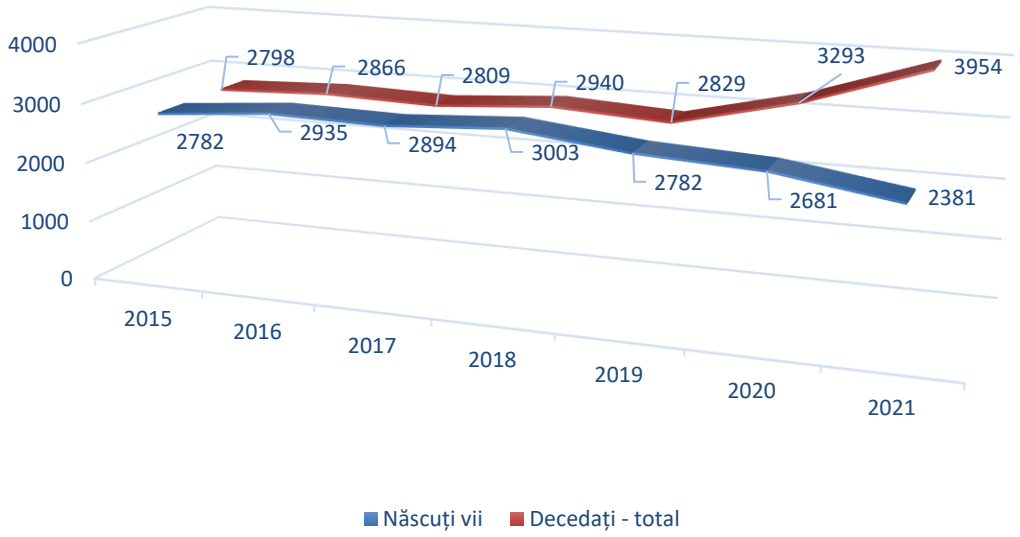

[48] *Notă: Sporul natural al unei populații, raportat la o anumită perioadă, ca valori absolute, reprezintă diferența dintre numărul născuților-vii și numărul decedaților în perioada de referință*

[49] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sector 5, anul 2022*

Fig. 2.26. Evoluții demografice (născuți-vii și decedați) la nivelul Sectorului 5 București, 2015-2021 [50]

După cum se poate observa și din tabelul de mai jos, la nivelul Sectorului 5 se constată o tendință de scădere a numărului de născuți vii începând cu anul 2018 și o creștere continuă a mortalității pe toată perioada de analiză, cu mici stagnări în anii 2017 și 2019, ceea ce implică un **spor natural pozitiv între anii 2016 – 2018, pentru ca ulterior sporul natural să devină negativ**. Și din acest punct de vedere sectorul urmează același trend surprins la nivelul capitalei, respectiv o micșorare a natalității și o creștere a mortalității în intervalul de referință.

Astfel, se poate o observa o dinamică a sporului natural strâns legată de cea economică, în sensul în care efectele crizei economice s-au transpus și în plan demografic printr-o scădere a natalității, urmând un reviriment în perioada 2016-2018 pe fondul accelerării procesului de creștere economică. Tot acest interval evidențiază și o tendință de creștere a sporului natural în București, în principal ca urmare a creșterii numărului de proiecte rezidențiale în interiorul granițelor municipiului, care au atras populație tânără din alte zone ale țării. Perioada 2020-2021 a fost atipică în ceea ce privește statisticile sociale din cauza circumstanțelor pandemice care au reprezentat un context deosebit, și în consecință, fenomene precum natalitate, nupțialitate, divorțialitate, ș.a.m.d. trebuie analizate statistic concomitent cu datele statistice din anul 2019 sau 2022.

Tab. 2.8. Sporul natural în Sectorul 5 București și în Municipiul București, 2015-2021 [51]

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
SECTOR 5 BUCUREȘTI							
Născuți vii la 1000 locuitori (Natalitatea)	2,78	2,93	2,89	3,00	2,78	2,68	2,38
Decedați total la 1000 locuitori (Mortalitatea)	2,79	2,86	2,80	2,94	2,82	3,29	3,95
Spor natural	**-0,01**	**0,07**	**0,09**	**0,06**	**-0,04**	**- 0,61**	**- 1,57**
MUNICIPIUL BUCUREȘTI							
Născuți vii la 1000 locuitori (Natalitatea)	19,67	20,20	22,24	23,48	24,00	22,52	21,00
Decedați total la 1000 locuitori (Mortalitatea)	22,34	22,25	22,26	22,75	22,23	25,89	29,97
Spor natural	**-0,67**	**-2,05**	**-0,02**	**0,73**	**1,77**	**-3,37**	**-8,97**

[50] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sector 5*
[51] *Sursa: Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sector 5 și Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

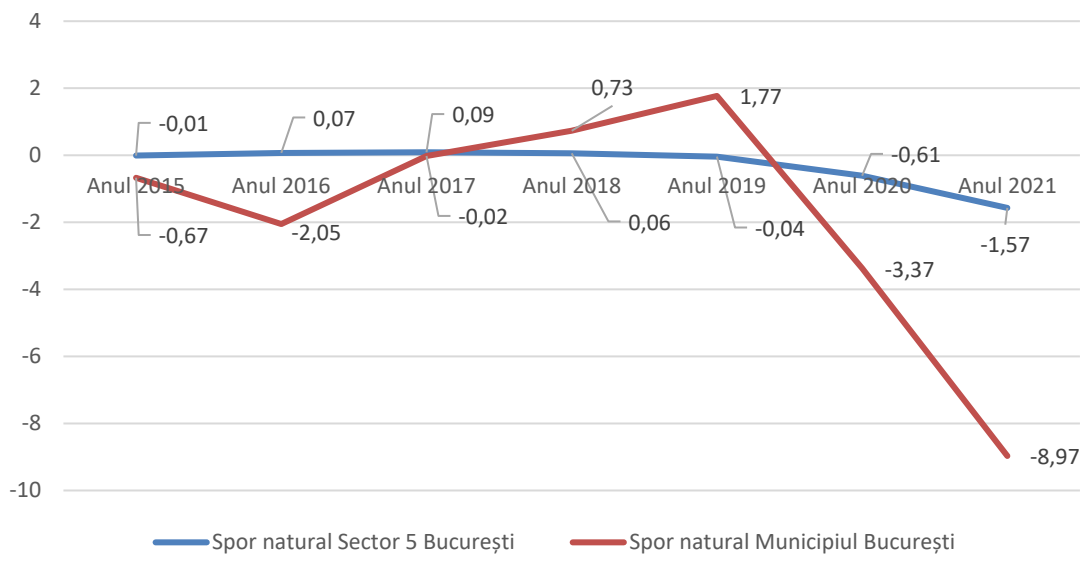

Fig. 2.27. Sporul natural în Sectorul 5 București și în Mun. București, 2015-2021

Totodată, în ambele cazuri rata natalității este inferioară ratei mortalității, ceea ce indică un spor natural negativ care reflectă **scăderea naturală a populației**. În plus, la nivelul Sectorului 5 se observă o **rată a sporului natural negativ accentuată față de cea de la nivel municipal, regional și național**:

Tab. 2.9. Rata sporului natural la nivelul Sectorului 5 al Mun. București, în anul 2021

Indicatori demografici	*Sector 5 București*	*Municipiul București*	*România*
Rata natalității (‰)	*7,79*	*9,70*	*8,86*
Rata mortalității (‰)	*12,95*	*13,84*	*11,75*
Rata sporului natural	*-5,16*	*-4,14*	*-3,20*

Per ansamblu, mai există și alte disparități demografice la nivelulul celor șase sectoare ale capitalei, precum:

- *Rata fertilității la nivelul Bucureștiului se menține la o cotă scăzută în raport cu alte capitale europene, media fiind de 1,4 copii/femeie, față de o rată de 2,1 copii/femeie necesară pentru înlocuirea naturală a populației;*
- *Rata mortalității infantile este mai mare în sectoarele 2 și 5, unde este concentrată și populația de etnie romă;*
- *Sectorul 1 înregistrează un fenomen de îmbătrânire demografică accentuată;*
- *În sectoarele 3 și 5 ponderea familiilor tinere cu copii este mai ridicată.*

Trendul de scădere a populației identificat la nivel național va continua, într-un ritm lent, luând în considerare prognozele *Institutului Național de Statistică*, precum și cele identificate

de *Eurostat*. Scăderea natalității, în ultimii ani, are la bază o serie de factori de natură economică şi socială, caracteristici îndeosebi perioadei post-revoluționare. Este vorba prioritar de:

- *transformarea semnificativă a structurii ocupaționale a populației, care a impus, mai ales tinerilor, o mobilitate teritorială şi profesională deosebită şi, în acelaşi timp, prelungirea perioadei de instruire, toate acestea în detrimentul rolului de părinte;*
- *starea de insecuritate socială;*
- *scăderea treptată a mortalității infantile;*
- *schimbarea comportamentului demografic al cuplurilor căsătorite.*

2.5.2.2. MIȘCAREA MIGRATORIE A POPULAȚIEI

Migrația a existat din cele mai vechi timpuri, înregistrând intensități diferite de la o etapă istorică la alta şi dezvoltându-se noi forme. În Uniunea Europeană, libera circulație a lucrătorilor a fost unul dintre drepturile recunoscute cetățenilor de către legislația comunitară. Fenomenul migraționist a înregistrat o continuă creştere şi după aderarea țării noastre la Uniunea Europeană.

Fenomenul migrațional constituie un indicator important al competitivității teritoriale, atractivitatea unui teritoriu fiind dată de ansamblul oportunităților existente, care răspund cel mai bine nevoilor oamenilor (oportunități educaționale și muncă; calitate înaltă vieții și a serviciilor, etc). Astfel, ”*numărul de persoane care aleg să migreze sau să facă naveta către o anumită zonă reprezintă una dintre cele mai importante măsuri ale succesului pentru zona respectivă.*” [52]

Migrația în interiorul unui stat se manifestă prin două componente, și anume **mișcarea internă** ce se desfășoară pe teritoriul acestuia, între regiunile sale, și **migrația externă** reprezentată de emigrarea locuitorilor statului respectiv către alte state.

Emigrația este dificil de surprins pe baza surselor administrative, existând o subevaluare severă a numărului de emigranți, deoarece în legislația națională nu există obligația cetățenilor de a anunța autoritățile în cazul stabilirii reședinței obișnuite în altă țară. Înregistrarea în evidențele Direcției Pașapoarte se face numai în cazul în care cetățeanul român solicită stabilirea domiciliului (reședința permanentă) în alt stat, membru al Uniunii Europene, sau nu. Lipsa disponibilității cifrelor exacte privind emigrația a condus la necesitatea unei noi gândiri statistice, bazate pe metode de estimare, la recomandarea Comisiei Europene, prin care se permite institutelor naționale de statistică utilizarea, în cadrul

[52] *Sursa: Orașe magnet – Migrație și navetism în Romania (2017) – World Bank Group*

procedurii statistice, a unor ”metode de estimare statistică bine documentate, bazate pe date științifice”.

În ceea ce privește **migrația internă**, se remarcă faptul că *Regiunea București-Ilfov* prezintă o migrație pozitivă la nivelul anului 2021, fiind regiunea aflată pe locul 1 în cadrul României, la mare distanță de celelalte regiuni care prezintă același trend pozitiv. Astfel, Regiunea București-Ilfov a înregistrat un număr de 58.031 de persoane plecate și 74.605 persoane sosite, câștigând 16.574 locuitori în favoarea altor zone ale României.

Atractivitatea ridicată dată de Municipiul București - cel mai mare oraș din țară și singura așezare urbană de rang 0 a României - dar și de zona sa de influență - reprezentată de orașele și comunele peri-urbane - face ca Regiunea București-Ilfov să înregistreze fluxuri migraționale importante. Bucureștiul este principalul pol de atracție a companiilor și a locuitorilor - fie aceștia migranți pe distanțe scurte sau lungi – din întreaga țară. Conform Studiului ”*Orașe Magnet - Migrație și navetism în România*” realizat de *Banca Mondială*, capitala în sine este nucleul zonei cu cea mai mare densitate de populație și companii și a atras:

- ⇒ *cea mai mare pondere de imigranți cu învățământ terțiar (41% din totalul migranților);*
- ⇒ *cea mai mare pondere de imigranți care lucrează ca manageri și profesioniști, datorită economiilor bazate pe servicii și a funcțiilor publice multiple - centre administrative, educaționale, de sănătate sau culturale de importanță națională;*
- ⇒ *cea mai mare pondere a migranților care lucrează în cele mai competitive și mai bine remunerate activități private, și anume IT&C și servicii financiare.*

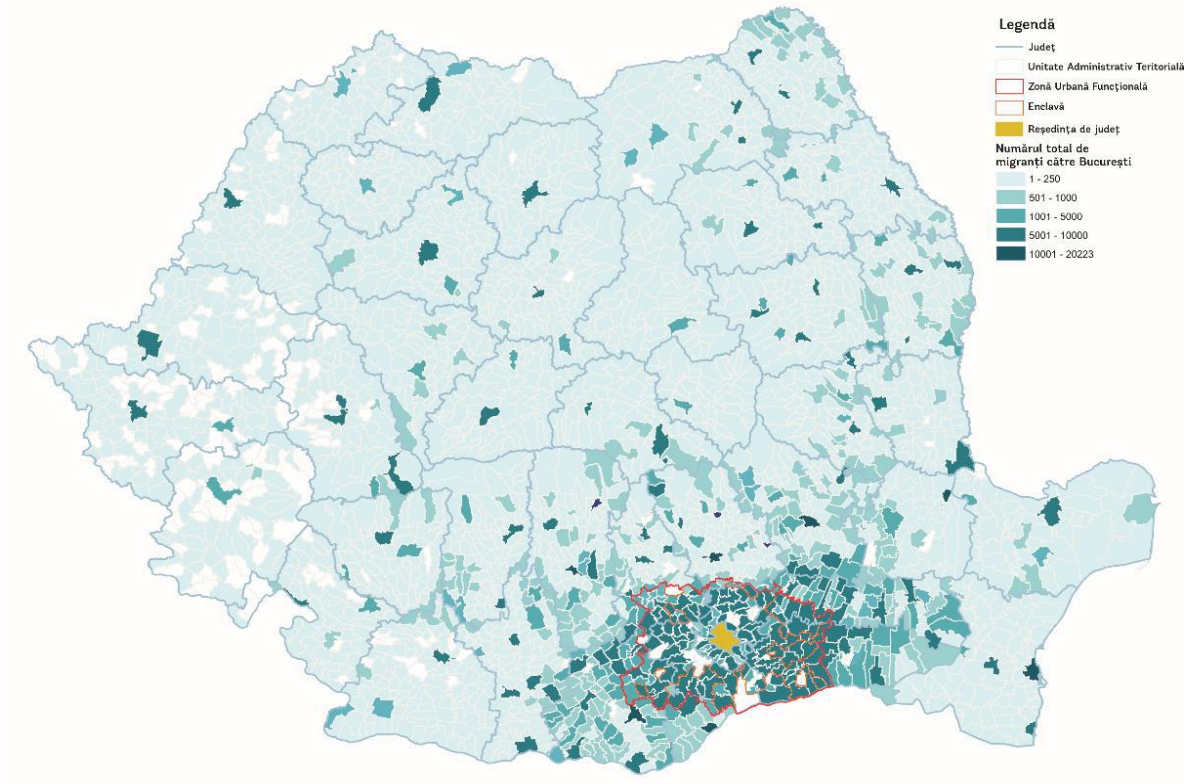

Fig. 2.28. Bazinul de atracție de noi rezidenți al Municipiului București, în perioada 2001-2011 [53]

Prin urmare, zona de captare a capitalei se extinde până la 100 km, în special în zonele ușor accesibile, cu o dezvoltare economică slabă, deoarece salariul mediu net lunar în București este cel puțin dublu decât în majoritatea județelor din jur (Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman), ceea ce îl face atractiv inclusiv pentru naveta pe distanțe lungi.

În perioada 2001 – 2011, conform datelor de la *Recensământul Populație și al Locuințelor*, capitala a atras peste 150.000 de noi rezidenți. În cele din urmă, Bucureștiul a intrat într-un continuu proces de suburbanizare. Acest lucru a făcut ca un număr semnificativ de cetățeni să părăsească orașul pentru a se stabili în localitățile din jur (mai ales din Ilfov, dar și din Giurgiu, Dâmbovița, Călărași sau Ialomița), unde costurile și condițiile de viață erau în general mai atractive, dar au continuat să lucreze în capitală. *Zona Urbană Funcțională* a Bucureștiului a fost cel mai de succes teritoriu în atragerea rezidenților la nivel național, aici stabilindu-se 291.246 locuitori în intervalul de 10 ani dintre ultimele două recensăminte. De altfel, procesul a continuat ulterior - statisticile Eurostat afirmă că cea mai mare pondere a locuințelor construite după 2000 în UE-28 a fost înregistrată județul Ilfov (36,8%). [54]

În privința **mediilor de rezidență ale persoanelor care își schimbă domiciliul dintr-o regiune în alta**, se remarcă faptul că în anul 2021 majoritatea zonelor urbane au pierdut locuitori în favoarea zonelor rurale, soldul în mediul urban fiind de – 27.719 persoane și în mediul rural de 27.719 persoane, în întreaga țară. Dintre acestea, **Regiunea București-Ilfov a furnizat un sold pozitiv atât în mediul urban** (9.901 persoane), **cât și în mediul rural** (6.673 persoane). Astfel, per total, **cea mai mare creștere de populație a fost înregistrată în județul Ilfov** - în urban 6.929 persoane și în rural 6.673 persoane.[55]

Ca urmare a faptului că regiunea București-Ilfov reprezintă un adevarat pol de atracție la nivel național, numărul stabilirilor de domiciliu înregistrat în perioada 2012-2021 a fost într-o continuă creștere, ceea ce implică și o rată de creștere multianuală a soldului schimbărilor cu domiciliul. De altfel, atât județul Ilfov, cât și municipiul București indică creșteri importante a stabilirilor cu domiciliul, dovadă fiind poziționarea pe un trend ascendent al soldului schimbărilor cu domiciliul, respectiv la nivel județean creșterea este de 13,45% (în 2021 față de valoarea înregistrată în 2012). În ceea ce privește municipiul București, situația este puțin diferită în sensul că între 2012-2016 soldul stabilirilor cu domiciliul se menține negativ, iar începând cu anul 2017 acesta se poziționează pe o traiectorie ascendentă, evidențiindu-se astfel o creștere substanțială a numărul stabilirilor cu domiciliul în capitală.

[53] *Sursa: Studiu Banca Mondială "Orașe Magnet - Migrație și navetism în România", anul 2017*
[54] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021 - 2030*
[55] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

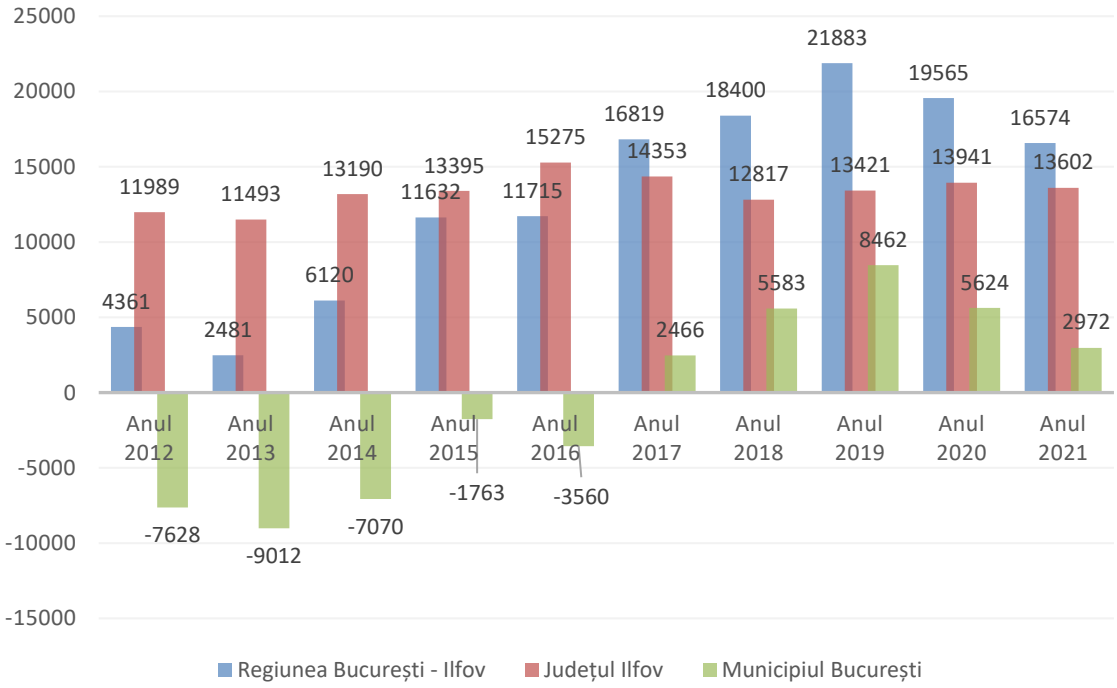

Fig. 2.29. Soldul schimbărilor de domiciliu la nivelul Regiunii București-Ilfov, Municipiului București și Județului Ilfov, în perioada 2012 – 2021 [56]

În ceea ce privește **migrația internațională**, ultimele date furnizate de *Inspectoratul General pentru Imigrări* relevă faptul că, la sfârșitul anului 2018, în București erau înregistrați 34.320 de străini cu ședere legală, adică 29% din totalul celor înregistrați la nivel național, dintre care 23.178 din state terțe (68% din total) și 11.142 din State Membre ale UE (32%). Spre comparație, în anul 2012, numărul străinilor cu drept de ședere din municipiul București era de 30.941, dintre care 19.288 din state țerțe și 11.653 din UE. Cei mai mulți dintre imigranți provin din China (13%), Turcia (11%), Franța (8%), Republica Moldova (7%), Italia (5%), Siria, Germania, Marea Britanie, Irak și Grecia.

Dacă în cazul cetățenilor din afara UE, Bucureștiul atrage 34% din totalul imigranților înregistrați la nivel național, fiind urmat de Ilfov cu 10% (rezultând o pondere de 44% la nivelul regiunii București-Ilfov), în cazul celor proveniți din UE, Bucureștiul are o pondere de doar 22%.

În timp ce străini proveniți din afara UE au migrat preponderent pentru reunirea familiei sau studii, cei din alte State Membre au venit în principal pentru un loc de muncă. Numărul străinilor care trăiesc în zona Bucureștiului este, așadar, în creștere, însă numai în cazul cetățenilor proveniți din afara UE, mai ales din Asia (Vietnam, China, Nepal, Sri Lanka), pe fondul deficitului de pe piața forței de muncă, care a condus la creșterea cotelor permise de muncitori străini până la circa 30.000/an. Pe de altă parte, interesul cetățenilor din alte State Membre pentru București se menține scăzut, la circa 15.000 – 20.000 de persoane care au

[56] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

solicitat drept de ședere. Pe de altă parte, trebuie menționat faptul că nu toate persoanele care solicită acest drept locuiesc efectiv, în majoritatea timpului, la București.

În ceea ce privește profilul imigranților și al emigranților temporari (cu schimbarea reședinței), cei mai mulți dintre aceștia sunt persoane tinere, în special cu vârsta cuprinsă între 20 și 40 de ani. Totuși, cel mai mare deficit migratoriu extern la nivelul Capitalei se înregistrează la grupele de vârstă 15-24 de ani, reprezentate, în general, de studenți. Această situație confirmă trendul crescător din ultimii ani al tinerilor care pleacă la studii în străinătate. De asemenea, tot aici regăsim tinerii care nu au absolvit o facultate, dar care își doresc un loc de muncă mai bine plătit în afara țării, aceștia fiind mult mai mobili decât cei cu vârsta mai înaintată, care au deja familie și o carieră în București.

Evoluția mișcării migratorii (inclusiv migrația internațională) la nivelul Regiunii București-Ilfov și al localităților componente este evidențiată în tabelul de mai jos:

Tab. 2.10. Evoluția mișcării migratorii a populației în Regiunea București-Ilfov, 2012-2021 (nr. persoane) [57]

Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația internațională)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Regiunea București-Ilfov	69.790	66.322	71.763	69.430	75.720	87.299	96.323	97.021	82.621	153.767
Municipiul București	52.383	49.539	52.271	49.463	52.979	64.645	74.100	73.165	59.033	129.908
Județul Ilfov	17.407	16.783	19.492	19.967	22.741	22.654	22.223	23.856	23.588	23.859
Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația internațională)	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Regiunea București-Ilfov	65.852	67.013	63.695	57.499	62.283	61.143	62.306	63.328	57.528	117.484
Municipiul București	60.900	62.198	57.745	51.074	55.060	53.172	53.097	53.221	47.982	107.432
Județul Ilfov	4.952	4.815	5.950	6.425	7.223	7.971	9.209	10.107	9.546	10.052

[57] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația internațională)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Regiunea București-Ilfov	14.110	19.248	20.936	13.811	11.281	14.929	14.021	11.943	-559	8.148
Municipiul București	12.250	16.522	18.952	11.592	7.860	12.825	12.711	10.511	-5.897	6.316
Județul Ilfov	1.860	2.726	1.984	2.219	3.421	2.104	1.310	1.432	5.338	1.832

Analizând datele prezentate, se constată un **sold pozitiv al schimbărilor de domiciliu**, inclusiv migrația externă, **atât la nivelul regiunii, cât și al municipiului București și județului Ilfov**. Soldul migratoriu (*diferența algebrică între numărul persoanelor sosite și cele plecate din municipiu*) a înregistrat valori negative doar în anul 2020 - la nivelul regiuni și a municipiului București - ca o consecință a crizei generate de *Pandemia Covid-19*.

În ceea ce privește situația plecărilor cu domiciliul în perioada analizată, se constată că atât municipiul București și județul Ilfov, cât și regiunea din care fac parte, au înregistrat creșteri spectaculoase în anul 2021 comparativ cu anul 2012, respectiv: 78,40% în regiune, 76,40% în București și cel mai mult în Ilfov - 102,98%.

Cu toate acestea, se observă în figura de mai jos că în fiecare an **numărul persoanelor plecate este mai mic față de numărul persoanelor stabilite în întreaga regiune**, ceea ce conduce la un sold pozitiv pe toată perioada analizată (cu excepția anului pandemic 2020) și o creștere a persoanelor sosite în anul 2021 comparativ cu anul 2012 cu 120,33%. Această situație s-a produs pe fondul creșterii numărului românilor ce se întorc din străinătate din cauza condițiilor şi drepturilor de muncă nesatisfăcătoare pentru imigranții români din străinătate, dar și imigranților din alte țări.

Totuși, Municipiul București a rămas destinația celor mai mari fluxuri de navetism din țară datorită salariilor competitive și a ofertei generoase de locuri de muncă, cu o influență considerabilă asupra teritoriilor învecinate. Conform Băncii Mondiale, singurele județe cu peste 10% din forța de muncă care lucrează în afara județului sunt cele din jurul Bucureștiului (Ilfov, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Dâmbovița și Teleorman), ceea ce indică faptul că municipiul este singurul capabil de atragere a unui număr semnificativ de lucrători de la peste 50 km.[58]

[58] *Sursa: Studiu Banca Mondială - "Orașe Magnet - Migrație și navetism în România", anul 2017*

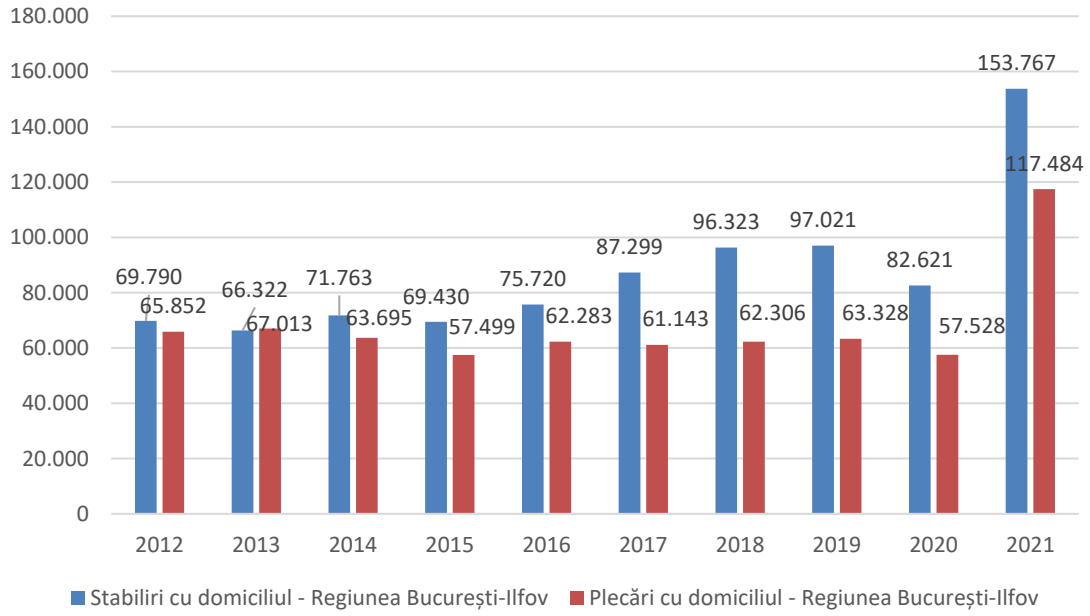

Fig. 2.30. Schimbările de domiciliu la nivelul Regiunii București-Ilfov în perioada 2012-2021

În ceea ce privește **prognozele privind evoluțiile demografice în perspectiva anului 2060**, în cea mai recentă lucrare (anul 2017) elaborată de Institutul Național de Statistică (INS) - *"Proiectarea populației României în profil teritorial la orizontul anului 2060"* - sunt prezentate posibilele schimbări în mărimea şi structura populației, pe baza unor ipoteze privind viitoarele tendințe ale principalelor fenomene demografice (fertilitatea, mortalitatea şi migrația), în contextul economic, social şi legislativ național.

În cazul României, studiul INS prognozează că populația României va scădea accentuat în următoarele decenii, fiind prezentate 3 scenarii în acest sens: cel constant estimează o scădere de la 19,4 milioane de locuitori în 2019 la 17,3-18,2 milioane în 2030, funcție de diferitele scenarii propuse (constant, pesimist, mediu, intermediar, optimist). Recensământul din 2021 va aduce însă informații noi care vor schimba punctul de plecare în realizarea prognozei, în sensul că acesta ar putea indica deja o populație de circa 18 milioane de locuitori, pe fondul unei migrații externe masive în ultimul deceniu. În acest context, valorile din 2030 ar putea fi chiar mai reduse.

Populația Regiunii București-Ilfov ar urma să crească până în 2030 de la 2,32 milioane de locuitori în 2019 la 2,37 milioane de locuitori în 2030 (în varianta medie), exclusiv pe fondul creșterii populației rezidente a județului Ilfov de la 485.000 de locuitori în 2019 la 597.000 în 2030. În schimb populația municipiului București va scădea de la 1,83 mil. în prezent la 1,77 mil. în 2030, mai ales pe fondul suburbanizării. Ritmul de creștere preconizat pentru regiunea București-Ilfov în perioada 2019-2030 (+3,6%) va fi cel mai ridicat din România, urmat fiind de județul Cluj (+3%) și Timiș (+2,4%). Toate celelalte județe ale României vor înregistra scăderi ale populației. În varianta intermediară, numărul de locuitori ai Municipiului București va ajunge la 1,80 milioane în 2030, iar populația județului Ilfov va crește la 602.000 persoane. Cu un rtim

de creștere de 4,9%, regiunea București-Ilfov va fi depășită de județul Cluj (+5,8%). Alte județe care vor înregistra o creștere a populației vor fi Timiș (+4%), Sibiu (+0,6%) și Iași (+0,4%).

În cazul scenariilor extreme (pesimist și optimist), populația regiunii București-Ilfov va ajunge în 2030 la 2,41 milioane de locuitori (1,81 mil. în București și 606 în Ilfov), respectiv la 2,36 mil. de locuitori (1,77 mil, în București și 593.000 în Ilfov). Notabil este faptul că, indiferent de scenariu, zona Bucureștiului, alături de Cluj și Timiș, vor fi singurele din România care vor continua să crească demografic în următorul deceniu.

2.5.2.3. DENSITATEA POPULAȚIEI

Din perspectiva densității populației, la nivel regional există indicația unei dinamici pozitive în ultimii ani. Conform bazei de date a INS, la nivelul anului 2021, **densitatea populației regiunii București-Ilfov înregistra o valoare de 1.456,10 loc/km², superioară atât mediei naționale de 82,7 loc/km², cât și mediei europene (EU 27) de 109 loc/km²**. Astfel, densitatea ridicată a populației regiunii conduce la creșterea atractivității pentru investiții, datorită existenței unui bazin extins de forță de muncă, dar și de consumatori.

De asemenea, se evidențiază un **ecart major între valoarea densității populației la nivelul Municipiului București, care atingea 9.018,37 loc/km² și valoarea de la nivelul județului Ilfov, de 298,54 loc/km²**. Cu toate acestea densitatea populației Capitalei a cunoscut o scădere ușoară cu 1,32% în 2021 față de 2012, comparativ cu densitatea populației județului Ilfov care a crescut, cu 29,6% față de situația din 2012.

După cum se poate observa în tabelul și figura de mai jos, cele mai dens populate localități la nivelul județului Ilfov sunt Chiajna cu 1.494 loc/km², Chitila (1.193,4 loc/km²) și Voluntari (1.150,9 loc/km2), iar la polul opus, cu o densitate a locuitorilor pe kmp mult mai scăzută, se situează localitățile: Nuci (53 loc/km²), Petrăchioaia (60,6 loc/km²) și Dascălu (80,8 loc/km²).

Tab. 2.11. Densitatea populației Regiunii București-Ilfov și a localităților/sectoarelor componente, anul 2021 [59]

	Suprafață (kmp)	*Populație*	*Densitate populație*
Regiunea București-Ilfov	*1.811*	*2.637.009*	*1.456,10 loc./kmp*
Județul Ilfov	*1.583*	*472.599*	*298,54 loc./kmp*
Municipiul București	*240*	*2.164.410*	*9.018,37 loc./kmp*
Sectorul 1	*70*	*263.363*	*3.762,32 loc./kmp*

[59] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online și Documentare statistice https://bucuresti.insse.ro/produse-si-servicii/publicatii-statistice/documentare-statistice/*

Sectorul 2	32	368.601	11.518,78 loc./kmp
Sectorul 3	34	490.032	14.412,70 loc./kmp
Sectorul 4	34	336.336	9.892,23 loc./kmp
Sectorul 5	**29**	**305.261**	**10.526,24 loc./kmp**
Sectorul 6	41	397.754	9.701,31 loc./kmp

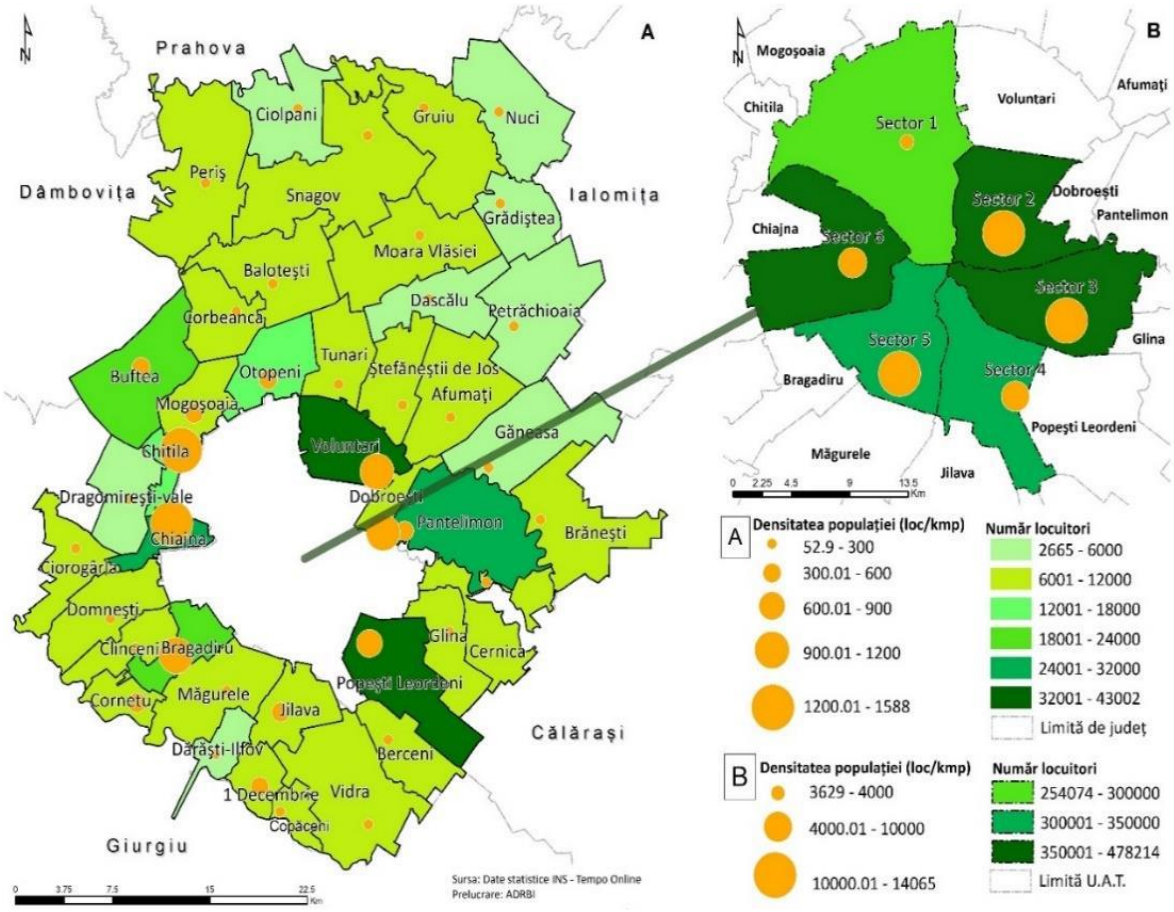

Fig. 2.31. Numărul populației domiciliate și densitatea locuitorilor, la nivelul Județului Ilfov (A) și al Municipiului București (B), în anul 2021 [60]

Totodată, în cadrul Municipiului București, **cele mai importante valori ale densității populației** se înregistrează în Sectorul 3 (14.412,70 loc/km²) și Sectorul 2 (11.518,78 loc/km²) și **Sectorul 5 (*10.526,24* loc/km²)**, iar cea mai scăzută în Sectorul 1 cu o densitate de 3.762,32 loc/km².

[60] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

2.5.3. STRUCTURA POPULAȚIEI DUPĂ ETNIE

Informațiile cu privire la structura etnografică la nivel de țară și regiune sunt disponibile doar pentru anul de referință 2011, când a fost realizat *Recensământul Populației.* Deși situația este posibil să se fi modificat semnificativ în intervalul 2011 – 2021, la momentul de față nu există nici o altă sursă disponibilă pentru actualizare.

Structura etnică, la nivelul regiunii București-Ilfov, conform *Recensământului Populației și Locuințelor din 2011*, reliefează existența a 63.424 de persoane care și-au declarat apartenența față de o etnie, respectiv 2,79%. **În municipiul București se înregistrează o pondere de 2,36% (220.064) de persoane de alte etnii**, iar județul Ilfov prezintă un total de 18.943 de persoane, reprezentând 4,87% din totalul populației.

La nivelul etniilor înregistrate în cadrul regiunii București-Ilfov ponderile cele mai ridicate le au: populația romă, care înregistrează 1,74% (39.607 persoane), populația maghiară cu 0,16 procente și cea turcă cu 0,13%, la acestea adaugându-se și celelalte etnii care însumează 1,74%, respectiv 10 480 de persoane. Cca. 86,3% din populația regiunii nu și-au declarat apartenența față de un grup etnic.

Populația Bucureștiului este astăzi mult mai puțin diversă etnic decât în era în perioada interbelică. Astfel, la recensământul din 1930, 80,8% dintre bucureșteni s-au declarat români, 10,8% evrei, 3,2% maghiari, 1,9% romi, iar restul de 3,3% de altă etnie (mai ales armeni, greci, ruși, slovaci, bulgari, polonezi etc.). Așadar, în intervalul 1930-2011, numărul evreilor a scăzut de aproape 70 de ori din cauza Holocastului și a migrației, cel al maghiarilor de circa 14 ori, cel al germanilor și armenilor de peste 10 ori, al grecilor de 6 ori etc. Unele comunități etnice, precum cele slovacilor, cehilor sau polonezilor au dispărut aproape complet, numărând astăzi câteva zeci de persoane. În schimb, numărul românilor, romilor, al turcilor și tătarilor s-a triplat, apărând și comunități noi (precum cea a chinezilor).

Comunitatea turcă este localizată în principal în Sectoarele 1, 2 și 4, maghiari și germani sunt răspândiți aproximativ egal în toate sectoarele capitalei, mai puțin în Sectorul 5, evrei sunt localizați majoritar în Sectoarele 1, 2 și 3, iar chinezi în Sectorul 2.

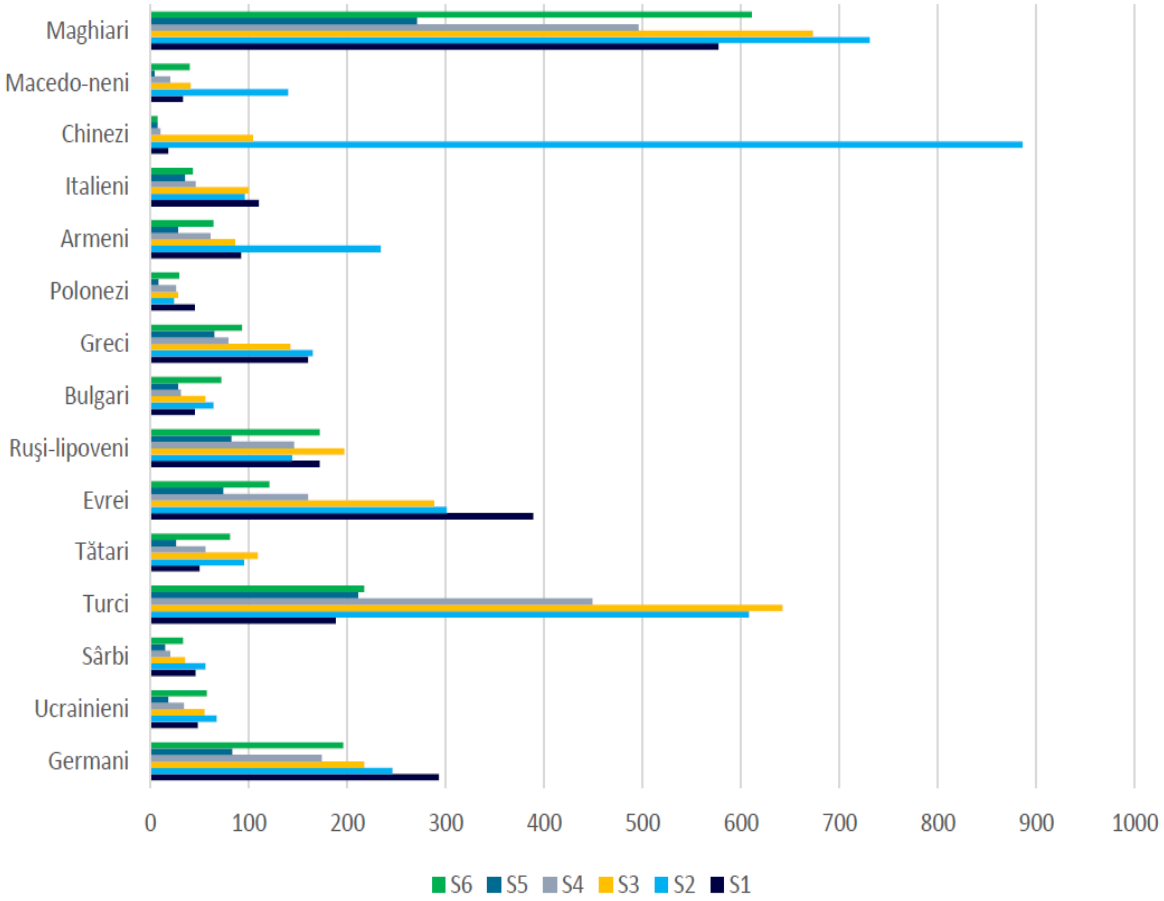

Fig. 2.32. Structura etnică a populației, pe sectoare ale Municipiului București, la RPL 2011 [61]

De asemenea, pe baza datelor de la recensământul din 2011, numărul romilor din București era de 23.973, în scădere față de cei 27.322 recenzați la recensământul din 2002. Studiul *"SocioRoMap – Ancheta experților locali privind comunitățile și grupările compacte de romi din România"*, realizat în anul 2017, indică existența în Capitală (mai puțin în Sectorul 3) a 110.205 persoane rome, adică de 3,4 ori mai multe decât cele înregistrate la recensământ, echivalând cu peste 5% din populația orașului.

În județul Ilfov numărul romilor identificați este de 23.581, față de doar 15.634 autodeclarați la recensământ. **Dacă în statisticile oficiale cei mai mulți romi locuiesc în Sectorul 5, conform acestui studiu Sectorul 2 este singurul cu o pondere de peste 10% a populației de etnie romă, iar Sectorul 4 cu ponderea cea mai redusă (sub 1%), în timp ce în Sectoarele 1, 5 și 6 aceasta variază între 1 și 5%. Pentru Sectorul 3 nu există informații.**

Chiar și în condițiile în care ponderea reală a populației roma este de 5-6%, peste 90% dintre bucureșteni sunt români. Bucureștiul rămâne astfel una dintre capitalele din Europa cele mai omogene din punct de vedere etnic, principala cauză fiind atractivitatea sa redusă

[61] *Sursa: Recensământul polulației și al locuințelor, anul 2011*

pentru străini. Conform datelor Eurostat preluate cu ocazia recensământului din 2011, Bucureștiul are o pondere de sub 2,5% a rezidenților născuți în altă țară, depășind din această perspectivă doar Sofia și Varșovia. Alte capitale din regiune înregistrează procente mult mai ridicate ale rezidenților născuți în străinătate (5% în Bratislava, 7% în Budapesta, 15% în Praga, 31% în Viena etc.).

Totodată, la recensământul din 2011 în municipiul București au fost recenzate 30.567 de persoane (16.048 bărbați și 14.519 femei) care au avut vreodată reședința anterioară în străinătate pentru minim un an, reprezentând 1,6% din totalul locuitorilor. Totuși, cea mai mare parte dintre acestea (59%) erau de etnie română, în timp ce doar 41% erau de altă etnie, cu sau fără cetățenie românească. Cei mai mulți dintre aceștia erau turci (12%), chinezi (8%), ruși lipoveni, greci și italieni (câte 3% fiecare). După țara de proveniență, 27% provin din Republica Moldova, 6% din Bulgaria, 6% din Ucraina, 5% din Turcia, 4% din Italia, 4% din China, 4% din Federația Rusă etc.

În ceea ce privește **profilul confesional**, la recensământul din 2011, **majoritatea de 84,3% dintre locuitorii Capitalei s-au declarat ortodocși**, 1,2% romano–catolici, și 2,7% de alte confesiuni minoritare sau atei, dintre care majoritatea sunt musulmani - în principal în sectoarele 2, 3 și 6, atei și penticostali – concentrați în principal în sectoarele 1, 5 și 6, adventiști, greco-catolici și baptiști. Totodată, pentru 11,8% dintre locuitori nu se cunoaște confesiunea religioasă pentru că nu au fost recenzați direct, lipsind de la reședință. Totuși, pe baza rezultatelor de la recensămintele anterioare, ponderea covârșitoare a acestora este reprezentată tot de ortodocși, al căror procent ajunge la 95-96% din totalul populației.

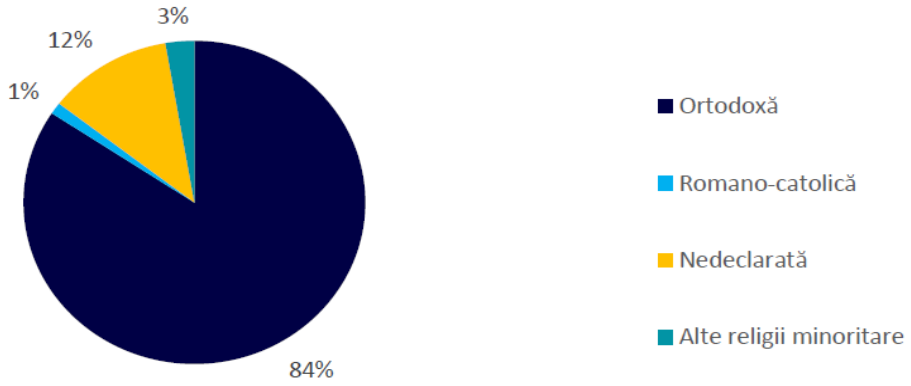

Fig. 2.33. Profilul confesional al populației municipiului București [62]

De altfel, Bucureștiul este mult mai omogen confesional decât orice alt oraș-capitală din această zonă a Europei și are o pondere nesemnificativă a ateilor (sub 1%).

[62] *Sursa: Recensământul Polulației și al Locuințelor, anul 2011*

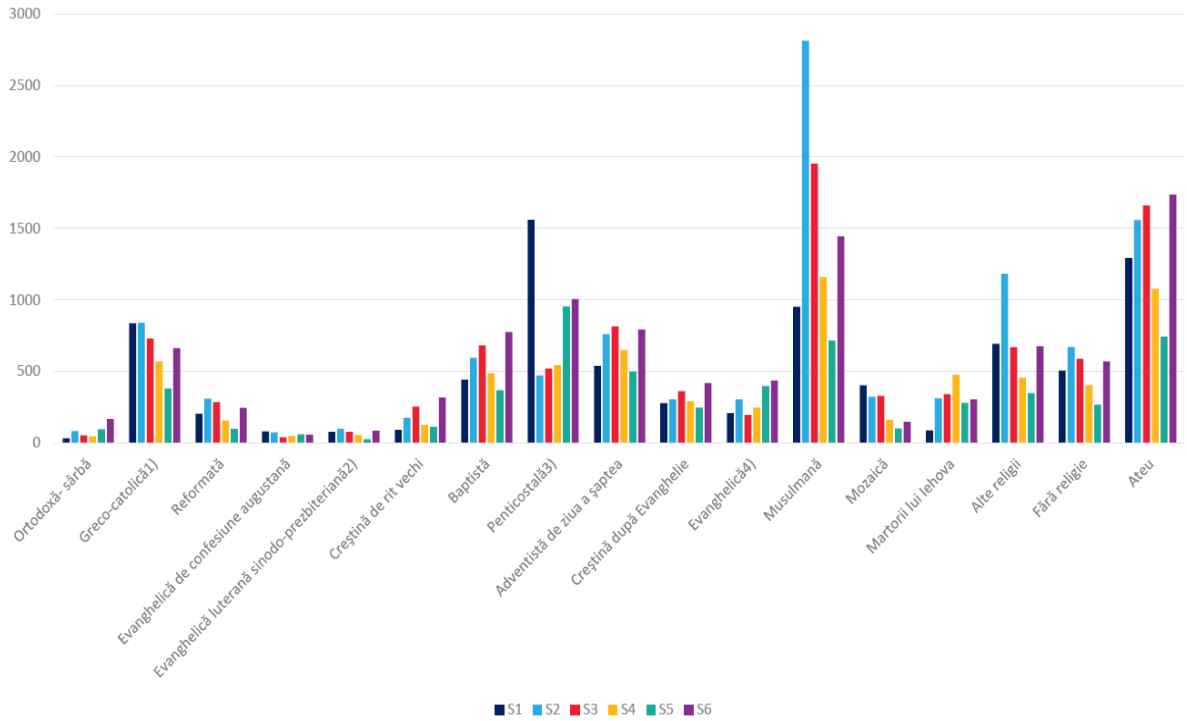

Fig. 2.34. Profilul confesional minoritar pe sectoare ale Municipiului București, la RPL 2011

Spre comparație, la recensământul din 1930, doar 76% dintre locuitorii Bucureștiului s-au declarat ortodocși, 12% mozaici, 6% romano-catolici, 2% greco-catolici, 2% evanghelici-luterani, 1% reformați calvini, iar 1% de altă religie. Așadar, Capitala și-a pierdut mult din diversitatea confesională, comunitățile de reformați, evanghelici sau mozaici reducându-se de zeci de ori pe fondul migrației maghiarilor, germanilor și evreilor. A crescut în schimb numărul de adepți ai cultelor neoprotestante (penticostali, adventiști, baptiști, martori ai lui Iehova etc.), mai ales în rândul etnicilor romi.

3. PROFILUL ECONOMIC AL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

3.1. PERSPECTIVA DE ANSAMBLU A ECONOMIEI

Performanța unui stat din punct de vedere economic este dată de nivelul său actual de dezvoltare, de productivitatea afacerilor și, într-o lume a piețelor integrate, de capacitatea sa de a exporta bunurile și serviciile pe care le produce.

Activitatea economică este definită ca fiind ,,*acel proces economic care reflectă faptele, actele, comportamentele și deciziile oamenilor prin care au loc atragerea și utilizarea resurselor pentru a produce bunuri și servicii în scopul satisfacerii intereselor economice*" [63]. O altă definiție a conceptului de activitate economică este dată de reglementările financiar – fiscale conform cărora ,,*activitatea economică este ansamblul faptelor și actelor referitoare la atragerea și utilizarea resurselor economice în vederea producerii, distribuției, circulației și consumului de bunuri sau de servicii, în funcție de nevoi și de interes, în scopul obținerii de profit*" [64]. Activitățile economice pot fi definite și ca reprezentând "*ansamblul acțiunilor umane prin care se urmărește obținerea de bunuri materiale și servicii de orice fel, necesare satisfacerii trebuințelor de viață normală, în condițiile unor resurse limitate*" [65].

Industria contribuie la crearea de locuri de muncă, inovare și exporturi și este interdependentă cu activitățile de servicii. Multe activități de servicii, cum ar fi transport, informații și comunicații, depind de industria care produce echipamente și tehnologii pe care ulterior le folosim în diferite servicii. Piața internă a mărfurilor este unul dintre cele mai importante priorități ale UE, scopul ei major fiind crearea unui mediu prietenos pentru întreprinderi și consumatori. Crearea unei piețe unice pentru sectorul serviciilor - unul dintre principalele motoare ale economiei UE - se bazează în mare măsură pe oportunitățile disponibile pentru persoanele juridice de a presta servicii pe întreg teritoriul Uniunii, precum și pentru alte întreprinderi și persoane fizice de a accesa astfel de servicii.

Potrivit ***Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030***, ***obiectivul general*** prevăzut pe baza indicațiilor Uniunii Europene, se referă la ,,*Promovarea unor practici de consum și producție sustenabile*." O abordare realistă a acestei arii presupune evaluarea modelului de producție și consum pe care s-a bazat evoluția economiei Românesti în ultima perioadă de timp, în scopul identificării soluțiilor pentru reducerea consumului de resurse materiale pe unitate de valoare adaugată brută (VAB) și

[63] *Sursa: Anca Streinu - Dicționar de Economie, Editura Niculescu, București, 2001*
[64] *Sursa: Codul fiscal român*
[65] *Sursa: D. Ciucur, I. Gavrilă, C. Popescu – Economie, Editura Economică, București, 1999*

decuplării dinamicii produsului intern brut (PIB) de cea a consumului integrat de resurse materiale și energetice, precum și de impactul negativ asupra mediului.

Estimarile preliminare conduc la concluzia că, prin aplicarea unor instrumente adecvate de politică economică, în perioada 2008-2030 productivitatea resurselor materiale și energetice consumate poate crește cu o rata medie anuala de 3-4% prin:

- *ajustarea macrostructurii economiei - creșterea ponderii serviciilor la 60% în anul 2020 și 70% în anul 2030) precum și a structurilor intrasectoriale (reducerea ponderii subsectoarelor energo și material intensive în industrie);*
- *reducerea cu minimum 1,2-1,5% pe an a consumurilor specifice de materiale și energie și a pierderilor în industria prelucratoare, în sectoarele energetic și rezidențial, transporturi și construcții;*
- *creșterea cu 2-3% pe an a ponderii produselor cu valoare adaugată mare, bazate pe tehnologii medii și înalte, precum și a serviciilor, în structura exportului;*
- *ameliorarea semnificativă a performanțelor tehnico-economice și a calității produselor și serviciilor în scopul creșterii gradului de valorificare a resurselor consumate;*
- *îmbunatățirea managementului comercial, a procedurilor de achiziție a materiilor prime (în special a celor energetice), materialelor, componentelor și serviciilor.*

Prin realizarea acestor obiective, care sunt pe deplin fezabile, se estimează că peste 60% din creșterea economică se poate realiza fără consumuri suplimentare de resurse materiale și energetice. Cresterea productivității resurselor consumate va conduce, în același timp, la reducerea ritmului de epuizare a rezervelor la principalele categorii de materii prime și va contribui la reducerea costurilor, ameliorarea competitivității și la asigurarea sustenabilității creșterii economice.

Dacă ***obiectivul național Orizont 2020*** a presupus *„decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adaugată și apropierea de indicii medii de performanță ai UE privind sustenabilitatea consumului și producției."*

Obiectivul național Orizont 2030, are în vedere*: „apropierea de nivelul mediu realizat la acea data de țările membre UE din punctul de vedere al producției și consumului durabile."*

În completarea deziderateloor de mai sus vine și ***Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030***, potrivit căreia pe plan economic este nevoie de garantarea unei creșteri economice pe termen lung de care să beneficieze cetățenii României. Deși economia unei țări adeseori se măsoară prin cifre, care nu iau în considerare potențialul cetățeanului, transformarea economiei într-una durabilă și competitivă necesită un nou mod de acțiune care să se centreze pe inovație, optimism și reziliența cetățenilor.

Indicatorul tradițional pentru compararea regiunilor din punct de vedere al nivelului de dezvoltare la nivelul Uniunii Europene este *Produsul Intern Brut (PIB)*, care reprezintă, potrivit Studiului de caz *"Alocarea către statele membre a finanțării aferente politicii de*

coeziune pentru perioada 2021-2027": „*o măsură standard a bogăției unei țări, exprimată prin valoarea monetară a tuturor bunurilor și serviciilor produse într-o anumită perioadă de timp în cadrul economiei*".

Regiunea București - Ilfov este singura regiune mai dezvoltată din România cu un PIB/locuitor de 160% din media UE (PCS, 2019). **Regiunea București - Ilfov generează peste 27% din PIB național,** are o rată de ocupare de 89,4% și un nivel al șomajului de 1,1%, acționând ca un magnet pentru investiții și resurse umane datorită locurilor de muncă, oportunităților și a mediului vibrant al Municipiului București.

Astfel, în anul 2019, regiunea București-Ilfov contribuia cu 27,46%, la formarea PIB-ului național, fiind urmată de regiunile: Nord Vest, Sud-Muntenia și Centru cu o contribuție medie de 11-12%. Analizând și contribuția intra-regională, decoperim că municipiul București contribuie la formarea PIB-ului național cu 24,67%, iar județul Ilfov cu doar 2,78% pe toată perioada supusă analizei 2012 – 2019, iar din totalul PIB-ului regional municipiul București acoperă cca. 90%, restul de 10% fiind contribuția județului Ilfov.

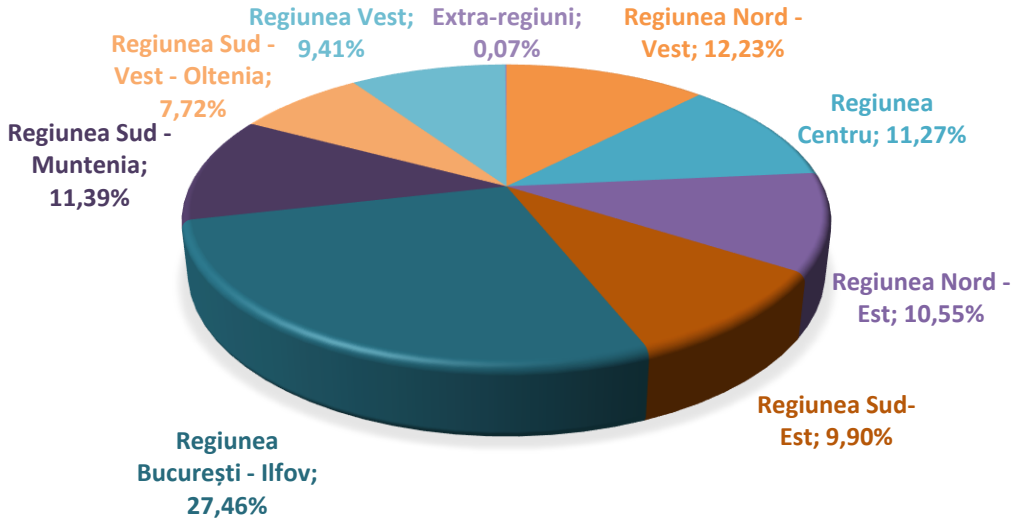

Fig. 3.1. Contribuția regiunilor la formarea PIB-ului national, anul 2018 [66]

În context național, ***PIB-ul pe cap de locuitor*** măsurat în euro/locuitor, prezintă o creștere uniformă de peste 50% în fiecare din regiunile de dezvoltarea ale țării. **Regiunea București - Ilfov se poziționează în permanență pe locul 1 în topul național**, cu un PIB/locuitor dublu față de valoarea înregistrată ca medie pe țară (11.700 euro/locuitor în 2019).

[66] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

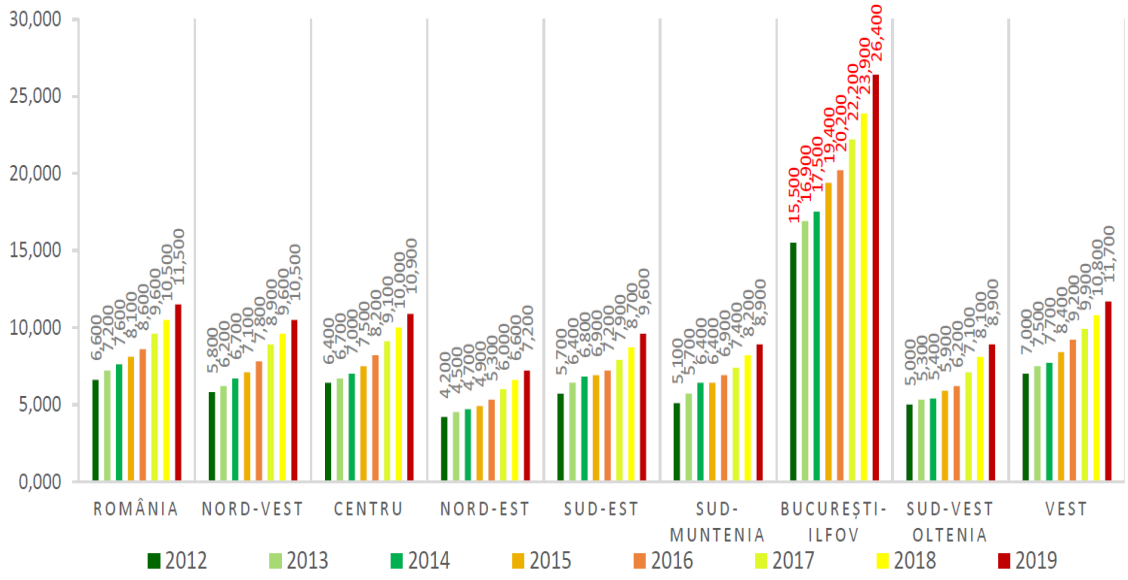

Fig. 3.2. PIB-ul pe locuitor (euro/locuitor) la nivel național și pe regiuni de dezvoltare [67]

În cazul ***PIB-ului pe locuitor intra-regional***, se pot observa diferențe semnificative între București și Ilfov. Analiza principalilor indicatori macroeconomici indică o dezvoltare accelerată a municipiului București în perioada post-criză, respectiv o creștere procentuală a PIB(PPS) / locuitor de peste 80%, în intervalul 2009-2019. În comparație cu alte capitale din regiune (la nivel NUTS 3), Bucureștiul a avut cel mai rapid ritm de creștere economică în ultimul deceniu, ajungând în prezent la valori apropiate de cele ale campionilor regionali (Varșovia și Praga).

Astfel, **la nivelul Bucureștiului, PIB-ul pe cap de locuitor depășește atât media înregistrată la nivel național** (6.600 euro/loc în anul 2012 și 11.700 euro/loc în anul 2019), **cât și pe cea de la nivel regional** (15.700 euro/loc în anul 2012 și 26.800 euro/loc în anul 2019 pe întreaga perioada analizată.

Dacă PIB-ul pe locuitor în București a crescut cu aproximativ 80,47%, de la 16.900 euro/locuitor în anul 2012 la 30.500 euro/ locuitor în anul 2019, la nivelul județul Ilfov acesta a crescut cu 34%, de la 9.700 euro/locuitor în anul 2012, la 13.000 euro pe locuitor în anul 2019. [68]

[67] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București – Ilfov 2021-2027*

[68] *Sursa: INS - Conturi naționale regionale 2018-2019: https://insse.ro/cms/ro/content/conturi-na%C5%A3ionale-regionale-2018-2019*

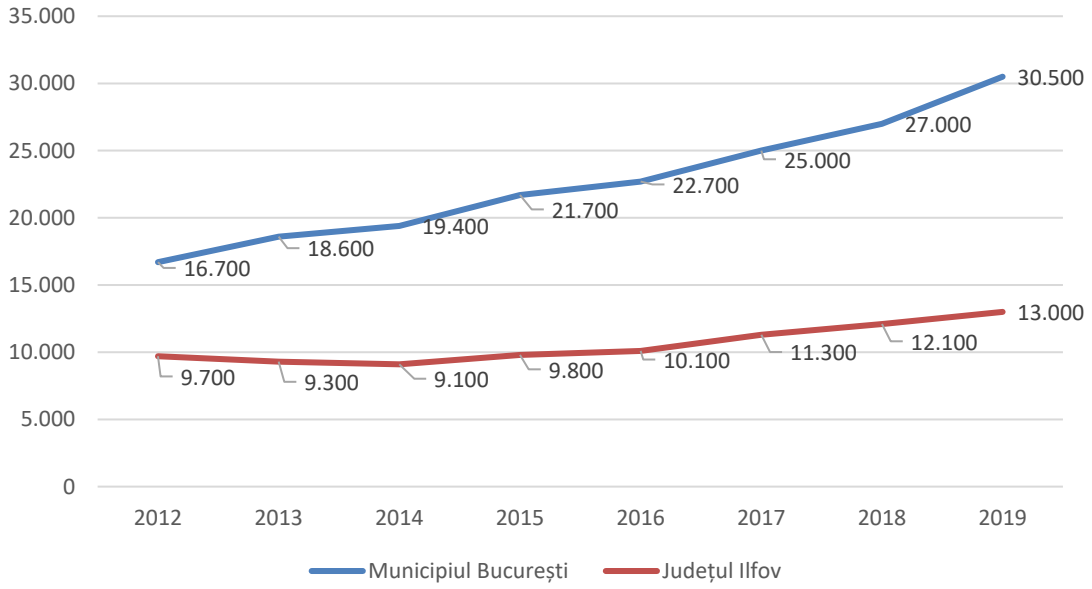

Fig. 3.3. Evoluția PIB (PPS)/locuitor în perioada 2012-2019 [69]

În ceea ce privește **Județul Ilfov**, acesta **contribuie cu numai 10% la PIB regional**, rata de ocupare este de 62,8%, față de 97,7% în Municipiul București, iar câștigurile salariale sunt mai mici cu aproximativ 30%. Disparitățile dintre București și Ilfov sunt vizibile și în ceea ce privește numărul de întreprinderi, participarea la educație, accesul la servicii publice.

Analiza ***indicilor de disparitate ai PIB regional pe locuitor***[70] arată că 9 din totalul celor 41 de județe și municipiul București înregistrează indici superiori mediei naționale (indicele național având valoarea 100), indicând un nivel de dezvoltare economică superior și o dezvoltare mai accelerată. Au înregistrat indici superiori mediei naționale, în anul 2019, în ordine descrescătoare: **municipiul Bucureşti**, Cluj, Timiș, Braşov, Ilfov, Constanța, Sibiu, Gorj și Arad. Regiunile Bucureşti-Ilfov şi Vest au înregistrat indici superiori indicelui mediu național în anul 2019, iar restul regiunilor înregistrând indici cuprinşi între 62,8% - 94,1%.

După cum se poate observa în graficul de mai jos, **cele mai mari valori pentru agregatele *produsul intern brut, venitul primar net* şi *venitul disponibil net al gospodăriilor populației* au fost înregistrate, în anul 2019, de regiunea Bucureşti-Ilfov**: produsul intern brut regional (292.431,4 lei), venitul primar net regional (168.167,3 lei) şi venitul disponibil net (138.427,1 lei). La cealaltă extremă, cele mai mici valori au fost înregistrate în regiunea Sud-Vest Oltenia: produsul intern brut regional (81.735,0 lei), venitul primar net regional (43.726,7 lei) şi venitul disponibil net (48.046,8 lei).

[69] *Sursa: Prelucrare date INS - Conturi naționale regionale 2018-2019: https://insse.ro/cms/ro/content/conturi-na%C5%A3ionale-regionale-2018-2019*

[70] *Notă: Indicii de disparitate au fost calculați ca raport între produsul intern brut pe locuitor la nivel de județ și produsul intern brut pe locuitor la nivel național*

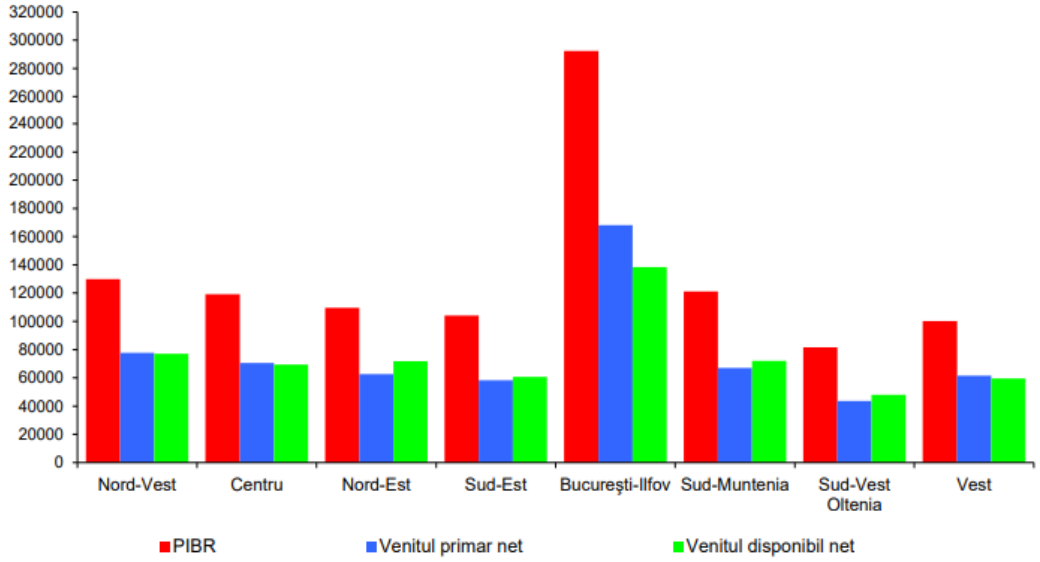

Fig. 3.4. PIBR, Venitul primar net și Venitul disponibil net pe regiuni, în anul 2019 (milioane lei) [71]

În ceea ce privește ***Valoarea Adăugată Brută Regională (VABR) pe sectoare economice,*** analiza relevă trasătura caracteristică a unei regiuni de capitală și anume contribuția majoritară a sectorului terțiar (servicii și comerț) la formarea VABR (de peste 78%), urmată de cea a sectorului secundar (industrie și construcții) cu peste 21% și de cea a sectorului primar (agricultura, silvicultura) cu doar 0,51% din VABR.

Valoarea adăugată brută (VAB) pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2 înregistrată în Municipiul București, în perioada 2015-2019, se prezintă astfel:

Tab. 3.1. Valoarea adăugată brută (VAB) pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2 în perioada 2015-2019 [72]

-milioane lei prețuri curente-

Denumire	2015	2016	2017	2018	2019
REGIUNEA BUCUREŞTI-ILFOV					
Valoarea adăugată brută	**173.062,0**	**186.144,7**	**211.024,6**	**232.079,9**	**264.817,2**
MUNICIPIUL BUCUREŞTI					
Valoarea adăugată brută	**156.328,4**	**167.753,6**	**189.131,9**	**207.654,9**	**237.976,5**
Agricultură, silvicultură și pescuit	*104,4*	*443,5*	*636,2*	*886,4*	*1.288,6*

[71] *Sursa: Prelucrare date INS - Conturi naționale regionale 2018-2019: https://insse.ro/cms/ro/content/conturi-na%C5%A3ionale-regionale-2018-2019*

[72] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București și INS - Conturi naționale regionale 2018-2019*

Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	*26.674,1*	*25.337,7*	*26.191,3*	*24.918,7*	*30.805,2*
Construcții	*11.422,2*	*12.521,9*	*11.549,6*	*14.966,3*	*15.157,3*
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	*27.468,0*	*30.802,2*	*36.876,6*	*40.265,0*	*45.042,7*
Informații și comunicații	*20.655,4*	*21.976,4*	*26.022,2*	*27.833,6*	*33.549,7*
Intermedieri financiare și asigurări	*14.665,9*	*15.157,7*	*13.230,2*	*15.222,3*	*15.474,9*
Tranzacții imobiliare	*7.748,4*	*7.883,8*	*12.776,5*	*12.079,7*	*13.956,5*
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	*25.095, 3*	*27.052,8*	*31.856,2*	*35.599,1*	*41.692,5*
Administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială	*15.022,6*	*18.898,8*	*21.601,7*	*26.210,4*	*30.014,8*
Activități culturale și spectacole, reparații de produse de uz casnic și alte servicii	*7.472,4*	*7.679,0*	*8.391,4*	*9.673,4*	*10.994,3*

În ceea ce privește structura economiilor de la nivelul orașelor-capitală, **Bucureștiul se remarcă printr-o pondere ridicată (peste 50%) a valorii adăugate brute din sectorul *industriilor*, din cel *IT&C* și al *serviciilor***, cu precădere în ceea ce privește *comerțul*, *activitățile profesionale, științifice și tehnice* (cercetare, publicitate, etc), *serviciile administrative și activitățile de servicii suport*, *informații și comunicații* (telecomunicații, serviciile către întreprinderi - inclusiv software - etc.), *administrație publică, educație*, *sănătate*, *etc*. Așadar, un mix de activități destul de puțin intensive în cunoaștere și de activități din categoria high-tech, care răspunde, într-o oarecare măsură, celor două segmente mari de ocupare: persoanele cu studii medii și cele cu studii superioare. De asemenea, ***tranzacțiile imobiliare*** - *dezvoltări imobiliare, închirieri, vânzări, administrări de imobile*, *etc*. - reprezintă activitățile

economice care au înregistrat una dintre cele mai mari creșteri a valorii adăugate brute în ultimul deceniu.

Deși **Regiunea București-Ilfov** este cea mai dezvoltată regiune din România și se încadrează în categoria regiunilor dezvoltate la nivel european, aceasta **are un nivel de competitivitate relativ scăzut**, ce o clasează în a doua jumătate a clasamentului european.

Astfel, din punct de vedere al competitivității, **Regiunea București-Ilfov se confruntă cu importante disparități intraregionale, dar se remarcă în raport cu media UE prin dimensiunea potențială a pieței și eficiența forței de muncă**. Infrastructura (accesibilitate auto, pe cale ferată și aeriană) reprezintă principalul dezavantaj în comparație cu alte regiuni-capitală din regiune. Având însă în vedere faptul că regiunea concentrează principalii actori economici la nivel național, precum și o pondere ridicată de forță de muncă specializată și de studenți, este probabil ca valoarea indicatorilor la nivel regional/ local să fie mai favorabilă.

Cu o valoare a indicelui competitivității regionale de -0.10, București-Ilfov se află pe **locul 151 din 268 regiuni UE**, fiind afectată de vulnerabilități în ceea ce privește: nivelul de pregătire tehnologică, valorificarea potențialului de inovare, serviciile publice și calitatea vieții.

Pentru a-și îmbunătăți competitivitatea, Regiunea București-Ilfov ar trebui să acționeze pe următoarele paliere: calitatea instituțiilor, stabilitatea macroeconomică, sănătatea, educația de bază, eficiența pieței forței de muncă, pregătirea tehnologică și sofisticarea afacerilor.

În ultimii ani, dezvoltarea economică a capitalei a cunoscut un accentuat trend ascendent, în schimb, **din punct de vedere al competitivității, municipiul București se situează pe poziții inferioare în diversele clasamente la nivel european**, având o performanță slabă în ceea ce privește majoritatea dimensiunilor competitivității, față de restul capitalelor similare. Astfel, **capitala se impune prin *dimensiunea pieței, eficiența forței de muncă, costuri reduse și infrastructură TIC*, dar alți factori - *infrastructura de transport, calitatea vieții și capacitatea instituțiilor* - necesită o abordare prioritară.**

La nivel național însă, **Bucureștiul și-a consolidat în ultimii 10 ani poziția competitivă în *domeniul energetic*** (aici au sediul cele mai mari companii din domeniul petrolier, al hidroenergiei, al producerii de energie termică, a transportului, distribuției și comerțului de energie electrică etc.), al ***intermedierilor financiare și asigurărilor*** (aici există sediile a peste 95% dintre băncile și societățile de asigurări din țară), al ***pieței de real-estate*** (mai ales pe segmentul de birouri și spații logistice), al ***serviciilor profesionale și tehnice*** (pe fondul stocului de forță de muncă cu studii superioare, competențe lingivistice), al celor ***administrative și suport*** (pe fondul schimbării unor comportamente de consum ale agenților economici și populației, care tind să externalizeze tot mai multe activități) și al sectorului de ***servicii de interes social*** (mai ales sănătate: spitale, clinici private și laboratoare și educație).

În schimb, **Bucureștiul a pierdut în ultimii 10 ani din importanța pe care o avea la nivel național în domenii precum *industria*** - mai ales ramurile precum industria textilă, a pielăriei, poligrafică, a materialelor de construcții, metalurgică, a prelucrării metalelor, a

echipamentelor electrice, a mașinilor și utilajelor, a mobilei etc., care necesitau forță de muncă ieftină și norme permisive de poluare, greu compatibile cu ale unei capitale, fără a mai vorbi despre presiunea imobiliară asupra suprafețelor ocupate de fabrici - ***construcțiile***, ***comerțul, transporturile, turismul*** – unde cauzele sunt legate de un mix de factori: nivelul redus al investițiilor publice, lipsa de forță de muncă, etc. – și chiar și ***IT&C*** - dominat în București de subramura comunicațiilor, mai puțin dinamice, și limitat de numărul absolvenților de studii de specialitate (mai puțin de 3.000/an). [73]

Din analiza indicatorilor referitori la **activitatea întreprinderilor din regiune** se constată o stabilitate care se manifestă diferențiat la nivelul claselor de mărime și al sectoarelor de activitate economică din municipiul București față de cele din județul Ilfov. Analiza împărțirii întreprinderilor active pe clase de mărimi scoate în evidență faptul că **90,84% din numărul total de întreprinderi active în regiune este reprezentat de microîntreprinderi** cu până la 9 salariați, urmând cu aprox. 8% întreprinderile mici cu până la 49 de angajați, 1,5% întreprinderile mijlocii cu până la 250 angajați și restul de aproximativ 0,35% fiind întreprinderile mari cu peste 250 angajați.

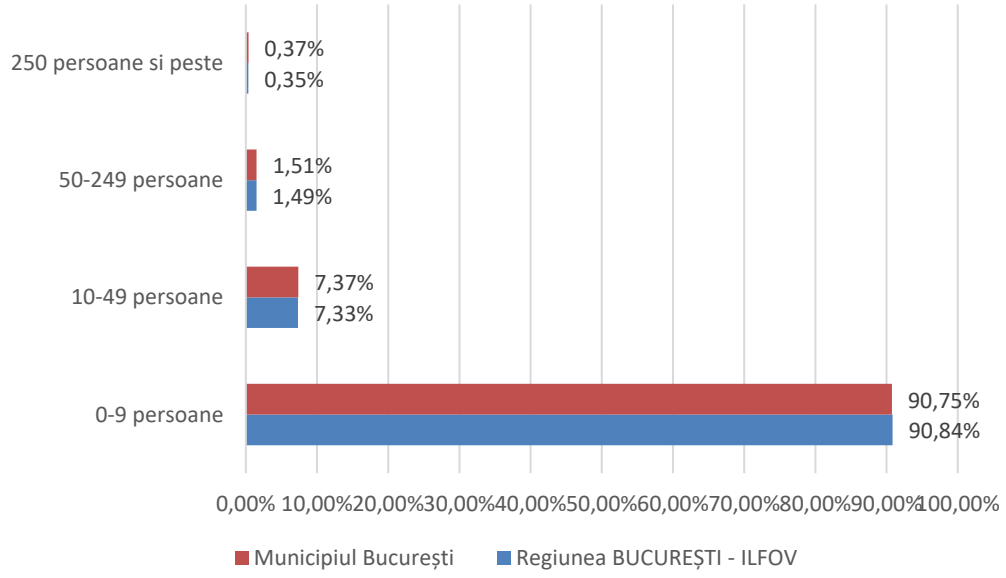

Fig. 3.5. Întreprinderi active pe clase de mărime în regiunea București Ilfov și Municipiul București, anul 2021 [74]

În valori concrete, numărul de întreprinderi active pe principalele activități ale economiei naționale, în regiunea București Ilfov, prezintă o evoluție pozitivă pe toată perioada anilor supuși analizei 2015 – 2021, după cum urmează: în agricultură numărul total de întreprinderi prezintă o scădere de 2,56%, de la 1.091 întreprinderi active în anul 2015, la 1.063 în anul 2021.

[73] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*
[74] *Sursa: Prelucrare date INS – baza de date Tempo Online*

Industria crește ușor cu 3,87%, de la 9.064 întreprinderi active, la 9.415 întreprinderi la finalul perioadei, iar în domeniul construcțiilor numărul de întreprinderi active crește cu 37,78%, de la 11.233 întreprinderi în 2015, la 15.477 întreprinderi în anul 2021.

Analiza pe clase de mărime a întreprinderilor de **la nivelul Municipiului București** arată că, în anul 2021, 90,75% din unitățile locale active înregistrau 0-9 angajați, 7,37% angajau între 10 și 49 angajați, 1,51% - între 50 și 249 angajați, iar restul de 0,37% corespundeau criteriului întreprinderilor mari și foarte mari, cu peste 250 angajați. Această distribuție este asemănătoare distribuției la nivel regional și național, dar, comparativ cu distribuția la nivel național, municipiul București înregistrează **ponderi mai ridicate în categoriile 0-9 angajați** (cu 0,7% mai mult decât la nivel național) **și peste 250 angajați** (0,37% față de 0,31% la nivel național). Aceste diferențe indică, pe de-o parte, dezvoltarea mai puternică a antreprenoriatului față de alte zone din țară, și, pe de altă parte, **atractivitatea capitalei pentru companiile mari și foarte mari.**

Astfel, pe de-o parte, ponderea ridicată a sectorului IMM, și în special a clasei micro, din totalul unităților locale active din Capitală reflectă flexibilitatea mediului de afaceri local, impusă de condițiile în permanentă schimbare ale economiei și de dinamica regională. Pe de altă parte, această distribuție pe clase de mărime indică o potențială vulnerabilitate în cazul unei crize economice viitoare, subliniind nevoia unor măsuri pentru sprijinirea și creșterea sustenabilității inițiativelor antreprenoriale.

În ceea ce privește **repartiția** subunităților companiilor (sediu central, sediu unic, punct de lucru) din municipiul București **pe clase de mărime și sectoare administrative**, se poate observa că Sectorul 1 polarizează cele mai multe dintre unitățile medii, mari și foarte mari, diferența diminuându-se în cazul unităților cu 10-49 salariați. Doar în cazul sediilor și punctelor de lucru cu 0-9 salariați, topul este condus de Sectorul 2, urmat de sectoarele 3 și 1. La polul opus, **Sectorul 5 înregistrează cel mai mic număr de întreprinderi pe toate palierele.**

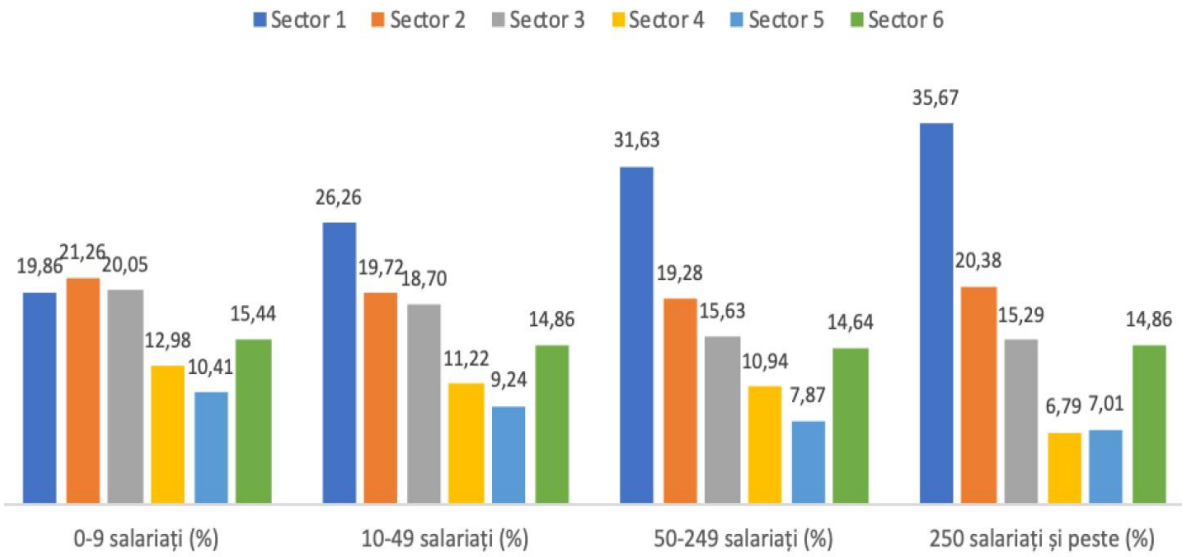

Fig. 3.6. Repartiția pe clase de mărime și sectoare administrative a subunităților companiilor din municipiul București

Analizând numărul de **întreprinderi active pe activități ale economiei naționale**, putem observa că, la nivelul anului 2021, în regiunea Bucureşti-Ilfov numărul cel mai mare de întreprinderi active se regăseşte în sectorul terțiar (servicii și comerț), acoperind aproximativ 84% din numărul total de întreprinderi active, iar din acesta comerțului are aproximativ 26%.

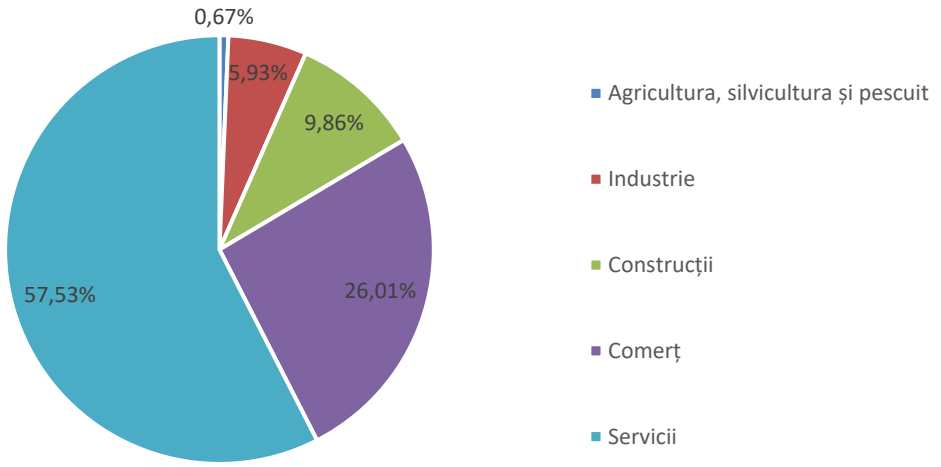

Astfel, repartiția firmelor pe sectoare ale economiei (comerț, servicii, industrie) respectă distribuția națională a acestora din punct de vedere al ponderilor deținute. Capitalul privat este, de asemenea, predominant și corespunde, în principal, microîntreprinderilor și întreprinderilor mici.

Dinamica numărului de întreprinderi active în regiunea București-Ilfov este una pozitivă, în valori nominale prezentând o creștere de aprox. 22%, de la 128.818 întreprinderi active în anul 2015, la 156.567 întreprinderi active în anul 2021. Aceste valori regionale reprezintă o pondere de 24% din numărul total de întreprinderi active înregistrat la nivel național, conducând în clasamentul pe regiuni.

Analizând la nivel local, se constată că **79,45% din numărul total de întreprinderi active existente la nivel regional se regăsesc în municipiul Bucuresti, restul de 20,54%** fiind **în județul Ilfov**. În același an, municipiul București concentrează aprox. 19% (19.97%) din unitățile locale active la nivel național și înregistrează cea mai ridicată densitate a unităților locale active (nr. ULA/1000 locuitori) din țară. Analiza acestui indicator arată tendința de creștere economică și rolul de motor al Capitalei, dar și dezvoltarea accentuată a Județului Ilfov, ca rezultat al creșterii atractivității pentru investiții și a transformării și modernizării economiei teritoriului metropolitan. Toate acestea indică necesitatea abordării integrate, la nivel metropolitan/ funcțional a demersurilor de dezvoltare.

În ceea ce privește **valoarea productivității medii a muncii** în unitățile economice active, aceasta a fost **în regiunea București-Ilfov** de 103,117 Euro/angajat în anul 2018, față de 90,341

Euro în anul 2008, indicând o creștere de 14%. Spre comparație, la nivel național productivitatea medie a fost de 76,954 Euro, cu circa 25% mai redusă decât în zona Capitalei (ceea ce justifică și faptul că salariul mediu din Capitală a fost cu 35% peste media națională), în schimb a crescut mai mult față de anul 2008 (+33,8%). De menționat, în acest context, este și faptul că salariul mediu brut a crescut, în intervalul menționat, cu 88% în București-Ilfov, respectiv cu 96% la nivel național.

Așadar, deși se situează încă peste medie, productivitatea muncii salariaților din București pierde teren în fața celor din alte zone ale țării, lucru care se va repercuta și în nivelul salariilor, care oricum au crescut mult peste dinamica productivității muncii, mai ales pe fondul deficitului de forță de muncă și a măsurilor guvernamentale de creștere continuă a salariului minim pe economie.[75]

Dintre indicatorii economici care caracterizează mediul de afaceri, unul dintre cei mai relevanți este **cifra de afaceri realizată**. Și din punctul de vedere al cifrei de afaceri a unităților locale active, în anul 2021, Regiunea București-Ilfov se clasează, la mare distanță față de celelalte regiuni ale României, pe locul I cu o pondere de aprox. 34% din cifra de afaceri (CA) totală înregistrată la nivel național. Municipiul București contribuie cu 81,1% la cifra de afaceri a regiunii.

Dacă ne referim la **activitatea economică din Sectorul 5 al Municipiului București**, se poate afirma faptul că economia sectorului **este dominată în cea mai mare parte de funcțiile capitalei, populația activă a acestuia fiind legată de unitățile care își desfășoară activitatea aici**. Pe cale de consecință, în Sectorul 5 se regăsesc o mare parte dintre ramurile economice, excluzând agricultura.

Declinul industrial treptat de după '90 a dus la pierderea a numeroase locuri de muncă, iar închiderea accelerată a multor întreprinderi ineficiente a accentuat diminuarea forței de muncă din industrie și migrarea ei către sectorul terțiar (comerț și servicii). Astfel, sectorul serviciilor este bine dezvoltat, cu precădere în ceea ce privește *telecomunicațiile, intermedierile financiare, educația și cercetarea, transportul și depozitarea, turismul și serviciile culturale, serviciile către întreprinderi (inclusiv software), etc.* și *comerțul*.

Procesul de dezindustrializare înregistrat după 1990 a afectat puternic Sectorul 5, cauzând atât numeroase suprafețe dezafectate (surse pentru infracționalitate), cât și un număr mare de șomeri. Aceste aspecte au accentuat segregarea socială la nivelul zonei. De altfel, activitățile economice sunt reprezentate de mici ateliere, ce utilizează de regulă forță de muncă masculină, fără cerințe de pregătire profesională și în foarte multe cazuri fără acte (*"muncă la negru"*).

[75] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București – Ilfov pentru perioada 2021-2027*

În dezvoltarea economică a Sectorului 5 București se observă **dispariția agenților economici mari și foarte mari în favoarea unităților mijlocii și mici de productie și mai ales de prestări servicii**. De aici, flexibilitatea crescută în adaptarea la regimul economiei de piață, implicit în asigurarea unor servicii destinate populației.

Profilul economic al Sectorului 5 este dat de performanțele economice obținute de agenții economici locali, într-o perioadă definită de timp, corelate în analiză de structura ocupațională în diferite ramuri ale economiei. Astfel, economia întregii zone a Sectorului 5 al Municipiului București are un caracter complex, principalele ramuri cu ponderi fiind: *industria alimentară și a băuturilor, comerțul, industria energiei electrice şi termice, gaze și apă, industria de prelucrare a lemnului, industria confecțiilor, transportul și logistica, serviciile tehnice și profesionale (în special BPO) și TIC, serviciile energetice, tehnice și profesionale și serviciile financiare* (care au înregistrat cea mai dinamică creștere în ultimii ani). Totodată, principalele exporturi includ: produse și piese mecanice, echipamente electrice și electronice, produse agroalimentare (în special cereale, semințe și produse pe bază de tutun) și combustibili, ș.a.m.d.

La nivelul infrastructurii, zona este foarte atractivă pentru investitori, datorită rețelei de drumuri bine reprezentate, a rețelelor de utilități și a terenurilor. Se constată totuşi lipsa infrastructurii în zonele de dezvoltare economică (este necesară extinderea rețelei de drumuri, reabilitarea de spații verzi, alei pietonale, trotuare, parcări).

3.2. MEDIUL DE AFACERI

Uniunea Europeană promovează spiritul antreprenorial ca factor cheie al creşterii competivității economice, ceea ce se poate obține doar dezvoltând o cultură antreprenorială la scară europeană incurajând conturarea unei mentalități corespunzătoare şi a unor competențe adecvate în domeniul antreprenorial. Educația antreprenorială este deosebit de importantă în cadrul oricărui sistem de învățământ. Acest lucru este confirmat şi de studiile realizate de către Comisia Europeană, care evidențiază faptul că persoanele care au participat în cadrul unor programe de educație antreprenorială şi-au manifestat intențiile şi aptitudinile antreprenoriale într-o măsură mai mare decât cei care nu au participat, şi-au găsit mai repede un loc de muncă după finalizarea studiilor, s-au remarcat la locurile de muncă prin inițiativă şi inovativitate şi au demarat mai multe companii comparativ cu cei care nu au beneficiat de astfel de programe.

Integrarea în Uniunea Europeană şi statutul de "țară membră cu drepturi depline" a deschis granițele şi piețele locale pentru firmele străine cele mai competitive. Firmele româneşti pot alege furnizorii de materii prime şi materiale mai ieftini şi/sau mai buni, au un acces sporit la tehnologii noi, pot sa îşi desfacă produsele şi să îşi ofere serviciile pe întreaga piață a Uniunii Europene, să coopereze cu diferite firme de pe întregul teritoriu unional pentru

cercetare, dezvoltare şi inovare. Una din oportunitățile oferite de statutul de țară membră a Uniunii Europene este accesul la fondurile structurale.

Sectorul întreprinderilor mici şi mijlocii și al microîntreprinderilor este important în orice economie națională, datorită faptului că acestea se pot adapta mult mai repede la modificările pieței comparativ cu marile companii. Pentru a spijini sectorul întreprinderilor, economia națională trebuie sa promoveze spiritul antreprenorial, iar pe baza acestuia să îmbunătățească competivitatea economiei românești atât pe plan intern cât şi internațional. Trebuie acordată o atenție deosebită domeniilor serviciilor şi industriei, deoarece au un potențial de creştere sustenabil pe termen lung.

Atât la nivelul Regiunii București-Ilfov, cât și al Municipiului București situația indică **o proporție covârșitoare a microîntreprinderilor**, urmate de întreprinderile mici, în vreme ce companiile de dimensiuni mari nu depășesc 0,4% din total. Microîntreprinderile constituie un segment important al economiei Capitalei, absorbind cea mai mare parte din efectivul de personal care activează în aceste firme.

Municipiul București are cel mai mare număr de firme la nivelul regiunii, concentrează majoritatea cifrei de afaceri raportate la întraga regiune, precum şi numărul cel mai mare de salariați. Astfel, potrivit datelor oferite de *Oficiul Registrului Comerțului (ORC) de pe lângă Tribunalul București*, **în municipiul București, în anul 2021, își desfășoară activitatea 163.895 de agenți economici** (societăți comerciale, întreprinderi familiale, persoane fizice autorizate, etc.), realizând 90% din PIB-ul regiunii.

Tab. 3.2. Repartiția numărului de profesioniști din Municipiul București și a indicatorilor financiari ai acestora, pentru anii 2020 și 2021 [76]

	Nr. agenți cu bilanț depus 2020	Nr. agenți cu bilanț depus 2021	Total cifră de afaceri 2020	Total cifră de afaceri 2021	Total profit net 2020	Total profit net 2021	Total număr salariați 2020	Total număr salariați 2021
Municipiul București	157.020	163.895	636.964.815.323	758.368.788.839	57.324.485.226	79.600.800.419	1.133.007	1.126.373

Performanța economică a Capitalei este reflectată și de numărul de agenți economici activi la nivel regional și local, astfel că **Bucureștiul conduce clasamentul la nivel național, înregistrând cei mai mulți profesioniști activi în anul 2021**, în comparație cu alte metropole din țară. În același an, municipiul București înregistrează și cea mai ridicată densitate a unităților economice active la 1000 locuitori din țară.

[76] *Sursa: Date furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

Și din punct de vedere al indicatorilor financiari - **cifră de afaceri și profit** - **Municipiul București se clasează la mare distanță față de celelalte municipii de rang I ale României,** respectiv pe locul întâi cu o pondere de aprox. 35% din cifra de afaceri (CA) totală înregistrată la nivel național și aprox. 80% din cifra de afaceri a regiunii.

Astfel, d.p.d.v. al cifrei de afaceri, cele mai mari companii cu sediile în municipiul București (dar care au filiale și în alte localități din România) sunt: *OMV Petrom Marketing SRL, OMV Petrom SA, Kaufland Romania SCS, Rompetrol Downstream SRL, British American Tobacco (Romania) Trading SRL, Carrefour Romania SA, Lukoil România SRL, Orange România SA, Auchan România SA, Engie România SA, Mega Image SRL și Metro Cash & Carry România SRL*.

În ceea ce privește numărul de angajați, cele mai importante companii cu sediile în municipiul București (dar care au filiale și în alte localități din România) sunt următoarele: *Compania Națională Poșta Română SA, Compania Națională de Căi Ferate "CFR" SA, Regia Națională a Pădurilor ROMSILVA RA, Kaufland România SCS, OMV Petrom SA, Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători – CFR – Călători SA, RCS&RDS SA, Societatea de Transport București RA, Carrefour România SA, Mega Image SRL și Auchan România SA*.

La nivelul Sectorului 5 al Municipiului București, structura pe domenii de activitate va fi analizată prin raportare la structura economică a București-ului, luând în calcul câțiva indicatori relevanți pentru intervalul analizat, după cum urmează:

- ✓ *Număr de societăți comerciale;*
- ✓ *Cifra de afaceri;*
- ✓ *Număr de angajați;*
- ✓ *Profitul net.*

Analizând situația actuală**, în Sectorul 5**, la sfârșitul anului 2021 se aflau în evidența *Oficiului Național al Registrului Comerțului București* **18.547 profesioniști neradiați la finele anului**, adică societăți care nu și-au declarat suspendarea activității și nu se află în niciuna din stările ce pot duce la pierderea personalității juridice (firme radiate/dizolvate/intrate în insolvență, faliment, reorganizare judiciară/alte stări), indiferent dacă au realizat sau nu cifră de afaceri în anul respectiv.

Structura agenților economici activi din punct de vedere juridic din Sectorul 5 București, pe forme juridice, respectă aceeași pondere în total profesioniști de la nivelul municipiului, respectiv:

- ❖ *societăți pe acțiuni (SA) - 147;*
- ❖ *societăți comerciale cu răspundere limitată (SRL)- 26.626;*
- ❖ *persoane fizice autorizate (PFA) - 3.345;*
- ❖ *întreprinderi individuale (II) - 233;*
- ❖ *întreprinderi familiale (IF) - 158;*
- ❖ *societăți cooperative (SC) - 6;*

- *alte forme - 52.* [77]

Repartiția după starea firmei a profesioniștilor din Sectorul 5 se prezintă astfel:

- *în funcțiune - 30.567;*
- *în dizolvare - 1.364;*
- *în insolvență /faliment – 557;*
- *radiată - 34.880.*

Repartiția agenților economici din Sectorul 5 pe principalele sectoare economice este prezentată sintetic în tabelul următor:

Tab. 3.3. Repartiția pe sectoare economice și domenii de activitate, număr firme, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 [78]

Sector economic	Domeniu de activitate	NUMĂR FIRME SECTOR 5 BUCUREȘTI		%		% TOTAL	
		2020	2021	2020	2021	2020	2021
Sector primar	Agricultura, silvicultura și pescuit	165	155	100%	100%	0,93%	0,84%
TOTAL FIRME SECTOR PRIMAR		165	155	100%	100%		
Sector secundar	Industria extractivă	13	13	0,41%	0,39%	17,92%	17,91%
	Industria prelucrătoare	1.147	1.156	36,02%	34,81%		
	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	60	80	1,88%	2,41%		
	Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	49	52	1,54%	1,57%		
	Construcții	1.915	2.020	60,14%	60,83%		
TOTAL FIRME SECTOR SECUNDAR		3.184	3.321	100%	100%		
	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor/motocicletelor	4.932	4.978	34,21%	33,03%	81,15%	81,26%
	Transport și depozitare	1.220	1.349	8,46%	8,95%		
	Hoteluri și restaurante	504	504	3,50%	3,34%		
	Informații și comunicații	1.268	1.378	8,80%	9,14%		

[77] *Sursa: Date furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București, anul 2023*
[78] *Sursa: Prelucrare date furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

Sector terțiar	*Intermedieri financiare și asigurări*	265	293	1,84%	1,94%		
	Tranzacții imobiliare	793	823	5,50%	5,46%		
	Activități profesionale, științifice și tehnice	2.754	2.916	19,11%	19,35%		
	Sănătate și asistență socială	512	551	3,55%	3,66%		
	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	936	984	6,49%	6,53%		
	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	19	20	0,13%	0,13%		
	Învățământ	293	324	2,03%	2,15%		
	Activități de spectacole, culturale și recreative	360	374	2,50%	2,48%		
	Alte activități de servicii	558	575	3,87%	3,82%		
	Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodariilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu	1	2	0,01%	0,01%		
TOTAL FIRME SECTOR TERȚIAR		**14.415**	**15.071**	**100%**	**100%**		
Total profesioniști care au depus bilanțul la finele anilor		**17.764**	**18.547**			**100%**	**100%**

Pondere firme pe sectoare economice, Sector 5 București

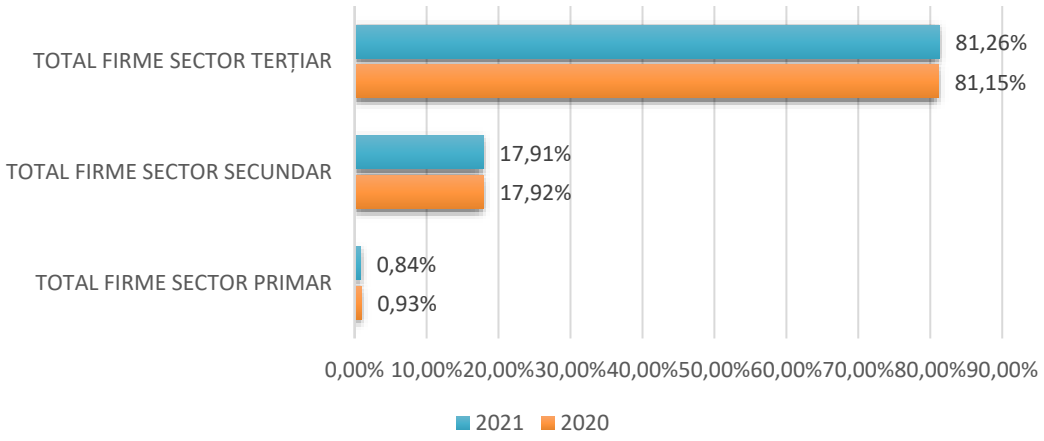

Fig. 3.7. Numărul firmelor din Sectorul 5 București după domeniul de activitate, anii 2020 și 2021 [79]

După cum se poate observa din prelucrarea datelor de mai sus, **la nivelul anului 2021, în Sectorul 5 al Municipiului București, activitățile economice sunt majoritar concentrate în sectorul terțiar – Servicii - ocupând 81,26% din sectoarele economice**, sectorul secundar – *Industrii și construcții* – are o pondere de 17,91%, în timp ce restul de întreprinderi (0,84%) își desfășoară activitatea în sectorul primar – *Agricultură, silvicultură și pescuit*.

Trebuie menționat faptul că, **activitatea agenților economici din Sectorul 5 reprezintă 11,3% din activitatea economică la nivel municipal**.

Din punct de vedere al **numărului de salariați**, dacă în anul 2020 *Pandemia Covid-19* a dus la disponibilizarea de angajați din multe sectoare de activitate, în anul 2021 situația a început să se redreseze ușor, astfel că numărul acestora a crescut de la 122.291 salariați (în anul 2020) la 122.674 salariați în anul 2021, după cum se poate observa în analiza tabelară de mai jos.

Tab. 3.4. Repartiția pe sectoare economice și domenii de activitate, număr salariați, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 [80]

Sector economic	Domeniu de activitate	NUMĂR SALARIAȚI SECTOR 5 BUCUREȘTI		%		% TOTAL	
		2020	2021	2020	2021	2020	2021
Sector primar	Agricultura, silvicultura și pescuit	633	557	100%	100%	0,52%	0,45%
TOTAL SALARIAȚI SECTOR PRIMAR		633	557	100%	100%		
Sector secundar	Industria extractivă	10	7	0,04%	0,03%	21,36%	20,99%
	Industria prelucrătoare	11.004	10.744	42,13%	41,73%		
	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	168	155	0,28%	1,61%		
	Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1.885	1.592	7,22%	6,18%		
	Construcții	13.051	13.251	49,97%	51,46%		
TOTAL SALARIAȚI SECTOR SECUNDAR		26.118	25.749	100%	100%		
Sector terțiar	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor/motocicletelor	18.827	18.330	19,71%	19,02%	78,13%	78,56%
	Transport și depozitare	28.325	28.706	29,65%	29,79%		

[79] *Sursa: Prelucrare datelor furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

[80] *Sursa: Prelucrare datelor furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

	Hoteluri și restaurante	*2.696*	*2.746*	*2,82%*	*2,85%*		
	Informații și comunicații	*17.448*	*15.618*	*18,26%*	*16,21%*		
	Intermedieri financiare și asigurări	*1.149*	*1.235*	*1,20%*	*1,28%*		
	Tranzacții imobiliare	*801*	*808*	*0,84%*	*0,84%*		
	Activități profesionale, științifice și tehnice	*5.690*	*5.885*	*5,96%*	*6,11%*		
	Sănătate și asistență socială	*1.954*	*2.544*	*2,05%*	*2,64%*		
	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	*10.836*	*12.575*	*11,34%*	*13,05%*		
	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	*901*	*951*	*0,94%*	*0,99%*		
	Învățământ	*532*	*574*	*0,56%*	*0,60%*		
	Activități de spectacole, culturale și recreative	*4.785*	*5.024*	*5,01%*	*5,21%*		
	Alte activități de servicii	*1.596*	*1.371*	*1,67%*	*1,42%*		
	Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodariilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu	*0*	*1*	*0,00%*	*0,00%*		
TOTAL SALARIAȚI SECTOR TERȚIAR		***95.540***	***96.368***	***100%***	***100%***		
Total SALARIAȚI		***122.291***	***122.674***			***100%***	***100%***

În ceea ce privește profilul economic al Sectorului 5 București, sectorul terțiar – *Servicii* – deține cea mai mare pondere (aprox. 79%), din care lucrători în domeniul transporturilor în proporție de 30% și circa 19% dintre aceștia în sectorul comerțului cu amănuntul și ridicata. Întreprinderile din sectorul secundar – *Industrie și construcții* – dețin aprox. 21%, în care 52% sunt lucrători în construcții și 42% în industria prelucrătoare. Având în vedere specificul urban, în Sectorul 5 doar un procent de 0,5% din totalul angajaților își desfășoară activitatea în domeniul agriculturii.

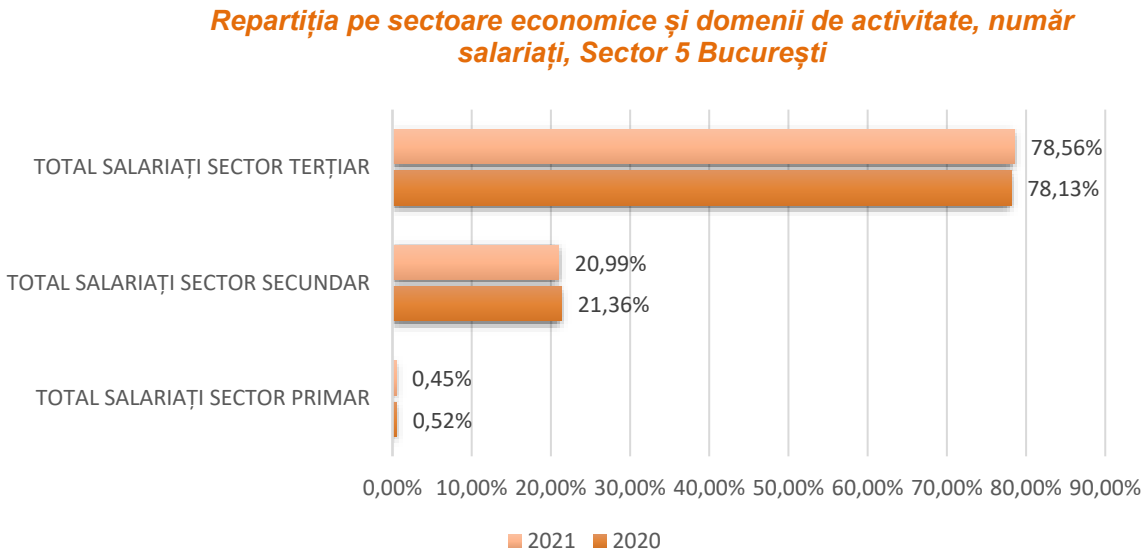

Fig. 3.8. Repartiția numărului de salariați pe sectoare economice și domenii de activitate, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 [81]

Totodată, dintre indicatorii economici ce caracterizează mediul de afaceri, unul dintre cei mai relevanți este **cifra de afaceri realizată**, în anul 2021 principalele aporturi fiind aduse comerț (52,03%), urmat în ordine descrescătoare a contribuției de sectorul construcții (47,50%), industria prelucrătoare (38,33%) și domeniul informații și comunicații (17,31%). Per ansamblu, **aportul adus de cifra de afaceri realizată de unitățile care funcționează în Sectorul 5 la cifra cde afaceri totală realizată la nivelul Capitalei este de 6,7%.**

Putem obseva că serviciile se remarcă și de această dată, dat fiind numărul unităților locale active din domeniu care au înregistrat cele mai mari cifre de afaceri, dar și numărul mare de personal din aceste unități. Astfel, era de asteptat ca și cifra de afaceri să respecte aceeași evoluție pozitivă, crescând cu aproape 60% în perioada anilor supuși analizei.

Tab. 3.5. Repartiția pe sectoare economice și domenii de activitate, cifra de afaceri, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 [82]

SECTOR ECONOMIC	DOMENIU DE ACTIVITATE	CIFRA DE AFACERI (LEI) SECTOR 5 BUCUREȘTI		%		% TOTAL	
		2020	2021	2020	2021	2020	2021
SECTOR PRIMAR	Agricultura, silvicultura și pescuit	234.332.245	265.535.459	100%	100%	0,57%	0,52%
TOTAL CIFRA DE AFACERI SECTOR PRIMAR		234332245	265.535.459	100%	100%		
	Industria extractivă	817.880	4.021.716	0,01%	0,05%	17,94%	17,31%

[81] *Sursa: Prelucrare datelor furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

[82] *Sursa: Prelucrare datelor furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

SECTOR SECUNDAR	*Industria prelucrătoare*	*3.046.527.855*	*3.374.872.396*	*41,62%*	*38,33%*		
	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	*320.635.168*	*555.345.887*	*4,38%*	*6,31%*		
	Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	*449.118.956*	*688.432.579*	*6,14%*	*7,82%*		
	Construcții	*3.502.632.406*	*4.182.460.548*	*47,85%*	*47,50%*		
TOTAL CIFRA DE AFACERI SECTOR SECUNDAR		*7.319.732.265*	*8.805.133.126*	***100%***	***100%***		
SECTOR TERȚIAR	*Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor*	*17.181.711.843*	*21.747.278.132*	*51,67%*	*52,03%*	*81,49%*	*82,17%*
	Transport și depozitare	*3.342.992.511*	*3.798.144.591*	*10,05%*	*9,09%*		
	Hoteluri și restaurante	*438.397.910*	*560.917.799*	*1,32%*	*1,34%*		
	Informații și comunicații	*5.697.566.726*	*7.234.923.338*	*17,13%*	*17,31%*		
	Intermedieri financiare și asigurări	*1.686.278.682*	*2.332.186.802*	*5,07%*	*5,58%*		
	Tranzacții imobiliare	*319.252.531*	*426.495.217*	*0,96%*	*1,02%*		
	Activități profesionale, științifice și tehnice	*1.975.261.701*	*2.103.229.668*	*5,94%*	*5,03%*		
	Sănătate și asistență socială	*337.808.415*	*526.304.575*	*1,02%*	*1,26%*		
	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	*1.297.467.331*	*1.666.679.608*	*3,90%*	*3,99%*		
	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	*57.879.716*	*62.314.843*	*0,17%*	*0,15%*		
	Învățământ	*51.120.401*	*72.157.435*	*0,15%*	*0,17%*		
	Activități de spectacole, culturale și recreative	*750.990.768*	*1130.544.015*	*2,26%*	*2,70%*		
	Alte activități de servicii	*114.859.705*	*133.564.756*	*0,35%*	*0,32%*		
	Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodariilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu	*600*	*90.852*	*0,00%*	*0,00%*		
TOTAL CIFRA DE AFACERI SECTOR TERȚIAR		*33.251.588.840*	*41.794.831.631*	***100%***	***100%***		
TOTAL CIFRA DE AFACERI DEPONENȚI BILANȚ		*40.805.653.350*	*50.865.500.216*			***100%***	***100%***

La data întocmirii situației au depus *Bilanțuri financiare anuale* la nivelul Sectorului 5 al Mun. București 17.764 firme pentru anul 2020, respectiv 18.547 firme pentru anul 2021 și au realizat următoarele **ponderi ale cifrei de afaceri:**

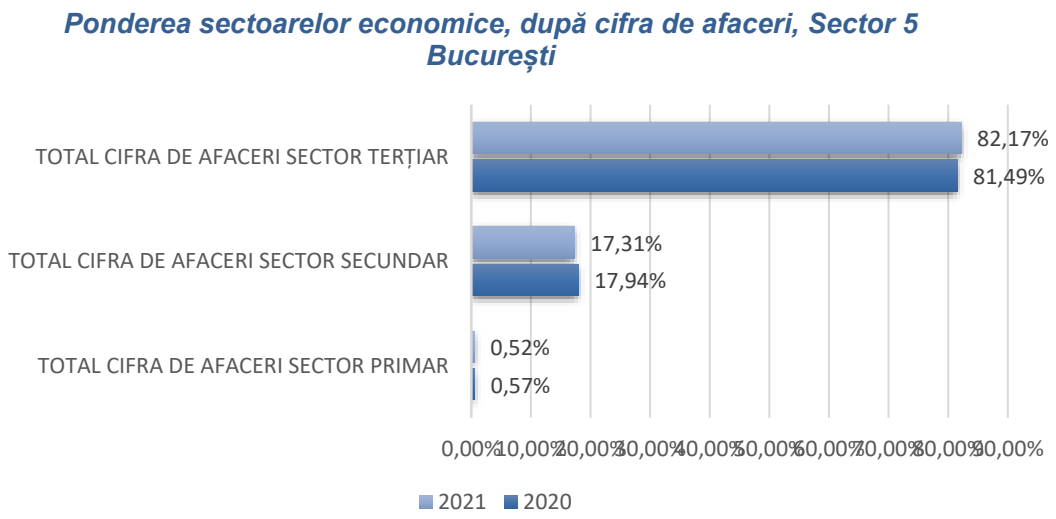

Fig. 3.9. Ponderea sectoarelor economice, după cifra de afaceri, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 [83]

Din punct de vedere al **profitului realizat de societățile comerciale din Sectorul 5**, situația este similară municipiului, în sensul în care și Sectorul 5 a încheiat anul 2021 cu un profit net de circa 5,5 mld. lei, în creștere cu 39% față de aceeași perioadă din 2020, când economia s-a prăbușit pe fondul crizei pandemice de coronoravirus.

Tab. 3.6. Repartiția pe sectoare economice și domenii de activitate, profit net, Sectorul 5 București, anii 2020 și 2021 [84]

SECTOR ECONOMIC	DOMENIU DE ACTIVITATE	PROFIT NET (LEI) SECTOR 5 BUCUREȘTI		%		% TOTAL	
		2020	2021	2020	2021	2020	2021
SECTOR PRIMAR	Agricultura, silvicultura și pescuit	42.627.457	82.008.442	100%	100%	1,08%	1,49%
TOTAL PROFIT NET SECTOR PRIMAR		42.627.457	82.008.442	100%	100%		
SECTOR SECUNDAR	Industria extractivă	25.060.161	1.922.948	3,08%	0,16%	20,62%	21,33%
	Industria prelucrătoare	241.452.158	270.395.150	29,63%	23,09%		
	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	34.253.398	156.354.302	4,20%	13,35%		
	Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	15.074.747	47.152.520	1,85%	4,03%		

[83] *Sursa: Prelucrare datelor furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*
[84] *Sursa: Prelucrare datelor furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

	Construcții	498.984.690	695.400.120	61,24%	59,37%		
TOTAL PROFIT NET SECTOR SECUNDAR		**814.825.154**	**1.171.225.040**	**100%**	**100%**		
SECTOR TERȚIAR	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor/motocicletelor	1.171.242.096	1.470.675.389	37,85%	34,70%	**78,30%**	**77,18%**
	Transport și depozitare	156.011.860	212.899.090	5,04%	5,02%		
	Hoteluri și restaurante	40.203.666	62.886.936	1,30%	1,48%		
	Informații și comunicații	548.706.651	960.898.166	17,73%	22,67%		
	Intermedieri financiare și asigurări	214.009.175	295.207.492	6,92%	6,96%		
	Tranzacții imobiliare	111.511.843	165.325.051	3,60%	3,90%		
	Activități profesionale, științifice și tehnice	518.481.477	592.018.445	16,76%	13,97%		
	Sănătate și asistență socială	57.587.299	101.835.733	1,86%	2,40%		
	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	173.860.153	216.767.545	5,62%	5,11%		
	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	4.030.179	5.164.151	0,13%	0,12%		
	Învățământ	13.483.064	21.483.562	0,44%	0,51%		
	Activități de spectacole, culturale și recreative	58.727.029	103.702.454	1,90%	2,45%		
	Alte activități de servicii	26.592.838	29.678.674	0,86%	0,70%		
	Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodariilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu	0	52.097				
TOTAL PROFIT NET SECTOR TERȚIAR		**3.094.447.330**	**4.238.594.785**	**100%**	**100%**		
TOTAL PROFIT NET DEPONENȚI BILANȚ		**3.951.899.941**	**5.491.828.267**			**100%**	**100%**

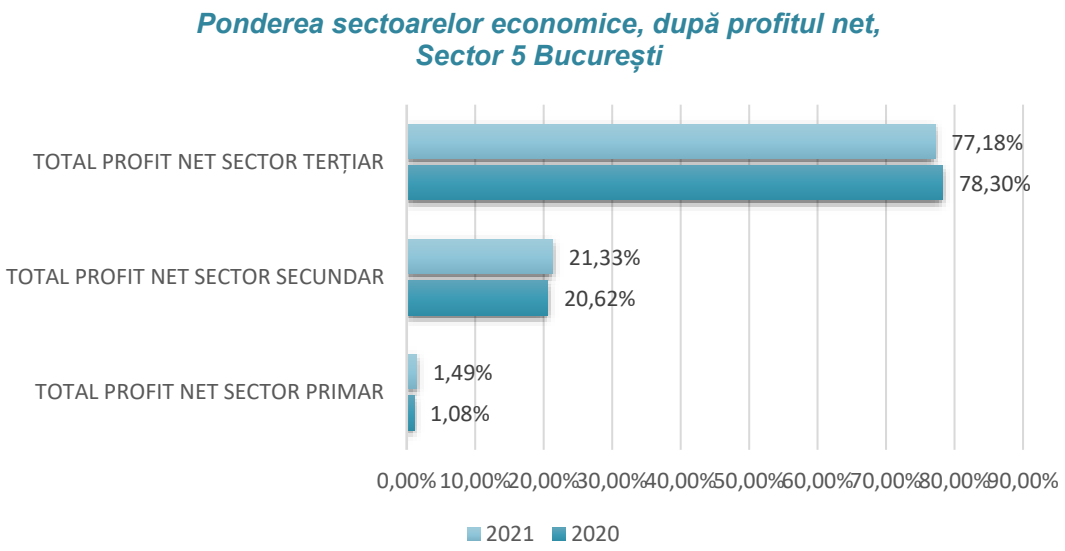

Fig. 3.10. Ponderea sectoarelor economice, după profitul net, Sectorul 5, anii 2020 și 2021 [85]

După cum se poate observa, primul loc este disputat de sectorul terțiar, conform tuturor criteriilor de analiză, indiferent dacă ne referim la numărul de firme care activează în acest domeniu, la profitul realizat de acestea, la numărul de lucrători cuprinși și a cifrei de afaceri realizate de acest sector. Valoarea procentuală ridicată pentru sectorul terțiar din punct de vedere al numărului de întreprinderi relevă doar faptul că în acest sector activează un număr mare de microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii.

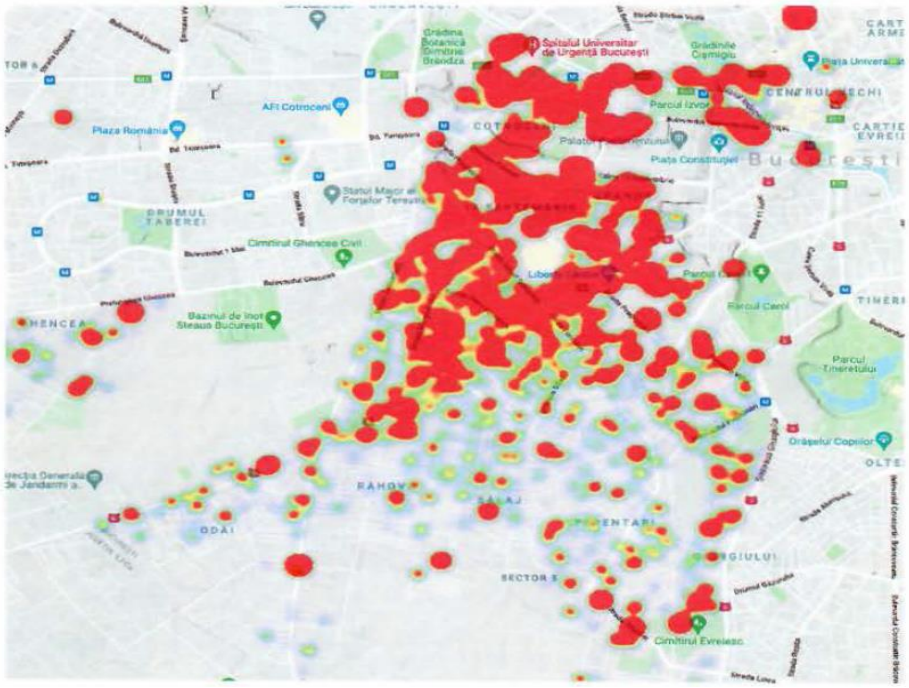

[85] *Sursa: Prelucrare datelor furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

Fig. 3.11. Harta economică a firmelor din Sectorul 5 București [86]

Principalele ***"motoare economice"*** **din Sectorul 5 al Municipiului București** au fost companiile care au realizat cele mai mari cifre de afaceri, cele mai mari profituri și de asemenea companiile care au fost cei mai mari angajatori. Pe baza datelor financiare raportate de unitățile active înregistrate în municipiu, s-a realizat **un top 50 al firmelor cu cele mai mari valori ale cifrei de afaceri** înregistrate în cursul anului 2021.

Tab. 3.7. Top 50 agenți economici din Sectorul 5 al Municipiului București, după cifra de afaceri realizată și numărul de salariați, în anul 2021 [87]

FIRMA	LOCALITATE	COD CAEN	CIFRA DE AFACERI	NUMĂR SALARIAȚI
RCS & RDS S.A.	Secor 5 București	6110	4.624.108.802	10.554
INTERBRANDS ORBICO S.R.L.	Secor 5 București	4645	3.775.115.651	1.498
CHS AGRITRADE ROMANIA S.R.L.	Secor 5 București	4621	2.672.330.254	43
NN ASIGURĂRI DE VIAȚĂ S.A.	Secor 5 București	6511	1.556.199.666	365
STRABAG S.R.L.	Secor 5 București	4120	956.509.449	1.145
JYSK ROMÂNIA S.R.L.	Secor 5 București	4719	801.418.786	941
SCHENKER LOGISTICS ROMANIA S.A.	Secor 5 București	5229	666.492.601	925
SIPSTATUS COMMUNICATIONS S.R.L.	Secor 5 București	6190	662.765.534	37
GLAXOSMITHKLINE CONSUMER HEALTHCARE S.R.L.	Secor 5 București	4646	406.608.724	114
SUPERBET BETTING & GAMING S.A.	Secor 5 București	9200	386.010.845	2.877
ELECTROMAGNETICA S.A.	Secor 5 București	2651	340.745.893	385
DIGI INFRASTRUCTURA S.R.L.	Secor 5 București	4222	340.189.632	3.896
DEUTSCHE BAHN CARGO ROMANIA S.R.L.	Secor 5 București	4920	273.928.323	762
GLAXOSMITHKLINE (GSK) S.R.L.	Secor 5 București	4646	258.199.668	37
VIVRE DECO S.A.	Secor 5 București	4791	244.668.007	285
CONECTYS SERV TELECOM S.R.L.	Secor 5 București	7022	242.708.513	145
GTS TELECOM S.R.L.	Secor 5 București	6110	208.866.903	139
ACTUAL CONNECT S.R.L.	Secor 5 București	4690	204.203.582	1
MEDIST IMAGING & P.O.C. S.R.L.	Secor 5 București	4690	199.794.791	92
NN PENSII SOC. DE ADMINISTRARE A UNUI FOND DE PENSII PRIVAT S.A.	Secor 5 București	6530	198.046.325	72
KNAUF GIPS S.R.L.	Secor 5 București	4673	197.632.776	70
BADUC S.A.	Secor 5 București	4673	182.339.229	148
RAVAGO ROM S.R.L.	Secor 5 București	4673	173.478.156	91
BEARINGPOINT S.R.L.	Secor 5 București	7022	172.045.233	670
NATUREVO S.R.L.	Secor 5 București	4690	170.300.922	96
X GAMING S.A.	Secor 5 București	9200	168.682.066	67

[86] *Sursa: https://www.listafirme.ro/harta/bucuresti-sectorul-5.htm*
[87] *Sursa: Prelucrare datelor furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

ROSHEN ONE S.R.L.	Secor 5 București	4636	167.919.058	40
MAKE PROFIT S.R.L.	Secor 5 București	4791	161.389.586	4
COMPANIA NATIONALA DE INVESTIȚII "C.N.I." S.A.	Secor 5 București	4110	161.371.450	258
KANDIA DULCE S.A.	Secor 5 București	1082	160.626.530	396
HEINRIG IMPEX S.R.L.FILIALA BUCUREȘTI	Secor 5 București	4639	158.280.972	162
PRAGMATIC PLAY LIVE S.R.L.	Secor 5 București	8299	157.955.101	1.355
METAL BUSINESS WORK S.R.L.	Secor 5 București	4613	156.235.060	32
ELECTRIC PLANNERS S.R.L.	Secor 5 București	3514	154.594.921	9
RTC PROFFICE EXPERIENCE S.A.	Secor 5 București	4649	145.107.337	175
SEA ROMANIA S.R.L.	Secor 5 București	4669	138.948.275	367
DOKIA CAPITAL S.R.L.	Secor 5 București	4690	137.637.110	20
PEDRO COMPANY CONSTRUCTEXIM S.R.L.	Secor 5 București	6203	135.518.067	98
ANGELINI PHARMACEUTICALS ROMANIA S.R.L.	Secor 5 București	4120	133.709.635	77
WESTGATE ROMANIA S.R.L.	Secor 5 București	4646	133.594.332	864
UPL AGRICULTURAL SOLUTIONS ROMANIA S.R.L.	Secor 5 București	9200	132.249.967	39
S 800 CUSTOMER SERVICE PROVIDER S.R.L.	Secor 5 București	8220	129.462.268	984
DATANET SYSTEMS S.R.L.	Secor 5 București	4652	129.208.794	72
MATECO S.R.L.	Secor 5 București	7732	126.138.433	131
EXCLUSIVE NETWORKS TECHNOLOGY ROMANIA S.R.L.	Secor 5 București	4651	119.585.491	25
ADVANCED RETAIL SYSTEM S.A.	Secor 5 București	7022	115.752.305	52
TRANS EURO EXPRESS 94 S.R.L.	Secor 5 București	4941	115.198.640	313

Este de remarcat că, dintre toate sectoarele economice, **Sectorul 5 al Municipiului București a contribuit cel mai mult la cifra de afaceri municipală din sectorul servicii** (*informații și comunicații; comerț cu ridicata și cu amănuntul; intermedieri financiare și asigurări; transport și depozitare; activități de spectacole, culturale și recreative; etc.*) **și din sectorul construcții și industria prelucrătoare**. În total, cei 50 de agenți economici au obținut aprox. 45% din valoarea cifrei de afaceri totală de la nivelul Sectorului 5 și aprox. 3% din valoarea cifrei de afaceri totală de la nivelul municipiului București, având angajați aproximativ 25% din numărul total al salariaților din sector și aprox. 3% din totalul angajaților bucureșteni.

3.3. PROFILUL ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

3.3.1. SECTORUL PRIMAR – AGRICULTURA, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT

Unul dintre cele 17 obiective de dezvoltare durabilă ale ***Agendei 2030*** – ***FOAMETE ZERO*** - prevede *„eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile*”. În acest sens, ***Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*** vizează dezvoltarea unui sector agroalimentar durabil și competitiv pentru îmbunătățirea calității vieții și asigurării unor condiții de viață în mediul rural apropiate de cele din mediul urban, promovarea producției autohtone și ecologice și valorifi carea produselor tradiționale și montane cu valoare adăugată.

Conform noii concepții europene, mediul rural este un spațiu peisager, valoros, marcat de o lungă istorie și care nu poate fi întreținut decât printr-o permanentă preocupare pentru societate și comunitate. Acesta are capacitatea de a-și îndeplini funcțiile de aprovizionare și de echilibru doar în condițiile în care se va dezvolta ca spațiu de viață atrăgător, cu o infrastructură adecvată, în care să fie posibilă practicarea și a unor activități neagricole, iar agricultura și silvicultura să fie practicate într-un mod responsabil și durabil.

Societatea rurală la nivelul României parcurge, în prezent, un proces de tranziție ca rezultat direct al schimbărilor socio-economice produse de trecerea la economia de piață. Astfel, mediul rural cunoaște o realitate dinamică, în permanentă evoluție și confruntare cu mediul urban.

Agricultura ocupă un loc important în economia României și are perspective considerabile de dezvoltare în context european, datorită condițiilor pedoclimatice favorabile și potențialului în sfera producției ecologice. În perioada 1995-2016, contribuția agriculturii la

formarea PIB-ului național a înregistrat o scădere majoră, de la 14,7% în 1995 la 4,7% în 2016, în condițiile în care ponderea forței de muncă ocupată în agricultură avea o valoare foarte apropiată de cea înregistrată în 1995.

În ciuda productivității scăzute, România este printre principalii exportatori de porumb și grâu la nivel mondial, datorită mărimii suprafeței agricole disponibile. Astfel, provocarea viitoare este de a îmbunătăți nivelul productivității agricole, fără a periclita factorii de mediu (aer, apă, calitatea solului, biodiversitatea), prin eliminarea principalilor factori limitatori ai randamentului producției: fragmentarea exploatațiilor agricole și lipsa cooperării între fermieri (aproape 75% din fermele din România au o suprafață mai mică de 2 ha și 70% au venituri mai mici de 2.000 euro), nivelul de pregătire al fermierilor, nivelul redus de capitalizare, statutul profesional nedefinit cu claritate al agricultorului, nivelul de dotare tehnologică al fermelor. România este mult în urma altor țări europene din punctul de vedere al sistemului de irigații, în condițiile în care seceta afectează frecvent peste 50% din terenul agricol, iar numai 12% din terenul agricol dispune de irigații viabile.

Suprafața agricolă a României, conform datelor existente la nivelul anului 2014, era de 14.630.072 ha reprezentând 61,4% din suprafața totală a țării. **Ponderea suprafeței agricole la nivelul regiunii București-Ilfov se situează sub media națională, respectiv 57,4% (104.505 ha teren agricol)**. Privitor la distribuția terenurilor agricole, după cum se poate observa și în reprezentarea grafică alăturată, proporția cea mai importantă este deținută de **terenurile arabile – 96,3%**, urmate de **pășuni și fânețe – 2,2%** și terenurile ocupate de **vii și livezi** care cumulat reprezintă doar **1,5%** din suprafața agricolă totală.

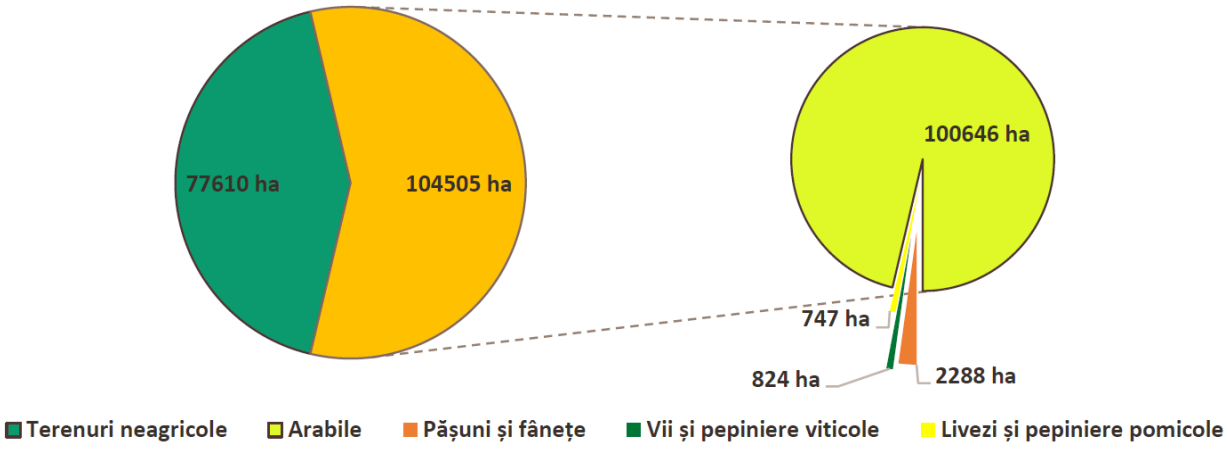

Fig. 3.12. Distribuția fondului funciar după modul de folosință în Regiunea București-Ilfov [88]

Ancheta structurală în agricultură realizată de INS evidențiază **în regiunea București-Ilfov** existența a **21.022 exploatații agricole**, din care 10.705 cu suprafață agricolă utilizată și efective animale. Exploatațiile se desfășoară pe **64.277,02 ha** din care 20.151 ha (99,5%) în

[88] Sursa: *Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

județul Ilfov. Iar în funcție de destinația acestora, 86,7% sunt numai cu suprafață agricolă utilizată și 13,3% sunt exploatațiile exclusiv cu efective animale.

Raportat la nivelul național regiunea București-Ilfov deține numai 0,5% din suprafața totală a exploatațiilor agricole. Totodată, 30% din totalul exploatațiilor se încadrează în categoria de mărime 0,1-0,3 ha (la nivelul țării propoția cea mai ridicată este a exploatațiilor cuprinse între 2-5 ha) și predomină unitățile agricole fără personalitate juridică (20.856 exploatații fără personalitate juridică și 166 cu personalitate juridică).

În ceea ce privește **cultivarea plantelor,** drept principale culturi în funcție de suprafața ocupată se evidențiază **cerealele,** în special suprafețele cultivate cu grâu și secară (+ 4,1% față de anul 2012), porumb boabe (+ 64,1%) și orz și orzoaică (+ 36,3%). Un aport semnificativ au și **plantele oleaginoase, floarea soarelui și rapița**.

De asemenea, **Regiunea București-Ilfov a înregistrat scăderi ale producției vegetale** în cadrul mai multor categorii de culturi dintre care cele mai substanțiale reduceri se resimt în cazul furajelor verzi, respectiv lucernă și trifoi, acesta din urmă înregistrând o scădere cu 52%. În profil teritorial, **regiunea București-Ilfov se situează pe ultimul loc cu o pondere de 2,1% din producția de leguminoase.**

Din punct de vedere al **zootehniei**, Regiunea indică o **pondere redusă în producția animalelor la nivel național (0,4%).** Totodată, **efectivele de animale au înregistrat scăderi** importante pe toate categoriile de animale, producția de lapte de capră și oaie la un nivel constant al producției, iar **producția de miere** înregistrează o **creștere** cu 95 tone.

În ceea ce privește **suprafața agricolă efectiv irigată**, din 2008 până în 2019, conform datelor furnizate de INS, suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de irigații la nivelul regiunii București-Ilfov a stagnat la valoarea de 49.560 ha, în manieră similară suprafața agricolă amenajată cu lucrări de desecare consemnează o stabilizare la valoarea de 49 838 ha. În anul 2016, la nivelul regiunii suprafața amenajată pentru irigații cuprinsă în cadrul exploatațiilor agricole era de 1 045,3 ha din acestea au fost efectiv irigate223 632,8 ha.

Dacă ne referim la **populația ocupată în agricultură**, ancheta structurală realizată de INS reliefează faptul că la nivelul României, în anul 2016, numărul persoanelor care lucrau în cadrul exploatațiilor agricole era de 6.064.575, dintre acestea **0,65% în Regiunea București-Ilfov**. În funcție de statutul juridic al exploatațiilor, se remarcă un **decalaj important în favoarea exploatațiilor fără personalitate juridică** care concentrează 98,6% în plan național și **97,1% în cadrul regiunii București-Ilfov**.

La nivelul Municipiului București și implicit a Sectorului 5, potrivit informațiilor oferite de *Biroul Cadastru, Fond Funciar și Registru Agricol* din cadrul *Primăriei Sector 5 București*, toate terenurile de pe raza administrativ-teritorială a municipiului se află situate în intravilanul localității, conform *H.C.G.M.B. nr. 269/21.12.2000* și *H.C.G.M.B. nr. 194114.10.2004*. De la acea dată, nu mai există teren extravilan pe raza Municipiului București.

Din evidența *Registrului Agricol Sector 5* [89], **suprafața administrativă a Sectorului 5 al Municipiului București** (2.916 ha), în functie de categoria de folosință, respectiv **intravilan arabil**, a fost conform tabelului de mai jos:

Tab. 3.8. Evoluția suprafeței administrative a Sectorului 5 București în perioada 2017-2022 [90]

Anul	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Suprafata (ha)	304	293	253	250	238	193

În ceea ce privește **numărul întreprinderilor din sectorul *Agricultură, silvicultură și pescuit***, acesta este mic - **155 în anul 2021** - comparativ cu celelalte sectoare de activitate.

De asemenea, **din totalul resurselor umane** angajate în unitățile economice din Sectorul 5, **doar un procent de 0,45% lucrează în agricultură**.

Tab. 3.9. Sectorul primar al economiei: Agricultură, silvicultură şi pescuit [91]

Sector	Nr. firme		Nr. de salariați		Cifra de afaceri	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Agricultură, silvicultură şi pescuit	165	155	633	557	234.332.245	265.535.459

Fiind spațiu urban, agricultura este slab reprezentată ca ramură economică în Sectorul 5. Astfel, **Sectorul 5 București este reprezentat în sectorul agriculturii de următoarele societăți,** clasificate în funcție de cifra de afaceri realizată în anul 2021: [92]

- ***SMV THE VETS S.R.L.*** – 847.256 RON;
- ***MUTLU IMPEX S.R.L.*** – 445.555 RON;
- ***ARMINA SWEET TEMIR S.R.L.*** – 289.935 RON;
- ***BIOVET TERAPIE S.R.L.*** – 56.935 RON;
- ***SVP HUMAN RESOURCES S.R.L.*** – 33.255 RON;
- ***FERMA NORILOR S.R.L.*** – 7.909 RON;
- ***Ș.a.m.d.***

[89] *Notă: În Registrul Agricol inregistrarea se face pe baza declarației date, pe propria răspundere sau pe bază de documente, de capul gospodăriei*

[90] *Sursa: Informații puse la dispoziție de Biroul Cadastru, Fond Funciar și Registru Agricol din cadrul Primăriei Sector 5 București*

[91] *Sursa: Prelucrare date furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

[92] *Sursa: https://ro.kompass.com/s/agricultura-alimentare/01/r/bucuresti/ro*

3.3.2. SECTORUL SECUNDAR – INDUSTRII ȘI CONSTRUCȚII

Prin dimensiunile sale economice, sociale şi ecologice, **restructurarea industrială a reprezentat şi continuă să reprezinte un proces cu implicaţii dintre cele mai profunde asupra evoluţiei şi structurii economice a regiunii Bucureşti-Ilfov**. Efectele măsurilor de restructurare industrială sunt multiple şi s-au manifestat la niveluri şi pe planuri diferite. Un efect cu implicaţii majore de ordin social şi care este perceput la nivelul componentei demografice este acela al reducerii numărului de salariaţi prin disponibilizări şi pensionări, urmarea directă a acesteia reprezentând creşterea ratei şomajului. De asemenea, restructurarea industriei din ultimii 20 ani, a determinat închiderea unor unităţi industriale din zonele monoindustriale, ducând la apariţia unor probleme sociale grave în ariile aferente acestor localităţi.

Pe cale de consecinţă, **atractivitatea Bucureşti-ului pentru activităţi industriale este în scădere**, pe fondul tranziţiei către o economie bazată pe cunoaştere.

Industria prelucrătoare a înregistrat o scădere cu 17.60% a numărului unităților locale active între 2008 și 2018, pe fondul declinului în perioada crizei economice, dar și a scăderii atractivității Capitalei pentru investițiile în industrie din cauza costurilor ridicate cu forța de muncă, cu terenurile, a unor constrângeri urbanistice și de mediu, etc. Între 2012 și 2018 a cunoscut o evoluție ușor crescătoare (6,44%), însă **rata scăzută de creștere a acestei secțiuni conduce la diminuarea ponderii ei în economia municipiului București**.

Totodată, **și contribuția industriei prelucrătoare la cifra de afaceri a municipiului București a cunoscut o evoluție descendentă**, de la 11% în 2008, la 7,89% în 2012, respectiv 8% în 2018. Astfel, în anul 2018 industria prelucrătoare se clasa pe locul 4 din punct de vedere al contribuției la cifra de afaceri a Capitalei. Totodată, cifra de afaceri generată în acest domeniu a scăzut cu 24,43% între 2008 și 2018, înregistrând însă o creștere de 22,5% între 2012 și 2018.

Analizând evoluția post-criză a **cifrei de afaceri**, se observă că **cea mai mare creștere** în intervalul 2012-2018 **s-a înregistrat în industria extractivă** (creștere de 259.86% între 2012 și 2018), pe fondul prezenței în București a *OMV Petrom* și a altor companii în domeniu, dar a căror activitate extractivă se desfășoară în alte județe.

La nivelul Sectorului 5 București au fost desfășurate activități economice în sectorul *Industrie și Construcții* a căror cifră de afaceri a totalizat peste 8,8 miliarde lei, reprezentând 17,31% din total cifră de afaceri realizată. Primele unități economice din sectorul industrial, după cifra de afaceri, au concentrat peste 50% din total, după cum urmează:

Tab. 3.10. Principalele unități din sectorul secundar al economiei, după cifra de afaceri, anul 2021 [93]

NR. CRT.	DENUMIRE COMPANIE	DOMENIU COD C.A.E.N.	CIFRA DE AFACERI (Lei)
1.	**ELECTROMAGNETICA S.A.**	*2651 - Fabricarea de instrumente și dispozitive pentru măsură, verificare, control, navigație*	*340,7 miliarde*
2.	**KANDIA DULCE S.A.**	*1082– Fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase*	*160,6 milioane*
3.	**MONETARIA STATULUI R.A.**	*3211 – Fabricarea de monede, inclusiv cele utilizate ca masă monetară, din metale prețioase sau din metale comune*	*72 milioane*
4.	**ORBIT TECHNOLOGIES S.R.L.**	*3320 - Instalarea mașinilor si echipamentelor industriale*	*880 mii*
5.	**TECHNODUCTS PROD S.R.L.**	*2811 - Fabricarea de motoare si turbine (cu excepția celor pentru avioane, autovehicule si motociclete)*	*100 mii*
6.	**STRABAG S.R.L.**	*4120 – Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale*	*956,5 milioane*
7.	**DIGI INFRASTRUCTURA S.R.L.**	*4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale*	*340,2 milioane*
8.	**PEDRO COMPANY CONSTRUCTEXIM S.R.L.**	*4120 – Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale*	*135,5 milioane*
9.	**ZUBLIN ROMANIA S.R.L.**	*4120 – Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale*	*106,8 milioane*

[93] *Sursa: Date furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București și https://www.listafirme.ro/bucuresti/sectorul-5/01.htm*

10.	***ELBI ENERGY PROJECTS S.R.L.***	*4120 – Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale*	*78 milioane*
11.	***AFCON ELECTRA ROMANIA S.A.***	*4120 – Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale*	*76 milioane*

În ceea ce privește **sectorul industrial din Sectorul 5 București**, în anul 2021, acesta concentra **3.321 de întreprinderi**, reprezentând **17,91%** din numărul total existent în municipiu. Ponderea cea mai mare este înregistrată de întreprinderile active în **domeniul construcțiilor** (**60,83%**) și de cele din **industria prelucrătoare (34,81%)**. Restul de aprox. 5% din firme activează în celelalte domenii de activitate specifice sectorului secundar: *distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și industria extractivă.*

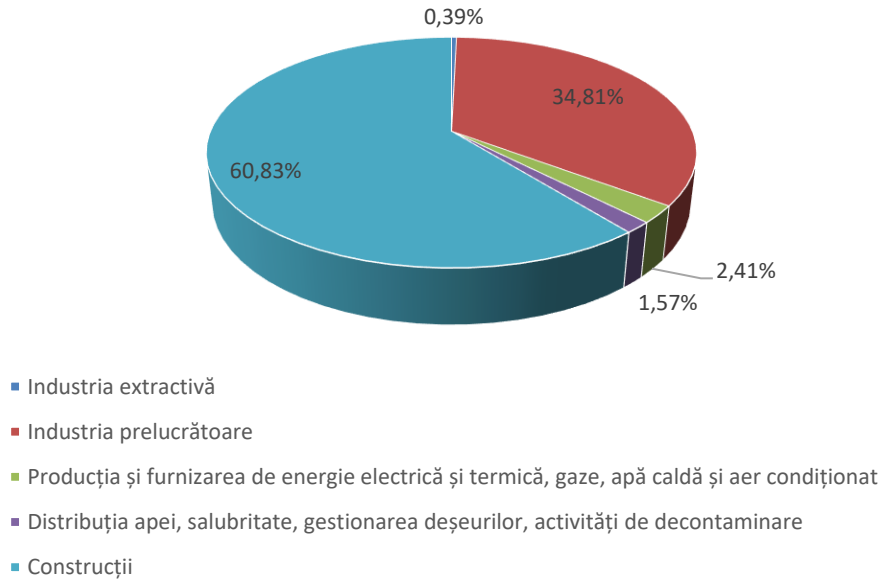

Fig. 3.13. Structura sectorului industrial din Sectorul 5 al Mun. București, anul 2021 [94]

Prin dimensiunile sale economice, sociale şi ecologice, restructurarea industrială a reprezentat şi continuă să reprezinte un proces cu implicaţii dintre cele mai profunde asupra evoluţiei şi structurii economice a Sectorului 5 şi per ansamblu a Municipiului Bucureşti. Efectele măsurilor de restructurare industrială sunt multiple şi s-au manifestat la niveluri şi pe planuri diferite. Un efect cu implicaţii majore de ordin social şi care este perceput la nivelul componentei demografice este acela al reducerii numărului de salariaţi prin disponibilizări şi pensionări, urmarea directă a acesteia reprezentând creşterea ratei şomajului.

[94] *Sursa: Prelucrare date furnizate de Oficiul Registrului Comerțului București*

Astfel, **platformele și zonele industriale dezafectate și terenurile neutilizate reprezintă o resursă importantă pentru dezvoltarea economică a sectorului** și implicit a Capitalei, ce trebuie abordată strategic. O resursă importantă **în acest sens a fost identificată în zona Antiaeriană**, în sudul Sectorului 5, la interferența cartierelor Rahova, Ghencea, Pelungirea Ghencea și a orașului Bragadiru. **Inițiativa dezvoltării acestei zone a fost demarată de *Primăria Sectorului* 5, sub numele *"Proiectul Centenarului"*, ulterior fiind elaborate două scenarii de dezvoltare cu sprijinul Băncii Mondiale**.

Identificarea zonelor cu potențial de dezvoltare economică, inventarierea platformelor/ terenurilor industriale neutilizate, care pot fi convertite în zone de servicii sau zone mixte și a altor terenuri care se pretează pentru atragerea de investiții și adoptarea unei politici funciare care să sprijine dezvoltarea acestora.

3.3.3. SECTORUL TERȚIAR – SERVICII

Economia Municipiului București și cu extensie în Sectorul 5 are un profil dominat de servicii. Dintre acestea, serviciile cu valoare adăugată ridicată, intensive în cunoaștere, contribuie cu peste 20% la cifra de afaceri totală și înregistrează tendințe de creștere.

Concurența reală determină standarde ridicate şi servicii de calitate. Diversificarea activităților economice în a doua jumătate a secolului XX a contribuit substanțial la diversificarea comerțului, Capitala devenind în consecință un pol de atracție pentru locuitorii regiunilor limitrofe. Totodată, datorită funcției de coordonare a teritoriului, în municipiu lucrează peste jumătate din funcționarii publici ai regiunii şi dintre lucrătorii din sănătate. De altfel, cel mai mare număr dintre salariații din București lucrează în sectorul serviciilor.

În prezent, evoluția economică din ultimele decenii duce la caracterizarea acesteia ca și "*economie a serviciilor*". **Și pentru Sectorul 5 București, domeniul servicii este majoritar**.

Sectorul serviciilor concentrează 81,26% din societățile comerciale ale Sectorului 5, cea mai mare pondere o au firmele din sectorul *comerțului cu ridicata și cu amănuntul* (33%). Alte subsectoare de activitate importante sunt *activități profesionale, științifice și tehnice (19,35%)*, *informații și comunicații* (9,13%) și *transporturile* cu o pondere de 8,95%.

Comerțul de mărfuri este un sector distinct în economie și este într-o relativă dezvoltare în comparație cu alte sectoare. În ultimii ani a crescut numărul de oameni de afaceri care lucrează în comerț. Dintre acestia, cei mai importanți sunt cei ce au capital privat. Cel mai frecvent, centrele comerciale din România sunt deținute în proprietate absolută.

Cea mai mare parte a firmelor și salariaților activează în sub-sectorul comerțului, restul sub-sectoarelor fiind slab dezvoltate. Sub-sectorul comerțului a cunoscut o dezvoltare continuă de-a lungul timpului fapt evidențiat și de numărul ridicat al firmelor din acest domeniu, de aprox. 5.000 (26,84% din totalul celor existente în municipiu), precum și al persoanelor ocupate (15% din forța de muncă totală).

Asemeni celorlalte țări foste comuniste, dezvoltarea comerțului modern cu amănuntul a început să se manifeste în România și București în anii '90, piața comerțului cu amănuntul din București devenind una dintre cele mai dinamice din CEE și întreaga Europă. Oferta totală de spații moderne de comerț cu amănuntul din România a atins 3,1 milioane mp la sfârșitul lui 2018. Spațiile de acest tip din București se ridică în prezent la aproape 1,1 milioane mp.

Piața comerțului cu amănuntul din București a fost inițial reprezentată de magazine descentralizate de format mare, precum magazine de tip cash & carry, hipermarketuri și magazine de bricolaj, odată cu deschiderea primelor magazine ***Metro***, în 1996, respectiv ***Carrefour***, în 2001. După deschiderea primului centru comercial în 1999 (***București Mall***), în următorii cinci ani au fost construite numai magazine de vânzări cu amănuntul asociate unor hipermarketuri, care s-au dovedit o rețetă de succes pentru această piață. Cele mai mari proiecte livrate până în prezent în București sunt ***Băneasa Shopping City***, dezvoltat de *Băneasa Developments* (2008), ***AFI Palace Cotroceni***, dezvoltat de *AFI Europe* (2009), ***Sun Plaza***, dezvoltat de *S Immo și EMCT* (2010), ***Mega Mall*** (2015), dezvoltat de *NEPI*, și ***ParkLake Plaza*** (2016), dezvoltat de *Sonae Sierra și Caelum Development*, fiecare dintre acestea oferind spre închiriere suprafețe cuprinse între 70.000 – 80.000 mp. [95]

Următorul domeniu ca număr de profesioniști și de salariați este cel al ***activităților științifice, tehnice și profesionale,*** în care activează peste 2.900 de agenți economici, majoritatea microîntreprinderi, ponderi mai importante având cele active pe piața serviciilor

[95] *Sursa: Raport elaborat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială, anul 2019 – Identificarea principalelor intervenții urbane pentru creșterea atractivității zonei Antiaeriană, din cadrul Acordului pentru Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile privind Programul de dezvoltare urbană a Sectorului 5*

juridice și de contabilitate, respectiv a celor de arhitectură, proiectare și inginerie, cu circa 5.885 de persoane active în domeniu.

Activitățile de tip Informații și comunicații (IT&C) sunt domenii cu un aport important în economia Sectorului 5, astfel că aici activează peste 1.300 de agenți economici și sunt ocupate circa 15.000 de persoane (7,43% din total), **cel mai important operator**, cu o cotă importantă de piață (cea mai mare cifră de afaceri realizată), fiind ***RCS & RDS S.A***.

Sectorul transporturilor și logisticii este prezent pe piața locală cu 1.349 de unități și ocupă circa 28.000 de angajați (23,4% din forța de muncă totală). Cele mai multe dintre acestea sunt IMM-uri din sectorul transportului rutier de mărfuri.

Analiza serviciilor prestate în cadrul municipiului permite **clasificarea firmelor în funcție de domeniul de activitate (secțiuni CAEN) și cifra de afaceri realizată în anul 2021**: [96]

- ✓ ***COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR***
  - ***S.C. INTERBRANDS ORBICO S.R.L. –*** *3.775.115.651 RON*
  - ***S.C. CHS AGRITRADE ROMANIA S.R.L. –*** *2.672.330.254 RON*
  - ***S.C. JYSK ROMÂNIA S.R.L. –*** *801.418.786 RON*
  - ***S.C. GLAXOSMITHKLINE CONSUMER HEALTHCARE S.R.L. –*** *406.608.724 RON*
  - ***S.C. GLAXOSMITHKLINE (GSK) S.R.L. –*** *258.199.668 RON*
  - ***S.C. VIVRE DECO S.A. –*** *244.668.007 RON*
  - ***S.C. ACTUAL CONNECT S.R.L.*** *- 204.203.582 RON*
  - ***S.C. MEDIST IMAGING & P.O.C. S.R.L. –*** *199.794.791 RON*
  - ***S.C. KNAUF GIPS S.R.L.*** *– 197.632.776 RON*
  - ***S.C. BADUC S.A.*** *– 182.339.229 RON*
  - ***S.C. RAVAGO ROM S.R.L.*** *– 173.478.156 RON*
  - ***S.C. ROSHEN ONE S.R.L.*** *– 167.919.058 RON*
  - ***S.C. MAKE PROFIT S.R.L. –*** *161.389.586 RON*
  - ***S.C. HEINRIG IMPEX S.R.L. FILIALA BUCUREȘTI –*** *158.280.972 RON*
  - ***ETC.***

- ✓ ***ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE***
  - ***S.C. CONECTYS SERV TELECOM S.R.L. –*** *242.708.513 RON*
  - ***S.C. BEARINGPOINT S.R.L. –*** *172.045.233 RON*
  - ***S.C. ADVANCED RETAIL SYSTEM S.A. –*** *115.752.305 RON*
  - ***ETC.***

[96] *Sursa: Date furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului București*

✓ *TRANSPORT ȘI LOGISTICĂ*

- ***S.C. SCHENKER LOGISTICS ROMANIA S.A.*** *- 666.492.601 RON*
- ***S.C. DEUTSCHE BAHN CARGO ROMANIA S.R.L.*** *- 273.928.323 RON*
- ***S.C. TRANS EURO EXPRESS 94 SRL*** *- 115.198.640 RON*
- ***ETC.***

✓ *INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII*

- ***S.C. RCS & RDS S.A.*** *– 4.624.108.802 RON*
- ***S.C. SIPSTATUS COMMUNICATIONS S.R.L.*** *– 662.765.534 RON*
- ***S.C. DOKIA CAPITAL S.R.L.*** *– 137.637.110 RON*
- ***S.C. CINEMA CITY ROMANIA S.R.L.*** *– 109.195.662 RON*
- ***S.C. DENDRIO SOLUTIONS S.R.L.*** *– 86.732.725 RON*
- ***S.C. CAMPUS MEDIA TV S.R.L.*** *– 81.379.220 RON*
- ***S.C. SII IT & C SERVICES S.R.L.*** *- 78.818.594 RON*
- ***ETC.***

3.4.INVESTIȚIILE LOCALE

3.4.1. INVESTIȚIILE BRUTE ALE UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE DIN INDUSTRIE, CONSTRUCȚII, COMERȚ ȘI ALTE SERVICII

În vederea conturării unei imagini mai detaliate a mediului de afaceri la nivelul regiunii București-Ilfov vom analiza și situația unităților locale active sub toate aspectele, respectiv numărul, domeniile de activitate, cifra de afaceri, efectivul de personal și productivitatea muncii. Unitățile locale active, prin natura lor, apar la nivel local și își desfășoară activitățile la scară mică, fiind conectate îndeosebi la piețele locale și regionale. Numai o mică parte dintre acestea sunt active la nivel național sau reușesc să își găsească o nișă internațională de piață.

În completare, potrivit bazei de date a *Institutului Național de Statistică*, **în regiunea București Ilfov existau 158.531 unități locale active la nivelul anului 2021, ocupând locul 1 la nivel de țară**, înregistrând o creștere continuă pe toată perioada analizată (2011-2021), cu 48.166 unități în creștere față de anul de referință (110.365 unități). Cele mai multe dintre acestea activau în domeniile *comerț* (26,57%), *activități profesionale, științifice și tehnice*

(17,67%), *construcții* (9,76%), *informații și comunicații* (8,41%), urmate de cele din *transport și depozitare* (6%) și *industria prelucrătoare* (5,27%).[97]

Unități locale active - număr -			
Domeniu	2012	2019	Rată de creștere %
TOTAL:	114816	142514	24,1
Agricultură	910	1056	16,04
Industrie	8267	9287	12,33
Construcții	10290	13170	27,98
Comerț	37714	38941	3,25
Servicii	57635	80060	38,9

Personal din unitățile locale active - număr -			
Domeniu	2012	2018	Evoluție %
TOTAL:	960305	1095144	114.04
Agricultură	7669	N/A	N/A
Industrie	152870	159617	104.41
Construcții	94419	88189	**93.40**
Comerț	239920	257120	107.17
Servicii	465427	590218	126.81

Investițiile Brute din unitățile locale active - milioane lei -			
Domeniu	2012	2018	Rată de creștere %
TOTAL:	55414	50014	**-9,7**
Agricultură	1249	N/A	N/A
Industrie	10374	7895	**-23,8**
Construcții	21165	12361	**-41,5**
Comerț	5303	7039	32,7
Servicii	17323	22321	28,8

Fig. 3.14. Unități locale active, număr salariați și investiții brute pe activități economice de bază în regiunea București Ilfov [98]

La nivelul **Sectorului 5 al Municipiului București**, **cele mai multe unități locale** își desfășurau activitatea, în anul 2020, **în Sectorul primar (1.409 unități)**, iar **în Sectorul terțiar** se remarcă domeniile ***informații și comunicații*** **(287 unități)**, ***tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice*** **(279 unități)** și ***comerț*** (258 unități). Important de adăugat este faptul că în toată perioada analizată (2011 – 2020), numărul unităților locale active a crescut constant.

Tab. 3.11. Investiții brute pentru unitățile locale active din Sectorul 5 București, pe principalele activități ale economiei naționale [99]

[97] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*
[98] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București Ilfov, 2021-2027*
[99] *Sursa: Direcția Regională de Statistică a Municipiului Bucureşti - Documentar Statistic Sectorul 5, anul 2022*

- milioane lei prețuri cuente -

CAEN REV.2	2019	2020
Industria prelucrătoare	116	268
Construcții	856	1141
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	385	258
Transport și depozitare	97	97
Hoteluri și restaurante	344	31
Informații și comunicații	421	287
Tranzacții imobiliare; activități profesionale, științifice și tehnice	185	279
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	54	50
Sănătate și asistență socială	17	30
Activități de spectacole, culturale și recreative; alte activități de servicii	32	19

Notă: Datele pentru anul 2019 au caracter definitiv, iar cele pentru anul 2020 au caracter provizoriu.

DINAMICA UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE

În anul 2021, unitățile locale active în industrie, construcții, comerț și alte servicii de la nivelul regiunii București-Ilfov au realizat o cifră de afaceri de peste 710.048 milioane lei per total, defalcată pe clase de mărime a întreprinderilor în funcție de numărul de angajați, după cum se poate observa în următorul tabel:

Tab. 3.12. Cifra de afaceri din unitățile locale, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2 în Regiunea București-Ilfov (Mil. Ron) [100]

Sectoare de activitate, CAEN Rev. 2	Total, mil. lei	Clase de mărime după nr. salariați			
		0-9	10-49	50-249	≥250
Regiunea București-Ilfov	**710.048**	**131.465**	**163.980**	**209.431**	**205.172**
Industria extractivă	**1.460**	144	414	492	410
Industria prelucrătoare	**64.817**	4.299	9.526	21.877	29.115
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	**43.850**	7.436	4.734	12.691	18.989
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	**5.927**	594	1.404	1.422	2.505
Construcții	**50.181**	17.161	13.851	10.532	8.637

[100] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	***35.9426***	*57.925*	*95.082*	*127.634*	*78.785*
Transport și depozitare	***30.195***	*5.025*	*7.594*	*6.579*	*10.998*
Hoteluri și restaurante	***8142***	*1608*	*2.522*	*2.128*	*1.884*
Informații și comunicații	***56.044***	*7.477*	*8.567*	*8.241*	*31.759*
Tranzacții imobiliare inchirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	***71.391***	*25.131*	*16.024*	*14.228*	*16.008*
Învățământ	***1037***	*773*	*196*	*68*	*-*
Sănătate și asistență socială	***9432***	*2.122*	*1.562*	*1.634*	*4.114*
Alte activități de servicii	***8147***	*1.769*	*2.505*	*1.905*	*1.968*

.

La nivelul **Sectorului 5 al Municipiului București**, **cea mai mare cifră de afaceri a fost realizată în unitățile din comerț (13.318 milioane lei),** urmate de domeniile ***informații și comunicații*** (**3.252 milioane lei**), și ***construcții*** **(2.637 milioane lei).**

Tab. 3.13. Cifra de afaceri pentru unitățile locale active din Sectorul 5 București, pe principalele activități ale economiei naționale [101]

- milioane lei prețuri curente -

CAEN REV.2	2019	2020
Industria prelucrătoare	1559	1880
Producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat; distribuţia apei; salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	398	419
Construcţii	2833	2637
Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul; repararea autovehiculelor şi motocicletelor	13810	13318
Transport şi depozitare	1502	1296
Hoteluri şi restaurante	539	334
Informaţii şi comunicaţii	3509	3252
Tranzacţii imobiliare; activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice	1657	1682
Activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport	1463	1108
Sănătate şi asistenţă socială	280	294
Activităţi de spectacole, culturale şi recreative; alte activităţi de servicii	698	441

Notă: *Datele pentru anul 2019 au caracter definitiv, iar cele pentru anul 2020 au caracter provizoriu.*

[101] *Sursa*: *Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sectorul 5, anul 2022*

3.4.2. EXPORTURI ȘI INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

Exporturi și Importuri

Din analiza la nivel local a indicatorilor comerțului exterior, a rezultat că **peste 80% din exporturile și importurile din/în regiune se realizează în Municipiul Bucuresti**, restul de 20% regăsindu-se în județul Ilfov, contribuția regională la exportul total de la nivel național fiind de peste 20%.

Activitatea de comerț exterior a municipiului București s-a concretizat în anul 2019 în exporturi FOB de circa 12 miliarde euro, respectiv în importuri de circa 27 miliarde euro. Prin urmare, **balanța comercială a municipiului București este una negativă** în intervalul de analiză, **chiar dacă acesta conduce topul exporturilor naționale, contribuind cu 17,6%,** fiind urmat de județul Timiș (cu o contribuție de 10,6% a companiilor *Continental Automotive România, Continental Automotive Products, Hella România*) și de județul Argeș (care contribuie cu 9%, un aport important în exporturile naționale având *Automobile Dacia*, cel mai mare exportator din România).

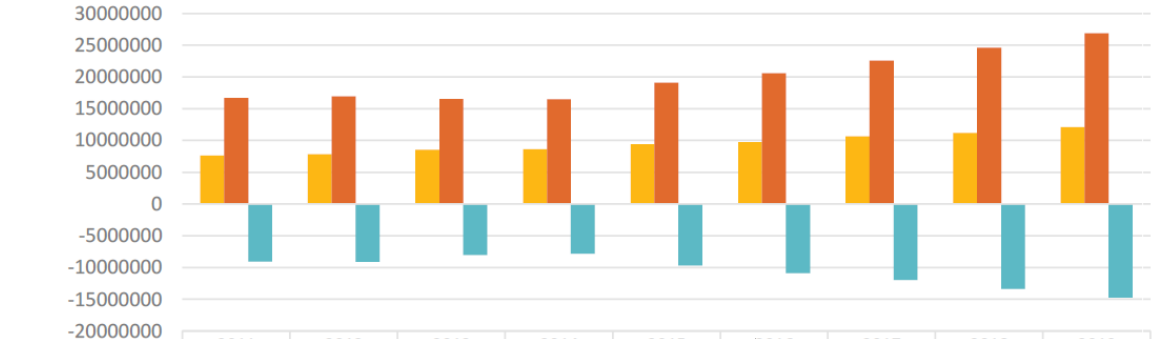

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Exporturi	7632034	7854579	8519367	8614984	9438688	9739093	10661828	11205484	12122501
Importuri	16689077	16948024	16525310	16442376	19112826	20596527	22603288	24568936	26832450
Balan?a comerciala	-9057043	-9093445	-8005943	-7827392	-9674138	-10857434	-11941460	-13363452	-14709949

Fig. 3.15. Dinamica exporturilor și importurilor municipiului București, în perioada 2011-2019, mii euro

Companiile din municipiul București au exportat, în anul 2019, în special bunuri din categoria *"mașini, aparate și echipamente electrice"*, adică cu un nivel tehnologic mai ridicat, bunuri din categoria "produselor vegetale", a *"produselor minerale"*, a *"produselor chimice"*, a *"instrumentelor și aparatelor optice"*, *"metale comune și articole din acestea"*.

În ceea ce privește **importurile realizate de companiile din municipiul București,** în anul 2019, acestea sunt dominate de produse din categoria *"mașini, aparate și echipamente"*, mai ales reactor nucleari, boilere și dispozitive mecanice, *"produse chimice"*, mai ales produse farmaceutice, *"metale comune și articole din acestea"*, *"mijloace și materiale de transport"*, mai ales automobile, tractoare și alte vehicule terestre, *"produse alimentare, textile"* (importate de fabricile de confecții în lohn), *"materiale plastice, cauciuc"*, *"produse minerale"* (combustibili importați de companiile de distribuție a carburanților), etc.

Investițiile străine directe (ISD) reprezintă una dintre principalele surse de dezvoltare ale unei economii. Pe de o parte, acestea sunt complementare investițiilor publice și celor realizate de rezidenți din surse private, iar pe de altă parte, stimulează dezvoltarea atât a întreprinderilor în care se investește, cât și a întreprinderilor din economia rezidentă cu care acestea intră în relații economice.

La 31 decembrie 2019, soldul ISD a înregistrat nivelul de 88.304 milioane euro, în creștere cu 8,9 la sută față de anul precedent. În structură, acesta se prezintă astfel:

- *capitaluri proprii (inclusiv profitul reinvestit acumulat) în valoare de 61.352 milioane euro (69,5 la sută din soldul final al ISD);*
- *instrumente de natura datoriei în valoare de 26.952 milioane euro, reprezentând 30,5 la sută din soldul final al ISD.*

Din punct de vedere teritorial, **cele mai mari ISD s-au înregistrat în regiunea de dezvoltare București–Ilfov** (55.349 milioane euro sold la 31 decembrie 2019, reprezentând 62,7 la sută din totalul ISD), urmată de regiunea Centru (7.648 milioane euro), regiunea Vest (6.198 milioane euro) și regiunea Sud–Muntenia (5.671 milioane euro). În contrast, cele mai mici valori ale investițiilor se regăsesc în regiunea Sud-Vest–Oltenia (2.536 milioane euro) și regiunea Nord-Est (1.765 milioane euro). Menționăm că ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.[102]

Tab. 3.14. Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2019 [103]

	Valoare (milioane euro)	*Pondere in total investitii straine directe %*
Total, din care:	***64.433***	***100,0%***
BUCUREȘTI-ILFOV	***55.349***	***62,7%***
CENTRU	***7.648***	***8,7%***
VEST	***6.198***	***7,0%***
SUD-MUNTENIA	***5.671***	***6,4%***
NORD-VEST	***3.793***	***5,8%***
SUD-EST	***3.983***	***4,5%***
SUD-VEST-OLTENIA	***2.536***	***2,9%***
NORD-EST	***1.765***	***2,0%***

[102] *Sursa: Direcția statistică a Băncii Naționale a României –„Investițiile străine directe în România în anul 2019”*
[103] *Sursa: http://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=9403*

Față de anul anterior, cele mai mari creșteri ale soldului ISD s-au înregistrat în regiunile Sud-Est (+15,5 la sută, sold de 3.983 milioane euro la sfârșitul anului 2019), **București – Ilfov (+12,4 la sută**) și Nord-Vest (+11,8 la sută, 5 154 milioane euro).

La nivel național, investițiile străine directe (ISD) au crescut cu 39,5%, de la 59.126 milioane euro în anul 2012, la 82.528 milioane euro în anul 2019, iar la nivelul regiunii București-Ilfov creșterea este în linie cu media națională, deși spre deosebire de nivelul național, s-a înregistrat o scădere (cu -6,6%) în anul 2019 față de 2018.

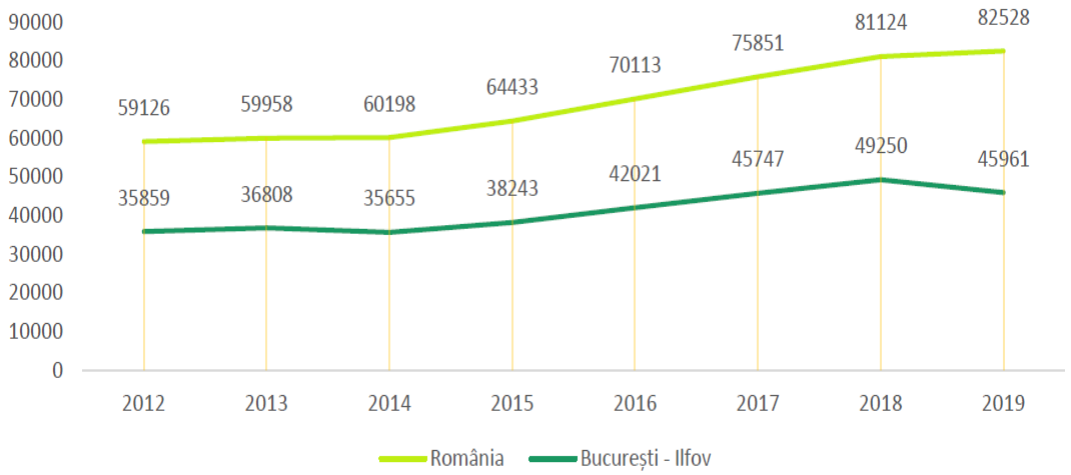

Fig. 3.16. Investiții străine directe în regiunea București Ilfov – 2012 – 2019 [104]

Din valoarea totală a ISD în regiunea București Ilfov, investițiile de tip *"greenfield"* (*înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini, investiții pornite de la zero*) acoperă un procent de 38%, mai exact din 88.304 milioane euro în anul 2019. Ca și în cazul soldului ISD total, **cea mai mare parte a investițiilor străine directe în întreprinderi *greenfield* se concentrează, ca și ansamblul ISD, în regiunea București-Ilfov** (62,0% din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*).

[104] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

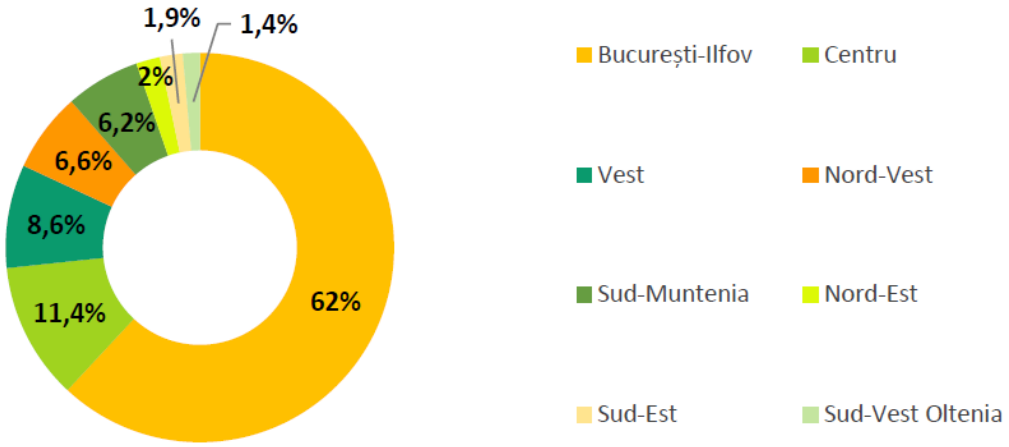

Fig. 3.17. Ponderea investițiilor străine directe în total ISD național (2019)[105]

Municipiul București ocupă locul fruntaș în topul național din perspectiva atractivității pentru investitorii străini luând în calcul valoarea capitalului subscris și numărul de firme cu capital străin. Față de anul 2007, numărul de firme cu capital străin a crescut cu 47%, iar capitalul social s-a triplat. În anul 2018, numărul acestora a ajuns la 100.981 societăți comerciale cu participare străină la capitalul social și o valoare totală a capitalului subscris ușor mai mare comparativ cu anul 2017 (mai exact cu 1%).

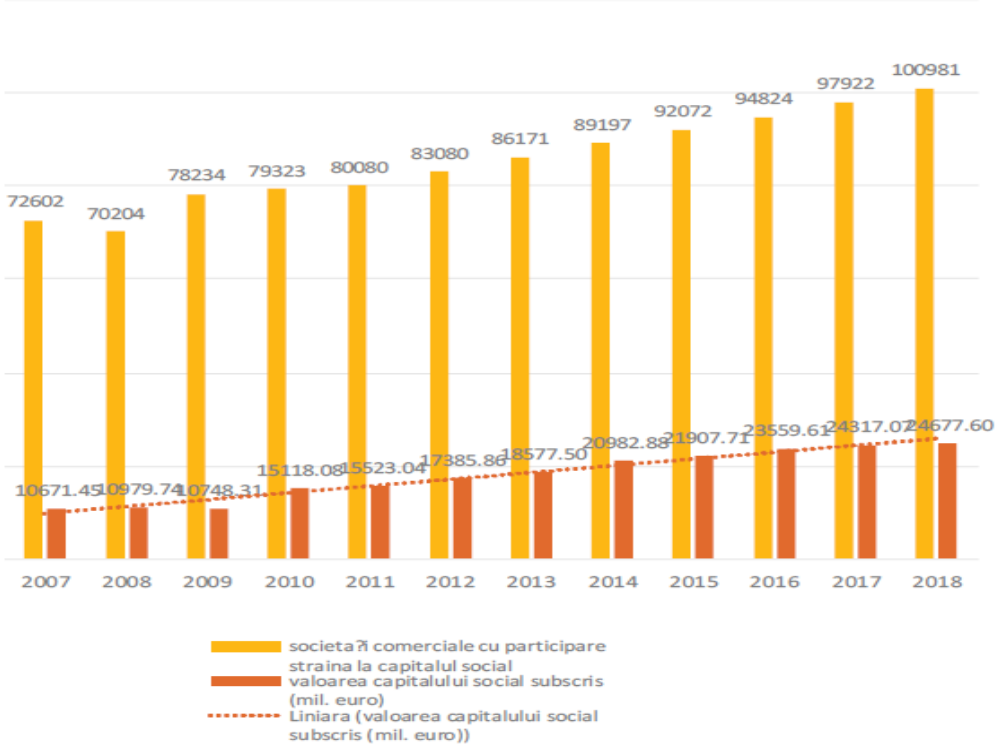

Fig. 3.18. Dinamica investițiilor străine directe în municipiul București, în perioada 2007-2018

[105] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

Conform *ONRC*, cele mai multe firme cu capital străin înregistrate în anul 2018 în municipiul București provin din: Cipru – 71, Olanda – 31, Spania – 17, Marea Britanie – 16, Luxembourg – 15, Germania și Italia – 14, Austria și Franța – 12, Grecia – 9, Turcia – 8 firme, Polonia și Elveția – 6. De asemenea, valoarea totală a capitalului străin înregistrată până în octombrie 2019, reprezintă aproximativ 36% din valoarea Produsului Intern Brut a municipiului București, valoare raportată la o estimare a PIB-ului pentru anul 2019, realizată de *Comisia Națională de Strategie și Prognoză*.

Numărul întreprinderilor cu capital străin din municipiul București a crescut cu 6% în perioada 2014-2018, **iar valoarea capitalului străin cu 12%** în același interval de referință, în condițiile în care la nivel național numărul întreprinderilor cu capital străin a scăzut cu 8.6%, iar valoarea capitalului străin a crescut cu 26%.

În perioada 2014-2018, statistica referitoare la numărul societăților cu participare străină la capital nou înmatriculate și la valoarea aporturilor noi de capital străin subscris la înmatriculare prezintă o creștere modestă în cazul celor doi indicatori:

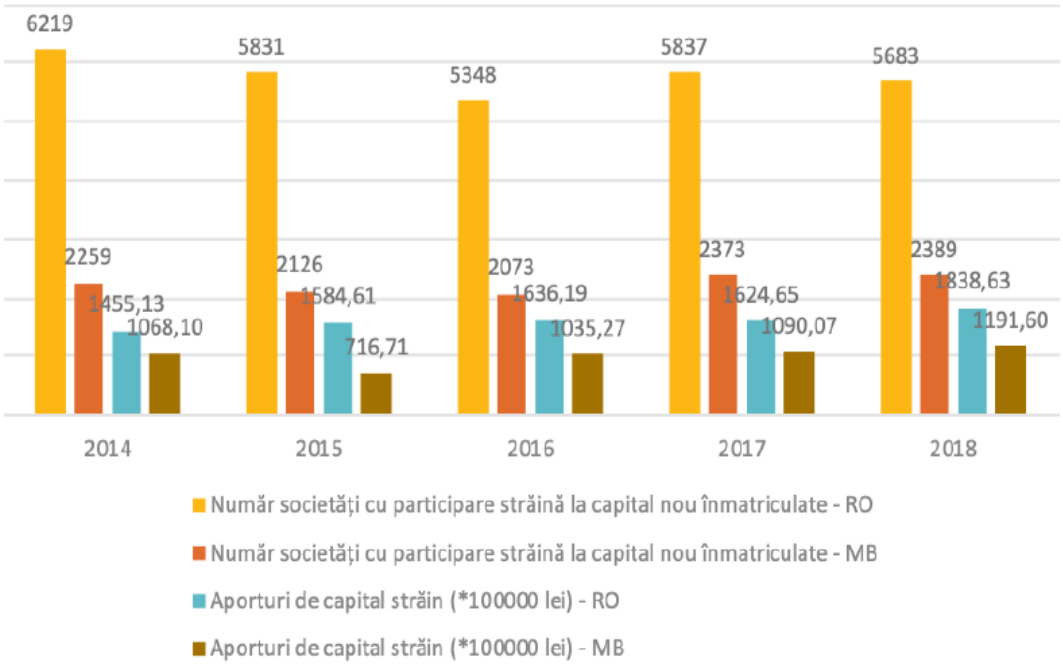

Fig. 3.19. Dinamica numărului societăților cu participare străină la capital nou înmatriculate și valoarea aporturilor noi de capital străin subscris la înmatriculare în municipiul București, în perioada 2014-2018

Top 10 cei mai importanți investitori străini în municipiul București, din perspectiva cifrei de afaceri și a numărului de salariați [106]

[106] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București pentru perioada 2021-2030*

Denumirea companiei	Sector din MB	Obiectul de activitate	Țara de proveniență a capitalului	Cifra de afaceri (2018) – mil. lei	Numărul de salariați – 2018
OMV PETROM	Sector 1	Extracție și prelucrare petrol și gaze naturale	Austria	17817	12498
KAUFLAND ROMANIA SCS	Sector 2	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Germania	10889	12374
BRITISH AMERICAN TOBACCO TRADING	Sector 1	Producția de țigări	India/ Germania	9534	816
LUKOIL ROMANIA	Sector 1	Comerț cu produse petroliere	Olanda prin Lukoil Europe Holdings BV	7519	2547
CARREFOUR ROMANIA	Sector 2	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Franța	7315	9997
ORANGE ROMANIA	Sector 1	Telecomunicații	Franța / Belgia	5744	2366
MEGA IMAGE	Sector 6	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Belgia / Olanda	5730	9741
AUCHAN ROMANIA	Sector 6	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Franța / Olanda	5405	10123
METRO CASH & CARRY ROMANIA	Sector 3	Comerț cu ridicata de produse alimentare și nealimentare	Germania / Austria / Olanda	5303	3679
SAMSUNG ELECTRONICS ROMANIA	Sector 1	Comerț cu ridicata de produse IT&C	Olanda / Coreea de Sud	4575	208

Multe dintre aceste companii au sediul central în București, dar unitățile de producție în alte județe din țară.

Este de menționat că în municipiul București există foarte multe ISD-uri de renume internațional în sectorul IT&C, printre care: *Amazon* (SUA), *Avira* (Germania/SUA), Electron*ic Arts* (SUA/UK/Olanda), *Gameloft* (Franța), *Optaros* (SUA) etc.

Prezența companiilor străine pe piața Capitalei nu anulează necesitatea susținerii și dezvoltării companiilor din București pe piețele străine.

3.5. STRUCTURI ASOCIATIVE DE CREȘTERE A COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE

3.5.1. STRUCTURI DE SPRIJINIRE A AFACERILOR

Conform definiției folosite în POR 2007-2013, **structurile de sprijinire a afacerilor** reprezintă *"structuri clar delimitate, care asigură o serie de facilități și/sau spații pentru desfășurarea activităților economice de producție și de prestare servicii"*. Ele au ca scop atragerea *Investițiilor Străine Directe (ISD)* pentru valorificarea potențialului resurselor zonei și pot fi: **parcuri industriale, logistice, zone de afaceri sau industriale**, etc.

Structurile de sprijinire a afacerilor (***parcuri industriale, parcuri logistice, parcuri de afaceri, tehnologice, incubatoare de afaceri, clustere***) contribuie la dezvoltarea economică a localităților, prin oferirea condițiilor adecvate pentru localizarea întreprinderilor, în special a IMM-urilor productive şi a serviciilor de sprijinire a acestora. Structuri moderne, ele permit regiunilor să beneficieze de avantaje competitive prin utilizarea resurselor lor specifice, neutilizate sau sub-utilizate, contribuind astfel la convergența regiunilor din punct de vedere economic şi social.

La nivel Regiunii București-Ilfov [107] se înregistrează prezența unui număr important de structuri de sprijin pentru afaceri, atât publice, cât și private, cu specializări în diverse sectoare economice și oferind o pluralitate de servicii, de la transfer tehnologic la suport logistic și spații. Acestea includ: 4 parcuri industriale, 4 incubatoare tehnologice și de afaceri, 1 centru incubator de afaceri, 11 centre de transfer tehnologic, 3 centre de informare tehnologică, două parcuri științifice și tehnologice, 1, o gamă largă de centre de afaceri, 18 hub-uri de afaceri, 1 Digital Innovation Hub și 76 de clustere.

Parcul industrial este definit prin *Legea 186/2013*, privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale, ca *"zona delimitată în cadrul căreia se desfășoară activități economice, de cercetare științifică, de valorificare a cercetării științifice și/sau de dezvoltare tehnologică, agroindustriale, logistice și inovative, industriale etc., într-un regim de facilități specific"*. Prevederile aceleiași legi conferă dezvoltatorilor facilități de natura scutirilor de la plata impozitului pe terenuri, impozitului pe clădiri sau scutiri de la plata taxelor pentru eliberarea autorizației de construcții, precum și o serie de alte facilități specifice.

Situația parcurilor industriale din România, întocmită de *Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației* indică prezența unui număr de **94 de parcuri industriale pe teritoriul țării**, în luna iunie 2020. Distribuția acestora pe regiuni de dezvoltare este surprinsă în harta de mai jos:

[107] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

În **Regiunea București-Ilfov, în anul 2020, existau 4 parcuri industriale** , situate atât în municipiul București, cât și în județul Ilfov, acestea oferind spații de birouri și de depozitare, precum și alte tipuri de infrastructuri și echipamente care să susțină agenții economici, respectiv:

- ***PARCUL INDUSTRIAL METAV,*** situat în Sectorul 1 București (instituit prin *Ordin MDP nr.359/2002*);
- ***PARCUL INDUSTRIAL SEMA,*** aflat în Sectorul 6 București (instituit prin *Ordin MAI nr.130/2004,* modificat prin *Ordin MIRA nr.130/2004);*
- ***PARCUL INDUSTRIAL EMAG***, situat în orașul Chitila, jud. Ilfov (instituit prin *Ordin VPM MDRAP 2095/2019*);
- ***PARCUL INDUSTRIAL ȘTEFĂNEȘTII DE JOS,*** aflat în comuna Ștefănești de Jos, jud. Ilfov (instituit prin *Ordinul VPM MDRAP nr. 2801/2019*).

Incubator Tehnologic și de Afaceri - **La nivelul regiunii București-Ilfov**, conform *Registrului entităților acreditate și autorizate provizoriu din infrastructura de inovare și transfer tehnologic*, din iulie 2018, **există trei incubatoare tehnologice și de afaceri**, care activează în domenii precum biotehnologii, biomateriale, TIC, textile și confecții, tehnologii și echipamente tehnice pentru agricultură și industrie alimentară, etc., respectiv:

- ***INCUBATOR TEHNOLOGIC ȘI DE AFACERI ITA BINNOTEH***, Sector 6 București;

- ***INCUBATOR TEHNOLOGIC ȘI DE AFACERI ITA TEXCONF***, Sector 3 București;
- ***INCUBATOR TEHNOLOGIC ȘI DE AFACERI ITA-INMA***, Sector 1 București.

De adsemenea, ***CIAF INNOVATION HUB*** este un centru incubator de afaceri înființat printr-un proiect finanțat de Banca Mondială și implementat de *Centrul Incubator Tehnologic de Afaceri (CITAf-ICTCM)* în parteneriat cu *Institutul Național pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii (INIMM)*, ce are drept scop sprijinirea afacerilor inițiate de persoanele disponibilizate din armată, prin oferirea de spații și echipamente dar și de consultanță.

CARBON INCUBATOR este primul incubator de la nivel național destinat dezvoltării jocurilor, mai exact incubatorul oferă sprijin financiar pentru inițiativele de proiect din domeniul industriei de gaming.

Centru de transfer tehnologic - **La nivelul regiunii București-Ilfov există 11 centre de transfer tehnologic**, dintre care 3 se află pe teritoriul județului Ilfov, iar 8 pe teritoriul municipiului București, ce activează în diferite domenii precum: TIC, Mediu și agricultură, electrotehnică, electronică, industrii creative, etc., precum:

- ***CENTRUL DE TRANSFER TEHNOLOGIC ICF***, Sector 6 București;
- ***CENTRUL DE TRANSFER TEHNOLOGIC - ICECHIM (CTT-ICECHIM)***, Sector 6 București;
- INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU INGINERIE ELECRICA (ICPE-CA), Sector 3 București;
- ***CENTRUL RELEU DE TRANSFER TEHNOLOGIC ȘI CONSULTANȚĂ (CTT CRTTC)***, Sector 2 București;
- ***INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU ECOLOGIE INDUSTRIALĂ – ECOIND***, Sector 6 București;
- ***CENTRUL DE TRANSFER TEHNOLOGIC PRO TRANSFER***, Sector 1 București;
- ***CENTRUL DE TRANSFER TEHNOLOGIC – INCDPM BUCUREȘTI***, Sector 6 București;
- ***INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BUCUREȘTI***, Sector 6 București;
- ***CENTRUL DE TRANSFER TEHNOLOGIC, INOVARE ȘI MARKETING (CTTIM-INFLPR)***, Orașul Măgurele, Județul Ilfov;
- ***CENTRUL DE TRANSFER TEHNOLOGIC PENTRU MATERIALE AVANSATE (CTT AVANMAT)***, Orașul Pantelimon, Județul Ilfov;
- ***CENTRUL DE TRANSFER TEHNOLOGIC TTIPMDISS***, Orașul Măgurele, Județul Ilfov.

Centru de Informare Tehnologică - **În cadrul Regiunii București-Ilfov există 3 centre de informare tehnologică** respectiv:

- ***CENTRUL DE INFORMARE TEHNOLOGICĂ CIT CENTIREM,*** localizat în Orașul Măgurele, Județul Ilfov, deși nu se regăsește în *Registrul entităților acreditate și autorizate provizoriu din infrastructura de inovare și transfer tehnologic*;
- ***CENTRU DE INFORMARE TEHNOLOGICĂ CIT –TE – ICPE***, Sector 3 București;

- ***CENTRU DE INFORMARE TEHNOLOGICĂ CIT-IRECSON***, Sector 2 București.

Parcuri științifice și tehnologice - La nivel regional, se înregistrează **existența a 2 parcuri științifice și tehnologice**, respectiv:

- ***PARCUL ȘTIINȚIFIC ȘI TEHNOLOGIC PENTRU MICRO ȘI NANOTEHNOLOGII MINATECH RO,*** Municipiului București;
- ***MĂGURELE SCINCE PARK***, Județul Ilfov.

Incubatoare de afaceri - ***ILFOV BUSINEAA HUB*** se află pe teritoriul orașului Otopeni, județul Ilfov și a fost fondat de Consiliul Județean Ilfov. „ Incubatorul de afaceri va acoperi ciclul de pre-incubare – incubare –accelerare cu scopul selectării și formării unor operatori economici ce vor funcționa inclusiv în cadrul *Măgurele Science Park*.”

Centre de afaceri - **Regiunea București-Ilfov indică existența a numeroase centre de afaceri**, majoritatea aflate pe teritoriul municipiului București, dar și în județul Ilfov, care sprijină desfășurarea activităților de business, prin oferirea de spații și echipamente.

La nivelul municipiului București putem menționa următoarele centre de afaceri: *IRIDE Business Park, Novo Park, West Gate Park, Petrom City, BOC Tower, Riverplace, City Gate, Sky Tower, Platinum Business & Convention Center, Floreasca Park, Floreasca Business Park, AFI Park, S-Park, Green Gate, Conect Business Park, BRD Tower, Bucharest Financial Plaza, Baneasa Business&TP, City Offices, Bucharest Business Park, Anchor Plaza, Tower Center, America House, BOB Tower, The Lakeview, Nusco Tower, North Gate, Victoria Park, Charles de Gaulle Park, Art Business Center 7, Green Court A, Hermes BC, Euro Tower, Floreasca Office, River Plaza, Metropolis Center, Central Business Park, UniCredit HQ, Crystal Tower, Opera Center, Europe House, Multigalaxy BC I, Phoenicia Business Center, Pipera Business Tower, Bucharest Corporate Center, Băneasa Business and Technology Park, Băneasa Business Center.*

Pe teritoriul județului Ilfov amintim de: *Global City, North Center I, II, Cubic Center, Twin Towers Barba Center, Swan Office Park*.

La nivelul regiunii București-Ilfov regăsim și alte **structuri de sprijinire a afacerilor** precum:

- ***Structuri care sprijină start-up-urile*** să își crească rapid businessul prin realizarea programelor de accelerare: ***MVP ACADEMY, ORANGE FAB, TECHCELERATOR***;
- ***Acceleratoare de afeceri***, acestea reprezentând, conform *Legii 102/2016*, „*incubatorul de afaceri care asigură accesul la fonduri în etape, pentru rezidenți, în scopul lansării pe piață a unui produs sau serviciu într-o perioadă scurtă de timp*”: ***GEMINI SOLUTIONS FOUNDRY, PRIVACY ACCELERATOR PROGRAM, FOUNDER INSTITUTE BUCHAREST INNOVATION LABS*** (pre-accelerator).

HUB-uri - **La nivelul regiunii București-Ilfov** se înregistrează existența a **18 hub-uri de afaceri**, toate aflându-se pe teritoriul municipiului București. Acestea oferă spații de lucru și infrastructura necesară pentru sprijinirea activităților de anteprenoriat, astfel hub-urile de la nivelul regiunii acoperă domenii precum: antreprenoriat și inovare (***IMPACT HUB***); antreprenoriatul de proiecte online (***WELOVEDIGITA***l); Networking, finanțare și mentorat (***INGENIUS-HUB***); anteprenoriatul în noile tehnologii (***TECH HUB***); industrii creative (***NOD MAKERSPACE; 360HUB***) și co-working și networking (***CITY HUB; THE OFFICE HUB; APTI DIGITAL HUB; PURA VIDA HUB BUCHAREST; THE HUB BUCHAREST; YOUTH HUB; FLASHHUB; HUB CAFE FLOREASCA; COWORHING BUCUREȘTI; THINKSPACE; THEATELIER.RO – COWORK CAFE; MOBILEHUB***).

Digital Innovation Hub (DIH) - reprezintă o structură care vizează creșterea competitivității dintre companiile de la nivelul unei regiuni de dezvoltare, prin îmbunătățirea produselor și proceselor, folosind tehnologii digitale.

Digital Innovation Hub* se află pe teritoriul municipiului București și este *„primul centru de inovare prin digitalizare din regiunile București-Ilfov și Sud-Muntenia.” Acest centru de inovare are drept scop principal sprijinirea avansului tehnologic și dezvoltarea parteneriatelor cu diferite sectoare de activitate, *„de la educație și industrii creative, până la agricultură.”*

3.5.2. ACTIVITATEA DE CERCETARE-DEZVOLTARE ȘI INOVARE

Știința, tehnologia și inovarea reprezintă domenii strategice care asigură progresul tehnologic constant și, în consecință, durabilitatea dezvoltării și competitivitatea economică a unei țări.

Domeniul cercetării–dezvoltării-inovării (CDI), transfer tehnologic (TT) și IT reprezintă la ora actuală sectoare economice de sine stătătoare care la rândul lor constituie suport pentru dezvoltarea celorlalte sectoare economice, deschizând noi orizonturi pentru creșterea competitivității agenților economici și, nu în ultimul rând, conducând la crearea de noi locuri de muncă.

La nivel comunitar, **noile orientări strategice aferente perioadei de programare 2021-2027 accentuază importanța acordată cercetării, inovării și transferului tehnologic**. Astfel, în propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, unul dintre cele cinci obiective de politică este *„O Europă mai inteligentă – transformare industrială inovatoare și inteligenta”* și urmează să-i fie alocate cel puțin **35% din fondurile dedicate politicii de coeziune**.

În ceea ce privește **capacitatea de inovare a economiei,** conform *European Innovation Scoreboard 2021,* **România se încadrează în rândul inovatorilor emergenți**. **Scorul obținut de regiunea București-Ilfov este de 56,9, ocupând astfel poziția 197 din 240 regiuni analizate.**

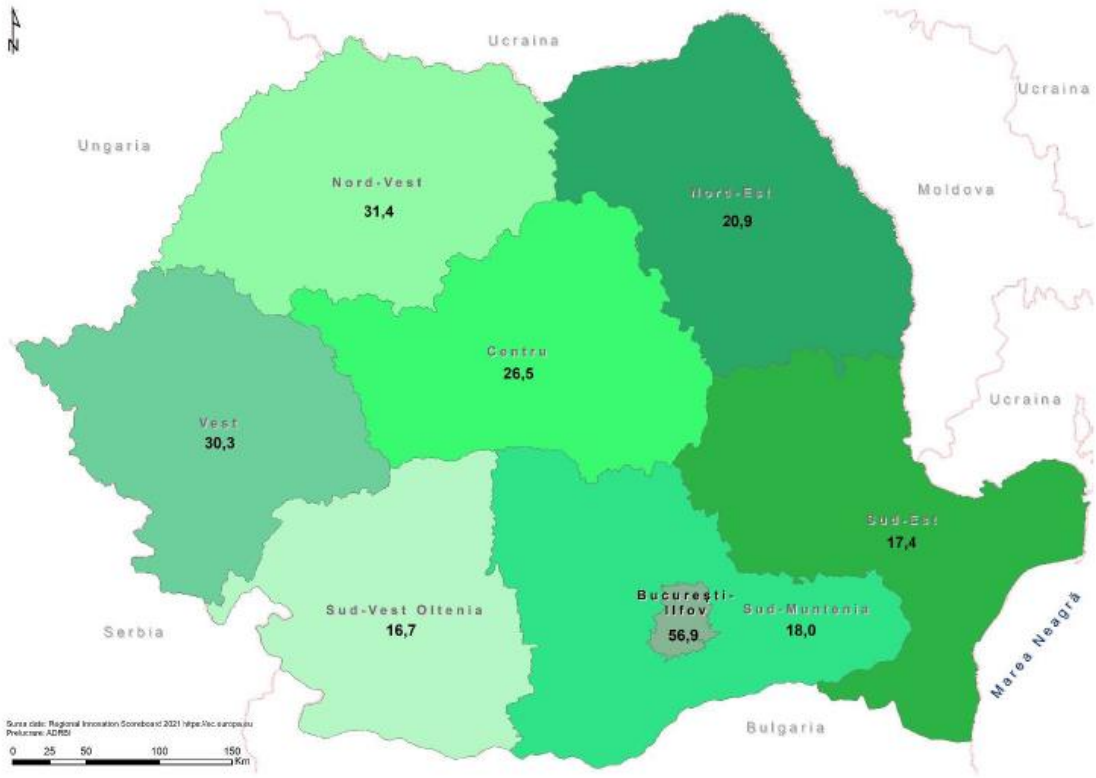

Fig. 3.20. Gradul de inovare al regiunilor la nivelul anului 2021 [108]

Întreprinderile inovatoare sunt firmele care au lansat produse (bunuri sau servicii) noi sau semnificativ îmbunătățite pe piață, sau au introdus procese noi sau semnificativ îmbunătățite, sau noi metode de organizare sau de marketing. În profil teritorial, **Regiunea București-Ilfov este un inovator emergent plus (+)**, performanța în inovare crescând de-a lungul timpului (+12,4%), cu toate acestea înregistrează rezultate slabe la: numărul de IMM cu inovații de produs/proces, IMM inovative ce colaborează cu alții, cheltuieli cu CD ale mediului de afaceri, cheltuieli de inovare. Comparativ cu nivelul național, însă, **regiunea deține principala poziție din perspectiva activităților de inovare și cercetare,** concentrând la nivelul anului 2018, **40% (1.691 întreprinderi) din întreprinderile inovatoare ale țării, la o distanță importantă de celelate 7 regiuni**, următoarea poziție fiind ocupată de regiunea Nord-Vest (22,3%). Totuși, comparativ cu anul 2011, scorul obținut de regiune a cunoscut o scădere cu 4,0 puncte.

Ponderea întreprinderilor inovatoare din sfera serviciilor a cunoscut o scădere ușoară de la 72,26% în 2012 la 66,4% în 2018. Pentru sectorul industrial, în 2018 ponderea întreprinderilor inovatoare era de 33,5%.

[108] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027 - ADRBI, ArcGis 10.2.2, prelucrare date European Innovation Scoreboard 2021*

De asemenea, în anul 2019, aproape 40% dintre IMM-urile de la nivel regional nu au alocat resurse pentru activitățile de inovare, iar peste 20% dintre acestea au alocat maxim 5% din totalul investițiilor.

În ceea ce privește IMM-urile care inovează în funcție de obiectivul inovării, la nivel regional se observă faptul că:

- ⇒ ***entitățile axate pe noile produse*** *predomină în cazul regiunii Sud Muntenia (53,09%), regiunea* ***București-Ilfov se află pe poziția a treia****, cu o pondere de 36,7%;*
- ⇒ ***IMM-urile care au indicat activități de inovare asupra noilor tehnologii*** *dețin ponderi majoritare la nivelul regiunii Sud-Est (50%), la polul opus se află regiunea* ***București-Ilfov, cu doar 19,6%;***
- ⇒ *raportat* ***entităților care s-au axat pe noi abordări manageriale și de marketing****, regiunea* ***București-Ilfov se situează pe a doua poziție, cu 20,9%,*** *după regiunea Nord-Vest care indică o pondere de 28,1%;*
- ⇒ ***agenții economici care se remarcă prin inițiative de modernizare a sistemului informatic*** *indică o pondere de* ***doar 15,3% pentru regiunea București-Ilfov****, în timp ce la polul opus se află regiunea Nord Vest cu o pondere de 28,1%;*
- ⇒ ***entitățile care se remarcă prin pregătirea resurselor umane*** *înregistrează una dintre cele mai reduse ponderi la nivelul regiunii* ***București-Ilfov****, de* ***doar 12,8%****, în schimb, la polul opus se află regiunea Sud Vest Oltenia cu 26,1%;*
- ⇒ ***firmele care nu se remarcă prin inițiative de inovare*** *dețin ponderi însemnate în regiunea* ***București-Ilfov,*** de ***22,6%,*** *în schimb cele mai reduse se regăsesc în regiunea Sud-Est (10%).*

Referitor la **tipologia inovațiilor**, în context național, cele mai multe dintre întreprinderile inovatoare au realizat doar inovație de organizare și/sau de marketing (46,80%). La nivelul Regiunii București-Ilfov circumstanțele sunt similare, în 2016, din cele 714 întreprinderi inovatoare, 307 (43%) au introdus inovație de organizare și/sau marketing, 141 (19,75%) de produs, 122 (17,09%) de produs și proces, 94 (13,17%) doar de proces, iar pentru 50 (reprezentând 7%) activitățile de inovare au fost nefinalizate și/sau abandonate.

În ceea ce privește **cheltuielile pentru inovare** pe activități economice, în cadrul sectorului industrial cheltuielile de inovare (59.557 mii lei, respectiv 40,45%) s-au îndreptat cu precădere către achiziția de utilaj, echipament, software și clădiri (40,45%), iar în sectorul serviciilor cheltuielile de inovare au fost realizate cu precădere pentru activități de cercetare-dezvoltare internă (49,3%).

La nivel comunitar, noile orientări strategice aferente perioadei de programare 2021-2027 accentuază importanța acordată cercetării, inovării și transferului tehnologic. Astfel, în propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, unul dintre cele cinci obiective de politica este *„O Europă mai inteligentă – transformare industrială inovatoare și inteligentă”* și urmează să-i fie alocate cel puțin 35% din fondurile dedicate politicii de coeziune.

De altfel, în *Raportul de țară pentru anul 2019 privind România* sunt identificate, precizate, nevoi de investiții prioritare pentru a consolida competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii prin sprijinirea creării de noi firme tip start-up și start-scale, de creștere a ratei de supraviețuire, gradului de competitivitate și internaționalizare, de a spori capacitățile de inovare a firmelor existente prin introducerea inovării la nivel de servicii, produse, proces, organizare-marketing, prin sprijinirea clusterelor industriale, prin cursuri de formare orientate către competențe specifice specializării inteligente.

3.5.3. CLUSTERE

În România, la **1 aprilie 2020**, în evidența *Ministerului Economiei, Direcția de Politici Industriale și Competitivitate*, direcție care coordonează politica de cluster ca o componentă a politicii industriale a României, existau **76 de inițiative de cluster**, dintre care 47 de clustere - membre ale *Asociației Clusterelor din România – CLUSTERO*.

Din punct de vedere al distribuției geografice și al concentrărilor tematice, clusterele din Romania sunt reunite sub forma unor consorții regionale (care acoperă regiunile Centru, Sud-Est, Sud Muntenia, Nord-Vest, Nord-Est și București-Ilfov) și tematice (*"Noatex"*- consorțiul tematic al clusterelor din industria textilă; consortiul tematic al clusterelor din industria lemnului și a mobilei).

Analiza realizată de *CLUSTERO* asupra evoluției clusterelor în România indică o **creștere a numărului de întreprinderi din clustere, de la 818 în anul 2013, la 1.999 în anul 2019.**

În cadrul RIS3 un rol important îl are sprijinirea structurilor de tip cluster ca instrument al creșterii economice durabile. Comisia Europeană apreciază în cadrul *Studiului Rolul clusterelor în strategiile de specializare inteligentă* că *„potențialul deplin al clusterelor și politicilor de cluster va fi atins dacă strategiile de specializare inteligentă vor integra politicile de cluster într-un plan de transformare mai amplu pentru întreaga economie regională."*

Astfel, în perioada 2014–2020, clusterele au jucat un rol de catalizare și de fertilizare încrucișată a experiențelor sectoriale, au contribuit semnificativ atât la configurarea parteneriatului regional, cât și la diseminarea ulterioară a informațiilor și cunoașterii dobândite prin participarea activă în PDA.

În actuala perioadă de finanțare, *Comisia Europeană* își propune să lanseze programul *Orizont Europa*, cel mai ambițios program european care va finanța cercetarea și companiile inovatoare. Acest program vine în continuarea programului *Orizont 2020*, programul de cercetare și inovare al Uniunii Europene pentru perioada 2014-2020.

Conform datelor prezentate de *Secretariatul European pentru Evaluarea Clusterelor (ESCA)*, **pe teritoriul țării se reliefează existență a 76 de clustere** care au obținut distincții, mai exact, 3 dintre acestea au obținut distincția de aur, 9 distincția de argint și 5 distincția de bronz.

La nivelul regiunii București-Ilfov, în anul 2020 existau 20 de clustere:

- ***IND AGRO Pol - Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Mașini și Instalații Destinate Agriculturii și Industriei Alimentare;***
- ***ELINCLUS Electronic Innovative Cluster;***
- ***ROMANIAN TEXTILE CONCEPT CLUSTER;***
- ***Regional Cluster Bucharest „MECHATREC";***
- ***Magurele KET CLUSTER CLARA;***
- ***BUCHAREST FURNITURE DESIGN CLUSTER;***
- ***MEDICAL CLUSTER „HEALTH ROMANIA";***
- ***TRACIALAND Network of clusters;***
- ***BIOGASINNO Association;***
- ***Smart Cluster Alliance Danube Cyber Security Alliance DACSA;***
- ***CONTROL & IT;***
- ***START INOVARE;***
- ***DUNAREA TURISTICA Cluster;***
- ***ROHEALTH - Clusterul pentru sănătate și bioeconomie;***
- ***MAGURELE HIGH TECH;***
- ***ECOIND;***
- ***CREATIVE BUCHAREST Cluster;***
- ***DRIFMAT Cluster;***
- ***POL DE COMPETITIVITATE 100B CITY;***
- ***ANAMOB - Cluster de Transfer Tehnologic și Inovare Digitală.***

Raportat clusterelor membre **în *CLUSTERO*** [109], la nivel național, la începutul anului 2020, există **47 de membrii**, dintre care 2 la nivelul județului Ilfov (*Start Inovare, DRIFMAT*) și 6 la nivelul municipiului București (*INDAGRO POL, ROMANIAN TEXTILE CONCEPT, MECHATREC, ELINCLUS, CONTROL & IT, ROHEALTH CLUSTER*).

Astfel, stimularea inițiativei antreprenoriale prin sprijinirea şi încurajarea înființării clusterelor are drept obiectiv încurajarea cooperării dintre diferiți actori economici, în vederea creșterii competitivității şi productivității. În acest context, clusterele inovative sunt o soluție de succes datorită faptului că sunt o combinație între dinamismul antreprenorial şi sinergiile proactive între actorii principali ai inovării. Clusterele existente necesită continuarea procesului de dezvoltare și extindere, care să conducă la o intensificare a rezultatelor obținute și transferate în domeniile menționate.

[109] *Sursa: http://clustero.eu/members/*

Dinamizarea activității economice în Regiunea București-Ilfov, alături de eforturile autorităților locale de a îmbunătăți calitatea infrastructurii urbane şi sociale, a serviciilor publice de orice fel, vor crea efecte sinergice ale căror rezultate vor radia în Municipiul București și implicit și în Sectorul 5. În cele din urmă, prin îmbunătățirea mediului de afaceri regional, făcându-l mai inovator și mai competitiv, dezvoltarea ecosistemului antreprenorial va contribui, de asemenea, indirect, la limitarea efectelor negative ale piețelor instabile și la îmbunătățirea atractivității mediului de afaceri regional pentru potențiali investitori.

3.6. FORȚA DE MUNCĂ

Piața muncii, prin specificul său, reprezintă un complex de relații în care se regăsesc raporturile sociale dintre ființele umane şi evoluția lor în timp şi spațiu.

Piața forței de muncă din România s-a schimbat dramatic în timpul tranziției economice. Una din principalele caracteristici a fost și este reducerea numărului populației ocupate. Migrația externă a avut un rol major la micșorarea numărului populației din țara noastră. Fenomenul s-a manifestat mai accentuat în primii ani de după liberalizare având o tendință de micșorare până la intrarea țării noastre în Uniunea Europeană de când populația se poate mișca nestingherita in interiorul granițelor UE. Evoluția societății românești din ultimii ani a fost influențată de reformele economice şi sociale, dar mai ales de criza economică, fenomene ce au transformat profund piața forței de muncă. Restructurarea întreprinderilor a condus la pierderi de locuri de muncă, care nu au fost compensate prin crearea de noi locuri de muncă.

Ocuparea forței de muncă şi șomajul sunt două fenomene care produc consecințele cele mai profunde în activitatea economică şi socială a unei localități.

Resursele de muncă reprezintă numărul persoanelor capabile de muncă pentru a desfășura una din activitățile economice naționale și cuprinde populația în limitele vârstei de muncă, în afara vârstei de muncă și cea inaptă de muncă.

Resursele de muncă, la nivel național în 2021, numărau 12.201.400 de persoane, din care 69,6% figurează ca populație ocupată. **Regiunea București-Ilfov concentrează 13,11% (1.600.100 persoane) din resursele de muncă ale țării și indică și cea mai ridicată rată de ocupare, de 91,4%.**

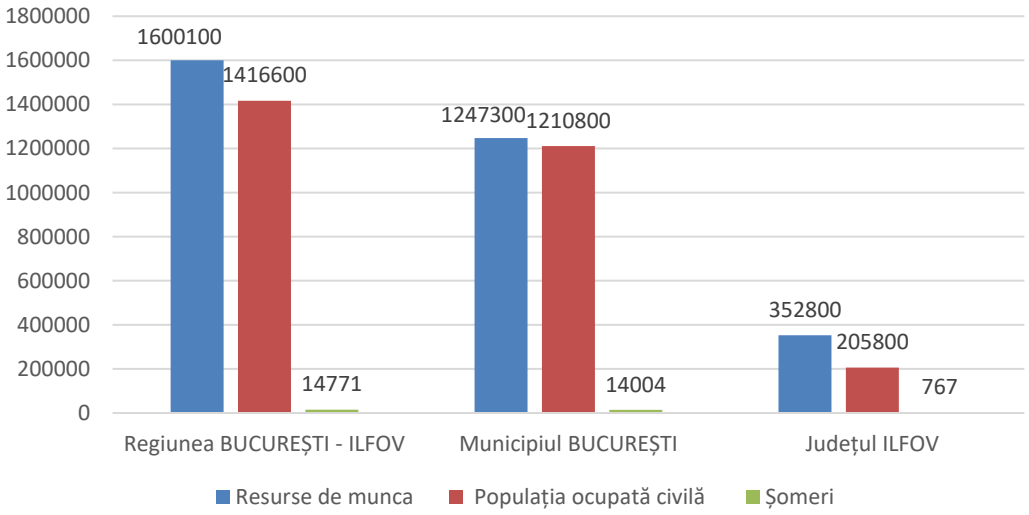

Fig. 3.21. Resursele de muncă disponibile la nivelul Regiunii de dezvoltare București-Ilfov [110]

La nivel general **distribuția resurselor de muncă în cadrul regiunii este concentrată în Municipiul București**, unde resursele de muncă reprezintă **77,95%** (1.247.300 persoane) **din populația în vârstă de muncă a regiunii** generând o rată de ocupare de 97,7%, respectiv aproximativ **10%** din volumul total al resurselor de muncă înregistrate **la nivel național**. Prin comparație, resursele de muncă din cadrul județul Ilfov numără 352.800 de persoane, iar rata de ocupare este semnificativ mai redusă - 62,8%, dat fiind procentul ridicat al populației aflată în pregătire profesională (40,4%). Dinamica numărului populației active în plan național se poziționează pe o traiectorie descendentă în orizontul anului 2021.

Regiunea București-Ilfov deține cel mai ridicat număr de persoane active de la nivel național de 1.416.600 de persoane fiind, de asemenea, **singura regiune care a înregistrat o dinamică pozitivă**. În profil intraregional se constată că **85,6% din populația activă este concentrată în municipiul București**, de asemenea, **rata de activitate este mai ridicată în municipiul București (99%)** comparativ cu județul Ilfov (63%), iar per total la nivel de regiune, rata de activitate este de 91,5% (populația activă raportată la resursele de muncă).

Față de anul 2012, resursele de muncă ale municipiului București s-au redus cu aproximativ 4%, respectiv cu aprox. 532.000 de persoane, pe fondul fenomenelor de îmbătrânire demografică (numărul tinerilor care împlinesc vârsta legală de muncă e mai mic decât a celor care împlinesc vârsta de pensionare) și de migrație internă și externă cu schimbarea domiciliului, dar și a diferitelor modificări care au survenit de-a lungul timpului cu privire la vârsta legală de muncă.

[110] *Sursa: Prelucrare date INS – Balanța forței de muncă, anul 2021*

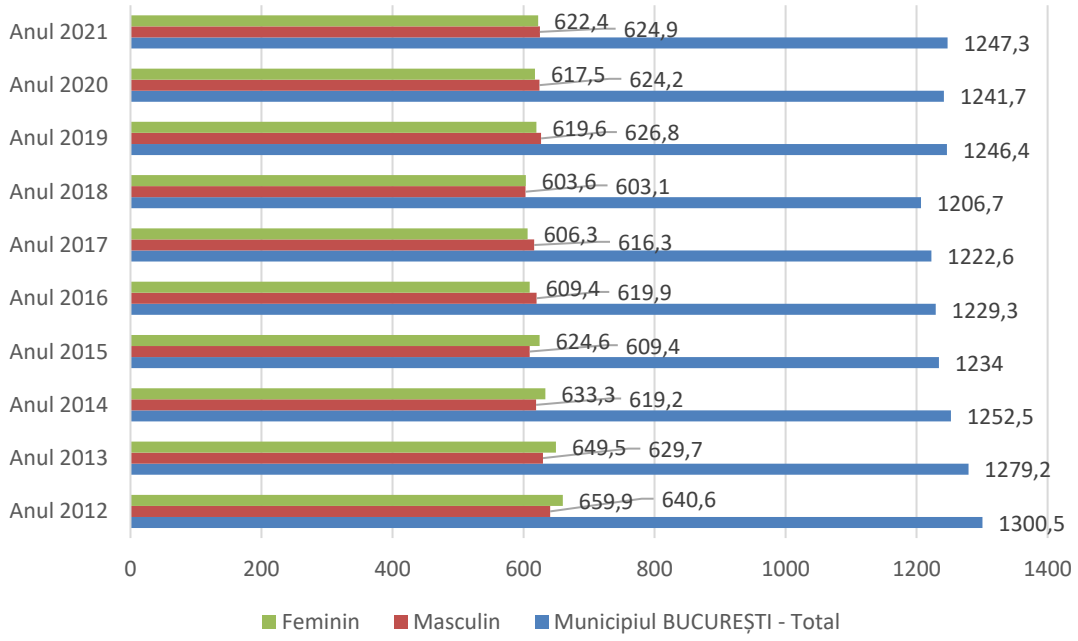

Fig. 3.22. Resursele de muncă ale municipiului București, pe sexe, în perioada 2012-2021, mii persoane[111]

În ceea ce privește **populația ocupată** [112], la nivel național se constată o scădere în perioada 2012-2021 cu 968.800 persoane, Regiunea București-Ilfov fiind una din puținele zone ale țării unde se înregistrează o creștere și singura unde aceasta creștere a fost consistentă (+177.600 persoane în 2021 față de 2012). Totodată, **Regiunea București-Ilfov concentrează 18,64% din totalul național**, adică 1.416.600 de persoane, din care aproximativ 85% în Municipiul București. Pe sexe se observă o diferență redusă, în favoarea genului masculin care reprezintă 51,3%, prin comparație, cel mai mare ecart la nivelul populației ocupate se înregistrează în cazul regiunii Centru – 55,6%.

Distribuția **la nivel de secțiune CAEN** aduce în prim plan, **în cadrul regiunii București-Ilfov, domeniul *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* ca activitate economică principală după numărul persoanelor angrenate**. În anul 2021, activitățile incluse în secțiunea *Comerț* concentrau 265.500 persoane, reprezentând 18,74% din populația ocupată – în creștere cu 27.200 persoane față de 2012. Următoarele activități ca pondere din totalul populației ocupate la nivelul regiunii sunt: *Industria prelucrătoare (10,9%), Construcțiile (11%), Activități de servicii administrative și activități de servicii suport (9,6%), Informații și comunicații (7,4%), etc.*

Comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare se poate observa faptul că București-Ilfov ocupă primele poziții în ceea ce privește numărul persoanelor ocupate în majoritatea ramurilor economiei naționale. **Cel mai important ecart se înregistrază în sectoarele**:

[111] *Sursa: Prelucrare date INS – Balanța forței de muncă*
[112] *Sursa: Prelucrare date INS – Populația ocupată civilă - Balanța forței de muncă*

- ***Activități de servicii administrative și activități de servicii suport***, unde în 2021, la nivel regional se înregistrau 133.900 persoane, comparativ cu Regiunea Centru (următoarea regiune clasată), care indică doar 33.400 persoane;
- ***Activități profesionale, științifice și tehnice*** – unde București-Ilfov concentrează 97.000 persoane, iar următoarea clasată regiune este Sud-Muntenia cu doar 19.600 persoane;
- ***Administrație publică și aparate, asigurări sociale din sistemul public*** – unde sunt înregistrate 49.400 persoane ocupate (în București-Ilfov), în timp ce poziția următoare este ocupată de regiunea Nord-Est cu 27.200 persoane.

În ceea ce privește **Municipiul București, în anul 2021 existau 1.210.800 persoane ocupate**, dintre care 604.100 de bărbați (49,89%) și 606.700 de femei (50,1%), în creștere cu aproximativ 13% față de anul 2017 (1.070.600 persoane).

Totodată, **Municipiul București înregistrează cea mai mare rată de acoperire a populației active cu contracte de muncă**, depășind chiar populația activă, situație explicată prin ponderea mare a salariaților încadrați la puncte de lucru înregistrate în București, dar care au domiciliul în alte județe. În plus, **Bucureștiul se remarcă prin cea mai ridicată rată de ocupare a forței de muncă din țară în domeniile cu valoare adăugată ridicată – *IT&C, R&D, industrii creative***.

Municipiul București importă capital uman din întreaga țară, prin acapararea celui mai mare număr de tineri comparativ cu alte orașe, datorită statutului său de principal centru universitar din România. În scopul atragerii investitorilor străini, mai ales în sectoare cu valoare adăugată mare fie intensivă în cunoaștere, fie în creativitate, Capitala trebuie să identifice modalități prin care să-și crească numărul de studenți sau să și-i mențină pe cei existenți – așa numiții *"tinerii creatori de bunăstare"* (*"Young Wealth Creators"*), deoarece aceștia creează joburile de mâine și creează bunăstare, având o putere de cumpărare ridicată. Ei vor fi: antreprenori, cercetători, designeri, ingineri, fizicieni, bloggeri, artiști, designeri de aplicații sau de jocuri video, persoane care se bazează pe afacerile deja existente sau identifică și cresc noi nișe industriale și piețe. Ei dau naștere unor tendințe care, de multe ori, reconfigurează structurile economice.

Pe domenii, **în anul 2021, cele mai multe persoane ocupate din București se înregistrează în comerț (17,96%), construcții (13,18%) și activități de servicii, administrative și suport (9,67%)**, activități care caracterizează municipiul din perspectivă economică. Având în vedere faptul că economia sa se bazează în proporție de peste 75% pe sectorul serviciilor, Capitala este puternic *"terțializată"* și din punct de vedere al forței de muncă ocupate.

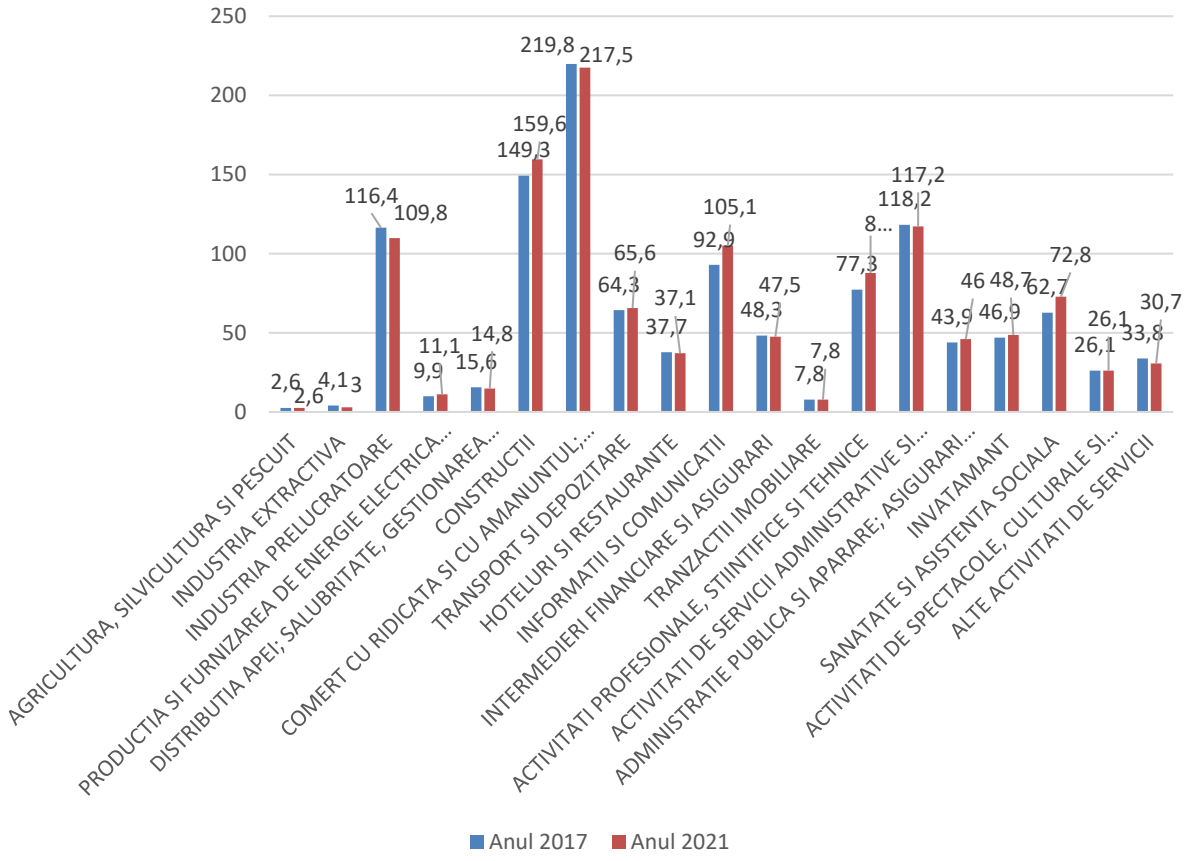

Fig. 3.23. Dinamica populației ocupate în Municipiul București, pe principalele activități economice, în 2017 și 2021, mii persoane [113]

Față de anul 2017, structura ocupațională a populației municipiului București a cunoscut o creștere cu aprox. 3% per total, dar sunt sectoare în care s-au înregistrat scăderi în ceea ce privește numărul persoanelor ocupate, precum: *industria prelucrătoare* (-5,67%), *distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare* (-5,13%), *hoteluri și restaurante* (-1,59), *comerț* (-1,05%), ș.a.m.d., mai ales pe fondul restructurării unor locuri de muncă. Cele mai mari creșteri s-au înregistrat în *sănătate și asistență socială* (16,11%), *activități profesionale, științifice și tehnice* (13,58%), *informații și comunicații* (13,13%), *construcții* (6,90%), *administrație publică și aparare; asigurări sociale din sistemul public* (4,78%), *învățământ* (3,84%), etc.

În ceea ce privește **numărul de salariați din municipiul București**, acesta era estimat de către *INS*, la la 967.960 persoane în 2021, în creștere cu peste 5% față de anul 2017, dar mai mic cu 1,63% față de anul 2019 (anul dinaintea declanșării *Pandemiei Covid-19*). Prin comparație cu populația ocupată, putem constata o diferență de 448.640 de persoane care nu se încadrează în categoria salariaților, ci desfășoară activități pe cont propriu. Conform *Patronatului*

[113] *Sursa: Prelucrare date furnizate de Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Investitorilor Autohtoni (*PIAROM*), raportul dintre numărul de contracte de muncă și numărul de persoane implicate în forme de antreprenoriat individual (PFA/PFI/ÎI) poziționează municipiul București pe primul loc la nivel național.

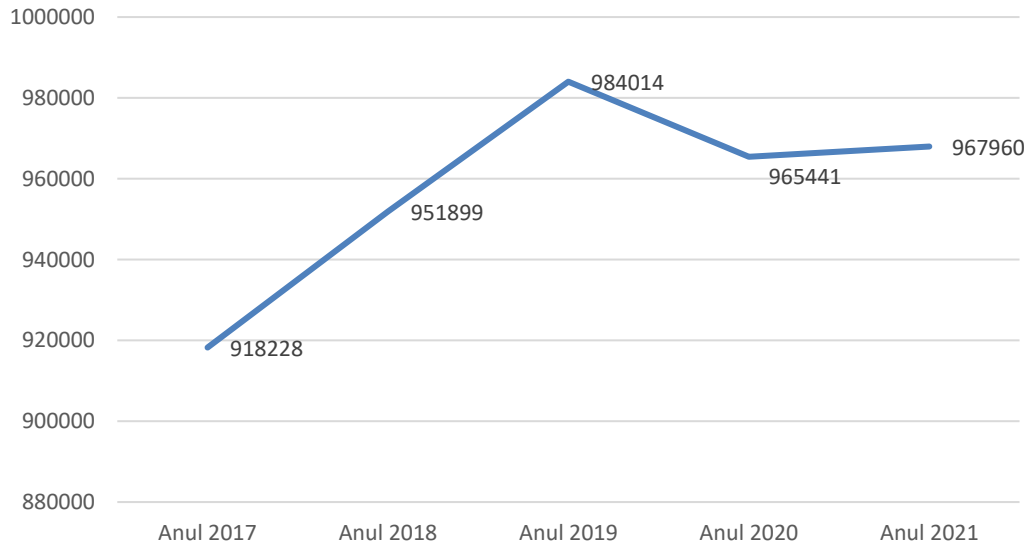

Fig. 3.24. Numărul total de salariați din municipiul București, în perioada 2017-2021

Cei mai mulți salariați activează în *comerț* (18,76%), *activități de servicii administrative și activități de servicii suport* (10,48%), *IT&C* (9,71%), *industria prelucrătoare* - mai ales în *industria alimentară* (14,56%), *tipărire și reproducerea înregistrărilor* (8,98%), industria construcțiilor metalice (7,67%), *fabricarea de mobilă* (6,34%), *fabricarea de masini, utilaje si echipamente* (5,38%) - *construcții* (9,54%), *activități profesionale, științifice și tehnice* (7,67%), *sănătate și asistență socială* (6,76%), transport și depozitare (5,05%), etc. Pe de altă parte, cei mai puțini salariați se înregistrează în domeniile: *extracția minereurilor metalifere* (0,006%), *fabricarea produselor de cocserie* (0,029%), *prelucrarea lemnului* (0,034%), *fabricarea produselor din tutun* (0,04%), *transporturi pe apă* (0,05%), *silvicultură* (0,05%), ș.a.m.d.

Cei mai mulți angajați sunt concentrați în centrul și nordul capitalei, în sectoarele 1 și 2. Această situație se datorează și faptului că în Sectorul 1 sunt concentrați cei mari mai angajatori, iar acesta dispune de cele mai multe și moderne clădiri și spații de birouri din București, fiind polul de afaceri al Capitalei. Foarte mulți angajați din celelalte sectoare fac naveta către centrul și nordul Capitalei, fiind atrași de facilitățile oferite de angajatori, dar mai ales de nivelul salariilor. Astfel, dezvoltarea sectoarelor administrative nu este echilibrată, sectoarele 1 și 2 fiind cu un pas înaintea celorlalte, printre cauze numărându-se nivelul de salarizare mai ridicat, diversitatea activităților economice, accesibilitatea și conectivitatea mai bună. Pe de altă parte, **sectoarele 4 și 5 concentrează numai 17,44% dintre locurile de muncă** și se poate vorbi despre existența unui navetism pronunțat între sudul și zona central-nordică a Bucureștiului, dar și între sectoarele sudice și localitățile din județul Ilfov ce concentrează, la rândul lor, locuri de muncă.

În ceea ce privește **Sectorul 5 al Municipiul București,** din analiza *Consultantului*, pe baza datelor primite de la *Oficiul Național al Registrului Comerțului București*, reiese că **în anii 2020, respectiv 2021, situația forței de muncă are următoarea structură:**

- ***78,13% / 78,56%** din salariați sunt încadrați în cadrul societăților din **sectorul terțiar;***
- ***21,36% / 20,99%** din salariați sunt încadrați în cadrul societăților din **în sectorul secundar;***
- ***0,52% / 0,45%** din salariați sunt încadrați în cadrul societăților din **în sectorul primar.***

Numărul total de angajați din Sectorul 5 București în anul 2020, respectiv 2021, a fost de **122.291**, respectiv **122.674,** ceea ce a reprezentat aproximativ **13%** din totalul de angajați din municipiul București.

După cum se poate observa în situația tabelară de mai jos, **domeniul de activitate *Transport și depozitare* a avut cel mai mare număr de angajați** și anume 28.706 salariați. Pe următoarele locuri în topul domeniilor de activitate au fost: *Comerțul cu amănuntul în magazine nespecializate* cu 18.330 salariați, IT&C cu 15.618 angajați, *Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidentiale* cu 13.251 salariați, *Activitățile profesionale, științifice și tehnice și cele de spectacole, culturale și recreative fiecare cu câte 5.000 de salariați, domeniul HoReCa* cu 2.746 salariați și *Sănătate și asistență socială* cu 2.544 salariați.

Tab. 3.15. Domeniile de activitate cu numărul cel mai mare de angajați din Sectorul 5 București, în anul 2021 [114]

Denumire secțiune CAEN	Nr. mediu de salariați
Transport și depozitare	*28.706*
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	*18.330*
Informații și comunicații	*15.618*
Construcții	*13.251*
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	*12.575*
Industria prelucrătoare	*10.744*
Activități profesionale, științifice și tehnice	*5.885*
Activități de spectacole, culturale și recreative	*5.024*
Hoteluri și restaurante	*2.746*
Sănătate și asistență socială	*2.544*
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	*1.592*
Alte activități de servicii	*1.371*

[114] *Sursa: Date puse la dispoziție de Oficiul Registrului Comerțului București*

Intermedieri financiare şi asigurări	*1.235*

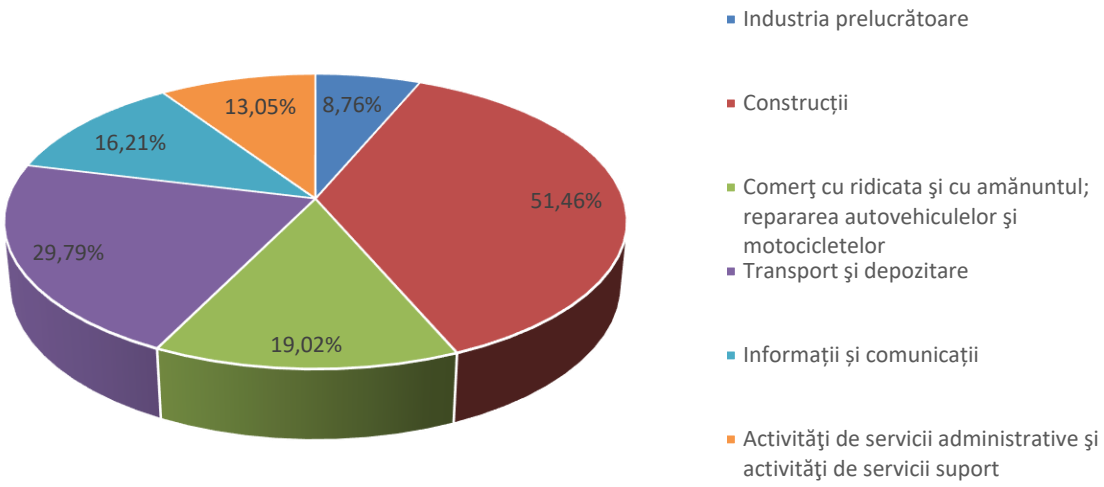

Fig. 3.25. Distribuția salariaților din Sectorul 5 București la nivel de secțiuni CAEN Rev.2, anul 2021 [115]

Din punct de vedere al **evoluției în timp a numărului de salariați din Sectorul 5**, evidențiată în tabelul și graficul de mai jos, se constată o situație fluctuantă la începutul intervalului de analiză, pentru ca începând cu anul 2018 tendința să fie de creştere a numărului de salariați față de anul de bază (2,7%), chiar dacă pe anumite paliere situația s-a degradat în anul 2020 pe fondul restructurărilor de personal impuse de *Criza Coronavirus*.

Tab. 3.16. Evoluția structurii numărului mediu de salariați pe principalele sectoare economice, în Sectorul 5 al Mun. București, în perioada 2017-2021 [116]

Sector Economic	Denumire de activitate	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
	Agricultură, silvicultură şi pescuit	617	567	509	633	557
Sector secundar	*Industria extractivă*	30	23	9	10	7
	Industria prelucrătoare	12.957	11.617	11.907	11.004	10.744
	Producția şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiționat	193	209	197	168	155
	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deşeurilor, activități de decontaminare	1.025	884	1.259	1.885	1.592
	Construcții	8.464	8.155	8.957	13.051	13.251

[115] *Sursa: Prelucrare date puse la dispoziție de Oficiul Registrului Comerțului București*
[116] *Sursa: Prelucrare date puse la dispoziție de Oficiul Registrului Comerțului București*

	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	*21.511*	*21.169*	*20.191*	*18.827*	*18.330*
	Transport și depozitare	*29.078*	*28.644*	*27.809*	*28.325*	*28.706*
	Hoteluri și restaurante	*3.621*	*3.310*	*3.469*	*2.696*	*2.746*
	Informații și comunicații	*15.370*	*16.983*	*17.059*	*17.448*	*15.618*
	Intermedieri financiare și asigurări	*1.328*	*1.235*	*1.294*	*1.149*	*1.235*
	Tranzacții imobiliare	*923*	*1.062*	*1.093*	*801*	*808*
	Activități profesionale, științifice și tehnice	*5.266*	*4.770*	*5.256*	*5.690*	*5.885*
	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	*12.480*	*11.600*	*12.106*	*10.836*	*12.575*
	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	*455*	*504*	*250*	*901*	*951*
	Învățământ	*441*	*503*	*554*	*532*	*574*
	Sănătate și asistență socială	*1.922*	*2.045*	*1.967*	*1.954*	*2.544*
	Activități de spectacole, culturale și recreative	*1.855*	*2.379*	*2.476*	*4.785*	*5.024*
	Alte activități de servicii	*1.910*	*1.857*	*1.792*	*1.596*	*1.371*
	Total profesioniști deponenti bilanț	***119.446***	***117.516***	***118.154***	***122.291***	***122.674***

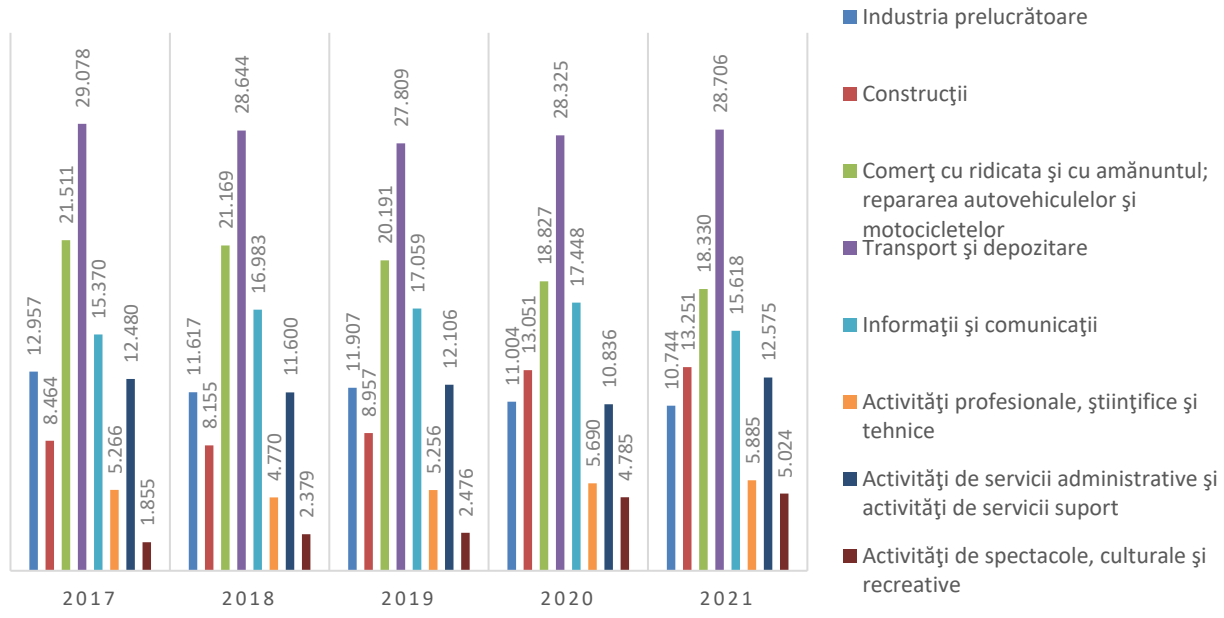

Fig. 3.26. Distribuția numărului de salariați din Sectorul 5 al Mun. București, în perioada 2017-2021 [117]

[117] *Sursa: Prelucrare date puse la dispoziție de Oficiul Registrului Comerțului București*

De asemenea, în tabelul de mai jos, prezentăm **distribuția principalilor angajatori care dețin cel mai mare număr al salariaților din Sectorul 5 al Municipiului București**, pe domenii de activitate:

Tab. 3.17. Top angajatori Sectorul 5 al Mun. București, pe sectoare de activitate, anul 2021 [118]

Nr. Crt.	Angajator	CUI/CIF	Cod CAEN	Nr. Salariati Activi
1.	**S.C. RCS & RDS S.A.**	5888716	6110 - Activități de telecomunicații prin rețele cu cablu	10.554
2.	**S.C. DIGI INFRASTRUCTURA S.R.L.**	3626255	4222 - Lucrări de construcții a proiectelor utilitare pentru electricitate și telecomunicații	3.896
3.	**S.C. SUPERBET BETTING & GAMING S.A.**	30091981	9200 - Activități de jocuri de noroc și pariuri	2.877
4.	**S.C. AGENȚIA DE SERVICII PROFESSIONAL S.R.L.**	7138222	7820 - Activități de contractare, pe baze temporare, a personalului	1.525
5.	**S.C. INTERBRANDS ORBICO S.R.L.**	3786280	4645 – Comerț cu ridicata al produselor cosmetice și de parfumerie	1.498
6.	**S.C. PRAGMATIC PLAY LIVE S.R.L.**	39745931	8299 - Alte activități de servicii suport pentru întreprinderi n.c.a.	1.355
7.	**S.C. ELNET SECURITY S.R.L.**	31133899	8010 - Activități de protecție și gardă	1.257
8.	**S.C. JUMBO EC.R S.R.L.**	18921652	4765 - Comerț cu amănuntul al jocurilor și jucăriilor, în magazine specializate	1.191
9.	**S.C. STRABAG S.R.L.**	6891914	4120 - Lucrări de construcții a cladirilor rezidențiale și nerezidențiale	1.145
10.	**S.C. S 800 CUSTOMER SERVICE PROVIDER S.R.L.**	16970446	8220 - Activități ale centrelor de intermediere telefonică (call center)	984
11.	**S.C. JYSK ROMÂNIA S.R.L.**	18107744	4719 Comerț cu amănuntul in magazine nespecializate, cu vânzare predominanta de produse nealimentare	941
12.	**S.C. SCHENKER LOGISTICS ROMANIA S.A.**	5905159	5229 - Alte activități anexe transporturilor	925
13.	**S.C. SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A.**	42049930	3811 - Colectarea deșeurilor nepericuloase	887
14.	**S.C. WESTGATE ROMANIA S.R.L.**	17017651	9200 - Activități de jocuri de noroc și pariuri	864
15.	**S.C. DEUTSCHE BAHN CARGO ROMANIA S.R.L.**	13068482	4920 – Transporturi de marfă pe calea ferată	762

[118] *Prelucrare date puse la dispoziție de Oficiul Registrului Comerțului București*

16.	***S.C. ARGO SECURITY S.R.L.***	*28177518*	*8010 – Activități de protecție și gardă*	*699*
17.	***S.C. BEARINGPOINT S.R.L.***	*27150190*	*7022 – Activități de consultanță pentru afaceri și management*	*670*
18.	***S.C. MADCOM D.L.S. IMPEX S.R.L.***	*9578386*	*4939 – Alte transporturi terestre de călători n.c.a*	*421*
19.	***S.C. KANDIA DULCE S.A.***	*401703*	*1082 – Fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase*	*396*
20.	***S.C. TANEX S.R.L.***	*12202836*	*1413 – Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)*	*392*

În concluzie, se pot constata anumite caracteristici ale participării populației Sectorului 5 București la activitatea economică, astfel:

- ✓ *s-a redus numărul persoanelor active, fenomen determinat de schimbările structurale ale populației pe sexe, vârstă, medii de viață, dar și ca urmare a prelungirii duratei de instruire;*
- ✓ *există un surplus de forță de muncă în cadrul populației de vârstă activă, ca urmare a dezechilibrelor apărute pe piața muncii;*
- ✓ *s-a modificat structura persoanelor active pe ramuri de activitate, ocupații și statut profesional determinată de schimbările profunde petrecute în ultimii ani;*
- ✓ *a crescut numărul de persoane inactive ca urmare, în principal, a accentuării fenomenului de îmbătrânire demografică.*

Îmbătrânirea demografică a populației determină o creştere a raportului de dependență, echivalând cu sporirea presiunii pe care o exercită populația inactivă asupra populației active, cu consecințe directe asupra veniturilor şi cheltuielilor bugetare şi implicit a nivelului de trai. ***Raportul de dependență economică*** este reprezentat de numărul persoanelor neocupate (inactive sau în şomaj) ce revin la 1000 persoane ocupate. Cu cât acest indicator este mai mare cu atât presiunea asupra capacității statului de a susține aceste persoane este mai mare. Mai mult decât atât, în gospodăriile în care rata de dependență economică este mare (un număr mare de persoane inactive) și veniturile persoanelor active sunt modeste există un risc crescut al sărăciei - una din explicațiile posibile a ratei înalte de sărăcie în rândul populației încadrate în muncă.

Totodată, nivelul de ocupare a forței de muncă este redus, ceea ce pe termen lung determină o scădere a nivelului de trai, precum şi o creştere a presiunii asupra serviciilor sociale. În acelaşi timp, un segment important al forței de muncă angajată este îmbătrânită, iar acest lucru va determina pe termen mediu şi lung o creştere a raportului de dependență economică. Previziunile de scădere și îmbătrânire tot mai accentuate a populației vor face ca acest indicator să crească în continuare, punând o presiune tot mai mare asupra capacității

autorităților de a-și onora obligațiile în sfera socială (pensii, indemnizații, ajutoare sociale etc.). Din acest motiv, creșterea ratei de ocupare trebuie să fie considerat un obiectiv de o importanță majoră.

Ca urmare a dezechilibrelor apărute pe piața forței de muncă (unde oferta de forță de muncă depășește cererea), apare **fenomenul șomajului**. Transformările socio-economice au influențat puternic fenomenul șomajului atât la nivel național, cât și la nivel regional. În România și în alte state din Uniunea Europeană, măsurarea volumului șomajului se realizează prin indicatorul: **șomajul BIM** (*Biroul Internațional al Muncii*).

Astfel, din analiza indicatorilor statistici, se poate observa faptul că **șomajul BIM prezintă o dinamică descendentă atât la nivel național, cât și strict referitor la regiunea București-Ilfov**, tradusă printr-o scădere cu 2,9 puncte procentuale din 2012 până în orizontul anului 2019. Cele mai ridicate valori a ratei șomajului BIM s-au înregistrat în intervalul 2013-2014 când ponderile la nivelul regiunii București-Ilfov au depășit valorile naționale – acest interval fiind precedat de scăderi semnificative. Mediile europene (UE-27) indică valori superioare față de cele înregistrate la nivelul regiunii București-Ilfov, pentru întreaga perioadă de referință, astfel pentru anul 2019 ecartul este de 4,2 puncte procentuale. [119]

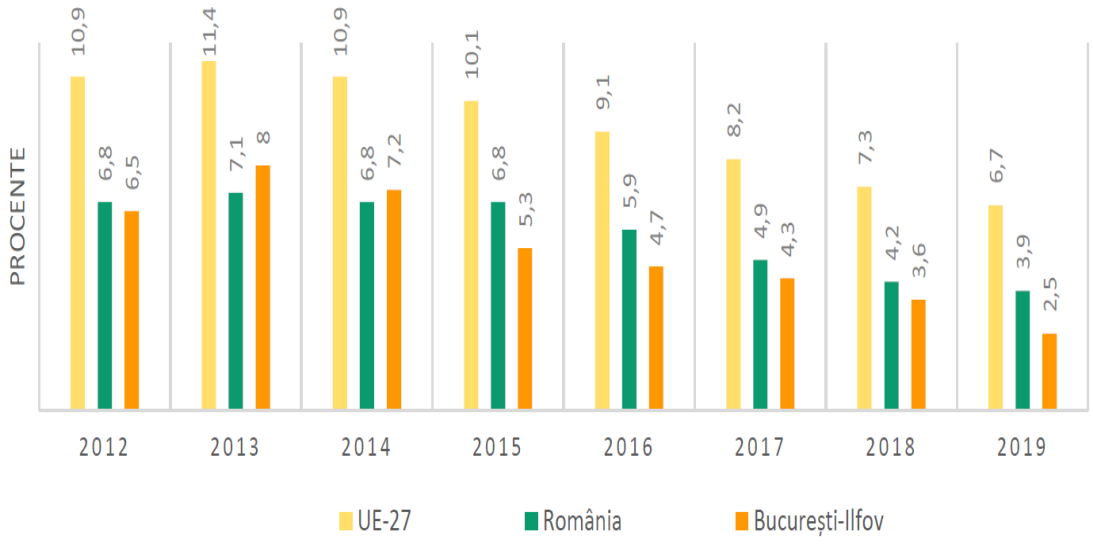

Fig. 3.27. Rata șomajului BIM la nivel național și al regiunii București-Ilfov [120]

În anul 2019, **rata șomajului BIM** indică o incidență mai ridicată în rândul grupurilor tinere (cu vârste cuprinse între 15-24 ani), respectiv de 13,3%, comparativ cu situația întâlnită în cazul grupei de vârstă 25-35 de ani, unde ponderea este de 2,7%. De asemenea, șomajul BIM este mai ridicat în cazul populației rurale (4,5%).

[119] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii București-Ilfov*
[120] *Sursa: Prelucrare date INS tempo online AMG157E și Eurostat LFST_R_LFU3RT – mai 2021*

În ceea ce privește **numărul șomerilor înregistrați** în Regiunea București-Ilfov**,** acesta respectă același trend de scădere de la nivel național din ultimii 10 ani, respectiv cu 10.298 persoane (41,1%) față de nivelul anului 2012 (25.069 persoane).

Din cele 14.771 persoane înregistrate ca șomeri, în anul 2021, la nivelul regiunii București-Ilfov, **94,8% (14.004 persoane) se concentrează în Municipiul București** și doar 5,2% (767 persoane) în Județul Ilfov. Un ecart semnificativ se constată și în ceea ce privește distribuția pe cele două genuri, numărul femeilor aflate în șomaj păstrându-se superior de-a lungul întregii perioade de analiză – diferența la nivelul anului.

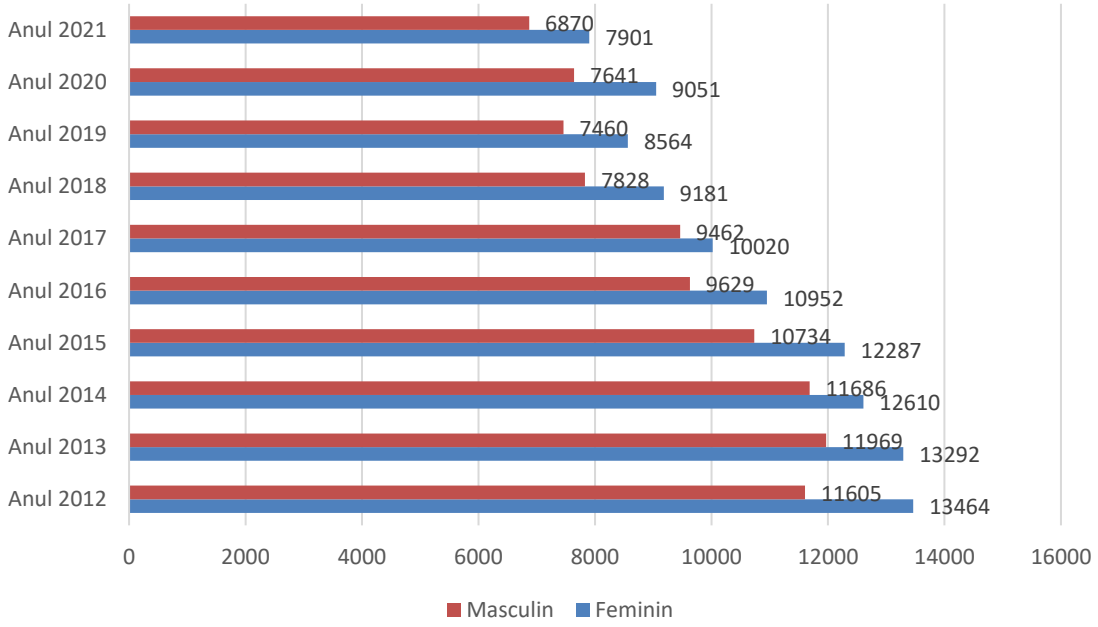

Fig. 3.28. Dinamica populației șomere, la nivelul regiunii București-Ilfov, pe cele două genuri, 2012-2019 [121]

În ceea ce privește **șomerii, în funcție de nivelul studiilor absolvite**, se poate observa că în Regiunea București-Ilfov cele mai importante ponderi sunt înregistrate în cazul celor care au studii neuniversitare, respectiv 73,1%, în timp ce șomerii cu nivel universitar al studiilor înregistrează o pondere de (26,8%). Pe de altă parte, în raport cu îndemnizațiile de șomaj, se poate constata că cea mai mare parte a acestora (86,8%) nu beneficiază de drepturi bănești, iar restul sunt fie șomeri cu experiență de muncă care beneficiază de indemnizație (12,5%), fie șomeri fără experiență care beneficiază de ajutor de șomaj (0,7%).

Totodată, în perioada analizată, **rata șomajului** la nivelul țării a înregistrat în anul 2022 o valoare de 3,09%, evidențiind o scădere substanțială, de la 5,4% în 2012. **Regiunea București-Ilfov indică valori situate sub media națională**, respectiv de 1,48% în anul 2022, valoare în scădere față de 2012.

[121] *Sursa: Prelucrare date furnizate de Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Tab. 3.18. Rata șomajului la nivelul Regiunii București-Ilfov în perioada 2012-2022 [122]

Anul	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	UM: Procente										
ROMÂNIA	5,4	5,7	5,4	5	4,8	4	3,3	2,9	3,4	3	3,09
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	2	2	1,9	1,8	1,5	1,4	1,2	1,1	1,2	1	1,48

În ceea ce privește situația indicatorului **șomeri din Municipiul București** în perioada 2015-2022, acesta se prezintă astfel:

Tab. 3.19. Situație indicatori șomeri din Municipiul București în perioada 2015-2022 [123]

Nr.crt	Indicatori		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	UM: Număr persoane									
1.	**Număr șomeri Municipiul București - Total**		20.847	18.619	18.275	15.710	15.248	15.251	14.004	12.789
	Număr șomeri Municipiul București - Femei		11.207	10.049	9.432	8.477	8.120	8.167	7.436	6.576
2.	**Rata medie a șomajului (%)**	**Masculin**	1,7	1,4	1,5	1,2	1,1	1,1	1,1	1,02
		Feminin	2	1,7	1,6	1,4	1,3	1,3	1,2	1,07

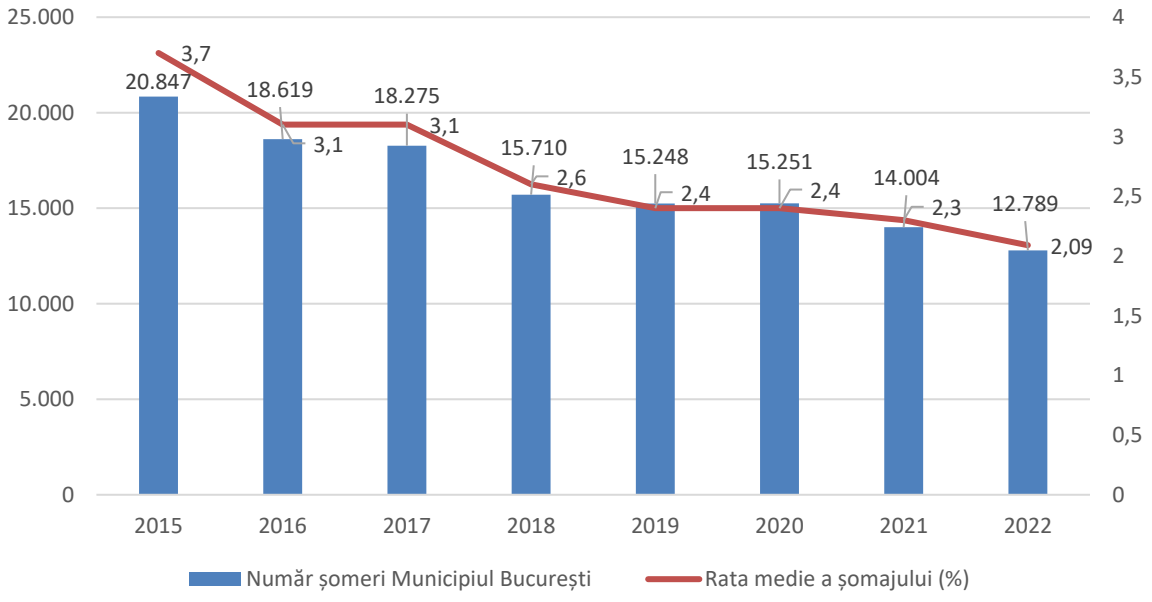

[122] *Sursa: Prelucrare date furnizate de Institutul Național de Statistică și de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă - https://www.anofm.ro/upload2/ANOFM/24970/SITUATIE_SOMERI_ianuarie_2023.pdf*

[123] *Sursa: Prelucrare date furnizate de Institutul Național de Statistică și de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă - https://www.anofm.ro/upload2/ANOFM/24970/SITUATIE_SOMERI_ianuarie_2023.pdf*

Fig. 3.29. Situație indicatori șomeri din Municipiul București în perioada 2015-2022 [124]

Din tabelul mediilor anuale ale numărului de șomeri observăm trendul continuu descendent al ratei șomajului în București pe tot intervalul de analiză, cu o mică creștere în anul 2020, nesesizabilă, ca urmare a disponibilizărilor provocate de *Pandemia Covid-19*.

După cum se poate observa, **din numărul total al șomerilor înregistrați,** în anul 2021, în municipiul București 7.436 (**53,09%) erau femei**, iar 6.568 (46,90%) bărbați.

De asemenea, din totalul șomerilor din Capitală, **36% aveau studii primare, gimnaziale, profesionale, 35% au studii liceale și postliceale, iar 29% aveau studii universitare**. Conform INS, cei mai mulți șomeri nu beneficiau de drepturi bănești (11.767 persoane), în scădere față de anul 2015 (16.773 persoane), fiind persoane cu un nivel scăzut de instruire și calificare, cu studii primare, gimnaziale și profesionale.

Potrivit informațiilor puse la dispoziție de *Agenția Municipală pentru Ocuparea Forței de Muncă București - Agenția Locală Sector 5*, rata somajului nu se calculează la nivel de sectoare, ci per total municipiu București.

În anul 2022, conform datelor furnizate de *AMOFM București - Agenția Locală Sector 5*, **în Sectorul 5 se regăsesc doar 17% din numărul total al șomerilor din Capitală**.

Evoluția pe luni a numărului de șomeri în Sectorul 5 București, în anul 2022, comparativ cu situația înregistrată în anul 2021 – an marcat în continuare de *Pandemia Covid-19* și implicit de criza economică - poate fi analizată și din punct de vedere al **distribuției lunare** a acestora **pe sexe:**

Tab. 3.20. Șomeri înregistrati la sfârșitul lunii, pe sexe în Sectorul 5 București, 2021-2022 [125]

	2021		2022	
Luna	**Numar total șomeri, d.c.**	**Din total, femei**	**Numar total șomeri, d.c.**	**Din total, femei**
Ianuarie	2.470	1.293	2.309	1.210
Februarie	2.437	1.293	2.300	1.210
Martie	2.490	1.310	2.302	1.215
Aprilie	2.376	1.251	2.227	1.213
Mai	2.376	1.251	2.214	1.212
Iunie	2.375	1.245	2.208	1.212
Iulie	2.361	1.239	2.200	1.211
August	2.360	1.238	2.180	1.200

[124] *Sursa: Prelucrare date furnizate de Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*
[125] *Sursa: Date puse la dispoziție de AMOFM București - Agenția Locală Sector 5*

Septembrie	2.345	1.230	2.178	1.198
Octombrie	2.340	1.229	2.178	1.198
Noiembrie	2.315	1.210	2.178	1.198
Decembrie	2.309	1.210	2.174	1.196

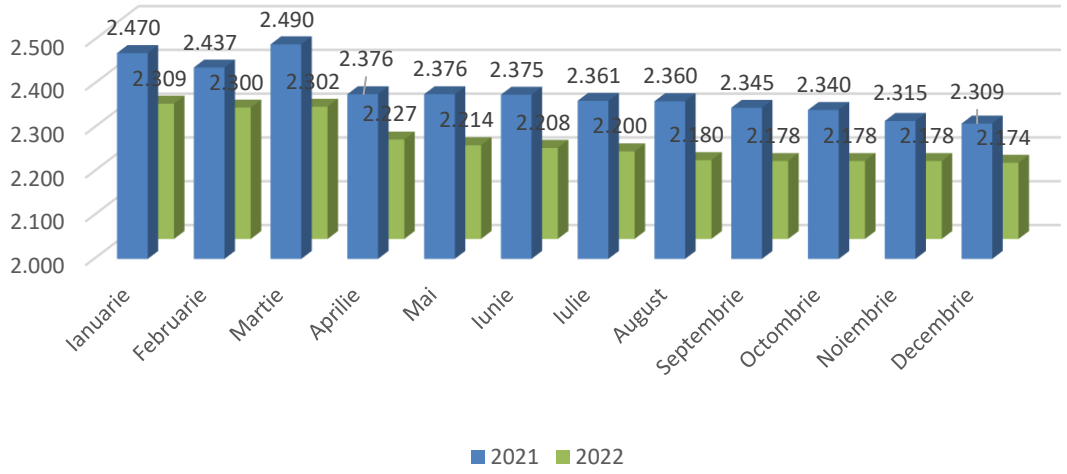

Fig. 3.30. Evoluția pe luni a numărului de șomeri în Sectorul 5 București, 2021-2022 [126]

După cum se poate observa din tabelul și graficul de mai sus, practic numărul șomerilor a scăzut de la o lună la alta încă de la începutul anului 2021 – pe fondul ridicării restricțiilor impuse de *Pandemia Covid-19* pe teritoriul României și ușoarei redresări a situației economice – astfel că în decembrie 2022 numărul șomerilor înregistrați era cu 51,57% mai mic decât în ianuarie 2021.

Aceeași concluzie – reducerea numărului de șomeri înregistrați - se poate observa și din evoluția indicatorului în perioada 2010 – 2022 prezentată în tabelul de mai jos.

Tab. 3.21. Numărul șomerilor înregistrați la 31 decembrie în Sectorul 5 București [127]

Anul	**2010**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Numărul total al șomerilor înregistrați (persoane)	**3.393**	**2.901**	**2.727**	**2.696**	**2.501**	**2.501**	**2.475**	**2.309**	**2.174**
- femei	**1.671**	**1.508**	**1.420**	**1.416**	**1.390**	**1.320**	**1.293**	**1.210**	**1.196**
- Șomeri în plată	3.022	592	468	361	309	277	798	365	196

[126] *Sursa: Prelucrare date puse la dispoziție de AMOFM București - Agenția Locală Sector 5*
[127] *Sursa: Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sectorul 5, anul 2022*

- femei	*1.485*	*357*	*293*	*248*	*182*	*167*	*547*	*228*	*111*
din care: fără experiență în muncă	*225*	*42*	*33*	*32*	*26*	*12*	*35*	*12*	*-*
- femei	*122*	*24*	*17*	*8*	*15*	*7*	*16*	*1*	*-*
- Șomeri neindemnizați	*371*	*2.309*	*2.259*	*2.335*	*2.192*	*2.224*	*1.677*	*1.944*	*1.984*
- femei	*186*	*1.151*	*1.127*	*1.168*	*1.208*	*1153*	*746*	*982*	*1.088*

Potrivit *AMOFM București - Agenția Locală Sector 5*, situația numărului de **șomeri din Sectorul 5 București, în evidență și plată**, la 31.12.2021, respectiv 31.12.2022, indemnizați și neindemnizați, **pe nivele de studii și grupe de vârstă**, este următoarea:

Tab. 3.22. Evidența numărului de șomeri în evidență și plată în Sectorul 5 Buc., 31.12.2021

Indicator	TOTAL	Sub 25 ani	25 - 29 ani	30 - 39 ani	40 - 49 ani	50 - 55 ani	peste 55 ani
ŞOMER (TOTAL)	2309	30	288	512	711	501	267
FEMEI	1210	13	153	262	419	258	105
Toate formele de indemnizaţie	365	5	21	69	133	102	35
Invatamant primar si fara studii, din care:	46	0	10	13	14	2	7
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	2				2		
- din care femei	2				2		
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	0						
- din care femei	0						
- şomeri neindemnizaţi	44	0	10	13	12	2	7
- din care femei	24	0	0	12	7	0	5
fara studii	6	0	0	3	1	2	0
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	0						
- din care femei	0						
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	0						
- din care femei	0						
- şomeri neindemnizaţi	6			3	1	2	
- din care femei	3			2	1	0	
Invatamant gimnazial	805	2	91	68	197	164	83
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	30		0	0	5	19	6
- din care femei	20		0	0	5	13	2
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	0	0					
- din care femei	0	0					
- şomeri neindemnizaţi	575	2	91	68	192	145	77
- din care femei	300	1	38	34	112	73	42
Invatamant profesional/arte şi meserii	452	0	24	106	148	111	63
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	87	0	0	17	48	16	6
- din care femei	57	0	0	5	36	14	2
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	0	0	0				
- din care femei	0	0	0				
- şomeri neindemnizaţi	365	0	24	89	100	95	57
- din care femei	175	0	19	40	50	38	28
Invatamant liceal	894	26	74	158	205	157	74
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	160	0	9	29	57	50	15
- din care femei	89	0	7	24	30	20	8
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	8	4	4	0	0	0	0
- din care femei	0	0	0	0	0	0	0
- şomeri neindemnizaţi	526	22	61	129	148	107	59
- din care femei	327	11	51	79	110	66	10
Invatamant postliceal	66	0	27	17	13	5	4
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	5	0	0	2	2	1	
- din care femei	4	0	0	2	1	1	
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	0	0	0	0	0	0	0
- din care femei	0	0	0	0	0	0	0
- şomeri neindemnizaţi	61	0	27	15	11	4	4
- din care femei	38	0	17	9	8	2	2
Invatamant universitar	445	2	62	150	134	62	36
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	69	0	5	21	19	16	8
- din care femei	55	0	3	17	17	15	3
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	4	1	3	0	0	0	0
- din care femei	1	1	0	0	0	0	0
- şomeri neindemnizaţi	373	1	54	129	115	46	28
- din care femei	118	0	18	40	41	16	3

Tab. 3.23. Evidența numărului de șomeri în evidență și plată în Sectorul 5 București, 31.12.2022

Indicator	TOTAL	Sub 25 ani	25 - 29 ani	30 - 39 ani	40 - 49 ani	50 - 55 ani	peste 55 ani
ŞOMER (TOTAL)	2174	25	277	430	689	489	264
FEMEI	1196	15	151	253	404	269	104
Toate formele de indemnizaţie	196	12	14	34	58	46	32
Invatamant primar si fara studii; din care:	26	0	0	3	14	2	7
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	2				2		
- din care femei	2				2		
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	0						
- din care femei	0						
- şomeri neindemnizaţi	24	0	0	3	12	2	7
- din care femei	9	0	0	2	2	0	5
fara studii	6	0	0	3	1	2	0
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	0						
- din care femei	0						
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	0						
- din care femei	0						
- şomeri neindemnizaţi	6			3	1	2	
- din care femei	3			2	1	0	
Invatamant gimnazial	530	2	91	34	177	143	83
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	30		0	0	5	19	6
- din care femei	20		0	0	5	13	2
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	0	0					
- din care femei	0	0					
- şomeri neindemnizaţi	500	2	91	34	172	124	77
- din care femei	298	1	36	34	112	73	42
Invatamant profesional/arte si meserii	431	0	24	90	147	107	63
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	45	0	0	11	22	6	6
- din care femei	31	0	0	5	18	6	2
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	0	0	0				
- din care femei	0	0	0				
- şomeri neindemnizaţi	386	0	24	79	125	101	57
- din care femei	196	0	19	40	58	51	28
Invatamant liceal	707	21	76	150	210	176	74
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	74	2	9	16	22	10	15
- din care femei	36	2	7	9	5	5	8
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	9	9	0	0	0	0	0
- din care femei	4	4	0	0	0	0	0
- şomeri neindemnizaţi	624	10	67	134	188	166	59
- din care femei	399	7	51	100	140	91	10
Invatamant postliceal	68	0	27	17	13	5	4
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	5	0	0	2	2	1	
- din care femei	4	0	0	2	1	1	
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	0	0	0	0	0	0	0
- din care femei	0	0	0	0	0	0	0
- şomeri neindemnizaţi	61	0	27	15	11	4	4
- din care femei	38	0	17	9	8	2	2
Invatamant universitar	414	2	59	136	128	56	33
- benef. indemnizaţie de şomaj (75%)	30	0	5	5	5	10	5
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
- benef. indemnizaţie de şomaj (50%)	1	1	0	0	0	0	0
- din care femei	1	1	0	0	0	0	0
- şomeri neindemnizaţi	383	1	54	131	123	46	28
- din care femei	145	0	18	50	51	23	3

După cum se poate observa, în perioada analizată ponderea cea mai mare în ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă este deținută de șomerii cu vârsta cuprinsă între 40-49 ani (689 persoane), urmată de cei cu vârsta de peste 50 de ani (489 persoane) și grupa 30-39

ani (430 persoane), dar în scădere masivă în anul 2022 față de anul 2021 la toate grupele de vârstă. De asemenea, s-a constatat în evoluția lunară a numărului de șomeri, că aproximativ 55% dintre ei, sunt persoane de sex feminin, aceasta însemnând că femeile își găsesc mai greu de lucru.

Tab. 3.24. Şomeri înregistrați, după nivelul de instruire, la 31 decembrie în Sectorul 5 București [128]

Anul	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Numărul total al şomerilor înregistrați	**3.393**	**2.901**	**2.727**	**2.696**	**2.501**	**2.501**	**2.475**	**2.309**	**2.174**
din care:									
femei	1.671	1.508	1.420	1.416	1.390	1.320	1.293	1.210	1.196
din total :									
Nivel de instruire superior	**600**	**495**	**455**	**628**	**479**	**444**	**444**	**446**	**414**
din care:									
femei	361	253	255	318	301	296	175	174	159

Aglomerările urbane în care serviciile ocupă o pondere importantă în locurile de muncă salarizate au dezvoltat capacități diferite de stimulare a fenomenului salarial. Pentru multe dintre oraşele țării, inclusiv Bucureștiul (cu subdiviziunile lui), comerțul - alături de sectorul industrial şi al construcțiilor - este principala ramură creatoare de locuri de muncă, potențialul de multiplicare fiind limitat. **Reprezentând o zonă care asimilează cu succes resursele umane cu un nivel mai redus de specializare/calificare, serviciile şi comerțul nu pot reprezenta soluții de dezvoltare pe termen lung.** Potențialul acestora de generare a noi locuri de muncă este nu numai redus, dar şi puțin adaptabil ritmului alert de schimbare tehnologică. În această situație, procentul relativ mare al locurilor de muncă din sectorul servicii în total locuri de muncă nu reprezintă o măsură de performanță economică, care să orienteze economia locală către un model de economie modernă.

Având în vedere faptul că mediul de afaceri din zona analizată este dominat de microîntreprinderi, care sunt mai expuse fluctuațiilor pieței și șocurilor exogene, instabilitatea legislativă și politicile fiscale descurajante adaugă alte elemente de incertitudine. Prin urmare, economia locală este extrem de expusă riscului cauzat de criza economică generată de *Pandemia Covid-19*, cu un impact direct asupra scăderii ratei de ocupare și a creșterii ratei șomajului în regiune. Mai mult, existența unor zone monoindustriale în care piața muncii depinde de un singur angajator creează ineficiențe pe piața muncii. Contextul economic și social al zonei necesită, prin urmare, crearea de noi locuri de muncă diversificate pentru a opri

[128] *Sursa: Direcția Regională de Statistică a Municipiului București - Documentar Statistic Sectorul 5, anul 2022*

migrația forței de muncă, a crește nivelul de trai și a atenua efectele îmbătrânirii populației. Acest lucru implică dezvoltarea competențelor la nivelul IMM-urilor pentru antreprenoriat, digitalizare și o tranziție industrială inteligentă.

Atragerea de investiții în domeniul serviciilor înalt specializate - de exemplu servicii de tehnologia informației şi comunicațiilor - reprezintă un model de succes pentru câteva orașe ale lumii. Dezvoltarea acestui sector va trebui să reprezinte o prioritate a Sectorului 5 al Municipiului București, care deține un segment calificat de forță de muncă. Efectul în cascadă se va manifesta prin încurajarea creării de locuri de muncă în domenii conexe, de suport, dar şi în domeniul serviciilor mai puțin specializate şi va avea consecințe pozitive inclusiv pentru localitățile limitrofe sectorului.

4. PROFILUL PATRIMONIAL, TURISTIC ȘI CULTURAL AL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

4.1. POTENȚIALUL TURISTIC AL CADRULUI NATURAL

„Dezvoltarea durabilă ca obiectiv strategic fundamental presupune încetățenirea unor practici și instrumente libere și diverse de acces la educație și cunoaștere, la tezaurul cultural al propriei națiuni și al umanității în ansamblu, la toate resursele care pot dezvolta creativitatea și spiritul novator. Este vorba de asigurarea șansei pentru toți indivizii de a deveni producători de cultură, depășind astfel statutul de simpli consumatori de divertisment. În esență, principiile dezvoltării durabile se aplică în egală măsură patrimoniului cultural ca și capitalului natural, fiind vorba de resurse moștenite de care trebuie să beneficieze și generațiile următoare. Întrucât avem de-a face cu resurse neregenerabile, eventuala lor irosire, din ignoranță sau neglijență, devine astfel irecuperabilă și ireversibilă” [129].

Strategiile naționale și regionale de dezvoltare ale teritoriului au identificat dezvoltarea turismului ca o prioritate de dezvoltare, pe baza potențialului turistic existent în toate regiunile. Acest potențial justifică sprijinirea dezvoltării economice prin turism, materializat în dezvoltarea infrastructurii zonelor turistice, valorificarea patrimoniului natural, istoric și cultural precum și includerea acestora în circuitul turistic și promovarea lor în scopul atragerii turiștilor.

Turismul a dobândit un rol tot mai evident în asigurarea unei creșteri economice sustenabile, pe fondul creșterii veniturilor obținute de populație, a duratei de timp dedicate activităților recreative, o accesibilitate crescută la sistemele de transport și comunicații. Ca și activitate, turismul reprezintă o alternativă viabilă pentru stimularea dezvoltării în zonele rurale și cele sărace, a căror economie se baza exclusiv pe activități agricole sau exploatarea resurselor naturale, furnizând avantaje ambivalente, reprezentate de creșterea locurilor de muncă și a veniturilor, concomitent cu promovarea tradițiilor și patrimoniului cultural.

Principalele provocari specifice turismului includ, în principal:

- *conservarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale și culturale;*
- *reducerea la minimum a utilizării resurselor și a poluării în cadrul destinațiilor turistice, inclusiv producerea de deșeuri;*
- *gestionarea schimbării în interesul bunăstării comunității;*
- *reducerea caracterului sezonier al cererii;*
- *impactul asupra mediului;*

[129] *Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030*

- *crearea unui turism accesibil tuturor, fără discriminare;*
- *îmbunătățirea calității locurilor de muncă din domeniul turismului.*

O caracteristică importantă a turismului românesc o reprezintă faptul că zonele mai slab dezvoltate din punct de vedere economic concentrează cele mai importante obiective și atracții turistice. Aceste areale pot fi revitalizate prin valorificarea potențialului lor turistic, contribuind totodată la promovarea unei dezvoltări socio-economice sustenabile în regiunile vizate. Atât la nivel național cât și la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare se constată o scădere de aproximativ 5-6% a turismului și a celorlalte activități din cadrul aceleiași grupe de categorii CAEN, în ponderea PIB-ului regional.

Turismul din România se concentrează asupra istoriei sale bogate şi a peisajelor naturale care constituie patrimoniul natural protejat, reprezentat în regiune de parcuri naționale şi regionale, rezervații naturale, monumente ale naturii şi arii protejate şi avifaunistice.

În general, pe teritoriul României sunt recunoscute **două categorii de potențial turistic:**

- *24% din suprafața țării - zone cu potențial turistic complex şi de mare valoare, care includ Parcurile Naționale şi Rezervații ale Biosferei, monumente naturale, arii naturale protejate, valori ale patrimoniului natural de interes național, resurse balneare, muzee şi case memoriale;*
- *34% din suprafața țării - zone cu potențial turistic ridicat care includ cel puțin una din categoriile de rezervații şi monumente ale naturii de interes național, valori ale patrimoniului cultural de interes național, resurse balneare, muzee sau case memoriale.*

Pe teritoriul regiunii București-Ilfov se regăsesc ambele categorii de potențial turistic, datorită potențialului său diversificat.

Totodată, potențialul turistic al țării este marcat prin două componente esențiale:

- ***componenta naturală***, reprezentată prin peisaje spectaculoase, configurația variată a reliefului, condițiile climatice favorabile, valoarea terapeutică şi abundența unor factori naturali de cură;
- ***componenta antropică***, reprezentată prin vestigii arheologice, monumente şi obiective de artă laică sau religioase, muzee şi colecții muzeale, elemente de etnografie şi folclor de mare frumusețe şi originalitate, realizări actuale de prestigiu, monumentele istorice, de arhitectură şi de artă cu o valoare de unicat.

Acestea constituie elementele de mare atractivitate ale ofertei turistice românești şi regionale, contribuind la formarea unei game largi de forme de turism: de sejur (montan, balnear), vânătoare şi pescuit sportiv, turism itinerant cu valențe culturale, turism religios, turism profesional, etc.

Potențialul turistic natural cuprinde ansamblul condițiilor pe care le oferă cadrul natural, prin componentele sale - relief, climă, hidrografie, vegetație, faună, monumente naturale,

rezervații - pentru petrecerea vacanței și respectiv atragerea unor fluxuri turistice. Fiecare dintre componentele menționate își exercită influența asupra activității turistice printr-o serie de aspecte specifice, determinând, la rândul lor, forme particulare de manifestare a turismului. Potențialul natural prezintă însă și factori limitativi pentru turism, datorită incidentei relativ ridicate a riscurilor climatice și geomorfologice, care impun analizarea cu prudență a investițiilor planificate, eforturi financiare susținute pentru menținerea sau refacerea în bune condiții a infrastructurii (în special a infrastructurii de acces turistic) și crearea unui sistem adecvat de avertizare și gestionare a riscurilor naturale.

Turismul reprezintă, pentru Regiunea București-Ilfov, un sector economic ce dispune de un valoros potențial de dezvoltare, neexploatat încă suficient, şi care poate deveni o sursă de atractivitate atât a investitorilor cât şi a turiştilor români şi străini. Marele avantaj al acestei regiuni pentru dezvoltarea turismului este oferit de prezența resurselor naturale şi culturale de o mare diversitate şi armonios repartizate în teritoriu, care dau posibilitatea practicării unei game variate de forme de turism.

Valorificarea atracțiilor turistice din regiunea București-Ilfov, creează oportunități şi creştere economică regională şi națională, iar investițiile în turism şi cultură vor permite regiunii să folosească avantajele potențialului său turistic şi a patrimoniului cultural, pentru a-şi îmbunătăți avantajele competitive în sectoare cu valoare adăugată mare şi conținut calitativ şi cognitiv ridicat, atât pe piețe tradiționale, cât şi pe cele în formare. Dezvoltarea turismului trebuie să țină cont de principiile dezvoltării durabile, în sensul conservării şi protejării patrimoniului natural şi cultural dar şi al reducerii presiunii antropice asupra mediului, inerentă în condițiile practicării turismului pe scară largă.

Zonele naturale se remarcă prin valoarea lor științifică și constituie un potențial valoros pentru dezvoltarea turismului.

Siturile naturale reprezintă cel mai important potențial turistic din județul Ilfov. Acestea se situează în partea de nord, fiind strâns legate de lacurile formate de-a lungul râului Ialomița precum și de pădurile din zonă. **Un alt element de potențial de interes îl constituie și forturile ce înconjoară Bucureștiul.**

În acest context, datorită faptului că zona studiată - Sectorul 5 București - este străbătută de râul Dâmbovița în partea de nord a acestuia, aceasta contribuie la dezvoltarea atât a turismului, cât și a peisajului.

Valorile de patrimoniu natural oferă o oportunitate de dezvoltare socio-economică a aşezărilor umane prin valorificarea potențialului turistic pe care îl constituie.

Importanța acestora a condus la necesitatea protejării unor zone ca teritorii valoroase din punctul de vedere al importanței şi complexității valorilor naturale şi culturale cuprinse, teritorii care asigură prestigiul şi identitatea unității administrative căreia îi aparțin, indiferent de nivelul de referință (regional, județean sau local).

4.2. PATRIMONIUL NATURAL PROTEJAT

Valorile de patrimoniu natural şi cultural oferă o oportunitate de dezvoltare socio-economică a aşezărilor umane prin valorificarea potențialului turistic pe care îl constituie. Importanța acestora ca rezervă şi alternativă de dezvoltare a determinat conştientizarea necesității unei amenajări responsabile a teritoriului care să aibă în vedere reabilitarea, conservarea, protejarea şi punerea în valoare corespunzătoare a patrimoniului natural şi cultural.

În acest sens, a apărut necesitatea protejării unor zone cu teritorii valoroase din punctul de vedere al importanței şi complexității valorilor naturale şi culturale cuprinse, teritorii care asigură prestigiul şi identitatea unității administrative căreia îi aparțin, indiferent de nivelul de referință (regional, județean sau local).

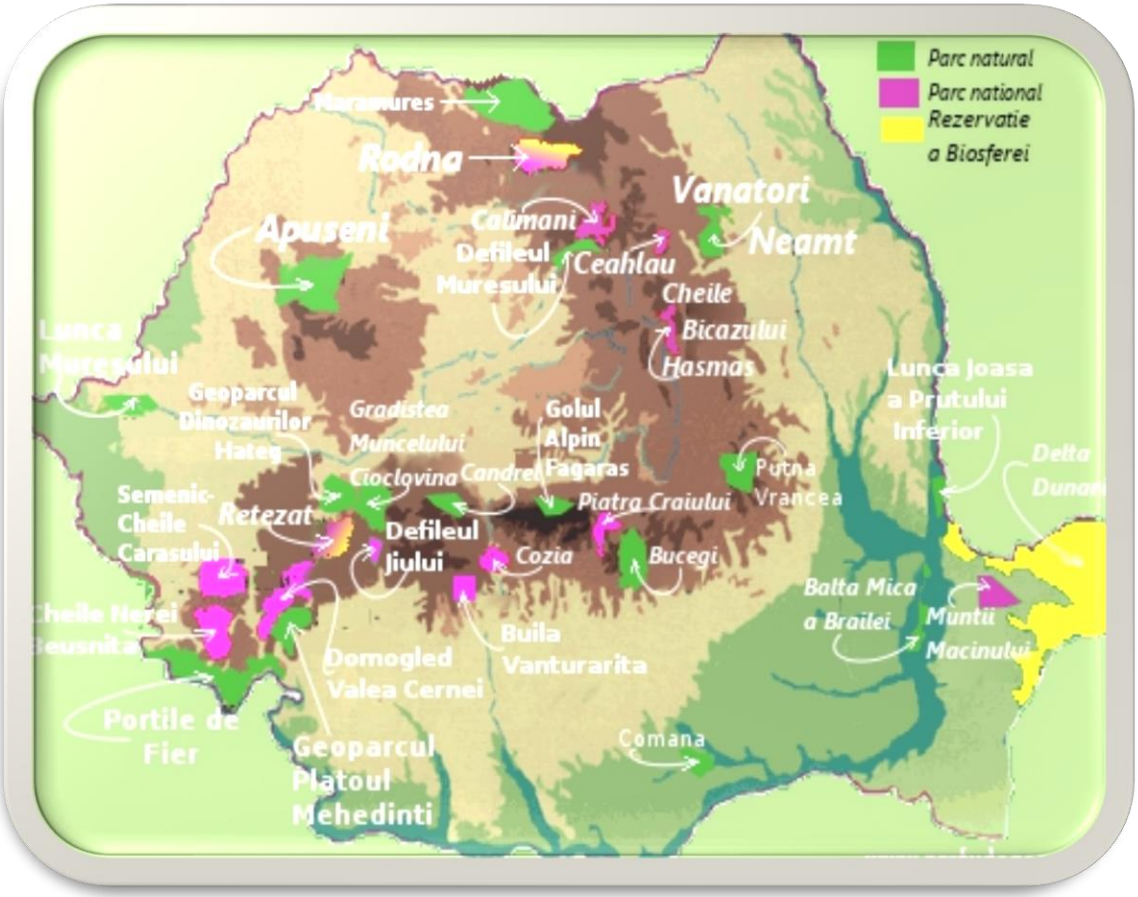

Fig. 4.1. Ariile naturale protejate de pe teritoriul României

Ariile protejate reprezintă cea mai viabilă strategie de conservare şi utilizare durabilă a valorilor de patrimoniu natural. În sprijinul conservării diversității biologice, **pe teritoriul României sunt constituite 963 de arii naturale protejate, care reprezintă 7% din suprafața țării**. Se regăsesc printre acestea 3 rezervații ale biosferei, 4 situri Ramsar, 2 situri care au

primit Diploma Europeană pentru arii protejate acordată de Consiliul Europei, 13 parcuri naționale și 13 parcuri naturale.

În ceea ce privește **patrimoniul natural protejat**, potrivit informațiilor din *Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*, **patrimoniul natural existent în Regiunea București-Ilfov cuprinde arii protejate de interes național, arii de protecție specială avifaunistică și situri de importanță comunitară**, precum:

- ***SITUL DE IMPORTANȚĂ COMUNITARĂ "SCROVIȘTEA" - ROSCI 0224*** - reglementat prin *Ordinul nr. 1964/2007*, este localizat pe suprafața comunelor Ciolpani și Periș, cu o suprafață de 3.373 ha. Arealul conservă lacuri eutrofe naturale, lacuri distrofice și iazuri, precum și păduri de stejar subatlantice și medioeuropene și aluviale cu frasin și arin;

- ***SITUL NATURA 2000 "GRĂDIȘTEA-CĂLDĂRUȘANI-DRIDU" - ROSPA0044*** - înglobează zona Lacului Căldărușani și Balta Neagră. Situl acvifaunistic cu suprafață de 6.642,30 ha se extinde pe teritorii importante ale comunelor Grădiștea, Gruiu, Moara Vlăsiei și Nuci (declarată arie de protecție specială acvifaunistică prin *H.G. 1284/2007*);

- ***ZONA NATURALĂ PROTEJATĂ "SCROVIȘTEA" - ROSPA0140*** - declarată prin *H.G. nr. 792/1990*, conservă specii de floră și faună de importanță biologică;

- ***ARIA NATURALĂ PROTEJATĂ "PĂDUREA SNAGOV"*** este o rezervație naturală științifică de tip geobotanic și forestier, cu o suprafață de 10 ha, în care se regăsesc exemplare de stejari, frasini și tei monumentali. La care se adaugă și **Lacul Snagov**, cu o suprafață de 100 ha. Ambele areale au fost reglementate prin *Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea III – zone protejate*;

- ***ARIILE NATURALE PROTEJATE NATURA 2000 DE INTERES COMUNITAR "LACUL ȘI PĂDUREA CERNICA" - ROSCI0308 - și "LACUL ȘI PĂDUREA CERNICA" - ROSPA0122*** - aprobate prin *H.G. 971/2011 - SPA și Ord. MMP 2387/2011 - SCI*, în suprafață totală de 3.766,92 ha, distribuite pe teritoriul localităților Brănești (249,35 ha), Cernica (189,35 ha), Găneasa (3,52 ha) și Pantelimon (3.324,70 ha);

- ***ARIA NATURALĂ PROTEJATĂ DE INTERES NAȚIONAL "PARCUL NATURAL VĂCĂREȘTI" – RONPA0954*** - instituit prin *H.G. 349/2016*, are o suprafață de 184,72 ha și reprezintă o arie protejată ce corespunde categoriei V în clasificarea UICN. Parcul s-a format pe amplasamentul amenajării hidrotehnice "*Lacul Văcărești*" și adăpostește un ecosistem variat aici regăsindu-se cu aproximație: 150 de specii de păsări; 331 de specii de plante; 13 specii de mamifere; 12 specii de moluște etc.

Chiar dacă pe teritoriul administrativ al Municipiului București nu există decât aria protejată de interes național *"Parcul Natural Văcărești"*, Sectorul 5 are potențial de dezvoltare al unui sistem de parcuri, grădini urbane, zone naturale protejate, dotări sportive și zone de agrement ușor accesibile atât de către locuitori, cât și de către vizitatori prin integrarea elementului de cadru natural de care dispune și valorificarea rezervelor de teren,

astfel încât deservirea întregului sector să se facă în mod echilibrat. Astfel, se poate semnala un impact pozitiv asupra biodiversității prin organizarea și înființarea de noi spații verzi.

4.3.PATRIMONIUL CULTURAL MATERIAL ȘI IMATERIAL

4.3.1. PATRIMONIUL CULTURAL MATERIAL

Investițiile în restaurarea, protecția și valorificarea prin turism a patrimoniului cultural vor permite Regiunilor de dezvoltare să folosească avantajele oferite de potențialul lor turistic și patrimoniul cultural în identificarea și consolidarea identității proprii, pentru a-și îmbunătăți avantajele competitive în sectoare cu valoare adaugată mare și continut calitativ ridicat.

Activitățile de conservare, protecție și valorificare durabilă a patrimoniului cultural și natural pot, mai mult decât orice altă activitate economică, să dezvolte sinergii în stransă interacțiune cu mediul și societatea, deoarece dezvoltarea anumitor localități este strâns legată de mediul natural al acestora, de caracteristicile culturale, interacțiunea socială, securitatea și bunăstarea populației locale. Aceste caracteristici recomandă activitățile de conservare, protecție și valorificare durabilă a patrimoniului cultural și natural motorul principal al conservării și dezvoltării locale, atât direct, prin sensibilizarea față de valori și prin ajutorul financiar oferit, cât și indirect, prin dezvoltarea unor activități alternative.

România deține un avantaj competitiv prin densitatea crescută a obiectivelor de patrimoniu cu potențial turistic, astfel că este deosebit de important ca patrimoniul cultural să fie restaurat, protejat și conservat, dar și gestionat mai strict în ceea ce privește condițiile de vizitare. Aceste inițiative de conservare vor trebui însoțite de o planificare consistentă prin care să se conserve (și unde este posibil să restaureze) centrele istorice ale orașelor, să se mențină stilului arhitectonic tradițional și să se conserve orașele istorice medievale.

Necesitatea de a restaura obiectivele de patrimoniu cultural și natural trebuie să fie însoțită de o abordare flexibilă, care să permită includerea acestora în circuitul turistic și pregatirea lor pentru desfășurarea de noi activități, inclusiv economice, menținerea unei rigidități legate de actul tehnic de restaurare putând genera o utilizare deficitară a acestora. Crearea unui mediu de calitate duce la prosperitatea orașului și implicit la o calitate sporită a vieții cetățenilor săi. Un mediu atractiv, sigur și sustenabil are o contribuție benefică și vitală pentru imaginea orașului și pentru reputația pe care acesta o are pe plan extern și care poate afecta deciziile investitorilor străini. Acest lucru se poate obține prin dezvoltarea culturii și a evenimentelor culturale, prin promovarea turismului sau a altor forme de divertisment.

Cultura reprezintă modalitatea de a ne defini identitatea ca indivizi, comunități sau națiuni, un element esențial al dezvoltării economice și al regenerării sociale, un indicator al calității vieții și bunăstării individuale. La nivel internațional se acordă din ce în ce mai mare atenție potențialului culturii de a cataliza procesele de dezvoltare. Se vorbește despre orașe

creative (orașe ale căror politici de dezvoltare sunt definite prin implicarea cetățenilor prin metode speciifice domeniului cultural), despre industrii creative a căror rată de creștere este de 5 ori mai mare decât a industriilor tradiționale.

De aceea, considerăm că în contextul societății românești cultura joacă un rol esențial, fiind pârghia de armonizare a valorilor locale și naționale la valorile europene.

Obiectivele fundamentale ale politicilor culturale actuale din România sunt:

- *susținerea creativității contemporane;*
- *protecția patrimoniului cultural tangibil;*
- *protecția patrimoniului intangibil;*
- *susținerea și promovarea circulației creatorilor culturali și a bunurilor culturale.*

În acest context apar două mari *direcții de acțiune ale politicilor culturale naționale*:

- *păstrarea și afirmarea identității naționale prin protecția și promovarea moștenirii culturale, a patrimoniului ca sursă fundamentală de cunoaștere și creație;*
- *asigurarea unui cadru democratic pentru desfășurarea vieții culturale în contextul procesului de realizare a societății informaționale și educaționale, bazate pe principiul educației permanente, al educației pentru toți și al educației pentru fiecare.*

Contextul strategic în domeniul cultural la nivelul Regiunii de dezvoltare București-Ilfov impune:

- *conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural;*
- *cercetarea, evidența, prezervarea și valorificarea patrimoniului imaterial;*
- *susținerea ofertei culturale locale și implicit a interesului comunităților de a participa la viața culturală;*
- *realizarea și promovarea bunurilor culturale și activităților care exprimă identitatea culturală a comunităților etnice și religioase;*
- *extinderea turismului cultural prin valorizarea potențialului cultural de care dispun județele din regiune.*

Potențialul turistic al Regiunii București-Ilfov este legat de patrimoniul cultural, care cuprinde vestigii istorice, edificii religioase și culturale, monumente și muzee.

Regiunea București-Ilfov deține un patrimoniu construit protejat deosebit de bogat. Astfel, în conformitate cu inventarul realizat de *Ministerul Culturii* în anul 2015, în cadrul regiunii București-Ilfov există un număr de **3.381 monumente,** dintre care **730** se regăsesc **la nivelul județului Ilfov** și **2.651 în municipiul București**.

Județul Ilfov înregistrează un total de 80 de monumente de interes național și 648 de monumente de interes local. Cel mai mare număr de monumente de interes național se regăsesc pe teritoriul comunei Mogoșoaia, respectiv 20 de monumente, fiind urmat de orașul Buftea, cu 13 monumente. Raportat monumentelor de interes local cele mai numeroase se

regăsesc în Otopeni (53 de monumente), comunele Berceni (53), Chiajna (46), Petrăchioaia (42), Jilava (36), etc.

Municipiul București are un număr de 98 de *Zone Construite Protejate*. Cele mai numeroase ZCP se află în subzone funcționale de tipul L2b și sunt de tipul *„Parcelare reglementată”*. Mult mai puțin numeroase sunt Zonele încadrate în subzone L1b, care sunt de tipul *„Țesut tradițional difuz”*. În cadrul acestor zone protejate, **Bucureștiul concentrează 273 de monumente de interes național și 2.378 de interes local**. În ceea ce privește natura monumentelor, la nivelul municipiului, există **42 de monumente arheologice de interes național, 191 de monumente de arhitectură de interes național și 24 de monumente memoriale și funerare de interes național**. De asemenea, conform *Listei Monumentelor Istorice, 2015 (LMI B 2015)*, **Municipiul București are un patrimoniu format din: 186 monumente categoria I, 2108 categoria II, 116 categoria III și 241 categoria IV**.

Cele mai numeroase obiective de patrimoniu sunt **clădirile civile urbane** (ca de exemplu *Palatul Ghica-Tei, Palatul Știrbei, Ateneul Român*, etc.) și **bisericile** (ca de exemplu *Biserica Curtea Veche, Biserica Mărcuța, Ansamblul Mănăstirii Plumbuita, Biserica Antim*, etc.), la care se adaugă inclusiv o serie de **ansambluri** precum *Ansamblul „Grădina Cișmigiu”*, monument istoric al cărui plan inițial datează din 1846.

Rezultatele analizei privind starea monumentelor de arhitectură din București a evidențiat că 1.154 se află în stare foarte bună și bună. Prin urmare, atenția municipalității ar trebui concentrată asupra monumentelor aflate în stare medie și în stare de precolaps. Monumentele încadrate la starea de colaps necesită o nouă revizuire și declasarea lor ulterioară din *Lista Monumentelor Istorice*, majoritatea fiind înlocuite de clădiri noi. Gestionarea defectuoasă a patrimoniului, nerespectarea legislației, intervenții neavizate au dus la **introducerea Bucureștiului în anul 2016 pe *lista World Monuments Watch* la categoria situri istorice în pericol**: *”mediul urban bucureștean este amenințat de fenomenul de abandon și de demolarea clădirilor istorice, dezvoltarea necontrolată și reabilitarea necorespunzătoare”.*

În cadrul teritoriului administrativ al Sectorului 5 al Municipiului București se regăsesc *28 de Zone Construite Protejate*, dintre care **24 sunt localizate concentrat în cadrul zonei centrale și 4 care sunt amplasate dispersat în cadrul teritoriului analizat.**

Dat fiind faptul că un număr important de monumente istorice sunt concentrate în cadrul zonelor protejate, rezultă că acestea sunt amplasate cu predilecție în zona centrală a Municipiului București, la fel ca și zonele protejate de care acestea aparțin.

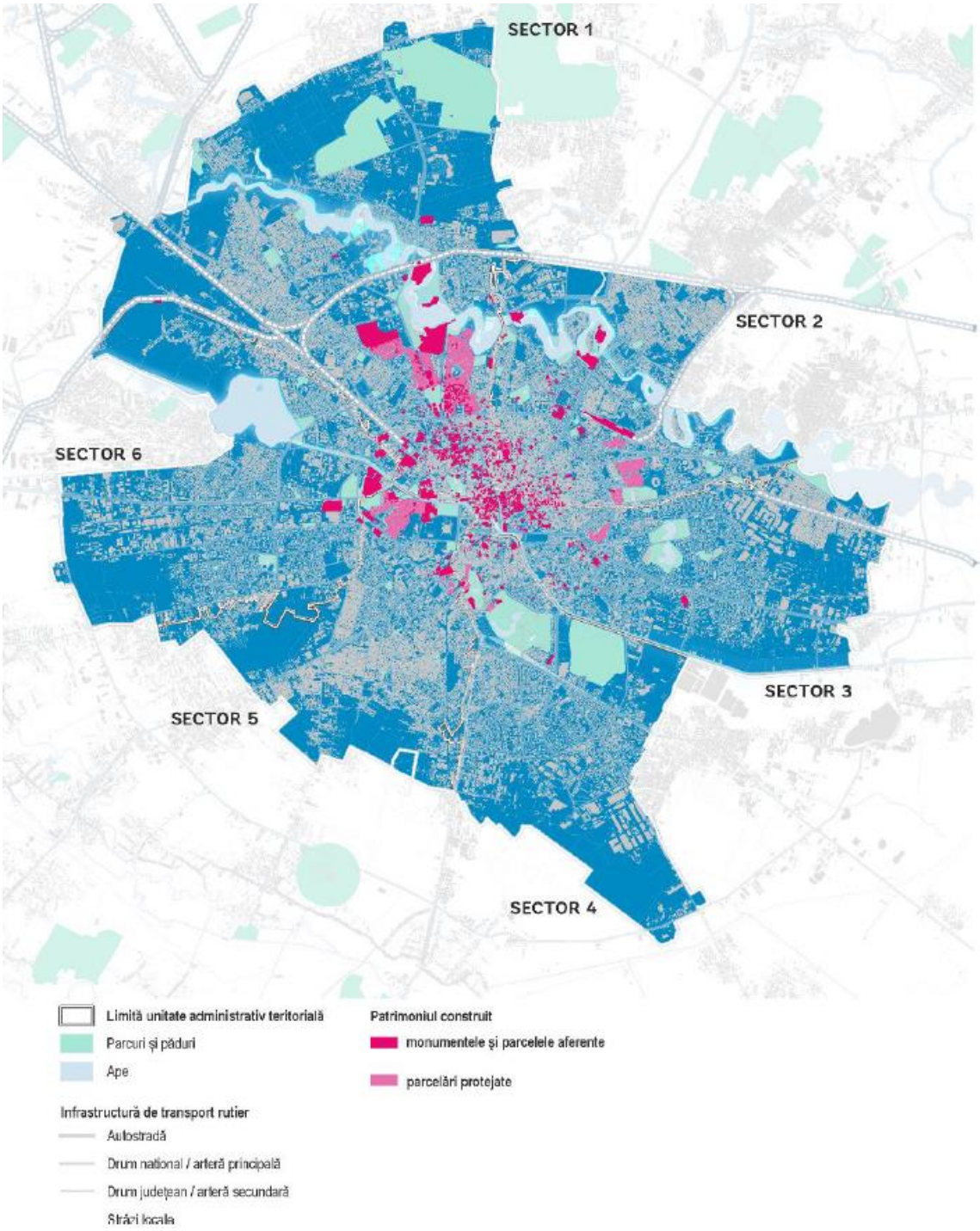

Fig. 4.2. Distribuția spațială a monumentelor din Municipiul București, cf. LMI 2015, și parcelele protejate
[130]

Astfel, ***Zonele Construite Protejate*** **din cadrul teritoriului administrativ al Sectorului 5 al Municipiului București** sunt următoarele:

[130] *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București pentru perioada 2021-2030*

- **Grupate în cadrul *Zonei Centrale* a Sectorului 5:**
  - ***Zona protejată nr. 06 – Bulevardul Haussmannian – Elisabeta;***
  - ***Zona protejată nr. 09 – Bulevardul Haussmannian – Regina Maria;***
  - ***Zona protejată nr. 16– Strada simbol a orașului - Calea Victoriei;***
  - ***Zona protejată nr. 45– Parcelarea reglementată Cotroceni;***
  - ***Zona protejată nr. 66 – Parcelarea Învoirii*** *(Parcelarea Fabrica de Chibrituri);*
  - ***Zona protejată nr. 67 – Parcelarea Tacu;***
  - ***Zona protejată nr. 68 – Intr. Viilor;***
  - ***Zona protejată nr. 69 – Oțelul Roșu***
  - ***Zona protejată nr. 76 – Biserica Mihai Vodă- Sapienței;***
  - ***Zona protejată nr. 77 – Academia Militară;***
  - ***Zona protejată nr. 78 – Palatul Cotroceni;***
  - ***Zona protejată nr. 86 – Antim;***
  - ***Zona protejată nr. 90 – Bucur;***
  - ***Zona protejată nr. 91 – zona Facultății de Medicină*;**
- **Dispersate în teritoriul Sectorului 5:**
  - ***Parcelarea Pieptănari*.**

În analiza situației actuale a patrimoniului cultural s-au luat în considerare elemente ale patrimoniului tangibil – monumente istorice (conform *LMI 2015*), zonele protejate (conform *Legii 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – secțiunea III ''Zone protejate'', Anexa 3*), precum și elemente reprezentative pentru patrimoniul intangibil – obiceiuri, meșteșuguri, artă populară.

Astfel, dacă ne referim la **patrimoniul imobil al Municipiului București**, aici au fost identificate **2.651 de clădiri de patrimoniu, construcții școlare, monumente de artă plastică și memorială, lăcașe de cult, monumente și vestigii**. Monumentele catalogate cu valențe istorice şi discutate în cazul de față sunt reprezentate de monumente de arheologie, arhitectură fortificată, arhitectură religioasă, arhitectură civilă, sau vestigii de pictură şi sculptură monumentală care se regăsesc pe teritoriul municipiului. Cercetând fondul arhitectonic al oraşului, se observă că majoritatea monumentelor istorice au fost ridicate în secolul al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea. Însă, arhitectura specifică acestei perioade se completează cu arhitectura monumentelor istorice construite înainte de secolul XIX.

Parte din aceste clădiri monument - înscrise în *Patrimoniul cultural național al României* - **se regăsesc și pe teritoriul *Sectorului 5 al Municipiului București***, după cum figurează în *Lista monumentelor istorice (LMI)* revizuită de *Ministerul Culturii* în anul 2015.

Monumentele istorice au valoare arhitecturală și ilustrează mai ales:

Tab. 4.1. Lista monumentelor istorice din Sectorul 5 al Municipiului București [131]

Nr. crt.	Cod LMI	Denumire	Adresa	Datare
1	B-I-s-B-17890	Vatra satului Cotroceni	Cartier Cotroceni, pe malul drept al Dâmboviței, între Bd.Iuliu Maniu și Vasile Milea, la S și Șos. Grozăvești la E	sec. XVI
2	B-II-s-B-17922	Parcelarea Fabrica de Chibrituri	Str. Fabrica de Chibrituri - Șos. Viilor (parțial) - Intr. Învoirii	sf. sec. XIX
3	B-II-s-B-17926	Parcelarea Pieptănari	Str. Ion Băiculescu - Șos. Viilor - str. D-tru Botez - str. C-tin Mănescu- Bd. Pieptănari - str. Tudor Dragu	prima jum. sec. XX
4	B-II-m-B-18438	Casa George Oprescu	Str. Clunet dr. 16 sector 5	prima jum. sec. XX
5	B-II-m-B-18499	Casă	Bd. Coșbuc George 31-37 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
6	B-II-m-B-18500	Fostul Seminar Teologic, azi Institutul Tehnic Militari	Bd. Coșbuc George 39-49 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
7	B-II-m-B-18501	Casă	Bd. Coșbuc George 40 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
8	B-II-m-B-18502	Casă	Bd. Coșbuc George 50 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
9	B-II-m-B-18503	Casă	Bd. Coșbuc George 51-61 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
10	B-II-m-B-18504	Casă	Bd. Coșbuc George 52 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
11	B-II-m-B-18505	Casă	Bd. Coșbuc George 67 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
12	B-II-m-B-18506	Casă	Bd. Coșbuc George 69 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
13	B-II-m-B-18507	Casă	Bd. Coșbuc George 71 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
14	B-II-m-B-18559	Casa Ion Barbu	Str. Davila Carol dr. 4 sector 5	prima jum. sec. XX
15	B-II-m-B-18560	Casa M. Nicolescu	Str. Davila Carol dr. 8 sector 5	prima jum. sec. XX
16	B-II-a-B-18604	Ansamblul de arhitectură „Str. Domnița Anastasia”	Str. Domnița Anastasia, între str. Brezoianu și str. Lipscani (numere impare) sector 5	sf. sec. XIX
17	B-II-m-B-18605	Fosta Judecătorie a Ocolului 1	Str. Domnița Anastasia 1 sector 5	sf. sec. XIX
18	B-II-m-B-18606	Casă	Str. Domnița Anastasia 5 sector 5	sf. sec. XIX
19	B-II-m-B-18607	Casa Gheorghe Tattarescu	Str. Domnița Anastasia 7 sector 5	sf. sec. XIX
20	B-II-m-B-18608	Casă	Str. Domnița Anastasia 9 sector 5	sf. sec. XIX

[131] *Sursa: Institutul de Memorie Culturală, baza de date*

21	B-II-m-B-18609	Casă	Str. Domnița Anastasia 11 sector 5	sf. sec. XIX
22	B-II-m-B-18666	Casă	Str. Eforiei 2 sector 5	sf. sec. XIX- prima jum. sec. XX
23	B-II-m-A-18678	„Grand Hotel du Boulevard”	Bd. Elisabeta 21 sector 5	1867
24	B-II-m-B-18679	Imobil	Bd. Elisabeta 25 sector 5	prima jum. sec. XX
25	B-II-m-B-18680	Cinema București	Bd. Elisabeta 26 sector 5	prima jum. sec. XX
26	B-II-m-B-18681	Palatul Fostei Eforii a Spitalelor Civile - Primăria Sectorului 5, fațada principală	Bd. Elisabeta 29-31 sector 5	1886,1935
27	B-II-m-B-18682	Imobil	Bd. Elisabeta 33 sector 5	prima jum. sec. XX
28	B-II-m-B-18683	Cinema Capitol	Bd. Elisabeta 36 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
29	B-II-m-B-18684	Imobil	Bd. Elisabeta 37 sector 5	prima jum. sec. XX
30	B-II-m-B-18685	Imobil	Bd. Elisabeta 39 sector 5	prima jum. sec. XX
31	B-II-m-B-18686	Imobil	Bd. Elisabeta 41 sector 5	prima jum. sec. XX
32	B-II-m-B-18687 (LMI92: 41B1523)	Imobil, fostul Club Austro-Ungar	Bd. Elisabeta 45 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
33	B-II-a-A-19655	Grădina Cișmigiu	Bd. Elisabeta 46 sector 5, (delimitată de Bd. Schitu Măgureanu - str. Știrbei Vodă - str. Poiana Narciselor - str. Ion Brezoianu - Bd. Elisabeta)	sec. XIX
34	B-II-m-A-18688	Fostul Palat al Ministerului Lucrărilor Publice, azi Palatul administrativ al Municipiului București	Bd. Elisabeta 47 sector 5	1906-1910
35	B-II-m-B-18689	Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”	Bd. Elisabeta 48 sector 5	1890
36	B-II-m-B-18690	Arhivele Naționale	Bd. Elisabeta 49 sector 5	prima jum. sec. XX
37	B-II-m-B-18691	Casa Corpului Didactic	Bd. Elisabeta 52 sector 5	prima jum. sec. XX
38	B-II-m-B-18692	Ministerul Justiției	Bd. Elisabeta 53 sector 5	1930
39	B-II-a-A-18706 (fost B-II-m-A-18706)	Fosta Facultate de Medicină, azi Universitatea de Medicină și Farmacie	Bd. Eroii Sanitari 8 sector 5	1900-1903
40	B-II-m-A-18706.01	Facultate (săli, laboratoare) (C1)	Bd. Eroii Sanitari 8 sector 5	-
41	B-II-m-A-18706.02	Anexă gard (C4)	Bd. Eroii Sanitari 8 sector 5	-
42	B-II-m-A-18706.03	Anexă gard (C5)	Bd. Eroii Sanitari 8 sector 5	-
43	B-II-m-A-18706.04	Laboratoare (C19)	Bd. Eroii Sanitari 8 sector 5	-
44	B-II-m-A-18706.05	Elementul de delimitare a imobilului în raport cu domeniul public aferent bulevardului	Bd. Eroii Sanitari 8 sector 5	-

45	B-II-m-B-18707	Casă	Bd. Eroii Sanitari 12 sector 5	prima jum. sec. XX
46	B-II-m-B-18708	Casă	Bd. Eroii Sanitari 18 sector 5	prima jum. sec. XX
47	B-II-m-B-18709	Casă	Bd. Eroii Sanitari 59 sector 5	prima jum. sec. XX
48	B-II-m-B-18710	Casă	Bd. Eroii Sanitari 61 sector 5	prima jum. sec. XX
49	B-II-m-B-18711	Casă	Bd. Eroii Sanitari 69 sector 5	prima jum. sec. XX
50	B-II-m-B-18712	Casă	Bd. Eroii Sanitari 71 sector 5	prima jum. sec. XX
51	B-II-m-B-18713	Casă	Bd. Eroii Sanitari 73 sector 5	prima jum. sec. XX
52	B-II-m-B-18715	Casă	Bd. Eroii Sanitari 89 sector 5	prima jum. sec. XX
53	B-II-m-B-18891	Blocul „Tinerimea Română”	Str. Gutenberg 19 sector 5	prima jum. sec. XX
54	B-II-m-B-18935	Casă	Str. Ilfov 3 sector 5	sf. sec. XIX
55	B-II-m-B-18937	Imobil	Splaiul Independenței 1 sector 5	1927
56	B-II-m-B-18942	Căminul Institutului medico-farmaceutic	Splaiul Independenței 46-48 sector 5	sf. sec. XIX
57	B-II-m-B-18943	Casă	Splaiul Independenței 66 sector 5	sf. sec. XIX
58	B-II-m-B-21056	Casa Pompiliu Eliade	Splaiul Independenței 74 sector 5	1907
59	B-II-m-B-18944	Facultatea de Medicină Veterinară	Splaiul Independenței 105 sector 5	sf. sec. XIX
60	B-II-m-B-18945	Casă	Splaiul Independenței 114 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
61	B-II-m-B-18946	Casă	Splaiul Independenței 195 sector 5	sf. sec. XIX - înc. sec. XX
62	B-II-a-A-18971 (RAN: 179132)	Ansamblul Mănăstirii Antim	Str. Ivireanu Antim mitropolit 29 sector 5	sec. XVIII - XX
63	B-II-m-A-18971.01 (RAN: 179132.133.01)	Biserica „Toți Sfinții”	Str. Ivireanu Antim mitropolit 29 sector 5	1714
64	B-II-m-A-18971.02 (RAN:179132.133.02)	Paraclis	Str. Ivireanu Antim mitropolit 29 sector 5	1715
65	B-II-m-A-18971.03	Casă egumenească	Str. Ivireanu Antim mitropolit 29 sector 5	jum. sec. XIX
66	B-II-m-A-18971.04 (RAN:179132.133.03)	Cuhnie	Str. Ivireanu Antim mitropolit 29 sector 5	1715
67	B-II-m-A-18971.05	Clopotniță	Str. Ivireanu Antim mitropolit 29 sector 5	jum. sec. XIX
68	B-II-m-A-18971.06	Palatul Bibliotecii Sfântului Sinod	Str. Ivireanu Antim mitropolit 29 sector 5	1912
69	II-m-A-18972	Biserica „Buna Vestire” - Schitul Maicilor	Str. Ivireanu Antim mitropolit 47 sector 5	1726
70	B-II-a-B-18973	Ansamblul de arhitectură „Str. Învoirii”	Str. Învoirii sector 5	sf. sec. XIX
71	B-II-m-A-19003	Facultatea de Drept, Universitatea București	Bd. Kogălniceanu Mihail 36-46 sector 5	1933-1935

72	B-II-m-B-19004	Opera Română	Bd. Kogălniceanu Mihail 50 sector 5	1953
73	B-II-m-B-19018	Vama Poștei	Str. Lipscani 1 sector 5, Str. Anghel Saligny 2 sector 5	1913
74	B-II-m-B-19049	Vilă	Str. Lister dr. 6 sector 5	prima jum. sec. XX
75	B-II-m-B-19050	Vilă	Str. Lister dr. 8 sector 5	prima jum. sec. XX
76	B-II-m-B-19051	Vilă	Str. Lister dr. 17 sector 5	prima jum. sec. XX
77	B-II-m-B-19052	Vilă	Str. Lister dr. 21 sector 5	prima jum. sec. XX
78	B-II-m-B-19053	Vilă	Str. Lister dr. 25 sector 5	prima jum. sec. XX
79	B-II-m-B-19054	Vilă	Str. Lister dr. 27 sector 5	prima jum. sec. XX
80	B-II-m-B-19055	Vilă	Str. Lister dr. 29 sector 5	prima jum. sec. XX
80	B-II-m-B-19056	Vilă	Str. Lister dr. 32 sector 5	prima jum. sec. XX
81	B-II-m-B-19153	Casa Ion Minulescu	Str. Marinescu Gh. prof. dr. 19 sector 5	prima jum. sec. XX
82	B-II-m-B-19189	Casă	Str. Mihai Vodă 5 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
83	B-II-m-B-19190	Casă	Str. Mihai Vodă 7 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
84	B-II-m-B-19191	Casă	Str. Mihai Vodă 9 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
85	B-II-m-B-19192	Casă	Str. Mihai Vodă 11 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
86	B-II-m-B-19193	Casă	Str. Mihai Vodă 13 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
87	B-II-m-B-19194	Casă	Str. Mihai Vodă 15 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
88	B-II-m-B-19216	Casă	Str. Mircea cel Bătrân 16 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
89	B-II-m-B-19225	Vilă	Str. Mirinescu Mihail dr. 2 sector 5	prima jum. sec. XX
90	B-II-m-B-19226	Vila Aurelia	Str. Mirinescu Mihail dr. 4 sector 5	prima jum. sec. XX
91	B-II-m-B-19319	Casă	Șos. Panduri 28 sector 5	sf. sec. XIX
92	B-II-m-A-19320	Academia de Înalte Studii Militare	Șos. Panduri 62-68 sector 5	1937-1939

93	B-II-m-B-19321	Întreprinderea ,,Uzinele Chimice Române”	Șos. Panduri 71-75 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
94	B-II-a-A-19322	Ansamblul fostului Azil ,,Elena Doamna”	Șos. Panduri 90-92 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
95	B-II-m-A-19323	Capela Elisabeta Doamna	Șos. Panduri 90-92 sector 5	1865-1870
96	B-II-m-A-19324	Azilul Elena Doamna	Șos. Panduri 90-92 sector 5	1865-1870
97	B-II-m-B-19501	Palatul și Fabrica de bere ,,Bragadiru”	Calea Rahovei 147-159 sector 5	1894-1895
98	B-II-m-B-19502	Casă	Calea Rahovei 163 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
99	B-II-m-B-19503	Casă	Calea Rahovei 169 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
100	B-II-m-B-19504	Casă	Calea Rahovei 171 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
101	B-II-m-B-19505	Casă	Calea Rahovei 173 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
102	B-II-m-B-19506	Casă	Calea Rahovei 181 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
103	B-II-m-B-19507	Casă	Calea Rahovei 189 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
104	B-II-m-B-19508	Vama antrepozite	Calea Rahovei 196 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
105	B-II-m-B-19509	Casă	Calea Rahovei 200 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
106	B-II-m-B-19510	Casă	Calea Rahovei 216 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
107	B-II-m-B-19511	Casă	Calea Rahovei 218 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
108	B-II-m-B-19512	Casă	Calea Rahovei 220 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
109	B-II-m-B-19513	Casă	Calea Rahovei 222 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
110	B-II-m-B-19514	Casă	Calea Rahovei 232 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX

111	B-II-m-B-19518	Fostele grajduri regale	Str. Răzoare 2 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
112	B-II-m-B-19539	Casă	Str. Râureanu dr. 4 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
113	B-II-m-B-19540	Casă	Str. Râureanu dr. 10 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
114	B-II-m-B-19541	Casă	Str. Râureanu dr. 12 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
115	B-II-a-A-19644 (RAN: 179132.106)	Ansamblul Bisericii Mihai Vodă	Str. Sapienței 4 sector 5 (ansamblu translatat din Dealul Mihai Vodă)	sec. XVI - XIX
116	B-II-m-A-19644.01 (RAN:179132.106.01)	Biserica „Sf. Ierarh Nicolae" - Mihai Vodă	Str. Sapienței 4 sector 5	1591, sec. XIX - XX
117	B-II-m-A-19644.02 (RAN:179132.106.02)	Turn clopotniță	Str. Sapienței 4 sector 5	1591, sec. XIX - XX
118	B-II-m-B-19645	Biserica „Adormirea Maicii Domnului" - Sapienței	Str. Sapienței 5 sector 5	sec. XVIII
119	B-II-m-B-19674	Biserica „Sf. Elefterie Nou"	Str. Sfântul Elefterie 1 sector 5	sec. XX
120	B-II-m-A-19675 (RAN: 179132.100)	Biserica „Sf. Elefterie Vechi"	Str. Sfântul Elefterie 15B sector 5	1744
121	B-II-m-B-19676	Casa actorului V. Maximilian	Str. Sfântul Elefterie 54 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
122	B-II-a-A-19681	Ansamblul Bisericii „Sf. Apostoli"	Str. Sfinții Apostoli 1 sector 5	sec. XVI - XX
123	B-II-m-A-19681.01 (RAN: 179132.90)	Biserica „Sf. Apostoli"	Str. Sfinții Apostoli 1 sector 5	sec. XVII - XX
124	B-II-m-A-19681.02	Casă parohială	Str. Sfinții Apostoli 1 sector 5	sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
125	B-II-m-A-19681.03 (RAN: 179132.140)	Fundațiile Mănastirii Târnovului	Str. Sfinții Apostoli 1 sector 5	sec. XVI
126	B-II-m-A-19682	Biserica „Înălțarea Domnului" - Domnița Bălașa	Str. Sfinții Apostoli 60 sector 5	1885-1890
127	B-II-m-A-19691 (RAN: 179132.141)	Biserica „Sf. Ilie" - Gorgani	Str. Silfidelor 3-7 sector 5	sec. XVII - XVIII
128	B-II-m-B-19695 (RAN: 179132.142)	Biserica „Sf. Ilie" - Rahova	Str. Silvestru Constantin 79 sector 5	jum. sec. XVIII, 1838
129	B-II-m-B-19821	Casa Principelui Nicolae	Str. Turnescu Nicolae dr. 1 sector 5	sf. sec. XIX
130	B-II-m-B-19830	Casa Florescu	Str. Vânători 4 sector 5	sec. XVIII
131	B-II-m-B-19881	Casă	Str. Vistierilor 5 sector 5	
132	B-II-m-B-19892	Casă	Bd. Vladimirescu Tudor 15 sector 5	prima jum. sec. XX
133	B-II-m-B-19893	Casă	Bd. Vladimirescu Tudor 23 sector 5	prima jum. sec. XX
134	B-III-m-B-19951	Monumentul pompierilor din Dealul Spirii	Calea 13 Septembrie f.n. sector 5	1899-1901
135	B-III-m-B-19955	Monumentul Eroilor Sanitari	Piața Babeș Victor f.n. sector 5	inaugurat 1932
136	B-III-m-B-19981	Statuia dr. Carol Davila	Bd. Eroii Sanitari 8 sector 5	1903

137	B-III-m-A-19982	Monumentul Eroilor Patriei	Bd. Eroilor f.n. sector 5	1958
138	B-III-m-B-19990	Bustul prof. dr. Victor Babeș	Splaiul Independenței 103 sector 5, în curtea Institutului Cantacuzino	-
139	B-III-m-B-19991	Bustul dr. I. Cantacuzino	Splaiul Independenței 103 sector 5, în curtea Institutului Cantacuzino	-
140	B-III-m-B-19998	Statuia lui George Enescu	Bd. Kogălniceanu Mihail 50 sector 5, în Parcul Operei Naționale	1971
141	B-III-m-A-19997	Statuia lui Mihail Kogălniceanu	Piața Kogălniceanu Mihail f.n. sector 5	1936
142	B-III-m-B-20019	Monumentul Anei Davila	Șos. Panduri 90 sector 5 în incinta Institutului Pedagogic	1890
143	B-III-m-B-20027	Bustul lui Dimitrie Bolintineanu	Calea Rahovei 355 sector 5, în curtea Liceului „Dimitrie Bolintineanu”	1970
144	B-III-m-B-20052	Monumentul Domniței Bălașa	Str. Sfinții Apostoli 60 sector 5, în curtea Bisericii Domnița Bălașa	1881
145	B-IV-m-B-20073	Mormântul dr. Carol Davila și al Anei Davila	Str. Demosthen Atanase dr. f.n. sector 5, în spațiul verde de la intersecția cu str. Ana Davila	1903
146	B-IV-m-B-20077	Placa memorială Armand Călinescu	Bd. Eroii Sanitari f.n. sector 5	-
147	B-IV-m-B-20103	Mormântul prof. dr. Victor Babeș	Splaiul Independenței 103 sector 5, în curtea Institutului Cantacuzino	-
148	B-IV-m-B-20114	Monumentul funerar al Zoiței Doamna	Str. Sfinții Apostoli 60 sector 5 în Biserica Domnița Bălașa	-
149	B-IV-m-B-20115	Monumentul funerar al Domniței Bălașa	Str. Sfinții Apostoli 60 sector 5, în curtea Bisericii Domnița Bălașa	1884

Dintre vestigiile istorice și religioase, muzeele, casele memoriale și monumentele existente pe teritoriul administrativ al Sectorului 5 București și care îl califică ca destinație pentru turismul cultural la nivelul Municipiului București, **reprezentative sunt următoarele:**

Palatul Parlamentului

Cunoscută înainte de Revoluția din 1989 sub numele de ”*Casa Republicii*” sau ”*Casa Poporului*”, clădirea măsoară 270 m pe 240 m, 86 m înălțime, și 92 m sub pământ realizat în spiritul arhitecturii realist socialiste. Are 9 niveluri la suprafață și alte 9 subterane. Conform studiilor specializate, *Palatul Parlamentului* este a doua cea mai mare clădire administrativă pentru uz civil ca suprafață din lume, cea mai scumpă clădire administrativă din lume, și cea mai grea clădire din lume. Clădirea Palatului Parlamentului se află situată pe locul care astăzi se cheamă *Dealul Arsenalului*, încadrat de strada Izvor la vest și nord-vest, Bulevardul Națiunile Unite spre nord, Bulevardul Libertății la est și Calea 13 Septembrie la sud. Aceasta se află la 10 minute distanță de Piața Unirii și 20 de minute de Gara de Nord. Dealul pe care se află astăzi Palatul

Parlamentului este în general o creație a naturii, având o înălțime inițială de 18 m, dar partea dinspre Bulevardul Libertății este înălțată în mod artificial.

Catedrala Mântuirii Neamului

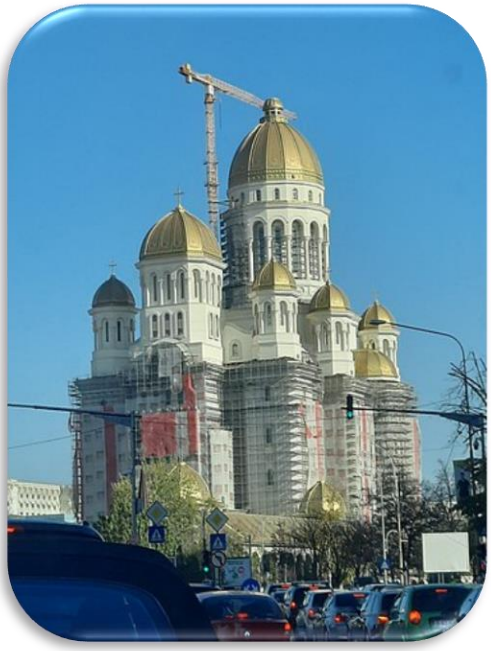

Catedrala Mântuirii Neamului, cu hramul principal *"Înălțarea Domnului"* și hramul secundar *"Sf. Apostol Andrei"*, este cea mai mare biserică din România și una dintre cele mai mari biserici ortodoxe din lume. Piatra de temelie a lăcașului de cult a fost pusă în februarie 2011 și data finalizării sale era preconizată a fi la sfârșitul anului 2021. Tema de concurs a fost schimbată în permanență datorită schimbării amplasamentului, din 1996 încoace fiind propuse mai multe amplasamente pentru Catedrală. Actualmente, locul pe care s-a pus piatra de temelie este în spatele *Palatului Parlamentului*, pe *Dealul Arsenalului* (Calea 13 septembrie). Ideea unei catedrale naționale nu este nouă, ea a fost propusă de sinodul bisericii autocefale române și regele Carol I și reluată în anii de după *Primului Război Mondial*, când au și apărut schițe de proiecte ale arhitecților perioadei și a fost susținută de patriarhul Miron Cristea. Uitat în anii comunismului, proiectul a fost reluat după 1989, susținut de o parte din populație, astfel că pe 29 noiembrie 2007 *Patriarhul Daniel* a pus piatra de temelie a noului edificiu și pe 25 noiembrie 2018 a avut loc sfințirea *Catedralei Mântuirii Neamului*, slujba fiind oficiată de *Patriarhul Daniel al României* și de *Patriarhul Ecumenic Bartolomeu*. *Catedrala Mântuirii Neamului* are 120 m lungime, 70 m lățime și 120 m înălțime, se desfășoară pe o suprafață de 38.000 mp și în interior pot intra aprox. 5.000 de pelerini. Se intenționa ca slujba să poată fi urmărită de la fața locului chiar de 125.000 de credincioși, pe ecrane montate pe holuri și în exteriorul *Catedralei*.

Palatul Cotroceni

Palatul Cotroceni a fost destinat să reprezinte reședința principilor moștenitori ai Regatului României, Ferdinand și Maria. Palatul a fost construit între anii 1893 - 1895 de arhitectul francez Paul Gottreau și a fost extins în secolul al XX-lea, în câteva rânduri, cele mai importante refaceri fiind realizate în perioadele 1900 - 1910 și 1915 – 1925. După 1977, Palatul a fost folosit de fostul dictator Nicolae Ceaușescu drept casă de oaspeți. Din 1991, construcția a devenit reședința

oficială a Președintelui României. Tot de atunci, *Muzeul Național Cotroceni* a fost deschis pentru public. În incinta împrejurimii se află *Mănăstirea Cotroceni* – ce a fost ridicată în anul 1679 de către domnul Şerban Cantacuzino pe dealul Cotrocenilor. Biserica şi anexele mănăstireşti au fost ridicate în decurs de doi ani. Opera lui Şerban Cantacuzino a fost continuată de Constantin Brâncoveanu, care a poposit adeseori la mănăstire.

Muzeul Național Cotroceni

Muzeul Național Cotroceni, înființat în 1991, ocupă aripa istorică a ansamblului arhitectural, fosta reședință domnească și regală.

Muzeul s-a înscris ca un reper cultural și turistic important al țării, fiind deopotrivă un muzeu de artă, de istorie și memorial. Deține peste 20.000 de piese din cele mai diverse domenii: artă plastică, artă decorativă, istorie, carte veche și documente, numismatică, arheologie. În cadrul *Muzeului Național Cotroceni* pot fi vizitate cuhnia (bucătăria) fostei Mănăstiri Cotroceni, trapeza (sala de mese), câteva chilii şi două spații aparținând fostului palat domnesc al domnitorului Șerban Cantacuzino, spații reprezentative pentru tehnica de construcție şi pentru arhitectura românească de la sfârşitul secolului al XVII-lea. Circuitul de vizitare oferă o adevărată călătorie în timp prin saloane, dormitoare, sufragerii, bibliotecă și alte încăperi marcate de gustul și creativitatea Reginei Maria. Muzeul organizează expoziții, concerte, conferințe și programe culturale de înaltă calitate și care atrag un public elevat.

Mănăstirea Cotroceni

Mănăstirea Cotroceni cea mai importantă ctitorie a domnitorului Şerban Cantacuzino, era înconjurată de ziduri și avea în centru frumoasa biserică în stil brâncovenesc cu hramurile „*Adormirea Maicii Domnului*" și „*Sfinții Serghie și Vah*", hramuri alese în relație cu evenimente din viața personală a domnitorului Şerban Cantacuzino. Asemănătoare arhitectonic cu cea de la Curtea de Argeş, biserica de la Cotroceni ocupa poziția centrală, pe laturi ridicându-se palatul domnesc, casele egumeneşti (stăreția), clopotnița, chiliile, trapeza, cuhniile şi un paraclis. În decursul existenței a trecut şi prin momente dificile fiind afectată de ocupații militare, cutremure şi incendii, cu implicații negative asupra situației ei. Cutremurul din octombrie 1802 a avut consecințe dezastruoase asupra tuturor clădirilor mănăstirii şi, în special, asupra bisericii, care a fost în mare parte refăcută şi pictată din nou (1806). În 1948, după abdicarea regelui Mihai, palatul Cotroceni a intrat în administrarea autorităților statului, biserica fiind închisă cultului din considerații ideologice. Din nefericire, în anul 1984 autoritățile comuniste au considerat că biserica era „incompatibilă" cu restul clădirilor, astfel că au demolat-o. Începând cu anul 2003 au fost demarate lucrările de zidire pe vechile fundații a bisericii Cotroceni, sub forma unui "*Memorial Cantacuzin*".

Palatul Bragadiru

Palatul Bragadiru a fost construit în anul 1905 ca un loc de recreere pentru muncitorii de la Fabrica de bere și cuprindea sala de bal, care funcționa și ca sală de teatru sau de concerte, o bibliotecă, grădina de vară și terasă. *Palatul Bragadiru* este o clădire impresionantă nu numai prin mărime, ci și prin arhitectură și decorații. Palatul, supranumit și *"Colosseum"*, rămâne una dintre cele mai impunătoare și mai impresionante construcții ale Bucureștiului. Istoricul imobilului *Colosseum* și al construcțiilor care l-au precedat în aceste locuri începe la mijlocul anilor 1800. Întregul domeniu purta numele *Bragadiru* și a fost fondat de omul de afaceri Dumitru Marinescu Bragadiru. Un palat în mijlocul Bucureștiului, ce se întinde pe o suprafață de 16.000 mp, este un palat ce impresionează atât prin dimensiuni cât și prin arhitectură. Grădina de vară și terasa completează armonios palatul.

Grădina Palatului Bragadiru

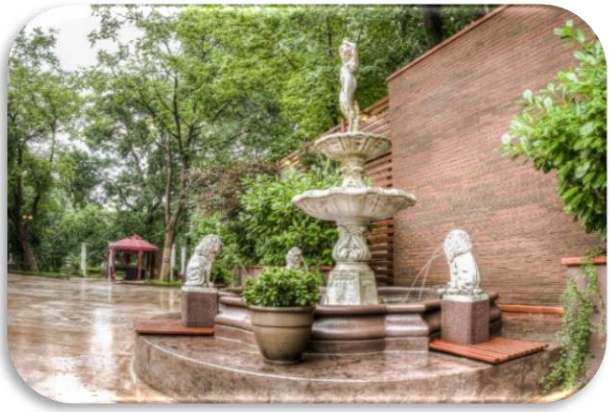

Aflată in imediata apropiere a Palatului Bragadiru, având o suprafață de 12.122 mp, de-a lungul timpului în zona Grădinii Palatului Bragadiru au apărut terase și restaurante care păstrează specificul locației, toate cele trei locații de servit masa și băuturi au aceeași atmosfera antebelică, semn că li s-a impus să nu schimbe nimic din arhitectură. Grădina din spate e frumoasă, gradină de palat, și e atracția principală pe timpul verii.

Arhivele Naționale ale României

Clădirea *Arhivelor Naționale* este un monument istoric aflat pe bulevardul Regina Elisabeta din București. Imobilul a fost edificat între anii 1885 – 1887. Clădirea a fost construită și a servit ca sediu al *Monitorului Oficial* și ulterior *Secretariatului General al Consiliului de Miniștri*. În 1959, clădirea a fost transferată *Arhivelor Naționale*, servind ca depozit de arhivă și ca sediu central. În anul 1985, în timpul sistematizării Bucureștiului, *Mănăstirea Mihai Vodă*, care era sediul *Arhivelor Statului*, a fost demolată. În acest context, clădirea de pe Bd. Elisabeta a devenit noul sediu al *Arhivelor*.

Muzeul Memorial Gheorghe Tăttărescu

Muzeul Memorial Gheorghe Tăttărescu este găzduit de casa în care a trăit și creat timp de patru decenii cel care a fost, alături de Theodor Aman, întemeietorul Școlii de Arte Frumoase din București. Construcția inițială a fost ridicată la începutul sec. al XIX-lea de Dimitrie Popescu (din Mahalaua Gorgani) pe ulița Belvedere, astazi str. Domnița Anastasia nr. 7. Moștenitorul lui, colonelul Alecu Popescu, a vândut casa și locul, prin cartea de mezat nr. 752/55, pictorului Gheorghe Tăttărescu, în data de 25 mai 1855. În anul 1951, în urma donației Georgetei Wertheimer, nepoata pictorului, ansamblul a devenit *Muzeu memorial Gheorghe Tăttărescu*. La înființare, edificiul a purtat numele de *„Casa Memorială Pictor Gheorghe Tăttărescu”* și era un muzeu independent. În anul 1970, casa a fost

afiliată *Muzeului de Artă al Municipiului București „Anastasie Simu”*, care și-a schimbat în 1984 numele în *Muzeul de Istorie și Artă al Municipiului București*. Muzeul organizat în casa lui Tăttărescu a primit numele de *Muzeul Memorial Gheorghe Tăttărescu* și a fost un loc foarte cunoscut până în anul 1989, când a fost închis pentru renovare. Declarată monument istoric, casa amintește de arhitectura vestitelor hanuri ale Bucureștiului de altădată, constituind un colț caracteristic al vechiului oraș. Muzeul memorial adăpostea o colecție cuprinzând un bogat patrimoniu de pictură, grafică (compoziții, portrete, desene), pictură murală în stil neo-pompeian, mobilier de epocă, obiecte personale, precum și un bogat fond documentar.

Muzeul Mitropolit Antim Ivireanul din curtea Mănăstirii Antim Ivireanu

Muzeul Mitropolit Antim Ivireanul este organizat în incinta *Mănăstirii Antim* de astăzi, un ansamblu arhitectonic de mare valoare şi un reper inestimabil de cultură şi civilizaţie. Construită între anii 1713-1715, nu departe de Dealul Mitropoliei, *Mănăstirea Sfântului Antim* stă ascunsă în spatele blocurilor de pe Bulevardul Unirii. Muzeul este organizat în incinta Mănăstirii Antim. Colecţia cuprinde artă brâncovenească, istoria tiparului şi carte veche. Ierarhul şi ctitorul Mănăstirii Antim a întocmit cu mâna lui planurile de execuţie ale mănăstirii, două dintre ele rămânând până în zilele noastre, şi anume: planul original al bisericii, pe hârtie, ataşat în testamentul său relativ la mănăstire şi un alt plan, realizat pe pergament (în 1715) în cuprinsul aşezământului mănăstirii.

Opera Națională București

Opera Națională București este cel mai mare teatru liric al țării și una dintre cele patru Opere Naționale din România. Cel care a luptat pentru fondarea acestei instituții a fost compozitorul, dirijorul, cântărețul și profesorul George Stephănescu, întemeiind *Compania Opera Română*, în anul 1885. La început, compania prezenta opere italiene și franceze de mare popularitate, dar și vodeviluri, adica opere comice din creația naționala. Instituționalizarea *Operei Române* s-a realizat abia în anul 1921. Premiera absolută s-a făcut cu opera *Lohengrin* sub bagheta lui George Enescu. Capacitatea actualei clădiri a Operei este de 2.200 de locuri, fiind ridicată în anul 1953 după planurile arhitectului Octav Doicescu,

sub denumirea *"Teatrul de Operă și Balet"*. În fața clădirii a fost înălțată statuia de bronz a geniului muzician George Enescu și bustul compozitorului Gheorghe Stephănescu. Cele doua basoreliefuri din fața clădirii înfățișează o scenă de operă și zborul unor balerini. *Opera Națională București* este unul dintre cele mai importante obiective turistice din Muntenia.

Casa memorială Tudor Arghezi

Casa memorială "Tudor Arghezi – Mărțișor", un spațiu inedit datorită istoriei și amintirilor pe care le poartă cu ea, se află în casa în care a locuit poetul, unul dintre cei trei mari inovatori ai limbajului poetic românesc, începând cu anul 1930, și s-a întipărit în memoria locală sub denumirea de „Mărțișor". Conform dorinței testamentare a scriitorului, începând cu anul 1974, aceasta a devenit casă memorială. Clădirea este compusă din parter și etaj, în total 18 camere, discrete, fără a epata în vreun fel, la care se adaugă dependințele. În colecția de aici, publicul vizitator poate avea acces la obiecte de mobilier datând din acea vreme, cărți, obiecte de artă, fotografii, documente originale ale poetului Tudor Arghezi (1880-1967). În curtea casei, se află și tipografia Biletelor de papagal, unde astăzi sunt expuse volume, documente, reviste și imagini din istoria familiei și a întregului spațiu, iar în prezent vizitatorii noștri pot viziona aici filmul documentar Prisaca, realizat de Paul Anghel în 1956, într-o versiune subtitrată în limba engleză.

Colegiul Național "Gheorghe Lazăr"

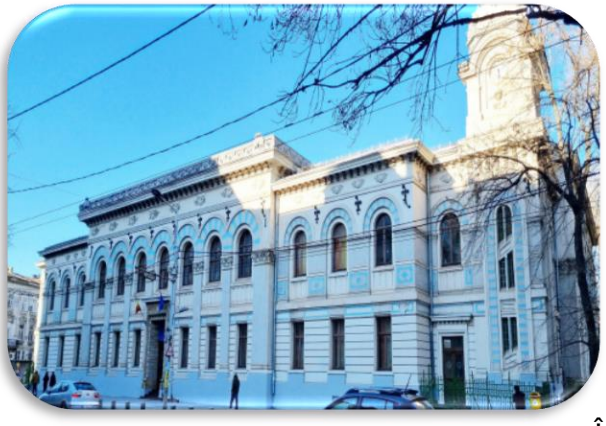

Colegiul Național "Gheorghe Lazăr" (în trecut *Liceul Gheorghe Lazăr*) se numără printre monumentele istorice remarcabile de pe raza Sectorului 5 al Municipiului București. Colegiul este unul din liceele de prestigiu din București, localizat în colțul sudic al parcului Cișmigiu, colț cu Bulevardul Regina Elisabeta, liceu ce poartă numele profesorului Gheorghe Lazăr, care a întemeiat predarea în limba română la *Colegiul Sfântul Sava*. Înființat în 1860, ca instituție publică de învățământ, Colegiul Național „Gheorghe Lazăr" din București constituie o adevărată școală a elitelor românești de-a lungul timpului. Istoria acestui liceu este o lecție de libertate, demnitate, curaj și mândrie. Colegiul își îndeplinește cu succes misiunea de a crea condițiile și

o atmosferă favorabilă, în cadrul activităților proiectate, dezvoltării intelectuale şi afective a elevilor, contribuind la formarea absolventului lăzărist. Colegiul Gheorghe Lazăr este o unitate de învățământ reprezentativă pentru sistemul educațional din România, prin tradiția sa, prin rezultatele obținute de-a lungul timpului, prin profesionalismul celor care timp de 150 de ani au cultivat spiritul „lăzărist".

Biserica Sfântul Elefterie Vechi

Biserica Sfântul Elefterie Vechi este o biserică ortodoxă din centrul capitalei. Aflată pe stradă Sfântul Elefterie, nr. 20, în sectorul 5 al Bucureştiului, biserica aminteşte de aşezarea ei inițială, pe o mică insulă de pe apa Dâmboviței. La *Biserica Sfântul Elefterie Vechi*, în duminici şi în sărbători, au loc sfintele slujbe ortodoxe în limbaj mimico-gestual, pentru credincioşii deficienți de auz din Bucureşti, membri ai *Comunității Ortodoxe a Surzilor din Bucureşti*. *Biserica Sfântul Elefterie Vechi din București* a fost construită din dania lui jupân Constantin și a fiului lui Macsin cupețul, cu ajutorul și supravegherea mitropolitului Neofit, între anii 1743-1744, în timpul domniei lui Mihai Racoviță. Lăcașul de cult a fost declarat monument istoric (*cod LMI B-II-m-A-19675*) pe 10/23 martie 1915, în urma raportului *Comisiunii Monumentelor istorice* din 17 februarie/2 martie 1915. În perioada interbelică, s-a început în apropiere construcția unei biserici mai încăpătoare, care poartă numele *Biserica Sfântul Elefterie Nou*.

Biserica Sfântul Elefterie Nou

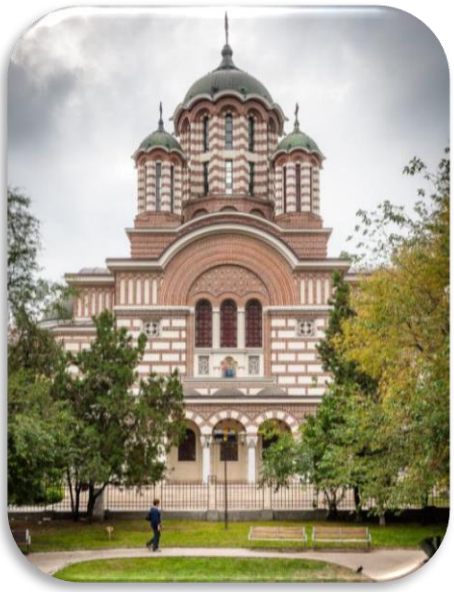

Biserica Sfântul Elefterie Nou din București este un lăcaș de cult ortodox construit în anii 1935-1971. Biserica este situată în cartierul Cotroceni din București, pe Strada Sf. Elefterie Nr. 1 (sectorul 5) și a fost proiectată de arhitectul Constantin Iotzu. În apropierea ei se află *Biserica Sfântul Elefterie Vechi*, având același hram. Biserica este de tip cruce greacă înscrisă și are dimensiuni monumentale (36 x 25 metri). Clădirea este așezată cu absida Sfântului Altar spre Strada Dr. Lister, cu intrarea dinspre Strada Sfântul Elefterie și prezintă o fațadă spre *Piața Operei*. Biserica este asemănătoare cu alte biserici, cum ar fi *Biserica Cașin* din *Parcul Domeniilor* (1935 - 1938 etc., arhitect Dimitrie Ionescu-Berechet). Biserica găzduiește o parte din moaștele *Sfântului Mare Mucenic Elefterie*. Acestea au fost dăruite de către *Mănăstirea Țigănești*, de lângă municipiul București,

racla fiind executată la *Monetăria Statului din București*. Sfintele moaște au fost depuse spre cinstire și închinare în biserică, în 15 decembrie 2009.

Biserica Sfântul Ilie Gorgani

Biserica Sfântul Ilie Gorgani este o biserică cu aspect impunător, aflată pe o movilă de pământ parcursă de trepte de marmură. Cercetând pisania de la intrarea în biserică, aflăm despre o serie de ctitori care au contribuit la înălțarea acesteia, lucrare ce s-a finalizat în luna noiembrie a anului 1819. Pe locul actualei biserici a existat o bisericuță de lemn, construită cu mult înainte, lucru menționat de G.I. Ionnescu-Gion în *Istoria Bucureștilor*. În 1838 biserica a fost avariată de un cutremur. În 1862 s-au efectuat lucrări de reparare, de zugrăvire și pardosire a altarului cu dale de piatră. Reparații au fost făcute și ulterior. O ultimă consolidare a bisericii a fost făcută în urma devastatorului cutremur din anul 1977, sub supravegherea arhitectului Constantin Joja. Din punct de vedere arhitectonic, biserica are un stil aparte, având la bază un plan grecesc, fiind, totuși, un produs al artei ecleziale românești din secolul al XIX-lea, caracterizată de numeroase împrumuturi și imbinări între diferite stiluri.

Mănăstirea Mihai Vodă

Mănăstirea Mihai Vodă este una din cele mai vechi construcții din București păstrate până astăzi, ctitorie a lui Mihai Viteazul. Zidită în anul 1594 și așezată în centrul unei incinte înconjurate cu ziduri, sub forma unei cetăți, complexul mănăstirii a suferit mai multe transformări de-a lungul timpului, îndeplinind variate funcții, cum ar fi: reședință domnească, spital militar, școală de medicină, *Arhivele Statului*. În incinta complexului mănăstirii, în centrul curții, se găsea un sit arheologic din perioada geto-dacică (mileniul I î.Hr., inclusiv locuiri ulterioare), unde s-au găsit o vatră, numeroase vase precum și alte vestigii. Biserica cu o fațadă asemănătoare *Mănăstirii Dealu* este împărțită în 2 registre. Planul mănăstirii este realizat după tipul bizantin și are forma unui trilob lung cu absida altarului flancată de două absidiole dreptunghiulare: proscomidia și diaconicul, ambele supraînălțate prin 2 turnuri mai mici. Inițial biserica a fost construită în cărămidă goală, fără tencuială și fără

pietre cioplite. În anii '30 renovarea a inclus și reconstrucția turnurilor, după modelul celor vechi, conform planurilor detaliate ale restaurării precedente. Din complexul *Mănăstirii Mihai Vodă* a făcut parte și *Biserica Albă - Postăvari* (ca metoc al mănăstirii), care a fost construită în 1564, reconstruită în 1856-1857 și apoi demolată în 1984. În prezent, din întreg ansamblul mănăstirii s-au mai păstrat doar biserica și o clopotniță.

Monumentul Artileriștilor României

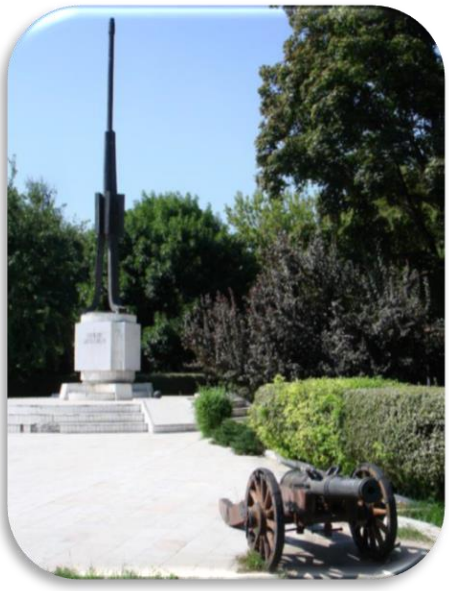

Monumentul Eroilor Artileriști din București realizat de sculptorul Teodor Zamfirescu, din cadrul *Studioului de Arte Plastice al Armatei*, este situat pe Bd. Eroilor Sanitari, la intersecția cu Bd. Eroilor. Acest monument a fost înălțat la inițiativa *Comandamentului Artileriei*, cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la înființarea acestei arme și inaugurat în 10 noiembrie 1993, de *Ziua Artileriei Române*. Este realizat din bronz și reprezintă un tun stilizat cu țeava ridicată spre cer la un unghi de 90 de grade. Lucrarea este fixată pe un soclu din beton, placat cu travertin. Pe o platformă circulară, cu diametrul de circa 12 metri, în centrul căreia se înalță monumentul propriu-zis, sunt asezate patru proiectile sferice din metal. În fața monumentului sunt amplasate două tunuri, replici ale unor piese de artilerie din timpul domniei lui Petru Cercel. Pe soclu se afla inscripția: "Artileriștilor României".

Monumentul Domniței Bălașa din curtea Bisericii Domniței Bălașa

Monumentul Domniței Bălașa se află în parcul *Bisericii Domnița Bălașa*, una dintre cele mai reușite lucrări ale sculptorului Karl Storck. Pe soclul statuii sunt înscrise numele moșiilor care au constituit zestrea acordată bisericii. *Biserica Domnița Bălașa* din București a fost construită în anii 1881 - 1885, în stil neoromantic și neobizantin după planurile de arhitectură întocmite de Carol Benesch împreună cu Alexandru Hristea Orăscu și Hartman și avizate de André Lecomte du Noüy. Are un plan în formă de cruce, la care se adaugă absida poligonală a altarului. Biserica este declarată monument istoric și este înscrisă în *Lista monumentelor istorice din București*, Sector 5 cu cod *LMI B-II-m-A-19682*, sub denumirea de *Biserica „Înălțarea Domnului" - Domnița Bălașa*.

Monumentul Eroilor Sanitari

Monumentul Eroilor Sanitari, operă a sculptorului italian Raffaello Romanelli, se află în *Piața Operei* din București, la intersecția Splaiului Independenței cu Bulevardul Eroilor Sanitari, în vecinătatea *Operei Naționale* și a *Facultății de Medicină*. Monumentul este înscris la poziția nr. 2284, cu *codul B-III-m-B-19955*, în *Lista monumentelor istorice*, actualizată prin *Ordinul ministrului Culturii și Cultelor* în anul 2015.

Monumentul Eroilor Sanitari a fost înălțat în anul 1932, în timpul mandatului primarului Bucureștiului Dem. I. Dobrescu și este închinat memoriei medicilor, sanitarilor, surorilor voluntare care au salvat vieți pe fronturile *Primului Război Mondial*.

Monumentul Infanteristului

Monumentul Infanteristului din București este o statuie realizată de sculptorul Spiridon Georgescu în 1930 și este amplasată în scuarul de lângă *Podul Cotroceni* peste râul Dâmbovița. *Monumentul infanteristului 1916-1918* este clasat în categoria *Monumente istorice de importanță B* și este înscris cu *codul B-III-m-B-19972*, în *Lista monumentelor istorice*, actualizată prin *Ordinul ministrului Culturii și Cultelor* în anul 2015. Acesta prezintă un soldat protejat de o cască metalică, îmbrăcat în ținuta specifică infanteriștilor acelei perioade ce pare angajat într-o luptă cu un inamic imaginar, folosind armamentul ușor de infanterie din dotare, respetiv patul armei, rupt. Acest lucru conduce la ideea luptei, a dârzeniei, neînfricării și curajului de care dădeau dovadă infanteriștii români, care luptau până la ultima suflare, indiferent de condițiile de luptă și de armele din dotare, uneori chiar inexistente.

Statuia lui George Enescu

Statuia lui George Enescu din București, situată în parcul din fața *Operei Naționale*, este realizată în bronz de Ion Jalea și a fost inaugurată în 29 septembrie 1971. Statuia, așezată pe un soclu de marmură de mică înălțime (cca. 30 cm.), mai degrabă o treaptă, îl înfățișează pe muzicianul George Enescu, stând într-un fotoliu, într-o atitudine meditativă. Lucrarea este înscrisă în *Lista monumentelor istorice 2010 - la nr. crt. 2313, cod LMI B-III-m-B-19998*.

Statuia lui Mihail Kogalniceanu

Statuia lui Mihail Kogălniceanu din București este amplasată pe un soclu în *Piața Mihail Kogălniceanu* și îl înfățișează pe omul politic, istoricul și scriitorul Mihail Kogălniceanu, în picioare, cu mâna dreaptă sprijinită în șold și cu piciorul stâng ușor împins spre înainte.

Statuia a fost executată în bronz în anul 1936 de către sculptorul Oscar Han. Soclul în formă de trunchi de piramidă, în trei trepte, are înălțimea de 6 metri, iar statuia ce îl reprezintă pe Mihail Kogălniceanu în picioare, în poziție de orator, are 3 metri înălțime. *Statuia lui Mihail Kogălniceanu* este declarată monument de importanță A, *cod LMI B-III-m-A-19997*.

Din analiza situației existente **la nivelul patrimoniului construit** rezultă o serie de probleme, ce pot fi grupate pe **categorii majore de disfuncționalități**:

- ✓ *Numărul specialiștilor care asigură protecția, restaurarea și conservarea monumentelor istorice este insuficient, astfel că nu se pot ocupa în mod satisfăcător atât de conservarea și de punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu, cât și de monitorizarea intervențiilor din teren;*
- ✓ *Reinventarierea clădirilor valoroase și clasarea lor ca Monumente Istorice;*
- ✓ *Reactualizarea Planurilor Urbanistice Zonale pentru Zonele Construite Protejate din Municipiul București (PUZ ZCP) în conformitate cu cele 12 Regulamente Locale de Urbanism noi aferente PUZ ZCP;*
- ✓ *Comunitățile care trăiesc în Zonele Construite Protejate aduc intervenții minore construcțiilor, dar care sunt foarte toxice;*
- ✓ *Risc natural și/sau antropic de distrugere/deteriorare a monumentelor;*
- ✓ *Degradarea fizică a patrimoniului construit, pe fondul abandonului clădirilor istorice;*
- ✓ *Intervenții neconforme asupra monumentelor;*

- ✓ *Intervenții eronate de reabilitare a clădirilor monument istoric;*
- ✓ *Lipsa unor inițiative de valorificare a patrimoniului neclasat;*
- ✓ *Insuficiența sprijinului financiar și a instrumentelor disponibile pentru restaurarea și pentru consolidarea Monumentelor Istorice din București;*
- ✓ *Valorificarea insuficientă a patrimoniului pentru dezvoltarea locală;*
- ✓ *Lipsa politicilor urbane integrate pentru revitalizarea patrimoniului construit din București.*

Sectorul 5 București este important nu numai ca subzonă istorică și culturală de prestigiu a Municipiului București, ci și din punct de vedere edilitar. Astfel, obiectivele prezentate consolidează potențialul diversificat prin care Capitala constituie un centru turistic de sine stătător, dar care poate fi inclus în cadrul unor trasee sau circuite de promovare a regiunii per ansamblu. Aceste obiective oferă personalitate şi creează un ambient relaxant, prețuit în egală măsură de turiştii care vizitează orașul, cât şi de localnici. Din nefericire, în pofida reabilitării unor spații publice din zona centrală, aceasta nu este încă suficient de atractivă pentru turiști și nici chiar pentru locuitori, fiind necesare investiții și la nivelul clădirilor aflate în proprietate privată (mai ales a celor în risc de colaps) în vederea consolidării și refațadizării acestora.

Totuși, conform *The Global Mastercard Index of Urban Destinations 2019*, **Municipiul București este orașul cu cel mai mare potențial de dezvoltare ca destinație turistică urbană la nivelul Europei,** cunoscând o creștere constată a numărului de turiști străini în ultimii ani.

Pe baza resurselor, infrastructurii și serviciilor de care dispune, atât municipiul București (cu fiecare sector în parte), cât și județul Ilfov au un potențial ridicat pentru forme de turism precum: turismul itinerant cu valențe culturale, turismul ecumenic, turismul științific, turismul medical, turismul de afaceri, turismul de odihnă, recreere și agrement.

Turismul itinerant cu valențe culturale, acest tip de turism poate fi valorificat prin diversele circuite, monumentele culturale, istorice, arhitecturale, moderne sau medievale, precum și prin elementele de etnografie și folclor.

Turismul cultural este bine reprezentat în Sectorul 5 datorită obiectivelor cultural-istorice foarte valoroase, veritabile atracții turistice pe plan național şi internațional. El poate îmbrăca, în acest caz, două din cele trei forme de practicare, şi anume: **turismul urban, şi turismul religios.**

Turismul urban deține largi posibilități de practicare. Dintre atracțiile majore pot fi enumerate muzeele, vestigiile istorice, diferitele instituții de artă şi cultură, monumente (statui, busturi), etc. De asemenea, se remarcă arhitectura multor vile elegante construite de protipendada României, care alături de atracțiile de mai sus atrag turiștii in zona. În același timp, Sectorul 5 a atras numeroase personalități ale vieții culturale, care au vizitat obiectivele ca turişti sau au locuit aici şi au creat, inspirați de frumusețea locului. Toate acestea constituie o zestre importantă de care dispune acest sector pentru practicarea turismului cultural. Din

păcate, acestea sunt accesate, cel mai frecvent, prin turismul de sejur scurt, caracterizat printr-un număr redus de înnoptări al turiștilor și vizitarea zonelor limitrofe.

Turismul ecumenic – religios, componentă a turismului cultural, se cuvine a fi tratat în mod distinct, ca urmare a priorității pe care acesta o ocupă în rândul vizitatorilor României. Formă de turism care există de secole și care mai păstrează încă unele trăsături în privința pelerinajului propriu-zis, turismul religios este astăzi un fenomen complex care se află în continuă transformare și diversificare, păstrându-și însă elementul de bază care l-a consacrat: religia.

Conform *Studiului* privind *„Furnizarea de servicii publice"* realizat în cadrul contractului de revizuire a *Planului Urbanistic General al Municipiului București*, se remarcă faptul că cea mai mare parte a teritoriului Capitalei este deservită de lăcașuri de cult încadrându-se în aria de cel mult 20 de minute de mers pe jos de o astfel de dotare. Existența unui număr însemnat de lăcașuri sfinte - **peste 200 de biserici ortodoxe, biserici anglicane, biserici romano-catolice, biserici greco-catolice, biserici armenești, biserici reformate, biserici evanghelice, biserici adventiste, biserici baptiste, biserici penticostale, comunități evrei mesianici, etc.** - alături de o puternică amprentă a trecutului, poate determina manifestarea turismului religios sub două forme: vizite la lăcașurile sfinte și pelerinaje religioase cu ocazia unor sărbători de cult, a hramurilor mănăstirilor și bisericilor.

În contextul în care fluxul de turişti spre centrele religioase cu rezonanță au un impact în creştere (unele reuşind să angreneze în anumite perioade mase mari de oameni), turismul religios poate fi stimulat prin îmbunătățirea condițiilor de acces, care pot avea un impact relevant în acest sens, economia locală putând fi strâns conectată şi adaptată la cerințele clientelei pelerinajelor religioase.

Despre **turismul rural** (cea de-a treia formă de practicare a turismului cultural) se poate vorbi doar la nivelul județului Ilfov, dar care are o puternică tentă culturală prin valorificarea obiceiurilor, tradițiilor sau folclorului local, componente ale civilizației rurale încă bine conservate în multe dintre localitățile rurale. Din punct de vedere al potențialului de practicare a turismului în proximitatea municipiului București, oportunitățile sunt oferite de localitățile înnvecinate : **Mogoșoaia, Vidra, Cernica, Domnești, Gruiu și Periș**. Totodată, la nivelul regiunii București-Ilfov, **singura localitate inclusă în rândul stațiunilor turistice este Snagov care dispune de un bogat patrimoniu cultural și natural, fiind încadrată ca stațiune turistică de interes local**.[132]

Turismul de afaceri, evenimente și agrement

[132] *Sursa: H.G. 852/2008 cu modificările aduse de Hotărârea nr. 107/2018 privind aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes național sau local și privind modificarea anexei nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice*

Turismul de afaceri este una dintre sursele importante de venit pentru industria hotelieră autohtonă, în general, fiind responsabil în bună măsură de numărul mare de vizitatori din regiunea București-Ilfov (peste 40% din toți vizitatorii din România). Turismul de afaceri și sectorul MICE (meetings, incentives, conferencing, exhibitions) joacă un rol important în turismul Bucureștiului care este bine poziționat pentru a atrage evenimente corporative, de afaceri și evenimente de divertisment majore în oraș. Datorită îmbunătățirii ofertei specifice turismul de afaceri, acesta s-a dezvoltat în ultimii ani devenind una dintre **principalele forme de turism practicată în Sectorul 5.** Sectorul a devenit în ultimii ani un **important punct de atracție pentru organizatorii de conferințe, expoziții, întruniri, simpozioane, seminarii, etc.**

Turismul de evenimente este susținută prin amploarea și frecvența evenimentelor socio-culturale dar și sportive care au loc la nivelul regiunii, de altfel Municipiul București fiind bine poziționat pentru a atrage evenimente corporative, de afaceri și evenimente de divertisment majore în oraș.

În ceea ce privește componenta de ***agrement***, este cea mai frecventă formă de turism practicată la nivelul județului Ilfov, incluzând oferta pentru practicarea activităților sportive, dar care presupune o perioadă relativ scurtă de ședere a vizitatorilor (în multe cazuri aceștia nu înnoptează) cu o influență negativă asupra dezvoltării infrastructurii turistice.

Și în Municipiul București se regăsesc atracții turistice ce pot reprezenta **locații pentru petrecerea timpului liber, reprezentative pentru Sectorul 5 find :**

Parcul Izvor

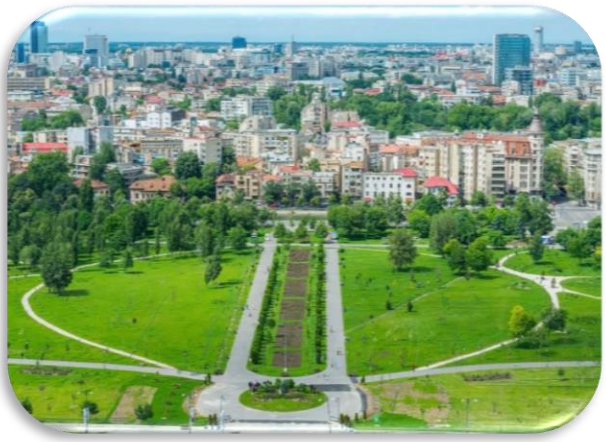

Parcul Izvor este situat pe malul drept al râului Dâmbovița, în apropierea *Palatului Parlamentului*. Pe locul actualului parc înainte de 1984-1985 se găsea dealul Mihai-Vodă, pe care se înălța *Mănăstirea Mihai Vodă*. Prin planul de modernizare a Bucureștiului și de realizare a *Centrului Civic*, dealul a fost nivelat și chiliile mănăstirii au fost demolate, *Biserica Mihai-Vodă*, împreună cu clopotnița au fost mutate până pe malul Dâmboviței. Restul clădirilor de pe deal au fost demolate, inclusiv *Palatul Arhivelor Statului*, reclădit în anii 1900-1916 după planurile arhitecților Petre Antonescu și Cristofi Cerchez, iar situl arheologic cu vestigii din epoca bronzului, aflat în curtea mănăstirii, a fost și el distrus. Lângă mănăstire se aflau vestigiile *Curții Noi* (denumită și *Curtea Arsă*, după incendiul din 1812), ridicate de fanariotul Alexandru Ipsilanti, care au fost și ele distruse iremediabil. În anii '90, Primăria a trasat alei, a plantat arbori și a dat locului numele de *Parcul Izvor*. Parcul are formă de dreptunghi, suprafață de 17 ha, și este delimitat de B-dul. Națiunile Unite, B-dul. Libertății, Str. B. P. Hasdeu și Splaiul

Independenței, unde se află și stația de metrou Izvor. Din cei 170.000 mp pe care îi ocupă Parcul Izvor, 28.902 mp sunt alei și 141.098 mp sunt acoperiți cu gazon. Cele 4 alei principale, care însumează aprox. 3,2 km, reprezintă trasee ideale pentru o recreere in natura.

Parcul Cișmigiu

Grădina Cişmigiu este cea mai veche grădină publică din Bucureşti. Este aşezată în centrul oraşului, are o suprafață de circa 16 hectare, este amenajată în genul parcurilor engleze şi are mai multe intrări: două prin bulevardul Regina Elisabeta, două prin bulevardul Schitu Măgureanu, una prin str. Ştirbei Vodă. Grădina a fost inaugurată în 1854 când a fost terminată complet, suprafața sa fiind și marită. *Parcul Cișmigiu* cuprinde și o întinsă grădină franceză în vest, *Rondul Scriitorilor* și *Rondul Roman,* precum și o grădină de trandafiri (în nord), trei lacuri (pe unul din ele aflându-se și o insulă) și un debarcader unde se pot închiria bărci de agrement.

Parcul Eroilor

Parcul Eroilor este mărginit de bulevardul cu acelasi nume, de Splaiul Independenței, de *Spitalul Universitar* și are în imediatata vecinătate *Parcul* Operei. *Parcul Eroilor* nu este la fel de mare ca alte parcuri din București, însă este un mic spațiu de recreere, o pată verde în centrul orașului. Parcul este animat de posesorii de câini, care se bucură de un spațiu mai mult decât generos dedicat patrupedelor, și de skaterii ce își petrec timpul în zona special amenajată pentru ei.

Turismul de week-end se desfășoară atât în sezonul estival, cât și în sezonul de iarnă și înglobează mai multe forme de turism, precum: vizita obiectivelor culturale, escapade relaxante în complexurile de agrement, spa, fitness, în restaurantele, cafenelele, mall-urile existente, precum și locații în aer liber pentru practicarea diverselor sporturi. Această formă de turism este facilitată în special de existența a numeroase activitati specifice unui city-breack.

În ultima perioadă, Sectorul 5 s-a diferențiat de celelalte sectoare ale Municipiului București demonstrând un profil turistic diferit, aceasta fiind o adevărată destinație de afaceri și city-break, sau chiar sugerând că există un potențial bogat ca acest sector să genereze produse și oferte care să conducă la perioade mai mari de ședere a vizitatorilor.

Chiar dacă Sectorul 5 are un potențial turistic ridicat - fiind cotat pe site-urile de profil ca fiind al doilea în top locuri de vizitat în Municipiul București - infrastructura cultural-turistică este slab dezvoltată în protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială, investițiile în sectorul cultural turistic fiind insuficiente raportat la potențialul zonei. Bugetul local fiind limitat pentru oportunitatea unei politici publice la nivel sectorial care să asigure valorificarea în folosul comunității a patrimoniului neutilizat, atragerea de investiții în îmbunătățirea și dezvoltarea acesteia se poate face prin finanțări din fonduri nerambursabile.

4.3.2. PATRIMONIUL CULTURAL IMATERIAL

Patrimoniul cultural imaterial este reprezentat și de tradiții, obiceiuri, inclusiv tradiții orășenești, care contribuie la exploatarea valorilor artistice, sentimentale şi memoriale create de generațiile trecute. Parte din îndeletnicirile de bază ale vremurilor străvechi erau țesutul și cusutul, păstrarea costumului popular autentic al fiecărei regiuni, dansurile populare, formații artistice vocale care transmit cântecele moştenite, etc.

Sectorul 5 nu se evidențiază prin tradiții locale, altele decât cele ale întregii Capitale, însă acesta promovează, prin manifestări de tradiție, obiceiuri din toate zonele bogat-folclorice ale țării. Regăsim târguri şi expoziții de produse tradiționale, alimentare sau nu, articole țesute manual, originale, aduse din diferite regiuni şi comercializate pe marea piață de desfacere pe care o reprezintă Bucureştiul.

După cum am arătat, Municipiului București dispune de un potențial turistic diversificat, reprezentat atât prin monumentele de artă şi arhitectură de mare valoare artistică la nivel național și internațional şi valorosul patrimoniu religios, reprezentat de numeroasele lăcașuri de cult, dar și prin infrastructura culturală emblematică la nivel național. Domeniul cultural este unul de interes pentru dezvoltarea Municipiului București, dovadă stând demersurile anterioare realizate pentru planificarea acestui sector, precum candidatura Bucureștiului pentru titlul de *Capitală Europeană a Culturii 2021* și programul de măsuri care a fost identificat cu această ocazia sau *Strategia Culturală a Municipiului București 2016-2026*.

Astfel, **infrastructura culturală a Municipiului București se remarcă drept cea mai complexă și dezvoltată la nivel național**, aici fiind localizate atât sediile unor instituții naționale, cât și numeroase alte spații administrate de instituții culturale publice, sectorul antreprenorial sau sectorul independent. Acestea acoperă o paletă variată de sectoare

culturale și tipologii de echipamente, dedicate teatrului, lecturii, artelor vizuale, spectacolelor, muzicii, operei, expozițiilor sau domeniilor creative.

Oferta culturală a Municipiului București joacă un rol deosebit de important în definirea identității Capitalei României, fiind unul dintre principalii factori care contribuie la atractivitatea orașului atât pentru locuitori, cât și pentru vizitatori. În acest context, diversitatea de dotări, spații, stiluri și activități reprezintă pe de-o parte un factor inedit care are potențialul de a fi exploatat prin varietatea ofertei culturale datorate eclectismului general al Municipiului București, iar pe de altă parte poate fi privită drept un punct slab al orașului prin disparitățile care se conturează la nivel urban, prin concentrarea vieții culturale cu precădere în centrul orașului și prin slaba dezvoltare și valorificare a oportunităților prezente în zonele rezidențiale și periferice.

În ceea ce privește **dotările culturale** din Municipiul București, acestea fac parte în principal din infrastructura culturală tradițională (***muzee, biblioteci, teatre, săli de concerte, operă și operetă, spații de expoziție, cinematografe, librării,*** etc.), în ultimii ani însă dezvoltându-se din ce în ce mai mult și o serie de spații culturale alternative. Distribuția infrastructurii culturale pe tipologii de echipamente poate fi consultată în cadrul anexei la prezentul capitol. Dinamica ofertei de facilități culturale la nivelul Capitalei este foarte variată, existând o alternanță între sistarea activității unor dotări tradiționale și (re)deschiderea unor noi echipamente sau a unor facilități care au trecut printr-o serie de intervenții de renovare / modernizare / consolidare etc.

Bucureștiul oferă o gamă largă de obiective culturale, având 50 de muzee, 8 teatre de stat și 6 private, Circul Național, Opera Națională, expoziții și un număr impresionant de cinematografe, ș.a.m.d.

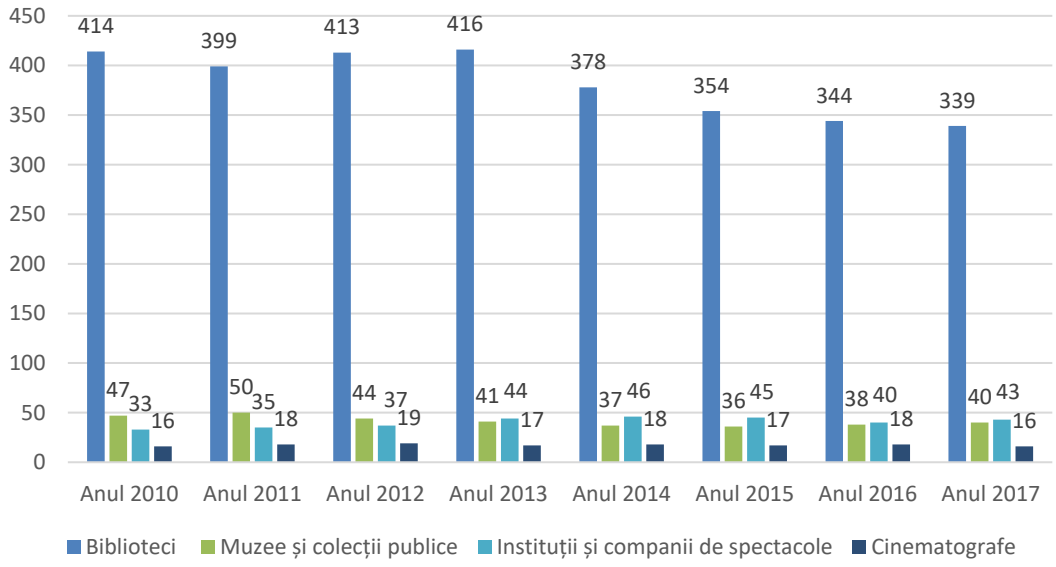

Fig. 4.3. Evoluția principalelor dotări culturale tradiționale din Municipiul București [133]

Analizând evoluția principalelor tipologii de dotări culturale tradiționale se poate observa un trend negativ în intervalul 2010-2017 în special în ceea ce privește numărul de biblioteci din Municipiul București, atât pe fondul tendințelor actuale de accesare a surselor online de informare, cât și din cauza unei oferte de multe ori puțin atractive a acestora.

În același timp, numărul muzeelor și al instituțiilor de spectacole la nivelul anului 2017 prezintă valori asemănătoare, acesta cunoscând însă de-a lungul timpului fluctuații semnificative.

Un caz aparte îl reprezintă sectorul de cinematografe, care deși în aparență a avut o evoluție redusă a numărului de dotări, a cunoscut o transformare semnificativă în ceea ce privește modul de consum cultural, fapt vizibil în evoluția de peste 200% a numărului de locuri în cinematografe, și de aproape 300% a numărului de spectacole în cinematografe în intervalul analizat. Această evoluție vine în contextul unei dezvoltări accentuate a cinematografelor de tip multiplex din centrele comerciale care aduc o experiență mult mai variată și avansată spectatorilor prin capacitatea lor mai ridicată, o diversitate mai mare a filmelor difuzate, precum și o tehnologie mai avansată de sunet, proiecție sau chiar efecte speciale. Preferința pentru consumul cinematografic este evidențiată și în studiul *Institutului Național pentru Cercetare și Formare Culturală*, privind *Experiența și practicile culturale de timp liber* (2019), unde în anul 2019, 39% dintre locuitorii Capitalei intervievați au semnalat că printre practicile lunare de petrecere a timpului liber se numără mersul la cinematograf.

Cu privire la **distribuția teritorială a infrastructurii culturale** la nivelul Municipiului București, **una dintre principalele provocări cu care se confruntă orașul este constituită de dezechilibrul accentuat între zona centrală și periferie**. Aceasta este o caracteristică ce reiese din vocația de Capitală, aici fiind prezente **numeroase dotări de interes municipal și suprateritorial**, care **au tendința de a se localiza în zona centrală** pentru o accesibilitate mai crescută pentru locuitori, pentru apropierea față de alte facilități, pentru gradul mai ridicat de atractivitate a zonei sau din motive de tradiție în ceea ce privește locația sau clădirile unde sunt amplasate. Cu toate acestea, zona centrală a Municipiului București se confruntă și cu numeroase probleme care afectează imaginea sa de ansamblu precum congestia ridicată a traficului, fondul construit deteriorat și numărul ridicat al construcțiilor cu risc seismic, slaba valorificare a patrimoniului istoric sau insuficiența spațiilor publice amenajate, inclusiv a unor străzi / artere comerciale care să conecteze puncte de interes din oraș. Aceste aspecte sunt printre factorii care afectează și capacitatea Municipiului București de a-și dezvolta turismul cultural la nivel internațional și de a-și atinge potențialul de promovare ca o capitală europeană majoră.

[133] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

În același timp, zonele de locuire din afara inelului central și zonele periferice sunt caracterizate de o ofertă culturală insuficientă, acestea fiind deservite de un număr redus de facilități. Principalele echipamente care se regăsesc în aceste zone sunt anumite filiale ale *Bibliotecii Metropolitane București*, muzee și case memoriale administrate de *Muzeul Municipiului București* sau cinematografe ce se regăsesc în cadrul centrelor comerciale de pe teritoriul orașului. În acest context, **se remarcă zone întinse fără acces facil la dotări culturale, Sectoarele 2 și 5 fiind printre cele cu cele mai puține echipamente culturale în afara inelului central.**

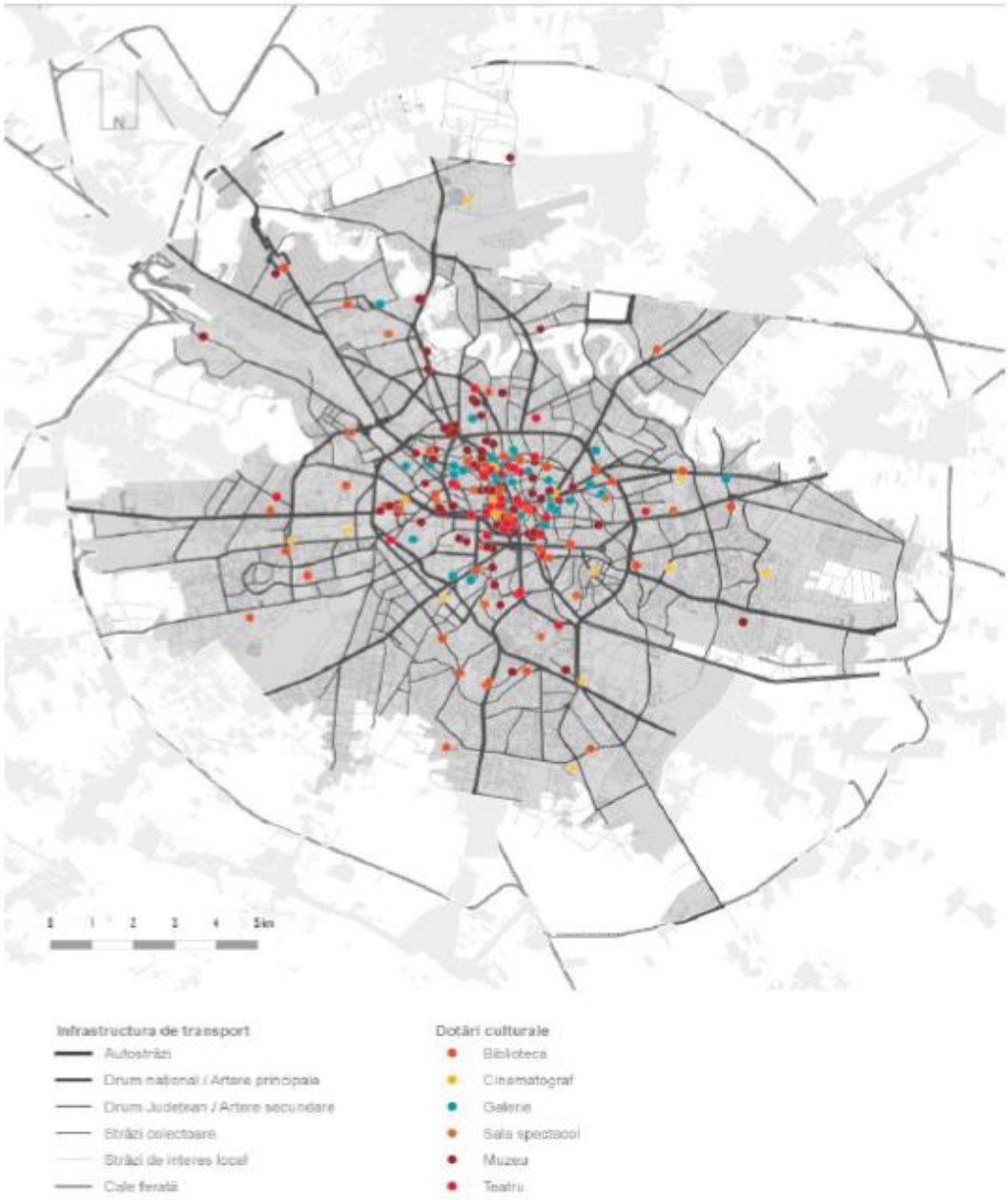

Fig. 4.4. Distribuția spațială a infrastructurii culturale din Municipiul București [134]

Din punct de vedere al **gradului de deservire a** principalelor tipologii de **dotări culturale tradiționale**, conform studiului privind *„Furnizarea de servicii publice”*, realizat în cadrul contractului de revizuire a *Planului Urbanistic General al Municipiului București*, **bibliotecile au cea mai mare răspândire teritorială**, o zonă semnificativă din oraș aflându-se la maximum 15-20 de minute de mers pe jos de o astfel de dotare. Cu toate acestea, **există și** o serie de **zone cu probleme de deservire**, astfel de zone fiind predominant în **Sectoarele** 4, **5** și 6, precum și în majoritatea arealelor de periferie.

În cazul **muzeelor și al teatrelor**, acestea **se concentrează predominant în inelul central al Municipiului București, cu o tendință a muzeelor de răspândire pe axa nord-sud**. În afara inelului central există areale restrânse care se află în raza de 15-20 de minute de mers pe jos față de astfel de dotări, însă acest lucru este determinat de faptul că acestea sunt facilități de interes municipal, care în general se localizează în zonele centrale în proximitatea altor instituții culturale, de agrement, de educație etc.

Strict pe teritoriul administrativ al Sectorului 5 București, activitățile culturale, educative și de turism cultural se desfășoară în instituții de cultură precum:

- ***Muzeul Național de Artă Contemporană;***
- ***Muzeul Costumelor Populare din România;***
- ***Muzeul Memorial Gh. M. Tăttărescu;***
- ***Muzeul Memorial "Dimitrie şi Aurelia Ghiață";***
- ***Muzeul Mitropolit Antim Ivireanul;***
- ***Muzeul Național Tehnic ”Prof. ing. Dimitrie Leonida”;***
- ***Casa Memorială Tudor Arghezi;***
- ***Colecția de Artă plastică ”Ligia şi Pompiliu Macovei”***
- ***Opera Națională București;***
- ***Teatrul Bulandra - Sala Liviu Ciulei;***
- ***Teatrul Elisabeta;***
- ***Teatrul independet ”Unteatru”;***
- ***Teatrul Godot;***
- ***The Light Cinema –*** în cadrul mall-ului *Liberty Center;*
- ***"E-Uranus - cinema in aer liber";***
- ***"Cinemateca Română - Sala Jean Georgescu";***
- ***Cinematograf ”Festival”;***
- ***Cinema ”Glendale Studio”***
- ***Eurocinema ”Tinerimea Română”;***

[134] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*

- ***Biblioteca Metropolitană București - Filiala Vasile Alecsandri;***
- ***Biblioteca Metropolitană București - Filiala Gheorghe Șincai;***
- ***Biblioteca de Psihologie și Științele Educației - Filiala Bibliotecii Centrale Universitare "Carol I";***
- ***Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural a Municipiului București;***
- ***Centrul Cultural și de Tineret "Ștefan Iordache";***
- ***Cul Tur Ed - Direcția Cultură, Învățământ, Turism a Municipiului București;***
- ***Centrul Cultural "Lumina".***

Muzeul Național de Artă Contemporană (cunoscut și sub acronimul ***MNAC***) este un muzeu de artă contemporană din București, înființat în anul 2001. Muzeul se găsește în noua aripă de sticlă a *Palatului Parlamentului*, una dintre cele mai largi clădiri administrative din lume. Misiunea pe care și-a asumat-o *MNAC* este aceea de a se poziționa în primul rând ca un laborator de creație și de cercetare a prezentului și trecutului deopotrivă. Mediul nuanțat al artei contemporane a găsit în *MNAC* o modalitate de a se oglindi prin intermediul varietății de proiecte propuse specialiștilor și publicului: expoziții, ateliere, dezbateri, spectacole, festivaluri. Acest lucru face ca activitatea *MNAC* să nu integreze doar evoluția culturii vizuale, ci și schimbările sociale și politice, evoluția mentalităților și a fracturilor ideologice din România contemporană.

Muzeul Costumelor Populare din România este situat la parterul *Palatului Parlamentului* şi funcţionează ca secţie a *Muzeului Naţional al Satului „Dimitrie Gusti"*. În cadrul muzeului se poate admira o colecţie de costume populare româneşti ce ilustrează portul popular femeiesc şi bărbătesc din zona Muscel-Argeş, Dâmboviţa, Vâlcea şi Teleorman, având peste 250 de exponate. Pe lângă expoziţia permanentă de costume, muzeul mai găzduieşte şi expoziţii temporare ale unor artişti români sau străini, ale meşterilor populari, spectacole, concerte, conferinţe şi alte evenimente pe teme de specialitate.

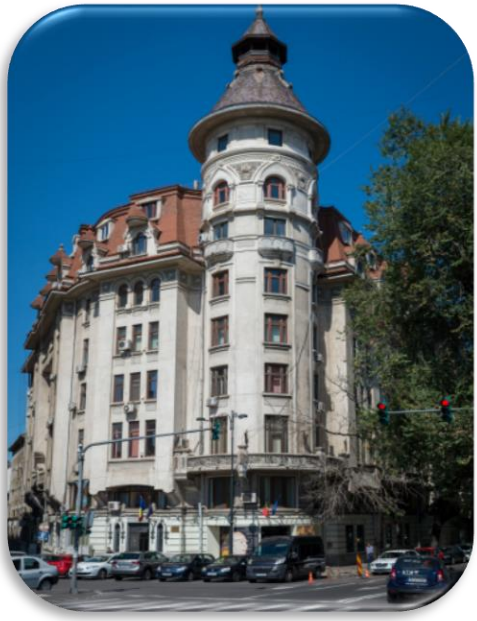

Teatrul Bulandra din București (în prezent ***Teatrul Municipal „Lucia Sturdza Bulandra”***) a fost înființat în anul 1947 cu denumirea de *Teatrul Municipal*, primul teatru de stat din România. Primăria Bucureștiului oferă *Ligii Culturale* un teren pentru a-și construi un sediu. Încă din 1941, începe să joace pe scena acestei teatru o actriță, fără să știe că peste 6 ani va deveni directorul instituției și va rămâne la conducerea sa până la sfârșitul vieții. Este vorba de Lucia Sturdza Bulandra. În 1941 deja se jucau piese de teatru, sub formă de companie privată, pentru ca în octombrie, același an, municipalitatea să semneze decretul de înființare a *Teatrului Municipal I.L. Caragiale*. *Clădirea Izvor* era sediul central al teatrului, unde se află sala de spectacole și administrația teatrului. Sala de pe strada Icoanei era înainte de război sala de spectacole a Școlii Centrale de Fete. După naționalizare, a fost trecută în patrimoniul statului sub numele de *Sala Filimon Sârbu*. Ulterior, această sală a primit numele de *”Toma Caragiu”*, în memoria marelui actor român. În 2011, *”Sala Izvor”* a primit numele de *”Liviu Ciulei”*, în memoria regizorului, actorului și directorului teatrului Bulandra. Acesta a condus teatrul în perioada 1963-1972, pentru ca în perioada 2002-2019 regizorul Alexandru Darie să preia acest post. În prezent, teatrul este condus de actorul Vlad Zamfirescu.

Teatrul Elisabeta este situat în centrul Bucureștiului, pe Bulevardul Regina Elisabeta nr. 45, într-o clădire monument istoric ce a găzduit de-a lungul timpului *Clubul Austro-Ungar* și *Micul Senat al României*. Prin atmosfera sa stilată și relaxată, *Teatrul Elisabeta* este locul ideal pentru a experimenta un eveniment de divertisment de înaltă clasă susținut de artiști talentați și foarte iubiți de public. Încă din 2014, este unul dintre cele mai apreciate locuri de divertisment și petrecere a timpului liber. Succesul spectacolelor din repertoriu se vede în rapiditatea cu care biletele se epuizează. Concertele, spectacolele din restaurant și serile tematice completează frumusețea spațiului. *Teatrul Elisabeta* a devenit, în timp, un reper în viața culturală bucureșteană.

"E-Uranus - cinema in aer liber" este un spatiu neconvențional unde se poate petrece timpul liber fie vizionând filme, fie stând la o terasă, fie răsfoind o carte de cinema sau cumpărând DVD-uri cu filme sau soundtracks-uri. Repertoriul nu este al unui cinematograf obișnuit, ci unul special, oferind cinefililor numeroase evenimente: lansări de filme, avanpremiere, premiere, precum și posibilitatea vizionării unor pelicule premiate la marile festivaluri internaționale. Tot aici sunt reluate filmele câștigătoare ca festivalurile naționale de film: *TIFF, DAKINO, ANONIMUL,* etc. Cinematograful funcționează doar vara.

Biblioteca Metropolitană București - Filiala Gheorghe Șincai răspunde nevoilor de instruire, de informare şi de recreere prin constituirea şi punerea în circulaţie a colecţiilor diversificate formate din cărţi, înregistrări sonore, video, DVD-uri şi CD-uri, periodice şi documente on-line destinate oricărei categorii de utilizatori: copii, adolescenţi, adulţi de toate vârstele, persoane cu handicap. De asemenea, *BMB* contribuie la formarea iniţială şi continuă a publicului, îl ajută în cadrul studiului individual, în formarea unei culturi generale, la pregătirea unor concursuri şi a unor interviuri pentru angajări. Fiind singura reţea de biblioteci publice care oferă servicii gratuite de împrumut de carte şi organizează programe culturale şi educaţionale diverse, *BMB* joacă un rol social important, în special în cartiere. Serviciul de lectură publică pe care BMB îl asigură pentru toată populaţia Bucureştiului se bazează pe dezvoltarea permanentă şi coerentă a colecţiilor de documente, urmată de o prelucrare profesionistă şi asigurarea accesului la aceste documente în reţeaua *BMB*.

Centrul Cultural și de Tineret „Ștefan Iordache” este o instituție publică de cultură cu personalitate juridică, având calitatea de ordonator terțiar de credite, ce funcționează sub autoritatea Consiliului Local al Sectorului 5, finanțată din alocații de la bugetul local și din venituri proprii. *Centrul Cultural și de Tineret Sector 5* are rolul de a identifica și aborda nevoile culturale ale comunității reprezentate, de a susține proiecte, manifestări și activități culturale locale și de a fi, în general, un catalizator cultural comunitar – permițând formarea și consolidarea unei identități culturale locale. Activitățile centrului vizează dezvoltarea de studii, analize, documentări, obiective strategice și planuri de acțiune în vederea susținerii coerente a animării culturale a comunității Sectorului 5. Evenimentele socio-culturale pe care instituția le desfășoară se adresează atât locuitorilor Sectorului 5, cât și publicului larg. Acestea vor fi susținute prin colaborări cu artiști profesioniști, cu organizații, fundații și unități de învățământ.

Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural a Municipiului București este un serviciu public deconcentrat, cu personalitate juridică, al *Ministerului Culturii*. Direcția îndeplineşte, la nivelul municipiului Bucureşti, atribuțiile *Ministerului Culturii* în domeniul culturii şi protejării patrimoniului cultural național. Activitatea *Direcției* este condusă pe plan local de către prefectul municipiului Bucureşti, în conformitate cu prevederile art. 4, alin. (1), din *Legea nr. 340/2004* privind prefectul şi instituția prefectului - republicată. Direcția este organizată şi funcționează potrivit prevederilor art. 16, alin. (1) şi (2) şi ale art. 17 alin. (1) şi (2) din *Hotărârea Guvernului nr. 90/2010* privind organizarea şi funcționarea *Ministerului Culturii şi Patrimoniului Național* modificată şi completată prin *Hotarârea Guvernului nr. 21 din 16 ianuarie 2013* şi în conformitate cu legislația română în vigoare.

În ceea ce privește **organizațiile culturale din Municipiul București,** acestea **acoperă o gamă largă de actori care contribuie la asigurarea unei oferte culturale complexe dedicate numeroaselor interese și motivații atât ale locuitorilor, cât și ale vizitatorilor Capitalei**. Astfel, Bucureștiul se bucură de cea mai mare diversitate de organizații culturale din țară atât publice, cât și private sau aparținând sectorului independent, care însă nu prezintă o colaborare

intensă între diferite tipologii de actori, ci mai degrabă oferă servicii complementare în funcție de specificul lor.

Principiile care au stat la baza direcțiilor de acțiune în domeniul cultural în anul 2022 au fost:

- ✓ *cultura ca fenomen de dezvoltare durabilă;*
- ✓ *accesul permanent și neîngrădit la actul cultural;*
- ✓ *diversitatea expresiilor culturale;*
- ✓ *promovarea specificului cultural local;*
- ✓ *contracararea efectului negativ al televizorului, internetului, anturajului, etc;*
- ✓ *rolul educativ primordial al actului cultural.*

Totodată, ***viziunea dezvoltării turismului*** în întreaga regiune vizează trei direcții de acțiune ***în domeniul culturii***, respectiv:

- *regenerarea orașelor și a regiunilor prin patrimoniul cultural;*
- *promovarea reutilizării adaptive a clădirilor de patrimoniu;*
- *echilibrarea accesului la patrimoniul cultural prin turism cultural durabil și patrimoniu natural.*

În primul rând, vocația de capitală implică amplasarea în cadrul Bucureștiului a unei varietăți de **instituții și servicii publice**, atât de interes municipal și național, dar și dedicate numărului ridicat de locuitori ai orașului. În acest context, instituțiile culturale bucureștene se află în subordinea a numeroase autorități precum *Consiliul General al Municipiului București*, *Primăriile* de sector, instituțiile publice naționale (spre exemplu, *Ministerul Culturii, Ministerul Educației, Ministerul Apărării* etc.) sau instituțiile de învățământ și cercetare. De cele mai multe ori, acestea beneficiază de echipamente culturale proprii, precum și de subvenții anuale care acoperă cea mai mare parte a cheltuielilor lor de funcționale.

O a doua categorie de actori este cea a **sectorului antreprenorial**, în acest caz remarcându-se importanța ridicată pe care o au sectoarele culturale și creative în Municipiul București. Municipiul București se clasează pe primul loc la nivel național în funcție de ponderea numărului de companii, a numărului de salariați și a cifrei de afaceri din economia municipală în topul principalelor sectoare culturale și creative din România: *arhive, biblioteci, carte și presă, arte vizuale, artele spectacolului/arte interpretative, audiovizual și media, software, IT și jocuri, arhitectură, publicitate, patrimoniu cultural, artizanat și meșteșuguri, precum și cercetare*.

În final, a treia categorie de actori culturali relevanți este reprezentată de **organizațiile non-profit/sectorul independent**, în București existând peste 800 de asociații și fundații al căror scop include sau vizează dezvoltarea domeniului cultural. Acestea completează oferta culturală a Capitalei promovând chiar activități care nu sunt atinse de ceilalți actori din oraș, în

domenii diverse ce variază de la dezvoltare socio-culturală la teatru, dans, protejarea patrimoniului, muzică, literatură, arte vizuale, educație sau utilizarea spațiului public.

După cum am menționat, **o componentă importantă a patrimoniului cultural este reprezentată de lăcașurile de cult de pe teritoriul Municipiului București**, care pe lângă aportul semnificativ pe care îl aduc la identitatea orașului, poartă un rol esențial în menținerea coeziunii sociale, prin serviciile spirituale, culturale, educative și comunitare pe care le asigură. Nu în ultimul rând, lăcașurile de cult reprezintă și o importantă resursă culturală și turistică pentru Municipiul București, numeroase biserici contribuind la conturarea identității Capitalei, precum și la dezvoltarea turismului ecumenic la nivelul orașului.

La nivelul Capitalei, **religia creștin-ortodoxă este cea mai răspândită** și reprezentată la nivelul lăcașurilor de cult de cele **aprox. 200 de lăcașuri de cult din Municipiului București,** distribuite uniform la nivelul orașului, acoperind majoritatea zonelor de locuit și având o concentrare mai ridicată în zona centrală a orașului, în areale care se suprapun cu cele mai vechi zone construite din Capitală. Pe lângă acestea, în Municipiul București se regăsesc biserici pentru o serie de numeroase alte culte religioase, precum: *adventist de ziua a șaptea, anglican, armeano-gregorian, baptist, evanghelic, creștin după evanghelie, biserica evanghelică română, greco-catolic, martorii lui Iehova, mozaic, mormon, musulman, ortodox de rit vechi, penticostal, reformat, reformat (calvin), romano-catolic, nou-apostolic*.

Printre aceste lăcașuri se numără obiective precum: ***Catedrala Mântuirii Neamului, Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel, Biserica Patriarhiei, Biserica Stavropoleos, Catedrala Sfântul Iosif, Biserica Sfântul Nicolae, Biserica Kretzulescu, Parohia Zlătari, Biserica Bucur, Biserica Colțea, Biserica Oțetari, Biserica Curtea Veche, Biserica Doamnei, Parohia Dobroteasa, Mănăstirea Antim, etc***.

La nivelul municipiului București există un ***Centru de Informare și Promovare Turistică,*** deschis oficial ca structură subordonată *Primăriei Municipiului București*. Amenajat în Pasajul Nicolae Bălcescu (Universitate), *Centrul de Informare și Promovare Turistică București* stă la dispoziția turiștilor zilnic, de luni până duminică, între orele 10.00 și 18.00.

Serviciul public *"Centrul de Informare și Promovare Turistică București "* are drept obiect de activitate promovarea imaginii, a unor interese specifice ale locuitorilor și dezvoltarea turismului în zona turistică a municipiului București, prin desfășurarea următoarelor activități:

- *primirea locuitorilor și vizitatorilor municipiului București, respectiv a sectoarelor componente;*
- *difuzarea de informații turistice locale, regionale, naționale și internaționale;*
- *promovarea turistică a municipiului București și a sectoarelor componente;*
- *acțiuni de animație a municipiului București și a sectoarelor componente;*
- *participarea la elaborarea și aplicarea politicilor de promovare a imaginii municipiului București și a sectoarelor componente și dezvoltarea turismului local;*
- *coordonarea intervenției partenerilor în promovarea imaginii municipiului București și a sectoarelor componente și dezvoltarea turismului local.*

- *Cultura trebuie să ocupe un loc central în societatea inclusivă bazată pe dezvoltare durabilă și inteligentă pe care o construim pentru generațiile de azi și de mâine.*
- *Cultura reprezintă un domeniu strategic de investiții pe termen lung, cu efecte care în timp se generalizează, pătrund și influențează majoritatea subsectoarelor socio-economice.*
- *Cultura nu este o dimensiune secundară a dezvoltării socio-economice, ea este parte din însuși țesutul societal pe baza căruia se poate construi orice strategie de dezvoltare.*
- *Dezvoltarea sinergiilor între sectorul culturii și alte sectoare de activitate, precum cel economic, educațional, al ocupării și protecției sociale, și elaborarea unor politici publice trans-sectoriale reprezintă o necesitate strategică.*

SPORT ȘI ACTIVITĂȚI RECREATIVE

Sportul deține un rol important în viața socială cu un impact major asupra stării de sănătate în general şi în special în ceea ce priveşte bolile cardiovasculare. Dimensiunea economică este dată de potențialul sportului ca motor al creşterii economice şi în combaterea şomajului.

Rolul sportului în procesul de educare a tinerei generații şi a formării personalității acestora este de asemenea important. Sporturile locale şi tradiționale, trebuie conservate întrucât acestea fac parte din propriul patrimoniu cultural, şi trebuie susținute cu accent pe participarea voluntară și pe valorile pozitive, fiind un simbol al diversității culturale.

Totodată, trebuie punctată și **diferența între sportul de masă și cel de performanță**, întrucât acestea au scopuri diferite și se adresează unor categorii diferite de persoane. Pe de-o parte, sportul de masă sau sportul pentru toți reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea de comportamente care favorizează orientarea către performanța cotidiană și asigură o dezvoltare sănătoasă a omului, în condițiile în care *Organizația Mondială a Sănătății* recomandă practicarea unei activități sportive zilnice de 30 de minute la adulți și de 60 de minute la copii pentru a reduce riscurile obezității și ale bolilor cardio-vasculare. Pe de altă parte, conform *Legii 69/2000*, prin sportul de performanță se urmărește valorificarea aptitudinilor individului într-un sistem organizat de selecție, pregătire și competiție, având ca scop ameliorarea rezultatelor sportive, realizarea de recorduri și obținerea victoriei. Mai ales în cazul unui oraș Capitală, ambele categorii de activități sportive sunt deosebit de importante, atât pentru menținerea unui ritm cotidian activ, cât și pentru sporirea notorietății orașului pe plan național și internațional.

Formarea în domeniul sportiv

La nivelul activității sportive bucureștene, organizarea instrumentelor disponibile se face prin intermediul *Direcției pentru Sport și Tineret a Municipiului București (DSTMB).*

Direcția pentru Sport și Tineret a Municipiului București este serviciu public deconcentrat al *Ministerului Tineretului și Sportului*, cu personalitate juridică şi are ca obiect principal de activitate organizarea şi desfăşurarea acţiunilor de şi pentru tineret, a acţiunilor culturale, artistice, distractive, educative, turistice interne şi internaţionale, sportive şi de agrement pentru copii şi tineri.

*Principalele **atribuții ale** DSTMB* sunt:

- *aplică Programul de Guvernare, strategia şi programele Autorităţii Naţionale pentru Sport şi Tineret, în domeniu, la nivel local;*
- *elaborează pe baza metodologiei, a programelor în domeniu şi a consultării cu instituţiile şi autorităţile locale, servicii publice deconcentrate, structuri de şi pentru tineret, precum şi cu alte persoane fizice şi juridice cu atribuţii şi preocupări în domeniu, calendarul anual de acţiuni de tineret şi îl supun aprobării Autorităţii Naţionale pentru Sport şi Tineret;*
- *oferă informaţii şi consultaţii în domeniu;*
- *organizează baza de date şi elaborează analize, sinteze şi rapoarte în domeniu;*
- *organizează activităţi în centrele de agrement pentru tineret, structuri fără personalitate juridică aflate în subordinea Direcţiei pentru Sport şi Tineret Bucureşti;*
- *utilizează centrele de agrement pentru tineret în scopul desfăşurării de activităţi recreative, turistice, sportive, de tabere pentru copii şi tineret;*
- *organizează tabere tematice, seminarii, cursuri pentru educaţie nonformală pentru copii şi tineret.*

În ceea ce privește **infrastructura sportivă**, Municipiul București se bucură de o diversitate ridicată a dotărilor sportive existente care permit **practicarea a numeroase discipline** precum ***fotbal, volei, handbal, rugby, natație, șah, atletism, box, ciclism, arte marțiale, scrimă, baschet, tir sportiv, canotaj, motociclism, lupte, polo, tenis, tenis de masă, gimnastică și fitness, dansuri, badminton, sport pentru persoane cu nevoi speciale, patinaj, haltere, judo, karate, sambo, taekwondo, etc.***

Deși nu există o bază de date integrată cu infrastructura sportivă din Capitală, nivelul de dotare, capacitatea și starea acesteia, pot fi identificate **principalele echipamente disponibile în București**, respectiv: **baze și complexuri sportive, terenuri de sport, stadioane și bazine de înot**, aflate în mare parte în proprietatea unor instituții publice precum *Primăria Municipiului București, Ministerul Tineretului și Sportului, Ministerul Educației Naționale, Asociațiile Municipale sportive,* etc., dar și în proprietatea sau administrarea unor cluburi sportive sau actori privați. La acestea se adaugă și principalele dotări pentru sportul de masă cum este cazul **sălilor de sport / fitness private** sau dotările aferente unităților de învățământ.

Pe lângă lipsa unei evidențe clare a infrastructurii sportive din oraș, Bucureștiul se confruntă și cu o serie de alte provocări precum lipsa unor echipamente majore cum ar fi o

bază sportivă majoră care să permite organizarea de evenimente indoor și outdoor, dedicate mai multor ramuri sportive, o sală polivalentă cu o capacitate de minimum 10.000 de persoane, un stadion cu pistă de atletism sau un bazin olimpic de înot, o bază sportivă dedicată tenisului de masă de performanță care să permită organizarea de competiții internaționale și pregătirea sportivilor de performanță. Mai mult, pornind de la analiza realizată în cadrul *Studiului privind „Furnizarea de servicii publice"* realizat în cadrul contractului de revizuire a *Planului Urbanistic General al Municipiului București*, se remarcă faptul că **există numeroase zone la nivelul orașului slab deservite de dotările sportive majore din oraș, în special în Sectoarele 5 și 6**, dar și în zonele periferice.

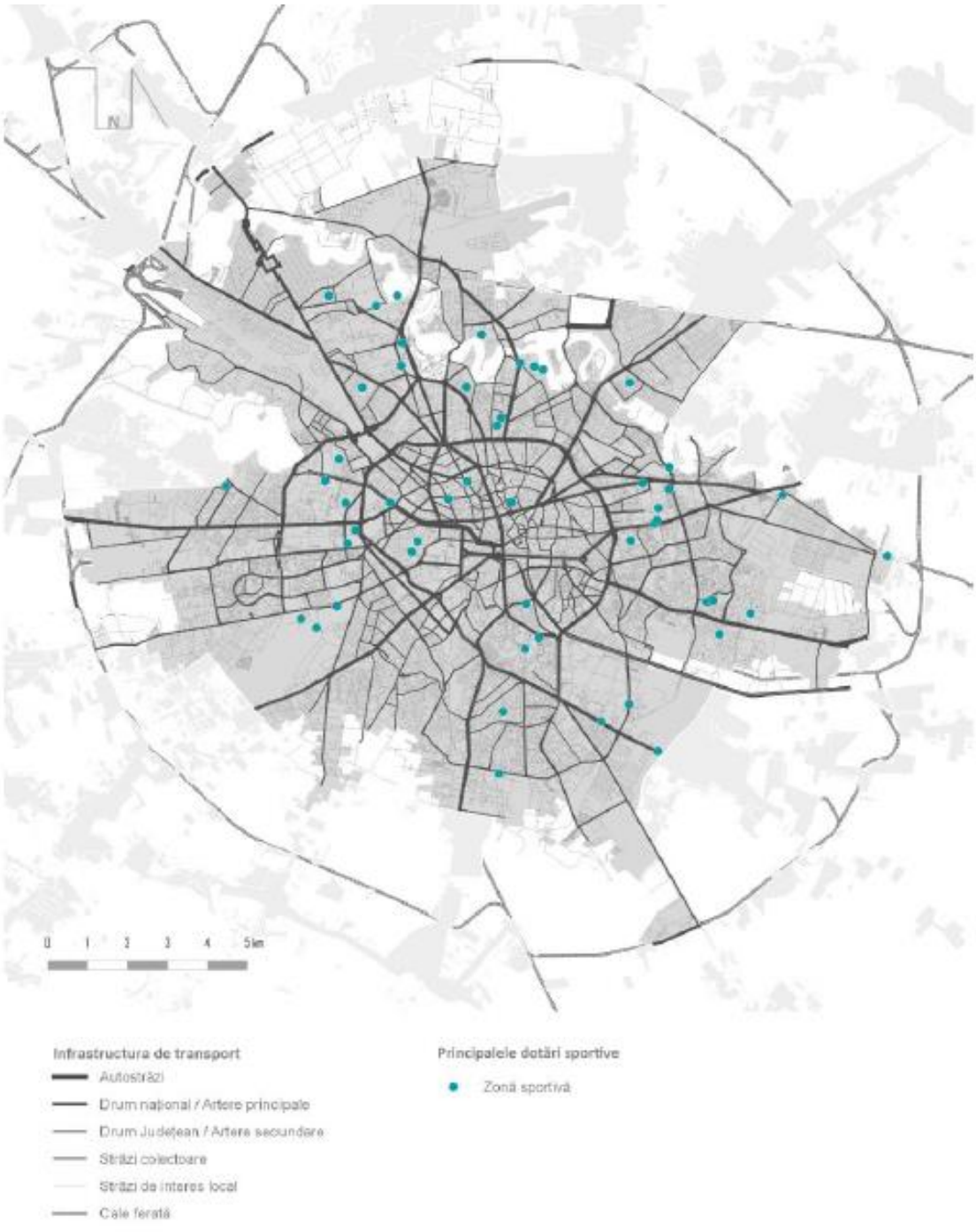

Fig. 4.5. Distribuția teritorială a principalelor dotări sportive din Municipiul București [135]

Cu privire la evenimentele și activitățile sportive din Municipiul București, locuitorii orașului și nu numai pot lua parte sau pot fi spectatori la numeroase manifestații pe tot parcursul anului. Acestea sunt dedicate pe de-o parte sportului de performanță, fiind vorba despre meciuri / etape în campionate naționale sau în competiții internaționale, iar pe de altă parte sportului de masă, predominante fiind maratoanele, crosurile și festivalurile sportive. În funcție de specificul lor, aceste evenimente au loc fie în **spații dedicate sportului**, precum ***Sala Polivalentă, Arena Națională, bazele cluburilor sportive*** **sau** ***Sala de Atletism Ioan Soter***, fie în spații neconvenționale, în cazul activităților dedicate publicului larg, cum ar fi **mall-urile, parcurile sau arterele de circulație ale Capitalei**. O mare diversitate se remarcă și în cadrul organizatorilor acestor manifestații, de la instituții publice precum *Primăria Municipiului București, Clubul pentru Tineret al Municipiului București, Asociațiile Municipale sportive, Ministerul Tineretului și Sportului, PROEDUS* sau *Primăriile de Sector* la actori independenți și privați precum *asociațiile și fundațiile, băncile, mall-urile,* etc.

Diversitatea de activități sportive este promovată și de numeroasele **structuri sportive existente în Municipiului București ce desfășoară activități în peste 80 de ramuri sportive**: [136]

- 1.276 asociații și cluburi sportive, dintre care 29 de *Asociații Municipale*;
- 3 ligi profesioniste;
- 68 de federații sportive.

Pilonii strategiei sportului local:

- ***Excelența sportivă, înalta performanță*** – difuzarea valorilor locale la nivel național;
- ***Performanța sportivă*** - dezvoltarea spiritului de competiție şi de fair-play, organizarea de competiții naționale cu scopul de a creşte numărul de sportivi de performanță;
- ***Știința Sportului*** - registrul de monitorizare ca instrument de diagnoză a stării de sănătate a populației tinere şi de prognosticare a acesteia;
- ***Participarea sportivă*** – creşterea numărului de practicanți pentru fiecare ramură de sport;
- ***Incluziunea socială, resursa umană, forța de muncă.***

Evidențiem potențialul sportului de a aduce contribuții semnificative la obiectivele generale prin creşterea capacității de angajare şi a mobilității prin acțiuni care promovează incluziunea socială în şi prin sport, educație şi formare:

[135] *Sursa: SIDU a Mun. București - Prelucrare și actualizare pe baza Studiului privind „Furnizarea de servicii publice" realizat în cadrul contractului de revizuire a Planului Urbanistic General al Municipiului București*
[136] *Sursa: Registrul Sportiv al Ministerului Tineretului și Sportului*

- *atragerea, sporirea numărului specialiştilor şi perfecționarea acestora - antrenori, arbitrii, medici, kinetoterapeuți, juriști, economiști .*
- *voluntariat în sport - dezvoltarea în concordanță cu activitatea comunității locale. Implicarea tinerilor şi a foştilor performeri în activități de voluntariat, crearea de locuri de muncă, reconversia profesională a sportivilor.*

În ceea ce privește tipologiile de **dotări de petrecere a timpului liber** existente pe teritoriul Municipiului București, acestea se grupează în general în cadrul unor categorii principale în funcție de interesul utilizatorilor. Astfel, **cele mai răspândite sunt dotările de alimentație publică - restaurante, baruri, cafenele -** care în funcție de specificul și localizarea lor, pot fi frecventate atât de locuitorii, cât și de vizitatorii din Capitală.

Pe lângă aceste dotări, **activitățile în aer liber** sunt printre cele mai des practicate de bucureșteni, **parcurile, spațiile verzi și locurile de joacă** pentru copii fiind în topul preferințelor acestora, deși Bucureștiul încă se confruntă cu existența unor areale extinse fără acces facil la un spațiu verde major. O altă activitate preferată a locuitorilor din Capitală este reprezentată de **frecventarea spațiilor comerciale**, atât pentru **cumpărături**, cât și pentru mix-ul de oferte pe care aceste locații le oferă, de la **zone de luat masa**, la **servicii de proximitate** (precum salon de înfrumusețare, bănci, săli de gimnastică etc.) și chiar la **activități culturale** (cinematografe, concerte, spectacole, etc.). Nu în ultimul rând, acestora li se alătură o serie de alte facilități de agrement precum **cluburile de noapte, parcurile de distracții, cluburile de wellness** sau **escape room-urile**, care însă în general se regăsesc într-un număr mai redus.

Deși au o acoperire ridicată, aceste facilități se concentrează mai ales în zona centrală și central-nordică a orașului, în cadrul acesteia remarcându-se în special centrul istoric ca zona de agrement cu cea mai mare notorietate din Capitală, atractivă atât pentru locuitori, cât și pentru vizitatorii din țară și din străinătate. Astfel, **există areale întinse fără acces imediat la aceste oferte de petrecere a timpului liber, cum este cazul spre exemplu în Sectorul 5** sau în zonele de periferie.

Cu toate acestea, în cea mai mare parte dintre cazuri, este vorba despre o concentrare a acestor zone în interiorul inelului central al Capitalei. Mai mult, cu privire la alte tipologii de dotări se observă faptul că principalele facilități care deservesc și cartierele de locuințe sunt în principal centrele comerciale și spațiile verzi sau locurile de joacă, determinând **nevoia dezvoltării suplimentare a unor centre de cartier care să ofere o nouă gamă de activități socio-culturale și de recreere**. Mai mult, trebuie remarcată și **insuficienta valorificare a unor zone cu potențial ridicat din Municipiul București, precum lacurile sau coridorul râului Dâmbovița, precum și lipsa unor artere comerciale și spații publice dedicate pietonilor în care să fie încurajate activitățile de socializare**.

4.4.INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE TURISTICE

Turismul reprezintă o industrie intensivă, care operează 24 ore pe zi, 7 zile pe săptămână, oferind oportunități de angajare pentru tineri sau pentru persoanele interesate, inclusiv în regim part-time. Marele avantaj oferit de turism este reprezentat de faptul că, pe lângă personalul calificat, poate constitui o oportunitate la absorbția semnificativă a unei forțe de muncă mai puțin calificate.

Diversitatea serviciilor este un indicator de bază a unităților si stațiunilor turistice. Gama serviciilor de divertisment alternativ trebuie inclusă în oferta unităților din domeniul turismului.

În continuare se va realiza analiza diversității și complexității serviciilor turistice din regiune/Muncipiul București/Sectorul 5 al Muncipiului București, ținând cont de următoarele elemente:

- *volumul și calitatea portofoliului materialelor informative despre posibilitățile turistice a localităților;*
- *existența si utilitatea birourilor de informare turistică;*
- *posibilitățile de tratament terapeutic;*
- *posibilitățile de distracție;*
- *trasee turistice;*
- *brosuri;*
- *tăbliță indicatoare;*
- *hărți turistice;*
- *semnalizări trasee turistice;*
- *alte elemente de analiză.*

În categoria structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică intră orice construcție sau amenajare care furnizează în mod permanent sau sezonier serviciul de cazare şi alte servicii specifice pentru turişti.

Ținând cont de aceste caracteristici, pe teritoriul României aceste structuri se găsesc sub forma de hoteluri, hoteluri pentru tineret, hosteluri, hoteluri apartament, moteluri, hanuri, vile turistice, cabane turistice, bungalouri, sate de vacanță, campinguri, popasuri turistice, căsuțe turistice, tabere de elevi şi preşcolari, pensiuni turistice şi agroturistice, spații de cazare de pe navele fluviale sau alte unități de cazare colective.

Valorificarea atracțiilor turistice din regiunea București-Ilfov, creează oportunități şi creştere economică regională şi locală, iar investițiile în turism şi cultură vor permite regiunii să folosească avantajele potențialului său turistic şi a patrimoniului cultural, pentru a-şi valorifica avantajele competitive în sectoare cu valoare adăugată mare şi conținut calitativ şi cognitiv ridicat, atât pe piețe tradiționale cât şi pe cele în formare.

Conform bazei de date a *Institutului Național de Statistică* aferente anului 2022, reiese faptul că **regiunea București-Ilfov se situează pe ultimul loc în ceea ce privește totalul structurilor de primire turistică**, cu 201 unități din totalul de 9.120 la nivelul țării.

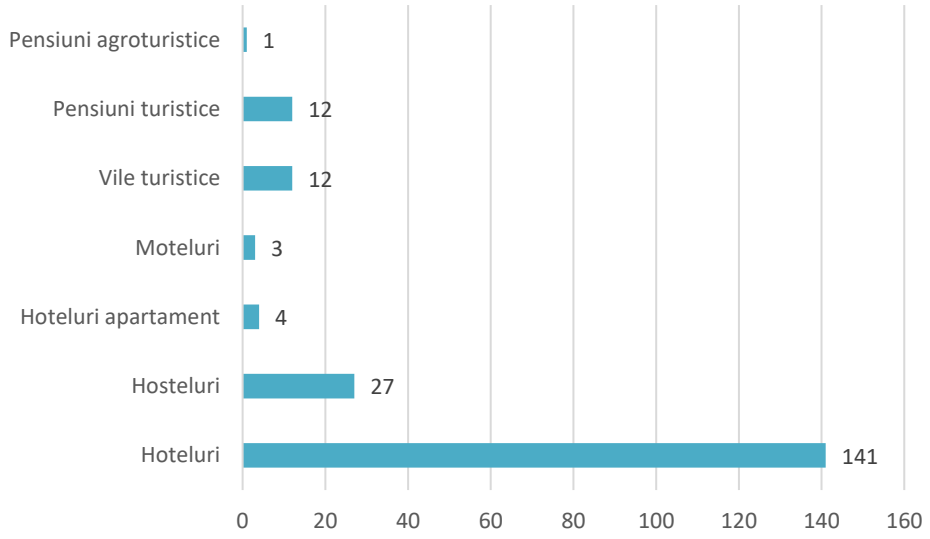

Fig. 4.6. Structuri de primire turistică în Regiunea București-Ilfov [137]

În ceea ce privește **evoluția capacității de cazare existentă în perioada 2015-2022 în Regiunea București-Ilfov**, aceasta este structurată pe cele 2 localități componente în graficul următor.

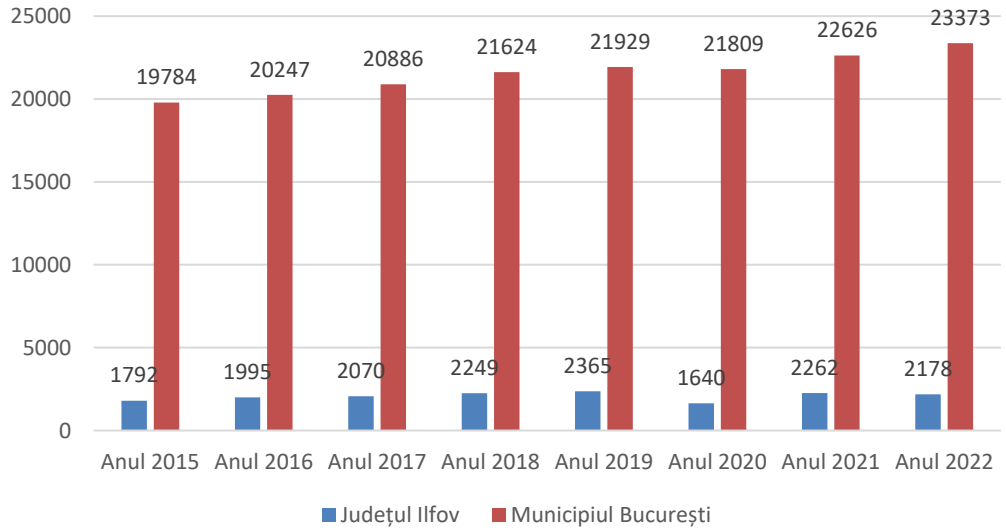

Fig. 4.7. Capacitatea de cazare turistică existentă în Regiunea București-Ilfov, număr locuri [138]

[137] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*
[138] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Se poate observa că **Municipiul București are o capacitate de cazare mai mare în comparație cu cea a județului Ilfov**, situație normală daca avem în vedere condițiile favorabile pentru dezvoltarea turismului existente în Capitală, precum și spiritul antreprenorial deosebit de dezvoltat al locuitorilor Bucureștiului.

Totodată, se remarcă în intervalul 2015-2022 o creștere a numărului de hoteluri, hosteluri și vile turistice, în timp ce celelalte tipuri de structuri de primire turistică înregistrează o stagnare (pensiunile agroturistice), sau chiar o ușoară scădere (motelurile și pensiuni turistice).

În Municipiul București, sectorul turismului deține un rol important, având o infrastructură de cazare bine dezvoltată, reprezentând un domeniu strategic de investiții pe termen lung. La nivel local, din totalul de 905.425 turiști sosiți în anul 2021, 577.582 au fost turiști români și 327.843 turiști străini, marea majoritate a acestora fiind concentrați în unitățile hoteliere din municipiu.

Capacitatea economiei locale de a beneficia de turism depinde de disponibilitatea de investiții pentru dezvoltarea infrastructurii necesare și de capacitatea sa de a satisfice nevoile turiștilor. Ca urmare, în perioada 2015-2021, la nivelul Capitalei **evoluția capacității de cazare** în structurile existente a înregistrat o tendință crescătoare (9,69%) în perioada 2010 - 2019 (de la 7.236.669 locuri-zile în 2015, la 7.937.618 locuri-zile în 2019), după care, sub impactul *Crizei Covid-19,* a scăzut brusc în anul 2020 până la valoarea de 5.714.201 locuri-zile, pentru ca în anul 2021 situația să se redreseze și chiar să crească până la valoarea de 6.957.418 locuri-zile, după cum se poate observa și din graficul de mai jos.

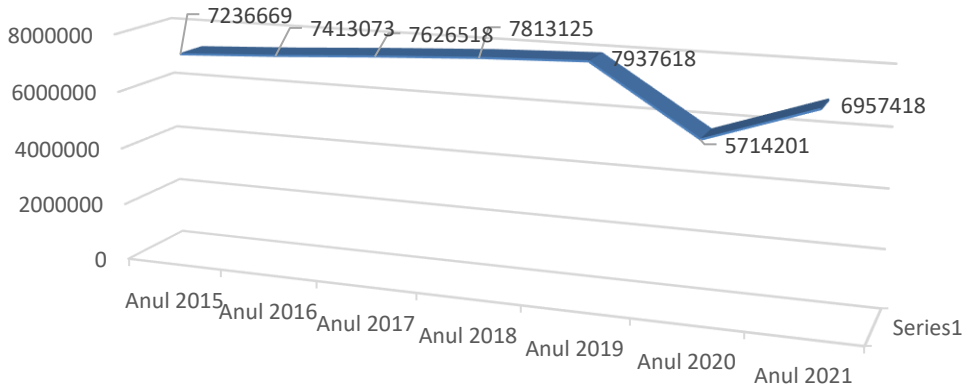

Fig. 4.8. Evoluția capacității de cazare în Municipiul București, 2015-2021 (locuri- zile) [139]

[139] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

În ceea ce privește **capacitatea de cazare turistică existentă în Municipiul București**, în anul 2022 se regăseau 23.373 locuri distribuite astfel: 21.635 locuri în hoteluri, 888 locuri în hosteluri, 400 locuri în hoteluri apartament, 15 locuri în moteluri, 261 locuri în vile turistice și 174 în pensiuni turistice. Față de anul 2015 se înregistrează scăderi doar în ceea ce privește numărul locurilor de cazare în hotelurile apartament, o stagnare a locurilor din moteluri, pentru ca în celelalte tipuri de structuri de primire turistică să se înregistreze o creștere continuă pe tot intervalul analizat (bineînțeles cu excepția anului pandemic 2020).

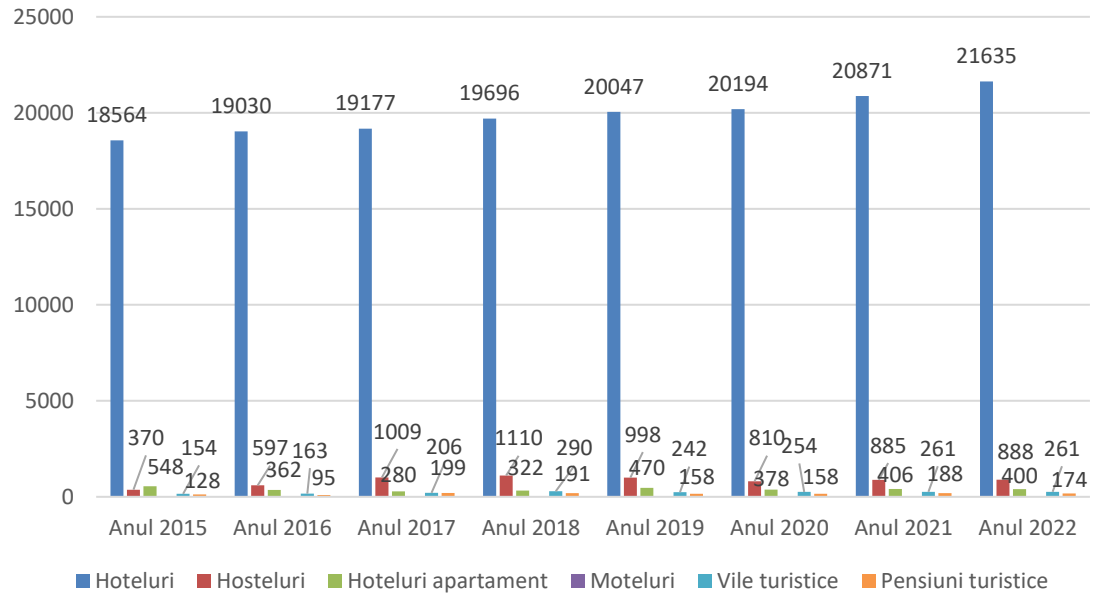

Fig. 4.9. Evoluția capacității de cazare turistică existent pe tipuri de structure de primire turistică în Municipiul București, 2015-2022 (locuri) [140]

Capacitatea de cazare turistică din București reprezenta, în anul 2021, 91,48% din întreaga regiune, fapt care se explică datorită faptului că majoritatea obiectivelor turistice și a infrastructurii specifice sunt concentrate în Capitală. Totodată, trebuie menționat faptul că **peste 90% din totalul regional al unităților de cazare se regăsesc în Municipiul București**, cu o capacitate de cazare turistică în funcțiune de 6.957.418 de locuri-zile, în anul 2021, reprezentând 92,24% din capacitatea de cazare turistică în funcțiune la nivelul regiunii (7.542.599 de locuri-zile), dar cu un **indice de ocupare**[141] **extrem de scăzut - 23,84%.**

În ceea ce privește **capacitatea de cazare în funcțiune a Sectorului 5 al Municipiului București,** aceasta este similară municipiului, fiind reprezentată în cea mai mare parte de **hoteluri și hoteluri apartament.**

[140] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

[141] *Indicele de ocupare a capacității de cazare turistică in funcțiune: Io = (Nîn/Cf) x 100, unde Nîn - numărul de înnoptări înregistrate intr-o anumită perioadă; Cf - capacitatea de cazare turistică în funcțiune*

Analizând și **evoluția în timp** a acesteia, reiese o tendință similară cu cea a Capitalei în aceeași perioadă de referință (2015 – 2021) , respectiv o tendință crescătoare pe intervalul 2015 - 2018 (+7,45%), pentru ca începând cu anul 2019 să se constate o ușoară descreștere, care a continuat și a culminat în anul pandemic 2020 (-26,43%), urmată în anul 2021 de o revenire și o ușoară creștere față de anul 2020 (+9,83%).

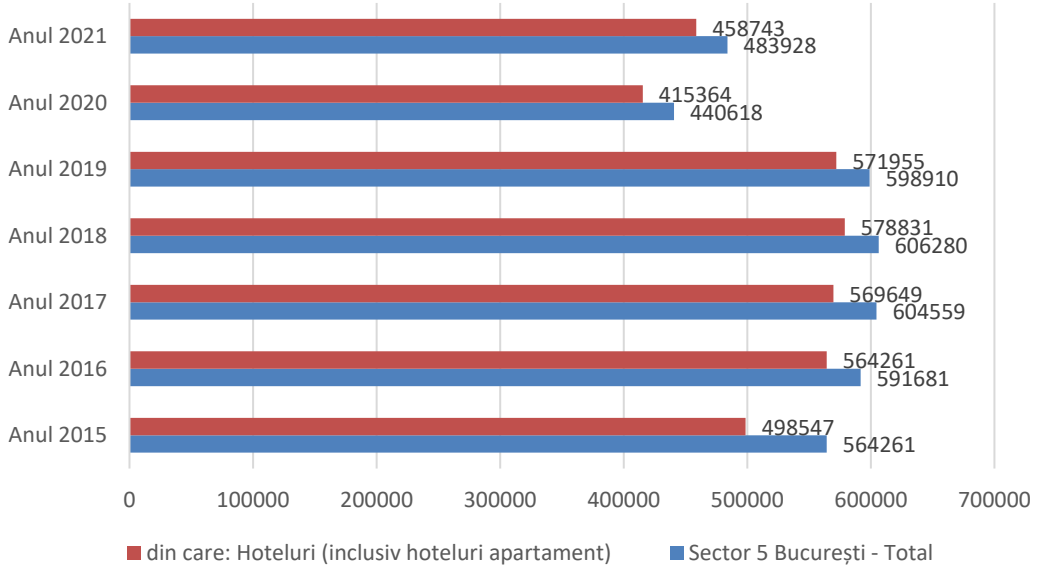

Fig. 4.10. Capacitatea de cazare turistică în funcțiune, pe tipuri de structuri de primire turistică în Sectorul 5 București (locuri- zile), 2015-2021 [142]

După cum se poate observa, **la nivelul Sectorului 5 București existau în anul 2021 un număr total de 483.928 de locuri**, din care 458.743 locuri distribuite în hoteluri și hoteluri apartament.

În ceea ce privește **numărul turiștilor sosiți în** structurile de primire turistică din **Sectorul 5 al Mun. București**, acesta a fost de **73.969 în anul 2021**, mai puțin cu 59,74% față de anul 2015 (183.750 turiști), din care 32.696 turiști români și 41.273 turiști străini.

[142] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*

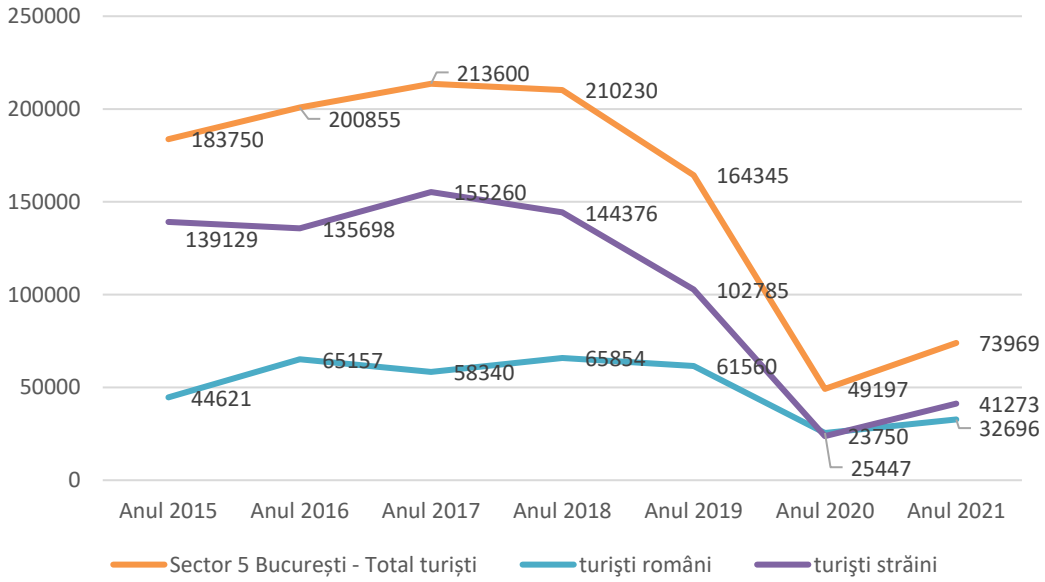

Fig. 4.11. Evoluția numărului de sosiri pe tipuri de turiști, în Sectorul 5 București, în per. 2015-2021 [143]

De asemenea, din analiza datelor existente se constată că cea mai mare parte a turiștilor sosiți sunt cazați în hoteluri (69.868 persoane), remarcându-se faptul că numărul turiștilor străini (41.260 persoane) este mai mare decât al turiștilor români.

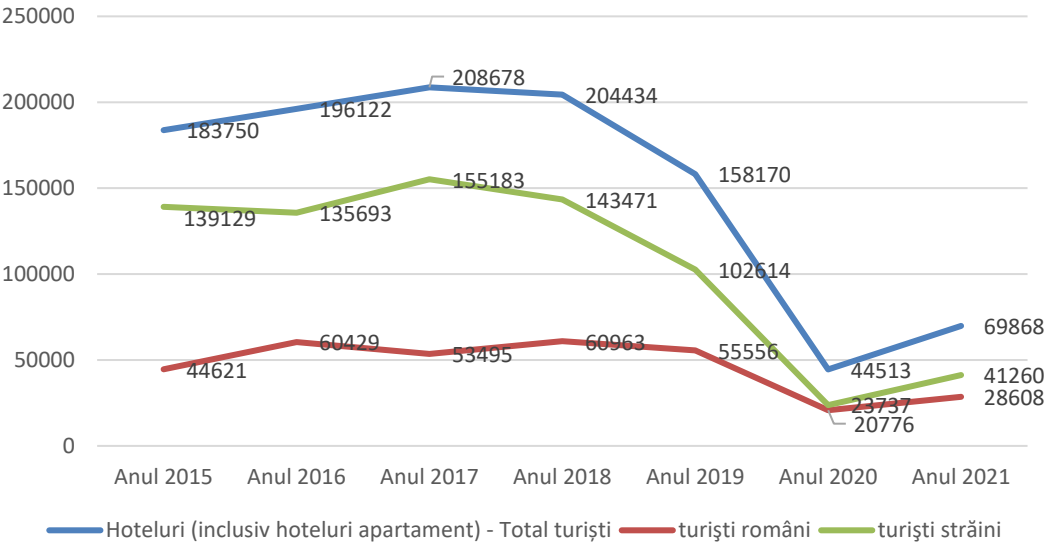

Fig. 4.12. Evoluția numărului de sosiri în structuri de cazare, în Sectorul 5 București, în per. 2015-2021 [144]

[143] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*

[144] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*

Dacă analizăm evoluția acestui indicator per ansamblu, atât din punct de vedere al numărului de turiști sosiți, cât și al tipului de cazare folosit de aceștia, se constată că până la nivelul anului 2017 (cea mai mare valoare în perioada analizată) numărul turiștilor sosiți în zonă a crescut sistematic, urmat de o scădere continuă în perioada 2018-2020, cu cea mai mare scădere în anul 2020, an în care sectorul HoReCa a fost unul dintre cele mai afectate domenii de activitate de situația pandemică. În anul 2021, situația a început să se redreseze, înregistrându-se o creștere a turiștilor sosiți cu circa 50% față de anul 2020.

Din punct de vedere al **numărului de înnoptări** în anul 2021, **în Sectorul 5 București,** acesta a fost de **129.202 turiști**, mai puțin cu 54,17% față de anul 2015 (281.909 turiști), din care 50.514 au fost turiști români și 78.688 turiști străini.

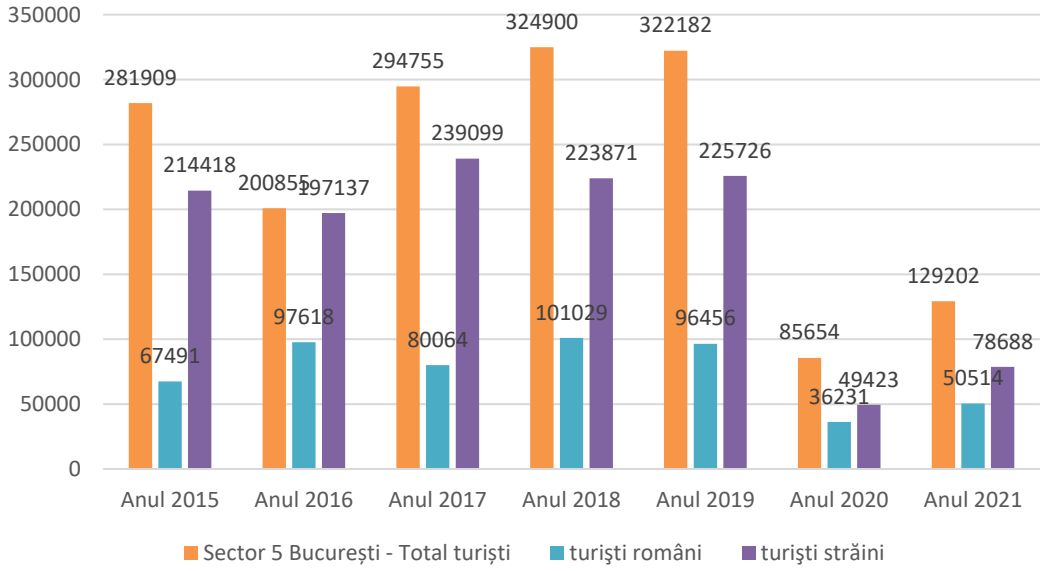

Fig. 4.13. Evoluția numărului de înnoptări pe tipuri de turiști, în Sectorul 5 București, în per. 2015-2021 [145]

De asemenea, majoritatea turiștilor (124.689 persoane) care au înnoptat în unitățile de cazare din Sectorul 5 București s-au înregistrat tot în hoteluri și hoteluri apartament.

Dacă ne referim la evoluția acestui indicator per ansamblu, în perioada analizată se poate observa aceeași creștere până în anul 2018, urmată de o ușoară scădere în 2019, pentru ca scăderea să fie bruscă și dramatică în anul 2020, pe fondul *Crizei Coronavirus,* cu o revenire în proporție de 54,61% în anul 2021, situație reprezentată grafic mai jos:

[145] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*

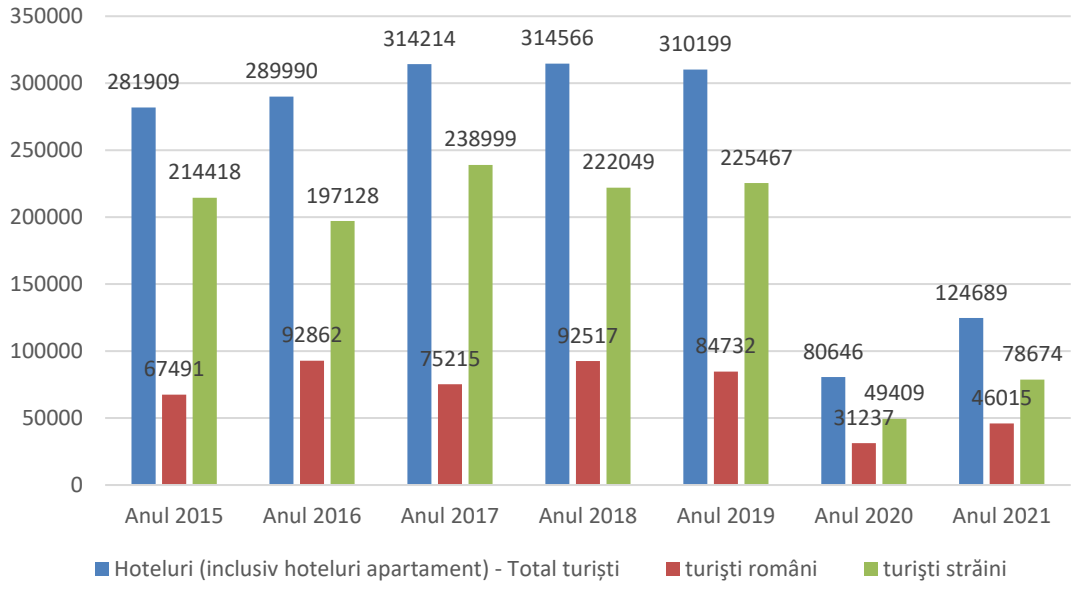

Fig. 4.14. Evoluția numărului de înnoptări în structurile de cazare, în Sectorul 5 București, în perioada 2015-2021 [146]

După cum arată și **indicii de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune**, tot hotelurile se mențin pe primul loc și în prezent. Indicii de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune se calculează prin raportarea numărului de înnoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune din perioada respectivă. În momentul de față, turismul în Sectorul 5 al Mun. București se caracterizează printr-un nivel redus al indicelui de utilizare a capacității de cazare și a duratei medii de ședere, în raport cu potențialul turistic existent și comparativ cu anii anteriori.

Tab. 4.2. Indicii de utilizare netă a locurilor de cazare în structurile de primire turistică din Sectorul 5 București, în perioada 2015-2021 [147]

Indicii de utilizare netă a locurilor de cazare	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
	UM: %						
Sector 5 București - Total	**50,0**	**49,8**	**52,8**	**53,6**	**53,8**	**19,4**	**26,7**
din care:							
Hoteluri (inclusiv hoteluri apartament)	*50,0*	*50,9*	*54,3*	*54,8*	*54,2*	*19,4*	*27,2*

[146] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*
[147] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*

Totodată, **durata medie de ședere** (împărțirea numărului de înnoptări realizate la numărul de sosiri ale turiștilor) **în unitățile de primire turistică din Sectorul 5 București** a înregistrat valori fluctuante de la un an la altul, cu valori între 1,53 și 1,96 nopți per turist în perioada 2015 – 2021, cea mai mare durată de ședere fiind înregistrată în anul 2019 (1,96).

Din analiza duratei medii a sejururilor turistice în Sectorul 5, se observă că **turiștii petrec perioade din ce în ce mai scurte de timp în unitățile de cazare**, zona analizată nereprezentând o destinație turistică-culturală de mare interes pe harta țării, ci doar prin prisma turismului de afaceri sau de evenimente. Segmentele turismului prezente în mod permanent - adică cele capabile să elimine caracterul de sezonalitate - sunt **turismul de afaceri și cel de conferință**, care sunt **capabile de a determina un număr însemnat de turiști să rămână în zonă câteva zile**. Dezavantajul lor constă în faptul că oportunitățile dezvoltării turismului de conferință sunt implementabile doar prin dezvoltările realizate în orașele mai mari, motiv pentru care **ar putea fi o soluție fezabilă pentru Sectorul 5 dezvoltarea de programe turistice adresate mediului de afaceri** (**locații dotate cu săli de conferință mari, dezvoltarea serviciului de catering etc.).**

Totodată, domeniul infrastructurii de turism este deosebit de relevant în ceea ce privește **atractivitatea *zonei***. Turismul atrage implicit dezvoltarea altor sectoare precum comerțul, serviciile sau domeniul productiv, creează locuri de muncă, oferă vizibilitate, stimulează dezvoltarea culturii, a meșteșugurilor. **Pentru zona din care face parte Sectorul 5 turismul înseamnă valoare adăugată într-un areal care dispune de o varietate de atracții cu potențial înalt de valorificare**. Atractivitatea unităților de cazare depinde în mare masură și de confortul oferit. Potrivit site-urilor de specialitate, **în Sectorul 5 București există 180 de structuri de cazare turistică clasificate pe categorii de confort, pornind de la 3 până la 5 stele**. Cele mai numeroase unități sunt cele de 3 și 4 stele, dar există și un hotelul de 5 stele, respectiv renumitul *JW Marriott Bucharest Grand Hotel.*

De asemenea, **în vederea promovării turistice a unor obiective istorice, culturale, naturale, este necesară crearea unui brand local sau a unor produse specifice de artizanat (eventual)**, care să ofere posibilitatea turiștilor de a procura aceste obiecte și în acest fel de sprijini și pe micii producători locali, artizani sau întreprinzători. Deși unele obiective turistice beneficiază de astfel de standuri, în zonă prezența acestora este sporadică, lipsind chiar din zonele cele mai importante din punct de vedere turistic.

O altă problemă identificată legată de promovarea turistică este cea a unui **transport public deficitar către obiectivele turistice importante**, care exclude un întreg segment de turiști (pe cei care nu dețin autoturism propriu). Pe de altă parte, deși unele locații turistice sau monumente beneficiază de curse regulate de transport public, acest lucru nu este promovat în stațiile mijloacelor de transport și nici pe site-urile specializate de promovare turistică.

Investițiile pentru modernizarea infrastructurii turistice pot revigora cu siguranță turismul în această zonă, iar acesta la rândul său poate ajuta la ridicarea economică a întregii metropole.

O oportunitate de atragere a turiștilor străini în zonă o constituie și o mai bună cooperare între operatorii de transport și agențiile de turism. De asemenea, valorificarea surselor de finanțare pentru dezvoltarea resurselor umane din domeniu, la nivel liceal, universitar și la nivelul formării profesionale continue a adulților constituie o oportunitate de dezvoltare a turismului, prin prisma îmbunătățirii serviciilor oferite și creșterea calității factorului uman care operează în turismul din zonă.

Principala provocare pentru dezvoltarea turismului din *Sectorul 5 al Municipiului București* o reprezintă, pe lângă **identificarea elementelor de maximă atractivitate**, decizia de **combinare a lor în produse turistice**, în vederea creării unor oferte complexe, pe măsura așteptărilor şi dorințelor din ce in ce mai sofisticate ale potențialilor turişti.

În acest sens, **Municipiul București arată cum interacțiunea eficientă dintre infrastructura existentă și participarea culturală cresc vitalitatea culturală a unui oraș de-a lungul mai multor dimensiuni**, întrucât consumul cultural de evenimente reprezintă punctul forte al orașului.

Contextul *Pandemiei mondiale de Covid-19* a afectat sectorul turismului în mod considerabil și a scos la lumină necesitatea unei noi strategii europene pentru un turism mai curat, mai sigur și mai sustenabil.[148] Pentru a putea oferi cetățenilor europeni posibilitatea, încrederea și singuranța de a călători din nou, o comunicare a comisiei către *Parlamentul European* pe tematica turismului și a transportului în 2020[149] a evidențiat următorii pași necesari pentru a putea remedia efectele *Pandemiei Covid-19*:

- *restabilirea în condiții de siguranță a liberei circulații fără restricții și redeschiderea frontierelor interne;*
- *restabilirea în condiții de siguranță a transportului;*
- *reluarea serviciilor turistice cu riscuri sanitare minimizate;*
- *utilizarea tehnologiei digitale;*
- *protejarea drepturilor persoanelor.*

La nivel național, în anul 2020 au suferit pierderi economice semnificative structurile de primire turistică, însă începând cu anul 2021 acest segment începe să se redreseze datorită relaxărilor atât la nivel național, cât și european/global și creșterii standardelor de igienă în industria turismului fapt ce a sporit gradul de siguranță al populației.

[148] *Sursa:https://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/society/20210311STO99736/eurodeputatii-doresc-un-turism-post-covid-mai-sigur-si-mai-sustenabil*

[149] *Sursa: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0550&from=RO*

Concluziile *Consiliului European* privind *"Turismul în Europa pentru următorul deceniu: durabil, rezilient, digital, global și social"*, din luna mai a anului 2021,[150] au vizat printre altele și următoarele aspecte:

- ✓ *importanța unei cooperări regulate și schimbul de bune practici între statele membre cu privire la politicile de sustenabilitate și responsabilitate în turism;*
- ✓ *contribuția pozitivă a turismului durabil și responsabil, respectând resursele și valorile naturale, sociale și culturale și bunăstarea comunităților locale, în special cele din zonele mai puțin dezvoltate, cele aflate în curs de schimbări structurale și îndepărtate zone precum regiunile ultraperiferice ale UE;*
- ✓ *identificarea turismului ca unul dintre ecosistemele industriale în care sunt necesare măsuri suplimentare care să contribuie la calitatea vieții și la dezvoltarea, îmbunătățirea și promovarea de produse și servicii turistice, ținând seama în mod corespunzător de toate cele trei dimensiuni ale durabilității: economice, sociale și de mediu. Acestea includ tranziția către neutralitatea climatică prin îmbunătățirea eficienței resurselor, gestionarea deșeurilor și a apei pentru a minimiza impactul asupra mediului, respectarea patrimoniului cultural, noi oportunități de angajare, construcția durabilă și modernizarea turismului și a infrastructurii publice, transportului, transformare digitală, telecomunicații, precum și produse financiare inovatoare și servicii.*

Sintetizând, ***dezvoltarea turismului va urmări principiile*** *adoptate care vizează:*

- ✓ ***întărirea și protejarea resurselor naturale și a patrimoniului natural:*** *Resursele naturale contribuie la creșterea atractivității regiunilor, a zonelor cu potențial recreativ, și la calitatea vieții în general. Strategiile integrate de utilizare a resurselor de apă trebuie să includă și măsuri de protecție a apei de suprafață, subterane, de monitorizare a utilizării de către fermieri a îngrășămintelor, irigării, stațiilor de tratare a apei uzate, etc. Politicile de planificare spațială sunt preocupate de reamenajarea și conservarea ecosistemelor, a rețelelor ecologice, de folosirea de zone tampon de protectie, etc.;*

- ✓ ***întărirea patrimoniului cultural ca factor de dezvoltare:*** *Creșterea atractivității localităților și regiunilor pentru investitori și turiști și pentru interesul public general, prin întărirea patrimoniului cultural, reprezintă o contribuție esențială pentru dezvoltarea economică și întărirea identității regionale. Politicile de dezvoltare spațială trebuie să contribuie la folosirea managementului integrat al patrimoniului cultural, ca formă modernă de protejare și conservare a patrimoniului, luând în considerare nevoile societății moderne;*

[150] *Sursa:https://www.consilium.europa.eu/media/49960/st08881-en21.pdf*

- ***încurajarea unui turism de calitate și durabil:*** *Politicile de dezvoltare spațială trebuie să ajute mai ales zonele dezavantajate să dezvolte oportunități ce vizează dezvoltarea turismului. În general este necesar să se înțeleagă valoarea ecosistemelor, relația dintre acestea și numărul de vizitatori și rolul instrumentelor de control (ex. analiza impactului regional). Formele de turism ecologic adaptate la caracteristicile locale pot oferi oportunități pentru dezvoltare, ce pot fi exploatate în viitor;*

- ***limitarea impactului dezastrelor naturale:*** *Dezastrele naturale produc daune considerabile cu serioase consecințe pentru viața oamenilor, sănătate, pentru economie, pentru structura localităților și pentru cadrul natural. Administrația publică trebuie să ia în considerare măsuri pentru limitarea impactului, dar și pentru a face structura localităților mai puțin vulnerabilă la dezastre naturale, prin modul de ocupare a terenului și prin modul de proiectare/construcție.*

5. INFRASTRUCTURA SOCIALĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Potrivit ***Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030***, din punct de vedere social este nevoie de o societate coezivă, care să beneficieze de îmbunătățirea sistemului de educație și sănătate, de reducerea inegalităților dintre bărbați și femei, dintre mediul urban și rural, care să conducă la promovarea unei societăți deschise, în care cetățenii se pot simți apreciați și sprijiniți. E nevoie de cultivarea rezilienței populației, în așa fel încât cetățeanul, într-un cadru instituțional echitabil, să își poată realiza visurile acasă. În același timp, statul trebuie să ajute la sporirea potențialului cetățeanului prin abordarea problemelor legate de sănătate, de educație și de limitele pieței libere, probleme la care se poate răspunde prin politici publice, rezultatul fiind un nivel de trai cât mai ridicat pentru toți cetățenii. Sporirea capitalului social – crearea unui simț civic definit prin încredere între cetățeni - va conduce la deblocarea potențialului cetățenilor români pentru a se realiza prin forțe proprii, asigurând totodată și dezvoltarea durabilă a comunităților lor.

5.1. SISTEMUL ȘI INFRASTRUCTURA EDUCAȚIONALĂ

Potrivit UNESCO, **educația** pentru Dezvoltare Durabilă reprezintă ***„un instrument cheie pentru realizarea ODD-urilor”***. Dezvoltarea Durabilă reprezintă o paradigmă bazată pe etică și educație pentru Dezvoltare Durabilă și are ca scop dezvoltarea competențelor care ajută indivizii să reflecteze la propriile lor acțiuni, ținând seama de

impacturile lor actuale și viitoare, sociale, culturale, economice și de mediu.[151]

Un obiectiv prioritar de importanță strategică și o condiție obligatorie pentru transpunerea în fapt a principiilor dezvoltarii durabile pe termen mediu si lung îl reprezintă îmbunătățirea radicală și diversificarea ofertei educaționale a întregului sistem de învățământ și formare profesională din România.

Educația reprezintă factorul strategic al dezvoltării viitoare a țării prin contribuția sa esențială la modelarea multidimensională și anticipativă a capitalului uman. Îmbunătățirea radicală și diversificarea ofertei educaționale a întregului sistem de învățământ și formare profesională din România este recunoscută ca un obiectiv prioritar de importanță strategică și o condiție obligatorie pentru transpunerea în fapt a principiilor dezvoltarii durabile pe termen mediu si lung.

Ținând cont de aceste considerente și de faptul că educația este percepută ca o cale spre dezvoltarea durabilă, în ***Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030*** sunt stabilite o serie de obiective la nivel național, pentru anii 2020 și 2030.

Dacă ***obiectivul național Orizont 2020*** a presupus: *"atingerea nivelului mediu de performanță al UE în domeniul educației și formării profesionale, cu excepția serviciilor în mediul rural și pentru grupurile dezavantajate, unde țintele sunt cele ale UE pentru 2010"*.

Obiectivul național Orizont 2030 are în vedere: *"situarea sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE; apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilități"*.

Pentru acest orizont de timp se vor avea în vedere, sub rezerva elaborărilor și fundamentării ulterioare, următoarele *direcții strategice de acțiune*:

- ⇒ *Principiile și practicile dezvoltării durabile vor fi încorporate organic în ansamblul politicilor educaționale. În baza direcțiilor strategice care urmează să fie convenite, în linii generale se vor realiza exerciții de viziune bazate pe evaluarea comparativă a rezultatelor obținute la fiecare 5 ani, cel relevant pentru orizontul 2030 fiind anul 2019;*
- ⇒ *Eficiența internă și externă a sistemului de educație, de la educația timpurie la studiile post-doctorale, de la educația formală la cea non-formală, de la formarea profesională inițială și continuă până la accesul echitabil la învățare, în condiții de calitate, va fi în continuare obiectivul principal;*
- ⇒ *Metodologia de evaluare, certificare și atestare a calității actului educațional, precum și a relevanței acestuia pe piața muncii se va alinia la procedurile de raportare la reperele de performanță adoptate în Uniunea Europeană și la cele mai bune practici existente pe plan mondial;*

[151] *Sursa: Educație pentru Obiectivele Dezvoltării Durabile: Obiective de învățare - UNESCO*

⇒ *Extinderea în continuare a cooperarii internaționale.*

În același context - potrivit *Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030* - accesul și participarea la educație de calitate sunt esențiale pentru funcționarea adecvată a unei societăți durabile. Educația nu este doar un proces premergător intrării pe piața forței de muncă. Educația trebuie tratată ca un proces care pregătește generațiile tinere pentru provocările viitorului și se derulează pe tot parcursul vieții, încurajând inovația, meritocrația, gândirea critică constructivă, curiozitatea, conduita și emanciparea.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 se adresează în principal următoarelor **domenii**:

- *accesul tuturor copiilor la educație timpurie;*
- *învățământ primar și secundar echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și efi ciente;*
- *creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe profesionale relevante, care să faciliteze angajarea la locuri de muncă decente și antreprenoriatul;*
- *asigură faptul că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile.*

Țintele 2030 din domeniul educațional potrivit *Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 prevăd:*

- *reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional;*
- *învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu;*
- *asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale;*
- *accentuarea rolului educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, despre valorile democrației, pluralismului și multiculturalismului, prevenția discriminării, importanța eradicării violenței în școli;*
- *modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional;*
- *organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri;*
- *extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE;*

- *extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale;*
- *creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul;*
- *creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor;*
- *extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile.*

5.1.1. STRUCTURA ȘI EVOLUȚIA POPULAȚIEI ȘCOLARE

Analiza populației școlare pe vârste, nivele de educație, medii de rezidență și sexe poate contribui la identificarea situațiilor existente ce necesită măsuri active, imediate.

Regiunea București-Ilfov cuprinde toate formele de învățământ. Conform bazei de date a *Institutului Național de Statistocă*, în anul școlar 2021 - 2022 numărul elevilor înscriși în învățământul preuniversitar era de **347.824 elevi** (11,82% din totalul național), iar în învățământul superior, în cele 31 de centre universitare își desfășurau studiile **176.408 studenți**, reprezentând 31,84% din numărul total la nivel național.

La nivelul Regiunii București-Ilfov se constată o tendință de creștere constantă a populației școlare, total opusă tendenței de la nivel național și a celorlalte regiuni, așa cum este evidențiat în graficul de mai jos. De asemenea, din grafic se observă că Regiunea București-Ilfov ocupă locul 2 după Regiunea Nord-Est din punct de vedere al numărului populației școlare, pe toate nivelurile de educație.

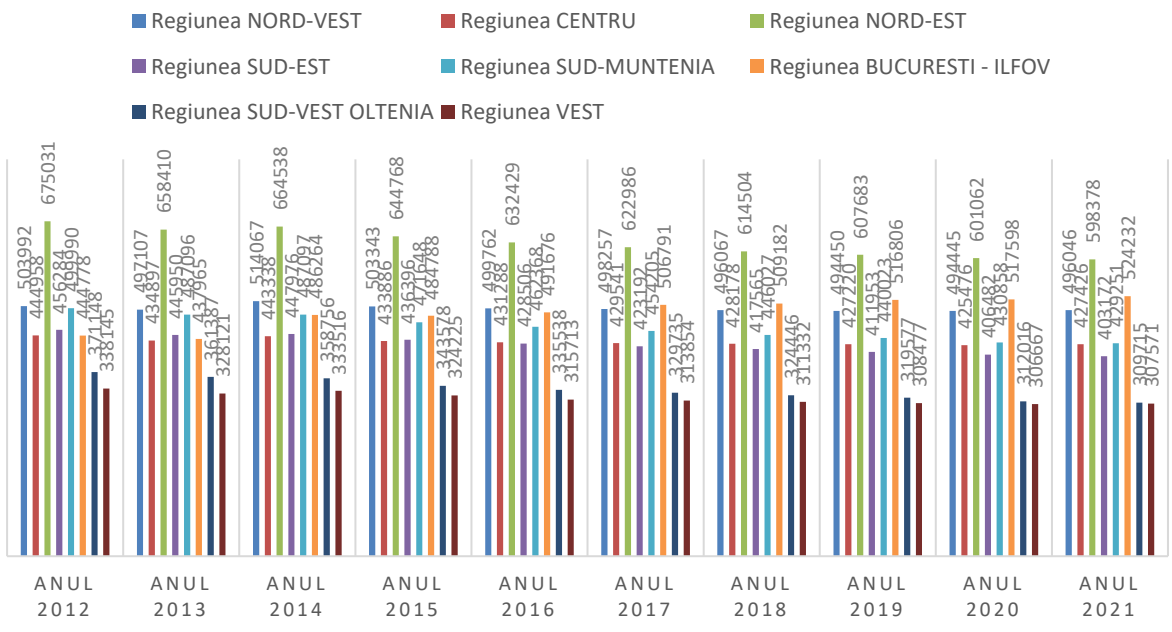

Fig. 5.1. Evoluția populației școlare totale pe regiuni de dezvoltare, 2012-2021

În ceea ce privește **analiza sistemului educațional din Municipiul București**, aceasta pornește de la măsurarea gradului de atingere a obiectivelor formulate în planul managerial pentru anul școlar 2021–2022, prin raportare la indicatorii de evaluare a calității și a eficienței interne a sistemului. Astfel, se poate remarca o creștere a numărului de absolvenți (de toate nivelurile), fapt datorat, pe de o parte numărului mai mare de elevi înscriși în unitățile de învățământ, iar pe de altă parte reducerii ratei de abandon școlar. Unele fluctuații care apar în special în cazul învățământului profesional și liceal se datorează și schimbării legislației (desființarea/reînființarea învățământului profesional).

Raportul profesor/elev a rămas neschimbat în anul școlar 2021-2022 față de 2020-2021: unu la 15, deși în ultimul an a fost modificat numărul de elevi dintr-o clasă, dar a crescut numărul de elevi cu 1.200 de la un an la altul, dar și numărul de cadre didactice de la 25.172 persoane în anul 2015, la 27.243 în anul 2021.

În tabelul de mai jos prezentăm **situația populației școlare la nivelul Regiunii București-Ilfov și a Municipiul București** înregistrate **în anul școlar 2021-2022:**

Tab. 5.1. Populația școlară pe niveluri de învățământ în Regiunea București-Ilfov și Municipiul București, în anul școlar 2021-2022 [152]

Nr.Crt	NIVELURI DE EDUCAȚIE	NUMĂR PERSOANE	NUMĂR PERSOANE
		REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV	MUNICIPIUL BUCUREȘTI
1.	**Copii înscriși in creșe**	3.761	3.761
2.	**Copii înscriși în grădinițe**	59.469	46.268
3.	**Elevi înscriși în învățământul preuniversitar TOTAL din care:**	284.594	240.852
4.	**Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământ special) TOTAL din care:**	190.479	154.706
5.	Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământ special) - clasele I-IV	103.475	83.114
	Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământ special) - claseleV-VIII - secundar ciclul 1	87.004	71.592
6.	**Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial**	188.453	152.795

[152] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

7.	*Elevi înscriși în învățământul special primar și gimnazial*	2.026	1.911
8.	***Elevi înscriși în învățământul secundar ciclul 2 (liceal si profesional)***	83.839	76.128
9.	*Elevi înscriși în licee și colegii teoretice*	78.573	71.580
10.	*Elevi înscriși în învățământul profesional*	5.266	4.548
13.	*Elevi înscriși in învățământul postliceal și de maiștri*	10.276	10.018
16.	***Studenți și cursanți înscriși în învățământul universitar (licență, master, cursuri postuniversitare, doctorat și programe postdoctorale de cercetare avansată)***	176.408	176.249
17.	*Studenti înscriși în învățământul universitar de licență*	126.891	126.732
18.	*Cursanti înscriși în învățământul universitar de master și în învățământul postuniversitar*	40.943	40.943
19.	***TOTAL POPULAȚIE ȘCOLARĂ***	**524.232**	**46.7130**

Dacă ne referim strict la **evoluția populației școlare la nivelul Municipiul București**, acesta este prezentată în figura de mai jos:

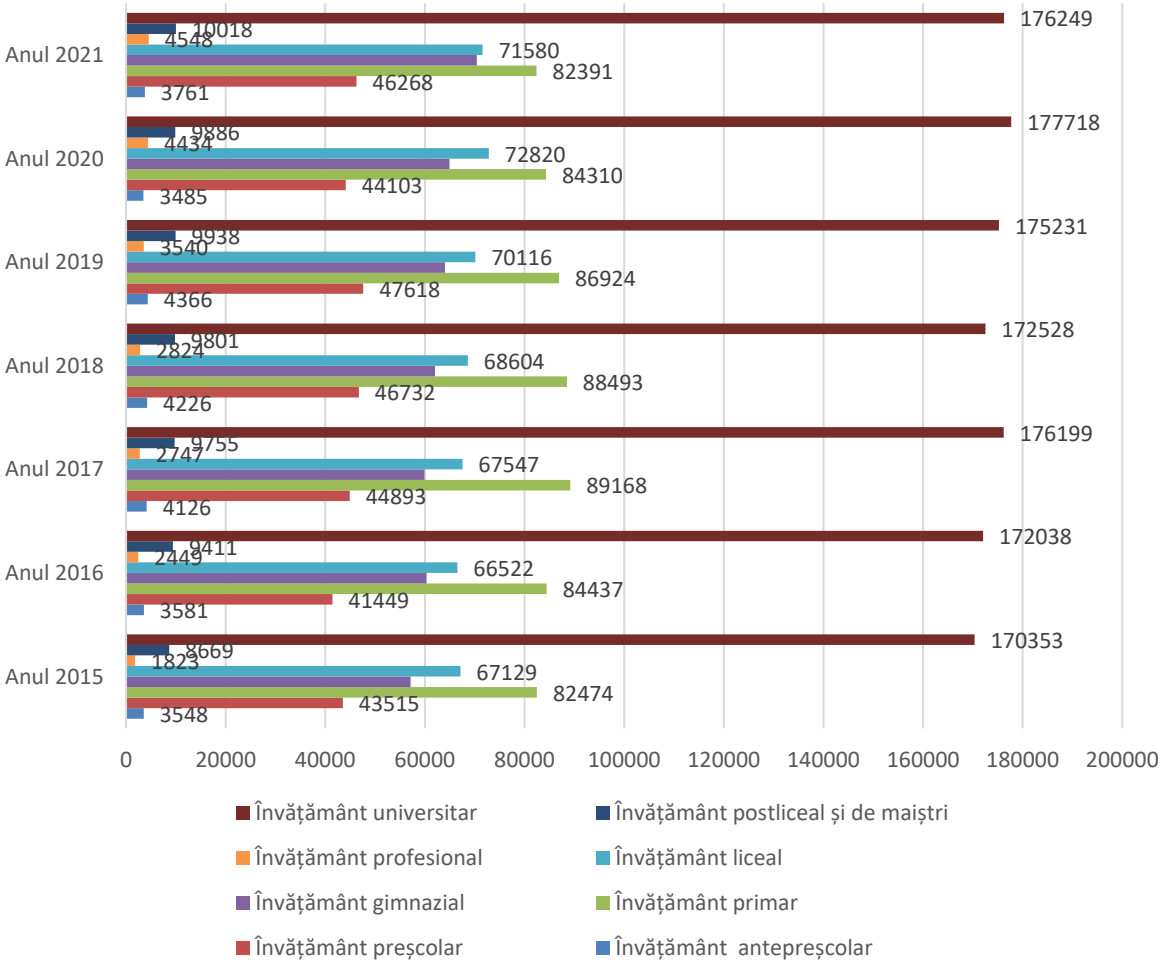

Fig. 5.2. Populația școlară pe niveluri de învățământ în Municipiul București, 2015-2021 [153]

După cum se poate observa din analiza datelor prezentate mai sus, în perioada 2015 - 2021, tendința este similară Regiunii, vizibil crescătoare la majoritatea categoriilor de vârstă școlară, având în vedere ca majoritatea populației școlare este concentrată în Capitală. De remarcat o evoluție crescătoare în ceea ce privește numărul persoanelor înscrise în învățământul profesional.

De asemenea, la nivelul Municipiului București populația școlară, respectiv numărul de absolvenți ai unei forme de învățământ, înregistrează un trend descrescător.

Tab. 5.2. Numărul de absolvenți în Municipiul București în perioada 2015-2021 [154]

Indicatori (nr.)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Absolvenți total (inclusiv învățământ special)	**70.881**	**72.355**	**75.790**	**76.304**	**80.022**	**77.490**

[153] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*
[154] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Absolvenți învățământ primar și gimnazial	*13.139*	*12.818*	*13.711*	*15.131*	*16.557*	*12.616*
Absolvenți învățământ liceal	*14.778*	*15.184*	*15.252*	*15.719*	*16.259*	*16.001*
Absolvenți învățământ profesional	*173*	*386*	*610*	*694*	*689*	*791*
Absolvenți învățământ postliceal	*2.890*	*2.899*	*3.149*	*2.795*	*3.079*	*3.235*
Absolvenți învățământ de maiștri	*172*	*154*	*149*	*109*	*106*	*153*
Absolvenți învățământ superior	*24.451*	*25.227*	*26.581*	*26.534*	*27.232*	*27.584*

La nivelul Municipiului București, singurele scăderi ale numărului de absolvenți în anul 2020 comparativ cu anul 2015 s-au înregistrat în învățământul primar și gimnazial (-4%). În schimb, a crescut considerabil numărul celor înregistrați în învățământul profesional din București, de la 173 persoane în 2015, la 791 persoane în 2020.

În ceea ce privește **diagnoza sistemului educațional din Sectorul 5 al Municipiului București**, prioritatea a fost concentrată pe îmbunătățirea actului educațional din fiecare unitate școlară, elevii fiind beneficiari direcți ai eforturilor umane și financiare realizate de instituțiile abilitate și responsabile în mod direct.

Numărul de copii/elevi pe niveluri de învățământ din Sectorul 5 București, în anul școlar 2021-2022, a fost structurat astfel: [155]

- ***antepreșcolar*** *(0 – 3 ani):* **208** *copii*
- ***preșcolar*** *(4 – 6 ani):* **5.348** *preșcolari*
- ***primar și gimnazial*** *(clasa pregătitoare și clasele I-VIII):* ***16.372*** *elevi*
- ***liceal și profesional*** *(clasele IX – XII)****:*** ***10.835*** *elevi*
- ***postliceal, inclusiv învățământ de maiștri:*** ***47*** *elevi.*

[155] *Sursa: Date și informații puse la dispoziție de Inspectoratul Școlar al Municipiului București pentru anul școlar 2021-2022*

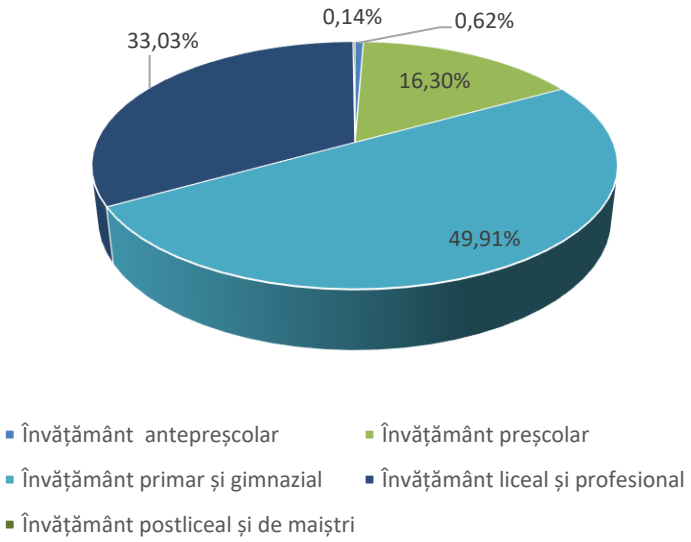

Fig. 5.3. Ponderea populației școlare pe niveluri de învățământ din Sectorul 5 București, în anul școlar 2021-2022 [156]

Astfel, în sistemul de învățământ existent **în Sectorul 5 au fost înscriși în anul școlar 2021 - 2022 un număr de 32.805 elevi**, din care ponderea cea mai mare o au elevii înscriși în învățământul primar și gimnazial (49,91%), urmat fiind de cei din învățământul liceal și profesional (33,03%) și preșcolarii în proporție de 16,30%.

La nivelul Sectorului 5 București, declinul demografic general, accentuat pentru populația tânără, are efect și asupra populației de vârstă școlară, după cum se observă și din tabelul și graficul de mai jos:

Tab. 5.3. Populația școlară în Sectorul 5 București în perioada 2015-2021 [157]

Indicatori (nr.)	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*
Copii înscriși în creșe	*267*	*278*	*313*	*308*	*309*	*203*	*208*
Copii înscriși în grădinițe *(inclusiv învățământul special)*	*5.686*	*5.318*	*5.504*	*5.563*	*5.755*	*5.322*	*5.348*
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial *(inclusiv a doua șansă / exclusiv învățământul special)*	*20.820*	*20.398*	*20.655*	*20.539*	*20.200*	*19.585*	*16.372*

[156] *Sursa: Date și informații puse la dispoziție de Inspectoratul Școlar al Municipiului București pentru anul școlar 2021-2022*
[157] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*

Elevi înscriși în învățământul liceal și profesional *(inclusiv a doua șansă / exclusiv învățământul special)*	*8.777*	*8.499*	*8.299*	*8.316*	*8.523*	*8.876*	*10.835*
Elevi înscriși în învățământul postliceal și de maiștri	*152*	*146*	*138*	*73*	*36*	*47*	*47*

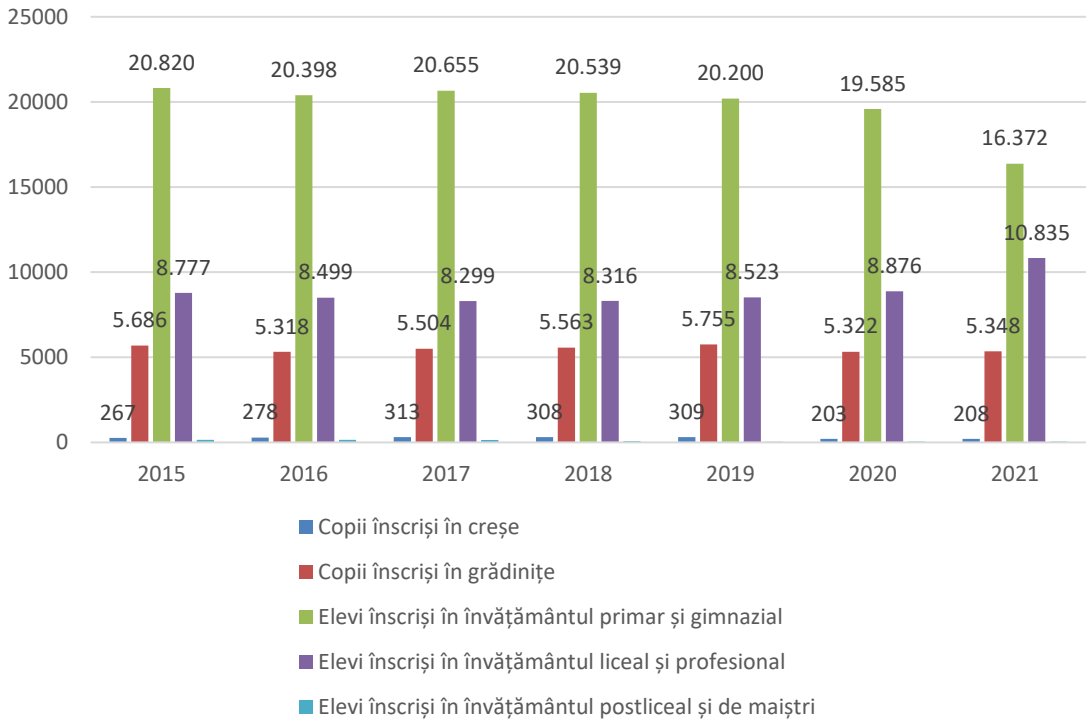

Fig. 5.4. Evoluția populației școlare la nivelul Sectorului 5 București (nr. Persoane) [158]

La nivel Sectorului 5 se constată un trend diferit de cel al Bucureștiului, în sensul în care cu excepția numărului elevilor cuprinși în învățământul liceal și profesional care a crescut în anul 2021 comparativ cu anul 2015, copii și elevii cuprinși în celelalte stadii de învățământ au înregistrat un trend continuu descrescător în perioada analizată.

Sectorul 5 este penultimul în funcție de numărul de locuitori și înregistrează cel mai mic număr de elevi în cadrul învățământului preșcolar, primar, gimnazial și postliceal. Totuși, acest sector are cea mai ridicată pondere a populației de 0-14 ani din totalul locuitorilor, iar ca număr de dotări publice de învățământ a înregistrat valori medii. Particularitățile sectorului sunt numărul mic de grădinițe private și lipsa liceelor private. Situația poate fi explicată prin lipsa atractivității infrastructurii educaționale din Sectorul 5 la nivel municipal, pe fondul percepției

[158] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*

negative a acestuia (criminalitate, dezavantajare) și a gradului mai mic de înscriere a copiilor în sistemul de educație – situație specifică zonelor cu procente mari de marginalizare, cum este cazul Sectorului 5.

Un alt indicator al situației învățământului îl reprezintă **numărul de cadre didactice** care activează în unitățile din învățământ.

Personalul didactic implicat în diversele niveluri de educație a crescut numeric pe marea majoritate a nivelurilor de educație (preșcolar, primar și gimnazial, liceal și postliceal), cu excepția celui din școlile profesionale și din universitățile bucureștene. Per ansamblu, în anul 2021 erau cu aprox. 2.000 (8,22%) mai multe cadre didactice în Municipiul București față de anul 2015 (25.172 persoane), similar tendinței manifestate la nivel național, dar mai puțin accentuată (+0,17%).

La nivelul Capitalei, în 2021 personalul didactic era în majoritate format din femei (20.701 persoane) și doar 6.542 bărbați, situație valabilă de altfel la nivelul întregii țări. Pe niveluri de instruire, în anul școlar 2021-2022, ponderea cea mai mare o au cadrele didactice din învățământul primar și gimnazial (34,39%), urmat de personalul didactic din învățământul universitar (31,05%) și personal didactic din învățământul liceal (18,88%).

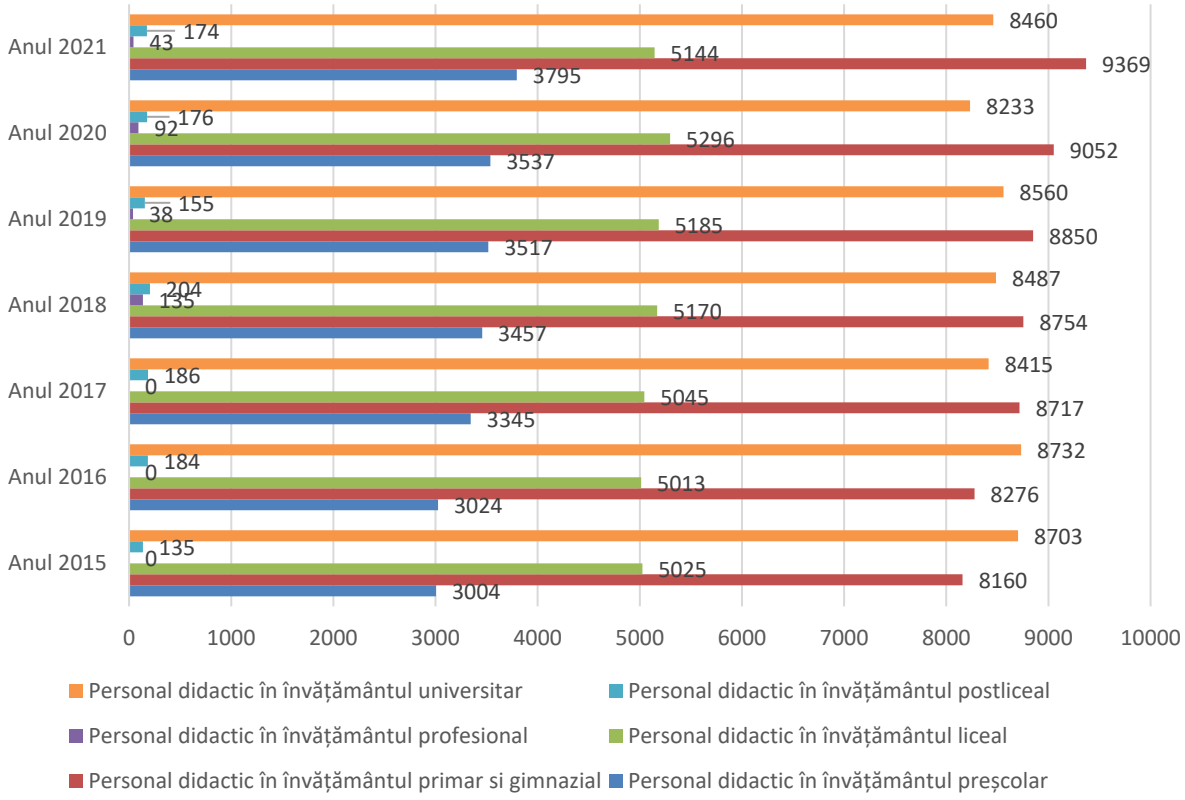

Fig. 5.5. Evoluția personalului didactic la nivelul Municipiului București (nr. Persoane) [159]

[159] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

În ceea ce privește **numărul de cadre didactice din Sectorul 5 al Municipiului București,** în anul școlar 2021–2022, situația se prezintă astfel:

Total personal didactic: 1.504 persoane

- *Personal didactic în învățământ preșcolar* – ***404*** persoane;
- *Personal didactic în învățământ primar și gimnazial (inclusiv a doua șansă / exclusiv învățământul special)* – ***1.093*** persoane;
- *Personal didactic în învățământ liceal și profesional (inclusiv a doua șansă / exclusiv învățământul special)* – ***547*** persoane;
- *Personal didactic în învățământ postliceal și de maiștri* – date lipsă.

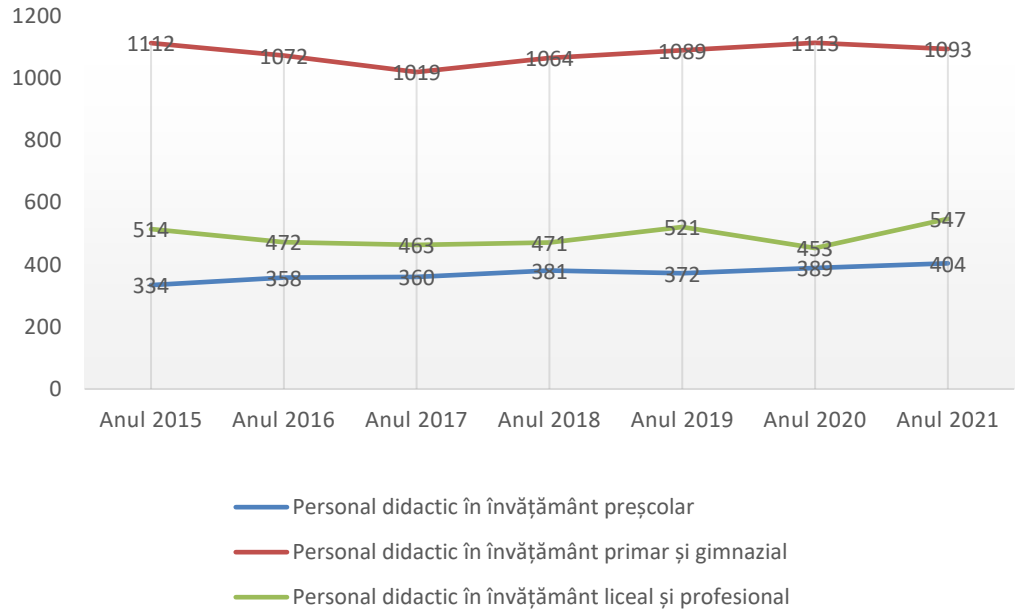

Fig. 5.6. Evoluția personalului didactic la nivelul Sectorul 5 al Municipiului București (nr. persoane)[160]

Ca urmare a analizei efectuate, se constată faptul că în ansamblu numărul cadrelor didactice din școlile Sectorului 5 București a cunoscut în perioada de timp analizată un trend ascendent la toate niveluri și formele de învățământ, cu excepția anului pandemic 2020.

[160] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*

5.1.2. STRUCTURA ȘI EVOLUȚIA UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT. DOTĂRI

Extinderea învățământului obligatoriu de la 8 la 10 ani în România a fost însoțită de o scădere a ratei de participare și o creștere a abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, în special în zonele rurale. Rata de tranziție de la nivelul gimnazial la nivelul liceului s-a stabilizat la 55%, dar în cazul învățământului tehnic și vocațional ea fluctuează în jurul a 35-39%. Ratele cele mai mici se înregistrează în mediul rural și în comunitățile sărace. Oferta de formare nu este încă adecvată cerințelor pieței muncii, iar sistemul de formare profesională a adulților nu are suficientă acoperire față de nevoile care se manifestă în piață.

În anul școlar 2021/2022, **Regiunea București-Ilfov cuprinde un total de 759 de unități** școlare (10,6% din totalul unităților de la nivel național) raportat la 509.182 de elevi/studenți înscriși. Dacă în plan național numărul unităților de învățământ a cunoscut un regres de -0,9% comparativ cu nivelul anului școlar 2012/2013, la nivelul regiunii București-Ilfov s-a înregistrat un spor de 120 unități de învățământ (+18,77%). Astfel precum surprinde și graficul alăturat creșterea a fost cu 53 de unități de învățământ în cazul județului Ilfov și cu 67 de unități în cazul Muncipiului București.

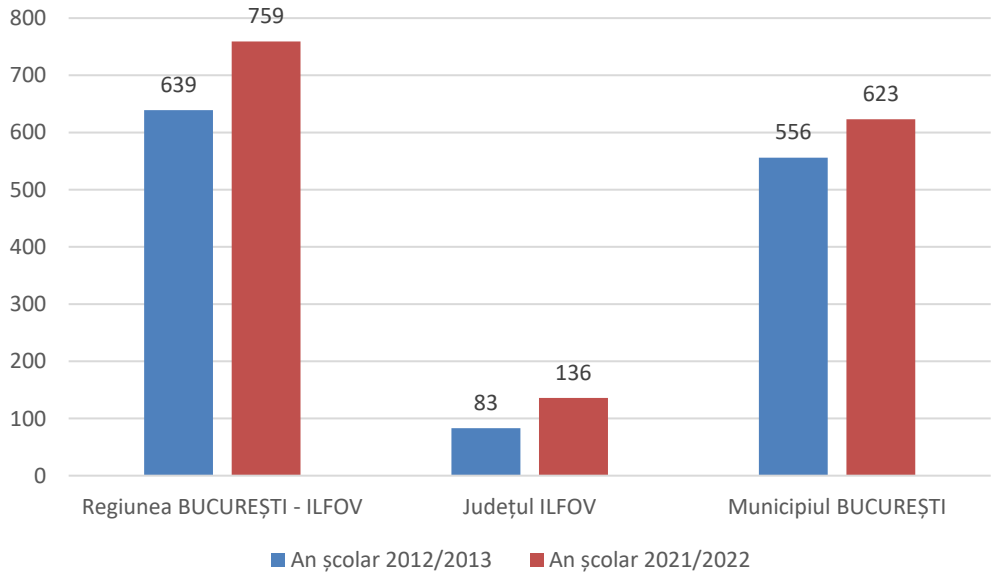

Fig. 5.7. Numărul unităților de învățământ, la nivelul Regiunii București-Ilfov, pentru anul școlar 2021/2022[161]

Evoluția numărului total de unități de învățământ în perioada 2012-2021, la nivel național și al regiunii, relevă două trenduri diferite, în sensul în care dacă la nivel național numărul de unități școlare este în scădere ușoară (-0,76%), la nivelul Regiunii București-Ilfov numărul acestora este în continuă creștere (17,86%), situație prezentată mai jos:

[161] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

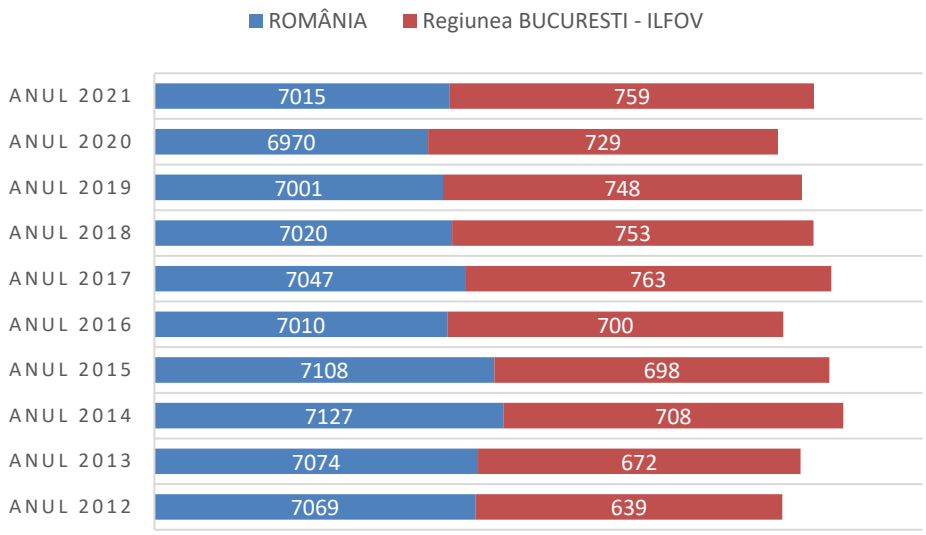

Fig. 5.8. Evoluția numărului de unități de învățământ la nivel național și al București-Ilfov, 2012 – 2021

În anul școlar 2021/2022, **54,15% din unitățile de învățământ** din regiune activau **în învățământul preuniversitar, 41,37% în învățământul preșcolar și 4,08% în învățământul superior**. Față de anul 2012 ponderea unităților din învățământul preuniversitar per ansamblu a scăzut (57,43% în 2012) și în cadrul acestuia nivelurile cu ponderile cele mai mari ca de exemplu învățământul primar și gimnazial (35,21% în 2012) și învățământul liceal (21,13% în 2012) au scăzut de asemenea, la fel și cele din învățământul superior (5,3% în 2012). În schimb numărul de grădinițele a fost în continuă creștere de la un an la altul (37,25% în 2012).

În anul școlar 2021/2022, **învățământul în Regiunea București-Ilfov se desfășura în**: [162]

- **314 unități de învățământ preșcolar**, din care 92,99% (292) în București și 7,01% (22) în Județul Ilfov;
- **260 unități de învățământ** funcționau **în învățământul primar și gimnazial**, dintre care 84,62% (220) în București și 15,38% (40) în Județul Ilfov;
- **142 unități de învățământ liceal și profesional**, din care 141 licee – 131 (92,25%) în București și 11 (7,75%) în Județul Ilfov - și 1 unitate în învățământul professional în București;
- **9 unități de învățământ în învățământul postliceal -** toate în București;
- **30 unități în învățământul superior** în București și 1 unitate în Județul Ilfov.

Conform *Strategiei pentru Modernizarea Infrastructurii Educaționale 2018 – 2023*, la nivelul regiunii București-Ilfov capacitatea unităților școlare este considerată adecvată. Dacă,

[162] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

însă, se ține cont de faptul că cele mai multe dintre unitățile din regiune funcționează în două sau trei schimburi (78% din unități funcționează în două sau trei schimburi) procentul școlilor supraaglomerate ajunge la 40% în cazul Municipiului București (cea mai mare valoare la nivel național), respectiv în cazul învățământului primar media este de 25,3 elevi/clasă, iar maximul admis prin lege este de 22 elevi/clasă. În cazul județului Ilfov depășește 30%.

Repartiția sălilor de clasă (incluzând cabinetele școlare și amfiteatrele) pe niveluri de educație evidențiază pe prima poziție **nivelul primar și gimnazial** care **concentrează un număr de 4.976 de săli de clasă. Învățământul liceal cuprinde 3.488 de săli de clasă dintre care 90% în Municipiul București**, de asemenea, **sălile de clasă destinate învățământului profesional** (28 de săli), respectiv cele destinate **învățământului postliceal și de maiștri** (115 săli) **sunt concentrate exclusiv la nivelul Bucureștiului** evidențiindu-se încă odată ecartul semnificativ la nivel intraregional din perspectiva accesibilității la serviciile educaționale.

În ceea ce privește facilitățile, doar 40% dintre **unitățile de învățământ secundar** din Ilfov sunt **doatate cu laboaratoare de științe**, respectiv aproximativ **35% în cazul Municipiului București**. De asemenea, statistica arată că în Municipiului București **cele mai multe laboratoare se află în dotarea unităților de învățământ liceal** (729 laboratoare), urmate de unitățile de învățământ primar și gimnazial (516 laboratoare), iar cel mai redus număr este atribuit unităților de învățământ profesional, postliceal și de maiștri (27 de laboratoare). La nivelul județului Ilfov se poziționează pe primele locuri localitățile Voluntari (37 de laboratoare), Buftea (20 de laboratoare) și Brănești (15 laboratoare) și la polul opus se află localitățile Ștefăneștii de Jos, Gruiu și Grădiștea care nu dețin laboratoare în cadrul unităților școlare.

În ceea ce privește **bibliotecile**, la nivel național *„două din zece școli din mediul urban și șase din zece școli din mediul rural nu sunt dotate cu bibliotecă”*, în schimb, 88% dintre școlile de pe teritoriul Municipiului București sunt dotate cu bibliotecă.

Raportat la dotările în materie de TIC, se evidențiază un nivel redus al echipării infrastructurilor de învățământ cu calculatoare, la nivelul municipiului București media fiind de 10,5 elevi/PC, iar în cazul Județului Ilfov de 12 elevi/PC.

Din cele 55 de universități de stat existente în România, **la nivelul regiunii București-Ilfov se regăsesc 17 universități publice autorizate și 15 particulare**, la care se adaugă **4 instituții de învățământ superior de stat militare și 3 particulare cu autorizare de funcționare provizorie**. Evident **în București este cea mai importantă concentrare de instituții de învățământ superior**, într-o gamă variată de domenii de specializare în care studiază un număr de 176.249 de persoane, reprezentând 33,9% din totalul național.

În ceea ce privește **infrastructura educațională dedicată activităților extrașcolare**, de la nivel regional, acesta este subdimensionată comparativ cu dimensiunea demografică a regiunii, existând **doar 8 cluburi sportive școlare și doar 7 cluburi ale copiilor**.

Potrivit *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București pentru perioada 2021-2030*, **capitala României cuprinde cea mai vastă rețea școlară la nivel național**:

- **352 de grădinițe**, dintre care 175 publice și 177 private, localizate fie în clădiri care dețin doar această funcțiune, fie în cadrul școlilor și liceelor;
- **253 de școli primare**, dintre care 200 publice și 52 private localizate fie în clădiri care dețin doar această funcțiune, fie în cadrul școlilor gimnaziale și liceelor;
- **246 de școli gimnaziale**, dintre care 219 publice și 27 private localizate fie în clădiri care dețin doar această funcțiune, fie în cadrul școlilor primare și liceelor;
- **121 de licee**, dintre care 101 publice și 20 private;
- **45 de școli postliceale**, dintre care 29 publice și 16 private localizate fie în clădiri care dețin doar această funcțiune, fie în cadrul liceelor;
- **34 de școli profesionale**, dintre care 33 publice și 1 privată localizate fie în clădiri care dețin doar această funcțiune, fie în cadrul liceelor;
- **7 Cluburi sportive**;
- **6 Cluburi ale copiilor**.

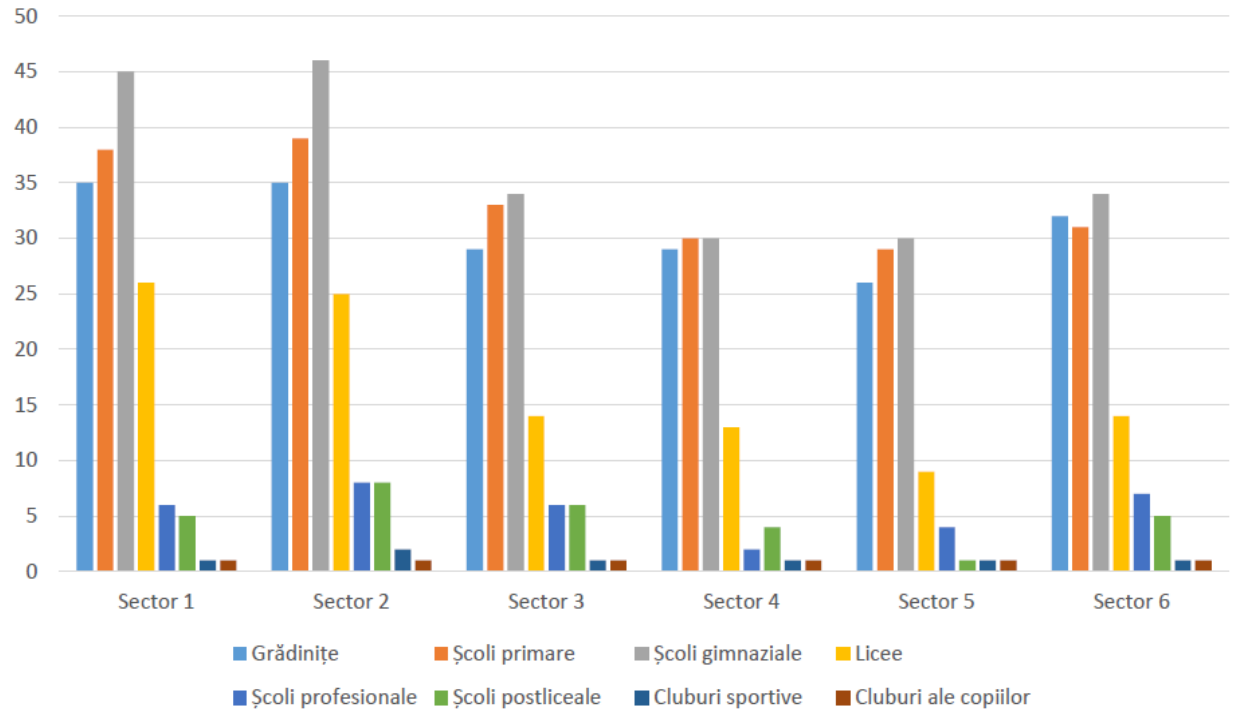

Fig. 5.9. Unități de învățământ public din Municipiul București, pe sectoare ale Capitalei și tipuri de învățământ

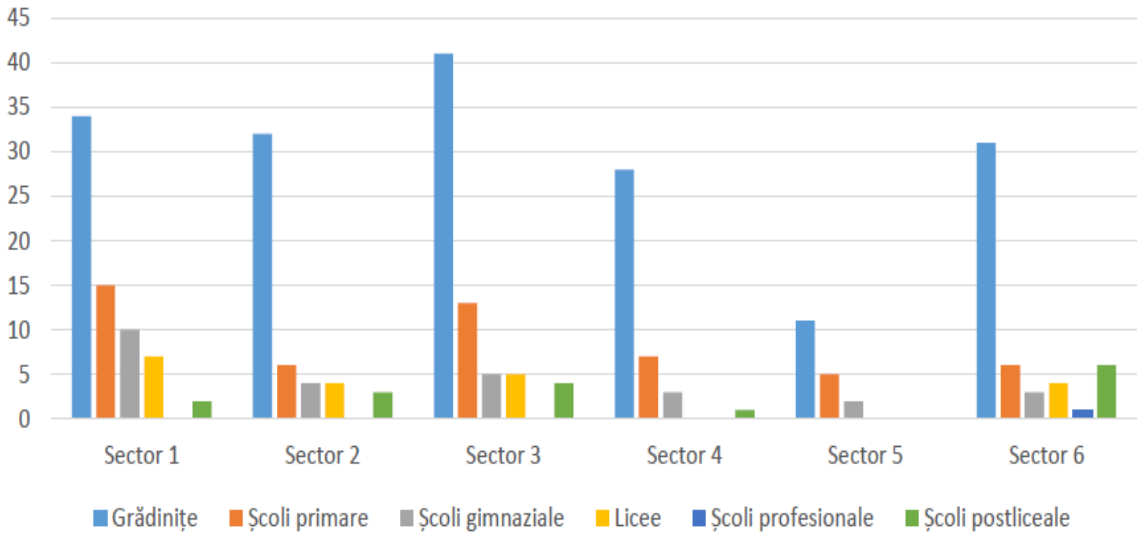

Fig. 5.10. Unități de învățământ privat din Municipiul București, pe sectoare ale Capitalei și tipuri de învățământ

Dacă ne referim la **infrastructura școlară din Sectorul 5 al Municipiului București,** din punct de vedere statistic, **în anul școlar 2021-2022,** aceasta este următoarea: [163]

UNITĂȚI DE ÎNVĂȚĂMÂT

- ***Grădinițe de copii:***
  - ***Grădinița nr. 33 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 34 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 35 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 53 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 54 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 72 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 73 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 168 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 178 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 185 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 205 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 242 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 244 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 245 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 268 Sector 5, București***
  - ***Grădinița nr. 269 Sector 5, București***

[163] *Sursa: Date și informații puse la dispoziție de Inspectoratul Școlar al Municipiului București (ISMB) pentru anul școlar 2021-2022*

- *Grădinița nr. 271 Sector 5, București*
- *Grădinița ”Paradisul Verde” Sector 5, București*
- *Grădinița ”Floarea Soarelui” Sector 5, București*
- *Grădinița ”Căsuța Fermecată” Sector 5, București*
- *Grădinița ”Electromagnetica” Sector 5, București.*

❖ *Școli din învățământul primar și gimnazial:*

- *Școala Gimnazială ”Principesa Margareta” Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 2 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 103 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 115 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 124 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 125 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 126 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 127 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 128 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială ”Luceafărul” Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială ”Grigore Tocilescu” Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 131 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 134 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 135 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 136 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 143 Sector 5, București*
- *Școala Primară nr. 144 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială ”Mircea Sântimbreanu” Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială ”I. C. Brătianu” Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială ”I. G. Duca” Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială ”Petrache Poenaru” Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială ”George Călinescu” Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 150 Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 188, Sector 5, București*
- *Școala Gimnazială nr. 280, Sector 5, București.*

❖ *Licee:*

- *Colegiul Național ” Gheorghe Lazăr” Sector 5, București*
- *Liceul Teoretic "Ștefan Odobleja” Sector 5, București*
- *Liceul Teoretic ”Ion Barbu” Sector 5, București*
- *Liceul Teoretic ”Dimitrie Bolintineanu” Sector 5, București*
- *Liceul Tehnologic ”Dimitrie Gusti” Sector 5, București*
- *Colegiul Tehnologic ”Grigore Cerchez” Sector 5, București*
- *Colegiul Economic ”Villor” Sector 5, București*

- ***Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară "Dumitru Moțoc" Sector 5, București***
- ***Colegiul Tehnic "Energetic" Sector 5, București.***

Sectorul 5 al Municipiului București deținea, în anul 2021, aproximativ 8,06% din cele 682 de unități de învățământ din București.

Analizând numărul de unități școlare la 100.000 de locuitori, se constată faptul că municipiul înregistra un număr de aproximativ 59 de unități școlare la 100.000 de locuitori în anul 2021 (ținând cont de datele furnizate de INS, conform cărora populația municipiului era de 117.504 locuitori la nivelul anului 2021).

În ceea ce privește **evoluția numărului de unități școlare din Sectorul 5 București,** aceasta este prezentată în tabelul de mai jos:

Tab. 5.3. Evoluția unităților școlare din Sectorul 5 al Municipiului București, în per. 2015-2021 [164]

Niveluri de educație	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Antepreșcolar	1	2	1	1	1	1	1
Preșcolar	25	27	27	26	26	24	21
Primar și gimnazial (inclusiv învățământ special)	28	27	30	29	29	29	24
Liceal și profesional	10	10	10	9	9	10	9
Postliceal și tehnic de maiștri	-	-	-	-	-	-	-

Reprezentanții *ISMB* menționează ca punct tare al infrastructurii de educație preuniversitară din București faptul că toate școlile și liceele beneficiază de sisteme de supraveghere video și de cabinete medicale școlare – în schimb o problemă este faptul că nu există medici în toate unitățile care au cabinete medicale.

Analizele Băncii Mondiale evidențiază un nou tip de indicator – un **scor mediu al facilităților** - calculat pe unitate de învățământ, în funcție de existența dotărilor audio-video, starea tehnică, riscul seismic, existența autorizației sanitare și ISU, starea sălilor de curs și a laboratoarelor, prezența căminelor și a cantinelor sociale, prezența sălilor de sport și a grupurilor sanitare precum și alimentarea cu apă, canalizare, gaz, electricitate, internet, încălzire, salubritate și prezența facilităților pentru persoane cu dizabilități.

În cazul zonei analizate echiparea unităților de învățământ din Sectorul 5 cu diferite facilități - săli de clasă, săli de masă, locuri destinate pentru odihna copiilor, laboratoare, terenuri de sport, echipamente electronice (în speță calculatoare), etc. - este prezentată în situația tabelară de mai jos:

[164] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*

Tab. 5.4. Baza materială din învățământul preuniversitar, pe niveluri de educație [165]

	2010/2011	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
ÎNVĂȚĂMÂNT ANTEPREȘCOLAR							
Săli de clasă	-	22	23	23	25	22	26
Dormitoare (*destinate exclusiv odihnei copiilor*)	-	30	31	29	38	41	36
Săli de masă	-	17	10	1	1	1	1
Calculatoare	-	7	10	9	8	10	14
ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR							
- inclusiv învățământul special -							
Săli de clasă	205	241	238	257	257	253	243
Dormitoare (*destinate exclusiv odihnei copiilor*)	41	34	36	37	34	33	26
Săli de masă	16	19	19	27	26	26	24
Calculatoare	190	200	220	260	259	265	255
ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ȘI GIMNAZIAL							
– inclusiv a doua șansă -							
- exclusiv învățământul special -							
Săli de clasă și cabinete	468	576	559	564	477	488	509
Laboratoare	70	71	74	71	71	71	61
Săli de gimnastică	20	26	27	30	28	28	25
Ateliere școlare	3	2	2	3	3	3	3
Terenuri de sport	4	17	17	17	17	18	16
Calculatoare	686	890	989	1016	983	1091	3345
ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL ȘI PROFESIONAL							
– inclusiv a doua șansă -							
- inclusiv învățământul special -							
Săli de clasă și cabinete	248	263	259	258	265	242	287
Laboratoare	56	45	72	72	74	70	79
Ateliere	31	22	21	21	23	17	19
Săli de gimnastică	7	8	10	9	9	8	9
Terenuri de sport	6	8	7	6	8	7	8
Calculatoare	1015	1049	1091	1097	1083	999	1711

La nivelul Sectorului 5, **cele mai mici valori ale scorului mediu al facilităților** au fost obținute de: ***Liceul Teoretic "Ștefan Odobleja", Școala Gimnazială "Petrache Poenaru", Școala Gimnazială "Grigore Tocilescu", Școala Gimnazială nr. 135, Grădinița nr. 72*** și **Grădinița nr. 271.**

Deși în ultimii ani au fost alocate sume importante pentru reabilitarea unităților de învățământ, fie prin intermediul unor programe guvernamentale, fie cu sprijin financiar european sau al Băncii Mondiale, infrastructura continuă să nu corespundă exigențelor unui învățământ performant. Mai există clădiri vechi și în stare proastă de funcționare, cu precădere în în zonele defavorizate. Prin implementarea unor programe guvermanentale se execută permanent lucrări de reabilitare a unităților de învățământ, construirea unor săli de sport la standarde europene, precum și utilarea cu mobilier a multor unități școlare.

[165] *Sursa: Prelucrare date Direcția Regională de Statistică a Municipiului București – Documentar Statistic Sectorul 5 anul 2022*

Conform datelor de la *Inspectoratul Școlar Municipal București*, majoritatea clădirilor destinate educației au fost construite în perioada anilor 1960-1980, odată cu apariția marilor cartiere de locuințe colective din sectoarele Capitalei. O contribuție importantă pentru asigurarea condițiilor desfășurării unui învățământ modern a adus-o *Programul de reabilitare a unităților de învățământ*, derulat cu sprijinul *Băncii Europeane de Investiții* și *Primăriei Municipiului București*. Circa **un sfert din infrastructura educațională pentru învățământul preuniversitar a fost reabilitată și modernizată la standardele educaționale ale Uniunii Europene**, prin construirea de săli de sport multifuncționale, reabilitarea totală a instalațiilor sanitare, electrice, de gaz, agent termic, internet, monitorizare video, asigurarea cu mobilier și mjloace de învățământ, inclusiv calculatoare. Investițiile realizate de municipalitate în perioada 2017 - 2022 au avut ca scop principal creșterea calității vieții urbane, în general modernizarea infrastructurii și instituțiilor de învățământ.

Astfel, **au fost executate lucrări de modernizare/reabilitare/reconstrucție/etc. la următoarele unitățile de învățământ din Sectorul 5 București**:

- *Grădinița "Floarea Soarelui" Sector 5, București* – lucrări de reabilitare;
- *Grădinița nr. 35 Sector 5, București* – lucrări de reabilitare;
- *Grădinița nr. 53 Sector 5, București* – lucrări de reabilitare;
- *Grădinița nr. 54 Sector 5, București* – lucrări de reabilitare;
- *Grădinița nr. 205 Sector 5, București* – extindere clădire;
- *Grădinița nr. 242 Sector 5, București* – lucrări de reabilitare;
- *Grădinița nr. 245 Sector 5, București* – lucrări de reabilitare;
- *Grădinița nr. 268 Sector 5, București* – lucrări de reabilitare;
- *Grădinița nr. 269 Sector 5, București* – lucrări de reabilitare;
- *Școala Gimnazială "I. C. Brătianu" Sector 5, București* - lucrări de reconstrucție;
- *Școala Gimnazială nr. 127, Sectorul 5 Bucureşti* – lucrări de reabilitare;
- *Școala Gimnazială nr. 128, Sectorul 5 Bucureşti* – lucrări de reabilitare;
- *Școala Gimnazială nr. 103, Sectorul 5 Bucureşti* – lucrări de reabilitare;
- *Școala Gimnazială nr. 134,* Sectorul 5 Bucureşti – lucrări de reabilitare la Sala de Sport;
- *Școala Gimnazială " Luceafărul" Sector 5, București* – lucrări de reabilitare;
- *Școala Gimnazială "Grigore Tocilescu" Sector 5, București* – lucrări de reabilitare;
- *Școala Gimnazială nr. 150,* Sectorul 5 Bucureşti – lucrări de reabilitare;
- *Liceul Teoretic "Ștefan Odobleja" Sector 5, București* - lucrări de reabilitare a terenului de sport;
- *Liceul Tehnologic "Dimitrie Gusti" Sector 5, București* - lucrări de reabilitare a terenului de sport;
- *Colegiul Tehnic "Energetic" Sector 5, București* – lucrări de reabilitare.

De asemenea, ca și **factori de sprijin și intervenție asupra procesului educațional** menționăm și instituțiile de învățământ specializate în oferirea, coordonarea și monitorizarea

de servicii educaționale specifice (servicii de informare, consiliere, formare, expertizare și diagnosticare, terapii specifice de recuperare, reabilitare, asistență educațională și integrare), acordate copiilor, cadrelor didactice, părinților pentru a asigura tuturor accesul la o educație de calitate, precum și asistența necesară în acest sens:

- *Casa Corpului Didactic București;*
- *Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională (CMBRAE).*

Casa Corpului Didactic, alături de *ISMB*, dispune de un număr de 53 de centre de formare la nivelul municipiului, de 19 programe de formare acreditate și de 55 de programe de formare avizate M.E.N. în domenii precum face-to-face (38), blended learning (5) și e-learning (12). Adițional cursurilor de formare au fost desfășurate o serie de evenimente de informare, formare și consiliere a cadrelor didactice responsabile de proiecte și programe din unitățile de învățământ bucureștene pentru programul Erasmus+.

Reprezentanții *ISMB* menționează o serie de **atuuri ale sistemului de educație preuniversitară din București în ceea ce privește personalul didactic** și anume:

- *activitatea de coordonare și monitorizare a formării continue a personalului didactic;*
- *oferta de formare diversificată și atractivă a C.C.D București;*
- *numărul mare de cadre didactice implicate în obținerea gradelor didactice;*
- *existența unui număr destul de ridicat (1122) de cadre didactice membre în Corpul Național de Experți în Management Educațional;*
- *existența unei rețele de profesori metodiști bine pregătiți din punct de vedere profesional, care completează în activități corpul de inspectori ai ISMB;*
- *reducerea numărului de norme didactice ocupate de cadre didactice fără studii în specialitatea postului;*
- *derularea programelor de formare/dezvoltare profesională care contribuie la asigurarea unor resurse umane cu pregătire managerială bună (inspectori, directori, profesori metodişti, cadre didactice calificate superior pentru mentorat, masterat în management educațional, doctorat.*

Conform reprezentanților *ISMB*, **problemele legate de personalul didactic cu care se confruntă învățământul preuniversitar din municipiul București** se referă la:

- *insuficiența personalului didactic-auxiliar și nedidactic normat la nivelul unităților de învățământ;*
- *existența unor neconformități în funcționarea unităților de învățământ particular cu privire la situația juridică a acestora și la modalitățile de angajare a personalului didactic;*
- *numărul insuficient de posturi aprobate de M.E.N pentru funcțiile de consilier psiho-pedagog școlar, profesor îndrumător și de sprijin, logoped, etc.;*
- *încadrarea cu personal necalificat la anumite discipline/specializări: educatoare, învățământ special.*

5.1.3. CALITATEA PROCESULUI EDUCAȚIONAL

Potrivit statisticilor puse la dispoziție de *Inspectoratul Școlar al Municipiului București*, **în anul școlar 2021 – 2022, preșcolarii și elevii din Sectorul 5 al Municipiului București au obținut nenumărate premii și mențiuni la olimpiade și concursuri internaționale, naționale, regionale și locale,** după cum urmează: [166]

- ***Grădinița nr. 245 Sector 5 București*** *- Concurs Municipal ,"Zâna Iarnă-Prietena Copiilor" ediția a II-a, 16 premii - locul I, 22 - locul II, 27 - locul III, 8 - mențiuni; Cupa Grădinițelor - locul 11;*
- ***Grădinița nr. 268 Sector 5 București*** *- Olimpiada Preșcolarilor 12 premii - locul I, 19 premii - locul II, 24 premii - locul III;*
- ***Școala Gimnazială "Principesa Margareta" Sector 5 București*** *- Ciclul Primar - 340 premii și mențiuni la Concursul "Comper" Faza 1 și 68 premii și mențiuni la nivel național; Ciclul Gimnazial - 4 premii și mențiuni la nivel național și 36 de premii și mențiuni la nivel de municipiu;*
- ***Școala Gimnazială nr. 115 Sector 5 București*** *- Concurs de Arte Plastice ,,Lada cu zestre a bunicii" – 2 premii; Concurs Municipal "Zâna Iarnă-Prietena Copiilor" – 6 premii; "Culori pentru tine" - 6 premii; Expoziție concurs "Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai" – 3 premii; 63 premii alte concursuri școlare;*
- ***Școala Gimnazială nr. 124 Sector 5 București*** *- 12 premii la olimpiade școlare; 498 premii la concursuri școlare;*
- ***Școala Gimnazială nr. 126 Sector 5 București*** *- 245 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială nr. 128 Sector 5 București*** *- 65 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială "Luceafărul" Sector 5 București*** *- 12 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială nr. 131 Sector 5 București*** *- 275 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială nr. 134 Sector 5 București*** *- 2 locurl II la Olimpiada Națională a Sportului Școlar - badminton faza pe sector;*
- ***Școala Gimnazială "Mircea Sântimbreanu" Sector 5, București*** *– 1909 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială "I. C. Brătianu" Sector 5, București*** *– 52 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială nr. 143 Sector 5, București*** *– 965 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială "I. G. Duca" Sector 5, București*** *- 9 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială " George Călinescu" Sector 5, București*** *- 14 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială nr. 150 Sector 5, București*** *56 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială nr. 188, Sector 5, București*** *57 premii și mențiuni;*
- ***Școala Gimnazială nr. 280, Sector 5, București*** *– 1.818 premii și mențiuni;*

[166] *Sursa: Prelucrare informații puse la dispoziție de Inspectoratul Școlar al Municipiului București pentru anul școlar 2021 – 2022*

- ***Colegiul Național " Gheorghe Lazăr" Sector 5, București*** – *420 premii și mențiuni;*
- ***Liceul Teoretic "Ștefan Odobleja" Sector 5, București*** - *92 premii și mențiuni;*
- ***Liceul Teoretic "Ion Barbu" Sector 5, București*** - *490 premii și mențiuni;*
- ***Liceul Teoretic "Dimitrie Bolintineanu" Sector 5, București*** - *200 premii și mențiuni;*
- ***Liceul Tehnologic "Dimitrie Gusti" Sector 5, București*** – *6 premii și mențiuni;*
- ***Colegiul Tehnologic "Grigore Cerchez" Sector 5, București*** – *50 premii și mențiuni;*
- ***Colegiul Economic "Villor" Sector 5, București*** – *15 premii și mențiuni;*
- ***Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară "Dumitru Moțoc" Sector 5, București*** – *67 premii preșcolari și 24 premii și mențiuni elevi;*
- ***Colegiul Tehnic "Energetic" Sector 5, București*** – *14 premii și mențiuni.*

Și în anul școlar 2020 – 2021 învățământul de performanță a reprezentat o constantă a interesului manifestat de elevi, profesori, părinți, conducerea unităților de învățământ, comunitate locală, în sensul concentrării atenției asupra potențialului individului, al creării unui climat optim pentru copiii și tinerii interesați de studiul aprofundat, tinerii înalt abilitați, cu nevoi distincte de dezvoltare.

Deși a fost un an atipic pentru toți, până la data de 11 martie 2020, când a izbucnit *Pandemia de COVID-19*, elevii bucureșteni au participat la competițiile școlare (olimpiade și concursuri) înscrise în calendarul MEC, fazele locale dar și la naționale.

Calendarul de desfășurare a Olimpiadelor și Concursurilor Școlare, la nivel local, regional, județean și național, au determinat o consistență a activităților specifice organizate, activități ce au vizat:

- *identificarea – cultivarea – consacrarea talentelor;*
- *responsabilizarea societății față de capitalul de talent;*
- *sprijinirea formării continue a profesorilor bucureșteni în psihopedagogia excelenței.*

La nivelul Sectorului 5 cele mai multe premii la olimpiade și concursuri la nivelul învățământului liceal, au fost obținute la discipline precum: *matematică, fizică, chimie, limba franceză, limba și literatura română, biologie, istorie, geografie, filosofie, religie*, disciplinele din aria curriculară *„Tehnologii"*, domeniile *mecanică, electric, electrotehnic, electromecanic, electronică, automatizări, telecomunicații, economic, administrativ, comerț, turism și alimentație, sport școlar, etc*. Cele mai multe premii au fost obținute de elevii de la *Liceul Teoretic "Ion Barbu"* (490 premii), urmat de *Colegiul Național " Gheorghe Lazăr"* (420 premii), *Liceul Teoretic "Dimitrie Bolintineanu"* (200 premii).

La nivelul învățământului primar și gimnazial, cele mai multe premii la olimpiade și concursuri sunt obținute de Școala Gimnazială "Mircea Sântimbreanu" (1.909 premii) și *Școala Gimnazială nr. 280* (1.818 premii) la Olimpiada de *limba și literatura română, limba franceză, informatică*, Olimpiada de *religie, Olimpiada Națională "Universul cunoașterii prin lectură" Olimpiada Națională a Sportului Școlar - baschet băieți - înv. gimnazial, Olimpiada*

Națională a Sportului Școlar - fotbal - fete - înv. gimnazial, Comper Limbă și comunicare, Comper Matematică, Festivalul concurs internațional de gimnastică și dans, Festivalul concurs Internațional de interpretare pian Micul Virtuoz, ș.a.m.d.

De asemenea, **din categoria unităților de învățământ în care au fost obținute cele mai bune rezultate la Evaluarea Națională** – anul școlar 2021-2022 – **se remarcă *Colegiul Național "Gheorghe Lazăr"***, și la polul opus, dintre ***școlile cu cele mai mici medii, 4 sunt situate la extremitatea Sectorului 5, în cartierul Ferentari*** - *Școala Gimnazială Nr. 125, Școala Gimnazială "George Călinescu", Școala Gimnazială "Petrache Poenaru"* și *Școala Gimnazială Nr. 134*.

În ceea ce privește promovabilitatea la **examenul național de bacalaureat a elevilor din Sectorul 5 în anul școlar 2021-2022, majoritatea liceelor au obținut un scor total sub 5 din cauza promovabilității și mediei scăzute a notelor obținute, cu excepția elevilor de la *Colegiul Național "Gheorghe Lazăr" cu promovabilitate de 100%***. Pe lângă unele licee teoretice, toate liceele tehnice și tehnologice sunt cuprinse în această categorie, fapt ce reclamă necesitatea unor acțiuni susținute de creștere a actului educațional în cadrul acestui tip de învățământ.

Numărul elevilor din învățământul tehnic a suferit un declin considerabil în perioada 2012 – prezent. Din cauza calității slabe a actului educațional, majoritatea liceelor tehnice au o promovabilitate foarte redusă, de la sub 50% până la 4%, astfel încât nu reprezintă o alternativă viabilă la învățământul teoretic. Deși la nivel național se fac eforturi pentru creșterea performanței în cadrul acestor unități de învățământ, rezultatele nu sunt dintre cele mai bune. Municipiul București poate da startul în revitalizarea liceelor cu profil tehnic la nivel național, prin crearea unor modele de bună practică.

Dezvoltarea învățământului tehnic poate fi un punct forte al capitalei, mai ales datorită faptului că aceasta absoarbe printre cei mai mulți tehnicieni și specialiști din domeniul tehnic (locul I la nivel național), conform *"Studiului privind dinamica pieței muncii la nivelul principalelor industrii angajatoare din România în perioada 2016-2017"* realizat de *Patronatul Investitorilor Autohtoni – PIAROM*.

De asemenea, se remarcă faptul că mediul în care funcționează unitățile de învățământ este relativ eterogen, ceea ce înseamnă că și resursele disponibile sunt eterogene. Unele școli funcționează în comunități în care acționează factori de risc precum sărăcia, șomajul, nivelul scăzut de educație, lipsa resurselor materiale, iar eforturile pe care acestea trebuie să le depună în vederea obținerii de performanțe sunt mult mai mari decât în cazul școlilor care funcționează în comunități cu nivel economic, cultural și educațional ridicat.

Pentru promovarea învățământului de performanță în Sectorul 5 al Municipiului București se va urmări în continuare:

- ✓ *Derularea activităților complexe desfășurate cu elevii performeri prin participarea la pregătirea în unitățile școlare din care provin și în centrele de excelență în scopul participării la olimpiadele și concursurile școlare din anul 2021 – 2022.*

- ✓ *Intensificarea parteneriatelor cu edituri, instituții de artă și cultură cu scopul de a asigura o bază materială solidă de pregătire a tinerilor înalt abilitați și cu interes sporit pentru studiul aprofundat;*
- ✓ *Organizarea unor cursuri de formare continuă pentru profesorii cooptați în activitățile specifice în colaborare cu instituțiile abilitate: Casa Corpului Didactic București, instituții de învățământ superior, organizații non-gurvernamentale etc.;*
- ✓ *Popularizarea rezultatelor obținute de elevii Sectorului 5, cât și a creațiilor științifico-artistice ale acestora, realizate cu prilejul manifestărilor locale prin: reviste, expoziții, colocvii, manifestări omagiale, acordare de distincții.*

Unul dintre cei mai importanți indicatori ai eficienței unui sistem de învățământ este *rata abandonului școlar*. Aceasta relevă puterea sistemului școlar de a cuprinde și menține elevii în interiorul său, de a le asigura accesul și suportul pentru finalizarea cel puțin a nivelului școlar obligatoriu.

Abandonul școlar reprezintă conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii actului de studii început.

Părăsirea sistemului educativ înaintea obținerii unui certificat de studii este un fenomen cu implicații grave asupra dezvoltării personale a elevilor și a șanselor lor de integrare socială și profesională, care duce la reducerea oportunităților de angajare și la creșterea probabilității șomajului, a sărăciei și a excluziunii sociale.

Efectele negative ale abandonului școlar se reflecta atât în plan psihologic individual conducând la o alterare a imaginii de sine a elevului în cauză, care-și va pierde tot mai mult încrederea în propriile posibilități, cât și în plan social inducând marginalizarea socială a acestuia prin limitarea dreptului sau la o calificare profesională autentică și la exercitarea unor roluri sociale valorizante pentru personalitatea sa.

Numărul copiilor aflați în situații de risc de abandon școlar/ rata abandonului școlar (%) în Sectorul 5, în perioada 2021-2022:

- ♦ ***Învățământ preșcolar**: 0 copii / 0%*
- ♦ ***Învățământ primar și gimnazial:***
  - *Școala Gimnazială nr.136 – 78 elevi / 18,71%;*
  - *Școala Gimnazială "I.C. Brătianu" – 12 elevi / 1,94%;*
  - *Școala Gimnazială nr.134 – 12 elevi / 3,63%;*
  - *Școala Gimnazială nr.135 – 11 elevi / 1,62%;*
  - *Școala Gimnazială nr.144 – 8 elevi / 1,71%;*
  - *Școala Gimnazială nr.131 – 7 elevi / 0,73%;*
  - *Școala Gimnazială "Petrache Poenaru" – 6 elevi / 1,54%;*
  - *Școala Gimnazială "Grigore Tocilescu" – 5 elevi / 1,57%;*

- *Școala Gimnazială nr.103 – 5 elevi / 1,23%;*
- *Școala Gimnazială nr.115 – 4 elevi / 0,75%;*
- *Școala Gimnazială "George Călinescu" – 4 elevi / 0,68%;*
- *Școala Gimnazială nr.135 – 1 elevi / 0,06%;*

- ***Învățământ secundar ciclul 2** (liceal și profesional): 0%*
- ***Învățământ postliceal și de maiștri:** 0%.*

La originea abandonului școlar se asociază de cele mai multe ori două sau mai multe **cauze**, care reprezintă factori perturbatori cu impact important asupra activității didactice a elevilor. Corelația acestor factori constituie mediu favorizant pentru abandonul școlar.

La nivelul factorilor școlari, datele anchetei au demonstrat că **rezultatele școlare slabe reprezintă o premisă importantă a riscului de abandon școlar**. Eșecurile repetate, incapacitatea elevilor de a atinge standarde minimale de performanță devin o sursă a atitudinilor de respingere a școlii care conduc la scăderea interesului elevului față de activitatea școlară, repetenția fiind o cauză a abandonului școlar.

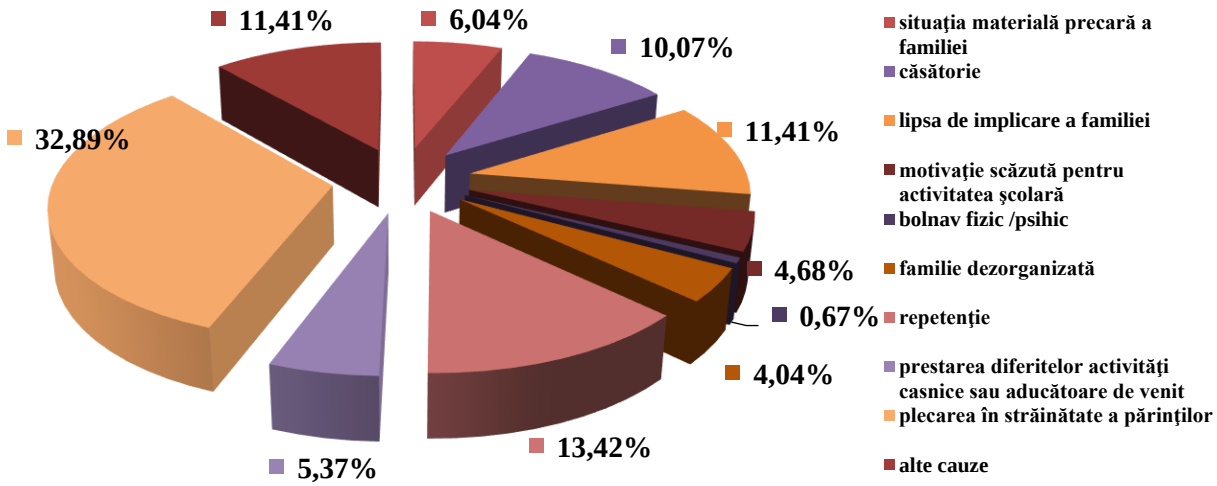

Așa cum rezultă din concluziile anterioare, **familia și școala sunt principalii agenți de socializare pentru copil**, de aceea împreună pot acționa pentru prevenirea și diminuarea absenteismului/abandonului și integrării copiilor care s-au confruntat la un moment dat cu astfel de probleme. Abandonul școlar are implicații majore asupra dezvoltării personale a individului și consecințe pe termen scurt, mediu și lung asupra dezvoltării resurselor umane, a dezvoltării comunităților în general.

Abandonul școlar rămâne o preocupare a sistemului educațional, indiferent de nivelul de educație.

În concluzie, **obiectivele strategice pe care trebuie să le aibă în vedere autoritățile locale din Sector 5 București, în colaborare cu *Inspectoratul Școlar Municipal București*, vizează**:

- *stimularea cuprinderii într-o formă de şcolarizare a tuturor copiilor din cartierele Sectorului 5;*
- *îmbunătățirea condițiilor de educație a elevilor prin modernizarea/reabilitarea clădirilor și echiparea infrastructurii educaționale;*
- *formarea continuă a cadrelor didactice şi resurselor umane din unitățile de învățământ;*
- *creşterea ratei de participare la educație şi asigurarea egalității şanselor;*
- *îmbunătățirea ratei succesului pentru elevi;*
- *orientarea şi desfăşurarea activității de formare continuă şi de perfecționare;*
- *fundamentarea ofertei educaționale pe baza nevoilor de dezvoltare personală a elevilor şi armonizarea acesteia cu evoluția continuă a pieței muncii;*
- *optimizarea relației şcoală–comunitate şi a parteneriatului internațional;*
- *modernizarea învățământului profesional şi tehnic.*

Așa cum se evidențiază și în Raportul de Țară pentru România 2020[167] *calitatea învățământului reprezintă o provocare importantă ținând cont de faptul că România înregistrează unul dintre cele mai scăzute niveluri ale cheltuielilor în educație în raport cu celelalte state europene. Toate acestea se reflectă în nivelul de instruire scăzut în ceea ce privește competențele de bază și cele digitale precum și în gradul redus de integrare a absolvenților pe piața forței de muncă.*

5.1.4. EGALITATEA DE ȘANSE - ÎNVĂȚĂMÂNTUL PENTRU COPII CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

Analiza obiectivă a stării învățământului special și special integrat în anul școlar 2020-2021 evidențiază preocupări majore pentru a asigura copiilor/tinerilor/elevilor cuprinși în acest tip de educație – fie în învățământul special, fie în învățământul de masă – un anume tip de educație, adaptat la posibilitățile lor de învățare, mergându-se până la diferențiere și individualizare.

În școlile speciale cadrele didactice sunt majoritar calificate ceea ce a facilitat creșterea calității activității la clasă și individualizarea intervenției în cazul copiilor cu cerințe educative speciale.

Țintele strategice ale învățământului special se referă la următoarele aspecte:

[167] *Sursa: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2020-european_semester_country-report-romania_ro.pdf*

- *inițierea demersurilor necesare pentru organizarea unui spațiu cu dotări corespunzatoare care să permită desfășurarea activităților specifice funcționării centrelor specializate;*
- *creșterea semnificativă a numărului de copii/tineri cuprinși și menținuți în sistemul de învățământ preșcolar și obligatoriu, indiferent de particularitățile lor psihoindividuale și sociale;*
- *asigurarea suporturilor suplimentare (resurse umane – specialiști și materiale) necesare desfășurării educației de calitate în funcție de potențialul bio-psiho-social al fiecărui copil/tânăr;*
- *informarea, consilierea și formarea cadrelor didactice în spiritul schimbării mentalității și al îmbunătățirii activității didactico-educative incluzive;*
- *furnizarea de consultanță școlilor bucureștene prin specialiști cu competențe în diferite domenii de activitate (mediere școlară, servicii de asistență educațională de sprijin, evaluare psihologică, consiliere psihopedagogică, servicii de terapie logopedică);*
- *producerea și furnizarea de materiale educaționale necesare factorilor educaționali;*
- *facilitarea accesului la educație al tuturor copiilor și tinerilor din cadrul comunității prin diferite servicii de asistență educațională și terapeutică (consiliere și sprijin educațional, terapii specifice, mediere școlară);*
- *creșterea nivelului de implicare a părinților în activități specifice unei relații eficiente: școală – familie – comunitate, ca bază a adaptării școlare și integrării sociale a copiilor/tinerilor.*

5.1.5. FORMAREA PROFESIONALĂ ȘI ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCURSUL VIEȚII

Promovarea principiului educației permanente reprezintă pentru România o direcție de acțiune prioritară, dată fiind serioasa ramânere în urmă în privința participarii la diferite forme de calificare, recalificare, specializare sau perfecționare profesională (de peste 5 ori sub media UE), ca si de dezvoltare socială și personală.

Preocuparile în acest domeniu sunt esențiale pentru dezvoltarea personală, civică și socială, precum și din perspectiva șanselor de obținere a unui loc de munca mai bine remunerat prin valorificarea rezultatelor învățării dobândite, de la educația timpurie pâna la studiile post-universitare și alte forme de educație a adulților în contexte formale cât și non-formale sau informale [168].

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 prezintă situația *Eurostat* din anul 2019 care relevă faptul că doar 1,3% dintre persoanele ocupate cu vârsta cuprinsă între 25 și 64 de ani au urmat o formă de învățământ sau de formare profesională, în ultimele patru luni, în timp ce media europeană se situează la aproximativ 10,8%. O explicație

[168] *Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030*

posibilă este aceea că încă nu există tradiția de a oferi angajaților posibilitatea de formare și/sau dezvoltare a unor abilități, precum cele de operare pe computer. Aceeași sursă menționează că, dacă la nivel european 22% dintre firmele cu cel puțin 10 angajați le oferă acestora cursuri de dezvoltare a abilităților de operare pe computer și internet (TIC), în România acest fenomen se întâlnește în doar 5% dintre firme, procent care situează România pe ultimul loc în UE. În cazul întreprinderilor mari (cu peste 250 de angajați), la nivel european mai mult de două treimi dintre acestea oferă asemenea cursuri, în timp ce în România doar 28% [169].

Analiza demografică indică un declin general al populației, în mod deosebit pentru grupele tinere de vârstă, însoțit de îmbătrânirea populației:

- **Scăderile înregistrate în ultimii ani la populația cu vârsta între 0-14,** dar și scăderile prognozate pentru populația de vârstă școlară, la toate grupele de vârstă, la orizontul anului 2030, impun optimizarea ofertei de formare profesională inițială prin:
  - *concentrarea pregătirii în școli identificate ca viabile din punct de vedere al potențialului local și zonal de dezvoltare socio-economică;*
  - *eliminarea paralelismului nejustificat în oferta de formare profesională inițială pentru școli apropiate;*
  - *diversificarea ofertelor de formare profesională inițială a școlilor pentru a acoperi nevoile locale și regionale;*
  - *colaborarea școlilor în cadrul rețelelor de școli pentru utilizarea eficientă a resurselor și acoperirea teritorială a nevoilor de educație și formare profesională inițială.*
- **Creșterea previzionată a populației cu vârsta de 65 de ani și peste,** apreciem că va conduce la sporirea nevoilor din domeniul asistenței sociale și medicale, învățământul fiind chemat să răspundă prin oferta de formare la această realitate, atât prin planurile de școlarizare cât și prin curriculum adaptat;
- **Ponderea mare a populației cu vârsta între 30-64 ani** va conduce la o creștere a nevoilor de formare continuă. Acest fapt reprezintă o importantă oportunitate pentru unitățile școlar interesate în compensarea diminuării populației școlare.

Structura populației pe nivele de educație arată nevoia ca atât școala cât și factorii responsabili să acționeze pentru **crearea condițiilor și a motivației în deplină egalitate a șanselor pentru continuarea studiilor** de către absolvenții de învățământ primar și gimnazial diminuând în acest fel procentul de populație cu nivel de pregătire primar, gimnazial sau fără școală absolvită. În același sens, apreciem că școlii îi revine o importantă sarcină de a aborda

[169] *Sursa: https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=sdg_04_60&plugin=1 https://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training/data/main-tables*

forme de învățământ pentru adulți în condițiile în care cerințele pieței muncii vor afecta și mai mult categoriile de populație cu nivel scăzut de educație. **Ponderea mare a populației cu vârsta școlară din mediul rural** ridică problema adaptării rețelei școlare de formare profesională inițială și a adoptării unor măsuri eficiente pentru asigurarea accesului acestei categorii de populație școlară la educație și formare profesională, cu asigurarea egalității șanselor. Oferta de formare profesională inițială a școlilor va trebui să susțină valorizarea patrimoniului cultural specific și a resurselor naturale din mediul rural. De asemenea, **diversitatea etnică** caracteristică regiunii impune soluții pentru asigurarea accesului la educație și formare profesională și sprijinirea grupurilor etnice defavorizate, în special pentru populația romă. Și **preponderența populației feminine**, inclusiv la categoria de vârstă 0-14 ani, are implicații în structura ofertei de formare inițială. Este necesară adaptarea ofertei prin calificări specifice atât populației școlare de sex masculin cât și feminin. **Decalajele privind nivelul de educație în mediul rural față de urban** - obligă la: măsuri sistemice pentru creșterea generală a calității învățământului rural; asigurarea accesului egal la educație în condiții de calitate; măsuri de sprijin pentru continuarea studiilor de către elevii din mediul rural și din categorii defavorizate economic și social.

Din analiza profilului economic se poate aprecia că domeniile de formare profesională inițială prioritare sunt: comerț, turism și alimentație, construcții și industria prelucrătoare. Adaptarea formării profesionale inițiale la schimbările tehnologice și organizaționale din economie impun o serie de direcții de acțiune:

- *adaptări ale curriculum-ului în dezvoltare locală realizate în parteneriat cu agenții economici;*
- *dezvoltarea parteneriatului cu agenții economici pentru asigurarea condițiilor de desfășurare a instruirii practice și dezvoltarea formării continue a cadrelor didactice prin stagii la agenți economici;*
- *asigurarea îndeplinirii standardelor de pregătire profesională prin implementarea sistemului de asigurare a calității în educație și formare profesională;*
- *asigurarea unei pregătiri de bază largi cu competențe tehnice generale solide;*
- *promovarea învățării pe tot parcursul întregii vieți,*
- *adaptarea ofertei de formare profesională inițială la tendințele de dezvoltare economică.*

Deschiderea pieței muncii din întreaga Uniune Europeană, are ca efecte, **datorită migrației externe, un important deficit de forță de muncă**. Se impun măsuri de creștere a atractivității locurilor de muncă și de stimulare a angajării proaspeților absolvenți de învățământ profesional și tehnic, măsuri la care să contribuie toți factorii de la nivel național și local.

Rata ridicată a șomajului și mai ales șomajul ridicat al tinerilor și șomajul de lungă durată obligă sistemul de învățământ profesional și tehnic la:

- *anticiparea nevoilor de calificare și adaptarea ofertei la nevoile pieței muncii;*
- *acțiuni sistematice de informare, orientare și consiliere a elevilor;*

- *abordarea integrată a formării profesionale inițiale și continue, din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți;*
- *implicarea în programele de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă, în special în cele privind oferirea unei noi calificări tinerilor care nu și-au găsit un loc de muncă după absolvirea școlii;*
- *parteneriate active cu agenții economici, Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă, autorități și alte organizații care pot contribui la integrarea socioprofesională a absolvenților;*
- *prioritate permanentă a managementului școlar.*

Participarea scăzută a forței de muncă în programe de formare continuă oferă școlilor oportunitatea unei implicării active ca furnizori de formare pentru adulți, având în vedere:

- *creșterea nivelului de calificare a capitalului uman și formarea de noi competențe pentru adaptarea la schimbările tehnologice și organizaționale din întreprinderi;*
- *adecvarea calificării cu locul de muncă;*
- *reconversia profesională în funcție de nevoile pieței muncii;*
- *recunoașterea și valorificarea în experienței profesionale și a competențelor dobândite pe cale formală și informală;*
- *diversificarea ofertei de formare și adaptarea la nevoile grupurilor țintă: ex. programe de formare la distanță, consultanță, etc.*

Evoluțiile sectoriale în plan ocupațional, analizele și prognozele privind evoluția cererii și ofertei de forță de muncă trebuiesc avute în vedere pentru:

- *planificarea strategică pe termen lung a ofertei de calificare, corelată la toate nivelurile decizionale: regional (PRAI), județean (PLAI), unitate școlară (PAS);*
- *identificarea și eliminarea unor dezechilibre între planurile de școlarizare și nevoile de calificare;*
- *planurile de școlarizare trebuie să reflecte ponderea crescută a serviciilor, nevoile în creștere în construcții, calificările necesare ramurilor industriale cu potențial competitiv (cu accent pe creșterea nivelului de calificare și noile tehnologii), prioritățile strategice sectoriale pentru agricultură și dezvoltarea rurală.*

Ponderea importantă a populației ocupate în educație în prezent și impactul reducerilor de activitate pe fondul reducerii populației școlare obligă la identificarea și planificarea unor măsuri adecvate (mobilitate în cadrul sistemului, reconversie profesională, etc.). Valorile ratei nete și a gradul de cuprindere în educație conduc la recomandarea adoptării unor măsuri de creștere a accesului la educație, în special pentru elevii din mediul rural și pentru cei din grupuri defavorizate, cu accent pe populația roma;

Situația bazei materiale a unităților școlare reprezintă o problemă prioritară, din perspectiva normelor obligatorii de siguranța, igienă și confort ale elevilor, standardelor de pregătire și exigențelor unui învățământ centrat pe elev. Se impune ca o necesitate realizarea unor programe de reabilitare și modernizare a infrastructurii (spații de curs, laboratoare,

ateliere, infrastructura de utilități) și de dotare cu echipamente de laborator și instruire practică.

Planificarea în învățământul profesional și tehnic va trebui să aibă în vederea stabilirea unor ținte măsurabile privind ratele de tranziție la următorul nivel de calificare, care să țină cont de politicile educaționale, finalitățile în plan ocupațional pe fiecare traseu și nivel de pregătire, dar și de specificul și interesele particulare ale grupului țintă. Un prim reper în calcularea acestor ținte îl reprezintă benchmark-urile adoptate de UE privind rata abandonului școlar timpuriu, respectiv rata de absolvire a învățământului secundar superior. **Abandonul școlar reprezintă motiv de îngrijorare** și în consecință, se recomandă: monitorizarea atentă a indicatorului (abandon școlar); eforturi conjugate pentru prevenirea abandonului în mod deosebit la învățământul profesional și în special în mediul rural, comunitățile dezavantajate, zonele afectate de migrarea populației, etc.

Nivelul scăzut al competențelor cheie, constatat încă de la intrarea în sistem, în special în ceea ce privește o parte din elevii din învățământul profesional - începând cu competențele de bază "tradiționale" (matematice, de comunicare, etc.) și continuând cu competențele de învățare, capacitatea de gândire critică și rezolvarea de probleme, de relaționare interpersonală, etc. - necesită din partea școlilor un efort sporit având în vedere: [170]

- *învățarea centrată pe elev, urmărirea și încurajarea progresului individual;*
- *programe remediale pentru elevii cu dificultăți de învățare (în special cei din categorii defavorizate);*
- *facilitarea unor trasee individualizate de formare, etc.*

Implicarea școlilor din învățământul profesional și tehnic în formarea adulților nu reflectă potențialul acestora. De menționat că România (și implicit regiunea) înregistrează cea mai scăzută rată de participare în formarea continuă a populației adulte. Școlile din ÎPT sunt chemate să contribuie activ la ținta adoptată ca benchmark de UE și să se implice activ în programele de *„A doua șansă"* (adresate prioritar grupurilor țintă dezavantajate, pentru ca, pe lângă completarea pregătirii generale, tinerii respectivi să primească și o calificare).

Într-un mediu concurențial tot mai pronunțat, **unitățile școlare vor trebui să pună accent pe calitate în formarea profesională**, certificată prin inserția socioprofesională a absolvenților. În acest context, este necesară dezvoltarea parteneriatului cu agenții economici pentru asigurarea unei pregătiri în concordanță cu nevoile acestora.

[170] *Sursa: Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) al Regiunii de Dezvoltare București-Ilfov 2016-2025*

5.2. SISTEMUL ȘI INFRASTRUCTURA SANITARĂ

Îmbunătățirea serviciilor și accesului la asistența medicală de calitate este esențială pentru funcționarea unei societăți durabile centrate pe pacient și prevenție. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viață sănătos și proactiv, favorizarea activităților sociale și prevenția și educația medicală. Abordarea sănătății și bunăstării populației trebuie să includă și abordarea bolilor psihice și a dizabilităților.

ODD 3 – Sănătate și Bunăstare - al Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 are în vedere *reducerea ratei mortalității materne și infantile, diminuarea incidenței îmbolnăvirilor de boli infecțioase și cronice, respectiv prevenirea și tratarea abuzului de substanțe nocive și a bolilor mintale, precum și atingerea țintelor propuse pentru anul 2030.*

România prezintă unele particularități specifice în context european din punct de vedere al sănătății populației. Pe de o parte, la indicatorul privind incidența bolilor cardio-vasculare, cancerului sau diabetului, cifrele, deși în creștere, sunt comparabile cu cele din țările dezvoltate, pe de altă parte, la indicatorul privind rata unor boli infecțioase, tuberculoză sau unele boli cu transmisie sexuală (așa-numitele boli ale sărăciei, specifice unor grupuri sociale defavorizate) cifrele constatate în România se apropie mai mult de cele înregistrate în țările în curs de dezvoltare. Presiunea asupra sistemului medical este accentuată și de fenomenul de îmbătrânire a populației, ca rezultat al unor tendințe demografice nefavorabile (scăderea natalității și emigrarea unei părți însemnate din populația activă, aflată la vârsta reproducerii).

România este prinsă într-un proces de schimbare majoră la fel ca în cele mai multe țări din Europa Centrală, sistemul de sănătate din țară fiind subiect de dezbateri aprinse cu privire la direcția reformei în domeniul sănătății, care ar putea avea în vedere printre altele:

- ✓ *mai bună gestionare a finanțelor publice în spitale;*
- ✓ *o mai bună disciplină la nivelul spitalelor;*
- ✓ *stimularea mai bună a spitalelor;*
- ✓ *întărirea mecanismelor de raportare și control;*
- ✓ *introducerea sistemului de coplată a pacientului direct către furnizorul de asistență;*
- ✓ *monitorizarea arieratelor în sectorul sănătate.*

În completarea acestor obiective, ***Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030*** stabilește direcțiile principale de acțiune pentru însușirea și aplicarea principiilor dezvoltării durabile în perioada imediat următoare, cea mai importantă

fiind *"Modernizarea accelerată a sistemelor de educație și formare profesională și de sănătate publică, ținând seama de evoluțiile demografice nefavorabile și de impactul acestora asupra pieței muncii."*

Dacă ***Orizontul 2020*** a stabilit ca **obiectiv național** *"Atingerea unor parametri apropiați de nivelul mediu actual al stării de sănătate a populației și al calității serviciilor medicale din celelalte state membre ale UE; integrarea aspectelor de sănătate și demografice în toate politicile publice ale României."*, în perspectiva ***Orizontului 2030*** se definește drept **obiectiv național** *"Alinierea deplină la nivelul mediu de performanță, inclusiv sub aspectul finanțării serviciilor de sănătate, al celorlalte state membre ale UE."*

În urma măsurilor legislative administrative și sociale întreprinse în ultimii ani, s-au realizat unele progrese în dezvoltarea de spitale, policlinici, laboratoare; stabilizarea personalului medical și paramedical, printr-o mai bună remunerare; modernizarea serviciilor de ambulanță și a intervențiilor de urgență; extinderea rețelei de asistență medicală și socială, cu accent pe segmentele vulnerabile sau defavorizate ale populației.

Continuarea reformei sistemului sanitar este strict necesară în scopul creșterii calității vieții și apropierii de indicatorii de sănătate și demografici ai țăriilor civilizate, în același timp cu scăderea patologiei specifice țărilor subdezvoltate.

5.2.1. ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE

În România există deosebiri semnificative ale situației numărului de unități sanitare între regiunile de dezvoltare și între mediul urban și rural. Astfel, în privința numărului de unități sanitare, ***Regiunea București-Ilfov* se situează pe locul I,** deținând **18,61% din totalul unităților sanitare la nivel național** (65.009). Numărul total de unități sanitare din Regiunea București-Ilfov era, în anul 2021, de **12.101 unități**, în creștere cu aproape 43,11% față de 2012.

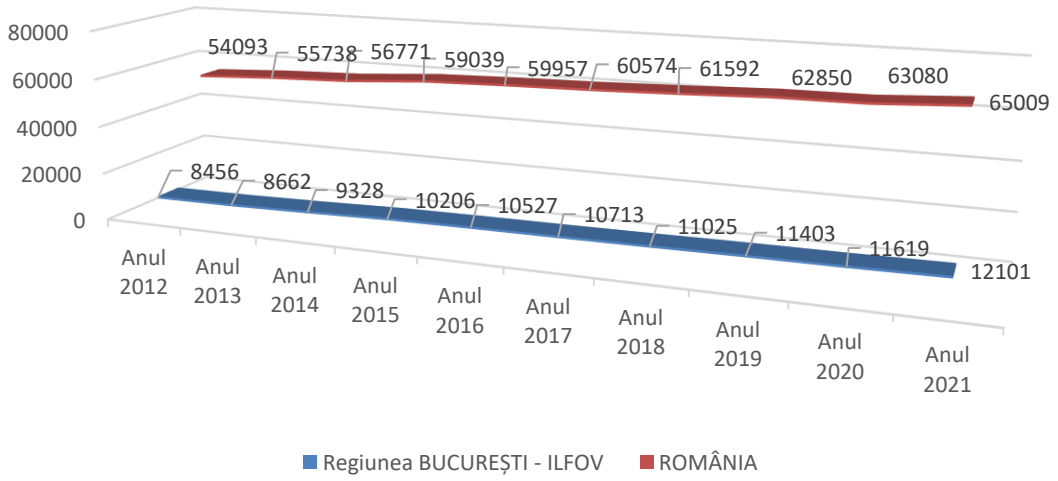

Fig. 5.11. Evoluția unităților sanitare la nivel național și regional [171]

Cele mai semnificative schimbări au fost reprezentate de creşterea față de anul 2012 cu 1.055 a numărului cabinetelor stomatologice independente, cu 530 a numărului laboratoarelor medicale, cu 897 a cabinetelor medicale de specialitate, cu 335 a cabinetelor medicale școlare și cu 305 a cabinetelor independente de medicină de familie. În paralel cu aceste creșteri, s-a înregistrat o diminuare semnificativă a numărului policlinicilor, cu 136 unități, ramânând astfel doar 10 policlinici în regiune.

Distribuția rețelei unităților sanitare în regiunea București-Ilfov pe forme de proprietate evidențiază o **scădere dramatică a unităților publice**, cu 1.187 unități în minus pe perioada anilor 2012 – 2021 și o creștere de peste 81% a unităților private, cu 4.832 unități sanitare în plus.

În ceea ce privește spitalele din regiune, se remarcă o scădere a numărului acestora cu 1 unitate (exclusiv unități private). De la 86 unități (54 publice și 32 private) în anul 2012, la 85 unități (54 publice și 31 private) în anul 2021. Comparând cu situația din celelalte regiuni de dezvoltare, **București-Ilfov deține cel mai mare număr de spitale atât publice cât și private (15,9% din totalul național** – anul 2021).

În anul 2021, la nivelul regiunii București-Ilfov, serviciile medicale erau asigurate de un număr de **17.012 de medici, 4.464 medici stomatologi, 5.132 farmaciști și 25.802 cadre sanitare medii**. Comparativ cu anul 2012, se observa o creștere de aprox. 40% a numărului de medici, cu aprox. 70% a stomatologilor, cu 20% a farmaciștilor și cu 43% a personalului mediu sanitar.

Tab. 5.5. Personalul medical în Regiunea București-Ilfov în anul 2021 [172]

	Medici	Din care: Medici de familie	Nr. Medici la 1000 locuitori	Stomatologi	Farmaciști	Personal sanitar mediu
Regiunea București-Ilfov	17.012	2.191	6,45	4.464	5.132	25.802
Municipiul București	15.982	1.991	7,38	4.214	4.819	24.167
Județul Ilfov	1.030	200	2,17	250	313	1.635

Din analiza tabelară se poate observa că **94% din totalul personalului medico-sanitar își desfășoară activitatea în Municipiul București** .

Asistența medicală primară, asigurată prin rețeaua de cabinete medicale de familie, reprezintă primul contact al populației cu sistemul sanitar, atât pentru diagnosticarea şi

[171] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*
[172] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

tratarea unor boli, cât şi pentru realizarea examenelor medicale preventive. Astfel, din punct de vedere al numărului cabinetelor medicale de familie raportate la populația localităților din regiune în anul 2021, se constata că un cabinet de medicină de familie are în medie 2.600 de persoane înscrise pentru servicii medicale de bază. La nivelul municipiului București unui cabinet de medicină de familie îi revin în medie 1.700 persoane, iar la nivelul județului Ilfov disparitățile sunt considerabile prin prisma faptului că sunt localități în care există un număr infim de mic de cabinete raportate la populația rezidentă (ca de exemplu Comuna Berceni și Orașul Pantelimon).

Conform ***Raportului de țară pe 2019 al Comisiei Europene***, sistemul de sănătate se confruntă cu numeroase provocări. Finanțarea redusă și utilizarea ineficientă a resurselor publice limitează**e**ficacitatea sistemului de sănătate. Migrarea în continuare a forței de muncă din acest domeniu**a** condus la un **deficit considerabil de medici și de asistente medicale.** Infrastructura sistemului**ui** de sănătate și prevalența plăților informale constituie în continuare motive de îngrijorare.

De asemenea, persoanele care locuiesc în zonele rurale și grupurile **vulnerabile au acces limitat la serviciile de asistență medicală**, ceea ce, la rândul său, are un impact negativ asupra stării de sănătate a populației. Înființarea centrelor de asistență medicală de proximitate a întârziat și mai mult, limitând astfel perspectivele de trecere la serviciile de îngrijire medicală ambulatorie.

În domeniul sănătății, Municipiul București se caracterizează prin indicatori foarte buni comparativ cu majoritatea localităților țării. Astfel, la nivelul Capitalei, din cele **10.884 unități sanitare**, cel mai mare număr este reprezentat de **cabinetele stomatologice – 3.316** (3.314 în proprietate privată), **cabinetele medicale de specialitate (2.168** în proprietate privată), urmate de **cabinetele medicale de familie – 1.370** (1.368 în proprietate privată), **laboratoare medicale – 1.041** (395 în proprietate publică și 646 în proprietate privată), **farmacii - 918** (59 în proprietate publică și 859 în proprietate privată), **centre medicale de specialitate (549** în proprietate privată), **centre medicale școlare (464** în proprietate publică), **spitale - 76** (50 în proprietate publică și 26 în proprietate privată), **ambulatorii integrate spitalului – 44, ambulatorii de specialitate – 31** (6 în proprietate publică și 25 în proprietate privată).

În același timp policlinicile (9), centrele de sănătate mintală (7), centrele de dializă (7), dispensarele medicale (6), centrele de sanatate (2) centrele de transfuzii (3) sunt foarte slab reprezentate. [173]

Dintre spitalele publice, cele mai multe (23) sunt subordonate *Ministerului Sănătății*, 19 sunt gestionate de *Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București (ASSMB)* și 9 spitale aparțin altor ministere sau instituții ale administrației publice.

[173] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Tab. 5.6. Distribuția publice în funcție de subordonare și sectorul unde se află (număr) [174]

	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	București
PMB / ASSMB	4	7	3	2	1	2	19
Ministerul Sănătății	6	7	1	5	4	0	23
Alte ministere sau instituții	5	2	1	0	0	1	9
Total	15	16	5	7	5	3	51

După cum se observă în tabelul de mai sus, în sectoarele 1 și 2 există un efect de aglomerare atât a spitalelor publice, cât și a celor private, în timp ce, celelalte sectoare beneficiază de un număr considerabil mai mic de spitale publice și private. Dintre cele publice, în sectorul 3 predomină spitalele aflate în subordinea *PMB*, pe când în sectoarele 4 și 5 se află predominant spitale subordonate *Ministerului Sănătății*. În sectorul 6, funcționează doar 3 spitale publice, dintre care două sunt administrate de *PMB*. Analiza specialităților disponibile în unitățile spitalicești publice arată că majoritatea spitalelor au specialități diverse. În concordanță cu concentrarea spitalelor în sectoarele 1 și 2, specialitățile medicale urmează aceeași tendință, deși sunt disponibile în majoritatea sectoarelor. Doar câteva specialități, precum *neurologia, neuropsihiatria, pediatria, ortopedia, geriatria, îngrijirile paliative sau endocrinologia pediatrică* se distribuie diferit în teritoriu, fiind bine reprezentate și în spitalele din sectorul 4 (nu doar în cele din sectoarele 1 sau 2).

Rețeaua de unități sanitare din municipiul București se confruntă, cel puțin parțial, cu provocările de la nivel național legate de infrastructura de sănătate, precum:

- ✓ *rețea de spitale cu structură pavilionară, fragmentată, care necesită transferul cu ambulanța;*
- ✓ *infrastructură concepută și construită în urmă cu 50-60 de ani sau mai mult, unele cu risc seismic, care necesită reparații și renovări frecvente;*
- ✓ *spitale sau centre medicale în clădiri monument istorice care au costurile asociate de reparații/ renovare foarte ridicate, sau în clădiri cu spații improprii pentru plasarea unor echipamente medicale de nouă generație (ex: aparatura modernă RMN/CT nu poate fi introdusă din cauza structurii vechi a clădirii, a camerelor mici, etc.);*
- ✓ *infrastructură fără facilități de acces fizic adecvate persoanelor cu dizabilități. În special clădirile monument istoric sunt greu de accesibilizat deoarece pentru a construi rampe de acces pentru persoanele cu dizabilități sau pentru tărgi este necesară avizarea de către Ministerul Culturii, fiind necesare multe expertize și foarte multe documente care necesită mult timp;*

[174] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, 2021-2030*

- ✓ *lipsa unui buget adecvat pentru a permite întreținerea corespunzătoare a infrastructurii existente și pentru a opera modificările frecvente impuse prin legislație.*

Astfel, în București, ca de altfel la nivelul întregii țări, *"adaptarea infrastructurii la nevoia de servicii medicale actuală (boli netransmisibile, acumularea problemelor de sănătate, complexe de comorbiditate, existența tehnologiilor complexe etc.) este în multe cazuri imposibilă sau mult mai costisitoare decât construirea unor clădiri noi pentru a consolida activitățile în anumite spitale."* [175] Toate aceste probleme fac dificilă realizarea unor circuite intraspitalicești eficiente, cresc riscurile de infecții pentru pacienți și personalul medical și, mai general, scad calitatea serviciilor de sănătate furnizate.

Cu toate acestea, spre deosebire de restul țării, municipiul București se caracterizează prin indicatori net superiori d.pd.v. al stării de sănătate, datorită accesibilității populației la serviciile medicale, datorită nivelului de trai crescut al locuitorilor orașului comparativ cu populația altor zone/regiuni din România, precum și datorită implicării autorităților locale în rezolvarea problemelor populației Capitalei.

Accesul la serviciile de sănătate, alături de aspecte socio-economice, culturale sau de mediu reprezintă elemente ce influențează starea de sănătate a populației. Calitatea serviciilor sanitare este condiționată de infrastructura specifică, de numărul personalului specializat, dar și de nivelul de salarizare din domeniu. Accesul la serviciile medicale este inegal ca urmare a diferențelor economice (costul tratamentului și al transportului), de așezare geografică (distanța față de unitățile medicale) și de calitate a serviciilor sanitare.

La toate acestea se mai adaugă și **indicatorii stării de sănătate,** care sunt esențiali pentru elaborarea strategiilor și politicilor destinate să îmbunătățească sănătatea europenilor și să asigure monitorizarea punerii lor în aplicare. În acest sens, *Comisia Europeană* publică periodic diverse serii de indicatori de sănătate bazați pe date fiabile și comparabile.

Și la nivel național există o preocupare majoră în identificarea diferențelor dintre România și statele membre UE în privința indicatorilor stării de sănătate și a determinanților acesteia. Astfel, potrivit documentului - realizat de Ministerul Sănătății în anul 2020 – *"Raport Național privind Starea de Sănătate a Populației României "* **indicatorii privind sănătatea populației** și activitatea rețelei sanitare (cadrul metodologic al analizei) **sunt** grupați astfel:

- ***Indicatori demografici:*** *populația, natalitatea, sporul natural al populației, fertilitatea, mortalitatea, mortalitatea infantilă, ș.a.m.d.;*
- ***Indicatori de morbiditate și mortalitate;***
- ***Indicatori privind determinanții sănătății;***
- ***Indicatori privind resursele și activitatea rețelei sanitare.***

[175] *Sursa: https://www.national.ro/social/ministerul-sanatatii-risc-crescut-de-infectii-in-spitale-757391.html*

În ceea ce privește indicatorii demografici, aceștia au fost analizați pe larg în *Capitolul 2.5. Profilul Demografic* atât la nivel regional, cât și la nivelul Municipiului București și mai ales la nivelul Sectorului 5 București, aici doar punctăm concluziile trase.

Structura populației pe grupe de vârstă din Sectorul 5 al Municipiului București relevă o pondere ridicată a populației adulte (63,82%), o pondere mai mică (22,19%) a populației vârstnice și o pondere și mai mică a populației tinere (13,99%). Astfel, se remarcă faptul că **Sectorul 5 înregistrează cel mai mare procent de tineri, cel mai mic procent de vârstnici și cel mai mic efectiv de pensionari la nivelul capitalei, rezultând o rată de dependență a persoanelor în vârstă de doar 34,77%.**

Natalitatea este elementul dinamic, activ al bilanțului natural și cunoaște o mai mare variabilitate în spațiu și timp, întrucât poate fi mai ușor de controlat și de influențat decât mortalitatea. În perioada 2015-2021, **la nivelul Sectorului 5 s-a constatat o tendință de scădere a numărului de născuți vii începând cu anul 2018 și o creștere continuă a mortalității** pe toată perioada de analiză, ceea ce implică un **spor natural pozitiv între anii 2016 – 2018,** pentru ca **ulterior sporul natural să devină negativ**.

Rata fertilității la nivel local se menține la o cotă scăzută în raport cu alte capitale europene, media fiind de 1,4 copii/femeie, față de o rată de 2,1 copii/femeie necesară pentru înlocuirea naturală a populației.

În ceea ce privește indicatorul ***mortalitate***, s-a constatat o **creștere continuă a mortalității pe toată perioada de analiză la nivelul Sectorului 5.** Aceste creșteri ale indicatorului pot fi explicate prin creșterea ponderii persoanelor vârstnice de la an la an, dar și prin scăderea numărului populației, datorită fenomenului de migrație.

Principalele cinci cauze de deces la nivelul populației din zona analizată se suprapun peste cauzele de deces de la nivelul țării și anume: bolile cardiovasculare, tumorile, bolile respiratorii, bolile digestive, accidentele. Factorii de risc implicați în producerea acestor patologiii sunt: stilul de viață (alimentație necorespunzătoare, fumat, stress, sedentarism), adresabilitatea scăzută a populației la serviciile medicale în stadiile incipiente ale bolii, etc. Potrivit *Comisiei Europene*, factorii de risc comportamentali sunt răspândiți și reprezintă o amenințare serioasă la adresa sănătății populației. Alimentația deficitară și lipsa activității fizice sunt preocupări majore. Deși ratele de obezitate la adulți sunt printre cele mai scăzute din UE, nivelurile excesului de greutate și ale obezității în rândul copiilor au crescut semnificativ în ultimii ani. Peste 30% dintre bărbați fumează (dar procentul la femei este de numai 8%), iar fumatul regulat în rândul adolescenților se situează, de asemenea, la un nivel ridicat. Consumul de alcool este ridicat, 50% din bărbați consumand episodic alcool în exces în mod regulat.

La toate acestea mai trebuie adaugată și *rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE),* definită ca proporția persoanelor, din populația totală, aflate în cel puțin una din următoarele trei situații: *se află sub pragul sărăciei (de 60% din venitul median disponibil pe adult-echivalent); se află în stare de deprivare materială severă; trăiesc într-o gospodărie cu*

intensitate foarte redusă a muncii. **Rata riscului de sărăcie în România, respectiv rata riscului de sărăcie la copii, au fost în anul 2019 printre cele mai mari din UE**, cu o valoare de 31.2%, respectiv 35,8 %, valori mult mai mari decât media UE 28 de 21,4.

De asemenea, diferența dintre natalitate și mortalitate tinde să se mărească, această **valoare negativă a sporului natural reflectând o scădere naturală a populației**. Cu toate acestea, valoarea observată a sporului natural, s-ar putea să prezinte diferențe față de valoarea reală, întrucât numărul născuților vii înregistrați în Municipiul București/Sectorul 5 rezultă prin însumarea născuților vii ale căror mame au domiciliul stabil în municipiu și a născuților vii ale căror mame nu locuiesc în Capitală/Sector 5, ci în zonele învecinate orașului, dar care se adresează pentru naștere serviciilor medicale municipale (din cauza accesibilitatii scăzute la servicii specifice de obsetrică și neonatologie în localitățile județului Ilfov și nu numai).

În ceea ce privește ***speranța de viață la naștere*****,** în România a crescut cu mai mult de patru ani în perioada 2000-2017 (de la 71,2 ani la 75,3 ani), aceasta rămânând printre cele mai scăzute din Uniunea Europeană și cu aproape șase ani sub media UE, conform unui raport publicat de Comisia Europeană.

Totodată, există o disparitate de gen majoră, femeile trăind în medie cu șapte ani mai mult decât bărbații (71,7 ani comparativ cu 79,1 ani). Discrepanțele în rândul femeilor sunt mult mai puțin accentuate - aproximativ patru ani, o valoare aproximativ identică cu cea înregistrată pe teritoriul UE.

De asemenea, există inegalități pronunțate în ceea ce privește speranța de viață în funcție de nivelul de studii, în special pentru bărbați. Astfel, bărbați cu niveluri scăzute de studii la vârsta de 30 de ani trăiesc în medie cu 10 ani mai puțin decât cei cu studii superioare, valoare considerabil mai ridicată decat media UE de 7,6 ani.

Mortalitatea infantilă reprezintă un indicator specific de măsurare și descriere a stării de sănătate a copiilor și în același timp este considerat ca unul dintre cei mai sensibili indici ai nivelului de trai și stării de sănătate ai unei populații. **În cazul Sectorului 5, rata mortalității infantile este mai mare, deoarece aici este concentrată și multă populație de etnie romă.**

Conform aceluiași raport *"Romania - Profilul de țară din 2020 în ceea ce privește sănătatea"*, România are una dintre cele mai ridicate rate ale mortalității infantile din UE - 6,7 la 1.000 de născuți vii, comparativ cu media UE de 3,6 în 2017. Echipamentele medicale insuficiente si deficitul de medici pot contribui la explicarea acestei cifre. Nivelul mortalității infantile este fundamental controlat de către factori sociali, politici și economici, calitatea serviciilor medicale având un impact secundar. Astfel, declinul semnificativ al mortalității infantile este determinat atât de progresele înregistrate în ocrotirea sănătății, cât și în celelalte domenii ale vieții umane, cum ar fi: alimentația, igienizarea mediului de viață, producția de masă a medicamentelor, a vaccinurilor, educarea populație, etc.

Starea de sănătate este afectată de o mulțime de factori economici şi sociali, lista indicatorilor de sănătate fiind extinsă şi adaptată permanent de către *Organizația Mondială a Sănătății-OMS, Uniunea Europeană, etc.* în funcție de evoluția societății.

5.2.2. STRUCTURA ȘI EVOLUȚIA UNITĂȚILOR SANITARE

În Municipiul București există unități din rețeaua de sănătate de interes național, regional, municipal și local. Potrivit datelor *ASSMB, DSPMB* și *INS*, la nivelul Municipiului București au fost identificate un total de **168 unități medicale care oferă servicii medicale specializate, publice și private**, din care: **96 sunt unități publice** (*spitale, clinici, institute, maternități, alte instituții*) și **72 sunt private** (*spitale, clinici, centre medicale, maternități, alte unități*). Între aceste unități, sunt înregistrate **51 de spitale publice** și **21 de spitale private.** Dintre spitalele publice, cele mai multe (23) sunt subordonate *Ministerului Sănătății*, 19 sunt gestionate de *Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București (ASSMB)* și 9 spitale aparțin altor ministere sau instituții ale administrației publice.

Pe lângă aceste unități, rețeaua serviciilor medicale specializate din București cuprindea în 2021 - potrivit datelor *INS – Tempo Online* - și un număr de **549 centre medicale de specialitate și 2.168 cabinete medicale de specialitate**. Aceste două tipuri de unități sanitare au cunoscut o tendință continuă de răspândire și privatizare. Astfel, între 2012 și 2021, numărul de centre medicale de specialitate a crescut de aproape cinci ori, de la 121 la 549 centre (100% private), iar numărul de cabinete medicale de specialitate a crescut de aprox. două ori, de la 1.198 (dintre care 70% private) la 2.168 centre (100% private).

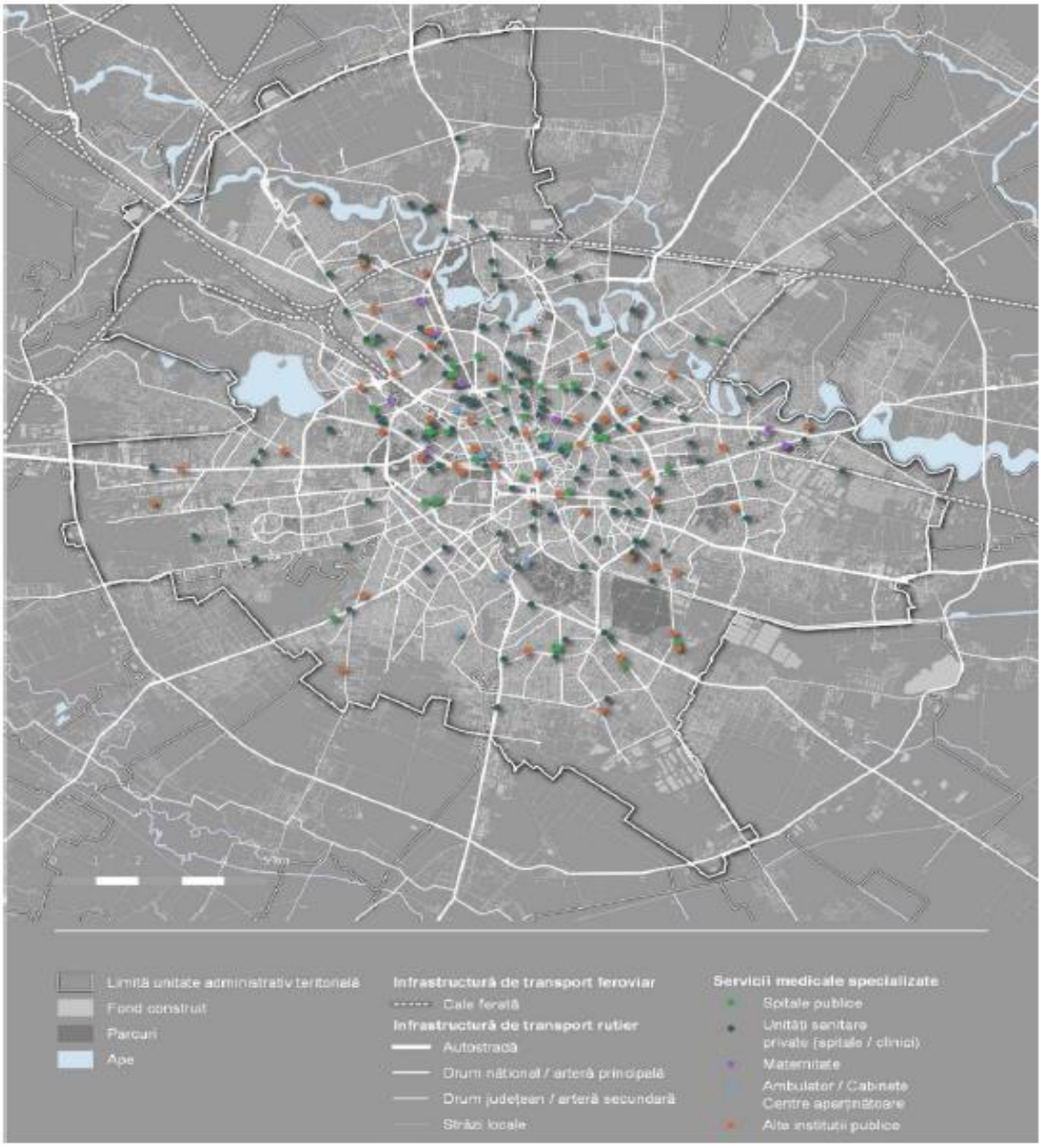

Fig. 5.12. Distribuția spațială, pe sectoare, a unităților sanitare din Municipiul București [176]

În ceea ce privește **personalul medical** la nivelul anului 2021, **în sectorul public** sunt 11.034 de medici și 408 medici de familie**, în sectorul privat** sunt 4.948 medici și 1.583 medici de familie. De asemenea, **în sectorul public** sunt înregistrați 914 farmaciști, 1.055 stomatologi, 16.828 angajați ca personal mediu sanitar și 3.581 alte tipuri de personal sanitar cu studii superioare, iar **în sectorul privat** 3.905 farmaciști, 3.159 stomatologi, 7.339 salariați personal mediu sanitar și 1.425 alte tipuri de personal sanitar cu studii superioare.

[176] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*

Starea de sănătate a populației este determinată pe de o parte de accesul la sănătate, dat de factorii genetici, de mediu, de dezvoltare economică sau socio-culturali, iar pe de altă parte de accesul la serviciile de sănătate, care depinde aproape în totalitate de infrastructura sanitară.

Situația completă a **unităților sanitare din Municipiul București, în anul 2021,** este prezentată în tabelul de mai jos:

Fig. 5.13. Structura și evoluția unităților sanitare proprietate publică din Municipiul București [177]

Categorii de unități sanitare	Forma de proprietate	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spitale	Proprietate publică	51	50	50	50	50	50	50
Ambulatorii de specialitate	Proprietate publică	7	8	7	6	6	6	6
Ambulatorii integrate spitalului	Proprietate publică	43	41	43	43	43	43	43
Dispensare medicale	Proprietate publică	6	6	6	6	6	6	6
Centre de sănătate mintală	Proprietate publică	13	7	7	7	7	7	7
Centre de diagnostic si tratament	Proprietate publică	5	5	5	4	4	4	4
Centre medicale de specialitate	Proprietate publică	1	1	1	date lipsă	date lipsă	date lipsă	date lipsă
Centre de diagnostic și tratament cu paturi de spital	Proprietate publică	date lipsă	date lipsă	date lipsă	1	1	1	1
Centre de dializă	Proprietate publică	date lipsă	date lipsă	date lipsă	date lipsă	date lipsă	date lipsă	3
Cabinete medicale de medicină generală	Proprietate publică	1	1	1	date lipsă	date lipsă	date lipsă	date lipsă
Cabinete medicale școlare	Proprietate publică	457	456	456	461	463	463	464
Cabinete medicale studențești	Proprietate publică	19	10	10	10	9	10	10
Cabinete medicale de familie	Proprietate publică	2	2	2	2	2	2	2
Cabinete stomatologice	Proprietate publică	2	2	2	2	2	2	2
Cabinete stomatologice școlare	Proprietate publică	131	131	131	142	149	149	149
Cabinete stomatologice studențești	Proprietate publică	21	14	14	14	13	13	13
Farmacii	Proprietate publică	60	59	59	59	59	59	59

[177] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Puncte farmaceutice	*Proprietate publică*	*1*	*1*	*1*	*2*	*2*	*1*	*1*
Laboratoare medicale	*Proprietate publică*	*376*	*372*	*381*	*389*	*395*	*390*	*395*
Laboratoare de tehnică dentară	*Proprietate publică*	*8*	*4*	*6*	*7*	*7*	*7*	*6*
Centre de transfuzie	*Proprietate publică*	*1*	*2*	*3*	*3*	*3*	*3*	*3*
Alte tipuri de cabinete medicale	*Proprietate publică*	*23*	*22*	*24*	*24*	*23*	*22*	*22*

Astfel, se observă că în perioada 2015 - 2021 **numărul de unități sanitare proprietate publică** a rămas relativ constant, cu excepția cabinetelor stomatologice școlare și studențești, a centrelor de transfuzie și a laboratoarelor medicale (al căror număr a crescut începând cu anul 2016).

Evoluția infrastructurii private de sănătate pe aceeași perioadă este evidențiată în tabelul următor:

Tab. 5.7. Structura unităților sanitare proprietate privată din Municipiul București [178]

Categorii de unități sanitare	*Forma de proprietate*	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*
Spitale	*Proprietate privată*	*41*	*43*	*42*	*21*	*22*	*22*	*26*
Ambulatorii de specialitate	*Proprietate privată*	*10*	*13*	*11*	*16*	*20*	*21*	*25*
Ambulatorii integrate spitalului	*Proprietate privată*	*1*	*1*	*1*	*3*	*2*	*2*	*1*
Policlinici	*Proprietate privată*	*6*	*6*	*9*	*9*	*9*	*9*	*9*
Dispensare medicale	*Proprietate privată*	*6*	*6*	*6*	*6*	*6*	*6*	*6*
Centre de sănătate mintală	*Proprietate privată*	*13*	*7*	*7*	*7*	*7*	*7*	*7*
Centre de diagnostic și tratament	*Proprietate privată*	*3*	*4*	*1*	*date lipsă*	*date lipsă*	*date lipsă*	*date lipsă*
Centre medicale de specialitate	*Proprietate privată*	*429*	*463*	*488*	*518*	*518*	*518*	*549*
Centre medicale de specialitate cu paturi de spital	*Proprietate privată*	*date lipsă*	*date lipsă*	*date lipsă*	*26*	*26*	*22*	*24*
Centre de diagnostic și tratament cu paturi de spital	*Proprietate privată*	*date lipsă*	*date lipsă*	*date lipsă*	*2*	*1*	*1*	*1*
Centre de dializă	*Proprietate privată*	*date lipsă*	*date lipsă*	*date lipsă*	*4*	*4*	*4*	*4*

[178] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Cabinete medicale de specialitate	*Proprietate privată*	*1.515*	*1.594*	*1.654*	*1.789*	*1.963*	*2.065*	*2.168*
Cabinete medicale de familie	*Proprietate privată*	*1.353*	*1.370*	*1.381*	*1.388*	*1.379*	*1.383*	*1.368*
Cabinete stomatologice	*Proprietate privată*	*2.894*	*2.973*	*3.027*	*3.070*	*3.156*	*3.193*	*3.314*
Farmacii	*Proprietate privată*	*912*	*911*	*910*	*863*	*869*	*853*	*859*
Depozite farmaceutice	*Proprietate privată*	*27*	*27*	*27*	*27*	*27*	*27*	*27*
Laboratoare medicale	*Proprietate privată*	*498*	*520*	*511*	*553*	*577*	*581*	*646*
Laboratoare de tehnică dentară	*Proprietate privată*	*249*	*251*	*249*	*249*	*247*	*247*	*252*
Alte tipuri de cabinete medicale	*Proprietate privată*	*259*	*287*	*291*	*296*	*300*	*308*	*340*

Analizând evoluția numărului de unități sanitare din municipiul București, în perioada 2015 – 2021, se observă că acestea au avut o evoluție diferită, în sensul că sistemul privat s-a dezvoltat în defavoarea sistemului public, numărul celor private crescând cu 17,32% (de la 8.210 unități în anul 2015 la 9.632 unități în anul 2021), în timp ce unitățile publice au crescut cu doar 1,71% (1.231 unități în anul 2015 la 1.252 unități în anul 2021).

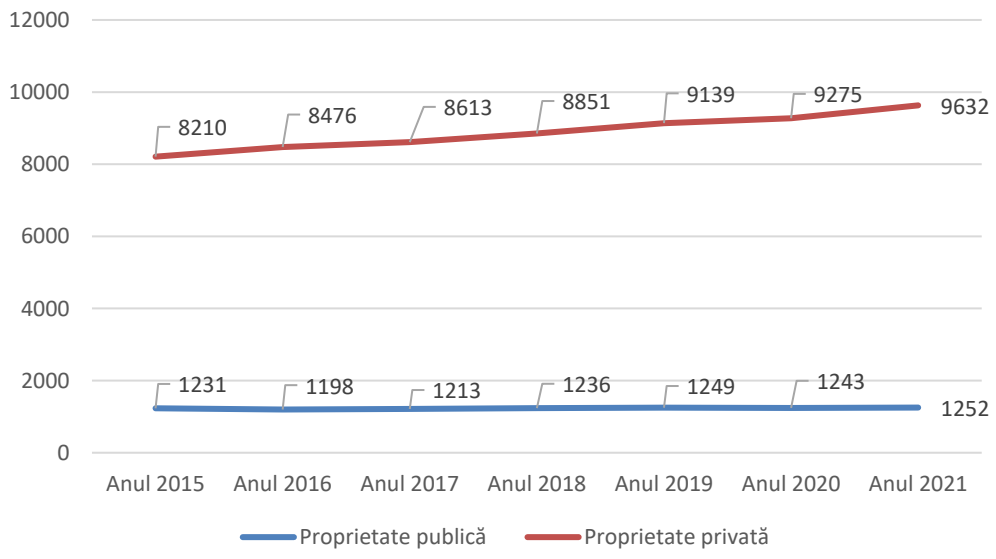

Fig. 5.14. Evoluția unităților sanitare din Municipiul București, pe forme de proprietate, în perioada 2015-2021 [179]

[179] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Sectorul 5 al Municipiul București beneficiază de o mare concentrare de unități medicale la nivelul Municipiului București și unele din cele mai mari bugete locale destinate investițiilor în infrastructura medicală. Este, de asemenea, principalul loc de destinație pentru accesul la numeroase specialități medicale, preluând pacienți de pe tot cuprinsul țării.

În Sectorul 5 al Municipiul București funcționează unități sanitare publice și private, care acoperă în mare parte toate specialitățile medicale, **precum și institute de cercetare în domeniul medical, dintre care menționăm:**

UNITĂȚI SANITARE PUBLICE:

- ***Spitalul Universitar de Urgență București***
- ***Institutul de Pneumoftiziologie "Marius Nasta"***
- ***Institutul de Fonoaudiologie și Chirurgie Funcțională O.R.L. "Prof. Dr. D. Hociotă"***
- ***Spitalul Clinic de Urologie "Prof. Dr. Theodor Burghele"***
- ***Centrul Clinic de Boli Reumatismale „Dr. Ion Stoia"***
- ***Centrul Medical de Diagnostic și Tratament Ambulatoriu Doctor Nicolae Kretzulescu***
- ***Policlinici: Eforie, Rahova, Panduri, Policlinica cu Plată Nr. 1 și Nr. 3***
- ***Complexul Multifuncțional „Sf. Andrei" Sector 5***
- ***Institutul Național de Sănătate Publică***
- ***Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă***
- ***Institutul Național de Expertize Criminalistice***
- ***Institutul Național de Medicină Complementară și Alternativă București***
- ***Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Domeniul Patologiei și Științelor Biomedicale „Victor Babeș"***
- ***Ș.a.m.d.***

UNITĂȚI SANITARE PRIVATE:

- ***Centrul Medical Medsana Cotroceni***
- ***Spitalul Hipocrat Rahova***
- ***Clinica Medicală Romclinic***
- ***Centrul Medical Fiziorein***
- ***Medyclinic***
- ***Speranța Bioxim - Firma Medicina Muncii***

- ***AIS CLINICS & HOSPITAL SRL Bucureşti***
- ***CRR Gral Malcoci***
- ***Centrul Medical Romar SRL***
- ***Diviodent - Clinica de radiologie dentară Bucureşti***
- ***Clinica Stomatologică Trident Bucureşti***
- ***PROF MEDICA SRL Bucureşti***
- ***Clinica Brotac Medical Center - Bucurşsti 1***
- ***Ş.a.m.d.***

Spitalul Universitar de Urgență București este o clinica universitară de mari dimensiuni cu o activitate științifică susținută, în care pacienții primesc o îngrijire medicală adecvată. Investigațiile medicale posibile sunt foarte numeroase și complexe. În spital se pot trata un mare numar de afecțiuni, spitalul acoperind întreaga paletă de specialități medicale. La inaugurare (1978) cuprindea specialitățile: *medicină internă, chirurgie, neurologie, oftalmologie, obstetrică-ginecologie, ortopedie, a.t.i., laborator analize, laborator anatomie patologică, radiologie, explorări funcționale.* Modificările ulterioare (1984-2008) au dus la diversificarea serviciilor medicale în cadrul unor secții şi compartimente nou înființate, precum: *Unitatea de Primire a Urgentelor, Compartimentul de Hematologie şi Hemobiologie, Compartimentul pentru Prevenirea şi Controlul Infecțiilor Nosocomiale, Secția Clinică de Neurochirurgie, Secția Clinică Chirurgie Plastică Microchirurgie Reconstructivă, Compartinentul de Angiografie, Centrul de Hemodializă, Compartiment Chirurgie Toracică, Cardiologie Intervențională, Unitatea de Urgențe Neurologie, Compartiment ORL, Compartimentul Clinic de Nefrologie, Compartimentul Endocrinologie, Compartiment Diabet zaharat, Compartiment Prematuri, Compartiment Chirurgie Artroscopică, etc.* Policlinica spitalului s-a transformat in *Ambulatoriu SUUB* și ulterior a fost preluat *Ambulatoriul de Copii şi Tineret Cotroceni.*

Colectivul *Unității de Primire Urgențe (UPU)* este format dintr-o echipă tânără, ambițioasă, cu spirit întreprinzător, foarte dedicată și devotată ideii de salvare a vieții.

Întrucât *SUUB* este un spital regional tip I A, fiind integrat în programe naționale precum programul *STEMI* sau cel de tromboliză acută în caz de AVC ischemic, în *UPU* sosesc în mod curent pacienți din toată zona de sud a României și, izolat, din instituții spitalicești aflate oriunde în țară sau străinatate.

Institutul de Pneumoftiziologie "Marius Nasta" (IPMN) a fost înființat în 1906 la propunerea societății profesionale profilaxia și este o unitate cu tradiție în diagnosticul și tratamentul bolilor pulmonare. *Institutul de Pneumoftiziologie Marius Nasta* oferă servicii medicale în diagnosticul și tratamentul următoarelor tipuri de afecțiuni: *boli obstructive pulmonare; patologie interstițială pulmonară; boli pulmonare cu transmitere genetică; neoplazii toracice; tuberculoză pulmonară și extrapulmonară; tratamentul profilactic al infecției tuberculoase; tulburări de somn; proceduri de reabilitare respiratorie.* Serviciile medicale sunt oferite în cadrul spitalizării continue sau a spitalizării de zi.

Ambulatoriul integrat al IPMN oferă servicii medicale în următoarele specialități: *pneumologie, chirurgie toracică, cardiologie, diabet zaharat și nutriție, orl, stomatologie, kinetoterapie respiratorie.*

În cadrul *IPMN* se desfășoară programe naționale de sănătate cu scop profilactic: *Programul Național Stop Fumat, Programul Național de Prevenire, Supraveghere și Control al Tuberculozei cu scop curativ, Programul Național de Oncologie, Programul Național de Tratament al Pacienților cu Hipertensiune Arterială Pulmonară (HTAP)*. De asemenea, în structura *Institutului* există un *Colectiv de Cercetare* în cadrul cărora se realizează proiecte și studii de cercetare medicală la nivel național și internațional.

Spitalul Clinic de Urologie "Prof. Dr. Theodor Burghele" a fost înființat în 1948, când a început activitatea de îngrijire a bolnavilor la singura clinică existentă inițial drept *Clinica de Chirurgie şi Urologie a Facultății de Medicină din Bucureşti,* iar din martie 1949 clincă a *Institutului de Medicină şi Farmacie Bucureşti. Spitalul Clinic Prof. Dr. Th. Burghele* este în administrarea *Administrației Spitalelor și Serviciilor Medicale București* încă din anul 2008. Conform *Ministerului Sănătății, Spitalul Clinic Prof. Dr. Theodor Burghele* este încadrat la clasificarea IIM cf. *Ordinului ministrului sănătății nr.323/2011,* modificat de *Ordinul nr. 441/2015* și are în dotare următoarele echipamente şi aparate medicale: aparatură de radiodiagnostic şi imagistică medicală, instrumentele şi echipamentele necesare pentru efectuarea analizelor medicale de hematologie, biochimie, precum şi, după caz, microbiologie, imunologie şi/sau toxicologie.

În *Spitalul Clinic Prof. Dr. Theodor Burghele* se desfășoară activități de învățământ şi cercetare ştiințifico-medicală, cât şi de educație medicală continuă, în conformitate cu prevederile regulamentului de organizare şi funcționare al acestuia, aprobat prin ordin al ministrului sănătății.

Institutul de Fonoaudiologie și Chirurgie Funcțională O.R.L. "Prof. Dr. D. Hociotă" a fost înființat în anul 1972 prin *HCM nr. 156* sub denumirea de *"Centrul Medical de Fonoaudiologie și Chirurgie Funcțională O.R.L."* de Profesor Dr. Dorin Hociota. *Institutul* funcționează pe principiul autonomiei financiare, în subordinea *Ministerului Sănătății*, având ca principal domeniu de activitate acordarea de servicii medicale spitalicesti în spitalizarea continuă, spitalizarea de zi, ambulatoriu, precum și de protezare auditivă, atât pentru pacienții asigurați, cât și pentru pacienții neasigurați.

Institutul Național de Sănătate Publică, instituție publică cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Sănătății, desfășoară asistența de sănătate publică, coordonând tehnic și metodologic activitatea de specialitate în domeniul fundamentării, elaborării și implementării strategiilor privitoare la prevenirea îmbolnăvirilor, controlul bolilor transmisibile și netransmisibile, controlul sănătății în relație cu mediul de viață și muncă și a politicilor de sănătate publică din domeniile specifice, la nivel național și regional. Prin activitățile de monitorizare și evaluare a stării de sănătate a populației și a prevalenței factorilor de risc participă la prioritizarea obiectivelor strategice de sănătate publică. *Institutul Național de Sănătate Publică* este partener instituțional în multiple colaborări și inițiative internaționale ale *Comisiei Europene, Organizației Mondiale a Sănătății, Centrului European de Combatere a Bolilor*. Anul 2020, deși dificil pentru sistemul de sănătate din cauza pandemiei de Covid-19, a adus recunoașterea eforturilor depuse prin acordarea distincției *Ordinul Meritul Sanitar în Grad de Cavaler* de către Președintele României.

Centrul Medical Medsana Cotroceni a fost fondat in anul 1996, fiind prima clinică privată din România cu laborator propriu de analize, acreditat ISO. *Centrul Medical Medsana* a fost, de asemenea, prima clinică privată care a inițiat abonamentul privat de sănătate dedicat companiilor. Fiecare centru *Medsana* este dotat cu aparatură medicală de ultimă generație, contribuind astfel la diagnosticarea cât mai rapidă și corectă a afecțiunilor pacienților. Echipa este formată din doctori specialiști care, în urma unui diagnostic, prezintă cele mai bune și mai utile variante de tratament, fiecare plan de tratament fiind personalizat în funcție de fiecare pacient. În laboratoarele *Medsana* au loc peste 450 de teste de laborator, analize și investigații. *Medsana Cotroceni* nostru oferă consultații în toate specializările medicale. *Centrul Medical Medsana* este cunoscut pentru implicarea sa în acțiunile de educare și prevenire a cancerului mamar si de col uterin, dar și a altor afecțiuni.

Spitalul Hipocrat Rahova face parte din rețeaua *Clinicilor Medicale HIPOCRAT*, înființate în 1996, devenind unul dintre cei mai mari furnizori de servicii medicale private de tip ambulator, spital și laborator și care oferă servicii de înaltă calitate pacienților din București, Ilfov, Giurgiu și Prahova. Personalul angajat este cu o înaltă calificare, aparatură medicală de ultimă generație conform reglementărilor naționale și internaționale, încercând să răspundă celor mai exigente cerințe ale pacienților. La început clinica a avut 13 angajați, în 1997 s-a înființat serviciul de ambulanță Hipocrat 2000, în 1999 s-au deschis centrele din județul Ilfov, în 2005 s-a înființat laboratorul de analize din Giurgiu, în 2006 s-a deschis un laborator de analize în Ploiești și centru de imagistică, în 2010 s-a deschis un spital modern în Calea Rahovei nr.259. Astăzi instituția dispune de 300 cadre medicale, medici primari, medici specialiști, profesori universitari, asistenți medicali cu înaltă competență profesională. Scopul spitalului este acela de a oferi consultații, investigații și analize de laborator la cele mai înalte standarde astfel încât pacientul să fie sănătos. *Clinica Hipocrat 2000* acordă o mare importanță relației medic-pacient, prevenirii și profilaxiei bolilor, diagnosticarea și tratarea afecțiunilor, confidențialitate, acuratețea examenelor paraclinice. *Ambulanța Hipocrat* oferă transport rapid în cel mai scurt timp și servicii medicale de cea mai bună calitate. *Laboratoarele Hipocrat* identifică acuratețea afecțiunilor, fiind cel mai apreciat laborator de analize din România.

Complexul Multifuncțional „Sf. Andrei" este o instituție publică de interes local cu personalitate juridică, inființată prin *Hotărârea Consiliului Local al Sectorului 5 nr. 45/28.02.2018*, care inițiază și dezvoltă proiecte și programe în sprijinul locuitorilor Sectorului 5, printre obiectivele principale fiind oferirea de servicii de sănătate și educative, promovarea unui stil de viață sănătos, prevenirea și combaterea riscului de excluziune socială, ameliorarea decalajelor economice și de sănătate, existente în cadrul comunității locale, prin mărirea substanțială a bazei de acces la servicii de sănătate și educative pentru persoanele incluse în categorii de risc. Toate serviciile medicale oferite locuitorilor din Sectorul 5 beneficiază de reduceri substanțiale, dar pentru persoanele incluse în categoriile vulnerabile serviciile sunt gratuite.

Complexul Multifuncțional „Sf. Andrei" dispune de dotări medicale de ultimă generație și o echipă de 10 medici specialiști, 2 kinetoterapeuți și 7 asistente cu experiență și cuprinde:

- ***Centrul pentru sănătate***: *medicină internă, stomatologie, imagistică, nutriție, oftalmologie, ORL, dermatologie, endocrinologie, alergologie, diabet zaharat și nutriție;*
- ***Centrul de recuperare***: fiziokinetoterapie.

Complexul Multifuncțional dezvoltă proiecte utile pentru a veni în sprijinul comunității locale a Sectorului 5, prin 5 programe principale: *"Sănătate pentru seniori", "Mama și copilul", "Sănătate orală pentru copii, "Atelierul Magicienilor", "Grădina de vară", "Ochii – oglinda sufletului", "Un zâmbet pentru toți – Trăiește zâmbind" și "Din suflet pentru mame".*

Centrul Medical MH - Medicina Muncii, cu o experiență de peste 10 ani în domeniul medical privat, oferă pacienților săi o gamă completă de analize de laborator și medicină a muncii. Investițiile în aparatură medicală de ultimă oră, lărgirea ariei de acoperire a serviciilor medicale precum și colaborarea cu o întreagă echipă de medici bine pregatiți sunt principalele preocupari ale Centrului, astfel încât pacienții care apelează la aceste servicii să fie pe deplin multumiți. Profesionalismul, corectitudinea, flexibilitatea și experiența sunt principalele atuuri ale echipei. Prin activitatea pe care o desfășoară *Centrul Medical MH* își propune să educe pacienții în scopul prevenirii afecțiunilor medicale, printr-o monitorizare continuă a stării de sănătate.

Clinica Stomatologică Trident este una dintre cele mai bune clinici dentare din București, care își așteaptă pacienții într-un spatiu modern, atât în zona Cotroceni și Herastrău. Clinica stomatologică dispune de o echipă de 20 de medici specialiști în servicii stomatologice complexe, operații dificile realizate în propriul bloc operator, care te poate ajuta cu: *extracții dentare, aparate dentare, albire dinți, plombe, îndreptarea dinților, estetică dentară, etc.* Materialele și instrumente folosite sunt de ultimă generație, consumabile de unică folosință și proceduri de sterilizare la cele mai ridicate standarde. Clinica este dotată cu o sală specială de sterilizare, care permite efectuarea manoperelor specifice în condiții de maximă igienă.

Se poate concluziona faptul că **și Sectorul 5 al Municipiul București urmează același trend național, și mai ales municipal, care după anul 1990 a cunoscut prefaceri profunde în domeniul ocrotirii sănătății**:

- *apariția inițiativei private prin înființarea de cabinete și laboratoare particulare;*
- *organizarea asistenței sanitare pentru populație prin medici de familie;*
- *înființarea unor societăți comerciale care au ca obiect de activitate preocupări medicale precum distribuția de medicamente, recoltarea și condiționarea plantelor medicale, întreținerea și distribuirea aparaturii și echipamentelor sanitare.*

Disparitățile în accesul la serviciile sanitare apar din cauza diferențelor etnice, economice (coplăți, costurile tratamentelor și transportului, timpii de așteptare, etc.), de așezare geografică (distanța față de unitățile medicale) și de calitatea inegală a serviciilor de același tip. De asemenea, nivelul scăzut al calității serviciilor medicale este determinat de calitatea precară a infrastructurii specifice, de numărul redus al personalului medical specializat, dar și de nivelul de salarizare, în continuare foarte redus în acest domeniu.

5.2.3. STRUCTURA ȘI EVOLUȚIA PERSONALULUI MEDICAL

Datele privind personalul medical creează o imagine a resurselor umane disponibile să ofere asistență medicală pentru populație.

Evoluția personalului medical din Municipiul București este prezentată în tabelul de mai jos:

Tab. 5.8. Personalul medical pe categorii din Municipiul București [180]

Indicatori (nr.)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Medici – proprietate publică – persoane total	7.959	8.050	8.392	8.386	9.482	10.114	11.034
Medici – proprietate privată – persoane total	4.133	4.487	4.332	4.774	4.632	4.800	4.948
Medici de familie – proprietate publică – persoane total	242	267	265	278	269	431	408
Medici de familie – proprietate privată – persoane	1.435	1.496	1.506	1.537	1.557	1.576	1.583
Stomatologi – proprietate publică - persoane	424	385	356	396	448	697	1.055
Stomatologi – proprietate privată - persoane	2.256	2.545	2.508	2.746	2.804	2.984	3.159
Farmaciști – proprietate publică - persoane	206	243	259	254	299	441	914
Farmaciști – proprietate privată - persoane	4.349	3.925	4.149	3.373	3.574	3.724	3.905
Personal mediu sanitar – proprietate publică persoane	13.992	14.702	15.199	15.408	15.865	16.139	16.828
Personal mediu sanitar – proprietate privată persoane	5.378	6.080	6.322	6.702	7.007	7.008	7.339

Pentru evidențierea evoluției personalului medical pe cele două tipuri de proprietate a infrastructurii (public/privat), datele din tabel au fost transpuse în graficele următoare: [181]

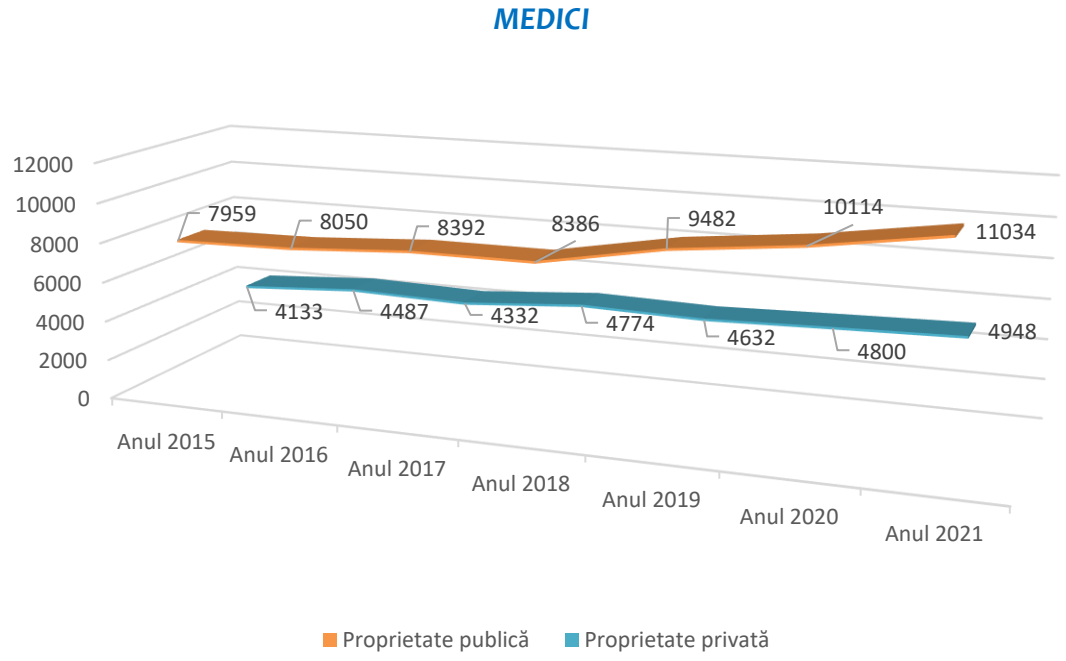

[180] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*
[181] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

MEDICI DE FAMILIE

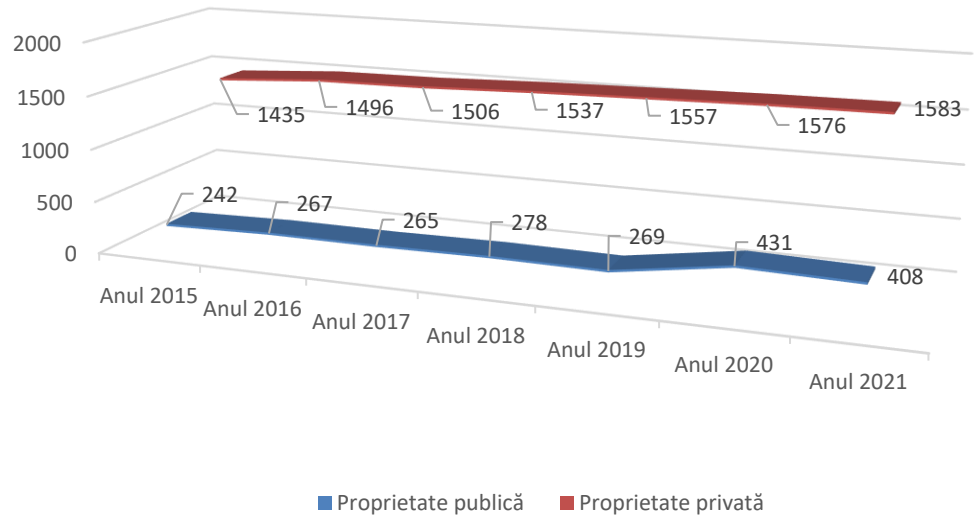

STOMATOLOGI

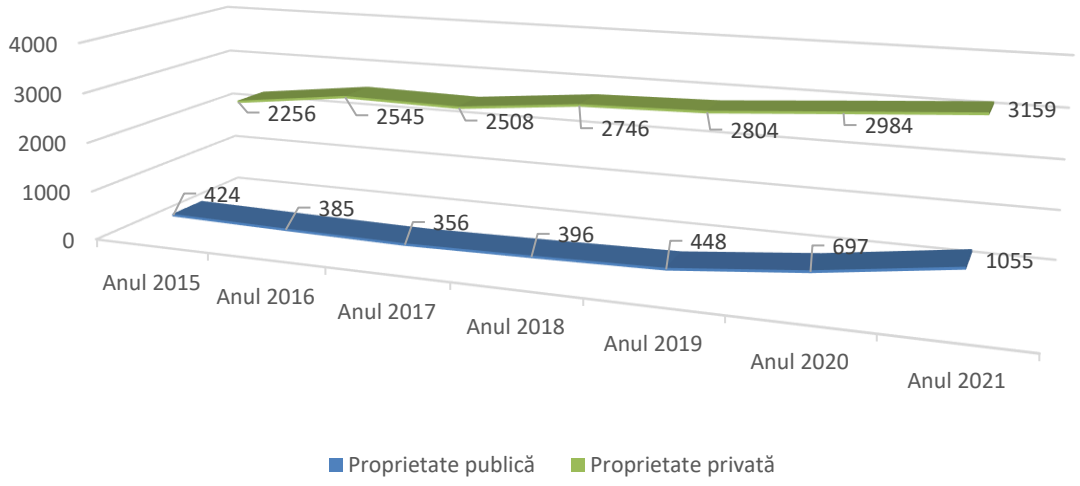

FARMACIȘTI

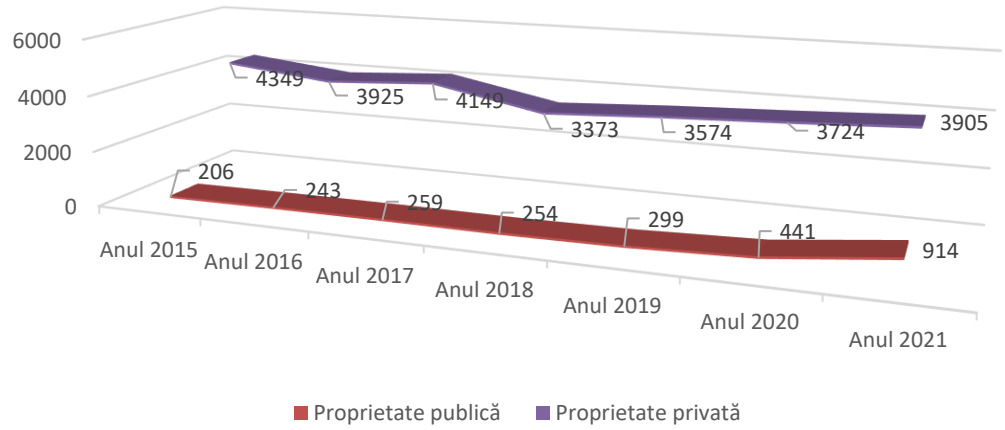

PERSONAL MEDIU SANITAR

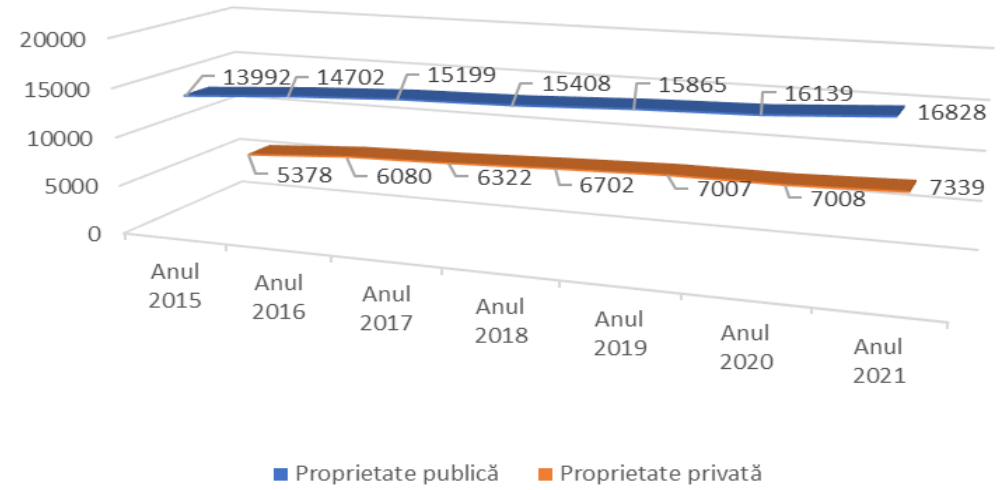

După cum se observă, există un număr mai mare al personalului medical în sectorul public doar în ceea ce privește medicii și personalul sanitar mediu, acest fapt datorându-se existenței mai multor spitale în proprietate publică decât privată. Pentru indicatorul medici (inclusiv medici de familie), se constată o creștere a personalului care activează atât în domeniul public, cât și în sectorul privat. Situația este similară și în ceea ce privește personalul mediu sanitar din sistemul public și privat, care a prezentat același trend ascendent pe toată perioada de analiză.

Personalul din cadrul stomatologiilor din mediul privat crește continuu, la fel și cel din public, cu excepția perioadei 2016-2017 în care a existat o reducere de personal. D.p.d.v. al farmaciștilor, personalul din domeniul privat este mai numeros, dar în descreștere începând cu anul 2017, în timp ce personalul din domeniul public crește pe tot intervalul analizat.

În concluzie, **sistemul medical din Sectorul 5 al Municipiului București este bine dezvoltat în ceea ce privește numărul de unități spitalicești, înregistrând totodată o creștere**

a medicilor care activează în unități medicale din sectorul privat. Totuși, investițiile în sănătate trebuie continuate și chiar intensificate, în vederea asigurării dotării cu aparatură medicală, precum și pentru intervenții de reabilitare și modernizare. Sectorul medical privat este în continuă dezvoltare, cu o creștere în ceea ce privește infrastructura începând cu anul 2016.

Pe de altă parte, în ceea ce privește personalul medical, se constată o creștere semnificativă a numărului de personal sanitar pe toate nivelurile – medici și personal mediu sanitar. Cu toate acestea și aici se manifestă acut fenomenul migrației în străinătate a profesioniștilor din sănătate, un studiu recent realizat de *Asociația Română pentru Promovarea Sănătății (ARPS)* arătând că motivele invocate de medici în decizia de a emigra din România sunt legate de: corupția din sistemul public (foarte importantă pentru 81%), salariile mici (58%),92 lipsa oportunităților de avansare în carieră (54%) și mediul politic (54%). Un alt studiu realizat de *Banca Mondială, Ministerul Afacerilor Interne*, în 2018, asupra medicilor rezidenți din medicina de urgență (din întreaga țară, inclusiv din București) a evidențiat că și aceștia sunt influențați în decizia de emigrare de posibilitățile reduse de a rămâne într-un mare centru universitar după terminarea rezidențiatului, de infrastructura sanitară slabă din orașele în care ar avea posibilitatea să ocupe un post și, în general, de perspectiva privind slabele oportunități de dezvoltare a carierei.

Studiul *ARPS* arată, de asemenea, că schimbările care ar putea contribui la reducerea emigrației forței de muncă înalt calificate ar fi în principal legate de: mecanisme transparente la angajare (77% în foarte mare măsură), politici de combatere a corupției și criminalității (73% în foarte mare măsură) și evaluarea activității angajaților (69% în foarte mare măsură).

În randul proiectelor majore în domeniul sănătății, ***Primăria Sectorului 5*, prin intermediul *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5*, a încheiat un parteneriat cu *Fundația Ana Aslan Internațional*, implementand astfel un proiect unic in România**. Scopul parteneriatului este acela de a veni în sprijinul persoanelor vârstnice și a le îmbunătății acestora calitatea vieții, proiectul find cunoscut sub numele de ***"Smart Big Data Platform to Offer Evidence-based Personalised Support for Healthy and Independent Living at Home".*** Platforma utilizată se numește ***SMART BEAR***, iar obiectivul acesteia este să dezvolte o soluție integrată care să adune zilnic informații de la persoanele vârstnice care au anumite afecțiuni, prin intermediul: diferitelor tipuri de senzori și a dispozitivelor medicale asistive și a celor mobile.

În ceea ce privește elementele care vor sta la baza propunerilor de investiții în sănătate, acestea se regăsesc în analiza de oportunitate realizată pentru acest domeniu.

5.3. SISTEMUL ȘI INFRASTRUCTURA DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

5.3.1. ASPECTE GENERALE

Asistența socială, componentă a sistemului național de protecție socială, cuprinde serviciile sociale și prestațiile sociale acordate în vederea dezvoltării capacităților individuale sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.

Unul dintre cele mai importante concepte în cadrul asistenței sociale este incluziunea socială, ce este compusă, în viziunea Uniunii Europene, din construirea unei piețe a muncii inclusive, asigurarea unei locuințe decente pentru toți indivizii, eliminarea discriminărilor indivizilor cu dizabilități, a imigranților sau a minorităților etnice. Nevoia socială individuală sau de grup este contracarată de asistența socială prin prestația socială, în bani sau în natură, ce cuprinde alocațiile familiale, ajutoarele sociale și speciale către familii sau persoane, în funcție de nevoile și veniturile acestora.

Obiectivul interventiei asistenței sociale este de a-i sprijini pe cei aflați în dificultate să obțină condițiile necesare unei vieți decente, ajutându-i să-și dezvolte propriile capacități și competente. Următoarele categorii de persoane constituie în mod special obiectul intervenției activităților de asistență socială:

- ⇒ *familii sărace: familii fără venituri sau cu venituri mici în care unul dintre părinți este șomer, familii monoparentale, familii cu mulți copii al căror necesar depășește veniturile părinților;*
- ⇒ *copii care trăiesc în mediu familial și social advers, abandonați și instituționalizați;*
- ⇒ *minori delincvenți, tineri neintegrați;*
- ⇒ *persoane dependente de droguri și/sau alcool;*
- ⇒ *persoane abuzate fizic si sexual;*
- ⇒ *persoane cu handicap fizic si/sau psihic;*
- ⇒ *persoane cu boli cronice și degenerative fără susținători legali;*
- ⇒ *persoane în vârstă aflate în incapacitate de autoservire;*
- ⇒ *persoane care au suferit în urma calamităților naturale, sociale;*
- ⇒ *persoane care au suferit discriminări (sociale, fizice, economice, psihologice) - grupări minoritare cu mai puține drepturi față de populația majoritară;*
- ⇒ *copii cu părinți plecați la muncă în străinătate.*

În același context, și în ***Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*** se stipulează câteva obiective de atins, respectiv: reducerea numărului de persoane care trăiesc sub pragul de sărăcie, stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă, dezvoltarea sistemului de protecție și asistență socială.

De asemenea, unul dintre cele 17 obiective de dezvoltare durabilă ale ***Agendei 2030*** - ***FĂRĂ SĂRĂCIE*** - prevede ***„eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context”***.

România înregistrează o pondere ridicată a persoanelor care suferă de deprivare materială severă, raportată la media UE. Conform datelor INS din 2018 procentul de persoane care suferă de deprivare materială severă era de 23,8%. În consecință, politica guvernamentală în domeniul asistenței sociale vizează o serie de măsuri destinate combaterii excluziunii sociale și promovării incluziunii sociale, într-o construcție de sistem coerentă, cu un management eficient, tinzând spre o îmbunătățire permanentă a diverselor măsuri de suport financiar destinate familii, copiilor, persoanelor aflate în situație de risc, precum și spre o consolidare și dezvoltare a rețelei de servicii sociale.

În perioada 2009–2017, cadrul legislativ în domeniul serviciilor sociale a fost îmbunătățit prin aprobarea unor măsuri care au vizat reglementarea, funcționarea și finanțarea serviciilor sociale, precum:[182]

- ✓ *elaborarea unor noi standarde minime de calitate pentru toate tipurile de servicii sociale;*
- ✓ *aprobarea standardelor de cost pentru serviciile sociale;*
- ✓ *crearea Nomenclatorului serviciilor sociale:*
- ✓ *îmbunătățirea procedurii de acreditare a furnizorilor de servicii sociale și a procedurii de licențiere a serviciilor;*
- ✓ *îmbunătățirea regulamentelor de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială;*
- ✓ *continuarea derulării de programe de finanțare a serviciilor sociale.*

Țintele care se doresc a fi atinse la orizontului anului **2030** sunt:

- *Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;*
- *Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă;*
- *Consolidarea sistemului național unitar a serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.*

De asemenea, în aceeași perioadă s-au înregistrat **progrese și în privința acordării alocațiilor de stat pentru copii**, pentru susținerea familiei și de plasament, de acordare a concediului și indemnizației pentru creșterea copilului, de acordare a ajutorului social, de acordare a ajutoarelor pentru încălzirea locuinței și a programului privind stimularea participării la învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, prin

[182] *Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*

majorarea cuantumurilor și corelarea acestora cu modele europene, în scopul activizării persoanelor și reducerea dependenței de măsurile sociale pasive.

Totodată, **a fost aprobată Legea nr.196/2016 privind venitul minim de incluziune**, care reglementează instituirea acestui tip de venit, ca beneficiu de asistență socială acordat familiilor și persoanelor singure aflate în situație de dificultate, în scopul prevenirii și combaterii sărăciei și riscului de excluziune socială.

Caracteristica acestui sector o reprezintă **participarea tot mai amplă a organizațiilor nonguvernamentale și a altor parteneri sociali**, în condițiile în care statul dispune de resurse limitate care nu pot acoperi întreaga sferă de necesități.

Responsabilitatea dezvoltării și administrării serviciilor sociale revine autorităților administrației publice locale. Serviciile sociale specializate sunt dezvoltate și finanțate de către *Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului*, iar *Serviciul Public de Asistență Socială local* are responsabilitatea administrării și gestionării serviciilor sociale primare.

Și Sectorul 5 al Municipiului București trebuie să se adapteze la noile politici în domeniu și să încerce din timp să se pregătească pentru a beneficia cu prioritate de programele finanțate din fonduri guvernamentale și europene care vor fi disponibile în perioada următoare.

5.3.2. STRUCTURA DIRECȚIEI GENERALE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA COPILULUI SECTOR 5 BUCUREȘTI. DESCRIERE

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (D.G.A.S.P.C.) Sector 5 București este o instituție publică cu personalitate juridică în subordonarea *Consiliului ocal Sector 5* care asigură aplicarea politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul: protecției copilului, familiei, persoanelor cu dizabilități, precum și altor categorii de persoane aflate în situații de risc.

Totodată, instituția aplică prevederile *H.C.L. Sector 5 nr. 336/2018* privind aprobarea *Strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale, în perioada 2019 - 2024, la nivelul Sectorului 5*, strategie care se află, în prezent, în proces de actualizare pentru perioada 2023 - 2030, precum și *Planul anual de actiune privind serviciile sociale administrate și finantate din bugetul Consiliului Local al Sectorului 5* aferent anului 2023.

În domeniul **asistenței sociale a persoanei și familiei, D.G.A.S.P.C. Sector 5 asigură:**

- *completează evaluarea situatiei socio-economice a persoanei adulte aflate în nevoie, a nevoilor și resurselor acesteia;*
- *acordă persoanei adulte asistență și sprijin pentru exercitarea dreptului său la exprimarea liberă a opiniei;*

- *depune diligențe pentru clarificarea situației juridice a persoanei adulte aflate în nevoie, inclusiv pentru înregistrarea tardivă a nașterii acesteia;*
- *asigură măsurile necesare pentru protecția in regim de urgenta a persoanei adulte aflate in nevoie, inclusiv prin organizarea si asigurarea funcționării în structura proprie a unor centre specializate;*
- *depune diligențele necesare pentru reabilitarea persoanei adulte conform planului individualizat privind măsurile de asistență socială.*

În domeniul **protecției persoanelor cu dizabilități, *D.G.A.S.P.C. Sector* 5 asigură:**

- *promovarea și respectarea drepturilor persoanelor adulte cu dizabilități, în conformitate cu Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completarile ulterioare și cu Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități;*
- *promovarea alternativelor la protecția instituționalizată a persoanelor cu dizabilități;*
- *ia măsurile necesare pentru planificarea și asigurarea continuității serviciilor acordate tânărului cu dizabilități la trecere din sistemul de proteție a copilului în sistemul de protecție a adultului cu dizabilități, în baza nevoilor individuale identificate ale acestuia.*

În domeniul **protecției copilului, *D.G.A.S.P.C. Sector* 5 asigură**:

- *identifică familiile sau persoanele cu domiciliul în sectorul 5 care doresc să adopte copii; evalueaza conditiile materiale și garanțiile morale pe care acestea le prezintă și eliberează atestatul de familie sau de persoană aptă sa adopte copii;*
- *identifică, evaluează și pregăteste persoane care pot deveni asistenți maternali profesioniști, în conditiile legii;*
- *acordă asistență și sprijin părinților copilului separat de familie, în vederea reintegrării în mediul său familial;*
- *asigură organizarea, administrarea și finanțarea serviciilor sociale destinate prevenirii separarii copilului de familie și a celor destinate copilului lipsit temporar sau definitiv de părinții săi;*
- *realizează evaluarea psihosocială și instrumentarea dosarelor beneficiarilor care se confruntă temporar cu o situație excepțională și care pune în pericol dezvoltarea armonioasă a copilului, în vederea acordării de prestații financiare excepționale;*
- *verifică îndeplinirea condițiilor legale în vederea acordării de prestații financiare excepționale/stimulent educațional, conform procedurilor prevăzute de lege sau, după caz, stabilite prin Hotarare a Consiliului Local;*
- *întocmeste dispoziții de acordare/respingere sau, după caz, de modificare/suspendare/încetare a beneficiilor de asistență socială (prestații financiare excepționale/stimulent educațional, creșe sociale) acordate din bugetul local.*

În domeniul **prevenirii și combaterii violenței domestice, *D.G.A.S.P.C. Sector* 5 asigură**:

- *asigură măsurile necesare pentru realizarea activităților de prevenire și combatere a violenței domestice, precum și pentru acordarea serviciilor destinate victimelor violenței domestice și agresorilor familiali;*
- *fundamentează ss propune Consiliului Local sector 5 înființarea, finanțarea, respectiv cofinanțarea instituțiilor publice care oferă servicii destinate prevenirii și combaterii violenței domestice.*

Obiectul de activitate al *Direcției Generale de Asistență Socială a Sector 5 București* îl constituie realizarea ansamblului complex de măsuri și acțiuni, programe, activități profesionale, menite a răspunde nevoilor sociale individuale, familiale sau de grup, în vederea prevenirii și depășirii unor situații de dificultate, vulnerabilitate sau dependență pentru prevenirea autonomiei și protecției persoanei, pentru prevenirea marginalizării și excluziunii sociale și în scopul creșterii calității vieții.

Principalele domenii de activitate ale direcției sunt următoarele:

- ✓ *protecția persoanelor și familiilor cu venituri reduse;*
- ✓ *protecția copilului și a familiei;*
- ✓ *protecția persoanelor cu dizabilități;*
- ✓ *protecția persoanelor vârstnice;*
- ✓ *protecția persoanelor fără adăpost;*
- ✓ *prevenirea și combaterea violenței domestice;*
- ✓ *unitățile de învățământ preuniversitar sub forma asistenței medicale și de medicină dentară.*

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (D.G.A.S.P.C.) Sector 5 București își îndeplinește atribuțiile prin intermediul următoarelor **structuri funcționale**:[183]

- ***Structuri subordonate DIRECTORULUI GENERAL:***
  - *Serviciul Registratură;*
  - *Serviciul Corp Control și Managementul Calității;*
  - *Serviciul Adoptii si Postadopții;*
  - *Serviciul Achiziții Publice;*
  - *Serviciul Urmărire Contracte;*
  - *Compartimentul Audit Intern;*
  - *Biroul Secretariat Comisia pentru Protecția Copilului și Comisia de Evaluare Persoane Adulte cu Handicap.*

- ***Structuri subordonate DIRECTOR GENERAL ADJUNCT – DIRECȚIA PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI***

[183] *Sursa: Site-ul oficial al D.G.A.S.P.C. Sector 5 București - https://dgaspc5.ro/despre-noi/structura/*

- *Serviciul pentru Prevenirea Abandonului Copilului:*
  - *Compartimentul Evaluare, Consiliere, Monitorizare Relații Personale și Sprijin pentru Copii și Părinți;*
- *Serviciul Management de Caz Copii;*
- *Serviciul Protecție de Tip Rezidențial;*
- *Centrul Maternal „Sf. Maria";*
- *Complexul de Servicii pentru Protecția Copilului – Unități Rezidentiale de Tip Familial;*
- *Complexul de Servicii pentru Copiii cu Dizabilități – Unități Rezidențiale pentru Copiii cu Dizabilități;*
- *Centrul de Primire in Regim de Urgență „Cireșarii II";*
- *Serviciul de Evaluare Complexă a Copiilor cu Dizabilități;*
- *Serviciul Alternative de Tip Familial:*
  - *Corpul Asistenților Maternali Profesioniști;*
- *Biroul de Protecție a Copilului Delincvent și Predelincvent;*
- *Serviciul de Intervenție în Situații de Abuz, Neglijare, Trafic, Migrație și Repatrieri:*
  - *Compartimentul Monitorizarea Copiilor cu Părinți Plecați la Munca în Străinătate;*
- *Serviciul Intervenție în Regim de Urgență a Copilului:*
  - *Compartimentul Telefonul Copilului;*
- *Complexul de Servicii Sociale de Zi pentru Copii;*
- *Complexul de Servicii Socio-Educative pentru Copii;*
- *Centrul de Recreere și Dezvoltare Personală pentru Copii;*
- *Centrul Social Comunitar „Ferentari";*
- *Centrul de Zi pentru Recuperarea Copiilor cu Dizabilități.*

- ***Structuri subordonate DIRECTOR GENERAL ADJUNCT – DIRECȚIA ASISTENȚĂ SOCIALĂ PERSOANE ADULTE***
  - *Serviciul Acordare Beneficii Sociale:*
    - *Biroul Alocații și Indemnizații;*
    - *Compartimentul Venit Minim Garantat;*
    - *Compartimentul Alocatie pentru Sustinerea Familiei;*
    - *Compartimentul Acordare Ajutor pentru Încălzirea Locuinței.*
  - *Compartimentul Asistență Comunitară;*
  - *Serviciul Asistență Socială Persoan Adulte:*
    - *Compartimentul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor;*
    - *Centrul Social Multifuncțional pentru Persoane Vârstnice;*
    - *Compartiment Îngrijiri la Domiciliu – Unitatea Îngrijiri la Domiciliu Persoane Vârstnice;*
    - *Locuință Temporară pentru Persoanele Adulte fără Adăpost;*

- *Baia Publică și Spălătoria Socială;*

- *Echipa Mobilă de Intervenție pentru Persoane Aflate în Situații de Risc;*
- *Complexul de Servicii Sociale pentru Protecția Victimelor Violenței Domestice;*
- *Locuință Protejată pentru Victimele Violenței Domestice;*
- *Serviciul Evaluare Complexă a Persoanelor Adulte cu Dizabilități;*
- *Serviciul Drepturi și Facilități Persoane cu Dizabilități;*
- *Biroul Asistență Socială Persoane cu Dizabilități:*
  - *Centrul de Tip Respiro pentru Persoane Adulte cu Dizabilitati;*
  - *Compartimentul Îngrijiri la Domiciliu – Unitatea Îngrijiri la Domiciliu Persoane Adulte cu Dizabilități;*
  - *Locuință Minim Protejată pentru Persoanele Adulte cu Dizabilități;*
  - *Compartimentul Monitorizare Asistenți Personali:*
    - *Corpul Asistenților Personali;*
    - *Corpul Asistenților Personali Profesioniști.*

- ***Structuri subordonate DIRECTOR GENERAL ADJUNCT – DIRECȚIA ECONOMICĂ***
  - *Serviciul Buget, Execuție Bugetară;*
  - *Serviciul Financiar – Contabilitate;*
  - *Serviciul Salarizare.*

- ***Structuri subordonate DIRECTOR GENERAL ADJUNCT – DIRECȚIA DMINISTRATIVĂ ȘI PATRIMONIU***
  - *Serviciul Administrativ-Aprovizionare;*
  - *Serviciul Patrimoniu;*
  - *Serviciul Tehnic-Intretinere.*

- ***Structuri subordonate DIRECTOR GENERAL ADJUNCT – DIRECȚIA RESURSE UMANE, CONTENCIOS ȘI JURIDIC***
  - *Serviciul Resurse Umane;*
  - *Serviciul Contencios;*
  - *Serviciul Juridic;*
  - *Serviciul de Securitate, Sănătate în Muncă și Situații de Urgență.*

- ***Structuri subordonate DIRECTOR GENERAL ADJUNCT – DIRECȚIA STRATEGII ȘI PROGRAME ÎN DOMENIUL ASISTENȚEI SOCIALE***
  - *Serviciul Proiecte, Programe și Relatii cu ONG-urile;*
  - *Serviciul Comunicare și Relații cu Publicul;*
  - *Biroul de Evaluare și Monitorizare, Indicatori Statistici;*
  - *Biroul Prelucrare Informatizată a Datelor.*

În ceea ce privește **informațiile oferite la cerere** de către compartimentele specializate ale *D.G.A.S.P.C.*, situația se prezintă astfel:

Tab. 5.9. Informații oferite la cerere de către compartimentele specializate ale D.G.A.S.P.C.

Numărul total de solicitări de informații de interes public	În functie de solicitant		După modalitatea de adresare		
	de la persoane fizice	de la persoane juridice	pe suport hartie	pe suport electronic	verbal
63	24	39	7	56	0

Departajare pe domenii de interes	
a) Utilizarea banilor publici (contracte, investiții, cheltuieli etc.)	14
b) Modul de îndeplinire a atribuțiilor instituției publice	0
c)Acte normative, reglementări	0
d) Activitatea liderilor instituției	0
e) Informații privind modul de aplicare a Legii nr. 544/2001, cu modificarile și completările ulterioare	
f) Altele, cu menționarea acestora: domeniul serviciilor sociale oferite victimelor violenței domestice, a persoanelor adulte cu dizabilități, a protecției copilului, a beneficiilor sociale	49

Număr total de solicitări soluționate favorabil	Termen de răspuns				Modul de comunicare			Departajate pe domenii de interes					
	Redirecționate către alte instituții în 5 zile	Soluționate favorabil în termen de 10 zile	Soluționate favorabil în termen de 30 zile	Solicitări pentru care termenul a fost depășit	Comunicare electronică	Comunicare în format hartie	Comunicare verbală	Utilizarea banilor publici (contracte, investitii, cheltuieli etc.)	Modul de indeplinire a atribuțiilor instituției publice	Acte normative reglementări	Activitatea liderilor instituției	Informații privind modul de aplicare a Legii nr. 544/2001 cu modificările și completările ulterioare	Altele (se precizează care) serviciilor sociale oferite victimelor violenței domestice, a persoanelor adulte cu dizabilități, a protecției copilului, a beneficiilor sociale
63	0	63	0	0	56	7	0	4	0	0	0	0	19

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5 București are implementat și menține un *sistem de management al calității* conform cerințelor *SR EN ISO 9001:2015* pentru desfășurarea activităților de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie în centrele specializate aflate în subordine, după cum urmează:

Tab. 5.10. Centre specializate pentru desfășurarea activităților de asistență socială aflate în subordinea D.G.A.S.P.C.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5	Structură	Cod Serviciu Social
Complexul de Servicii pentru Protecția Copilului- Unități Rezidențiale de Tip Familial	Unitate rezidențială de tip familial 1	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 2	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 3	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 4	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 5	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 6	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 7	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 8	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 9	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 10	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 11	8790 CR-C-I
	Unitate rezidențială de tip familial 12	8790 CR-C-I
	Centrul Maternal "Sf. Maria"	8790 CR-MC-I
	Centrul de Primire în Regim de Urgență "Cireșarii II"	8790 CR-C-II
	Centrul de zi pentru recuperarea copiilor cu dizabilități	8891 CZ-C-III
	Centrul de zi pentru consiliere, sprijin și resurse pentru părinți și copii	8899 CZ-F-I
Complexul de Servicii Sociale de Zi pentru Copii	Centrul de zi "Sfânta Ana"	8891 CZ-C-II
	Centrul de zi "Mihail Sadoveanu"	8891 CZ-C-II
	Centrul de zi "George Călinescu"	8891 CZ-C-II
	Centrul de zi pentru recuperarea copiilor cu dizabilități	8891 CZ-C-III
	Centrul Social Comunitar "Ferentari"	8891 CZ-C-II
	Centrul de zi "Sf. Maria"	8891 CZ-C-II
	Unitate rezidențială de tip familial nr. 1 Unități Rezidențiale pentru copii cu dizabilități	8790 CR-C-I

Complexul de Servicii pentru Copii cu Dizabilități	*Unitate rezidențială de tip familial nr. 2 Unități Rezidențiale pentru copii cu dizabilități*	*8790 CR-C-I*
	Echipa mobilă de intervenție pentru persoane aflate în situații de risc	*8899 SIS-I*
	Locuință temporară pentru persoanele adulte fără adăpost	*8790 CR-PFA-I*
	Serviciul asistență comunitară baia publică și spălătoria socială	*8899 CZ-PN-V*
	Centrul de primire în regim de urgență a victimelor violenței domestice	*8790 CR-VD-I*
	Centrul de recuperare a victimelor violenței domestice	*8790 CR-VD-II*
	Centrul de asistență destinat agresorilor	*8899 CZ-VD-III*
	Centrul de Tip Respiro pentru Persoane Adulte cu Dizabilități	*8790 CR-D-VI*
	Locuință protejată pentru victimele violenței domestice	*8790 CR-VD-III*
	Compartimentul îngrijiri la domiciliu	*8810 ID-I*
	Compartimentul de Îngrijiri la Domiciliu - Unitate de Îngrijiri la Domiciliu Persoane Adulte cu Dizabilități	*8810 ID-III*
	"Asistenți maternali profesioniști"	*8790 SF-C*

După cum am menționat, pe baza analizei informațiilor calitative și a datelor statistice existente la nivelul *D.G.A.S.P.C. Sector 5* și în baza prevederilor art.3, alin.(3), lit. a din *Anexa nr. I la HGR nr.797/2017* pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de assitență socială și a structurii orientative de personal, a fost elaborată ***Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale în perioada 2019 - 2024 la nivelul DGASPC Sector 5***, care are ca **obiectiv general** *diversificarea și dezvoltarea serviciilor de asistență socială prin asigurarea aplicării politicilor sociale din domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor vârsnice, persoanelor cu dizabilități, precum și altor persoane, grupuri sau comunități defavorizate în vederea asigurării de servicii sociale de calitate care să aibă o abordare integrată a nevoilor, în relație cu situația economică, starea de sănătate, nivelul de educație și mediul social de viață al beneficiarilor.*

La nivelul local al Sectorului 5, la elaborarea *Strategiei de Dezvoltare a Serviciilor Sociale* s-au luat in considerare țintele valorice ale României pentru obiectivele *Strategiei Europa 2020*, în domeniul social. Măsurile vizate în acest sens sunt grupate pe 4 direcții de acțiune:

- *creșterea calității serviciilor de ocupare, dezvoltarea parteneriatelor cu instituții de învățământ, fumizori de servicii de ocupare și forrnare;*
- *asigurarea unei interacțiuni eficiente între sistemul de asistență socială și cel de ocupare;*
- *consolidarea competențelor profesionale ale forței de muncă prin stirnularea formării profesionale continue;*
- *integrarea pe piața muncii a tinerilor și a femeilor vulnerabile social.*

DGASPC Sector 5 își asumă integral rolul legal de a organiza și acorda serviciile sociale ce-i revin în sfera de atribuții și competențe, precum și de a planifica dezvoltarea acestora, în funcție de nevoile identificate ale persoanelor din comunitate, de prioritățile asumate, de resursele disponibile și cu respectarea celui mai ericient raport cost/beneficiu.

Astfel, **obiectivele generale și specifice din domeniul social** pe care le vizează *Strategia de Dezvoltare a Serviciilor Sociale* se referă cu prioritate la:

- ***Protecția și promovarea drepturilor fundamentale ale copiilor din sectorul 5*** *prin creșterea investițiilor (financiare, materiale, umane) în dezvoltarea și bunăstarea copilului, pe baza unei abordări holistice și integrate de către toate instituțiile și autoritățile locale, în colaborare cu cele centrale ale statului, în condițiile respectării drepturilor copilului, satisfacerii nevoilor acestuia, precum și accesului universal la servicii;*
  - *Protecția și promovarea drepturilor copiilor și tinerilor din comunitatea locală a Sectorului 5;*
  - *Îmbunătățirea continuă a sistemului de protecție a drepturilor copilului/creșterea calității serviciilor sociale oferite copiiilor;*
  - *Identificarea de resurse materiale, logistice ș i umane pentru scăderea numărului de copii din sistemul rezidențial și integrării acestora în servicii de tip familial;*
  - *Dezvoltarea serviciilor pentru copiii/tinerii care părăsesc sistemul de protecție;*
  - *Promovarea adopției ca soluție permanentă de protecție a copilului;*
  - *Dezvoltarea serviciilor sociale pentru copiii cu dizabilități;*
  - *Prevenirea si combaterea consumului de droguri, alcool sau alte substanțe toxice în rândul copiilor și tinerilor din comunitatea locală Sector 5;*
  - *Creșterea calității serviciilor oferite prin intennediul Centrului de Primire în Regim de Urgență ,"Cireșarii II" și a Adăpostului de Zi și de Noapte pentru Copiii Străzii;*
  - *Îndrumarea factorilor locali în vederea dezvoltării de servicii la nivel comunitar care să conducă la prevenirea separării copilului de familie;*
  - *Ș.a.m.d.*

- ***Asigurarea protecției/ asistenței sociale a persoanelor singure sau familiilor aparținând grupurilor vulnerabile,*** *prin garantarea unui nivel minim de venituri pentru populația săracă, furnizarea de beneficii de asistență socială și dezvoltarea rețelei locale de servicii sociale de bună calitate, distribuite adecvat în teritoriu și accesibile tuturor celor de la nivelul comunității locale a sectorului 5;*
  - *Implementarea unitară și coerentă a prevederilor legale din domeniul asistenței sociale, corelate cu nevoile și problemele sociale ale categoriilor de beneficiari;*
  - *Dezvoltarea unor atitudini proactive și participative în rândul comunității locale și a beneficiarilor de servicii sociale;*
  - *Diversificarea serviciilor sociale individualizate bazate pe nevoile persoanelor vârstnice și creșterea calității serviciilor sociale oferite vârstnicilor, cu respectarea identității, integrității și demnității acestora;*
  - *Înființarea Centrului Multifuncțional pentru Persoane Vârstnice;*
  - *Susținerea persoanelor adulte fără adăpost pentru depășirea situației de criză;*
  - *Ș.a.m.d.;*
- ***Creșterea calității vieții persoanelor cu dizabilități și participarea acestora cu drepturi depline și șanse egale la viața socio-economică și cultural-civică a comunității locale a sectorului 5;***
  - *Participarea activă și integrarea persoanelor cu dizabilități în comunitate prin identificarea nevoilor prioritare ale persoanelor cu dizabilități;*
  - *Asigurarea accesului la serviciile publice, pe bază de egalitate cu ceilalți cetățeni prin continuarea implementării standardelor de accesibilizare a infrastructurii cu destinație publică;*
  - *Asigurarea unor modalități de comunicare și informare accesibile persoanelor cu dizabilități;*
  - *Sprijinirea, încurajarea și promovarea accesului la muncă al persoanelor cu dizabilități - dezvoltarea de servicii de informare, consiliere vocațională și asistare la locul de muncă;*
  - *Respectarea autonomiei personale și asigurarea unei vieți independente prin crearea unui Centru de zi pentru adulții cu dizabilități;*
  - *Ș.a.m.d.;*

- ***Prevenirea violenței în familiile care fac parte din comunitatea locală a sectorului 5*** *precum și protecția victimelor violenței în familie și responsabilizarea agresorilor prin construirea unui cadru instituțional integrat și adoptarea/aplicarea unor programe și măsuri specifice la nivel local;*
  - *Identificarea potențialului de violență domestică;*
  - *Prevenirea și combaterea violenței domestice în familiile cu risc;*
  - *Susținerea Echipei Intersectoriale Locale și interinstituționale privind combaterea exploatării prin muncă a copiilor și a prevenirii violenței domestice;*

- ***Creșterea incluziunii socio-economice a cetățenilor români aparținând minorității rome*** *și asigurarea de șanse egale prin inițierea și aplicarea unor programe și măsuri în domenii precum educația, formarea profesională, sănătatea, locuirea și mica infrastructură, cultura, infrastructura socială locală, prevenirea și combaterea discriminării etnice (în domeniul protecției copilului);*
  - *Îmbunătățirea accesului la serviciile sociale ale cetățenilor de etnie romă;*
  - *Integrarea socială și educațională a copiilor care provin din familii de etnie romă;*

- ***Reducerea îmbătrânirii fizice premature*** *prin măsuri care să încurajeze populația vârstnică din sectorul 5 să lucreze mai mult timp și să își aducă contribuția la viața comunității locale prin activități civice;*
  - *Creșterea speranței de viață și a îmbătrânirii active în condiții optime de sănătate, stimularea rămânerii cât mai indelungate în activitate a segmentelor vulnerabile ale populației în vârstă expuse unut risc ridicat de șomaj și ocupării sporadice;*
- ***Creșterea capacității administrative a DGASPC Sector 5,*** *inclusiv prin promovarea cooperării intersectoriale și susținerea parteneriatului cu societatea civilă și a parteneriatului public-privat în implementarea programelor și măsurilor în domeniul asistenței sociale.*

Prin implementarea *Strategiei* se va asigura creșterea calității vieții copiilor și persoanelor aflate în situații de risc, urmărindu-se ca toate serviciile să respecte standardele minime naționale prevăzute prin reglementări legale, care pot fi verificate în mod periodic într-un sistem competent, coerent și unitar.

Concluzionând, ***Direcția de Asistență Socială*** **vine în sprijinul cetățenilor, prin intermediul structurilor componente, asigurând acces facil la informații, consiliere în formularea solicitărilor, găsind soluții pe termen lung sau scurt, particularizând în funcție de nevoia fiecărui cetățean, pentru a depăși situațiile dificile și a îndepărta pericolul marginalizării sociale.**

Misiunea *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5* este aceea ca, prin serviciile sociale şi beneficiile sociale acordate, să asigure dezvoltarea capacităților indivizilor şi/sau a comunităților pentru soluționarea propriilor nevoi sociale, precum şi pentru creşterea calității vieții şi promovarea principiilor de coeziune şi incluziune socială. *DGASPC Sector 5*, prin intermediul structurilor sale, are rolul de a oferi sprijin persoanelor din comunitatea locală aflate în situație de dificultate, prin acordarea de beneficii şi servicii la cele mai înalte standarde de calitate, dând dovadă de dăruire şi solidaritate socială.

Totodată, pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, *Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5* colaborează și relaționează cu: *Primăria Sectorului 5 al Municipiului București; Consiliul Local Sector 5 București; Instituțiile Primarului și Prefectului Municipiului București*, precum și cu diverse organizații neguvernamentale, organizații ale pensionarilor; diverși agenți economici; voluntari, etc.

Cu toate acestea, măsurile politice aplicate național precum și măsurile aplicate local care au avut ca scop combaterea sărăciei şi a excluziunii sociale nu și-au îndeplinit în totalitate obiectivul, deoarece acestea oferă o siguranță extrem de redusă pentru familiile care depind cu adevărat de aceste beneficii.

Profesionişti din sistemul de asistență socială, consideră că prestațiile sociale acordate populației sărace nu pot rezolva problemele complexe de excluziune și sărăcie cu care se confruntă familiile beneficiare și au generat dependență de un sistem pasiv de asistență. În lipsa unor condiționări eficiente a prestațiilor de accesul la servicii sau de găsirea unui loc de muncă, precum și fără dublarea acestor prestații de servicii de suport corespunzătoare la nivel local, aceste măsuri de asistență socială nu acoperă funcția de plasă de suport pentru populația săracă.

De asemenea, poate fi menționat că prestațiile sociale se află la un nivel mult prea mic pentru a putea rezolva problemele complexe de excluziune și sărăcie cu care se confruntă familiile beneficiare de ajutor social.

5.3.3. ZONE URBANE MARGINALIZATE - COMUNITĂȚI DEZAVANTAJATE

Un indicator important care reflectă nivelul de trai este **rata deprivării materiale severe**, care reprezintă ponderea în total populație a persoanelor în stare de deprivare materială severă, adică a persoanelor în vârstă de 18 ani și peste care, datorită lipsei resurselor financiare, nu își pot permite cel puțin patru dintre următoarele situații:

- *achitarea la timp, fără restanțe, a unor utilități si a altor obligații curente;*
- *plata unei vacante de o săptămână pe an, departe de casă;*

- *consumul de carne, pui, peste (sau alt echivalent de proteina) cel puțin o data la două zile;*
- *posibilitatea de a face față, cu resursele proprii, unor cheltuieli neprevăzute (echivalente cu 1/12 din valoarea pragului național de sărăcie)*
- *deținerea unui telefon fix sau mobil;*
- *deținerea unui televizor color;*
- *deținerea unei mașini de spălat;*
- *deținerea unui autoturism personal;*
- *asigurarea plății unei încălziri adecvate a locuinței.*

Cu o valoare de 10,1% a ratei deprivării materiale severe, în anul 2020 (ultimul an disponibil în baza de date a *INS*), *Regiunea București-Ilfov* se află pe locul trei (după Regiunea Vest și Nord-Vest) între regiunile de dezvoltare ale țării cu ratele cele mai mici ale acestui indicator, cu 4,7 puncte procentuale sub media națională.

Tab. 5.11. Rata deprivării materiale severe în anul 2020

Nr. crt.	Macroregiuni și regiuni de dezvoltare	Rata deprivării materiale severe (%)
1.	ROMÂNIA	14,8
2.	Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	10,1
3.	Regiunea NORD-VEST	9,1
4.	Regiunea CENTRU	12,6
5.	Regiunea NORD-EST	19,4
6.	Regiunea SUD-EST	22,7
7.	Regiunea SUD-MUNTENIA	20,6
8.	Regiunea SUD-VEST OLTENIA	14,7
9.	Regiunea VEST	8,6

Evoluția indicatorului în perioada 2010-2020 este fluctuantă, per ansamblu înregistrându-se o scădere masivă de la 30,2% în anul 2010 la 10,1% în 2020.

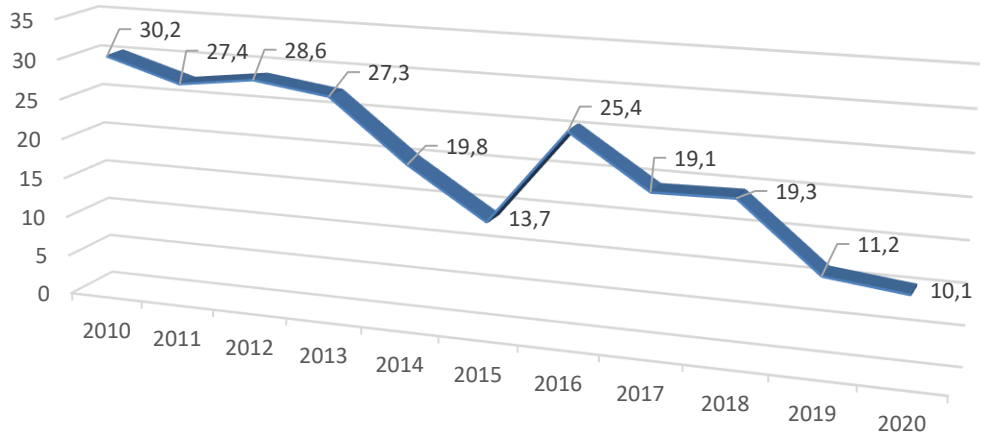

Fig. 5.15. Evoluția ratei deprivării materiale severe în Regiunea București-Ilfov în perioada 2010-2020 [184]

Un alt indicator relevant pentru nivelul de trai este **rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE).**

AROPE este un indicator compozit adoptat la nivelul Uniunii Europene in cadrul Programului Europa 2020, de promovare a incluziunii sociale și reducere a sărăciei, reprezentând ponderea în total populație a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială. Persoanele care fac obiectul indicatorului AROPE sunt cele aflate în cel puțin una din următoarele situații:

- *au venituri disponibile inferioare pragului de sărăcie;*
- *sunt în stare de deprivare materială severă;*
- *trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.*

La acest indicator *Regiunea București-Ilfov* se situează pe primul loc între regiunile României, cu cea mai mică valoare - 12,6% în anul 2020 - cu aproximativ 18 puncte procentuale mai mică față de media națională.

Tab. 5.12. Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială în anul 2020

Nr. crt.	Macroregiuni și regiuni de dezvoltare	Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (%)
1.	ROMÂNIA	30,4
2.	Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	12,6
3.	Regiunea NORD-VEST	18,5

[184] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

4.	Regiunea CENTRU	27,2
5.	Regiunea NORD-EST	41,4
6.	Regiunea SUD-EST	43,2
7.	Regiunea SUD-MUNTENIA	32,6
8.	Regiunea SUD-VEST OLTENIA	38,7
9.	Regiunea VEST	25

După cum se poate observa în figura de mai jos, evoluția indicatorului în perioada 2015-2020, pentru *Regiunea București-Ilfov,* arată faptul că au fost înregistrate îmbunătățiri semnificative și, chiar mai mult, în ultimii 5 ani s-a înregistrat o tendință de scădere a ratei de excluziune socială.

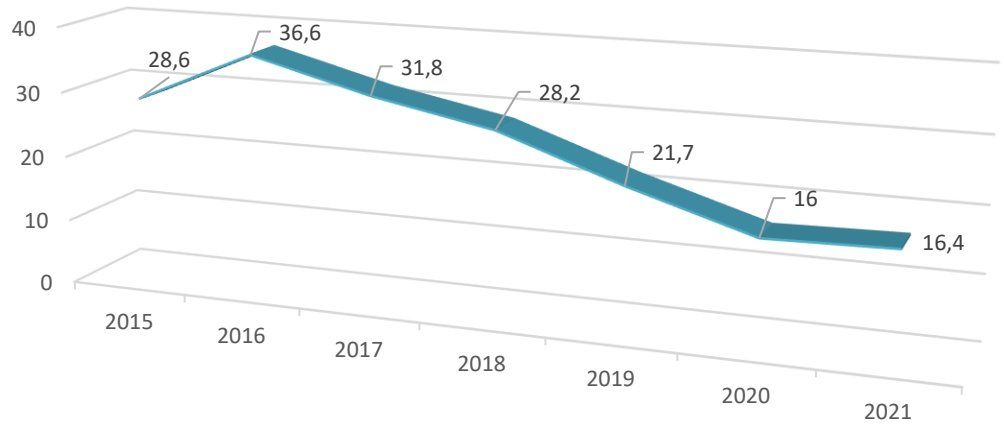

Fig. 5.16. Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE - definiție nouă) în Regiunea București-Ilfov în perioada 2015-2021 [185]

Conform datelor furnizate în cadrul ***Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2014-2020***, în prezent, unul din cinci români se confruntă cu sărăcia determinată de venitul insuficient, şi o mare parte din sărăcia bazată pe venit este persistentă, trei sferturi dintre persoanele sărace aflându-se în această situație de cel puțin trei ani. O treime din populație este afectată de deprivare materială severă, în sensul că nu-şi poate permite să achiziționeze articole considerate dezirabile sau chiar necesare pentru a duce un trai decent. Încă mai există în România copii care nu au mers niciodată la şcoală, iar procentul tinerilor fără o educație adecvată este ridicat. Multe persoane sunt în continuare inactive sau neangajate formal, cu şanse mici de a căpăta acces corespunzător la piața muncii. Există

[185] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – Tempo online*

inegalități în ceea ce privește acoperirea cu servicii medicale de bază. Există un număr semnificativ de comunități dezavantajate în care aceste probleme se cumulează, făcând aproape imposibilă întreruperea ciclului excluderii, fără ca membrii săi să fie sprijiniți și integrați prin intervenții din exterior.

De asemenea, potrivit documentelor programatice și analizei datelor din *Ancheta Bugetelor de Familie,* romii sunt expuși unui risc de sărăcie de zece ori mai mare decât celelalte etnii (33% dintre ei trăiau în sărăcie absolută pe baza pragului național al sărăciei, în timp ce doar 3,4% din populația care nu este de etnie romă au avut niveluri de consum sub pragul sărăciei). Îngrijorător este faptul că riscul de sărăcie este extrem de mare pentru copiii romi – rata de sărăcie în cazul lor este de 37,7%, în timp ce rata națională a sărăciei este de doar 4,3%.

Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) a fost instrumentul de dezvoltare teritorială propus de Comisia Europeană pentru perioada de programare 2014-2020 în vederea combaterii sărăciei și a excluziunii sociale, de la nivel urban, prin stimularea implicării comunităților în dezvoltarea locală, prin formarea unui parteneriat local și implementarea unor strategii integrate de dezvoltare locală. Parteneriatul local are rolul de a elabora și de a implementa o strategie de dezvoltare locală integrată, beneficiind de finanțare pe termen lung, și deținând puterea de decizie cu privire la modul în care sunt cheltuite fondurile.

Dezvoltarea Locală Plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) se adresează unor teritorii subregionale specifice, fiind gestionată de comunitate prin intermediul *Grupurilor de Acțiune Locală (GAL)*, formate din reprezentanți ai sectorului public și privat, precum și ai comunităților, atât a celor marginalizate, cât și a celor nemarginalizate ce promovează interesele socio-economice locale. La baza acestei abordări stă concepția *LEADER*, un instrument folosit încă din perioada de programare 2007-2013 pentru a ajuta actorii din mediul rural să valorifice pe termen lung potențialul de dezvoltare local.

Aplicarea mecanismului *DLRC* (*Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității*) ca instrument pentru promovarea dezvoltării integrate și implicării comunităților în dezvoltarea locală a condus la **formarea unui parteneriat local în Sectorul 5 al Municipiului București**, respectiv ***Grupul de Acțiune Locală (GAL) "Împreună dezvoltăm Sectorul 5"***, cu rolul de a elabora și de a implementa o strategie de dezvoltare locală integrată, în vederea combaterii sărăciei și a excluziunii sociale, menită să conducă la dezvoltare economică și socială la nivel local.

În perioada de programare 2014-2020, la nivel urban, respectiv la nivelul orașelor cu populație peste 20.000, prin *DLRC* se propune o abordare integrată în soluționarea problemelor cu care se confruntă comunitățile marginalizate, printr-o abordare multisectorială, realizată prin corelarea și asigurarea complementarității între investițiile în infrastructură de tip FEDR și măsurile soft, de tip FSE.

Astfel, **abordarea *DLRC* 2014-2020 are la bază 5 principii** ce promovează eforturile de dezvoltare locală care:

- *vizează zonele subregionale;*
- *sunt gestionate de către comunitate prin grupurile de acțiune locală (GAL);*
- *sunt implementate prin strategii de dezvoltare locală (SDL) integrate și multisectoriale în funcție de zonă, concepute ținând cont de potențialul de dezvoltare și de nevoile locale;*
- *includ elemente inovatoare;*
- *pun accent pe colaborarea în rețea.*

Aplicarea *DLRC* în zonele urbane are ca obiective scoaterea din sărăcie/reducerea sărăciei și integrarea socială prin stimularea asocierii „de jos în sus" a actorilor dintr-un teritoriu care elaborează și aplică strategii integrate și multisectoriale de dezvoltare locală. În perioada de programare 2014-2021, instrumentul *DLRC* s-a adresat comunităților marginalizate din zonele urbane, deși alocările *DLRC* nu au fost considerate ca făcând parte din alocările DUD (DLRC nu este un instrument foarte potrivit pentru implementarea directă a DUD, dar reprezintă o completare ideală, ajutând la rezolvarea problemelor vizate la nivel de cartier).

Pentru perioada de programare 2021-2027, instrumentul *DLRC* din zonele urbane va continua să se axeze pe comunitățile marginalizate, dar, în plus, există discuții ca instrumentul să se axeze și pe probleme de competitivitate, prin încurajarea unui mediu de afaceri competitiv și inovator.

Proiectul de politică de coeziune 2021-2027 indică faptul că instrumentul *DLRC* ar trebui:

- ⇒ *să se concentreze pe zonele subregionale;*
- ⇒ *să fie condus de grupuri de acțiune locală (GAL) formate din reprezentanți ai sectorului public și privat, fără ca vreunul dintre grupuri să controleze procesul decizional;*
- ⇒ *să aibă la bază o strategie integrată;*
- ⇒ *să promoveze abordări inovatoare și de cooperare cu și între actorii teritoriali.*

Proiectul de politică de coeziune oferă, de asemenea, mai multe detalii cu privire la responsabilitățile AM privind acordurile *DLRC*, precum și cu privire la sarcinile minime pe care ar trebui să și le asume grupurile de acțiune locală [186].

În Sectorul 5 al Municipiului București, aplicarea instrumentului *DLRC* este orientată către zone cu populație aflată în risc de excluziune socială, astfel încât prin *Strategia de Dezvoltare Locală - Etapa a II-a a mecanismului DLRC* dedicată acestor zone să se implementeze măsuri care să diminueze acțiunea factorilor ce generează sărăcie și excluziune socială.

DLRC se concentrează în principal asupra zonelor urbane marginalizate. Zonele marginalizate, cu toate subtipurile lor, sunt cele mai afectate de sărăcie și cele mai expuse

[186] *Sursa: Romania-Catching-Up-Regions - Cerințe strategice pentru modele organizatorice*

discriminării și excluziunii sociale. Teritoriul ocupat poate varia, ca formă și delimitare, de la o singură zonă dintr-un oraș la mai multe zone de acest tip.

Astfel, conform studiului ,,***Elaborarea strategiilor de integrare a comunităților urbane marginalizate – Atlasul zonelor urbane marginalizate din România***", document elaborat de *Ministerul Dezvoltarii Regionale și Administrației Publice (MDRAP)* în colaborare cu *Banca Mondială*, există trei criterii principale pentru definirea și analiza diferitelor tipuri de zone marginalizate, și anume: ***capitalul uman*** (educație, starea de sănătate, mărimea și compoziția gospodăriei), ***ocuparea*** și ***condițiile de locuire***.

Zonele urbane marginalizate sunt zone urbane ce acumulează dezavantaje din perspectiva capitalului uman, ocupării forței de muncă și a locuirii. În cele mai multe cazuri, acestea sunt zone intraurbane, sărace, izolate din punct de vedere social și care nu sunt reflectate în statisticile privind ratele de sărăcie calculate la nivel de localitate sau județ. Zonele marginalizate sunt adevarate pungi de excluziune socială care concentrează persoane cu nivel scăzut de capital uman (nivel scăzut de educație, stare precară de sănătate, număr ridicat de copii), cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și condiții precare de locuire. Puternica stigmatizare cu care sunt asociate aceste locuri, pe lângă lipsa sau slaba calitate a serviciilor (educație, sănătate, infrastructură) reduc drastic șansele populației de a scăpa de sărăcie. Aceste zone sunt candidatele cele mai potrivite pentru intervențiile de tipul dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (*DLRC*) realizate în orașele din România.

La nivelul regiunii **București-Ilfov** conform raportului ,,*Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România*" realizat de *Banca Mondială* în 2014, **21,1% din populația urbană stabilă (an 2011) se află în zone dezavantajate**, fie dezavantajate **pe locuire, ocupare și/sau capital uman**. Astfel, din perspectiva persoanelor care locuiesc în zone dezavantajate **din punct de vedere al capitalului uman** (incluzând persoane cu niveluri scăzute de educație formală, cu niveluri diferite de angajare, dar care au condiții de locuire echitabile) se evidențiază, cu **cele mai ridicate valori**, localitățile **Pantelimon** (41,63%), **Bragadiru** (20%) și **Chitila** (16,5%), iar la polul opus se află Otopeni, cu 7,16%**.** Prin comparație, media populației care locuiește în zonele dezavantajate pe capital uman **în Municipiul București este de 6,6%**, însă **se evidențiază Sectorul 5 cu un procent de 16,42%.** Raportat populației dezavantajate **din punct de vedere al locuirii**, ponderile cele mai însemnate se regăsesc în orașele **Buftea** (15,11%), **Măgurele** (12,66%) și **Chitila** (10,9%).

În ceea ce privește **populația din zonele marginalizate** (pungi de excluziune socială) procentele sunt cu mult mai reduse, regiunii **București-Ilfov** fiindu-i atribuită o **pondere de 1,16%**, comparativ cu regiunea Centru care atingea în 2011 pragul de 4,32%. După cum se poate observa în figura de mai jos **cel mai mare procent** este atribut la nivelul **orașului Chitila** – 13,5%, urmat de orașul **Buftea** 12,88%. În același context, *Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate* evidențiază existența a trei localități rurale în cadrul regiunii care se confruntă cu marginalizare "la medie" și "sub medie" acestea fiind Nuci (sub medie, interval 0,1-<6,1%), Găneasa (la medie, interval 6,1-<12%) și Vidra (la medie, interval 6,1-<12%).

Referitor la **Municipiul București** **cea mai mare pondere revine Sectorului 5 – 1,63% persoane în zonele marginalizate din totalul populației sectorului (localizate cu precădere în Rahova, Ferentari, Zețari)**. Sectorul cu cea mai redusă pondere a populației marginalizate este Sectorul 6, cu 0,33%.

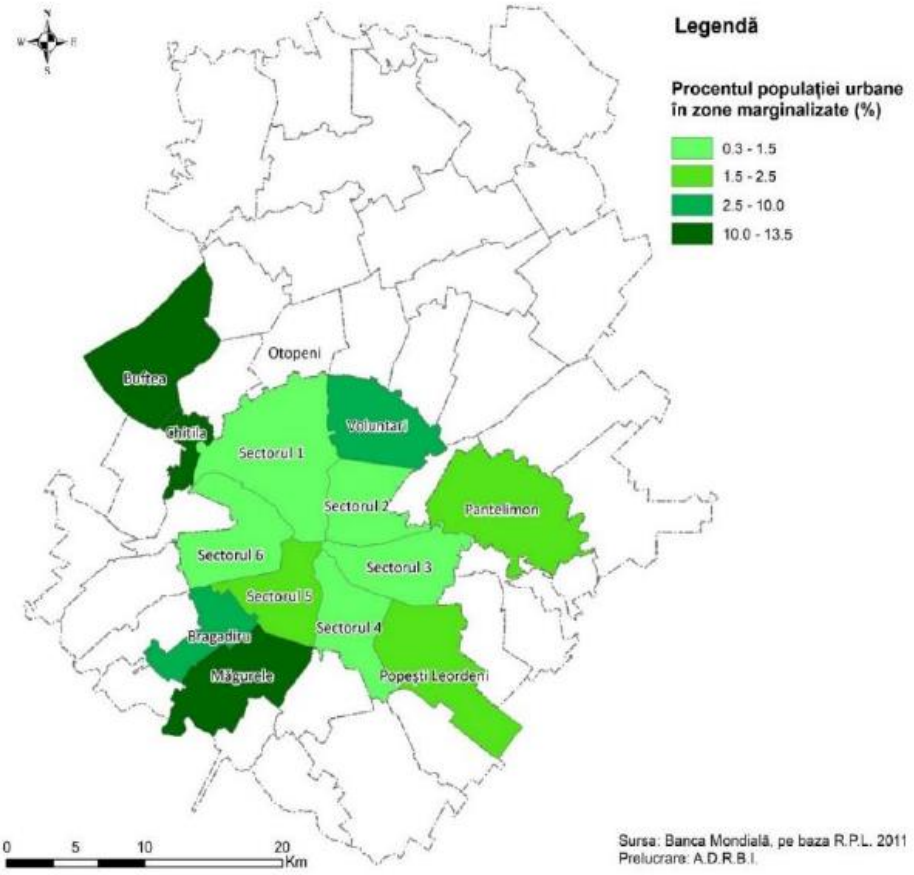

Fig. 5.17. Marginalizarea urbană, la nivel de unitate administrativ-teritorială: București-Ilfov [187]

În București, în anul 2011, au fost identificate 47 de sectoare de recensământ care satisfăceau condițiile de ZUM. Acestea erau distribuite în toate cele șase sectoare, dar cu o **tendință de concentrare în sectoarele 3 și 5**. Cele mai multe ZUM din București erau zone medii-mari în contextul mediului urban din România (cu 256-418 locuitori), însă existau și 9 ZUM de mari dimensiuni, cu mai mult de 419 locuitori. Dimensiunea medie a ZUM la nivelul municipiului era de 317 persoane. Doar în sectorul 6 se înregistrau numai 2 ZUM, dar care cumulau peste 1.200 rezidenți.

Rata de marginalizare varia considerabil între sectoare, între 0,33% din populația sectorului 6 (sau 0,45% în sectorul 4) și un **maxim** de **1,63% în sectorul 5**. Altfel spus, **din**

[187] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională al București-Ilfov 2021-2027 / Studiul "Atlasul zonelor urbane marginalizate din Romania, Banca Mondiala, 2016*

populația totală a municipiului București, procentul cel mai mare de persoane care locuiau în ZUM-uri se găsea în Sectorul 5, urmat îndeaproape de Sectorul 3. Deci mai mult de jumătate dintre locuitorii din zonele marginalizate bucureștene (mai mult de 8.000 persoane) se aflau în aceste două sectoare.

De asemenea, **majoritatea persoanelor de etnie romă trăiau** (în 2011) **fie în ZUM-uri, fie în zone dezavantajate pe capital uman.** Totuși, acest fapt nu înseamnă că romii reprezintă majoritatea populației din ZUM-uri. Persoanele romă sunt statistic suprareprezentate în ZUM-uri, dar numai puține ZUM sunt comunități în care romii (autoidentificați) dețin ponderi de 20% din populația rezidentă. **În ZUM-urile din București 11,3% din populația rezidentă s-a declarat ca fiind de etnie romă.**

În ciuda tuturor demersurilor la instituțiile cu responsabilități în realizarea recensământului din 2011, nici măcar **în anul 2020 nu s-au putut identifica în teritoriu cele 47 ZUM**. Motivul este lipsa legăturii între mapele de recensământ (ZUM), în cadrul cărora au fost culese datele, și circumscripțiile de recensământ cartografiate, în baza cărora se realizează hărțile. Între anii 2011-2020 există posibilitatea ca unele ZUM-uri să fi dispărut și altele să fi apărut în areale diferite, unele să-și fi schimbat profilul și altele să fi rămas la fel. Spre exemplu, unele zone cu locuințe publice (fostele case naționalizate) au dispărut după ce au fost efectuate evacuări și casele au fost dărâmate. Un bun exemplu este *Centrul Vechi al Capitalei* care reprezenta un ZUM ce a dispărut ca urmare a unui proces de reconversie urbană.

Astfel, **la nivelul anului 2020**, potrivit analizei realizate în cadrul *SIDU a Municipiului București 2021-2030* - pe baza informațiilor obținute de la autoritățile publice locale aferente celor 6 sectoare ale Capitalei – s-a obținut o bază de date care include **87 de posibile zone cu risc de a fi ZUM care au intrat în procesul de validare**.

Totuși, ZUM-urile identificate de autoritățile din București sunt definite fără a urma o metodologie riguroasă și reprezintă, cel mai adesea, rezultatul observațiilor empirice realizate de profesioniștii din cadrul instituțiilor de la nivel local. Tocmai de aceea, cel mai probabil, această listă este afectată de procesele sociale de etichetare și separare asociate cu zonele la risc de marginalizare.

Pasul 2 al metodologiei a reprezentat prima etapă a procesului de validare pentru cele 87 de potențiale ZUM. În această etapă, validarea a fost realizată prin **vizitarea online** a zonelor, folosind instrumentele puse la dispoziție de Google Maps. **Toate cele 87 de potențiale ZUM-uri au fost vizitate online. Ca rezultat, au fost invalidate 49 de zone** pe motivele arătate în tabelul de mai jos.

Tab. 5.13. Situația ZUM-urilor după prima etapă de validare prin vizualizare online [188]

[188] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*

	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	Total
Total zone invalidate, pe motiv de:	2	13	24	2	8	0	49
- Zona poate fi observată cu Google Street View	0	1	0	0	0	0	1
- Zone care nu îndeplinesc nici unul din cele 10 criterii	0	0	5	0	2	0	7
- Zone de blocuri care arată deteriorate, dar îndeplinesc cel mult un criteriu	0	0	6	0	0	0	6
- Zone foarte amestecate cu unele clădiri degradate printre clădiri noi și vile luxoase	0	0	6	2	1	0	9
- Zone industriale/comerciale neîngrijite	0	0	2	0	0	0	2
- Zone prea mari și vag definite/delimitate	2	0	5	0	0	0	7
- Zone prea mici, 1-2 case insulare	0	12	0	0	5	0	17
Zone validate prin vizualizare online	2	9	13	2	11	1	38
Total	4	22	37	4	19	1	87

De menționat că, zonele mici invalidate ca ZUM sunt totuși gospodării în situații de dificultate, care locuiesc în case foarte degradate și ar avea nevoie de sprijin din partea ONG-urilor, sau serviciilor de asistență socială. Așadar, chiar dacă sunt invalidate ca ZUM, cele 17 zone mici trebuie avute în vedere pentru a planifica intervenții punctuale, cu șanse de succes mult mai mari decât în cazul arealelor mai extinse.

Pasul 3 al metodologiei l-a constituit a doua etapă a procesului de validare, realizată prin **vizitarea în teren a zonelor**. În urma vizitelor în teren, **au fost validate un număr de 28 de ZUM**.

Pasul 4 al metodologiei l-a constituit a treia etapă a procesului de validare. Aceasta a fost realizată prin **consultarea specialiștilor din partea autorităților** (reprezentanți ai primăriilor, DGASPC-urilor de sector și DGASMB) și a ONG-urilor active în domeniul social.

Cele 28 de ZUM-uri validate de echipa de cercetare în etapele precedente au fost prezentate și discutate în cadrul consultărilor SIDU din martie 2020.

Tab. 5.14. Rezultatele pe sectoare ale procesului de validare a ZUM-urilor din Mun. București [189]

[189] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*

		S1	S2	S3	S4	S5	S6	Total
Pas 1	Număr de potențiale ZUM-uri	4	22	37	4	19	1	87
Pas 2	Observație online - Google Street View	2	9	13	2	11	1	38
Pas 3	Observație directă - Vizită în teren	2	6	6	2	11	1	28
Pas 4	Consultările cu specialiștii	2	6+1	6	2	11	1	28+1

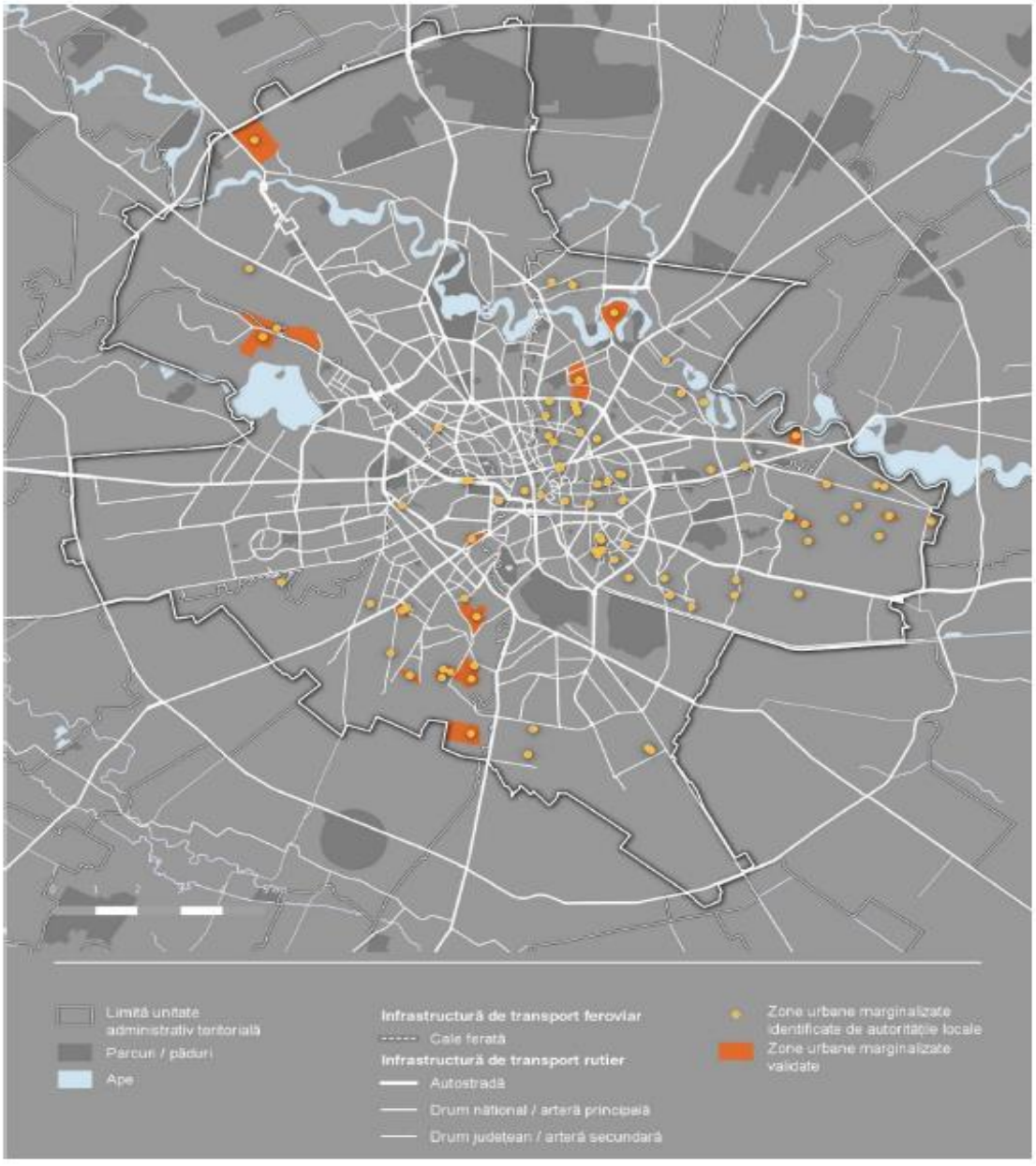

Fig. 5.18. ZUM-urile din București identificate și validate în anul 2020[190]

[190] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*

Pasul 5 al metodologiei a avut rolul de a culege **opiniile rezidenților din ZUM-urile prioritare** cu privire la principalele probleme din zonă și la cele mai potrivite soluții/ intervenții care să fie luate în considerare de autorități pentru a dezvolta zona și a crește calitatea vieții rezidenților. În acest scop, echipa de cercetare a desfășurat, în martie 2020, consultări cu rezidenți din toate ZUM-urile prioritare, cu excepția ZUM din Sectorul 5 în care se desfășurau intervenții integrate de tip DLRC.

Inițiativa Primăriei Sectorului 5 de implementare a conceptului de *dezvoltare comunitară sub responsabilitatea comunității* a avut ca prim răspuns alăturarea unor parteneri de excepție din sectorul societății civile și al celui privat, cu expertiză în toate domeniile de intervenție. Astfel, ***Strategia de Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) pentru Zona Centru – Sector 5* a delimitat aria de acoperire a circa o treime din suprafața Sectorului 5, respectiv partea centrală a sectorului**, generând impact de dezvoltare durabilă pentru circa 90.000 de locuitori, cu efect multiplicator de bunăstare la nivelul întregului sector și al Municipiului București.

Obiectivul acestui document este descrierea cadrului strategic în care ***Grupul de acțiune locală (GAL) "Împreună dezvoltăm Sectorul 5"***, dintr-o poziție pro-activă, **va susține și va implementa acțiuni pentru a stimula dezvoltarea teritoriului propus,** pe termen mediu și lung.

Obiectivul general al SDL este reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială în ZUM, *Zona 1 - Zăbrăuțiului, din Sectorul 5 București*, alături de îmbunătățirea calității vieții, creșterea coeziunii sociale, îmbunătățirea mediului de viață și creșterea economică în teritoriul SDL.

Obiectivele specifice ale SDL:

- **OS1** - *Îmbunătățirea infrastructurii de alei pietonale pentru cel puțin 1000 metri liniari în 3 ani;*
- **OS2** - *Îmbunatațirea aspectului peisagistic al teritoriului SDL, cu accent pe zona ZUM, prin amenejarea și reamenajarea a cel puțin 10.000 mp de spații publice urbane în 3 ani;*
- **OS3** - *Creșterea gradului de ocupare prin furnizarea de servicii de ocupare - informare și consiliere, mediere a muncii pentru 460 persoane din teritoriul SDL cu accent pe ZUM, pe o perioadă de 3 ani;*
- **OS4** - *Creșterea gradului de ocupare prin furnizarea de servicii de ocupare - calificare pentru 120 de persoane teritoriul SDL cu accent pe ZUM, pe o perioadă de 3 ani;*
- **OS5** - *Creșterea gradului de ocupare prin furnizarea de servicii de ocupare - mediere la agenți economici/instituții publice sau crearea de întreprinderi de economie socială pentru 60 de persoane teritoriul SDL cu accent pe ZUM, pe o perioadă de 3 ani;*
- OS6 - *Creșterea accesului la educație pentru minimum 230 persoane din ZUM Zăbrăuți aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe o perioadă de 3 ani;*

- **OS7** - *Dezvoltarea unui sistem de servicii sociale și/sau socio medicale integrate, individualizate axat pe nevoile persoanelor marginalizate pentru cel putin 460 persoane pe o perioadă de 3 ani;*
- **OS8** - *Îmbunătățirea imaginii zonei, creșterea gradului de coeziune socială și reducerea*
- *discriminării și excluziunii sociale prin campanie de constientizare a populatiei asupra importantei participarii comunitatii in dezvoltarea teritoriului pentru peste 460 locuitori din teritoriul SDL, pe o perioada de 3 ani.*

În ceea ce privește zona analizată în cadrul acestui document strategic, ***Atlasul zonelor urbane marginalizate din România* a identificat următoarea structură la nivelul *Sectorului 5 al* Municipiului București:**

- ✓ ***70,13% din populație se află în zone nemarginalizate;***
- ✓ ***8,52% populație în zone dezavantajate pe locuire;***
- ✓ ***1,31% populație în zone dezavantajate pe ocupare;***
- ✓ ***16,42% populație în zone dezavantajate pe capital uman;***
- ✓ ***1,63% populație în zone marginalizate.***

De asemenea, *Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România* **a identificate 13 zone urbane marginalizate în Sectorul 5**: *Ghencea, Crizantemelor, Zăbrăuți, Veseliei, Pucheni, Intrarea Recaș, Amurgului, Aleea Livezilor, Aleea Stogu, Radu Constantin, Mândrești, Iacob Andrei* și *Tunsu Petre.*

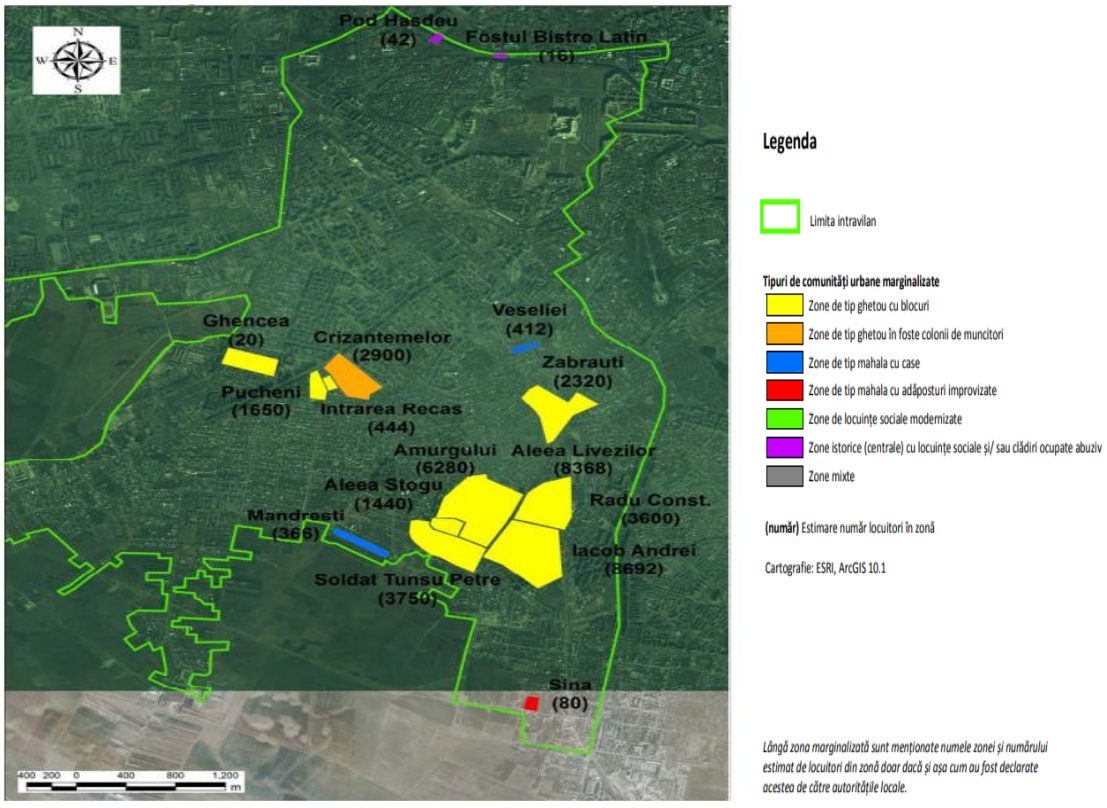

Fig. 5.19. Harta zonelor marginalizate din Sectorul 5 al Municipiului București - Atlasul zonelor urbane marginalizate din România [191]

Comunitățile defavorizate din Cartierul Ferentari și numărul estimat de locuitori din zonă, așa cum au fost declarate de către autoritatea locală, sunt:

- **Zone de tip ghetou cu blocuri,** care includ:
  - *Cartierul Iacob Andrei, 8692 locuitori, 31 blocuri, 2173 locuinte, 90% populație etnie romă;*
  - *Cartierul Aleea Livezilor, 8368 locuitori, 31 blocuri, 2087 locuințe, 90% populație etnie romă;*
  - *Str. Zăbrăuți, 2320 locuitori, 7 blocuri, 464 apartamente, 90% populație etnie romă;*
  - *Str. Aleea Stogu, 1440 locuitori, 3 blocuri, 240 apartamente, 50% populație etnie romă;*
  - *Str. Pucheni, 1650 locuitori, 3 blocuri, 333 locuințe, 70% populație etnie romă;*
  - *Intr. Recaș, 1 bloc , 444 locuitori, 100 locuințe, 70% populație de etnie romă;*
  - *Str. Radu Constantin (3.600 loc.), Str. Soldat Tunsu Petre (3.750 loc.) și Str. Amurgului (6.280 loc.).*

  Total: cca. 85 blocuri; - cca. 5.700 locuințe; - cca. 36.544 locuitori.
- **Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori**: *Crizantemelor – 2.900 loc.*

Cartierul Ferentari este o zonă intraurbană, săracă, izolată din punct de vedere social. ZUM Ferentari este consideratã o *"pungă"* de excluziune socială care concentrează persoane cu nivel scăzut de capital uman (nivel scăzut de educație, stare precară de sănătate, număr ridicat de copii), cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și cu condiții precare de locuire, adevărate *"focare de infecție"*, ignorate de experții în sănătate. Puternica stigmatizare cu care este asociată această zonă, împreună cu lipsa sau slaba calitate a serviciilor (educație, sănătate, infrastructură), reduc drastic șansele populației de a scăpa de sărăcie.

Astfel, s-a identificat necesitatea adoptării unei strategii multisectoriale şi integrate pentru crearea unei punți între politici, pe de o parte, şi acțiuni concrete, pe de altă parte, prin investiții complementare. Abordarea a fost de tip integrat, cu evitarea măsurilor disparate, mono-sectoriale, a căror eficacitate ar fi diminuată semnificativ în lipsa unor măsuri eficiente de acompaniere a măsurilor principale şi va fi implementată la nivelul zonelor delimitate distinct. Astfel, în cadrul *SDL*, *teritoriul SDL* s-a delimitat astfel încât să îndeplinească condițiile de dimensiune și coerență menționate în *Ghid* și să cuprindă cel puțin un ZUM alături de ZUF aferentă. *Studiul de referință* a avut drept scop identificarea nevoilor și problemelor populației din zonele teritoriului SDL – populație țintă, cu accent pe ZUM, prin aprecierea situației reale

[191] *Sursa: Atlasul zonelor marginalizate din Romania - Capitolul 3. Hărți - Hărți reprezentând comunități marginalizate declarate de către autoritățile locale: Regiunea București-Ilfov, Municipiul Bucureşti Sector 5*

a acesteia (locativă, medicală, educațională, economică, de infrastructură, socială etc), în funcție de o serie de criterii predefinite.

Teritoriul SDL face parte din Sectorul 5 al municipiului București și este format din arealul delimitat astfel: *Calea 13 Septembrie nr. 133-237, Strada Nedeleanu Ion nr. 2-14, Strada Petre Ispirescu nr. 2-18, Calea Rahovei nr. 309-321, Strada Pecineaga nr. 1-81, Șoseaua Sălaj nr. 193-223, Strada Freamătului nr. 1-13, Strada Cârlibaba nr. 1-79, Strada Salviei, Strada Bachus nr. 2-40, Prelungirea Ferentari nr. 14-20, Bulevardul Pieptănari nr. 2-100, Șoseaua Viilor nr. 16-282, Strada Odoarei nr. 2-14, B-dul Tudor Vladimirescu nr. 1-57.*

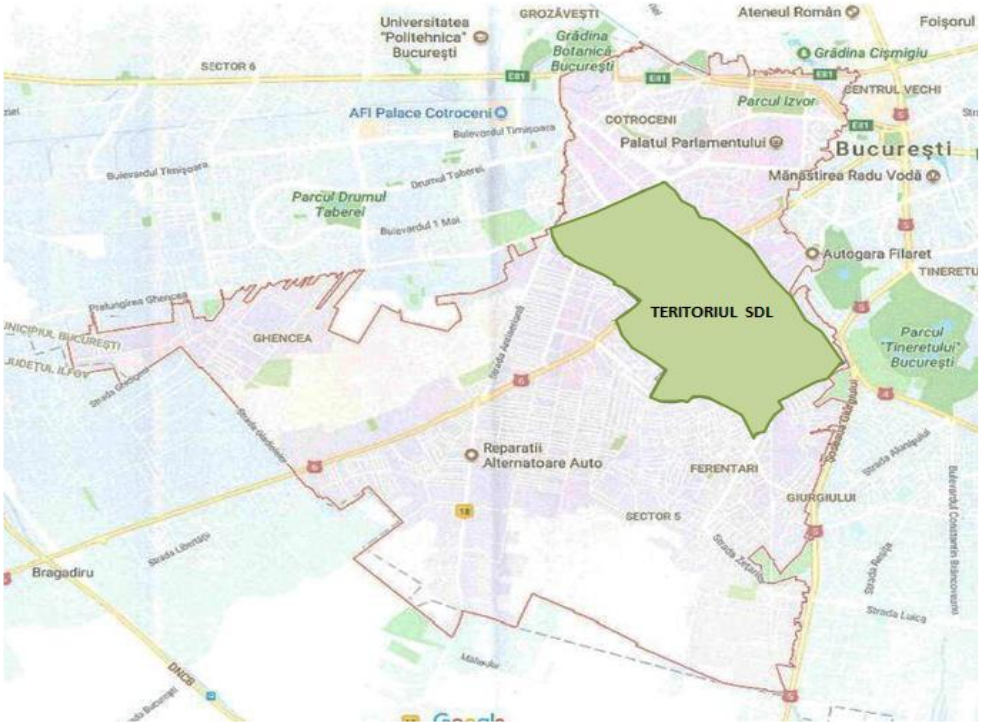

Fig. 5.20. Teritoriul SDL delimitat de GAL "Împreună dezvoltăm Sectorul 5" la nivelul Sectorului 5 București [192]

Teritoriul SDL* cuprinde** următoarele ***7 zone distincte: o zonă urbană marginalizată și șase zone componente ale Zonei Urbane Funcționale.

Zona 1 - Zăbrăuțiului (zona ZUM) Delimitare: *Calea Ferentari nr 157-187, Str. Popa Stefan nr. 1-47, Str. Zăbrăuțiului nr 22-26, Str. Baiulescu Ion 55-110, Str. Caporal Ion Ușurelu, Bdul. Pieptănari nr. 62-100; Calea Ferentari nr. 157-187;*

[192] *Sursa: Strategia de Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) pentru Zona Centru – Sector 5, București*

Zona 2 – Semănătorului - zonă de case. Delimitare: *Prelungirea Ferentari nr. 20, Str. Bachus, Salviei, Cârlibaba, Șos. Sălaj nr. 221-193, Petre Păun nr. 2-33 , Str. Semănătorului nr. 11-3, Sergent Turturică nr. 30-86, Calea Ferentari nr. 80-159, Prelungirea Ferentari nr.1-20;*

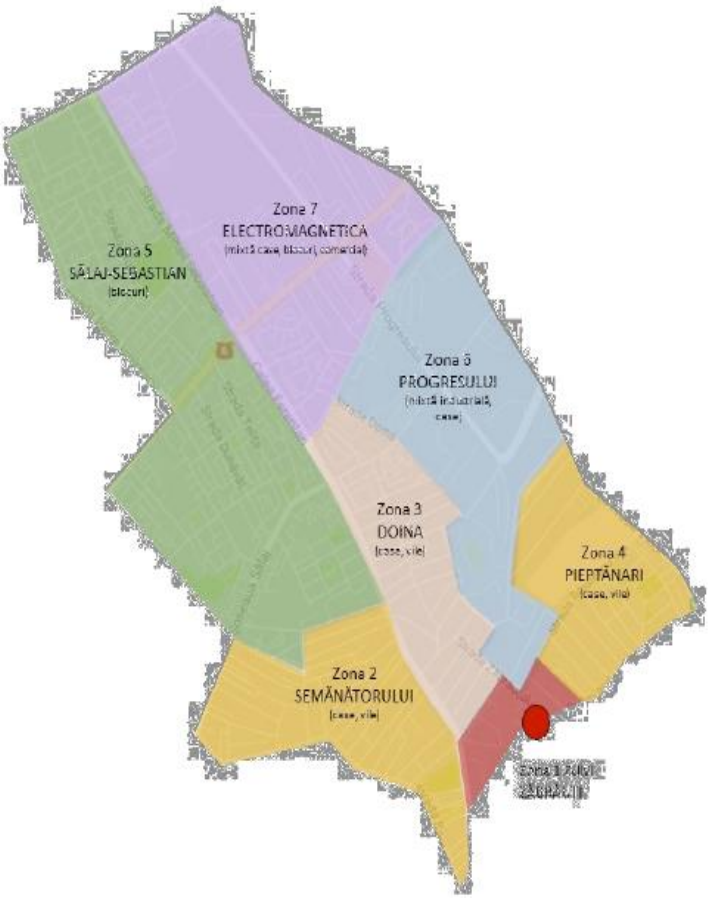

Zona 3 – Doina - zonă de case. Delimitare: *Popa Ștefan nr. 1-47, Zăbrăuților nr. 21-23, Str. Moruzeștilor nr. 25-1, Str. Sadului, Str. Veseliei nr. 25-22, Str. Doina nr. 30-4, Str. Năsăud nr. 97-95, Calea Ferentari nr. 15 -159;*

Zona 4 – Pieptănari - zonă de case vile. Delimitare: *Str. Baiulescu Ion 55-110, Str. Înclinată, Str. Caporal Ion Ușurelu, Bdul. Pieptănari 62-8, Șos. Viilor nr. 282-66, Str. Înclinată nr. 1-129, Str. Baiulescu Ion nr. 110;*

Zona 5 - Sălaj-Sebastian - zonă de blocuri. Delimitare: *Str. Petre Păun nr. 1-33, Str. Semănătorului nr. 11-3, Sergent Turturică nr. 30-86, Calea Ferentari nr. 80-1, Str. Mihail Sebastian nr. 1-24, Calea 13 Septembrie nr.225-237, Str. Sergent Major Ion Nedeleanu nr. 14-1, Str. Petre Ispirescu nr.78-1, Calea Rahovei nr.334-321, Str. Pecineaga, Str. Petre Păun nr. 1;*

Zona 6 – Progresului - zonă mixtă, zonă industrială, case. Delimitare: *Str. Zăbrăuților nr. 21-23, Str. Moruzeștilor nr. 25-1, Str. Sadului, Str. Veseliei nr. 25-22, Str. Doina nr. 30-4 Str. Năsăud 99-1, Șos. Viilor nr. 14-66, Str. Înclinată, Str. Baiulescu 55-110, Str. Zăbrăuțiului nr. 21;*

Zona 7 – Electromagnetica - zonă mixtă case, blocuri, zonă comercială. Delimitare: *Mihail Sebastian nr. 1-24, Calea Ferentari nr. 1-15, Str. Năsăud, Strada Odoarei, B-dul. Tudor Vladimirescu nr. 1-57, Calea 13 Septembrie nr. 133-225, Str. Mihail Sebastian nr.24.*

Dintre cele 7 zone incluse în teritoriul SDL, **Zona 1 – Zăbrăuți reprezintă zona urbană marginalizată (ZUM)**, validată din următoarele considerente:

- ✓ se suprapune total cu unul dintre sectoarele de recensământ identificate ca fiind marginalizate în *Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate* (Document de referință – *Atlasul zonelor urbanemarginalizate din Romania, Elaborarea strategiilor de integrare a zonelor urbane marginalizate, MDRAPFE- POR, pag 252*);

- ✓ datele din studiul de referință pentru verificarea pragurilor minimale depășesc valorile minimale ale indicatorilor pentru validarea unui ZUM, pe toate criteriile de defavorizare.

Populația din ZUM a fost calculată pe baza datelor de referință de la *DEPABD-MAI*:

Tab. 5.15. Populație din ZUM – Zona 1 - Zăbrăuți, Studiu de referință

Strada din ZUM	Sector de strada	Nr gospodării	Populație estimata	Persoane conform DEPABD MAI
Bobâlna	integral	36		88
Cap. Ion Ușurelu	integral	178		540
Iordana	Integral	18		60
Moara Roșie	Integral	18		37
Stănișoara	Integral	41		148
Zăbrăuțiului	Parțial nr. 1-26	441		1851
Popa Ștefan	Parțial nr. 1-47	52		162
Ion Baiulescu	Parțial nr. 55-110	66	170	
Bulevardul Pieptănari	Parțial nr. 62-100	137	274	
Calea Ferentari	Parțial nr. 157-187	30	91	
	Total ZUM	1017	3421	

ZUM Zăbrăuților este o zonă ce acumulează dezavantaje din perspectiva capitalului uman, ocupării forței de muncă și a locuirii. Este o zonă intraurbană, săracă, izolată din punct de vedere social. Zona are sectoare (zona 5, cartier de blocuri Ferentari) în care au fost strămutate persoane din vechia mahala Uranus demolată pentru construirea Centrului Civic în anii 1970. Căminele de nefamiliști, cele 8 blocuri P din strada Zăbrăuțiului 1-13 si cel din Pieptănari nr.80 au fost construite pentru muncitorii din țară aflați în tranzit pentru construirea metroului, ultimul proprietar instituțional fiind compania Metrorex. La sfârșitul anilor `80 care aceste blocuri intraseră în proces de evacuare în scopul demolării fiind radiate din registrele de proprietate. Rămase majoritar fără locatari la începutul anilor 1990 și fără proprietar, ele au fost ocupate succesiv de persoane aflate în deprivarea materială severă.

Acumularea istorică a segregării pe criterii etnice: zona Ferentari este atestată istoric ca zonă în care romii s-au așezat in perioada interbelică, zonă predilectă pentru camparea romilor nomazi. Este considerată o adevărată pungă de excluziune socială care concentrează persoane cu nivel scăzut de capital uman (nivel scăzut de educație, stare precară de sănătate, număr ridicat de copii), cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și condiții precare de locuire, adevărate *"focare de infecție*", ignorate de experții în sănătate.

Puternica stigmatizare cu care este asociată această zonă, pe lângă lipsa sau slaba calitate a serviciilor (educație, sănătate, infrastructură) reduc drastic șansele populației de a scăpa de sărăcie. În anul 2014 cotidianul Dailymail, din Marea Britanie, enumeră, lângă

fotografia unor blocuri din Strada Zăbrăuțiului câteva caracteristici care plasează, în opinia editorului, zona Ferentari pe locul 4 în cele mai nefericite destinații de vacanță din lume: *străzi desfundate, miros de gunoi, câini vagabonzi, etc.*

Excluziunea socio-economică a romilor din zona Zăbrăuți este rezultatul mai multor factori corelați care conduc la o discrepanță evidentă la nivelul șanselor, începând de la o vârstă timpurie.

Validarea zonelor marginalizate s-a realizat conform *Ghidului Specific privind depunerea și selecția Strategiilor de dezvoltare Locală, Etapa a II-a mecanismului DLRC și Anexa 1 – Model Cadru Strategie de dezvoltare Locală*. Astfel, o zonă marginalizată trebuie să îndeplinească următoarele cerințe minime:

Tab. 5.16. Indicatori cheie și praguri minimale de validare a zonei urbane marginalizate

Criterii/ Dimensiune	Indicatori cheie	Praguri minimale	Pondere în studiu	Diferența
Capital uman	Proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu)	22%	59,9%	37,9%
	Proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice	8%	9,5%	1,5%
	Proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală	20,5%	22,7%	2,2%
Ocuparea forței de muncă	Proporția persoanelor de 15-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați - patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ	22,5%	28,5%	6%
Locuire	Proporția locuințelor supraaglomerate (< 15,33 m2 pe persoană)	54%	61,8%	7,8%
	Nesiguranță locativă: proporția gospodăriilor ce nu dețin locuința în proprietate personală	12%	6,4%	-5,6%
Populație rromă	Ponderea populației rome 10% din total populație in ZUM	10%	18,6%	8,6%

În concluzie, ***Zona Zăbrăuți* este validată ca ZUM deoarece îndeplinește simultan următoarele trei condiții:**

- ✓ *are un nivel scăzut de capital uman, toți cei trei indicatori corespunzători pentru capital uman au valori ce depășesc pragul minimal aferent (59% față de 22%, 9,5% față de 8% și 22,7% față de 20,5%);*
- ✓ *are un nivel scăzut de ocupare în sectorul formal, indicatorul corespunzător este de 28,5%, depășind pragul minimal (22%);*
- ✓ *are condiții de locuire precară: indicatorul de proporție a locuințelor supraaglomerate este de 61,8% depășind pragul minimal de 54%.*

Luând în considerare indicatorii anterior precizați, ***Zona Zăbrăuțiului* poate fi declarată de către *GAL* ca *Zonă Urbană Marginalizată romă*.**

De asemenea, zonele urbane marginalizate de pe teritoriul Sectorului 5 au aceleași particularități, cum ar fi același grup țintă și aceleași nevoi și necesită implementarea unor măsuri integrate și eficiente la nivelul comunității în ansamblu, atât a zonei marginalizate cât și a zonei urbane funcționale.

Tab. 5.17. Categorii de persoane care fac parte din grupul țintă pentru intervențiile propuse prin SDL [193]

Categorie	Ponderi observate in studiu de referință		Volume estimate/ nr. de persoane	
	ZUM	SDL	ZUM	SDL
Persoane adulte, șomere sau inactive	28,5%	13%	524	6334
Persoane care nu au acte de identitate	1,85%	0,6%	48	-
Persoane cu dizabilități	9,5%	6,2%	90	1000
Persoanele vârstnice care locuiesc singure nu sunt autonome și nu beneficiază de sprijin în gospodărie	-	0,3%	-	-
Copii aflați în familii cu risc de sărăcie	70%	48,5%	500	6500
Copii în familii rome	33%	100%		

[193] *Sursa: Studiu de referință SDL la nivelul Sectorului 5*

Tab. 5.18. Numărul și ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială [194]

	zona							
Ponderea persoanelor aflate în...	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**SDL**
risc de sărăcie și excluziune socială	1950	6370	1519	1310	10266	-	2584	23999
risc de sărăcie	684	1517	460	419	1467	-	615	5162
deprivare materială	1368	5157	921	891	7821	-	1723	17881
intensitate scăzută a muncii	1266	1668	921	629	3911	-	738	9133
	zona							
Ponderea persoanelor aflate în...	ZUM	2	3	4	5	6	7	SDL
risc de sărăcie și excluziune socială	57%	42%	33%	25%	21%	-	21%	31%
risc de sărăcie	20%	10%	10%	8%	3%	-	5%	8%
deprivare materială	40%	34%	20%	17%	16%	-	14%	22%
intensitate scăzută a muncii	37%	11%	20%	12%	8%	-	6%	15%

Problemele comunitare din perspectiva cetățenilor și a autorităților/instituțiilor:

- **Probleme legate de locuință și acces la utilități** - afectează mai mult de un sfert (28%) dintre locuitorii din teritoriul SDL: deficitul de spațiu și în particular de spațiu de depozitare, modul în care locuința protejează împotriva zgomotelor din exterior, modul în care este încălzită locuința.
- **Problemele spațiilor comune**: îngrijirea subsolurilor, aspectul exterior al blocurilor, modul ăn care se colectează gunoiul, starea părților comune de instalații.
- **Accesul la utilități**: oportunități reduse de a găsi un loc de muncă, spațiile verzi din jurul blocului, parcuri, modalități de petrecere a timpului liber, locuri de joacă pentru copii, colectarea gunoiului, liniște şi ordine publică.
- **Aprecierea zonei**: depozitarea necorespunzătoare a gunoaielor, poluarea aerului (noxe).
- **Accesul la servicii în zonă**: posibilități de petrecere a timpului liber, transport public.
- **Accesibilitatea zonei**: distanță mare până la gară sau până la cel mai apropiat spital, dispensar sau cabinet medical.
- **Siguranța locuirii**: nesiguranță față de zona în care locuiesc.
- Există o **apreciere negativă a relațiilor cu vecinii** în anumite zone din teritoriul SDL.

[194] *Sursa: Studiu de referință SDL la nivelul Sectorului 5*

- Autoritățile identifică aceleași categorii de probleme ca și populația din zonă, acordând o atenție deosebită însă **problemei educației** în contextul unei rate de abandon școlar la nivel comunității de peste 30%.

Măsurile necesare a fi luate pentru rezolvarea problemelor comunitare identificate din perspectiva cetățenilor, asociate grupurilor țintă vizate de proiect, așa cum au reieșit acestea în cadrul *Studiului de referință,* din cercetarea cantitativă și calitativă realizată în teren sunt:

Tab. 5.19. Măsurile prioritare propuse prin SDL pentru rezolvarea problemelor comunitare identificate

		Prioritate conform Deciziei CD		
	Măsuri necesare pentru rezolvarea problemelor dintr-o zonă urbană marginalizată (ZUM)	APL	ZUM	S.P. & S.C.
1	Măsura 1 - Asfaltare alei pietonale în zona ZUM	■	■	■
2	Măsura 2 - Creșterea numărului de spații de recreere pentru locuitorii din zona SDL	■	■	■
3	Măsura 3 - Realizarea amenajării peisagistice a teritoriului SDL	■	■	■
4	Măsura 4: Creșterea eficienței energetice prin iluminatul stradal	■	■	■
5	Măsura 5: Creșterea accesului la servicii de ocupare prin furnizarea de servicii de informare, consiliere și mediere	■	■	■
6	Măsura 6: Creșterea numărului de persoane calificate prin furnizarea de cursuri de calificare și alte măsuri specifice	■	■	■
7	Măsura 7: Creșterea numărului de persoane angajate/înființarea de întreprinderi de economie socială prin servicii de mediere si facilitarea accesului pe piața muncii	■	■	■
8	Măsura 8: Reducerea gradului de abandon școlar	■	■	■
9	Măsura 9: Inființarea de echipe de intervenție mobilă și dezvoltarea de servicii sociale și/sau socio-medicale integrate	■	■	■
10	Măsura 10: Infiintarea unei spălătorii sociale	■	■	■
11	Măsura 11: Infiintarea unui magazin social	■	■	■
12	Măsura 12: Promovarea voluntariatului și lucrului în și pentru comunitate in teritoriul SDL	■	■	■
13	Măsura 13: Creșterea gradului de coeziune socială și scăderea segregării pe criterii etnice prin activități în comun între generații	■	■	■
14	Măsura 14: Îmbunătățirea imaginii zonei la nivelul teritoriului SDL	■	■	■

Note: APL - autorități locale și sector public; ZUM - comunitatea marginalizată; S.P. & S.C. - sector privat și societatea civilă.

Toate măsurile propuse în cadrul SDL au scop nedisciminarea, asigurarea egalității de șanse și egalitatea între femei și bărbați prin asigurarea unor perspective egale și echilibrate de acces la oportunitățile existente tuturor persoanelor. Prin măsurile propuse pentru

atingerea acestor obiective se dorește ca persoanele aflate în situații nefavorabile din cadrul ZUM să beneficieze de tratamente similare, prin asigurarea accesului la infrastructura tehnico-edilitară și educațională, cât și îmbunătățirea calităților de trai și tratamente egale între femei și bărbați.

Printre alte **măsuri care au ca scop incluziunea socială** se numără și:

- ***Combaterea segregării sociale*** prin construirea locuințelor sociale cu scopul îmbunătățirii condițiilor de locuire și măsuri de tip *"soft"* care vizează asigurarea serviciilor de formare profesională și favorizarea accesului la ocupare, încurajarea demersurilor de tip antreprenoriat;
- ***Asigurarea sustenabilității intervenției DLRC*** printr-un set de activități de construire și consolidare a comunităților marginalizate, bazate pe participarea voluntară a rezidenților, prin programe de formare și programe de educare privind: educarea populației în vederea păstrării curățeniei în zonă, de ecologizare/ salubrizare/ igienizare a zonei, precum și programe de consiiliere și prezența unui regulament de ordine interioară cu recompense și sancțiuni.

În baza măsurilor prioritizate de *Comitetul Director al GAL "Împreună pentru Dezvoltarea Sectorului 5"* a decis lista indicativă de intervenții pe baza căreia va dezvolta viitoarele proiecte POR și POCU, pe care intenționează să le depună spre finanțare în etapa III a mecanismului DLRC.

Intervențiile propuse în lista indicativă de intervenții răspund nevoilor de dezvoltare identificate pentru soluționarea problemelor *ZUM – Zona 1 Zăbrăuți* vizate prin SDL și sunt convergente cu activitățile eligibile finanțate din POCU (*AP 5, Obiectivul specific 5.1)* și cu cele din POR (*AP 9, Obiectivul specific 9.1.)*. Intervențiile propuse se adresează unui număr total de 603 persoane din ZUM, pentru care se intenționează ieșirea din sărăcie și ameliorarea excluziunii sociale prin implementarea intervențiilor.

Proiectele POCU aferente listei indicative de intervenții aprobate de *Comitetul Director GAL* vizează:

- *sprijin pentru creşterea accesului și participării la educația timpurie/ învățământ primar și secundar şi reducerea părăsirii timpurii a școlii;*
- *sprijin pentru accesul și/sau menținerea pe piața muncii, precum și pentru participarea la programe de ucenicie și stagii a persoanelor din cadrul comunităților marginalizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere și alte tipuri de intervenții identificate ca fiind necesare;*
- *furnizarea de servicii integrate pentru copii, tineri, adulți/ părinți etc (ex. măsuri active de ocupare, formare profesională, de inserție socio-profesională, servicii sociale/ medicale, consiliere psihologică etc.) prin intermediul Centrului Multifuncțional sau/si prin implicarea specialiștilor de la nivelul rețelei teritoriale a SPO sau a celor de la nivelul serviciilor publice de asistență socială;*

- *sprijinirea dezvoltării/ furnizării de servicii sociale/ furnizarea de servicii integrate medicosociale în cadrul spațiilor sociale extinse/ amenajate și prin echipele mobile.*

Proiectele POR aferente listei indicative de intervenții aprobate de *Comitetul Director GAL* vizează investiții în:

- *infrastructura de educație - spații educaționale extinse/ reabilitate/ amenajate;*
- *infrastructura de sănătate, servicii sociale - spații sociale extinse/ reabilitate/ amenajate;*
- *reabilitarea/ modernizarea spațiilor publice urbane – zone verzi neamenajate, spații pentru copii, iluminat, spații pietonale, etc.*

Principalele obiective ale asociației GAL "Împreună dezvoltăm sectorul 5" previzionate a fi atinse ca urmare a implementării *Strategiei de Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) pentru Zona Centru – Sector 5, București* în teritoriul eligibil, sunt:

- *creșterea calității locuirii și a spațiilor publice;*
- *creșterea nivelului de trai al populației prin stimularea agenților economici - potențiali generatori de locuri de muncă;*
- *soluționarea problemelor legate de absența actelor de identitate;*
- *îmbunătățirea diverselor forme de asistență socială cât și facilitarea accesului pe piața muncii;*
- *îmbunătățirea stării de sănătate a populației;*
- *susținerea incluziunii sociale a tinerilor;*
- *stimularea performanțelor școlare ale copiilor;*
- *reducerea ratei abandonului școlar.*

Acțiunile realizate anterior în teritoriul SDL sunt următoarele:

✉ **Proiect *"Program urban de servicii sociale si educaționale pentru copiii si tinerii vulnerabili din Sectorul 5"***

Proiectul a fost realizat în perioada 2012-2016 de *Fundația World Vision Romania* în parteneriat cu *Primăria Sector 5*, prin *Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5, Direcția de Învățământ și Relații Comunitare* și *Inspectoratul Școlar Sector 5*. **Principalele activități**: activități de dezinstituționalizare prin închiderea unei instituții de tip rezidențial (centrul de plasament din str. Trompetului nr.117) din zona ZUM Ferentari și transformarea acesteia într-un centrul multifuncțional pentru copiii vulnerabili din familii și părinții acestora, precum și înființarea de servicii alternative pentru copiii instituționalizați. Astfel au fost dezvoltate următoarele servicii sociale pentru copil si familie, de care beneficiază în principal, locuitorii din ZUM: *Centrul de zi pentru recuperarea copiilor cu dizabilități* și *Centrul de informare și consiliere pentru părinți și copii* - str. Trompetului nr.117, cartier Ferentari; *apartamente de tip familial* (3 unități în cartierul Rahova); dezvoltarea unui continuum de servicii social-educaționale durabile la nivelul comunității sector 5 în cartierele

Ferentari și Rahova pentru protecția copilului, prevenirea abandonului școlar și integrarea profesionala a tinerilor, prin desfășurarea de proiecte educaționale și de mobilizare comunitară prin voluntariat prin proiecte pilot pe mai multe domenii. **Beneficiari direcți:** 1425 persoane copii, tineri și părinți: 725 copii , tineri și părinți vulnerabili din Zona ZUM (zona Ferentari – Zăbrăuți); 750 copii vulnerabili și părinți din Zona adiacenta ZUM (cartier Rahova); Beneficiari indirecți: 1500 de persoane din comunitatea Sector 5 (profesori, educatori, voluntari, specialiști în protecția copilului).

- **Proiect *"Clubul de Educație Alternativă"***

Proiectul a fost realizat în perioada 2010-prezent, de *Fundația Policy Center for Roma and Minorities* în parteneriat cu *Școlile Gimnaziale nr. 136, Petrache Poenaru, nr.134, nr. 2, George Călinescu, I.C Brătianu; Asociația Ikhaya Drums; Asociația Graphis 122; Fare Network; Strada Film Company; Aflatoun Network; ERGO Network.* **Principalele activități:** dezvoltarea unui program de educație remedială, cu precădere la Limba și Literatura Română și Matematică; dezvoltarea unui program de educație non-formală prin artă, cultură, sport; dezvoltarea unui program de stimulare individuală, menit să contribuie la îmbunătățirea tulburărilor de învățare și de limbaj; dezvoltarea unui program de consiliere și terapie psihologică; dezvoltarea unui program de educație pentru sănătate și de combatere și prevenție a consumului de droguri; dezvoltarea unui program de educație parentală adresat părinților și tutorilor legali ai copiilor din Clubul de Educație Alternativă; organizarea de evenimente și campanii menite să contribuie la combaterea rasismului și a discriminării, cu precădere față de minoritatea romă; organizarea de traininguri adresate cadrelor didactice din școlile partenere, privind diversitatea multiculturală, metode de educație non-formală, drepturile copilului etc.; organizarea de tabere educaționale. **Beneficiari direcți:** 300 de copii romi și ne-romi, aflați în situații de risc, cu vârste cuprinse între 7 și 16 ani, din comunitatea dezavantajată din Ferentari, București; 50 de părinți ai copiilor din *Clubul de Educație Alternativă*; 50 de cadre didactice.

Programul este recunoscut ca model de bună practică, la nivel național și european, de-a lungul timpului fiind apreciat prin câștigarea mai multor premii. Programul a contribuit la dezvoltarea și îmbunătățirea de abilități de viață în rândul copiilor romi și neromi din comunitatea dezavantajată din Ferentari, la îmbunătățirea situației școlare, stimularea participării școlar, descoperirea și explorarea talentelor copiilor, îmbunătățirea comportamentului și a disciplinei, dezvoltarea de perspective în rândul copiilor, îmbunătățirea stimei de sine/ încrederii în propriile forțe.

- **Proiect *"Identificarea activă a persoanelor fără adăpost bolnave de TB si oferirea de servicii integrate pentru creșterea aderenței la tratament"***

Proiectul a fost realizat în perioada aprilie 2015 – martie 2018, de *Organizația Salvați Copiii*. **Principalele activități:** informarea profesioniștilor din instituții relevante (DGASPC-uri, ONG-uri) și din echipa proiectului cu privire la nevoile persoanelor din grupul țintă și la TB și informarea a 2420 de persoane fără adăpost cu privire la TB; identificarea și instruirea a 25 de persoane din rândul grupului țintă pentru a deveni educatori între egali; Identificarea și

referirea pentru diagnostic către unitățile medicale specializate a minim 755 suspecți TB din rândul persoanelor fără adăpost; oferirea de servicii integrate destinate creșterii aderentei la tratament pentru minim 109 persoane fără adăpost bolnave TB; oferirea de servicii integrate destinate creșterii aderentei la tratament pentru minim 86 persoane cu tratament profilactic. Grupul țintă vizat îl constituie persoanele fără adăpost din București după cum urmează: 2420 de persoane fără adăpost informate cu privire la TB; 25 de persoane din rândul grupului țintă instruite pentru a deveni educatori între egali; 755 suspecți TB din rândul persoanelor fără adăpost vor fi referite unităților medicale; 109 persoane fără adăpost bolnave TB și 86 de pacienți cu tratament profilactic vor beneficia de servicii integrate destinate creșterii aderentei la tratament. În sectorul 5 din București activitățile se desfășoară în următoarele zone: Amurgului, Pucheni, Luică, Iacob Andrei, Munții Carpați, Ferentari, Prelungirea Ferentari, Zăbrăuțiului, Sălaj, Rahova. Aceste zone se află parțial în ZUM și în ZUF, iar populația este 90% romă.

În vederea creșterii atractivității pentru investiții, Sectorul 5 trebuie să se diferențieze și să își creeze o identitate puternică pentru asigurarea regenerării zonelor afectate.

Operațiunile de regenerare urbană sunt operațiuni integrate ce vizează zonele cu probleme complexe și severe, care vizează:

- ✓ *zonele rezidențiale cu calitate scăzută a locuirii și grad de vulnerabilitate crescut;*
- ✓ *susținerea conversiei siturilor industriale și integrarea acestora în țesutul urban, respectiv adaptarea funcțiunilor și caracterului noilor dezvoltări la nevoile comunității, corelarea potențialului și nevoilor de dezvoltare economică cu nevoile comunității;*
- ✓ *susținerea creșterii suprafețelor spațiilor verzi și promovarea de acțiuni care să reducă consumul de energie convențională, emisiile de CO_2 și efectul de seră;*
- ✓ *creșterea accesibilității persoanelor cu dizabilități;*
- ✓ *încurajarea circulației pietonale ;*
- ✓ *introducerea sistemelor de calmare a traficului prin prioritizarea circulațiilor pietonale în zonele cu periculozitate ridicată.*

O serie de strategii de dezvoltare națională și locală elaborate în ultimii ani au vizat direct sau indirect zona Ferentari și/sau coridorul feroviar. Aceste documente strategice au evidențiat de comun acord numeroase obstacole majore în calea dezvoltării acestei zone și a Sectorului 5, cum ar fi : dotări publice insuficiente, locuințe degradate, incluziune redusă pe piața muncii și nivel scăzut de educație sau competență profesională a locuitorilor din zonele marginalizate ale cartierului. Terenurile fostelor platforme industriale sunt prezentate ca o oportunitate de regenerare, favorizată de o serie de investiții la nivel metropolitan și național despre care se preconizează că vor crește importanța zonei.

În acest context a fost realizată și ***Strategia de Regenerare Urbană a cartierului Ferentari***, adoptată în anul 2017, care se concentrează asupra cartierului Ferentari. Aceasta recunoaște provocările deosebite cu care se confruntă Ferentari în ceea ce privește marginalizarea socială, locuințele de calitate slabă, forța de muncă cu nivel redus de calificare și niveluri

scăzute de educație, infrastructura sportivă, socială și educativă (în special grădinițe și creșe) insuficientă, numărul redus de spații verzi și întreținerea redusă a celor existente, acoperirea scăzută a serviciilor medicale și accesibilitatea deficitară și permeabilitatea unor zone din Ferentari.

Proiectul de regenerare urbană integrată și eradicare a habitatului insalubru Ferentari își propune să fie un proiect pilot pentru implementarea unui nou model de dezvoltare urbană integrată în România, cu accent pe problematica socială. Acest proiect de dezvoltare locală a fost plasat sub responsabilitatea comunității și finanțat din fonduri de la bugetul local, bugetul de stat și alte fonduri legal constituite în perioada 2014-2020.

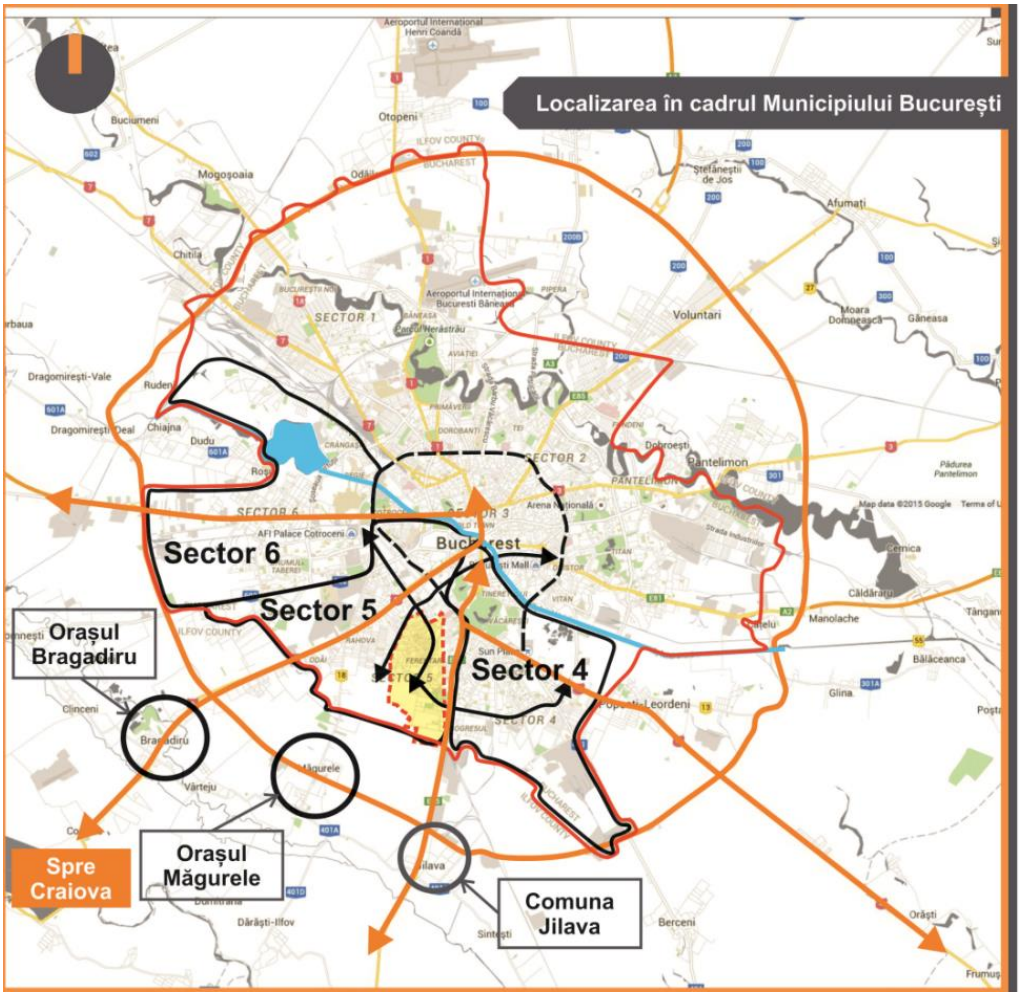

Intervențiile de regenerare urbană prevăzute se concentrează în special pe zonele rezidențiale cu locuințe de calitate scăzută și cu vulnerabilitate crescută (respectiv zonele Livezilor și Iacob Andrei), fostele amplasamente industriale care sunt propuse pentru reconversie funcțională, precum și pe transformarea spațiilor publice pentru a sprijini interacțiunile sociale. Strategia Ferentari subliniază necesitatea furnizării de unități locative adecvate pentru persoanele care locuiesc în prezent în clădiri improprii, insalubre și supraaglomerate. De asemenea, subliniază necesitatea îmbunătățirii transportului public și a conexiunilor pietonale din Sectorul 5 și către zonele exterioare. În plus, propune continuarea

investițiilor în construirea unui Centru Multifuncțional care să includă ateliere de lucru, cursuri de pregătire tehnică și profesională, pentru a facilita diversifi carea activităților economice și a oportunităților de muncă pentru locuitorii din Ferentari.

Astfel, proiectul *Regenerare Urbană Ferentari (RUF)* își propune soluționarea problemelor urbane ale zonei și găsirea unei îmbunătățiri de lungă durată a condițiilor economice, fizice, sociale și de mediu pentru Sectorul 5 și implicit pentru capitala României.

Totodată, **proiectul *RUF* asumă o serie de obiective strategice** privind infrastructura, mobilitatea urbană, spațiile publice urbane, locuirea, ocuparea, educația, accesul la servicii, comunitatea și imaginea publică **și propune și un *Plan de acțiune* pentru atingerea lor:**

Tab. 5.20. Plan de acțiune proiect Regenerare Urbană Ferentari

Obiective prioritare	*Măsuri/priorități*
Obiectiv strategic: **REGENERARE URBANA FERENTARI – DOMENIUL SOCIAL-SOCIETATE**	
Recuperarea spațiilor publice și crearea de noi spații publice	*Transformarea spațiilor publice din zonele ghetorizate în zone de promenadă și de interes, cu spații largi care să permita socializarea.*
Asigurarea unui climat urban (aspect și facilitati) care să diminueze tendințele de enclavizare	*Demolarea blocurilor ghetorizate și a construcțiilor neautorizate, promovarea construirii de noi condominii care să fie în concordanță cu cerințele și așteptările programuluin Orizont 2020.*
Schimbarea structurii sociale prin masuri de gestionare a conflictelor si de integrare socială	*Capitalul uman este o resursa importantă a zonei, care trebuie păstrată, însă dezvoltată și responsabilizată*
Păstrarea identității culturale a cartierului prin valorificarea toponomiei, a reperelor culturale și istorice	*Utilizarea resurselor (activitatilor) cluturale specifice zonei ca mijloc de aglutinare a societății. Dezvoltarea sentimentului de apartenență la comunitate prin promovarea valorilor locale (culturale, sportuve, artistice, politice, etc).*
Asigurarea accesibilității și a mobilității	*Dotarea tuturor clădirilor ce aparțin domeniului public cu rampă de acces, astfel încât accesul să fie facil și pentru persoanele cu dizabilități fizice.*
Obiectiv strategic: **REGENERARE URBANA FERENTARI – DOMENIUL ECONOMIC**	
Încurajarea activităților economice și promovarea diverisficării acestora	*Susținerea activităților populației de etnie romă (meșteșug tradițional), promovarea societăților comerciale unifamiliare și care să promoveze tradițiile zonei*
Asigurarea de investiții durabile	

Folosirea resurselor umane locale	*Organizarea unui târg anual pentru comercializarea produselor realizate de meștesugarii tradiționali și a celor create în Centrul Multicultural.*
Asigurarea diversificării locuirii	*Înființarea unui Centru Multicultural unde să se desfășoare activități meșteșugărești tradiționale specifice persoanelor de etnie romă. În acest centru se va pune la dispoziție infrastructura necesară dezvoltarii unui atelier de creație specific. Exemplu : căldărarii se ocupă cu realizarea produselor din tablă; Fierari i- realizarea potcoavelor și a diverselor unelte; argintari; tinichigii etc.*
***Obiectiv strategic:* REGENERARE URBANA FERENTARI – DOMENIUL – ECOLOGIC**	
Asigurerea unui sistem de transport durabil	*Să promoveze formule de transport alternativ, îmbunătățirea conexiunilor pentru transportul în comun, să stabilească trasee pietonale și pentru biciclete, realizarea unui sistem integrat de parcări etc.*
Promovarea măsurilor de îmbunătățiere a spațiilor verzi existente și crearea de noi spații verzi	*Implicarea elevilor din școli în mentenanța spațiilor verzi din școli.*
Utilizarea de soluții pentru protecția mediului	*Diseminarea fenomenului de tip cauza-efect intre mediul curat si mediul sanatos de convientuire;* *Amenajarea spațiilor publice neamenajate (parcuri, miniparcuri și locuri de joacă);* *Dotarea cu mobilier urban a spațiilor publice neamenajate (parcuri, miniparcuri și locuri de joacă) Refacerea spațiilor verzi degradate și plantarea de copaci;* *Instalarea unui sistem de iluminat eficient energetic (control centralizat, soluții de iluminat cu un consum scăzut de energie sau instalarea de panouri fotovoltaice);* *Creșterea nivelului de siguranță în spațiul public (inclusiv prin instalarea de camere video);* *Îmbunătățirea condițiilor de viață prin managementul adecvat al deșeurilor;* *Creșterea eficienței energetice și promovarea planului de acțiuni pt îndeplinirea obiectivelor memorandumului Orizont 2020.*
Promovarea managementului integrat al deșeurilor	*Instalare tonomat pentru reciclare PET uri, în urma cărora persoanele care reciclează vor primi bonuri valorice cu care vor putea achiziționa produse alimentare din cadrul magazinelor de tip Economat din Sectorul 5.*

	Instalare containere pentru colectare deșeuri în mod selectiv; *Gestionarea inteligentă a deșeurilor și stocarea acestora în subteran pentru a îmbunătăți aspectul și calitatea mediul înconjurator.*

Obiectivul principal al acestui proiect este reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din *ZUM Ferentari*, alături de îmbunătățirea calității vieții, creșterea coeziunii sociale, îmbunătățirea mediului de viață și creșterea economică.

Combaterea sărăciei şi excluziunii sociale necesită o abordare pe tot parcursul vieții. Este, de asemenea, esențială creșterea capacității de evaluare precisă a necesităților la toate nivelurile şi coordonarea serviciilor sociale, a serviciilor de ocupare a forței de muncă şi a serviciilor de sănătate, pentru a determina angajarea persoanelor care nu lucrează, dar care sunt apte de muncă. Astfel, această abordare a sărăciei şi excluziunii sociale se bazează pe conceptul de furnizare de servicii integrate şi pe asigurarea faptului că diferitele programe şi intervenții sunt armonizate şi aliniate de către serviciile locale, atât la nivel de individ, cât şi la nivelul comunității.

6. INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI LA NIVELUL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

6.1. CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ

6.1.1. ASPECTE GENERALE

Cerințele privind dezvoltarea capacității administrative sunt subliniate în orientările strategice ale Uniunii Europene privind coeziunea, în *Strategia de la Lisabona* revizuită și în *Strategia pentru Dezvoltare Durabilă reînoita a UE*.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030 stabilește următoarele obiective naționale de urmat:

Dacă ***obiectivul național Orizont 2020*** a presupus: *„definitivarea procesului de reformă în administrația publică și reducerea substanțială a decalajelor față de nivelul mediu de performanță al administrației centrale și locale și al serviciilor publice din celelalte state membre ale UE; creșterea gradului de încredere și satisfacție al cetățenilor în raporturile cu autoritățile administrației publice centrale și locale.”*

Obiectivul național Orizont 2030 are în vedere: *„apropierea semnificativă de nivelul mediu al celorlalte state membre ale UE în privința performanței administrației publice centrale și locale în furnizarea serviciilor publice”.*

Consolidarea capacității administrative este esențială pentru asigurarea unor servicii publice de calitate, în condiții de eficiență și accesibile beneficiarilor finali.

Una din provocările cu care se confruntă administrația publică în procesul de modernizare este să îmbunătățească eficiența și rapiditatea furnizării serviciilor, și în același timp atingerea unor standarde înalte de echitate, predictibilitate și încredere. Procesele de reformă a administrației publice din România au încorporat de-a lungul timpului, ideea calității serviciilor publice și pe aceea de creștere a accesibilității beneficiarilor la acestea, însă implementarea în practică a acestora nu s-a realizat în totalitate. Din păcate, o evaluare riguroasă a serviciilor publice, la scară națională, din perspectiva calității și a accesului beneficiarilor la acestea nu s-a realizat, până în prezent.

Analiza socio-economică subliniază faptul că, în România, există atât o standardizare insuficientă a costurilor şi calităţii serviciilor publice, cât și o abordare neunitară la nivel sectorial în definirea, în introducerea şi în monitorizarea aplicării/utilizării standardelor de cost şi calitate deja elaborate. Standarde de cost au fost dezvoltate doar în domeniile educației preuniversitare, al serviciilor sociale, în sănătate şi pentru obiectivele de investiții finanțate din fonduri publice. Lipsa acestor standarde conduce la practici diferite ce împiedică dezvoltarea mediului de afaceri și la creșterea semnificativă a poverii administrative.

Măsura în care cetățenii sunt satisfăcuți de modul în care serviciile sunt oferite este un indicator relevant care măsoară performanța proceselor de reformă în general și a procesului de descentralizare în special, din perspectiva alocării competențelor între autoritățile administrației publice centrale și locale.

6.1.2. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

Descentralizarea și autonomia locală reprezintă elemente constitutive ale oricărui stat democratic. Prin împărțirea puterii în stat între autoritățile centrale și cele locale devine posibilă respectarea specificului și a intereselor particulare ale județelor, orașelor și comunelor, iar cetățenilor li se acordă posibilități sporite de a se manifesta pe plan politic, economic și social.

Autoritățile administrației publice din Sectorul 5 al Municipiului București sunt **Consiliul Local**, ca autoritate deliberativă **și Primarul**, ca autoritate executivă.

Primarul, viceprimarii, administratorul public, secretarul Sectorului 5 și aparatul de specialiate al Primarului constituie structura funcțională numită ***Unitatea Administrativ Teritorială Sectorul 5 al Municipiului București.***

În ceea ce privește ***Aparatul de specialitate al Primarului Sectorul 5 al Municipiului București*** este organizat pe compartimente, potrivit structurii organizatorice aprobată prin *Hotărârea de Consiliu Local* din anul 2022, asigurând ducerea la îndeplinire a hotărârilor *Consiliului Local Sector 5 București*, dispozițiilor *Primarului Sectorului 5 București*, precum și a altor atribuții stabilite prin lege. Primarul conduce serviciile publice locale în condițiile prevăzute de *Articolul 3 - Autoritățile administrației publice locale - al Codului administrativ* adoptat în anul 2019, parte integrantă din *Ordonanța de urgență 57/2019*.

În activitatea sa, *Aparatul de specialitate al Primarului Sectorului 5 București* răspunde de executarea lucrărilor potrivit atribuțiilor stabilite in *Regulamentul de Organizare și Funcționare*, asigurând aducerea la îndeplinire a actelor normative adoptate de *Parlamentul și Guvernul României*, a hotărârilor *Consiliului Local Sector 5 București*, precum și a Dispozițiilor *Primarului Sectorului 5 București*.

În acest sens, în anul 2022, au fost aprobate pentru *Primăria Sectorului 5 București* organigrama, statul de funcții şi numărul de personal prin *Hotărârea de Consiliu Local nr.27/28.12.2022,* după cum urmează:

- ***Aparatul de specialitate al Primarului Sectorului 5 București*** are în componența sa **785 posturi**, din care:
  - ***Funcții publice de conducere*** – 92 posturi:
  - ***Funcții publice de execuție*** – 626 posturi, la care se adaugă 70 posturi ocupate de personal contractual;
  - ***Funcții contractuale de conducere*** – 4 posturi ocupate de personal.

- ***Functii de demnitate publică*** – **3 posturi**
  - ***Primar***
  - ***Viceprimar I***
  - ***Viceprimar II .***

Organigrama a fost structurată pe direcții, servicii, birouri și compartimente, după cum urmează: [195]

Direcții/Servicii/Birouri/Compartimente în subordinea Primarului:

Primarul Sectorului 5 al Municipiului București este șeful administrației publice locale din Sectorul 5 și al aparatului de specialitate, pe care îi conduce și îi controlează.

***Primarul Sectorului 5 București* îndeplinește,** în conformitate cu prevederile *Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ*, următoarele categorii principale de **atribuții**: [196]

- *atribuții exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condițiile legii;*
- *atribuții referitoare la relația cu consiliul local;*
- *atribuții referitoare la bugetul local;*
- *atribuții privind serviciile publice asigurate cetățenilor;*
- *alte atribuții stabilite prin lege.*

Direcții:

- ***SERVICIUL AUDIT PUBLIC INTERN***
- ***DIRECȚIA DE TRANSPARENȚĂ***
  - ***Serviciul Relații cu Mass Media***
  - ***Serviciul Promovare Instituțională***
  - ***Compartiment "Relația cu Mediul de Afaceri".***
- ***ARHITECT ȘEF***
  - ***Direcția Urbanism și Amenajarea Teritoriului***
    - *Serviciul Urbanism și Autorizații de Construire*
    - *Compartimentul Autorizare Panouri Publicitare și Firme Luminoase*
  - ***Compartimentul Prognoze și Strategii Urbanistice.***

[195] *Sursa: Pagina oficială de web a Primăriei Sectorului 5 Municipiului București - https://primariasector5.ro/directii-si-servicii/*

[196] *Sursa: Regulamentul de Organizare și Funcționare al Aparatului de Specialitate al Primarului Sectorului 5 al Municipiului București*

MUNICIPIUL BUCUREȘTI
ORGANIGRAMA

ANEXA 1 LA H.C.L. SECTOR 5 NR. _____/_____2022

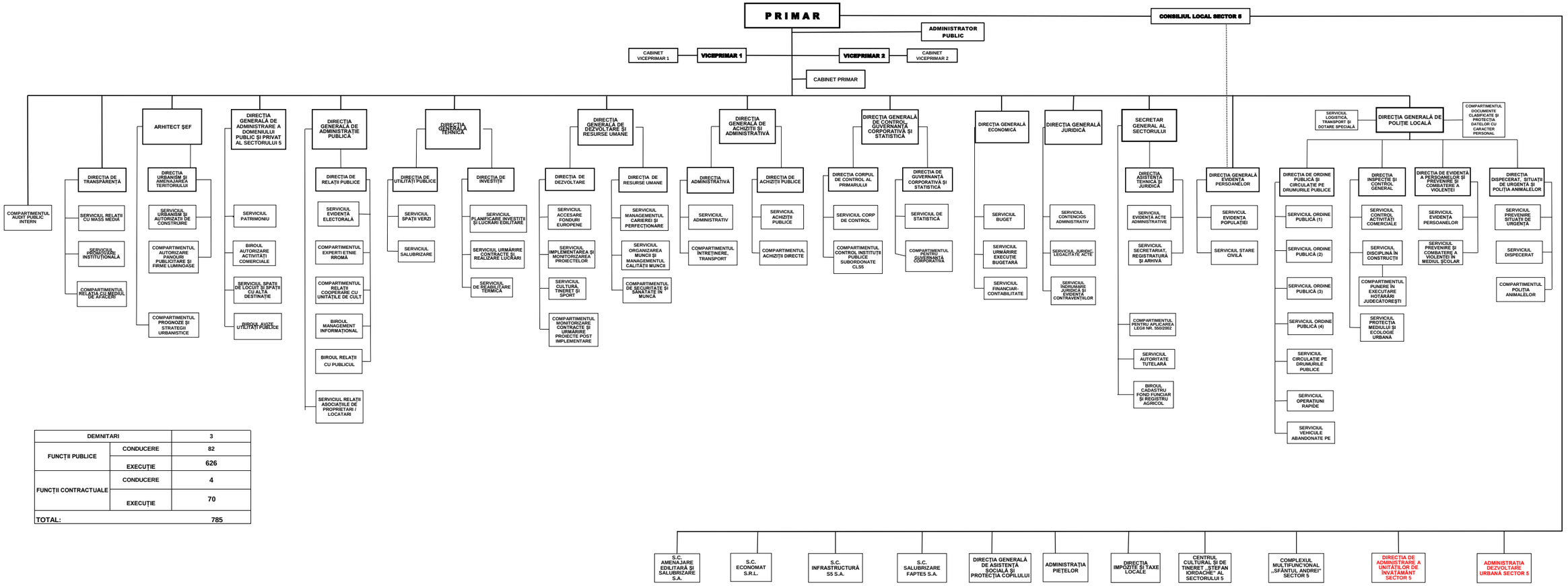

DEMNITARI		3
FUNCȚII PUBLICE	CONDUCERE	82
	EXECUȚIE	626
FUNCȚII CONTRACTUALE	CONDUCERE	4
	EXECUȚIE	70
TOTAL:		785

- ***DIRECȚIA GENERALĂ DE ADMINISTRARE A DOMENIULUI PUBLIC ȘI PRIVAT***
  - ***Serviciul Patrimoniu***
  - ***Biroul Autorizare Activități Comerciale***
  - ***Serviciul Spații de Locuit și Spații cu Altă Destinație***
  - ***Biroul Avize Utilități Publice.***
- ***DIRECȚIA GENERALĂ DE ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ***
  - ***Direcția de Relații Publice***
    - *Serviciul Evidență Electorală*
    - *Compartimentul Experți Etnie Rromă*
    - *Compartimentul Relații de Cooperare cu Unitățile de Cult*
    - *Biroul Management Informațional*
    - *Biroul Relații cu Publicul*
  - ***Serviciul Relații cu Asociațiile de Proprietari/Locatari.***
- ***DIRECȚIA GENERALĂ TEHNICĂ***
  - ***Direcția de Utilități Publice***
    - *Serviciul Spații verzi*
    - *Serviciul Salubrizare*
    - *Direcția de Investiții*
  - ***Direcția de Investiții***
    - *Serviciul Planificare și Investiții în Lucrări Edilitare*
    - *Serviciul Urmărire Contracte și Realizare Lucrări*
- ***DIRECȚIA GENERALĂ DE DEZVOLTARE ȘI RESURSE UMANE***
  - ***Direcția de Dezvoltare***
    - *Serviciul Accesare Fonduri Europene*
    - *Serviciul Implementarea și Monitorizarea Proiectelor*
    - *Serviciul Cultură,Tineret și Sport*
    - *Compartiment Monitorizare Contracte și Urmărire Proiecte Post Implementare*
  - ***Direcția de Resurse Umane***
    - *Serviciul Managementul Calității și Perfecționării*
    - *Serviciul Organizarea Muncii și Managementul Calității Muncii*

- *Compartimentul de Securitate și Sănătate în Muncă*

♦ ***DIRECȚIA GENERALĂ DE ACHIZIȚII ȘI ADMINISTRATIVĂ***

- ***Direcția Administrativă***
  - *Serviciul Administrativ*
  - *Compartimentul Întreținere Transport*
- ***Direcția de Achiziții Publice***
  - *Serviciul Achiziții Publice*
  - *Compartimentul Achiziții Directe.*

♦ ***DIRECȚIA GENERALĂ DE CONTROL GUVERNANȚĂ CORPORATIVĂ ȘI STATISTICĂ***

- ***Direcția Corpul de Control al Primarului***
  - *Serviciul Corp de Control*
  - *Compartimentul Control Instituții Publice Subordonate CLS5*
- ***Direcția de Guvernanță Corporativă și Statistică***
  - *Serviciul de Statistică*
  - *Compartimentul pentru Guvernanță Corporativă.*

♦ ***DIRECȚIA GENERALĂ ECONOMICĂ***

- ***Serviciul Buget***
- ***Serviciul Urmărire Execuție Bugetară***
- ***Serviciul Financiar-Contabilitate.***

♦ ***DIRECȚIA GENERALĂ JURIDICĂ***

- ***Serviciul Contencios Administrativ***
- ***Serviciul Juridic, Legalitate Acte***
- ***Serviciul Îndrumare Juridică Și Evidența Contravențiilor.***

♦ ***SECRETAR GENERAL AL SECTORULUI***

- ***Direcția de Asistență Tehnică și Juridică***
- ***Serviciul Evidență Acte Administrative***
- ***Serviciul Secretariat, Registratură și Arhivă.***

♦ ***DIRECȚIA GENERALĂ DE EVIDENȚĂ A PERSOANELOR***

- ***Serviciul Evidența Persoanelor***
- ***Serviciul Stare Civilă.***

♦ ***DIRECȚIA GENERALĂ DE POLIȚIE LOCALĂ***

- ***Serviciul Logistică, Transport și Dotare Specială***
- ***Compartimentul Documente Clasificate și Protecția Datelor cu Caracter Personal***
- ***Direcția de Ordine Publică și Circulație pe Drumurile Publice***
  - *Serviciul Ordine Publică (1)*
  - *Serviciul Ordine Publică (2)*
  - *Serviciul Ordine Publică (3)*
  - *Serviciul Ordine Publică (4)*
  - *Serviciul Circulație pe Drumurile Publice*
  - *Serviciul Operațiuni Rapide*
  - *Serviciul Vehicule Abandonate pe Domeniul Public.*
- ***Direcția Inspecție și Control General***
  - *Serviciul Control Activități Comerciale*
  - *Serviciul Disciplină în Construcții*
  - *Compartimentul Punere în Executare Hotărâri Judecătorești*
  - *Serviciul Protecția Mediului și Ecologie Urbană.*
- ***Direcția de Evidență a Persoanelor și Prevenire și Combatere a Violenței***
  - *Serviciul Evidența Persoanelor*
  - *Serviciul Prevenire și Combatere a Violenței în Mediul Școlar.*
- ***Direcția Dispecerat, Situații de Urgență și Poliția Animalelor***
  - *Serviciul Prevenire Situații de Urgență*
  - *Serviciul Dispecerat*
  - *Compartimentul Poliția Animalelor.*

Activitate în subordinea directă a Viceprimarilor: [197]

Sectorul 5 al Municipiului București are doi viceprimari. Viceprimarii Sectorului 5 sunt subordonați Primarului Sectorului 5. În situația în care se aleg doi viceprimari, sunt declarați aleși candidații care au obținut votul majorității absolute. În această situație, Consiliul local

[197] *Sursa: Regulamentul de Organizare și Funcționare al Aparatului de Specialitate al Primarului Sectorului 5 al Municipiului București*

desemnează, prin hotărâre, care dintre cei doi viceprimari exercită primul calitatea de înlocuitor de drept al Primarului.

Schimbarea din funcție a Viceprimarilor Sectorului 5 se poate face de Consiliul local, prin hotărâre adoptată cu votul a două treimi (2/3) din numărul consilierilor locali în funcție, la propunerea Primarului sau a unei treimi (1/3) din numărul consilierilor locali în funcție.

Pe durata exercitării mandatului, Viceprimarii Sectorului 5 își păstrează statutul de consilier local, fără a beneficia de indemnizația aferentă acestui statut.

Atribuții Administrator Public:

Administratorul public este un post înființat în conformitate cu prevederile *Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ* și îndeplinește, în baza unui contract de management, încheiat în acest sens cu Primarul, atribuții de coordonare a *Aparatului de specialitate al Primarului Sector 5* și al serviciilor publice de interes local.

Administratorul public asigură eficientizarea sistemului de management pentru buna desfășurare a activității Sectorului 5 al Municipiului București și are următoarele **atribuții**: [198]

- *Îndeplinește atribuțiile de coordonare, delegate de Primar, cu privire la:*
  - *coordonarea serviciilor publice de interes local prestate prin intermediul aparatului de specialitate și/sau prin intermediul organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local;*
  - *coordonarea aparatului de specialitate al Primarului.*
- *Elaborează și aplică strategii specifice, în măsură să asigure desfășurarea în condiții performante a activității curente și de persectivă a instituției;*
- *Adoptă măsuri în vederea îndeplinirii prevederilor bugetului anual de venituri și cheltuieli ale instituției pentru dezvoltarea și diversificarea surselor de venituri extrabugetare, în condițiile reglementărilor legate în vigoare și a mandatului încredințat de Primar;*
- *Administrează cu diligență și asigură gestionarea, în condițiile legii, a integrității patrimoniului instituției;*
- *Reprezintă instituția în raporturile cu terții, conform mandatului dat de Primar;*
- *Informează Primarul cu privire la situația economico-financiară a serviciilor publice și măsurile pentru optimizarea activității acestora;*
- *Îndeplinește funcția de ordonator principal de credite în baza mandatului încredințat de Primar.*

[198] *Sursa: Regulamentul de Organizare și Funcționare al Aparatului de Specialitate al Primarului Sectorului 5 al Municipiului București*

Atribuții Secretar General

Secretarul General al Sectorului 5 este funcționar public de conducere. Recrutarea, numirea, suspendarea, modificarea, încetarea raporturilor de serviciu și regimul disciplinar ale *Secretarului General al Sectorului 5* se fac în conformitate cu prevederile legislației privind funcția publică și funcționarii publici.

Secretarul General al unității administrativ teritoriale îndeplinește, în condițiile legii, următoarele **atribuții**: [199]

- *Avizează, pentru legalitate dispozițiile Primarului și Hotărârile Consiliului Local;*
- *Participă la ședintele Consiliului local;*
- *Asigură gestionarea procedurilor administrative privind relația dintre Consiliul Local ~ Primar, precum și între aceștia și Prefect;*
- *Organizează arhiva și evidența statistică a Hotărârilor Consiliului Local și a dispozițiilor Primarului;*
- *Asigură transparența și comunicarea către autoritățile, instituțiile publice și persoanele interesate a actelor prevazute la lit. a), în condițiile Legii nr. 544/2001, privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificarile și completările ulterioare;*
- *Sesizează Camera Notarilor Publici pentru deschiderea procedurii succesorale în urma decesului unei persoane care a avut domiciliul în circumscripția teritorială a Sectorului 5;*
- *Asigură procedurile de convocare a Consiliului Local și efectuarea lucrărilor de secretariat, comunică ordinea de zi, întocmește procesul-verbal al ședințelor Consiliului local și redactează Hotărârile Consiliului Local;*
- *Pregatește lucrările supuse dezbaterii Consiliului Local și comisiilor de specialitate ale acestuia;*
- *Îndeplinește alte atribuții prevăzute de lege sau însărcinări date de Consiliul Local și de Primar.*

Atribuții comune tuturor structurilor din cadrul Aparatului de Specialitate al Primarului Sectorului 5 [200]

- *Toti salariații au obligația de a manifesta o preocupare permanentă pentru păstrarea patrimoniului instituției și a dotărilor, luând măsuri de reducere la minim a cheltuielilor materiale;*
- *Răspunderea pentru bunurile materiale din dotarea birourilor revine șefului de departament în cauză, împreună cu angajații care au aceste bunuri în fișele de inventar;*

[199] *Sursa: Regulamentul de Organizare și Funcționare al Aparatului de Specialitate al Primarului Sectorului 5 al Municipiului București*

[200] *Sursa: Regulamentul de Organizare și Funcționare al Aparatului de Specialitate al Primarului Sectorului 5 al Municipiului București*

- *Întregul personal al Aparatului propriu are obligația de a respecta actele normative In vigoare, privind legislația muncii, Statutul funcționarilor publici, Codul de conduită al funcționarilor publici și al personalului contractual și Regulamentul de Ordine Internă;*
- *Toți salariații au atribuții în ceea ce privește implementarea Ordinului Secretarului General al Guvernului nr.600/2018 pentru aprobarea Codului Controlului Intern Managerial al Entităților Publice, cuprinzând standardele de control intern/managerial;*
- *Toți salariații respectă Regulamentul Intern al Aparatului de specialitate al Primarului Sectorului 5 privind redactarea, înregistrarea, multiplicarea, circuitul, păstrarea și arhivarea documentelor în Aparatul de Specialitate al Sectorului 5;*
- *Salariații vor studia legislația specifică domeniului de activitate și vor răspunde de aplicarea corectă a acesteia. În cazul apariției de noi reglementări legislative în domeniu, șefii serviciilor vor repartiza salariaților din subordine sarcinile ce le revin acestora, completând fișele de post. Atribuțiile ce decurg din legislația nou aparută se consideră parte integrantă a Regulamentului de Organizare și Funcționare al Aparatului de Specialitate al Primarului Sectorului 5;*
- *Neîndeplinirea integrală și în termen legal a sarcinilor de serviciu, incluse in fișa postului, se sancționează conform legislației muncii, Statutului Funcționarilor Publici și Regulamentului de Ordine Internă;*
- *Analizarea faptelor de disciplină se va face in cadrul Comisiei de disciplină, constituită in conformitate cu Ordonanța de Urgență a Guverului nr.57/2019 privind Codul administrativ, H.G. nr.1344/2007 privind Normele de organizare și funcționare a comisiilor de disciplina și Legea 53/2003- Codul Muncii, republicată;*
- *Personalul din Aparatul de Specialitate al Primarului Sectorului 5, care efectuează deplasări în teren în interes de serviciu, au obligația să întocmească cu raport privind constatarea in teren și să-l prezinte șefului de serviciu;*
- *Toți salariații au obligația să arhiveze documentele create în serviciu.*

Urmărind activitatea acestor servicii publice se poate trage concluzia că ***obiectivele Primăriei Sectorului 5 al Municipiului București*** pot fi grupate în trei categorii:

- ✓ ***Eficacitatea și eficiența funcționării*** - cuprinde obiectivele legate de scopurile entității publice și de utilizarea eficientă a resurselor. De asemenea, sunt incluse și obiectivele privind protejarea resurselor instituției de utilizare inadecvată sau de pierderi, ca și identificarea și gestionarea pasivelor;
- ✓ ***Fiabilitatea informațiilor interne și externe*** - include obiectivele legate de ținerea unei contabilități adecvate, ca și de fiabilitatea informațiilor utilizate în instituție sau difuzate către terți. De asemenea, în aceasta categorie sunt incluse și obiectivele privind protejarea documentelor împotriva a două categorii de fraude: disimularea fraudei și distorsionarea rezultatelor;
- ✓ ***Conformitatea cu legile, regulamentele și politicile interne*** - cuprinde obiective legate de asigurarea că activitățile Primăriei Secorului 5 al Municipiului București se

desfășoară în conformitate cu obligațiile impuse de lege și de regulamente, precum și cu respectarea politicilor interne.

- ***CONSILIUL LOCAL AL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI*** se compune din consilieri locali aleşi în condiţiile stabilite de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale.

Numărul membrilor fiecărui *Consiliu local* se stabileşte prin ordin al Prefectului, în funcție de numărul locuitorilor municipiului/sectorului/ oraşului/ comunei, conform populației raportate, în funcție de domiciliu, de *Institutul Național de Statistică* la data de 1 ianuarie a anului în care se organizează alegerile.

Conform *Legii nr.215/2001* privind administrația publică locală, *Consiliul Local* are inițiativă şi hotărăşte, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale.

Structurile aflate sub autoritatea CONSILIUL LOCAL AL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI sunt: [201]

- ***DIRECȚIA GENERALĂ DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA COPILULUI SECTOR 5*** - aflată în subordinea *Consiliului Local Sector 5*, asigură aplicarea politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, vârstnice, marginalizate, cu handicap sau aflate în dificultate.

Serviciul funcționează în baza prevederilor *H.G. nr.797/2017* pentru aprobarea regulamentelor – cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială ca structură specializată în administrarea şi acordarea beneficiilor de asistență socială şi a serviciilor sociale, cu personalitate juridică. *Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5* este acreditată ca furnizor de servicii sociale, prin *Decizia 202/06.11.2017*, emisă de către *Ministerul Muncii și Justiției Sociale*.

D.G.A.S.P.C. SECTOR 5 cuprinde următoarele **compartimente de specialitate**: [202]

- *Serviciul Registratură;*
- *Serviciul Corp Control și Managementul Calității;*
- *Serviciul Adopții și Postadopții;*
- *Serviciul Achiziții Publice;*
- *Serviciul Urmărire Contracte;*
- *Compartimentul Audit Intern;*

[201] *Sursa: Pagina oficială de web a Primăriei Sectorului 5 Municipiului București - https://primariasector5.ro/institutii-subordonate/*

[202] *Sursa: Pagina oficială de web a Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5 - https://dgaspc5.ro/despre-noi/structura/*

- *Biroul Secretariat Comisia pentru Protectia Copilului si Comisia de Evaluare Persoane Adulte cu Handicap*
- *Direcția Protecția Drepturilor Copilului*
- *Direcția Asistență Socială Persoane Adulte*
- *Direcția Economică*
- *Direcția Administrativă și Patrimoniu*
- *Direcția Resurse Umane, Contencios și Juridic*
- *Direcția Strategii și Programe în Domeniul Asistenței Sociale.*

Misiunea D.G.A.S.P.C. Sector 5 București este aceea ca, prin serviciile sociale şi beneficiile sociale acordate, să asigure dezvoltarea capacităților indivizilor şi/sau a comunităților pentru soluționarea propriilor nevoi sociale, precum şi pentru creşterea calității vieții şi promovarea principiilor de coeziune şi incluziune socială. Prin intermediul structurilor sale, are rolul de a oferi sprijin persoanelor aflate în situație de dificultate, prin acordarea de beneficii şi servicii la cele mai înalte standarde de calitate, dând dovadă de dăruire şi solidaritate socială.

- **AMENAJARE EDILITARĂ S5 S.A.** [203] - înființată în anul 2010, prin *Hotărârea Consiliului Local a Sectorului 5 nr. 39/16.08.2010*, *AMENAJARE EDILITARĂ ȘI SALUBRIZARE S.A.* a fost constituită ca o societate cu capital integral public, având ca obiect de activitate prestarea de servicii de utilitate publică prevăzute în *Actul Constitutiv*. Începând cu 27.06.2022 societatea *AMENAJARE EDILITARĂ ȘI SALUBRIZARE S.A.* își modifică denumirea în *AMENAJARE EDILITARĂ S5 S.A.* în conformitate cu *Rezoluția nr 87642/23.06.2022* emisă de *Oficiul Comerțului de pe lângă Tribunalul București* în dosarul 511924/22.06.2022, restul datelor societății rămân neschimbate.

Activități curente:

- *lucrări de reparații și mentenanță a grupurilor sanitare publice din Sectorul 5;*
- *servicii de reamenajare și întreținere a curților interioare administrate de DGASPC;*
- *servicii publice de amenajare și întreținere a spațiilor verzi și a locurilor de joacă pentru copii aferente unităților de învățământ administrate de către Consiliul Local al Sectorului 5.*

Strategia de dezvoltare a *AMENAJARE EDILITARĂ S5 S.A.* cuprinde următoarele **direcții de dezvoltare**:

- *menținerea si îmbunătățirea unui mediu de afaceri și de inovare atractiv si moral;*
- *dezvoltarea zonei ca pol strategic economic si regional competitiv;*
- *dezvoltarea unui mediu socio-cultural stabil si favorabil progresului;*

[203] *Sursa: Pagina oficială de web a S.C. Amenajare Edilitară S5 S.A.* - https://aes5.ro/

- *realizarea unui habitat ecologic prietenos fata de locuitori.*

Obiective strategice :

- *orientarea către client, prin satisfacerea si anticiparea așteptărilor acestuia;*
- *conducerea cu corectitudine, onestitate, integritate și respect fata de toate părțile interesate;*
- *acordarea respectului cuvenit fiecărui angajat, prin consultarea si implicarea acestora în procesul decizional;*
- *identificarea, evaluarea, administrarea si îmbunătățirea aspectelor operațiunilor noastre ce au impact asupra mediului, securității si sănătății in muncă;*
- *reducerea consumurilor de combustibil, energie si apa, concomitent cu folosirea de practici responsabile pentru recuperarea, reciclarea, refolosirea deșeurilor si de eliminare a celor nerecuperabile.*

- ***DIRECȚIA IMPOZITE ȘI TAXE LOCALE SECTOR 5 BUCUREȘTI*** [204] - funcționează ca *Serviciu Public de interes local* cu personalitate juridică și buget propriu finanțat integral de la bugetul local al Sectorului 5 al Municipiului București, în temeiul următoarelor acte normative: *OUG nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Legea 273/2006 privind finanțele publice locale, HCL nr. 63 din 04.04.2019, HCL nr. 171 din 19.08.2019, HCL nr. 228 din 28.09 2018, HCL nr. 151 din 28.09.2017.*

Direcția de Impozite și Taxe Locale a Sectorului 5, prin serviciile sale de specialitate, asigură colectarea impozitelor și taxelor locale, constatarea și verificarea materiei impozabile, impunerea tuturor contribuabililor persoane fizice și juridice, urmărirea și executarea silită a creanțelor bugetare, soluționarea contestațiilor legate de activitatea desfășurată.

Structura organizatorică a *Direcției de Impozite și Taxe Locale a Sectorului 5* cuprinde 11 servicii, 2 birouri și 5 compartimente în conformitate cu organigrama și statul de funcții aprobate de *Consiliului Local al Sectorului 5:*

- *Serviciul Constatare și Impunere Persoane Fizice 1;*
- *Serviciul Constatare și Impunere Persoane Fizice 2;*
- *Serviciul Constatare și Impunere Persoane Juridice;*
- *Servicul Amenzi și Alte venituri;*
- *Serviciul Urmărire, Încasare și Executare Persoane Fizice;*
- *Serviciul Urmărire, Încasare și Executare Persoane Juridice;*
- *Serviciul Prelucrare automată a datelor;*
- *Serviciul Evidență Venituri și Încasări;*
- *Serviciul Inspecție Fiscală;*
- *Serviciul Achiziții Publice-Admlnistrativ;*

[204] *Sursa: Pagina oficială de web a Direcției Impozite și Taxe Locale Sector 5 București - https://ditl5.ro/*

- *Serviciul Relații cu publicul, Registratură și Arhivă;*
- *Biroul Juridic;*
- *Biroul Buget-Financiar;*
- *Compartimentul Resurse Umane și SSM;*
- *Compart1mentul Relații cu P.A l.D;*
- *Compartlmentul Audit Public Intern;*
- *Cornpartirnentul Control Intern Managerial și Metodologie;*
- *Compartimentul Tehnologia lnformației.*

❖ ***ADMINISTRAȚIA PIEȚELOR SECTOR 5*** [205] - este un serviciu public care asigură organizarea, dezvoltarea și funcționarea în bune condiții a comerțului în piețele de pe raza administrativ-teritorială a Sectorului 5: *Piața Agroalimentară Rahova, Piața Agroalimentară Cotroceni, Piața Agroalimentară 13 Septembrie, Piața de Flori Geoerge Coșbuc, Piața Agroalimentară Ferentari și Piața Volantă.*

Obiectul principal de activitate al *Administrației Piețelor* îl constituie administrarea, gestionarea, modernizarea, îmbunatățirea, dezvoltarea, întreținerea și exploatarea bunurilor din domeniul public și privat al Sectorului 5, utilizate pentru funcționare, constituite din: piețe, terenurile şi dotările tehnico-edilitare aferente.

Obiectul de activitate al Administrației Piețelor Sector 5 se realizează prin:

- *întreținerea și exploatarea piețelor potrivit scopului pentru care au fost înființate;*
- *activități de închiriere şi concesiune a bunurilor din dotarea piețelor, în conformitate cu prevederile legale în vigoare și hotărârile Consiliului Local;*
- *asigurarea regimului de funcționare continuu pe principii economice și de eficiență;*
- *alte activități necesare realizării obiectului de activitate ori dispuse de Consiliul Local al Sectorului 5.*

❖ ***ECONOMAT S.R.L.*** *- Magazinele ECONOMAT din Sectorul 5 al Capitalei au apărut în urma inițiativei Guvernului de a permite autorităților locale înființarea de unități comerciale care să vândă produse alimentare și nealimentare la un preț cât mai mic.*

Primele *Magazine Economat*, au fost înființate în anul 2001, având în prezent 3 puncte de lucru aflate în sectorul 5, București:

- *Rahova – Șos. Alexandriei nr. 3-5*
- *Ferentari* – Calea Ferentari nr. 140
- *Cotroceni – Str. Sfântul Elefterie nr. 51*

[205] *Sursa: Pagina oficială de web a Administrației Piețelor Sector 5 - www.administratiapietelor5.ro*

- **S.C.INFRASTRUCTURĂ S5 S.A. -** a fost înființată ca serviciu public de interes local, cu personalitate juridică și a început activitatea în luna noiembrie anul 2019 prin *Hotararea Consiliului Local Sector 5 nr. 274/26.11.2019*. Începând cu data de 31.01.2020, componența acționariatului este următoarea:
    - Sectorul 5 al Municipiului București, prin *Consiliul Local Sector 5*, acționar majoritar detinand 99% din numarul de actiuni – și
    - *Centrul Cultural și de Tineret Ștefan Iordache* acționar minoritar, detinand 1% din numarul de actiuni.

Societatea desfașoară activitatea conform obiectului principal de activitate *cod CAEN 4211 – Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor*, respectiv realizează lucrări de reparații ale drumurilor aflate în administrarea Primăriei Sectorului 5. Realizarea serviciului de gestionare a domeniului public este reprezentat de următoarele activități: executarea lucrărilor de construire, modernizare și întreținere a străzilor și drumurilor, organizarea fronturilor de lucru, semnalizarea corespunzătoare a acestora. De la înființare, una din prioritățile societății a fost respectarea prevederilor legislației de mediu aplicabile prin asigurarea de utilaje, echipamente și soluții moderne pentru efectuarea lucrărilor al căror potențial impact asupra mediului să fie redus la un nivel minim posibil din punct de vedere tehnic.

- **S.C. SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A.**[206] - a fost înființată ca serviciu public de interes local, cu personalitate juridică, în subordinea Consiliului Local Sector 5, în vederea prestării serviciului public de salubrizare în Sectorul 5 al Municipiului București.

În baza *H.C.L. nr. 67 din 23.03.2020* potrivit căreia s-a aprobat gestiunea directă a serviciului de salubrizare la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București și în baza *Contractului de delegare nr. 1307/01.04.2020* încheiat pentru o perioada de 5 ani, *Societatea SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A.*, este operator de salubrizare licențiat conform *Ordinului Președintelui A.N.R.S.C. nr. 298/2020* având *Licență nr. 5010/2020 și Autorizație de mediu nr.384/2020*, are obligația, conform obiectului contractului de delegare încheiat cu *Unitatea Administrativ Teritorială a Sectorului 5*, de a asigura salubrizarea întregului sector precum și preluarea deșeurilor menajere de la populație.

Misiunea S.C. SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A. este aceea de a respecta prevederile legale ;i de reglementare și cerințele de calitate, mediu, sănătate și securitate în muncă conform standardelor de referință, de a stabili politici, programe și practici pentru conducerea proceselor și activităților pe care le desfășoară, într-o manieră de respect față de calitate, mediu, sănătate și securitate în muncă și de a garanta asigurarea resurselor necesare pentru

[206] *Sursa: Pagina oficială de web a S.C. Salubrizare Sector 5 S.A. - www.salubrizare5.ro/*

îndeplinirea obiectivelor generale stabilite în declarații de politici în domeniul calității, mediului, sănătății și securității în muncă.

- ***COMPLEXUL MULTIFUNCȚIONAL „SF. ANDREI" SECTOR 5*** [207] - situat în Bulevardul George Coșbuc Nr. 36 – 38, în incinta fostei clădiri a Pieței George Coșbuc, este primul centru socio-medical deschis de administrația locală a Sectorului 5, pentru a veni în sprijinul persoanelor cu venituri reduse, oferind atât servicii de monitorizare a stării de sănătate a locuitorilor sectorului, de protejare a sănătății populației împotriva riscurilor de mediu, cât și de îmbunătățire continuă a acesteia, prin educarea comunității în acest sens, promovarea unor atitudini și comportamente adecvate unui stil de viață sănătos, prin furnizarea de bune practici și deprinderi pentru o viață sănătoasă.

Categoriile de persoane cu domiciliul / reședința pe raza Sectorului 5 care beneficiază de asistență medicală gratuită în condițiile prevăzute de lege sunt persoanele cu risc crescut de excluziune socială, persoanele care nu sunt înregistrate cu venituri, inclusiv copiii ce aparțin acestor familii, categoriile de persoane care au venituri sub valoarea venitului minim garantat, inclusiv copiii acestora, persoanele ce aparțin familiilor cu situații dificile din punct de vedere socio-economic și care nu își permit accesul la servicii medicale de recuperare.

Complexul Multifuncțional „Sf. Andrei" dispune de dotări medicale de ultimă generație și o echipă de medici cu experiență și cuprinde:

- ***Centrul pentru sănătate***: *stomatologie, imagistică, diabet și nutriție, oftalmologie, dermatologie, ORL, alergologie, medicină internă, endocrinologie;*
- ***Centrul de recuperare***: fiziokinetoterapie.

Complexul Multifuncțional dezvoltă proiecte utile pentru a veni în sprijinul comunității locale a Sectorului 5, prin 5 programe principale: *"Sănătate pentru seniori", "Mama și copilul", "Sănătate orală pentru copii, "Atelierul Magicienilor", "Grădina de vară", "Ochii – oglinda sufletului", "Un zâmbet pentru toți – Trăiește zâmbind" și "Din suflet pentru mame".*

- ***CENTRUL CULTURAL ȘI DE TINERET "ȘTEFAN IORDACHE"*** [208] - este o instituție publică de cultură cu personalitate juridică, având calitatea de ordonator terțiar de credite, ce funcționează conform *HCL nr. 131/21.11.2016*, sub autoritatea Consiliului Local al Sectorului 5, finanțată din alocații de la bugetul local și din venituri proprii.

Centrul Cultural și de Tineret "Ștefan Iordache" își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile legislației române, respectiv dispozițiile Legii nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, Legii nr. 143/2007 privind aprobarea OUG nr. 118/2006 privind

[207] *Sursa: Pagina oficială de web a Complexului Multifuncțional „Sf. Andrei" Sector 5 - www.cmsfandrei.ro*
[208] *Sursa: Pagina oficială de web a Centrului Cultural și de Tineret "Ștefan Iordache" - www.cultural5.ro*

înființarea, organizarea și desfășurarea activității așezămintelor culturale, cu modificările și completările ulterioare și cu cele ale propriului Regulament de Organizare și Funcționare, OUG nr. 189/2008, privind managementul instituțiilor publice de cultură.

Activitățile *Centrului* vizează:

- *Dezvoltarea de studii, analize, documentări, obiective strategice și planuri de acțiune în vederea susținerii coerente a animării culturale a comunității Sectorului 5;*
- *Conservarea, protejarea, transmiterea, promovarea și punerea în valoare a produselor culturale locale și a elementelor de patrimoniu cultural;*
- *Organizarea de evenimente, programe și manifestații culturale coerente în scop informativ, instructiv și/sau educativ;*
- *Sprijinirea educației continue și a formării profesionale de interes cultural comunitar în afara sistemelor formale de educație;*
- *Încurajarea interacțiunii, a dezbaterii și a participării în rândul membrilor comunității în procesul de conturare și dezvoltare a identității culturale specifice;*
- *Susținerea și încurajarea mobilității artistice și a asocierii între operatori culturali în vederea dezvoltării de proiecte și evenimente durabile și sustenabile, precum și de rețele de colaborare locale și naționale;*
- *Acționarea în vederea sporirii coordonării resurselor publice și a gestionării integrate a acestora în vederea dezvoltării culturale locale în concordanță cu o viziune coerentă și comună;*
- *Sprijinirea utilizării noilor tehnologii în derularea de proiecte și programe culturale;*
- *Consolidarea identității locale și a regenerării urbane prin susținerea dezvoltării și adoptarea de simboluri și a unui „branding" local;*
- *Animarea spațiilor publice prin reatribuirea de noi roluri.*

- ***DIRECȚIA DE ADMINISTRARE A UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT SECTOR 5** - funcționează ca instituție publică de interes local, cu personalitate juridică, descentralizată în subordinea Consiliului Local al Sectorului 5, finanțată integral de la bugetul local al Sectorului* și aprobată prin *HCL nr. 226/28.12.2022. Direcția* funcționează ca instituție care gestionează și rezolvă, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, problemele economico-financiare, administrative și tehnice ale unităților de învățământ preuniversitar de stat din Sectorul 5, dar și terenurile pe care acestea sunt amplasate.

Terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea unitățile de învățământ preuniversitar de stat de pe raza Sectorului 5, respectiv grădinițele, școlile generale, primare, gimnaziale, liceele, grupurile școlare, școlile profesionale, fac parte din domeniul public local și sunt în administrarea Consiliului Local Sector 5 al Municipiului București, respectiv în administrarea *Direcției de Administrare a Unităților de învățământ Sector 5*, calitate care ii dă

dreptul să posede, să folosească și să dispună de bunurile publice în conformitate cu legislația în vigoare.

- ***ADMINISTRAȚIA DEZVOLTARE URBANĂ SECTOR 5*** – este o instituție publică descentralizată în subordinea Consiliului Local Sector 5 al Municipiului București, care a aprobat Hotararea Consiliului Local Sector 5 nr. 219/29.11.2022 privind solicitarea împuternicirii exprese a Consiliului General al Municipiului București în vederea înființării de către Consiliul Local Sector 5 a *Administrației Dezvoltare Urbană Sector 5*.

Obiectul de activitate al serviciului *Administrația Dezvoltare Urbană Sector 5* este dat de realizarea și implementarea unei strategii integrate de regenerare a mobilității urbane, racordată la *Planul de Mobilitate Urbană Durabilă a Municipiului București*. Astfel, *Administrația Dezvoltare Urbană Sector 5* va avea atribuții de gestionare a tuturor locurilor de parcare, de reședință sau locuri publice pe raza Sectorului 5 conform *Regulamentului privind regimul spațiilor de parcare de pe terenurile aparținând domeniului public sau privat ale Municipiului București*, aprobat prin *HCGMB nr. 124/2008*.

6.1.3. STADIUL PROIECTELOR DEPUSE DE UAT SECTOR 5 BUCUREȘTI ÎN PERIOADA DE FINANȚARE 2014 – 2020

Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București pentru perioada 2022–2027 urmează direcțiile de dezvoltare ale obiectivelor *Planului de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027* și ale *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*. În acest sens, reprezentanții Sectorului 5 București doresc ca prin proiectele propuse și implementate să contribuie la dezvoltarea socio-economică a Municipiului București și implicit a regiunii București-Ilfov.

În anul 2022, *Primăria Sector 5* a urmărit respectarea obiectivelor de dezvoltare ale acestuia și corelarea proiectelor finanțabile din fonduri externe cu obiectivele din planul de investiții al Sectorului 5 și al Municipiului București prin:

- *asigurarea monitorizării proiectelor implementate și finalizate în cadrul POR 2014-2020;*
- *creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene pentru proiectele aflate în derulare;*
- *participarea la întâlniri de lucru, seminarii, conferințe pentru dezbaterea unor probleme comunitare sau privind finanțările externe;*
- *identificarea de noi proiecte de investiții și căutarea de noi surse de finanțare nerambursabilă;*
- *depunerea cererilor de finanțare în cadrul programelor de finanțare existente în exercițiul financiar 2021-2027;*

- *realizarea de demersuri și activități specifice în vederea finanțării de obiective de investiții de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației;*
- *implementarea activităților din cadrul contractelor de finanțare;*
- *ș.a.m.d.*

Sintetizând, **în perioada 2014-2020, *Primăria Sector 5 București*** a atras investiții în modernizarea spațiului urban, serviciilor publice, infrastructurii de învățământ și de servicii sociale, etc., cu ajutorul cărora **a reușit să depună la finanțare următoarele proiecte**:

Nr. crt	Program / Axă de finanțare	Titlul proiectului	Valoarea proiect (RON)	Stadiu
PROGRAMUL OPERAȚIONAL CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ 2014-2020				
1.	*Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 – Axa prioritară 2: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente; Obiectiv specific 2.1. Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020 (SCAP)*	***Administrație inteligentă în contextul digitalizării***	*2.983.315,22*	*În implementare*
2.	*Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 – Axa prioritară 2: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente; Obiectiv specific 2.1. Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020 (SCAP)*	***O primărie mai aproape de oameni la doar un click distanță***	*4.352.898,40*	*În implementare*

3.	*POCA/923/2/2/ Creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorităților și instituțiilor publice; Axa prioritară 2: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente; Obiectivul specific 2.2. Creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorităților și instituțiilor publice*	***Întărirea capacității administrative, prin implementarea unor măsuri preventive anticorupție, la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București***	*414.834,00*	*În implementare*
4.	*Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 – Axa prioritară 2: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente; Obiectiv specific 2.1. Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020 (SCAP)*	***Soluții digitale pentru Sectorul 5 al Municipiului București***	*3.992.081.00*	*În implementare*
PROGRAMUL OPERAȚIONAL CAPITAL UMAN 2014-2020				
5.	*POCU/664/6/2/Creșterea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural/2/Creșterea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural*	***#FAPTE – înfiinȚare clase antepreȘcolari la Grădinița Electromagnetica***	*4.748.847,30*	*În implementare*

6.	*POCU/664/6/2/Creșterea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural/2/Creșterea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural*	***#FAPTE: Înființare grupe de antepreșcolari la Grădinița Nr. 54, Grădinița Nr. 34 și Grădinița Nr. 245***	*4.054.160,43*	*În curs de reziliere*
7.	*POCU/664/6/2/Creșterea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural/2/Creșterea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural*	***#FAPTE: Înființare grupe de antepreșcolari la Grădinița Nr. 53, Școala Gimnazială cu Grădiniță Nr. 144 și Grădinița Nr. 169 Paradisul Verde***	*4.134.510,75*	*În curs de reziliere*
8.	*POCU/664/6/2/Creșterea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural/2/Creșterea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii*	***#FAPTE: Înființare grupe de antepreșcolari la Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară Dumitru Moțoc***	*4.755.441,58*	*În curs de reziliere*

	aparținând minorității roma și a celor din mediul rural			
9.	*POCU/483/4/1/Reducerea numărului de comunități marginalizate în care există populație aparținând minorității roma aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, prin implementarea de măsuri integrate.*	***#FAPTE - Regenerare Urbană Amurgului***	*17.368.425,50*	*Finalizat*
10.	*POCU/74/6/18 Axa Prioritară 6 – Educație și competențe*	***Fii COOL – Fii Competitiv-Organizat-Orientat-Lucrativ***	*9.316.209,82*	*Finalizat*
11.	*POCU/74/6/18 Axa Prioritară 6 – Educație și competențe*	***Dezvoltăm Profesori – Dezvoltăm Viitorul***	*1.975.753,01*	*Finalizat*
FONDUL ROMÂN DE DEZVOLTARE SOCIALĂ				
12.	*Dezvoltare locală, reducerea sărăciei și cresterea incluziunii romilor; Prioritatea de investiții: Creșterea Incluziunii și abilitarea romilor*	***Avdives, Khetanes (Astazi, impreuna)***	*4.554.676,00*	*Finalizat*
PROGRAMUL OPERAȚIONAL COMPETITIVITATE 2014-2020				
13.	*Programul Operațional Competitivitate 2014-2020 - Axa 2: Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă; Prioritatea de investiții 2c. - Consolidarea aplicațiilor TIC pentru e-guvernare, e-învățare, e-incluziune, e-cultură, e-sănătate; Obiectiv Specific OS 2.4 - Creşterea gradului de utilizare a Internetului; Acțiunea 2.3.3 – Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii TIC sistemice în domeniul e-educație, e-incluziune, e-sănătate și e-cultură – secțiunea e-educație.*	***Educația de astăzi, viitorul de mâine***	*17.872.984,66*	*În rezervă*

PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ				
14.	*Planul Național de Redresare și Reziliență / Comoponenta C10 I1.2 Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – ITS/alte infrastructuri TIC (Sisteme inteligente de management urban/local*	***Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde BTMS/ITS*** *- Parteneriat Sectoarele 1-6 ale Municipiului București*	*56.881.300,00 (11.500.000 EURO; curs EUR 4,946)*	*În implementare*
15.	*Planul Național de Redresare și Reziliență / Comoponenta C10 – Fondul Local - Investiția I.2 - Construirea de locuințe nZEB plus pentru tineri/ locuințe de serviciu pentru specialiști din sănătate și învățământ*	***Locuințe nZeb pentru tineri În Sectorul 5 al Municipiului București***	*54.912.255,77*	*În implementare*
16.	*Planul Național de Redresare și Reziliență / Comoponenta C10 I1.2 Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – ITS/alte infrastructuri TIC (Sisteme inteligente de management urban/local*	***Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde BTMS/ITS*** *– Modernizarea și extinderea sistemului de semaforizare inteligentă Parteneriat Sectoarele 1-6 ale Municipiului București*	*67.367.149,50 lei*	*În implementare*

Sectorul 5 reprezintă o parte esențială a Bucureștiului, iar perspectivele de dezvoltare ale acestuia au un rol semnificativ în creșterea României pe viitor. În general, orașele sunt principalele motoare ale economiei, iar orașul principal – de obicei capitala – este cea mai importantă forță de pe teritoriul național și chiar dintr-o zonă mai extinsă, pe piața unică a UE.

Având în vedere criza provocată de coronavirus și consecințele sale, o gestionare bugetară solidă este chiar mai vitală decât înainte, deoarece se poate presupune în mod rezonabil că resursele disponibile se vor reduce și cheltuielile vor crește, atât la nivel național, cât și la nivel local.

Instrumentul de autoevaluare financiară la nivel municipal (***AEFM***), elaborat de *Banca Mondială* de-a lungul mai multor ani și pus în aplicare în peste 70 de localități, are rolul de a sublinia oportunitățile de gestionare mai eficientă a veniturilor și a cheltuielilor în cadrul bugetului local al UAT-urilor. Acesta nu este un simplu instrument de culegere și prezentare de date, ci **reprezintă o modalitate de a impulsiona administrația locală să înțeleagă și eventual să regândească modul în care alocă bugetul în fiecare an, riscurile cu care se confruntă, precum și soluțiile de care dispune pentru a asigura existența unor resurse suficiente pentru funcționarea și dezvoltarea comunității**. În plus, *AEFM* oferă autorităților

locale o sursă unică de legitimitate atunci când se pregătesc să atragă investitori și finanțare. Instrumentul semnalează publicului internațional că factorii de decizie iau foarte în serios gestionarea eficace a bugetului local și că au la îndemână, în orice moment, un tablou de bord cu toate semnele vitale ale sănătății financiare ale comunității, inclusiv indicatorii esențiali și potențialele semnale de alarmă.

Astfel, în luna mai 2020, *Banca Mondială* a prezentat într-un raport evaluarea financiară a *Primăriei Sectorului 5 București,* în cadrul *Acordului pentru servicii de asistență tehnică rambursabile privind Programul de dezvoltare urbană a Sectorului 5* și încheiat între *Primăria Sectorului 5 București* și *Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare* la data de 20 martie 2018. Raportul este menit să asiste autoritățile locale ale Sectorului 5 în realizarea unei gestiuni mai solide a bugetului local, atât în privința veniturilor, cât și a cheltuielilor. Acest raport are scopul de a prezenta decidenților din Sectorul 5 și altor părți interesate conexe metodologia *AEFM*, alături de o evaluare a resurselor și cheltuielilor din cadrul bugetului local.

Raportul include un plan de acțiune privind *AEFM* pentru Sectorul 5 care cuprinde obiective, acțiuni specifice, rezultate preconizate, calendar, estimări ale costurilor și părți interesate responsabile.

Principala provocare cu care se confruntă Sectorul 5 în ceea ce privește gestionarea bugetului local este similară cu a majorității administrațiilor locale din România: **lipsa de previzibilitate și de stabilitate a deciziilor luate de administrația centrală cu privire la alocarea fondurilor la nivel local**. *Legea 273/2006* privind finanțele publice locale prevede, în teorie, ce trebuie să primească anual fiecare administrație locală de la bugetul central. În fiecare an însă, la stabilirea bugetului pentru anul respectiv, administrația decide să adopte derogări de la lege, ceea ce poate duce la discrepanțe majore de la an la an, în special din perspectiva veniturilor.

În ceea ce privește resursele disponibile, Sectorul 5 se află pe locul 12 în clasamentul administrațiilor locale din țară, cu un potențial buget de investiții de 277 milioane EUR pentru perioada 2014-2023, ceea ce indică o capacitate relativ mare de finanțare a proiectelor, mai mare decât cea a unor orașe mari precum Craiova, Ploiești, Galați și Oradea.[209] În același timp, **Sectorul 5 dispune de cel mai mic buget comparativ cu celelalte sectoare bucureștene, atât în termeni absoluți, cât și pe cap de locuitor.** Deși resursele disponibile nu sunt la fel de limitate ca în alte locuri din țară, este esențial să se elaboreze și să se implementeze mecanisme adecvate de gestionare a bugetului local, în special în ceea ce privește selectarea, finanțarea, realizarea și gestionarea proiectelor de investiții.

În ceea ce privește **cheltuielile**, Sectorul 5 are cheltuieli mari cu personalul - 30,19% - și cheltuieli foarte mici pentru bunuri și servicii - 15,13% - costurile cu asistența socială sunt relativ

[209] *Sursa: Acord pentru servicii de asistență tehnică rambursabile privind Programul de dezvoltare urbană a Sectorului 5, încheiat între Primăria Sectorului 5 București și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare*

mari - 14,4% - reflectând nevoile de la nivelul sectorului (la această categorie Sectorul 5 se clasează în topul clasamentului pe sectoare). Ca aspect pozitiv, **cheltuielile de capital sunt cele mai mari din București, înregistrând 25,68%, ceea ce indică o tendință de orientare a fondurilor spre investiții**. În ceea ce privește cheltuielile pentru domenii tematice, datele indică faptul că Sectorul 5 cheltuiește majoritatea bugetului pentru învățământ (27,37%), urmat de domeniul asistenței sociale (20,39%) și de servicii publice generale (16,81%).

Având în vedere fluctuația veniturilor și a cheltuielilor (de exemplu, costurile cu personalul), Sectorul 5 a înregistrat deficite bugetare semnificative în anumiți ani (2017-2018), înregistrând apoi un surplus în 2019. Din nefericire, echilibrarea bugetului local a fost realizată prin reducerea investițiilor publice, Sectorul 5 beneficiind și de transferuri de echilibrare relativ mari. Acest lucru indică din nou o autonomie relativ mică, sugerând că în anii următori autoritățile locale ar trebui să se axeze pe sporirea veniturilor din surse proprii, ceea ce s-ar putea realiza în linii mari din două surse principale: prin atragerea de investitori, și anume companii care să se stabilească în Sectorul 5, fapt care necesită îmbunătățirea atractivității și prestigiului cartierelor care ar putea găzdui firme private și, într-un sens asemănător, prin sporirea veniturilor din impozite și taxe locale.

Mai mult, **Primăria depinde foarte mult de fluxul de venituri provenite din transferurile centrale (atât IVPF, cât și TVA), fiind un beneficiar net al subvențiilor curente alocate de administrația centrală și prin mecanismul de echilibrare a bugetelor locale**. Cotele IVPF și TVA pentru echilibrarea bugetelor locale sunt mari, înregistrând 17,01% de-a lungul ultimului deceniu. De asemenea, subvențiile reprezintă un flux important de venituri, cel puțin în comparație cu alte administrații locale, ajungând la aproape 7%. Între 15%-20% din veniturile Sectorului 5 provin din taxe și impozite locale, ceea ce nu reprezintă un nivel semnificativ față de alte orașe mari din România. Prin urmare, nivelul autonomiei bugetare locale este scăzut. Un alt factor care trebuie luat în considerare este îndatorarea semnificativă a Primăriei. Sectorul 5 utilizează aproape 5% din bugetul său anual numai pentru a finanța plățile dobânzilor, cu o creștere accelerată în fiecare an.

Acordul pentru servicii de asistență tehnică rambursabile (RAS) încheiat între Sectorul 5 București și Banca Mondială își propune să sprijine dezvoltarea generală a sectorului prin consolidarea capacității administrației locale de a planifica și gestiona investițiile și activele publice. Sectorul 5 are un potențial special de creștere, care vine la pachet cu provocări specifice care necesită soluții prompte, eficiente și de impact pentru combaterea marginalizării și pentru a mobiliza proiecte de regenerare urbană, astfel că, la fel ca în restul țării, capacitatea administrației locale de gestionare a investițiilor și a activelor publice ar beneficia de asistență tehnică specializată.

6.2. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT

6.2.1. CONECTIVITATEA LA REȚEAUA TEN-T

Pilonii principali ai rețelei de transport europene sunt reprezentați de coridoarele TEN-T (The Trans-European Transport Network) care se compune din două niveluri: rețeaua globală care acoperă toate regiunile europene și rețeaua centrală care cuprinde principalele conexiuni din rețeaua globală legând cele mai importante noduri.

Regiunea București-Ilfov prezintă o bună conectivitate, atât la rețeaua TEN-T rutieră, cât și la cea feroviară.

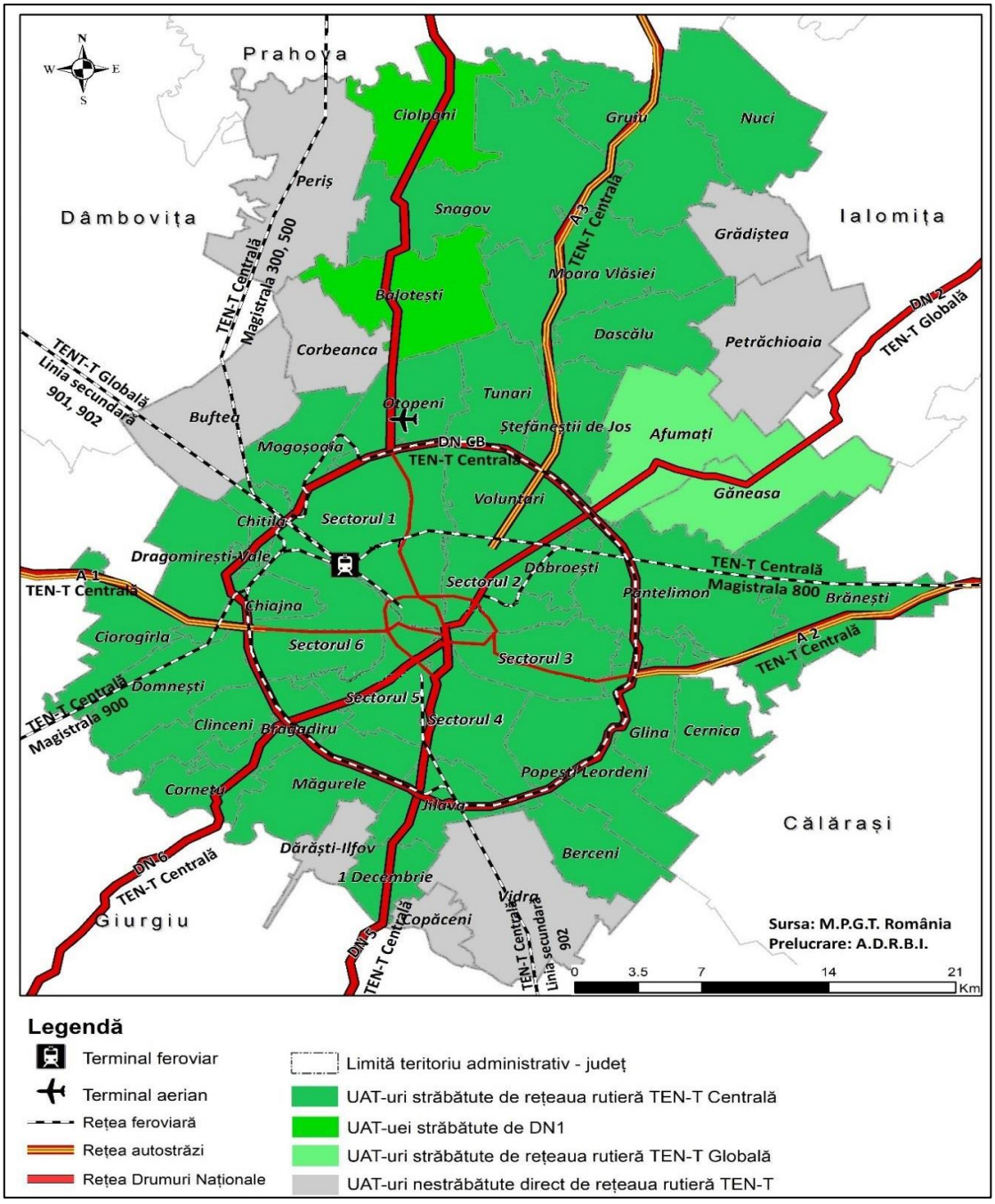

Fig. 6.1. Nivelul de accesibilitate al UAT-urilor din jud. Ilfov la rețeaua TEN-T rutieră [210]

În ceea ce privește conectivitatea județului Ilfov la rețeaua TEN-T rutieră, nivelul de accesibilitate diferă între localitățile componente, așa cum se observă în figura de mai sus.

Conectivitatea județului Ilfov la rețeaua TEN-T centrală feroviară este asigurată de magistrala feroviară 300/500, magistrala 800, magistrala 900 și linia feroviară secundară 902. Rețeaua feroviară TEN-T globală este reprezentată la nivelul Regiunii București-Ilfov de linia secundară 901. Prin intermediul magistralei 700, se asigură conectivitatea secundară la rețeaua TEN-T centrală a localităților Mogoșoaia, Otopeni, Balotești, Moara Vlăsiei și Grădiștea.

Municipiul București este conectat direct la autostrăzile A1, A2 și A3, precum și la drumurile naționale DN5 și DN6, care sunt părți componente ale rețelei TEN-T centrale, precum și la DN2, care aparține rețelei TEN-T globale.

Din punct de vedere al conectivității feroviare, spre capitală converg patru magistrale feroviare (300, 500, 800 și 900) și o linie secundară (902), părți ale rețelei feroviare TEN-T centrale.

6.2.2. REȚEAUA RUTIERĂ

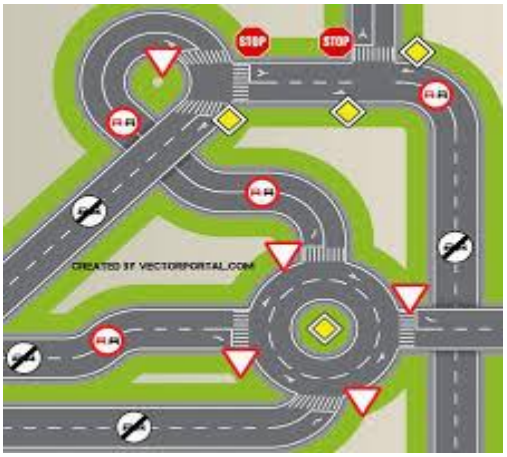

Regiunea București-Ilfov prezintă cea mai mare densitate a drumurilor publice, străzilor orășenești și comunale, la nivel național. Astfel, conform PDR București-Ilfov 2021-2027, densitatea drumurilor publice la nivelul regiunii București-Ilfov este superioară nivelului înregistrat la nivel național, respectiv 49,25 km/100 km² comparativ cu 36,23 km/100 km². În interiorul regiunii, la nivelul județului Ilfov densitatea drumurilor publice este de 50,91 km/100 km², în timp ce pentru municipiul București, valoarea este 38,33 km/100 km².

Principalele drumuri care străbat regiunea sunt autostrăzile A1, A2 și A3 și cele 8 drumuri naționale: DN1, DN1A, DN2, DN3, DN4, DN5, DN6 și DN7. În vederea derulării unor lucrări de interes național au fost încadrate în categoria drumurilor naționale, prin hotărâri de guvern, porțiuni ale unor drumuri județene, rezultând: DN 1M (din DJ 111), DN 1L (din DJ 101 M) și DN 6D (din DJ 602).

[210] *Sursă: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

Regiunea este străbătută de 31 de drumuri județene (32 înainte ca DJ 101M să devina DN1L) dintre care 20 sunt conectate direct la cel puțin un drum aparținând rețelei TEN-T centrale și globale sau la DN1.

București, cel mai important nod rutier al României, este racordat la 3 autostrăzi, 8 drumuri naționale și 11 drumuri județene, traficul de pe aceste artere fiind preluat de centura capitalei sau de rețeaua de circulație rutieră internă a capitalei.

Sectorul 5 al Municipiului București este traversat în partea nordică de un segment aparținând E81, care reprezintă artera principală de legătură pe axa Est-Vest a Municipiului București, precum și de porțiuni ale DN6 și DN5.

Rețeaua de circulații rutiere a Bucureștiului este una de tip radial-concentrică, fiind formată dintr-o serie de bulevarde majore, care asigură legătura principalelor cartiere de locuințe cu zona centrală.

În zona centrală, cu excepția marilor bulevarde, străzile secundare formează o tramă organică, neregulată, care nu poate asigura o conectivitate ridicată (intersecții dese, neregulate, cu capacitate redusă).

Cartierele de locuințe colective beneficiază de o tramă stradală regulată și ierarhizată. Creșterea indicelui de motorizare face ca circulațiile secundare în aceste zone să fie treptat ocupate de parcări. În lipsa locurilor de parcare, străzile secundare sunt adesea transformate în sensuri unice pentru a mai elibera spațiu pentru parcări rezidențiale.

În zonele de expansiune din proximitatea centurii Bucureștiului, există probleme în ceea ce privește conectivitatea și capacitatea tramei stradale.

Discontinuitatea tramei stradale, mai ales la nivelul inelelor de circulație, schimbările majore în ceea ce privește localizarea zonele de activități și creșterea accentuată a indicelui de motorizare fac ca cea mai mare parte a Capitalei să fie congestionată la orele de vârf și nu numai. Zonele majore de congestie se regăsesc pe centură (pe segmentele subdimensionate) și la intersecțiile la sol între centură și principalele penetrante (ex. Domnești- Prelungirea Ghencea, Șoseaua Berceni sau Șoseaua Olteniței).

De asemenea, toate arterele care converg către zona centrală sunt blocate în orele de vârf, cele mai mari probleme de circulație regăsindu-se pe Axa Nord-Sud.

Conform Studiului "Priorități pentru București 2020-2024", elaborat de Camera de Comerț Americană în România, este evidențiat faptul că „traficul din municipiul București a crescut constant în ultimii ani, iar infrastructura rutieră este deficitară și necesită îmbunătățiri urgente", și că „în 2019, nivelul de congestie a traficului a fost de 52% (în creștere cu 4% față de 2018), iar o pentru o călătorie de 30 de minute timpul a crescut cu peste jumătate".

Pe raza administrativ teritorială a Sectorului 5 se află 984 străzi, dintre care 602 se află în administrarea *Consiliului Local Sector* 5, iar 382 în administrarea *Consiliului General al Municipiului București*.

Principalele artere rutiere sunt: Șos. Alexandriei, Calea Rahovei, Bd. George Coșbuc, Șos. Giurgiului, care asigură legătura dintre cartierele de locuințe și zona centrală, precum și Splaiul Independenței, Bd. Regina Elisabeta și Bd. Mihail Kogălniceanu, în zona centrală inclusă în cadrul sectorului.

Alte artere importante, care asigură legătura între străzile secundare și arterele majore specificate anterior sunt: Str. Zețari, Prelungirea Ferentari, Calea Ferentari, Șos. Viilor, Str. Progresului, Șos. București-Măgurele, Str. Antiaeriană, Str. Mărgeanului, Str. Mihail Sebastian, Calea 13 Septembrie, Șos. Panduri, Bd. Eroilor.

Așa cum a fost specificat anterior, și la nivelul Sectorului 5 o serie de străzi secundare au fost reglementate ca străzi cu sens unic, astfel încât să permită o circulație mai fluentă, precum și asigurarea de locuri de parcare suplimentare.

6.2.3. REȚEAUA FEROVIARĂ ȘI AERIANĂ

Spre Municipiul București converg 6 magistrale feroviare, respectiv:

- *Magistrala 300: București (nord) - Brașov - Cluj Napoca – Oradea*
- *Magistrala 500: București (nord) - Ploiești (sud) - Bacău - Suceava – Vicșani*
- *Magistrala 700: București (nord) - Urziceni - Brăila – Galați*
- *Magistrala 800: București (nord) - Constanța – Mangalia*
- *Magistrala 900: București (nord) - Craiova - Caransebeș - Timișoara (nord)*
- *Magistrala 1000: București (nord) - Ploiești (sud) - Ploiești (vest),*

precum și **linii feroviare secundare**:

- *801 – Titan Sud – Oltenița*
- *901 – București - Pitești - Craiova*
- *902 – București - Giurgiu Nord – Giurgiu.*

Referitor la dispunerea rețelei de cale ferată în cadrul regiunii, din cele 40 de unități administrativ teritoriale care compun județul Ilfov 17 localități sunt străbătute de cale ferată aparținând rețelei TEN-T centrală și globală (dintre acestea 4 UAT-uri nu au stații amenajate),

8 UAT-uri sunt străbătute exclusiv de cale ferată națională, iar 15 comune nu sunt străbătute de cale ferată.

Așa cum se observă în imaginea de mai jos, în Sectorul 5 nu există nicio gară operațională. Accesul la transportul feroviar este asigurat, totuși, prin linii de transport public.

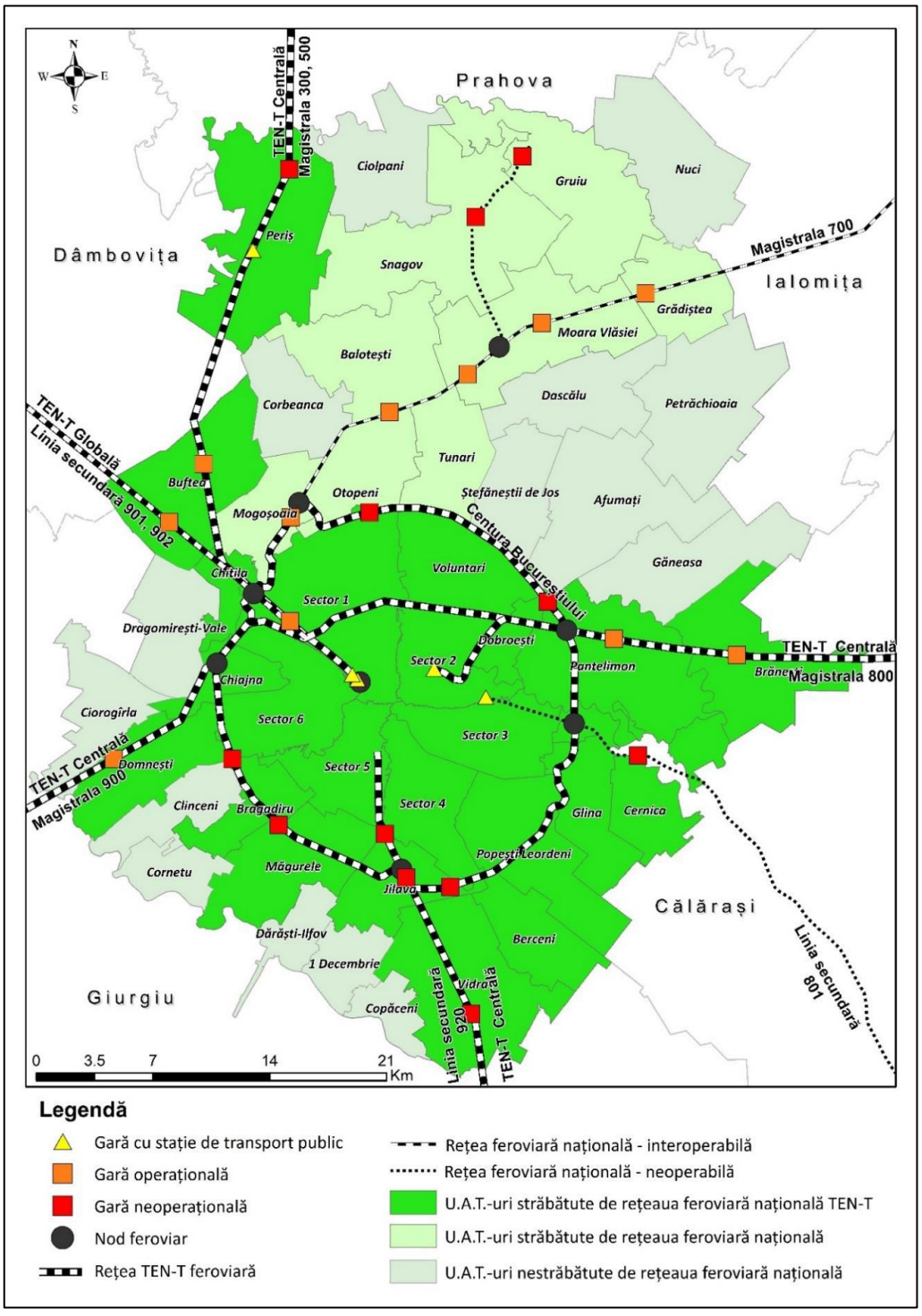

Fig. 6.2. Conectivitatea Regiunii București-Ilfov cu rețeaua feroviară TEN-T și națională [211]

În ceea ce privește accesibilitatea aeriană, **Municipiul București este deservit de cel mai important aeroport la nivel național, cel de la Otopeni, *Aeroportul Internațional "Henri Coandă" Otopeni*** reprezentând principala poartă aeriană de intrare în Capitală dinspre Europa și alte continente.

La nivel național, aeroportul asigură legături directe cu: Cluj-Napoca prin *Aeroportul Internațional Avram Iancu*, Timișoara prin *Aeroportul Internațional Traian Vuia*, Iași prin *Aeroportul Internațional Iași*, Oradea prin *Aeroportul Oradea*, Baia Mare prin *Aeroportul Internațional Maramureș*, Suceava prin *Aeroportul Internațional Ștefan cel Mare*.

6.2.4. TRANSPORTUL PUBLIC

Rețeaua de transport public a Regiunii București-Ilfov este compusă din mai multe tipuri de mijloace de transport: metrou, tramvai, autobuz și troleibuz, care sunt suplimentate de linii de autobuz regionale.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București – Ilfov a fost constituită sub forma unei structuri de cooperare a autorităților publice locale din regiune. Asociația are personalitate juridică de drept privat și statut de utilitate publică recunoscut prin efectul legii destinate exercitării și realizării în comun a competențelor autorităților administrației publice (UAT) locale referitoare la furnizarea/ prestarea serviciilor de transport public.

***TPBI* are ca scop**:

- *Înființarea, organizarea, reglementarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciului public de transport local din cadrul asociației, pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre;*

[211] *Sursă: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

- *Îmbunătățirea mobilității integrate prin administrarea coordonată și finanțarea corespunzătoare a serviciilor publice de transport;*
- *Planificarea strategică, monitorizarea și avizarea activităților privind autorizarea, organizarea, gestionarea și controlul funcționării serviciilor publice de transport de călători în regiunea București-Ilfov pentru transportul cu autobuze, troleibuze, tramvaie și alte mijloace de transport public de călători;*
- *Implementarea măsurilor și proiectelor de investiții prevăzute in Planul de Mobilitate Urbană Durabilă București – Ilfov 2016-2030 – aprobat de toate autoritățile publice locale din regiunea București – Ilfov;*
- *Punerea în aplicare a Regulamentului (CE) NR. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului, din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători, obligatoriu pentru toate țările membre începând cu decembrie 2009, prin încheierea de contracte de servicii publice/ contracte de delegare de gestiune cu operatorii de transport public de călători.*

Lista membrilor asociați ai *TPBI* este următoarea: *Municipiul București, Județul Ilfov, Orașul Bragadiru, Orașul Buftea, Orașul Chitila, Orașul Măgurele, Orașul Otopeni, Orașul Pantelimon, Orașul Popești-Leordeni, Orașul Voluntari, Comuna 1 Decembrie, Comuna Afumați, Comuna Balotești, Comuna Berceni, Comuna Brănești, Comuna Cernica, Comuna Chiajna, Comuna Ciolpani, Comuna Ciorogârla, Comuna Clinceni, Comuna Copăceni, Comuna Corbeanca, Comuna Cornetu, Comuna Dascălu, Comuna Dărăști – Ilfov, Comuna Dobroești, Comuna Domnești, Comuna Dragomirești-Vale, Comuna Găneasa, Comuna Glina, Comuna Grădiștea, Comuna Gruiu, Comuna Jilava, Comuna Moara Vlăsiei, Comuna Mogoșoaia, Comuna Nuci, Comuna Periș, Comuna Petrăchioaia, Comuna Snagov, Comuna Ștefănești de Jos, Comuna Tunari, Comuna Vidra.*

***Societatea de Transport București STB S.A.* este principalul operator de transport public de persoane din Municipiul București și Județul Ilfov**, având una dintre cele mai întinse rețele de transport din Europa, cu o lungime a traseelor de 1.651 km cale dublă. Rețeaua de transport acoperă o suprafață de 633 km², din care 228 km² numai în zona urbană. Gestionarea serviciului public de transport este asigurată de *STB* în arealul deservit de *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transportul Public București-Ilfov*.

***STB S.A.* dispune de aproximativ 2000 de vehicule** (autobuze, troleibuze și tramvaie) care efectuează, anual, peste 700 milioane de călătorii [212].

În cadrul *STB S.A.* funcționează **19 unități de parcare și întreținere vehicule**:

- **8 autobaze**:
  - OBREGIA – Bd. Alexandru Obregia nr. 2-10, sector 4
  - NORDULUI – Str. Căpriorilor nr. 2-4, sector 1
  - GIURGIULUI – Str. Acțiunii nr. 52-54, sector 4

[212] *Sursa: Pagina oficială de web a Operatorului de Transport public București - https://www.stbsa.ro/*

- MILITARI – Bd. Preciziei nr. 2-4, sector 6
- **ALEXANDRIA – Șoș. Alexandria nr. 150, sector 5**
- FLOREASCA – Str. Donizetti nr. 8-10, sector 2
- **FERENTARI – Str. Iacob Andrei nr. 30, sector 5**
- TITAN – Bd. Theodor Pallady nr. 64, sector 3

➢ **7 depouri de tramvaie**:
- GIURGIULUI – Str. Acțiunii nr. 52, sector 4
- **ALEXANDRIA – Șoș. Alexandria 150-152, sector 5**
- MILITARI – Bd. Preciziei 19-21, sector 6
- VICTORIA – Str. Mexic nr. 19, sector 1
- COLENTINA – Șoș. Colentina nr. 378, sector 2
- DUDEȘTI – Calea Dudești nr. 184, sector 3
- TITAN – Bd. Theodor Pallady nr. 64, sector 3

➢ **2 depouri de troleibuze**:
- BERCENI – Str. Emil Racoviță nr. 7, sector 4
- VATRA LUMINOASĂ – Str. Tony Bulandra nr. 3-5, sector 2

➢ **1 depou comun tramvaie și troleibuze**:
- BUCUREȘTII NOI – Bd. Bucureștii Noi nr. 42, sector 1

➢ **1 depou comun troleibuze și autobuze hibrid**:
- BUJORENI – Bd. Timișoara nr. 62, sector 6.

Conform site-ului *STB*, aceasta operează următoarele linii de transport public:

- 22 linii tramvaie
- 13 linii troleibuze
- 111 linii autobuz
- 21 linii de noapte.

În hărțile de mai jos se regăsesc liniile de transport public, diferențiate pe moduri de transport și arie de acoperire[213]:

[213] *Sursă: Pagina oficială de web a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București – Ilfov - https://tpbi.ro/harti/*

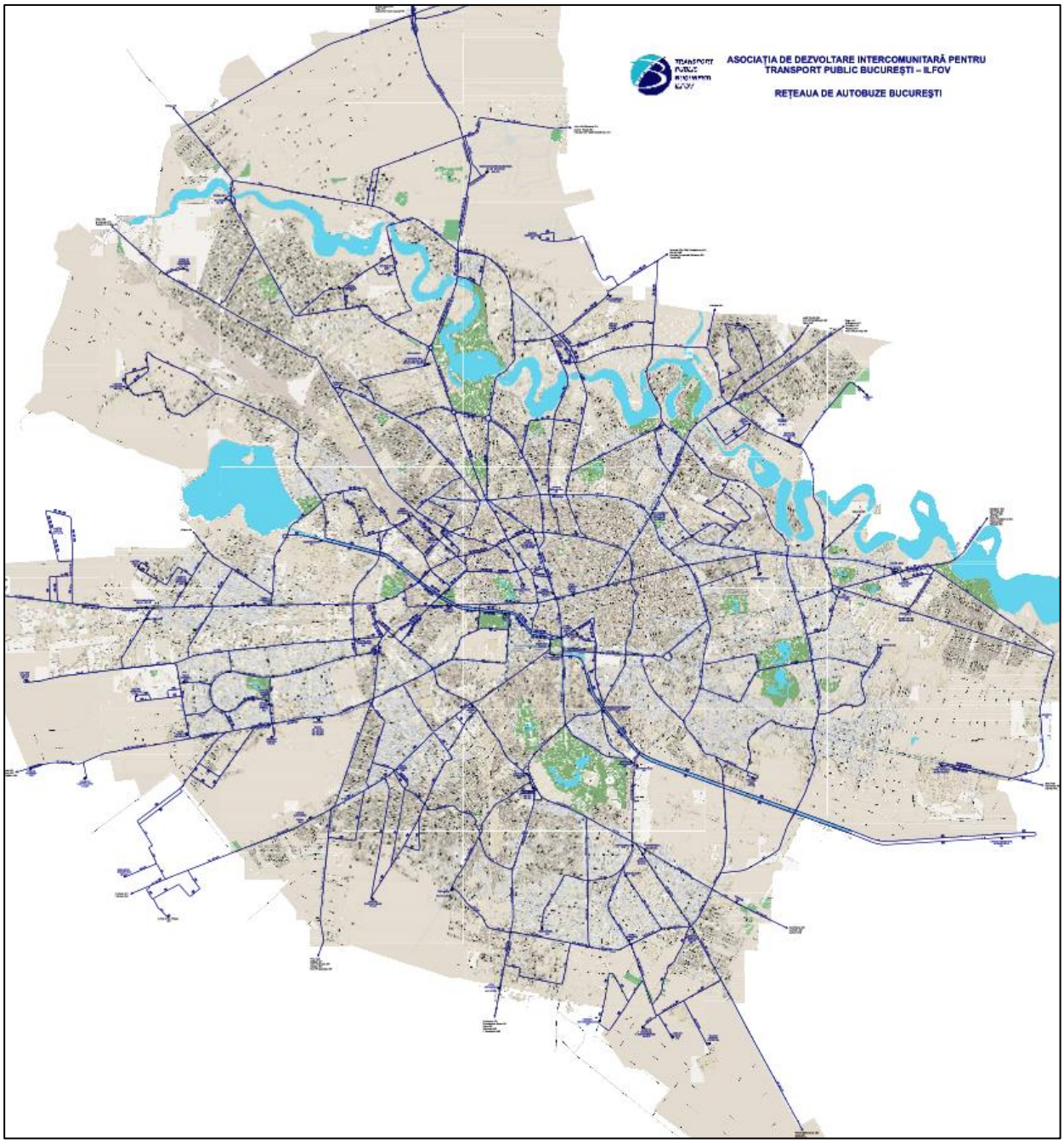

Fig. 6.3. Rețeaua de autobuze București, 2023

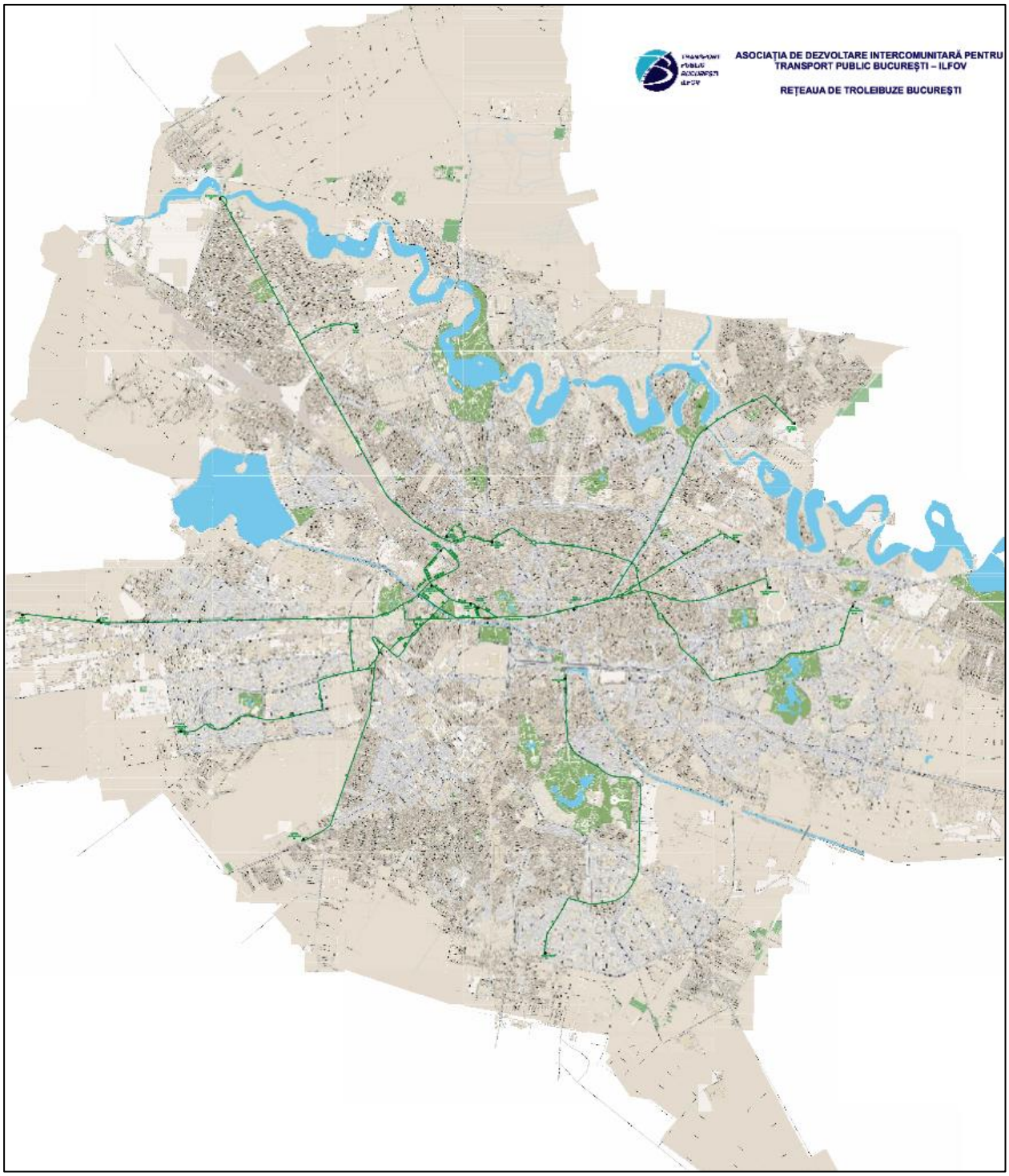

Fig. 6.4. Rețeaua de troleibuze București, 2023

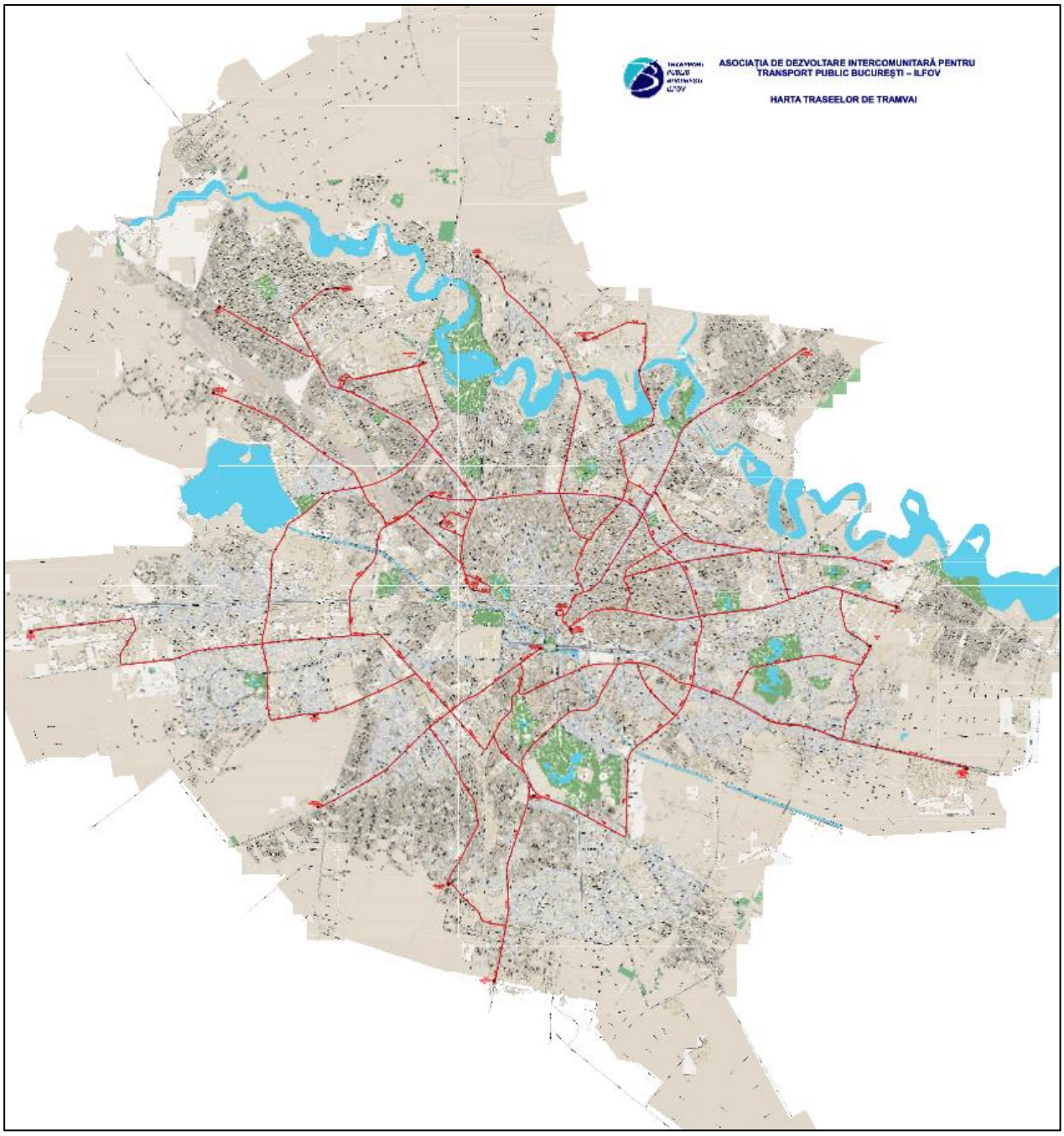

Fig. 6.5. Rețeaua de tramvaie București, 2023

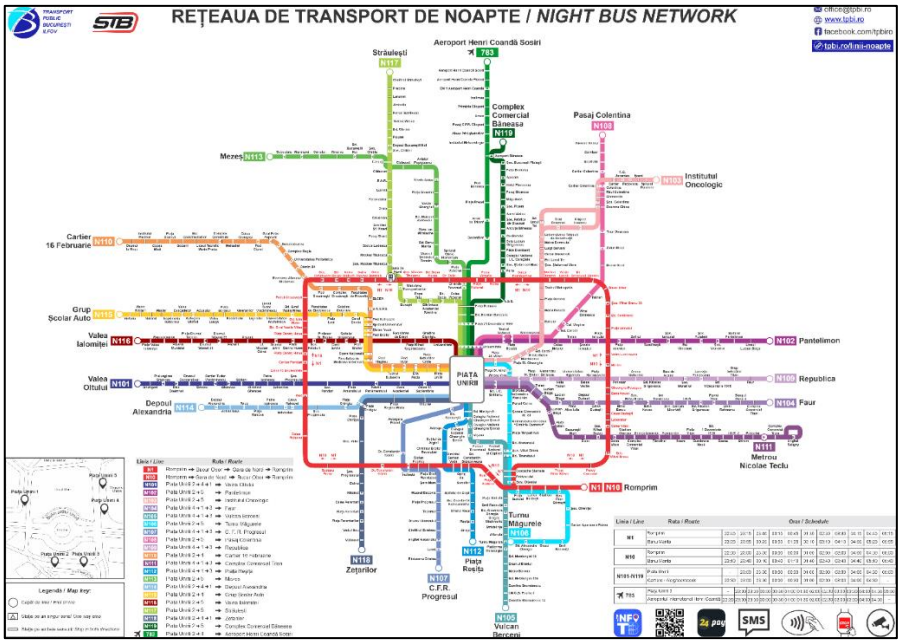

Fig. 6.6. Rețeaua de linii de noapte București, 2023

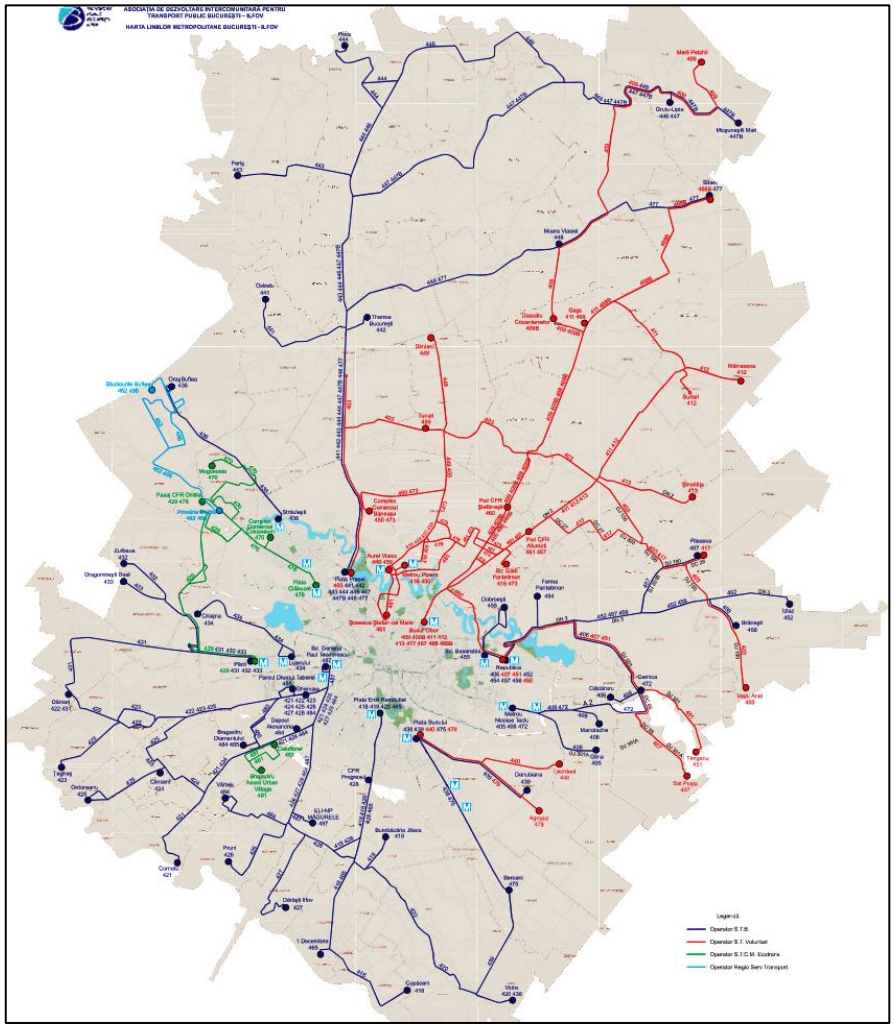

Fig. 6.7. Harta liniilor metropolitane București-Ilfov, 2023

Concretizând informațiile prezentate grafic mai sus, **pentru *Sectorul 5 București* regăsim toate tipurile de transport de suprafață (troleibuz, tramvai și autobuz)**, prezentate în harta de mai jos:

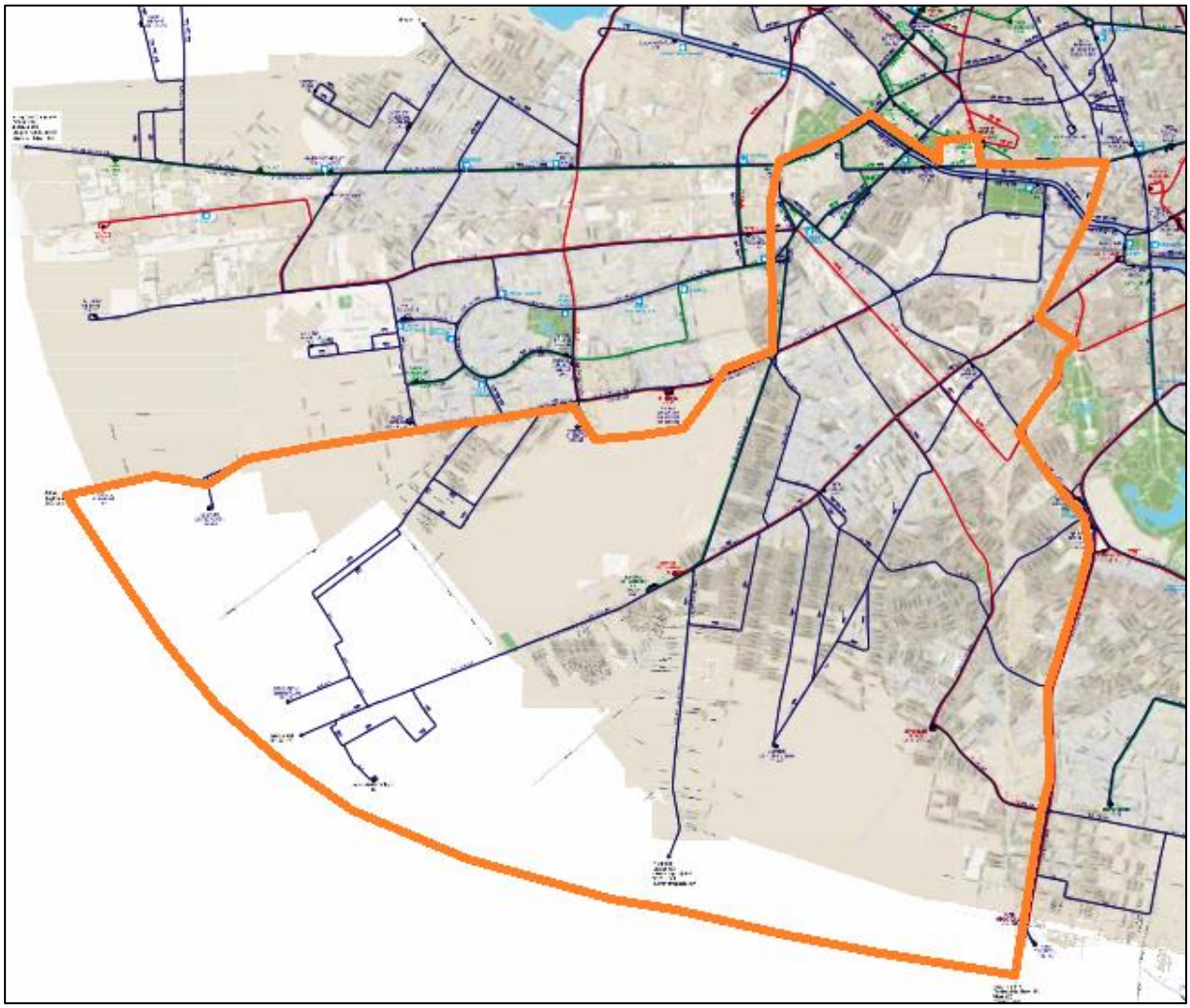

Fig. 6.8. Rețeaua de transport public Sector 5, 2023 [214]

Oferta tarifară actuală prezintă multiple avantaje pentru călători și facilitează utilizarea transportului public terestru și cu metroul, așa cum se întâmplă în toate capitalele europene, unde transportul în comun reprezintă o soluție pentru fluidizarea traficului și o alternativă mai puțin poluantă la transportul individual.

De la 1 august 2021, sistemul de transport din întreaga Regiune București-Ilfov a fost schimbat în mod substanțial, prin implementarea conceptului de linii metropolitane (care reunește toate liniile urbane, regionale și expres), precum și prin aplicarea tarifului temporal, crearea mai multor tipuri de abonamente și integrarea ofertei tarifare cu cea a metroului.

[214] *Sursa: Pagina oficială de web a Operatorului de Transport public București - https://www.stbsa.ro/*

Practic, introducerea conceptului de linii metropolitane și aplicarea tarifului temporal permite călătorilor să utilizeze mai multe mijloace de transport public în același interval de timp, prin validarea unei singure călătorii, fără costuri suplimentare. În plus, integrarea cu metroul permite călătorilor să schimbe modul de transport de suprafață cu cel subteran, fără a plăti în plus pentru această facilitate.

Abonamentele au o valabilitate de 24 ore, 72 ore, 7 zile, 1 lună, 6 luni și 12 luni și oferă călătorilor mai multă flexibilitate și nenumărate facilități.

În conformitate cu prevederile *Regulamentului serviciului comunitar de transport public local de călători în regiunea București-Ilfov 2022*, titlurile de călătorie reprezintă produsele din oferta tarifară: călătorii (metropolitane și metropolitane integrate), abonamente (metropolitane și metropolitane integrate), titlul de călătorie la tarif special (supra-taxa).

Titlurile de călătorie disponibile sunt următoarele:

- *abonament încărcat pe cardul electronic de călătorie/ aplicatii electronice dedicate, valabil la momentul în care se desfășoară călătoria;*
- *portofel electronic încărcat pe cardul electronic de călătorie - din care se deduce calatoria prin validare;*
- *călătorie electronică încărcată pe cardul electronic de călătorie - dedusa din balanta numarului de calatorii prin validare;*
- *călătorie electronică încărcată pe aplicatii electronice;*
- *abonament cu regim special încărcat pe cardul electronic, destinat persoanelor care beneficiază de scutiri la plata tarifului de călătorie pe mijloacele de transport public conform legii;*
- *abonament/călătorie achiziționat/ă prin orice mijloc de plată (SMS, card bancar) valabil în momentul în care se desfășoară călătoria;*
- *Abonamente/calatorii integrate cu alți operatori de transport public precum METROREX, CFR Călători, etc.*
- *dovada plății călătoriei într-un format electronic autorizat și reglementat.*

Titlul de călătorie la tarif special (supra-taxa) reprezintă un titlu de călătorie la tarif majorat față de tariful în vigoare la data efectuării călătoriei. Titlul de călătorie la tarif special poate fi achitat de persoana care utilizează serviciul public de transport și care nu deține un titlu de călătorie valabil. Achitarea pe loc a titlului de călătorie la tarif special oferă persoanei posibilitatea de a-și continua călătoria în condiții de legalitate, și este valabil până la finalul zilei. Refuzul achitării pe loc a contravalorii titlului de călătorie la tarif special va avea drept consecință sancționarea contravențională a persoanei.

Portofelul electronic este un titlu de călătorie care poate fi încărcat pe cardul de transport și se validează în mod obligatoriu în toate vehiculele utilizate, la echipamentele electronice montate în acest scop. Acest titlu de călătorie poate fi utilizat doar în cazul călătoriilor metropolitane. Astfel, odată cu validarea cardului de transport în primul vehicul

utilizat va fi dedusă suma de 3 lei din portofelul electronic, reprezentând contravaloarea unei călătorii metropolitane. Atunci când cardul este validat în mai multe vehicule, în perioada de valabilitate a călătoriilor metropolitane de 90 de minute, validatorul afișează mesajul "Transfer de pe linia X pe linia Y". Prin consultarea cardului, validatorul afișează câte minute mai este valabil titlul de călătorie. La emiterea cardului ACTIV nominal, portofelul electronic poate fi încărcat cu minimum 15 lei (dacă nu este adăugat pe card un tip de abonament) și maximum 80 lei. Ulterior, portofelul electronic poate fi reîncărcat la punctele de vânzare, la automatele de vânzare și prin intermediul platformei de reîncărcare on-line. La emiterea cardului ACTIV nenominal, portofelul electronic poate fi încărcat cu minimum 6 lei (dacă nu este adăugat pe card un tip de abonament) și maximum 80 lei. Ulterior, portofelul electronic poate fi reîncărcat la punctele de vânzare și la automatele de vânzare.

Călătoriile sunt titluri de călătorie care pot fi încărcate pe cardul de transport și se validează în mod obligatoriu în toate vehiculele utilizate, la echipamentele electronice montate în acest scop. Plata călătoriei metropolitane permite utilizarea tuturor mijloacelor de transport public de suprafață din Regiunea București-Ilfov, în limita a 90 de minute. După expirarea valabilității titlului de călătorie, acesta poate fi utilizat doar în vehiculul în care a fost constatată această situație, până la stația imediat următoare. Ulterior, continuarea călătoriei poate fi realizată doar prin achitarea unei noi călătorii. Călătoriile metropolitane integrate cu metroul permit utilizarea tuturor mijloacelor de transport public de suprafață din Regiunea București-Ilfov și a metroului, timp de 120 de minute. Dacă accesul la metrou se realizează în limita celor 120 de minute, călătoria cu metroul poate fi continuată fără a fi necesară achitarea unei noi călătorii. După expirarea valabilității titlului de călătorie, acesta poate fi utilizat doar în vehiculul în care a fost constatată această situație, până la stația imediat următoare. Ulterior, continuarea călătoriei poate fi realizată doar prin achitarea unei noi călătorii. Contravaloarea călătoriilor este dedusă de pe cardul de transport odată cu validarea cardului în primul vehicul utilizat sau atunci când se realizează o nouă validare, ca urmare a expirării valabilității unui titlu de călătorie.

Tarifele acestor titluri de călătorie sunt următoarele:

- **Călătorii metropolitane:**
  - *1 călătorie – 90 minute: 3 lei*
  - *2 călătorii – 90 minute: 6 lei*
  - *10 călătorii – 90 minute: 25 lei.*
- **Călătorii metropolitane integrate cu metroul:**
  - *1 călătorie – 120 minute: 5 lei*
  - *2 călătorii – 120 minute: 10 lei*
  - *10 călătorii – 120 minute: 45 lei.*

Abonamentele sunt titluri de călătorie care pot fi încărcate pe cardul de transport. Validarea este obligatorie doar în cazul abonamentelor de 24 ore și 72 ore, în primul vehicul cu care se efectuează călătoria, la echipamentele electronice montate în acest scop. După

expirarea valabilității abonamentului de 24 ore sau 72 ore, acesta poate fi utilizat doar în vehiculul în care a fost constatată această situație, până la stația imediat următoare. Ulterior, continuarea călătoriei poate fi realizată doar prin achitarea unui nou titlu de călătorie.

Tarifele acestor titluri de călătorie sunt următoarele:

- **Abonamente metropolitane (suprafață):**
  - *Abonament – 24 ore: 8 lei*
  - *Abonament – 72 ore: 20 lei*
  - *Abonament – 7 zile: 30 lei*
  - *Abonament – 1 lună: 80 lei*
  - *Abonament redus 50% (studenți/donatori) – 1 lună: 40 lei*
  - *Abonament – 6 luni: 400 lei*
  - *Abonament redus 50% (studenți) – 6 luni: 200 lei*
  - *Abonament – 12 luni: 700 lei*
  - *Abonament redus 50% (studenți) – 12 luni: 350 lei.*
- **Abonamente metropolitane integrate (suprafață + metrou):**
  - *Abonament – 24 ore: 14 lei*
  - *Abonament – 72 ore: 35 lei*
  - *Abonament – 7 zile: 50 lei*
  - *Abonament – 1 lună: 140 lei*
  - *Abonament – 6 luni: 700 lei*
  - *Abonament – 12 luni: 1200 lei.*
- **Abonamente metropolitane integrate (suprafață + tren „Gara de Nord – Aeroport Otopeni):**
  - *Abonament – 1 lună: 140 lei*
  - *Abonament – 6 luni: 800 lei*
  - *Abonament – 12 luni: 1400 lei.*
- **Abonamente metropolitane integrate (suprafață + metrou + tren „Gara de Nord – Aeroport Otopeni):**
  - *Card călătorie turist – 24 ore: 20 lei*
  - *Card călătorie turist – 72 ore: 40 lei*
  - *Abonament – 1 lună: 210 lei*
  - *Abonament – 6 luni: 1100 lei*
  - *Abonament – 12 luni: 2000 lei.*

Categoriile de **persoane care beneficiază de gratuități** sunt următoarele:

- Copii
- Elevii
- Studenții orfani sau proveniți din casele de copii
- Pensionarii cu domiciliul stabil în Municipiul București

- Însoțitorii pensionarilor
- Veteranii de război
- Revoluționarii și urmașii celor decedați în Revoluția din Decembrie 1989
- Persoanele persecutate din motive etnice – dislocați/deportați
- Foștii deținuți politici
- Persoanele cu handicap grav sau accentuat și asistenții personali ai acestora
- Personalul Primăriei Municipiului București și ai instituțiilor și serviciilor publice de interes local.

De asemenea, studenții și donatorii de sânge beneficiază de reducere de 50% la procurarea abonamentelor metropolitane.

Modalitățile de plată includ următoarele facilități:

- Puncte de vânzare
- Automate de vânzare
- Carduri bancare contactless
- Prin Poșta Română
- 24 Pay
- Youth TB
- On line
- SMS.

Punctele de vânzare disponibile în Sectorul 5 sunt enumerate mai jos:

- *Septembrie*
- *Alexandria 1*
- *Alexandria 2*
- *Amurgului*
- *Antiaeriană*
- *Buzoieni*
- *Circa Financiară*
- *Cișmigiu*
- *Complex Comercial*
- *Eroilor*
- *Lira*
- *Națiunile Unite*
- *Petre Ispirescu*
- *Pod Izvor*
- *Sălaj – Confort Urban*
- *Sebastian*
- *Teiuș*
- *Trafic Greu*
- *Vâltoarei.*

Automatele de vânzare permit următoarele operațiuni:

- reîncărcarea titlurilor de călătorie deja existente pe cardul de transport;
- vânzarea titlurilor noi de călătorie (conform ofertei tarifare);
- achiziționarea cardurilor de tip Multiplu;
- consultarea titlurilor de călătorie încărcate pe cardurile de transport;
- consultarea hărții rețelei de transport a *STB S.A.*

În Sectorul 5 București nu sunt disponibile automate de vânzare.

Carduri bancare contactless: permit achitarea titlului de călătorie în toate mijloacele de transport în comun care au afișate siglele „VISA" și „Mastercard" și oferă mai multă flexibilitate tuturor călătorilor, întrucât permite achitarea călătoriei cu orice card bancar contactless, Mastercard, Maestro sau Visa, emis oriunde în lume.

Achiziționarea titlurilor de călătorie poate fi realizată inclusiv prin intermediul a **95 de *Oficii Poștale din Municipiul București și Județul Ilfov***. Astfel, la Oficiile Poștale sunt disponibile carduri de transport de tip Multiplu, încărcate cu următoarele titluri de călătorie: 2 călătorii metropolitane, 2 călătorii metropolitane integrate cu metroul, abonament metropolitan cu valabilitate de 24/72 ore sau abonament metropolitan integrat cu metroul/trenul cu valabilitate de 24/72 ore.

În Sectorul 5, această modalitate de plată poate fi realizată la Oficiile Poștale aflate la adresele: Str. Zării nr. 10, Bd. Libertății nr.1 bl. A1, Bd. Libertății nr. 6 bl.116, Str. Națiunile Unite nr. 3-5 bl.B2, Str. Pucheni nr. 42, Str. Năsăud nr. 97, Calea Rahovei nr. 266-268, Str. Lacul Bucura nr. 2, Calea Ferentari nr. 72.

24 Pay - Achiziționarea titlurilor de călătorie poate fi realizată inclusiv prin intermediul a 95 de Oficii Poștale din Municipiul București și Județul Ilfov. Astfel, la Oficiile Poștale sunt disponibile carduri de transport de tip Multiplu, încărcate cu următoarele titluri de călătorie: 2 călătorii metropolitane, 2 călătorii metropolitane integrate cu metroul, abonament metropolitan cu valabilitate de 24/72 ore sau abonament metropolitan integrat cu metroul/trenul cu valabilitate de 24/72 ore.

Youth TB este aplicația mobilă a *Societății de Transport București – STB S.A.*, dedicată elevilor și studenților care frecventează unitățile de învățământ acreditate din Municipiul București sau Județul Ilfov, pentru obținerea abonamentului gratuit de transport dedicat elevilor, și cu 50% discount pentru studenți. Aplicația permite obținerea abonamentelor metropolitane valabile în perioada anului școlar, pe toate liniile de transport public de suprafață din Regiunea București - Ilfov, indiferent de operatorul de transport, fără a fi necesară deținerea unui card de transport.

On line: permite reîncărcarea cardului de transport prin aplicația *STB S.A. Online*, fără a mai necesita deplasarea la un punct de vânzare.

SMS: Printr-un singur SMS trimis la numărul 7458, disponibil în toate rețelele naționale de telefonie mobilă, călătorii pot achiziționa o călătorie metropolitană cu valabilitate de 90 de minute, la prețul de 0,62 Euro + TVA sau un abonament metropolitan cu valabilitate de 24 de ore, la prețul de 1,50 Euro + TVA.

Pe lângă transportul de suprafață, **un rol extrem de important pentru transportul de călători îl ocupă metroul, operat de *Societatea Comercială de Transport cu Metroul București "Metrorex" S.A.***

Conform informațiilor disponibile pe site-ul *Metrorex*, principalele caracteristici ale rețelei de metrou sunt următoarele:

- *Linii de metrou: 5*
- *Lungimea rețelei: 77,00 kmcale dublă*
- *Numar km total (km desfasurati): M1-M4: 172,747, M5: 15.672, Total: 188,419;*
- *Numar depouri : 6;*
- *Numar de statii : 63;*
- *Distanta medie intre doua statii : 1.177 km;*
- *Lungimea unei statii : 135 – 175 m;*

Rețeaua de metrou este prezentată în imaginea de mai jos.

Așa cum se observă, rețeaua de metrou deservește o parte considerabilă din cartierele cu cea mai mare densitate de locuitori sau locuri de muncă. Totuși, **cartierele de locuințe colective din partea sudică a capitalei, inclusiv cele din Sectorul 5, cu densități de peste 250 loc/ha, nu sunt deservite de rețeaua de metrou.**

Referitor la liniile de metrou în pregătire, pe 2 mai 2023 *Metrorex* a semnat contractul ce are ca obiect *„Legătura rețelei de metrou cu Aeroportul Internațional Henri Coandă. (Magistrala 6. 1 Mai – Otopeni). Proiectare și execuție lucrări structură de rezistență pentru Lotul 1.2: Tokyo - Aeroport Otopeni”.*

Proiectul *Magistrala 6 “Legătura rețelei de metrou cu Aeroportul Internațional Henri Coandă”* cu o lungime totală de 14,2 km si 12 stații de metrou, ce va fi deservit de un număr de 12 trenuri noi de metrou, contribuie, prin realizarea sa, la dezvoltarea economiei regionale și îmbunătățirea mediului urban prin reducerea blocajelor de trafic, a accidentelor rutiere și a poluării aerului, fiind un proiect de utilitate publică de interes național.

Fig. 6.9. Harta rețelei de metrou [215]

Structura parcului de material rulant, în anul 2021, este reprezentată mai jos:

[215] *Sursa: Pagina oficială de web a Societății Comerciale de Transport cu Metroul București "Metrorex" S.A.- http://www.metrorex.ro/*

Fig. 6.10. Parc vagoane inventar, 2021 [216]

Fig. 6.11. Parc vagoane exploatare, 2021 [217]

[216] *Sursa: Raport de activitate pentru anul 2021 al Metrorex S.A.*
[217] *Sursa: Raport de activitate pentru anul 2021 al Metrorex S.A.*

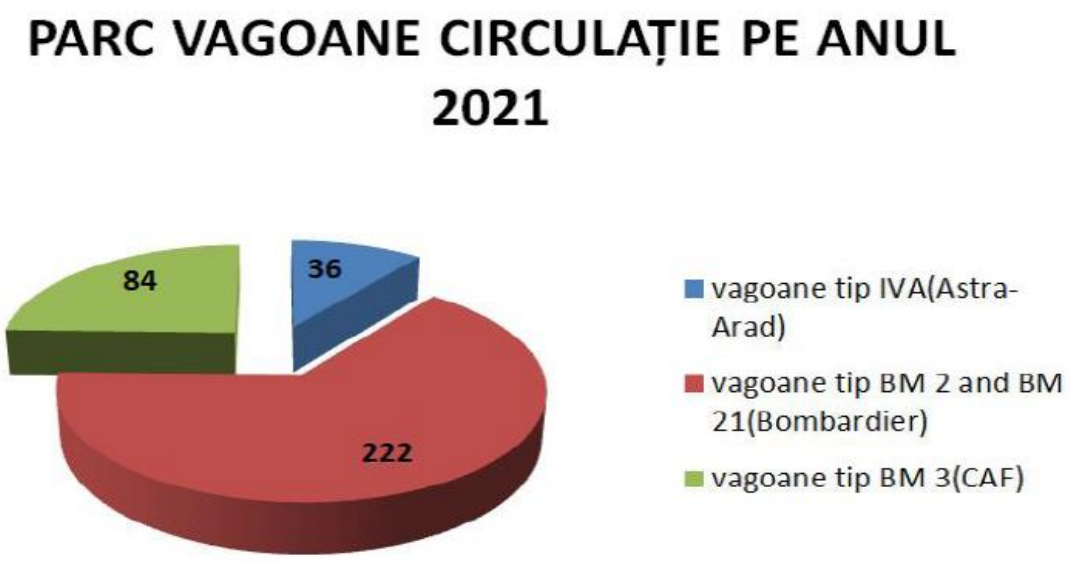

Fig. 6.12. Parc vagoane circulație, 2021 [218]

În cazul metroului, accesul la informație este destul de facil. Toate stațiile sunt echipate cu panouri cu afișaj digital care indică numărul de minute după care următorul metrou ar sosi în stație (frecvență de 3-7 minute în orele de vârf). De asemenea, un orar estimat la nivelul metroului este integrat și în sistemul Google Transit, astfel încât un călător să își poată planifica rutele și în funcție de orarul metroului.

Tarifele aplicabile la călătoria cu metroul și oferta tarifară pentru călătoriile integrate metropolitane sunt următoarele:

- **TITLU DE CĂLĂTORIE METROREX:**
  - *1 călătorie: 3,00 LEI*
  - *2 calatorii: 6,00 LEI*
  - *10 calatorii: 25,00 LEI*
  - *Abonament 24 ore: 8,00 LEI*
  - *Abonament 72 ore: 20,00 LEI*
  - *Abonament săptămânal: 30,00 LEI*
  - *Abonament lunar: 80,00 LEI*
  - *Abonament 6 luni: 400,00 LEI*
  - *Abonament anual: 700,00 LEI*
  - *Abonament lunar cu reducere 50% pentru donatori de sange: 40,00 LEI*
  - *Abonament lunar pentru elevi: GRATUIT*
  - *Abonament lunar pentru studenti conform H.G. 42/2017 art.4, alin.3: GRATUIT*
  - *Abonament lunar cu reducere 50% pentru studenti: 40,00 LEI*

[218] *Sursa: Raport de activitate pentru anul 2021 al Metrorex S.A.*

- *2 calatorii cu reducere 50% pentru studenti: 3,00 LEI*
- *10 calatorii cu reducere 50% pentru studenti: 12,50 LEI*
- *Abonament saptamanal cu reducere 50% pentru studenti: 15,00 LEI.*

➢ **TITLU DE CĂLĂTORIE COMUN "METROREX-S.T.B." (metropolitan):**

- *1 calatorie metropolitana si metrou/120 minute: 5,00 LEI*
- *2 calatorii metropolitane si metrou/120 minute: 10,00 LEI*
- *10 calatorii metropolitane si metrou/120 minute: 45,00 LEI*
- *Abonament metropolitan si metrou/24 ore: 14,00 LEI*
- *Abonament metropolitan si metrou/72 ore: 35,00 LEI*
- *Abonament metropolitan si metrou 7 zile: 50,00 LEI*
- *Abonament metropolitan si metrou/1 luna: 140,00 LEI*
- *Abonament metropolitan si metrou/6 luni: 700,00 LEI*
- *Abonament metropolitan si metrou/12 luni: 1200,00 LEI.*

➢ **TITLU DE CĂLĂTORIE COMUN "METROREX-FEROVIAR":**

- *Abonament metropolitan integrat M-F/1 luna: 140,00 LEI*
- *Abonament metropolitan integrat M-F/6 luni: 800,00 LEI*
- *Abonament metropolitan integrat M-F/12 luni: 1400,00 LEI.*

➢ **TITLU DE CĂLĂTORIE COMUN "METROREX-S.T.B.-FEROVIAR" (metropolitan):**

- *Card Calatorie Turist M-S-F/24 ore: 20,00 LEI*
- *Card Calaltorie Turist M-S-F/72 ore: 40,00 LEI*
- *Abonament metropolitan integrat M-S-F/1 luna: 210,00 LEI*
- *Abonament metropolitan integrat M-S-F/6 luni: 1100,00 LEI*
- *Abonament metropolitan integrat M-S-F/12 luni: 2000,00 LEI.*

Modalitățile de plată a titlurilor de călătorie sunt:

➢ **Numerar:**

- la casierii, cabine de acces si automate de vandut cartele;

➢ **Card bancar:**

- la casierii (există autocolante care semnalizează vizual călătorii privind acceptarea la plată a cardurilor emise sub sigla Visa, MasterCard, VisaElectron și Maestro);
- la automatele de vândut cartele;
- la porțile de acces sau terminalele montate special pentru tehnologia contactless.

6.2.5. MIJLOACE ALTERNATIVE DE MOBILITATE

Calitatea și posibilitatea de a utiliza infrastructura pietonală reprezintă una din problemele caracteristice Capitalei.

Zonele cu probleme în ceea ce privește capacitatea infrastructurii de transport pentru pietoni sunt caracterizate fie de trotuare subdimensionate, ocupate de obstacole (mașini parcate ilegal, stâlpi de iluminat, etc.), fie de areale ample lipsite de circulații pietonale, preponderent zone industriale.

Problematica zonelor pietonale este strâns legată de cea a parcărilor. Parcarea ilegală pe trotuar este deja un fenomen caracteristic Capitalei și este vizibil mai ales în cartierele de locuințe colective54 sau în zonele cu o densitate ridicată a locurilor de muncă / a populației.

Bicicleta a fost şi rămâne un mijloc de deplasare ieftin, comod şi accesibil tuturor. Tocmai de aceea, pe zi ce trece, creşte neîncetat şi numărul celor ce se deplasează cu asemenea mijloace de transport. Cu toate acestea, la fel cum este cazul majorității orașelor din România, și în Capitală infrastructura pentru mersul cu bicicleta este mult subdezvoltată în relație cu nevoile locuitorilor.

În prezent, **traseele care prevăd piste pentru biciclete în Municipiul București** și sunt corespunzătoare din punct de vedere al funcționalității/semnalizării rutiere sunt următoarele:[219]

- *Calea Victoriei (ambele sensuri);*
- *Splaiul Independenței (pe tronsonul cuprins între Calea Victoriei și Pod Basarab – ambele sensuri);*
- *Bd. Aviatorilor (ambele sensuri);*
- *Bd. Mareșal Constantin Prezan (ambele sensuri);*
- *Șos. Pipera (pe tronsonul cuprins între Str. Nicolae G. Caramfil și Str. Aviației);*
- *Str. Fabrica de Glucoză(ambele sensuri);*
- *Câmpia Libertății (pe tronsonul Str. Baba Novac – Bd. Liviu Rebreanu);*
- *Str. Baba Novac – Str. C-tin. Brâncuși (pe tronsonul Str. Câmpia Libertății – acces parcul Al. I. Cuza).*

[219] *Sursă: https://bpr.politiaromana.ro/ro/sistematizare/piste-pentru-biciclete*

Totodată, la nivelul Municipiului București mai există o serie de piste amenajate sau în curs de amenajare care prezintă premisele asigurării circulației bicicletelor, dar în prezent sunt afectate de unele deficiențe.

Așa cum se observă din enumerarea de mai sus, în Sectorul 5 se regăsesc piste de biciclete doar pe un tronson amplasat pe Splaiul Independenței.

Municipiul Bucureşti a realizat, până în prezent, 32,55 kilometri de pistă de biciclete, însă o serie de alte proiecte totalizează aproximativ 60 de kilometri.

Potrivit *AGERPRES*, în cadrul proiectului *„Implementarea unui sistem public pentru transport cu bicicleta în zona centrală a Capitalei"*, care presupune realizarea a patru trasee cu o lungime totală de 48,25 kilometri, au fost realizați până în prezent 16,15 kilometri (traseul 1 - tronsonul 1 şi traseul 3). Proiectul este finanțat prin bugetul local şi *Fondul pentru Mediu*.

În anul 2022, a fost încheiat cu *Trustul de Clădiri Metropolitane* contractul pentru realizarea **traseului 1 - tronson 2** (3,3 km lungime): *Piața Presei Libere - Şos. Kiseleff - Bd. Constantin Prezan*. Tronsonul cuprins între *Arcul de Triumf - Piața Presei Libere* se află în execuție, însă lucrările au fost sistate temporar din cauza condițiilor meteo, urmând a se relua când vremea o va permite, precizează *PMB*, pentru *AGERPRES*.

În ce privește traseele 2 şi 4, lucrările vor putea începe după obținerea autorizațiilor de construire, pentru fiecare tronson în parte.

- **Traseul 2** - *Piața Victoriei - Bd. Iancu de Hunedoara - Şos. Ştefan cel Mare - Şos. Mihai Bravu* (17,2 km lungime);
- **Traseul 4** - *Bd. Libertății - Piața Constituției - Bd. Unirii - Bd. Decebal - Bd. Basarabia - Stadionul Național* (11,6 km lungime).

În cadrul proiectului *"Penetrație Prelungirea Ghencea - Domneşti şi Supralărgire Bulevardul Ghencea între Str. Braşov şi Terminal Tramvai 41"* este vizată realizarea unei piste pentru bicicliști de 11,34 kilometri.

Totodată, în anul 2022, în baza propunerilor din *Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD)* a *Regiunii București-Ilfov*, a fost atribuit contractul pentru elaborarea Studiului de Fezabilitate *„Realizare infrastructură pentru transport verde - piste pentru biciclete în Municipiul Bucureşti"*. Proiectul constă în realizarea a cinci trasee prioritare, totalizând 13 km de cale dublă (26 km de cale simplă), după cum urmează: [220]

- *Şoseaua Bucureşti - Ploieşti, între Aerogării şi Băneasa Shopping City* - 1,5 km (parte din *"Traseul pentru cumpărături"* din PMUD: *Piața Victoriei - Băneasa*);
- *Piața Unirii - Mihai Bravu* - 3 km (traseu de agrement);

[220] *Sursa: https://adevarul.ro/*

- *Colentina - între Mihai Bravu şi Doamna Ghica* - 1,5 km (parte din "Traseul către şcoală" Universitate - Doamna Ghica);
- *Petricani - între Doamna Ghica şi Dimitrie Pompeiu* - 3 km (parte din "Traseul către birou" Doamna Ghica - Pipera);
- *Piața Alba Iulia - Piața 1 Decembrie* - 4 km (parte din *"Traseul de Est"*).

De asemenea, în martie 2023, *Primăria Municipiului București* a semnat contractul pentru elaborarea unui masterplan pentru dezvoltarea rețelei de piste de biciclete la nivelul municipiului Bucureşti, document ce va sta la baza proiectelor pentru dezvoltarea unei rețele extinse de piste pentru biciclete. Totodată, planul va identifica și prioritiza trasee optime atât pe străzile principale, cât și pe cele secundare.

În ceea ce privește sistemele alternative de mobilitate, **pe site-ul *Primăriei Municipiului București*** sunt evidențiate următoarele **aplicații Bike Sharing**:

- **I'Velor Urban**: 22 de stații de închiriere; bicicleta și trotineta se închiriază în baza unui abonament valid;
- **Ape Rider**: prin aplicație poți găsi bicicleta într-una dintre parcările virtuale, poți rezerva o bicicletă, poți raporta o bicicletă defectă; prețul de închiriere este de 1,9 lei/30 minute;
- **Citylink**: asigură 350 de biciclete urbane, ce pot fi găsite prin intermediul aplicației, fără a asigura stații de parcare; prețul de închiriere este de 0,2 lei/minut iar dacă te plimbi mai mult de 30 minute primești gratuit încă 30 de minute; Dacă închiriezi bicicleta mai mult de 4 ore consecutive, atunci o poți păstra toată ziua iar costul total va fi de 24 lei/24 de ore.[221]

Vehiculele electrice și hibrid reprezintă, de asemenea, o variantă de mobilitate alternativă, numărul acestora crescând din ce în ce mai mult, în special în Municipiul București. Un aspect important pentru extinderea utilizării acestui tip de vehicule îl reprezintă stațiile de încărcare.

Compania Municipală Energetica Servicii S.A. funcționează în baza *H.C.G.M.B. nr.145/11.03.2019*.

Prin aplicația *http://www.plugshare.com/* sunt evidențiate amplasamentele stațiilor de încărcare pentru mașini electrice de pe teritoriul municipiului București, amenajate de municipalitate prin *Compania Municipală Energetica Servicii București* sau de către operatori privați, potrivit prevederilor *H.C.G.M.B. nr. 265/2017* privind demararea proiectului de implementare a stațiilor de alimentare a automobilelor electrice pe teritoriul municipiului București.

[221] Sursă: https://citylink.ro/ride/

Compania Municipală Energetica Servicii București* este în procedură pentru achiziția și montarea a încă 40 de stații de reîncărcare pentru autovehicule electrice și hybrid plug-in, în parcările administrate de *Compania Municipală Parking București S.A., colaborare începută cu *Administrația Străzilor Municipiului București*.

Cea mai mare concentrare de stații de încărcare se regăsește în zona de nord, care este și zona cea mai dezvoltată a Bucureștiului, dar și în zona centrală.

În imaginea de mai jos sunt prezentate stațiile de încărcare evidențiate în *Aplicația PlugShare* (luna mai 2023):

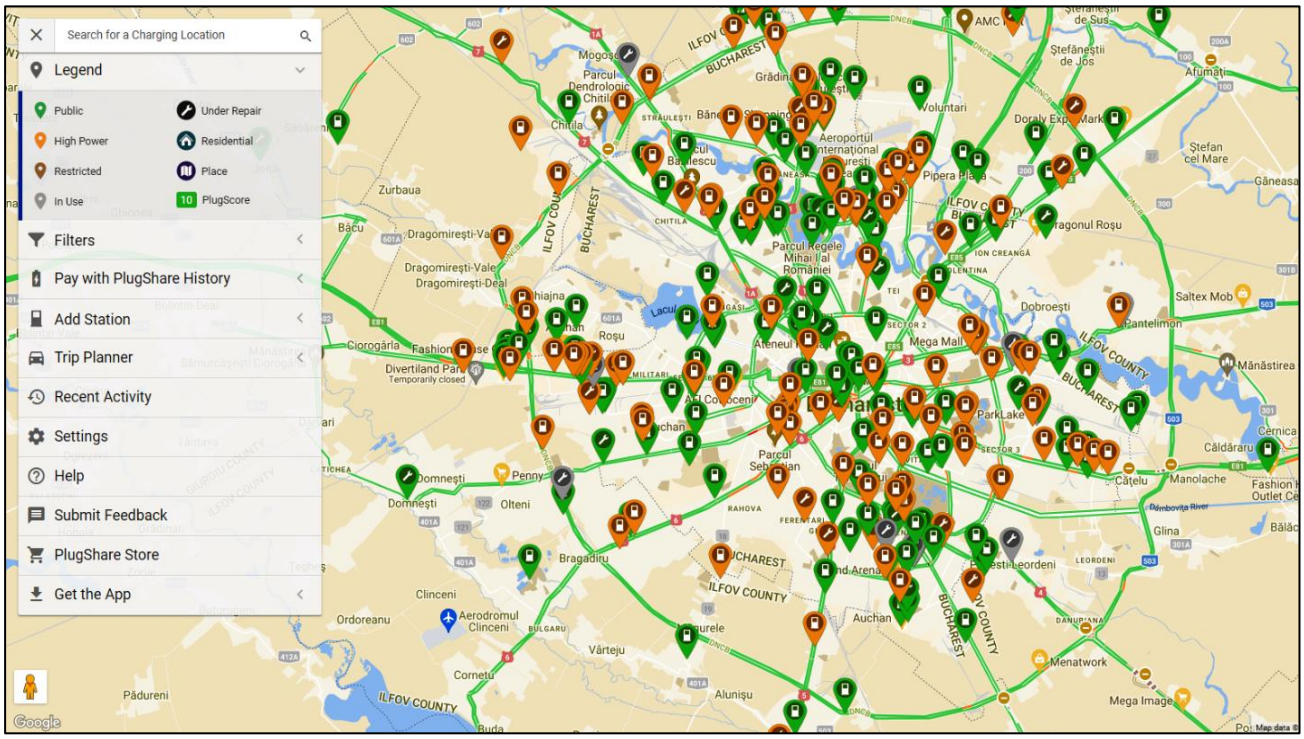

Fig. 6.13. Stații încărcare vehicule electrice [222]

Așa cum se observă din imaginea de mai sus, **în Sectorul 5 densitatea stațiilor de încărcare a vehiculelor electrice este mult mai mică decât în alte zone ale capitalei**.

[222] *Sursa: https://www.plugshare.com/*

6.2.6. MANAGEMENTUL TRAFICULUI

6.2.6.1. MANAGEMENTUL TRAFICULUI

Managementul adaptiv al traficului reprezintă instrumentul principale prin care gestionarea traficului poate fi abordată într-o manieră integrată, prin intermediul unui sistem inteligent de transport integrat, cu ajutorul căruia se realizează colectarea datelor din teren, procesarea și analizarea acestora, cu scopul adaptării semaforizării în timp real. Beneficiile pe care implementarea unui sistem de acest tip le poate genera constau în fluidizarea traficului (prin adaptarea în timp real a timpilor de semaforizare în funcție de fluxurile de trafic), monitorizarea autovehiculelor (sistem CCTV de supraveghere video), să ajusteze în timp real orarul de deplasare al mijloacelor de transport, să contribuie la scăderea poluării și a timpului pierdut pentru a căuta loc de parcare (de exemplu prin informarea în timp real cu privire la numărul locurilor libere din cadrul parcărilor) etc.

În ceea ce privește Municipiul București, **entitatea care gestionează sistemul de management al traficului este *Compania Municipală Managementul Traficului București (CMMTB S.A.).*** *Compania Municipală Managementul Traficului* este o societate comercială pe acțiuni, înființată prin *Hotărârea Consiliului General al Municipiului Bucureşti nr.98/29.03.2017* reconfirmată prin *Hotărârea Consiliului General al Municipiului Bucureşti nr.409/31.07.2019* și este organizată conform prevederilor Legii 31/1990 privind societățile, precum și ale prevederilor OUG 109/2011 privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea 111/2016.

Sistemul de management al traficului din București (cunoscut sub acronimul ***BTMS***) este reprezentat de implementarea, în mod integrat și unitar, a trei subsisteme:

- ***subsistemul de control al traficului urban (UTC)*** – care permite coordonarea în timp real a timpilor de semafor în funcție de fluxurile de trafic prin intermediul dispozitivelor de detecție a vehiculelor care contorizează permanent traficul, datele fiind transmise către centrul de control al traficului printr-o rețea de fibră optică;
- ***subsistemul de management al transportului public (PTM)*** – care permite prioritizarea autovehiculelor de transport public prin schimbarea culorii în verde la apropierea acestora în intersecție prin intermediul unor sisteme GPS și calculatoare de bord montate pe autovehicule, acestea comunicând în timp real atât cu centrul de control, cât și cu automatele de semafor;
- ***subsistemul de camere video cu circuit închis pentru supravegherea traficului (CCTV)***, existând inclusiv infrastructură suplimentară necesară care are rolul de a asigura conlucrarea acestor subsisteme, permițând de asemenea integrarea și a altor subsisteme. Aceste subsisteme au o interfață comună, fiind operate prin intermediul unui *Centru de Comandă și Control*.

6.2.6.2. PARCĂRI

Parcările reprezintă una dintre cele mai mari probleme ale sistemelor actuale de transport, această afirmație fiind aplicabilă și pentru Municipiul București.

În prezent, **gestiunea parcării este realizată în paralel de *PMB* și de cele 6 Sectoare** (prin delegarea serviciului către servicii publice specializate din subordinea *Consiliului Local – ADP* sau prin direcții din aparatul propriu al Primarului). *PMB* administrează, prin *Compania Municipală Parking*, parcările publice cu taxă la stradă din lungul marilor bulevarde (inclusiv străzile cu transport public) și în centrul istoric, iar Primăriile de sector sunt responsabile de parcarea pe străzile secundare și în incintele locuințelor colective (preponderent, parcări de reședință și de tip "Parl&Ride").

Modul de utilizare al parcărilor variază în primul rând în funcție de scopul acestora:

- *Parcări de reședință*
- *Parcări de serviciu*
- *Parcări în centre comerciale*
- *Parcări publice (aferente obiectivelor de interes)*
- *Parcări de transfer (de la autovehicule către alte mijloace de deplasare).*

Pe site-*ul Administrației străzilor din cadrul Primăriei Municipiului București* sunt identificate 266 locații parcări publice, fiind indicate inclusiv numărul de locuri de parcare și localizarea amplasamentului.

Începând cu 01.02.2023, in conformitate cu *HCGMB 705/22.12.2022* fost stabilită o zonă unică de tarifare, ce cuprinde toate parcajele și locurile de parcare, prezente și viitoare, ce aparțin domeniului public sau privat al Municipiului București.

Tarifele stabilite prin documentul menționat sunt următoarele:

- **Tarif orar de parcare**, în zilele de luni până duminică și în intervalul orar 08:00 – 20.00:
  - 5 lei/oră;
- **Tarif pe bază de abonament**, pentru utilizarea locurilor de parcare de către persoane fizice, persoane juridice și instituții publice, în zilele de luni până duminică și în intervalul orar 08:00 – 20.00:
  - 30 lei/zi;
  - 800 lei/lună;
- **Tarif pe bază de abonament** pentru utilizarea locurilor de către riverani:

- 50 lei/lună;
- 500 lei/an.

Tarifele de parcare se pot plăti prin următoarele **modalități de plată**:

- *Tichete preplătite;*
- *Tichete orare eliberate de operatorul parcării sau prin sistem de autotaxare (parcometru);*
- *SMS;*
- *On-line, utilizând platformele/aplicațiile electronice specifice.*

Imposibilitatea de a satisface nevoia de parcare, atât rezidențiale, cât și publice, face ca parcarea neregulamentară, pe trotuar sau pe spațiul verde să fie ceva obișnuit în sistemul rutier al Capitalei.

În ceea ce privește **parcările rezidențiale din Sectorul 5, localizarea, numărul și disponibilitatea acestora pot fi accesate pe site-ul *parcări.sector5.ro*.**

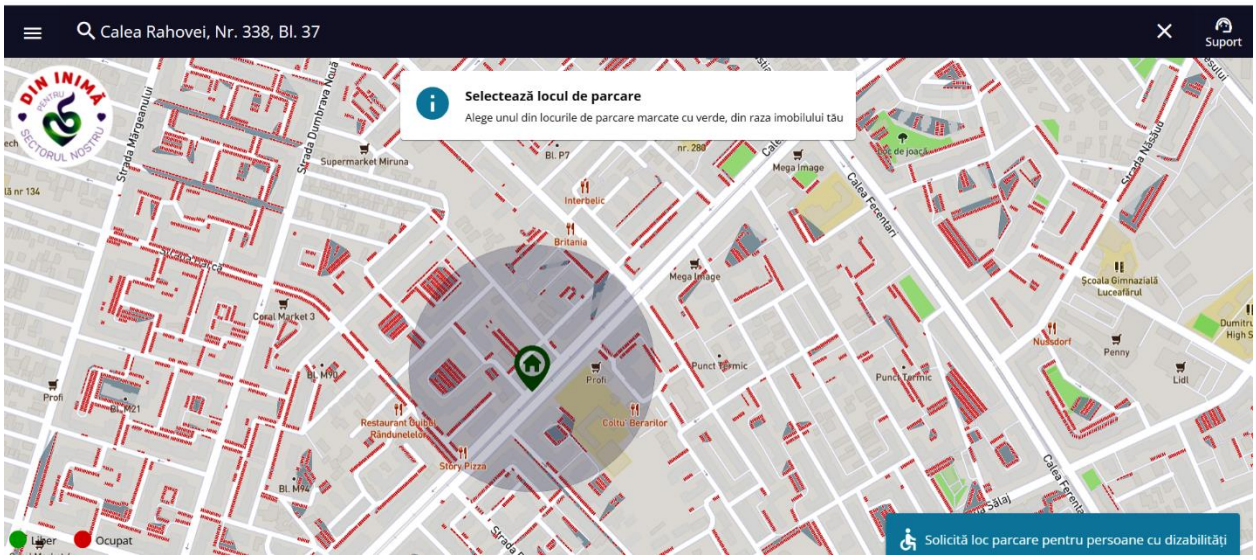

Fig. 6.14. Extras din Aplicația sector5.ro/map

6.2.6.3. SIGURANȚA CIRCULAȚIEI

În ceea ce privește siguranța circulației, aceasta a fost analizată în raport cu accidentele înregistrate în perioada 2017-2022. Valorile prezentate în continuare se referă la accidentele produse pe raza municipiului București. [223]

[223] *Sursa: Inspectoratul General al Poliției Române, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București*

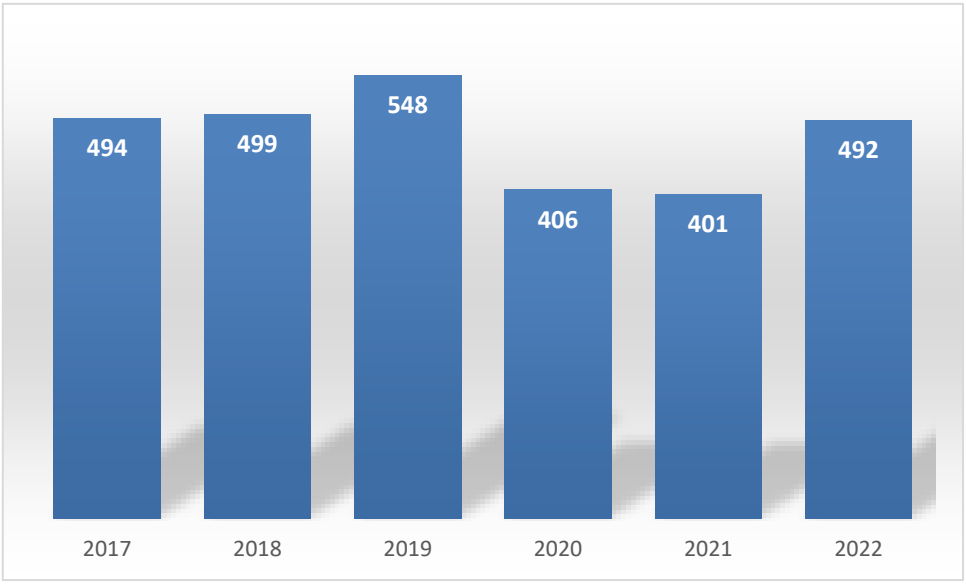

Fig. 6.15. Variația numărului de accidente, 2017-2022

Consecințele accidentelor și variația acestora sunt prezentate în graficul de mai jos:

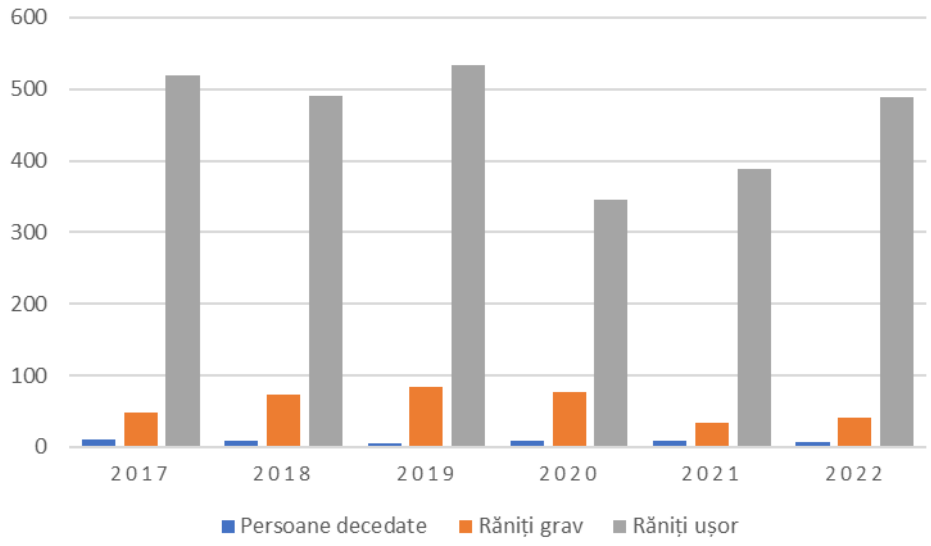

Fig. 6.16. Variația consecințelor accidentelor, 2017-2022

După cum se observă, în perioada analizată, numărul accidentelor în anii 2017-2019 și 2022 este aproximativ constant, cu un maxim în 2019. Reducerea numărului de accidente în anii 2020-2021 se datorează foarte probabil restricțiilor de circulație impuse pentru prevenirea răspândirii *COVID 19*.

Tab. 6.1. Principalele cauze ale producerii accidentelor

Cauza principală	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Abateri biciclişti/utilizatori trotinete	13	21	22	24	29	48
Abateri pasageri/călători/însoțitori	19	27	26	22	16	30

Alte abateri pietoni	2	2	3	0	0	1
Alte abateri săvârșite de conducătorii auto	8	12	11	13	13	24
Alte cauze referitoare la drum	0	0	0	0	0	1
Alte preocupări de natura a distrage atenția	0	0	0	0	1	0
Circulație pe sens opus	1	1	4	0	2	7
Conducere fără permis	1	0	1	0	0	0
Lipsă dispozitive pentru siguranța circulației	0	0	1	0	0	0
Depășire neregulamentară	0	2	1	0	1	0
Drum deteriorat sau în lucru	1	1	0	0	0	0
Întoarcere neregulamentară	0	0	6	2	2	7
Neacordare prioritate pietoni	80	96	76	64	54	61
Neacordare prioritate vehicule	107	91	93	74	93	102
Neasigurare la schimbarea direcției de mers	28	29	45	38	18	27
Neasigurare mers înapoi	6	8	5	7	10	6
Neasigurare schimbare bandă	15	15	13	5	8	10
Nerespectare distanță între vehicule	56	45	51	41	34	42
Nerespectare indicatoare rutiere de obligare sau reglementare	1	4	5	0	4	1
Nerespectare semnalizare semafor	20	24	12	7	13	15
Pietoni pe partea carosabilă	22	21	23	14	10	11
Semnalizare rutieră incompletă/insuficientă	1	5	0	0	2	3
Traversare neregulamentară pietoni	82	72	90	53	45	47
Viteza neadaptată la condițiile de drum	31	23	60	42	46	49

După cum se observă, **cauzele cele mai frecvente pentru producerea accidentelor sunt**: *neacordarea priorității pentru vehicule/pietoni, traversări neregulamentare ale pietonilor, precum și nerespectarea distanței între vehicule*.

Din analizele de mai sus rezultă necesitatea implementării de măsuri și proiecte care să conducă la creșterea siguranței rutiere și să asigure abordarea problemelor legate de: organizarea circulației rutiere, semnalizarea statică și dinamică, managementul traficului, treceri de pietoni semnalizare, semnalizarea rutieră specifică pentru bicicliști si extinderea infrastructurii pentru soluții alternative de mobilitate urbană.

6.3.INFRASTRUCTURA TEHNICO-EDILITARĂ

6.3.1. UTILITĂȚILE PUBLICE

Sectorul 5 al Municipiul București este dotat edilitar cu rețea de alimentare cu apă potabilă și canalizare, rețea de gaz metan și rețea de distribuție a energiei electrice.

România şi-a luat angajamentul față de Comisia Europeană să realizeze obiectivele în aplicarea *Directivei CE 98/83/CE*, în ceea ce priveşte calitatea apei folosite pentru consum.

România trebuie să înceapă să aplice toate măsurile necesare astfel încât să se asigure faptul că alimentarea cu apă potabilă se face în concordanță cu prevederile Directivei, înțelegând prin aceasta că se stabilește cererea de apă potabilă, se inspectează sistemele de alimentare cu apă, se urmărește şi se monitorizează calitatea apei potabile, se diseminează informația şi se raportează.

La nivelul localităților, alimentarea cu apă a populației se asigură prin sisteme centralizate de alimentare cu apă sau din instalații locale.

Indicatorii care sunt monitorizați de către autoritățile competente sunt următorii:

- *Numărul de localități care dispun de o rețea de distribuție a apei potabile şi lungimea rețelei în km, în mediu urban şi rural;*
- *Populația racordată la rețelele de apă;*
- *Intensitatea consumului de apă pe cap de locuitor.*

Rețeaua hidrografică a Regiunii București-Ilfov aparține bazinului hidrografic inferior Argeș-Vedea.

Resursele de apă din regiunea București-Ilfov sunt constituite **din ape de suprafață** (râuri, lacuri naturale) şi **ape subterane**.

Teritoriul regiunii se caracterizează printr-o densitate ridicată a văilor, **principalele cursuri de apă** care o tranzitează fiind: ***Dâmbovița, Colentina, Sabar*** și ***Argeș***, care prezintă o orientare NV-SE, la care se adaugă și **râurile *Pasărea*** și ***Mostiștea***, precum și **rețeaua de ape stătătoare, naturale și antropice**, reprezentate de: ***Snagov, Căldărușani***, dar și ansamblul de **lacuri din cadrul *râului Colentina***.

Râul Dâmbovița străbate municipiul București de la Nord-Vest la Sud-Est, pe o distanță de 16,8 km, dintre care 10,8 km au fost regularizați. În cadrul municipiului se regăsesc două lacuri antropice amenajate pe râu, respectiv *Lacul Morii* și *Lacul Văcărești*.

Râul Colentina se regăsește în partea mediană a regiunii și respectiv în partea nordică a municipiului București. Meandrele numeroase ale Colentinei formează o salbă de lacuri antropice, respectiv: *Mogoșoaia, Chitila, Străulești, Grivița, Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei,*

Plumbuita, Colentina, Fundeni, Dobroești, Pantelimon și Cernica, situate atât pe raza administrativă a Municipiului București cât și a județului Ilfov.

Totodată, în ceea ce privește resursele de apă, teritoriul se caracterizează prin **existența a două corpuri de apă subterană,** respectiv ***ROAG11 – București-Slobozia*** și ***ROAG13 – București,*** aflate în concordanță cu structura geologică a teritoriului.

În ceea ce privește **numărul de localități care dispun de instalații de alimentare cu apă potabilă din Regiunea București-Ilfov**, situația este prezentată în tabelul următor, la nivelul anilor 2015 și 2021:

Tab. 6.2. Număr de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă [224]

Medii de rezidență	Regiunea de dezvoltare și județele componente	Ani	
		Anul 2015	Anul 2021
		Număr	Număr
Urban	**Regiunea București-Ilfov**	**9**	**9**
	Municipiul Bucuresti	*1*	*1*
	Județul Ilfov	*8*	*8*
Rural	**Regiunea București-Ilfov**	**20**	**28**
	Municipiul Bucuresti	*0*	*0*
	Județul Ilfov	*20*	*28*

În concluzie, se observă faptul că la sfârșitul anului 2021, numărul de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă a fost de 37, în creștere cu aprox. 28% față de anul 2015 (29 de localități). Această evoluție se datorează exclusiv creșterii numărului localităților racordate la instalații de alimentare cu apă potabilă din mediul rural (28 localități racordate versus 20 în anul 2015).

Alimentarea cu apă a orașului București a urmat în general evoluția orașului, cuprinzând în cadrul actualei scheme o diversitate de lucrări executate în diferite etape cronologice.

Schema generală de alimentare cu apă cuprinde: surse, stații de tratare, transport, înmagazinare, pompare, distribuție.

Sursa de apă de suprafață o reprezintă râurile Argeș și Dâmbovița. Captarea apei din râul Argeș se face prin intermediul barajului Crivina-Ogrezeni, capacitatea de captare proiectată este 17.000 l/s, iar captarea din râul Dâmbovița se face în zona comunei Joița, la Arcuda, capacitatea de captare proiectată este 14.000 l/s.

Sursa subterană de apă o reprezintă fronturile de captare Ulmi, Bragadiru și Arcuda, precum și puțurile orășenești. Forajele subterane au fost realizate pentru a asigura un debit

[224] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

suplimentar de alimentare al orașului. O dată cu creșterea capacității de tratare a apei de suprafață captată și a degradării apei subterane din zona Bucureștiului, s-a decis reducerea de prelevare de apă subterană și concentrarea pe apa din stațiile de tratare, care asigură controlul permanent al calității apei distribuite. În această situație, majoritatea forajelor sunt trecute în conservare.

Sursele de apă ale Bucureștiului au un debit total estimat la 1.600.000 m3/zi, din care 90% sunt din surse de suprafață (Argeș, Dâmbovița, Colentina) și 10% este din surse subterane. [225]

Zona Municipiului București cuprinde cel mai mare zăcământ de apă potabilă din țară, *Acviferul Multistrat București*.[226] Acesta **cuprinde** un acvifer de mică adâncime (***Acviferul de Colentina*** – 2-15 m adâncime, grosimi între 5-10 m, aflat în interdependență cu corpurile de apă de suprafață Colentina și Pasărea), acviferul adâncime medie (***Nisipurile de Mostiștea*** - grosime de 3-30 m) și acviferul de mare adâncime – ***Formațiunea de Frătești*** (acvifer cu caracter multistrat – A, B, C).

Din cauza calității scăzute a apei, consumul din *Acviferul Colentina* este unul redus, stratul freatic neîndeplinind criteriile de potabilitate. Acviferele superficiale (*Mostiștea* și *Colentina*) din zona municipiului București au fost degradate în urma poluării determinate de activitățile industriale și agricole din zona de influență a municipiului, iar exploatarea masivă a straturilor acvifere *Frătești*, până în 1990, a dus de asemenea la modificări semnificative ale calității apei.

Conform *Master Planului serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru Municipiul București*, din cauza degradării continue a calității apei subterane, utilizarea puțurilor orășenești și a celor aferente fronturilor subterane (862 de foraje în fronturile Bragadiru, Arcuda, Ulmi și de pe teritoriul municipiului) este oprită, capacitățile fiind trecute în conservare. În *Master Plan* se recomandă însă, pe viitor, realizarea unor puțuri noi în fronturile de captare de la Ulmi și Arcuda care să asigure un debit de 0,63 m3/s, precum și realizarea a 35 de puțuri noi în Municipiul București, distribuite uniform pe suprafața orașului, pentru a asigura alimentarea cu apă a populației în caz de necesitate (de exemplu, poluări masive ale apelor de suprafață).

Astfel, **principalele surse de apă ale Municipiului București rămân râurile Argeș și Dâmbovița**, apa brută fiind captată din râul Dâmbovița prin priza de captare Brezoaele, iar din râul Argeș prin priza de captare Crivina. Conform datelor furnizate de către *Apa Nova București*, pentru ambele prize de captare sunt necesare investiții: reabilitarea sistemului de stavile la priza de captare Brezoaele (râul Dâmbovița) și continuarea programului de reabilitare a porților și menținerea conformă cu măsurile de funcționare în siguranță în cazul prizei de captare Crivina (râul Argeș).

[225] *Sursa: Planul Urbanistic Zonal Coordonator Sector 5, București*
[226] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*

6.3.1.1. SISTEMUL DE ALIMENTARE CU APĂ POTABILĂ

Municipiul București dispune de un sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă care deservește consumatorii casnici, consumatorii publici și o parte din consumatorii industriali. Calitatea apei extrase din foraje corespunde standardelor *Legii apei potabile nr. 458/2002* și *Normelor CE 98/83 din 1998* privind indicatorii de calitate pentru apa destinată consumului uman.

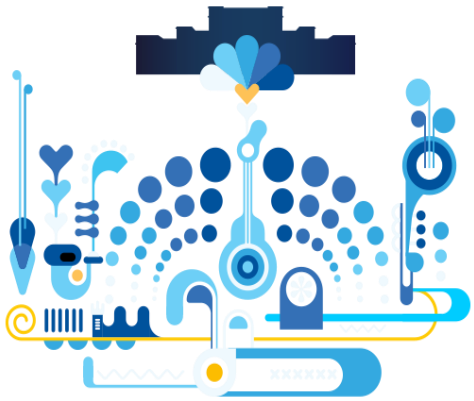

În anul 2000, ***APA NOVA BUCUREȘTI***, parte a *Grupului Veolia*, **a câștigat prin licitație internațională concesiunea pe 25 ani a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare din București**.

Conform *Legii nr. 241/2006 privind serviciile de alimentare cu apă și canalizare*, în cazul delegării gestiunii pentru furnizarea serviciilor, autoritățile locale de administrație publică transferă către unul sau mai mulți operatori îndatoririle și responsabilitățile privind furnizarea serviciilor utilitare publice precum și managementul și operarea sistemelor aferente de alimentare cu apă și canalizare apă uzată, pe baza unui contract de delegare a gestiunii, aprobat prin decizia autorității concedente.

Conform strategiei aprobată prin *POS Mediu*, *Contractul de Delegare* este acordat direct *Operatorului Regional*, prin aplicarea excepției la regula de ofertare, în conformitate cu *Legea 241/2006*. Pentru acordarea directă a contractului de delegare trebuie de asemenea luate în considerare regulile europene obligatorii pentru recursul la excepția acordării directe (așa numitele reguli "interne").

Conform *Contractului de concesiune nr. 1329 / 29.03.2000* încheiat între *Municipiul București* (în calitate de concedent) și *S.C. Apa Nova București S.A.* (în calitate de concesionar), toate componentele sistemului de alimentare cu apă și ale sistemului de canalizare sunt preluate în concesiune de către *S.C. Apa Nova București S.A.*, respectiv:

- ✓ Pentru sistemul de alimentare cu apă: *aducțiuni apă brută, stații de tratare a apei, rețea de alimentare cu apă (aducțiuni, rezervoare, stații de pompare, rețea distribuție);*
- ✓ Pentru sistemul de canalizare: *caseta de ape uzate, canale colectoare, canale de serviciu, stații de pompare a apelor uzate, stații de tratare a sistemului de canalizare.*

Alimentarea cu apă potabilă a Capitalei este asigurată de către **trei uzine de tratare a apei brute** transportate de la prizele sus-menționate, cu o capacitate nominală totală de 1.430.000 m3/zi: ***Uzinele Roșu*** (520.000 m3/zi, singura uzină de tratare și producere a apei potabile de pe teritoriul administrativ al municipiului București), ***Arcuda*** (745.000 m3/zi

conform date *Apa Nova*, 650.000 m3/zi conform *Master Plan* – cea mai mare stație de tratare din țară) și ***Crivina*** (realizată în 2006, capacitate nominală 260.000 m3/zi).

Stația Arcuda este cea mai veche dintre acestea fiind construită în 1888, dar renovată în perioada 2005-2007, *Stația Roșu* a fost recepționată în 1970 și renovată progresiv între 2000 și 2007, iar *Stația Crivina* este cea mai nouă stație, fiind recepționată în 2006. Capacitatea totală a acestor stații depășește cererea actuală de apă potabilă, astfel încât există capacitatea de rezervă pentru dezvoltarea viitoare a municipiului București. În contextul prezentat, **viitoarea dezvoltare din zona sudică și vestică a Sectorului 5, propusă prin *P.U.Z. al Sectorului* 5 poate fi alimentată din rețeaua de alimentare cu apă a Municipiului București.**

Alimentarea cu apă brută a acestor stații de tratare a apei se realizează prin circa 83 km de aducțiuni (conform *Master Plan*). Două dintre aceste aducțiuni sunt în conservare (Ulmi – Arcuda I și Ulmi – Arcuda II – fiind legate de captările de apă subterană de la Ulmi), iar alte două sunt avariate (Crivina – Arcuda I și Crivina – Arcuda II).

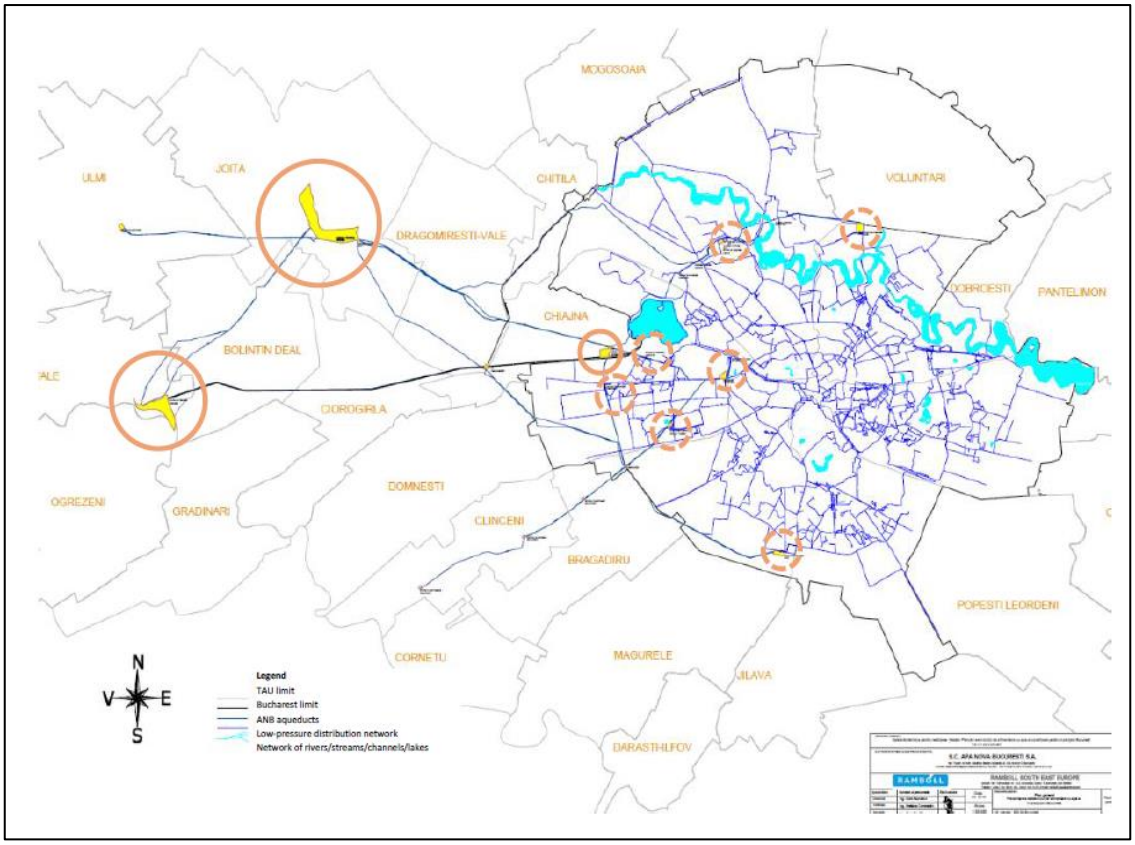

Fig. 6.17. Sistemul de alimentare cu apă al Municipiului București: stații de tratare și stații de pompare a apei potabile [227]

[227] *Sursa: Master Planul serviciului de alimentare cu apă și canalizare a municipiului București*

De la cele 3 uzine de tratare, apa potabilă este transportată către rețeaua de distribuție a municipiului București prin intermediul a **22 de apeducte** (lungime de circa 192 km), ce reprezintă **rețelele de aducțiune a apei potabile**, către **20 de rezervoare de înmagazinare** orășenești, cu o capacitate totală de stocare de 359.000 mc. Dintre aceste apeducte, *Aducțiunea A1 (Arcuda – Cotroceni I)* se află în conservare până la stația Roșu (fiind realizată în anul 1888, din cărămidă), iar *Aducțiunea A9 (NH Bragadiru – Drumul Taberei*, realizată în 1975, tub beton) este parțial sub consolidată (conform *Master Plan*).

Aproape jumătate dintre rezervoare (9, din care 8 funcționale – 99.000 mc volum total) sunt amplasate în Cotroceni, celelalte fiind localizate la stațiile de pompare Grivița (2 – 50.000 mc), Nord (3 – 125.000 mc), Sud (4 – 81.000 mc), Drumul Taberei (2 – 30.000 mc) și Precizia (1 – 1.500 mc). În prezent, rezervoarele din cele 7 stații de pompare sunt alimentate funcție de capacitate și de consumul mediu din respectivele zone. Totuși, acestea au un prag minim de siguranță de 160.000 mc de apă potabilă (circa 45% din capacitatea totală de stocare), care este activat doar în cazul în care alimentarea cu energie electrică a stației Roșu este întreruptă, concomitent cu defectarea uneia dintre cele 7 stații de pompare. Autonomia energetică a rezervoarelor este de 6 ore, fiind asigurată prin generatoare.

Odată cu dezvoltarea capacităților de tratare a fost realizată și dezvoltarea progresivă a aducțiunilor de apă, astfel încât astăzi stațiile Roșu și Arcuda au legătură cu toate rezervoarele, asigurată prin cel puțin două sisteme de transport (conform *Master Plan de alimentare cu apă și canalizare*).

Rezervoarele de înmagazinare sunt cuplate cu **stațiile de pompare orășenești**. În afara acestora, pe teritoriul orașului se găsesc o serie de rezervoare cu capacități cuprinse între 1000 - 5000 mc cu valoarea de compensare parțială a variațiilor de consum. Presiunea în rețeaua de distribuție a orașului București, se asigură prin intermediul a **7 stații de pompare centrate**: *Grozăvești, Sud, Nord, Grivița, Preciziei, Uverturii, Dr. Taberei*. Regimul de presiune asigurat de aceste stații și rețelele de distribuție aferente zonei de influență a fiecăreia este foarte diferit pe suprafața orașului și el satisface sau nu necesitățile consumatorilor în funcție de regimul de înălțime al acestora.

În zonele în care presiunea asigurată de stațiile centrale nu este suficientă față de înălțimea construcțiilor consumatorilor, orașul dispune de stații de repompare (29 funcționale) și stații de hidrofor (108 funcționale) care asigură presiunea prin rețele închise pe contur și care acoperă consumul unei zone relativ restrânse. Conform *Master Planului de alimentare cu apă și canalizare,* toate stațiile de pompare au fost reabilitate după anul 2000, însă sunt în continuare necesare investiții în scopul creșterii eficienței energetice a pompelor.

Distribuția apei potabile în municipiul București se face printr-o rețea inelară de conducte (pentru siguranța bunei funcționări), formată din:

- ✓ **rețeaua de conducte principale** (artere), cu Dn 300 – 1.000 mm având rolul de tranzitare a debitului pe teritoriul orașului;

- ✓ **rețeaua de conducte secundare** (conducte de serviciu), cu Dn100 – 250 mm având rolul de distribuție efectivă a apei la consumatori; la această rețea se branșează consumatorii.

Rețeaua de apă a orașului București funcționează cu două **zone de presiune**:

⇒ *zona „joasă de presiune"*, în care consumatorii se alimentează din rețea, dacă presiunea necesară acestora este relativ mică, între 7 – 25 mCA. Zona este aferentă stațiilor de pompare Grozăvești, Sud, Nord și Grivița. Presiunea dată de acestea asigurând consumatorii din clădirile P, P+1 și în unele cazuri de max. P+4 nivele. Pentru consumatorii aflați peste aceste nivele, presiunea se asigură prin intermediu a 40 stații de repompare și 223 stații de hidrofor, care aspiră apa din rețeaua de joasă presiune și o injectează într-un complex de conducte de serviciu de înaltă presiune;

⇒ *zona „de înaltă presiune"* cu presiune între 40 – 55 mCA, este aferentă stației de pompare Drumul Taberei și alimentează construcțiile cu până la P+10 nivele. În zonă există șase stații de hidrofor locale, care aspiră apa direct din rețea și o repompează în rețelele de serviciu închise pe grupuri de blocuri.

Conform datelor *INSSE*, **lungimea rețelei simple de distribuție a apei potabile în municipiul București** era, în anul 2021, de 2.522,1 km, alcătuită din conducte magistrale principale cu pondere 20%, conducte secundare, cu pondere 50% și conducte terțiare (de legătură), cu pondere 30%.

Evoluția rețelei de distribuție a apei potabile s-a remarcat prin extinderi importante în intervalul 2012-2021 (+255 km, în termeni absoluți, respectiv +11,25%), realizate în special odată cu demararea, în anul 2009, a *"Programului Bucur de extindere a rețelei de apă și canalizare"*.

Cu toate acestea, **aproximativ 34% din rețeaua de distribuție este alcătuită din conducte de peste 50 de ani vechime**, ce ar trebui să intre urgent într-un program de reabilitare. Astfel, 526 km reprezintă conducte de fontă mai vechi de 50 de ani, prin care se asigură distribuția apei mai ales în zona centrală a municipiului. Secțiunile de transport reduse ale acestor conducte, determinate de depuneri, generează probleme privind calitatea apei, reducerea capacității de transport și numeroase avarii. Conform statisticilor *Apa Nova*, prezentate în cadrul *Master Planului serviciului de alimentare cu apă și canalizare al municipiului București*, **cele mai multe avarii se produc la branșamente (62%), urmate de conductele de serviciu (30%) și conductele principale (arterele) - cu 8% din numărul de avarii**.

În ceea ce privește **cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor din *Municipiul București*** se observă o reducere cu 60,51% a cantității totale de apă distribuită, respectiv de la 349.250 mii metri cubi în anul 2012, până la valoarea de 137.903 mii metri cubi în anul 2021. Situație similară și din punct de vedere al cantității de apă destinată consumului casnic, care a înregistrat aceeași scădere - la fel de consistentă (52%) - din anul 2012 până în anul 2021, de la 192.098 mii metri cubi în anul 2012, la 92.426 mii metri cubi în anul 2021. Scăderea consumului poate fi explicată prin creșterea randamentului rețelei de distribuție (scăderea continuă a volumului de apă pierdut).

Tab. 6.3. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor Municipiului București, în perioada 2012-2021 (mii metri cubi) [228]

Localitate		Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
MUNICIPIUL BUCUREȘTI	TOTAL	349.250	380.683	385.695	129.168	129.138	129.869	130.458	134.083	137.493	137.903
	pentru uz casnic	192.098	213.182	215.989	94.180	94.011	93.144	91.963	91.733	94.736	92.426

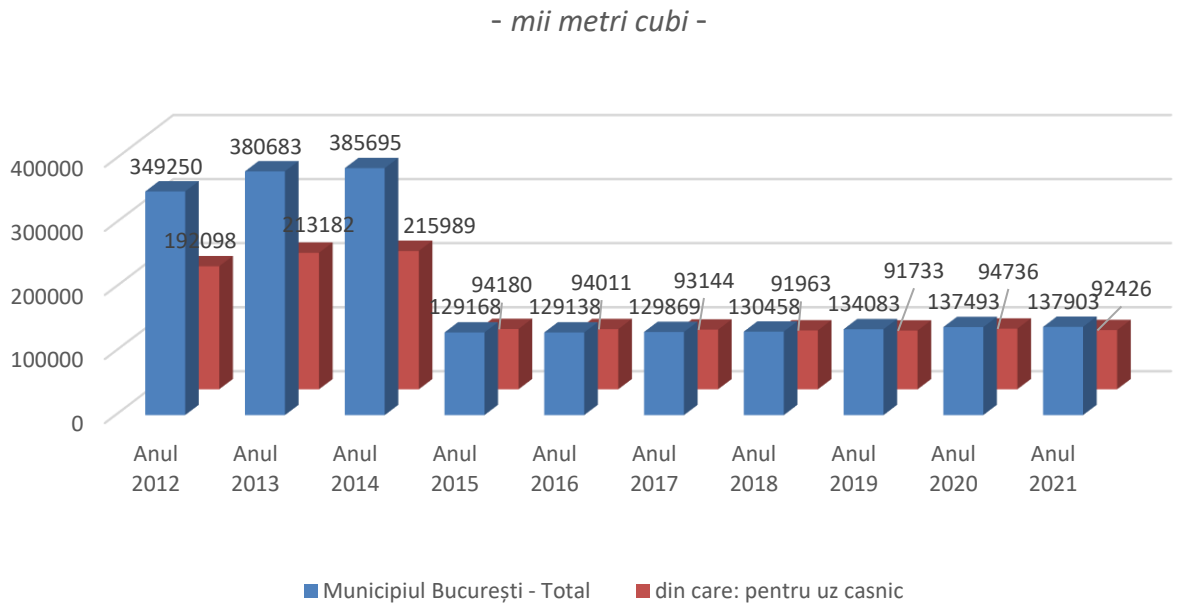

Fig. 6.18. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor din Municipiul București, în perioada 2012-2021 [229]

Pe lângă sistemul de alimentare cu apă pentru populație, în municipiul București există și un **sistem pentru asigurarea apei industriale**, din care a rămas în funcțiune *captarea Pantelimon*, ce funcționează la o capacitate redusă de 15.000 – 28.000 m3/zi (față de o capacitate proiectată de 120.000 m3/zi). Rețeaua pentru asigurarea apei industriale mai are doar 61,76 km activi, consumatorii rămași în funcțiune fiind însă amplasați la mare distanță: Jilava, CET Sud și Sere sticlărie (conform *Master Planului*).

Alimentarea cu apă a locuitorilor Sectorului 5 se realizează din sistemul centralizat al municipiului București, prin intermediul *Stației de Pompare Sud*, situată în partea de sud-est

[228] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*
[229] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

a sectorului în proximitatea Cimitirului Progresul, pe str. Șinei. Stația a fost modernizată în perioada 2002 – 2009.

Stația este alimentată cu apă potabilă din *Nodul Hidrotehnic Bragadiru*, alimentat la rândul său din stația de tratare Arcuda și frontul de puțuri Bragadiru. Apa potabilă este adusă în *Stație* prin *Apeductul NH Bragadiru – SP Sud*, care are trei fire, două canale circulare din beton armat, cu diametre de 1500 mm, 1650 mm și un canal din beton precomprimat și beton armat de 2000/2200 mm.

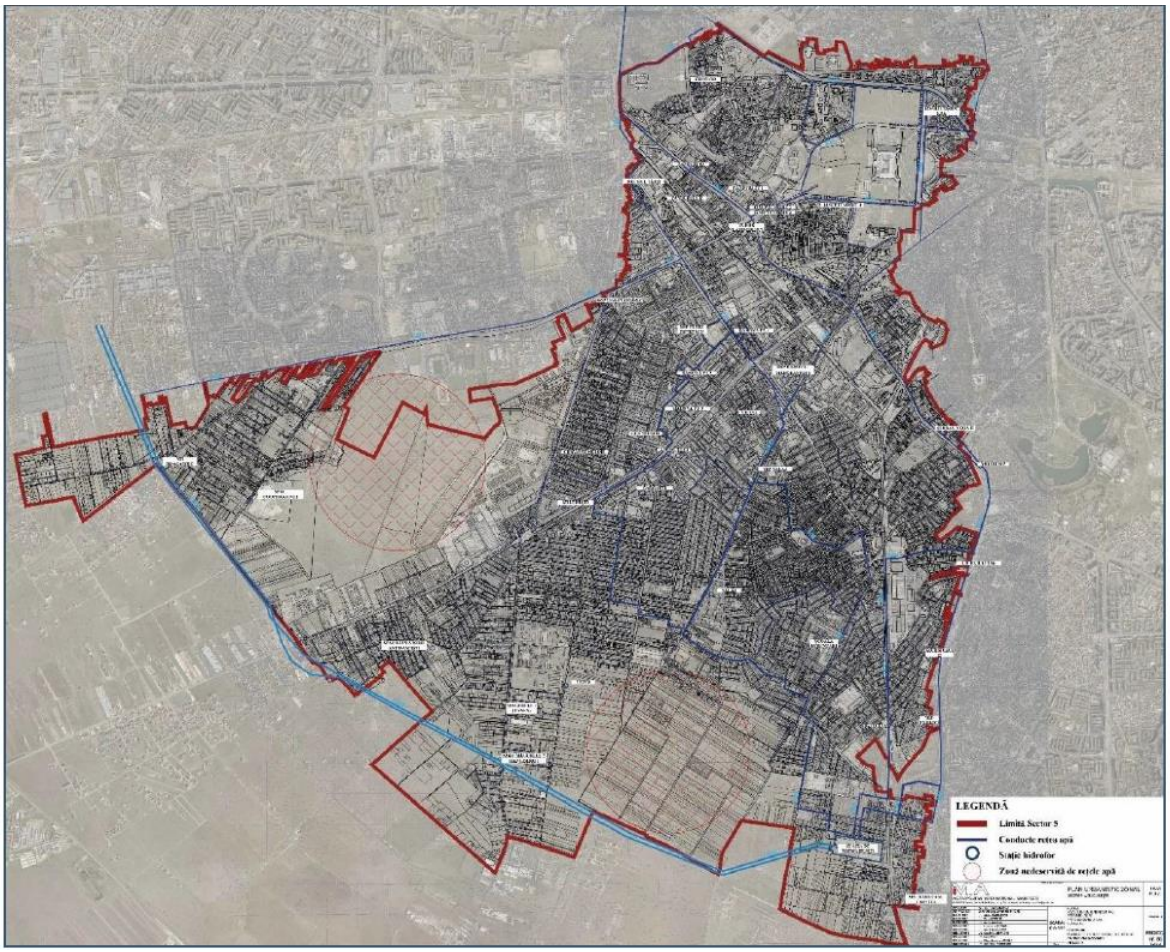

Fig. 6.19. Schemă rețele distribuție apă în Sectorul 5 București [230]

Teritoriul sectorului este tranzitat și de aducțiunea III de apă *NH Bragadiru - SP Drumul Taberei,* cu *Dn=2200 mm.*

Pe rețeaua de distribuție a apei din Sectorul 5 se află 40 de stații de hidrofor, care pompează apă și alimentează zone construite.

[230] *Sursa: Memoriu de prezentare, Plan Urbanistic Zonal Coordonator Sector 5, Municipiul București*

Din *Stația de pompare Sud* apa este pompată în rețeaua de distribuție a apei potabile a Sectorului 5, care este alcătuită din conducte din oțel, PEHD, PREMO și fontă.

Rețeaua acoperă aproape complet trama stradală a sectorului, excepție făcând câteva străzi în zona de sud a sectorului, la *Stația de pompare Sud* și în apropierea *Șos. București-Măgurele*.

Principalele disfuncții ale sistemului de alimentare cu apă

Conform datelor primite de la *APA NOVA București,* majoritatea problemelor țin de urbanizarea haotică și nerespectarea prevederilor impuse de municipalitate. În acest context, problema majoră o reprezintă urbanizarea accelerată a sectorului în jurul aducțiunilor de apă și a terenurilor din zona de protecție sanitară, fără a se crea drumuri de acces laterale necesare întreținerii acestor obiecte ale sistemului de alimentare cu apă, conform *HG 930/2005*.

Rețeaua este în stare bună și se află inclusă în proiecte de reabilitare și modernizare finanțate de către administratorul *Apa Nova București*.

Stațiile de pompare a apei și stațiile de hidrofor din teritoriul sectorului nu prezintă defecțiuni majore care să pună în pericol alimentarea cu apă a locuitorilor.

În sector **există zone nedeservite de rețeaua de apă și canalizare apă uzată în partea de sud și de vest** a acestuia, ca urmare a faptului că în mare parte aceste zone sunt zone neconstruite sau terenuri virane.

Operatorul Apa Nova București realizează direct, din fonduri proprii, investiții ce privesc modernizarea instalațiilor de producție, a stațiilor de pompare, reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare (inclusiv înlocuire branșamente). Drept urmare, Bucureștiul se bucură azi de un sistem automatizat demn de o capitală europeană, având unul dintre cele mai mici tarife pentru apă și canalizare din România.

În paralel, *Primăria Municipiului București*, ca proprietar al infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare, poate demara proiecte ce vizează extinderea rețelelor. Un exemplu este programul *"Nicio stradă neasfaltată și fără utilități publice"*, demarat în anul 2018, unde *PMB* va realiza rețeaua pentru preluarea apelor pluviale, ce nu intră în obligațiile de investiții ale *Apa Nova*.

În pofida extiderilor din ultimii ani, există încă străzi din municipiul București nedeservite de rețeaua de alimentare cu apă. Este vorba în special de zone mai extinse, aflate în proces de urbanizare, din Sectorul 1 (cartierul Henri Coandă, Giulești-Sârbi), Sectorul 3 (zona Luncilor – zona dintre Splaiul Unirii și B-dul Theodor Pallady), **Sectorul 5 (Prelungirea Ghencea)** și Sectorul 6 (Militari – Roșu). De altfel, prioritățile de investiție din *Master Planul pentru asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare* propun extinderea rețelei de alimentare cu apă în zonele aflate la limita administrativă a municipiului.

6.3.1.2. SISTEMUL DE CANALIZARE ȘI EPURARE A APELOR UZATE

Din punct de vedere al numărului de **localități din Regiunea București-Ilfov racordate la rețeaua de canalizare publică**, din totalul celor 32 de localități, în mediul urban sunt racodate toate – Municipiul București și 8 orașe din Județul Ilfov – iar în mediul rural, din cele 31 de localități sunt racodate la rețeaua de canalizare doar un număr de 23.

În privința **lungimii rețelei simple de canalizare**, aceasta a cunoscut, de asemenea, o dezvoltare semnificativă în perioada 2012-2021 atât în București, cât și în județul Ilfov. **În București creșterea a fost de 91,7% (de la 1.919 km la 3.678,6 km), iar în Ilfov a fost de 122,17% (de la 534 km la 1.188,4 km).** Orașele cu creșteri importante din județul Ilfov au fost Buftea (+52,9 km), Bragadiru (+52,5 km), Pantelimon (+30,7 km), iar cei din mediul rural: Corbeanca (+48 km), Brăneşti (+39,7 km), Glina (+29,7 km), Domnești (+29 km), Dobroiești (+30 km). [231]

Pe teritoriul județului Ilfov există mai mulți operatori ai serviciilor de distribuție a apei potabile și colectare a apelor uzate. Cel mai mare furnizor este ***Compania de Apă-Canal Ilfov*, ce gestionează în prezent sistemele de alimentare cu apă și canalizare din 16 unități administrativ-teritoriale din județ**, urmând să se deservească în viitorul apropiat încă 6 UAT-uri. Pe zona deservită de acest operator s-a înființat ***ADI Apă Ilfov (22 membri)***. Următorii furnizori din punct de vedere al ariei de acoperire sunt *Euro Apavol S.A, RAJA S.A.* și *Veolia*. **Pe teritoriul Mun. București există un singur operator de distribuție a apei și colectare a apelor uzate: *Apa Nova S.A.***

Deși Regiunea București-Ilfov înregistrează, în anul 2021, cea mai ridicată pondere a populației conectată la sistemele de canalizare, mai exact 89,8%, există încă 3 UAT-uri rurale care nu sunt conecate la rețeaua de canalizare.

În municipiul București, colectarea apelor uzate și meteorice se realizează printr-o rețea de canale de serviciu și canale colectoare. *Caseta de Ape Uzate*, colectorul general, se află sub albia amenajată a râului Dâmbovița, are o lungime de 17,6 km (de la Lacul Morii la *Stația de Epurare Glina*) și preia apele uzate și meteorice aduse de cele 12 colectoare principale și 12 colectoare secundare. Lungimea totală a colectoarelor este de circa 118 km. Din cauza vitezei mici de scurgere (sub 0,7 m/s), nu se poate asigura viteza minimă de auto-curățare pe

[231] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

toate colectoarele (pe vreme uscată), fiind astfel necesară identificarea unor soluții pentru spălarea hidraulică periodică a acestora (conform *Master Planului pentru asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în Municipiul București*).

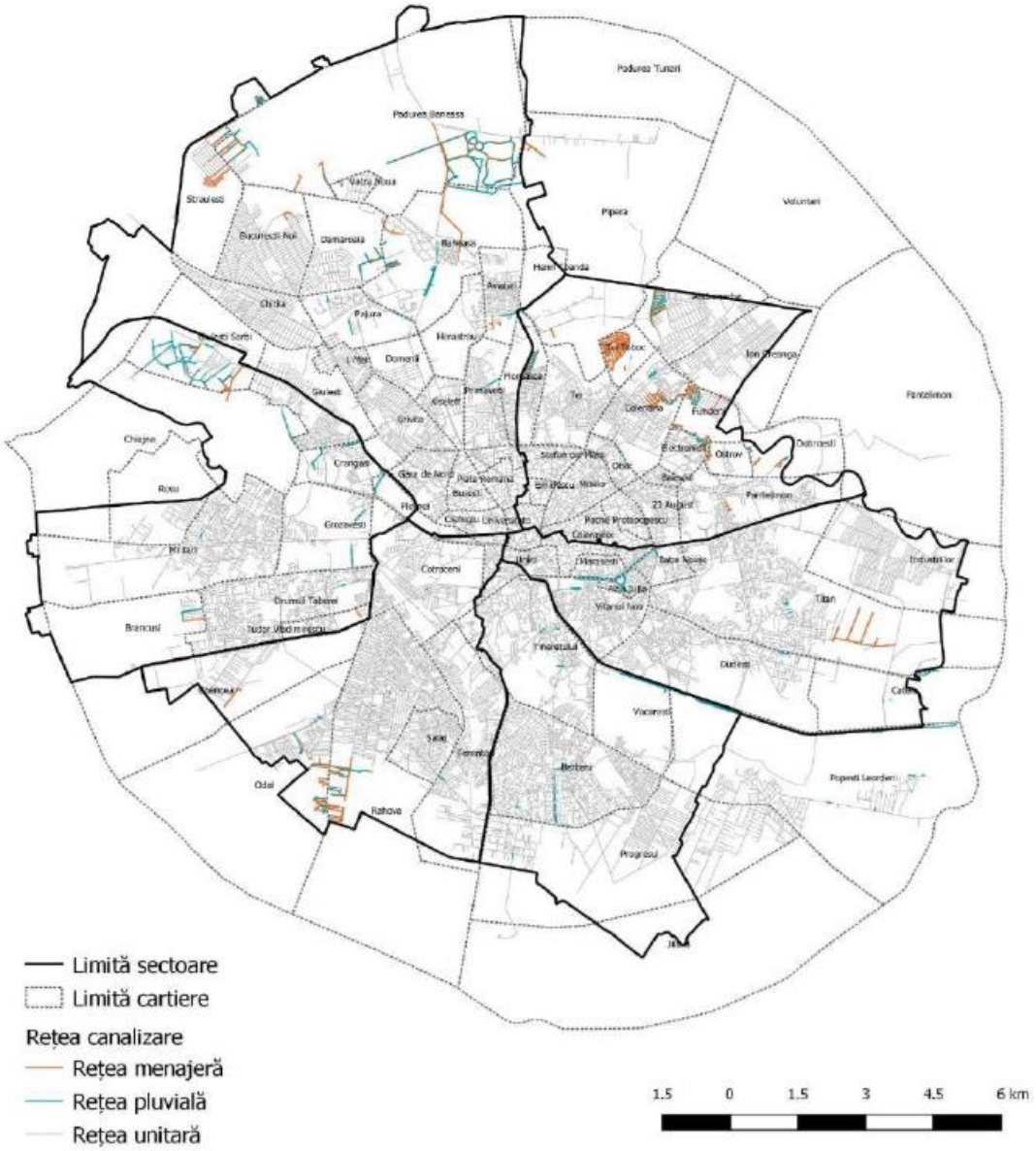

Fig. 6.20. Rețeaua de canalizare – rețeaua separată de colectare a apelor menajere, respectiv pluviale [232]

Sistemul de canalizare funcționează predominant gravitațional, fiind preponderent unitar / mixt (sunt colectate în același sistem atât apele uzate, cât și apele meteorice). În zonele joase sau la extremitățile bazinelor de colectare, există 68 de stații de pompare de mici dimensiuni care transportă apa uzată în colectoare. În cazul acestora, pot apărea

[232] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*

disfuncționalități importante în cazul ploilor mari sau a întreruperii alimentării cu energie electrică – doar stațiile de pompare a apelor uzate Colentina și Progresu având sursă dublă de alimentare cu energie electrică.

Rețeaua separată de colectare a apelor pluviale, respectiv a apelor menajere a fost realizată fie în zone mai vechi constituite, în care extinderea rețelelor de canalizare s-a realizat în sistem separativ (*cartierele Andronache, Tei-Toboc, Fundeni, Giulești-Sârbi*), fie în dezvoltări mai recente (*cartierele Brâncuși, Străulești, Șos. București – Măgurele*). De asemenea, există câteva artere importante unde a fost realizată rețea separată de colectare a apelor pluviale: *Bulevardul Unirii (parțial), Bulevardul Decebal, Bulevardul Burebista sau Bulevardul Constantin Brâncoveanu*.

Realizarea în sistem unitar a rețelei de canalizare din municipiul București reprezintă o disfuncție importantă, în contextul în care **pune în presiune sistemul principal de colectoare**, în special în contextul accentuării fenomenelor extreme (ploi torențiale – analizele climatice relevă creșterea intensității acestor ploi în ultimii 30 ani). Riscurile generate de imposibilitatea preluării debitelor apelor meteorice în cazul ploilor importante au fost agravate de creșterea suprafeței impermeabile în municipiul București și de elementele de infrastructură subterană realizate, ce se pot inunda în cazul precipitațiilor abundente.

Sistemul de canalizare al Sectorului 5 face parte din sistemul centralizat de canalizare al municipiului București. Rețeaua de canalizare a apelor uzate din Sectorul 5 deservește cca. 80% din suprafața totală a sectorului.

Partea de nord a sectorului, pe Splaiul Independenței, este traversată de către **colectorul general al rețelei orașului (caseta)**. **Colectoarele principale** (magistrale de canalizare) sunt amplasate pe arterele Calea 13 Septembrie, Bd. Progresul, Bd. Libertății, Str. Mihail Sebastian, Calea Rahovei, Șos Sălaj, Șos. Giurgiului și o magistrală care străbate sectorul din zona de vest pornind de la intersecția Bd. Ghencea cu Strada Brașov, până în Str. Zețarilor.

Rețeaua canalelor principale ale municipiului București se prezintă astfel: colectorul general, face parte din ansamblul lucrărilor de amenajare a albiei râului Dâmbovița, fiind amplasat sub cuva de apă curată a râului. Soluția aleasă a preluat funcțiile celor două colectoare principale de pe malurile Dâmboviței, colectorul A0 pe malul drept și colectorul B0 pe malul stâng, colectoare cu capacități depășite datorită creșterii suprafeței orașului și a populației deservite. Colectorul general a fost proiectat ca o serie de semi-casete care pornesc de la Lacul Morii, la vest de București, până la *Stația de Epurare a Apelor Uzate Glina*, la est de București. Caseta este o structură cu două și trei secțiuni de 3,30x2,42 m, dimensiunile și numărul acestora crescând până la *Stația de Epurare Glina*, la aproximativ 17,80 km și 3 casete.

Rețeaua secundară acoperă aproape în totalitate rețeaua de străzi a sectorului, excepție făcând câteva zone situate în partea de sud și de vest, zone lipsite de construcții sau terenuri virane. Principalele materiale din care este realizată rețeaua sunt beton, PVC, PAFSIN.

Pentru asigurarea circulației gravitaționale a apei uzate, pe rețea sunt construite și câteva **stații de pompare apă uzată**, respectiv ***Luptătorii Antifasciști, Teiuș, Măgurele 1 (TANEX), Măgurele 2 (Sântimbru)***.

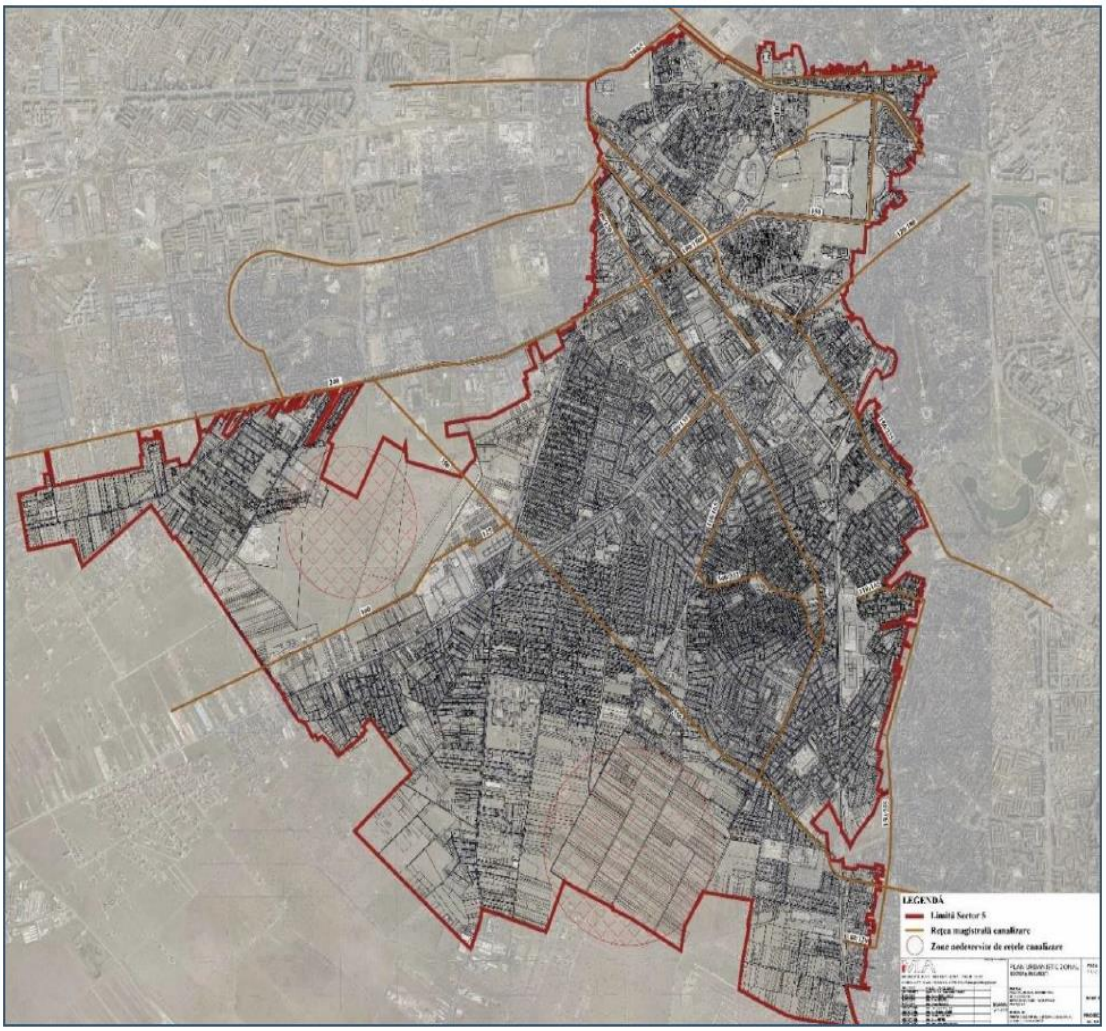

Fig. 6.21. Schemă rețele colectare canalizare în Sectorul 5 București [233]

Canalizarea apelor uzate ale Municipiului București s-a realizat începând cu acest secol, pe baza unor studii și proiecte generale, reactualizate periodic în funcție de dezvoltarea teritorială a orașului. Principiile directoare, menținute în toate etapele de reactualizare, au fost următoarele:

- *păstrarea sistemului unitar al canalizării apelor uzate;*
- *schema de colectoare principale paralel-etajată, funcție de relieful general al orașului;*

[233] *Sursa: Memoriu de prezentare, Plan Urbanistic Zonal Coordonator Sector 5, Municipiul București*

- *menținerea celor trei cursuri de apă (Colentina, Dâmbovița și Sabar) care traversează teritoriul administrativ al Bucureștiului într-o stare de impurificare cât mai redusă, prin renunțarea la orice fel de deversare de apă în acestea;*
- *adoptarea unei frecvențe a ploii de calcul pentru debitele meteorice diferențiată, funcție de efectele pe care le-ar produce o scădere a capacității de transport a colectoarelor de canalizare;*
- *pentru protejarea de impurificare a lacurilor asanate de pe valea Colentinei, atât pe malul stâng, cât și pe malul drept s-au extins colectoarele principale și în exteriorul liniei de centură, preluând canalizarea municipiului și a localităților Chitila, Mogoșoaia, Buciumeni, Buftea, Otopeni, Tunari.*

Pe baza acestor principii s-au dimensionat colectoarele principale, rețeaua existentă asigurând capacitățile pentru preluarea debitelor de pe suprafețele destinate construcțiilor, prin extinderi ale rețelei de canalizare cu rețele secundare și de serviciu și dirijarea apelor canalizate către *Stația de Epurare Glina*, situată în aval de oraș, în partea de sud – est.

Analiza asupra sistemului de canalizare al orașului evidențiază ca **principală disfuncționalitate, care se regăsește și în rețeaua sectorului, și anume grad mare de infiltrare a apei subterane în rețeaua de canalizare**. Infiltrațiile estimate la 1,88 m3/s ajung în stația de epurare Glina. Aceste infiltrații duc la pierderea capacității efective de transport a sistemului de canalizare și la costuri crescute de capital și de funcționare ale stației de epurare Glina.

Cauzele acestor infiltrații sunt:

- *nivelul crescut al apei subterane;*
- *lipsa unui dren pentru lucrările de metrou;*
- *scurgerea apei subterane prin rosturile casetei de sub râul Dâmbovița;*
- *infiltrarea apei subterane în colectoarele de canalizare care descarcă în casetă;*
- *nefuncționarea stațiilor de pompare a apei subterane;*
- *lipsa de impermeabilizare a căminelor de pe rețeaua de canalizare.*

Principalele probleme au fost identificate pe colectoarele principale de canalizare Ao și Bo, acestea constând în probleme de natură structurală, și anume conducte ale rețelei erodate, deplasate, fisurate, pereți prăbușiți.

În acest context, *Master Planul pentru asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în Municipiul București* prevede, în planul de investiții pe termen lung, **intervenția în cazul zonelor critice, precum pasajele din București (**reabilitarea și modernizarea instalațiilor de evacuare ape uzate pluviale din pasajele subterane **Mărășești, Lujerului, Jiului, Victoriei și Unirii**). Se propune, de asemenea, **construirea de bazine de retenție în zona parcurilor Izvor** (volum rezervor 11.000 mc) **și Opera** (volum rezervor 15.000 mc), precum **și amenajarea lacului Văcărești cu rol de stocare a apelor pluviale din zona de sud-est a orașului.** În sens larg, pe lângă investițiile realizate în reabilitarea rețelei de canalizare, se poate studia

posibilitatea folosirii văii Colentinei (și a salbei de lacuri) ca emisar pentru apele meteorice colectate în zona de nord a capitalei (în urma realizării unor sisteme separate).

În ceea ce privește vechimea rețelei de canalizare, materialele cu vechimea cea mai mare sunt betonul simplu (1.100 km rețea cu vechime peste 50 ani), urmate de PVC (policlorură de vinil) și fontă (vechime peste 40 ani). Astfel, conform *Master Planului pentru asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare*, **peste 50 % din rețeaua de canalizare are o stare de degradare avansată, fiind necesare intervenții frecvente pentru remedierea problemelor locale.**

Totodată, analiza zonelor din București care nu sunt deservite de rețeaua de canalizare prezintă concluzii similare cu analiza zonelor nedeservite de sisteme de alimentare cu apă. Extinderea rețelelor de canalizare este însoțită de realizarea unor obiective de investiție precum stații de pompare a apelor uzate, bazine de retenție, stații de pompare ape pluviale sau stații de pre-epurare.

Datele de mai sus sugerează faptul că, deşi rețelele de alimentare cu apă şi canalizare au cunoscut o dezvoltare în lungime în ultimii ani, acestea nu au ținut pasul cu expansiunea intravilană şi dezvoltarea rezidențială şi că în continuare o bună parte din locuitorii zonei nu au acces la alimentare cu apă şi canalizare din rețele publice.

Caseta de Ape Uzate transportă apele uzate și menajere la ***Stația de Epurare Ape Uzate (SEAU) Glina*, amplasată în comuna Glina, la 11 km sud-est de Municipiul București**, și construită în perioada comunistă (anii 70-80). Pentru etapa I (dată în exploatare în iulie 2011, cu fonduri ISPA), stația de epurare are capacitatea de a epura parțial (mecanic) până la 10 m3/s, din care doar 5 m3/s epurare completă (biologică și terțiară). Considerând debitele medii de apă uzată din ultimii ani (2014-2017), rezultă faptul că un debit mediu de apă uzată de circa 3 m3/s trece doar prin treapta primară de epurare. În plus, nămolul rezultat din stație este procesat prin fermentare anaerobă și deshidratare mecanică pe 4 linii, acest din urmă procedeu fiind unul considerat depășit la nivel european. Linia existentă a nămolului din stația de epurare permite, prin stația de deshidratare, obținerea unei concentrații a nămolului de circa 30% substanță uscată (care permite utilizarea în agricultură) sau, după caz, 35% (posibilitate utilizare ca suport pentru depozitele de deșeuri). De asemenea, biogazul produs în urma procesului de fermentare este stocat în două gazometre a câte 3.000 mc, fiind utilizat în stația de cogenerare ce produce energie electrică și termică.

Faptul că **aproape 40% din apele uzate sunt epurate doar primar** este vizibil în analiza comparativă a calității apei râului Dâmbovița între secțiunea de monitorizare aflată la intrarea în municipiul București (amonte de Lacul Morii) și secțiunea aflată în aval de *SEAU Glina*. **Dacă la intrarea în municipiul București calitatea apei este considerată a fi bună, atât din punct de vedere al elementelor biologice, cât și al stării chimice, în aval de stația de epurare starea chimică este evaluată ca fiind degradată, iar calitatea apei din punct de vedere al elementelor biologice este una moderată.** Spre exemplu, concentrația clorurilor în râul Dâmbovița este de

circa 3 ori mai mare după recepționarea apelor uzate ale municipiului București, iar valorile indicatorului CBO5 indică o stare ecologică degradată.

SEAU Glina este dimensionată pentru o populație de 1.728.000 l.e. (locuitori-echivalenți), însă în prezent se află în curs de implementare proiectul pentru faza a II-a, ce va extinde capacitatea la 2.417.000 l.e., va asigura epurarea mecano-biologică cu îndepărtare de nutrienți și debitele ape menajere la 12 m3/s pentru treapta primară și biologică, respectiv debite de ape pluviale de 12 m3/s pentru treapta mecanică. De asemenea, la tehnologia de fermentare anaerobă a nămolurilor rezultate se va adăuga și cea de incinerare, prin proiect fiind construit și un incinerator. Realizarea incineratorul va reduce cantitatea de nămol la sub 10% din masa actuală și va crește producția de metan, însă această investiție va determina și o creștere semnificativă a consumului de energie al stației. Această investiție este considerată a fi prioritatea zero a *Master Planului serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru Municipiul București*, în vederea conformării epurării apelor uzate la cerințele directivelor europene.

Prin urmare, o problemă încă nerezolvată în ceea ce privește epurarea apelor uzate o reprezintă evacuările de ape menajere provenite din localitățile urbane şi rurale care nu şi-au realizat încă stații de epurare noi sau retehnologizate. De asemenea, chimizarea în exces a agriculturii a determinat modificarea echilibrului solului şi acumularea în sol, precum şi în apa freatică a substanțelor minerale. Apele uzate epurate evacuate depăşesc, în general, limitele la indicatorii de calitate impuşi prin legislație, care interzic evacuarea în receptorii naturali a apelor uzate ce conțin pesticide, a apelor uzate conținând patogeni sau viruși, provenind de la spitale, unități zootehnice, abatoare și a afluenților stațiilor de epurare orășenești.

Se poate afirma faptul că problemele legate de calitatea apelor de suprafață şi a celor subterane sunt cauzate în general de:

- ✓ *rata redusă a populației racordate la sistemele de colectare şi epurare a apelor uzate;*
- ✓ *eficiența de epurare scăzută a stațiilor de epurare existente;*
- ✓ *existența, în zonele neracordate la canalizare, a surselor punctiforme de contaminare care cresc riscul de eutrofizare a receptorilor naturali şi riscul de îmbolnăvire al populației;*
- ✓ *dezvoltării zonelor urbane şi protecției insuficiente a resurselor de apă;*
- ✓ *managementul necorespunzător al deşeurilor municipale şi industriale;*
- ✓ *utilizarea nerațională a îngrăşămintelor chimice şi a produselor de uz fitosanitar;*
- ✓ *exploatarea neautorizată a agregatelor minerale din albiile minore şi majore ale râurilor etc.*

Un alt aspect important este acela ce privește regimul natural al apelor, care a suferit în timp o serie de modificări cantitative şi calitative, datorită poluării şi executării unor lucrări hidroameliorative şi hidrotehnice, inclusiv captări.

Astfel, **pentru protecția calității apelor** sunt necesare următoarele **măsuri**:

- *implicarea autorităților administrației publice locale în elaborarea proiectelor și obținerea finanțărilor pentru realizarea sistemelor centralizate de alimentare cu apă, canalizare și a stațiilor de epurare;*
- *reabilitarea și modernizarea stației de epurare municipale;*
- *execuția la termen a măsurilor și lucrărilor prevăzute în Programele de etapizare parte integrantă a autorizațiilor de gospodărire a apelor;*
- *îmbunătățirea randamentelor de funcționare a stației de epurare printr-o exploatare corespunzătoare conform prevederilor regulamentelor de funcționare, întreținere și exploatare;*
- *dotarea laboratoarelor operatorilor din sectorul de apă la nivelul necesar pentru controlul și supravegherea calității apelor, în conformitate cu prevederile legale și ale directivelor europene;*
- *alinierea la cerințele Directivei Nitraților prin: reducerea deversărilor de nutrienți în corpurile de apă, promovarea schimbărilor comportamentale la nivel local și sprijin pentru întărirea cadrului de reglementare și a capacității instituționale;*
- *continuarea procesului de regionalizare a operatorilor existenți în sectorul de apă.*

6.3.1.3. SISTEMUL DE ALIMENTARE CU ENERGIE TERMICĂ

Serviciul public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat reprezintă totalitatea activităților privind producerea, transportul, distribuția și furnizarea energiei termice, desfășurate la nivelul unităților administrativ teritoriale sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale sau a asociațiilor de dezvoltare comunitară, dupa caz, în scopul asigurării energiei termice necesare încălzirii și preparării apei calde de consum pentru populație, instituții publice, obiective social-culturale și operatori economici.

La nivel național se observă, începând cu anul 1990, o **tendință de scădere a numărului de localități conectate la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică** cu aproximativ 80%, tendință manifestată și **la nivelul regiunii București-Ilfov,** care în anul 2021 avea **doar 2 localități cu sisteme de producere și distribuție a energiei termice**, respectiv în ***Municipiul București*** și ***Orașul Otopeni***.

În timp, datorită **fenomenului general de debranșare a populației de la sistemul centralizat de energie termică**, cantitatea produsă și livrată de energie termică a scăzut

vertiginos, astfel încât la nivelul ambelor localități s-a constatat o reducere a volumului energiei termice distribuite în intervalul 2012-2021: Municipiul Bucureşti cu o reducere de 37,21% (-1.572.949 gcal), iar oraşul Otopeni are o evoluție fluctuantă, predominant descendentă până în anul 2020, pentru ca în anul 2021 să înregistreze o creștere de 1,72% (+161 gcal) față de anul 2012.

Debranșarea de la sistemul centralizat a avut loc datorită tarifelor ridicate și în creștere percepute (ce acopereau și cota substanțială de pierderi din sistem), dificultăților financiare cu care se confruntau furnizorii (acumularea de datorii, scăderea încasărilor) ce determinau adeseori sistarea furnizarii agentului termic.

Alimentarea cu energie termică a Municipiului București este realizată prin:

- ***sistem de alimentare centralizată*** *cu energie termică, denumit* ***SACET****;*
- ***sistem descentralizat, compus din 46 centrale termice de cartier****, fiecare centrală având propria rețea de distribuție agent termic secundar și apă caldă pentru consum menajer;*
- ***sistem local, în care încălzirea se realizează cu centrale termice individuale*** *(ce funcționează cu gaze naturale în principal) sau* ***cu sobe*** *(utilizând gazele naturale în principal, dar și lemne – situație a locuințelor individuale neracordate la sistemul de distribuție gaze naturale).*

SACET București **este compus din:**

- **sursele de producere a energiei termice;**
- **rețele termice primare**, prin care este transportată energie termică sub formă de apă fierbinte de la sursele de producere la punctele/modulele termice; este de tip bitubular închis;
- **rețele termice secundare**, de distribuție a căldurii pentru încălzire și a apei calde de consum, de la punctele/modulele termice la consumatorii finali; compuse din patru conducte: conducte tur și retur încălzire, conductă apă caldă de consum și conductă recirculare apă caldă.

Sursele de producere a energiei termice sunt centrale electrice de termoficare (CET):

- ***Surse care aparțin S.C. Electrocentrale București S.A.****: CET Sud, CET Vest, CET Progresul, CET Grozăvești*;
- ***Surse care aparțin altor entități****: CET Vest Energo și CET Grivița.*

Aceste surse produc apă fierbinte pentru sistemul de termoficare, alimentând punctele termice (PT) și modulele termice urbane (MT) prin intermediul rețelelor termice de transport (RTP). Pentru producerea căldurii sub formă de apă fierbinte, sursele existente în Municipiul

București au o capacitate instalată totală de 5.108 Gcal/h. Din totalul instalat, capacitatea disponibilă este 2.312 Gcal/h, reprezentând cca. 45% din totalul instalat.[234]

Bucureștiul are cel mai mare sistem centralizat de încălzire din țară, reprezentând cca. 50% din totalul consumatorilor de încălzire în sistem centralizat din România și acoperă aprox. 72% din necesarul total de căldură (rezidențial și nerezidențial), din care încălzirea rezidențială reprezintă 88%.

În același timp, densitatea cererii de căldură în București rămâne destul de ridicată, iar sursele de energie termică sunt relativ apropiate de consumatori în comparație cu alte orașe, ceea ce face ca sistemul centralizat să fie în principiu cea mai eficientă soluție de încălzire pentru oraș.

Spre deosebire de situația sistemelor centralizate de încălzire din majoritatea celorlalte orașe, **debranșările oficiale în București sunt reduse, aproximativ 1% în ultimii 5 ani** (8% din 1990) sau mai puțin de 1.000 de apartamente pe an. **99,7% din clădiri au contor de scară de bloc și aproximativ jumătate din apartamente sunt echipate cu alocatoare de costuri**. Rata încasărilor de la consumatori este foarte bună (peste 97%). Cu toate acestea, rata scăzută a debranșărilor se datorează în principal subvenționării importante a tarifului la consumatorul final, care este printre cele mai mici din România. Consumatorii plătesc doar aproximativ 40% din costul total recunoscut de autoritatea de reglementare ANRE și aprobat de CMGB.

Sistemul centralizat de încălzire din București constă în principal **din rețeaua de furnizare și distribuție**, deținută de Primăria Capitalei și **capacitățile de producție de energie termică**, în proprietatea administrației centrale.

- **Rețeaua** (transport, distribuție, stații, mici producători de căldură pentru reîncălzirea apei după transport) a fost administrată până în noiembrie 2019 de *RADET*, o entitate semi-comercială („*Regie autonomă*") din subordinea PMB. Rețeaua constă din **954 km de rețea primară și 2.963 km conducte secundare**. Rețeaua primară include un inel interior, care permite, în principiu, ca toate CET-urile să furnizeze agent termic în orice zonă a orașului.

După declararea falimentului la *RADET*, operarea activelor administrate anterior de această regie a fost transferată, de la 1 decembrie 2019, către *Compania Municipală Termoenergetica*, care ca acționar majoritar Primăria Municipiului București (99,9% din capitalul social), la care se adaugă comuna Chiajna și orașul Popești-Leordeni.

Compania Municipală Termoenergetica București S.A. (CMTEB) [235] este o companie înființată prin *H.C.G .M.B. nr. 145/11.03.2019*, înregistrată la *Oficiul Registrului Comertului de pe lângă Tribunalul București* sub nr. J40/7931/2019, avand codul unic de înregistrare R041269473

[234] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*
[235] *Sursa: Date și informații puse la dispoziție de Operatorul regional al serviciului public de alimentare cu energie termică Compania Municipală Termoenergetica București S.A.*

și funcționează în baza *Licenței nr. 2195/03.12.2019* pentru prestarea serviciului de alimentare centralizată cu energie termică, acordata de catre *Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei*.

Începand cu data de 01.12.2019, *Compania Municipală Termoenergetica București S.A.* este operatorul regional al serviciului public de alimentare cu energie termică în arealul deservit de *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Termoenergetica București-Ilfov* în baza *Contractului de delegare a gestiunii directe a serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 7 /29.11.2019*, încheiat cu *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Termoenergetica București-Ilfov*. Astfel, cele 3 UAT sus-menționate asociate au delegat propriile atribuții cu privire la înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, monitorizarea și exploatarea în comun a *SACET*, dar și pentru a realiza în comun proiecte de investiții.

- **Capacități de producție**: peste 90% din căldura din sistemul de termoficare este produsă în 4 CET-uri deținute de *ELCEN*, o companie de stat al cărei acționar este guvernul central (actualmente *Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri*). Restul de energie termică este produs în două CET-uri mici (unul privat – *Vestenergo* și unul deținut de Primăria Sector 1 - *CET Grivița*), un mic CET deținut de *RADET* (*Casa Presei*), plus 46 de centrale de cvartal deținute de *RADET*.

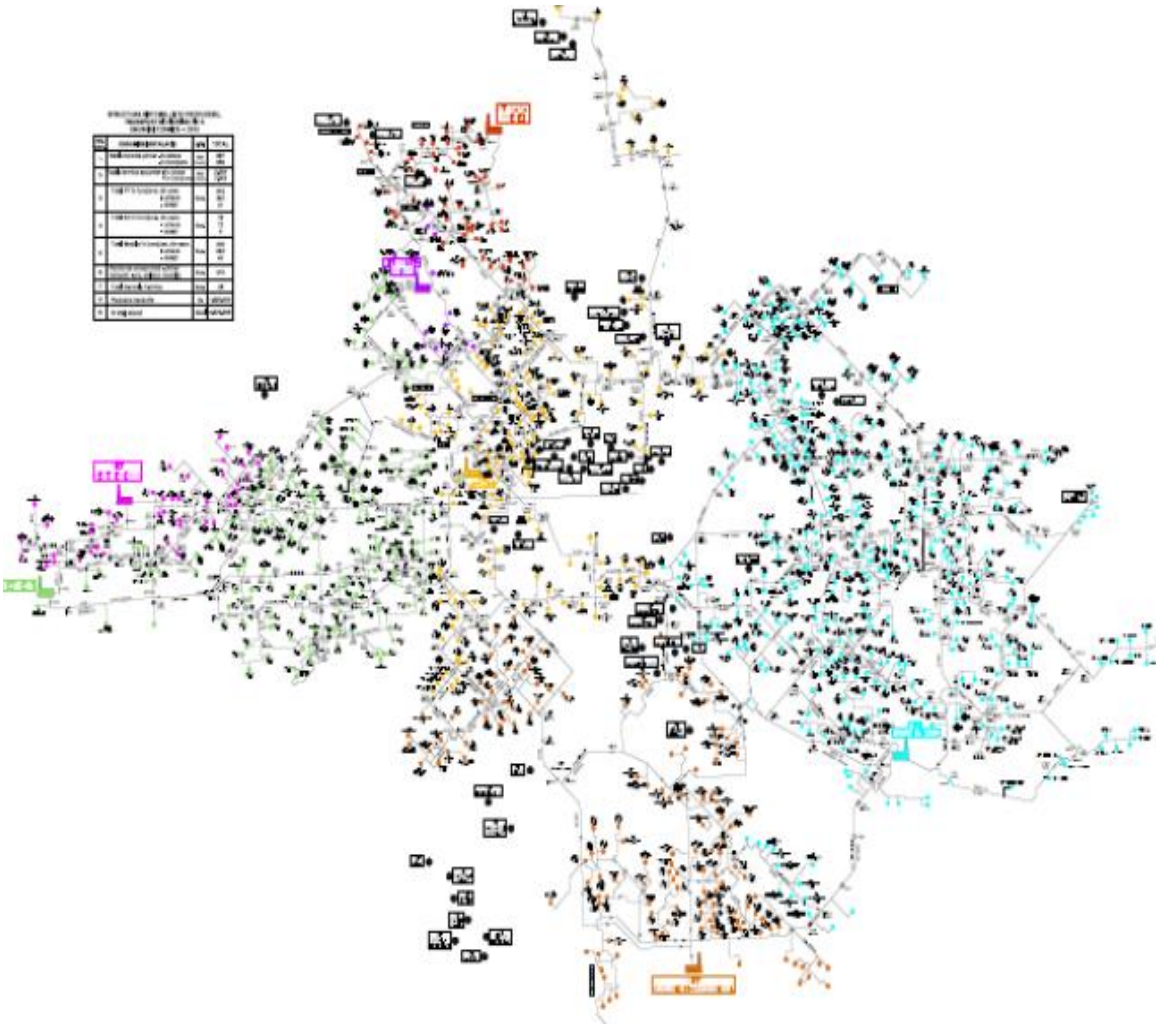

Fig. 6.22. Rețeaua de termoficare din Municipiul București [236]

Sistemul de termoficare a fost construit la începutul anilor 1960 și o mare parte din el are nevoie de înlocuiri. Deși sistemul este fiabil, are pierderi mari de căldură, iar calitatea alimentării cu apă caldă menajeră este slabă din cauza coroziunii conductelor secundare. **Rețeaua de distribuție a energiei termice, din proprietatea Capitalei, constând în cca. 1000 km de conducte de transport și 3000 km de distribuție este foarte învechită, cu peste 70-80% mai veche de 25 de ani.** Începând cu 2017, rețeaua înregistrează pierderi de 30% (20% în rețeaua de transport și 10% în rețeaua de distribuție), în principal din cauza conductelor vechi, supradimensionate și a sistemului cu patru conducte. Până în 2018, doar 13% din rețeaua de distribuție și 19% din rețeaua de transport au fost înlocuite cu conducte preizolate. Pe partea de producție, capacitățile sunt în majoritate uzate fizic și moral și s-au făcut puține investiții noi în ultimul deceniu. În ciuda uzurii morale și a întârzierii investițiilor, practic nu există nicio alternativă la sistemul centralizat de încălzire în București, nu numai pentru furnizarea de căldură, ci și pentru energia electrică.

Sectorul 5 este alimentat cu energie termică din sistemul centralizat prin magistrale de termoficare (rețele de transport agent termic) și prin rețele de distribuție agent termic secundar.

Proiectarea sistemului de termoficare este specific țărilor din Europa de Est și Rusia. Acesta cuprinde un sistem primar care funcționează cu o temperatură variabilă, de la 130 °C iarna la 80 °C în timpul verii, cu o temperatură pe retur de 70 și 60 °C. Rețeaua primară alimentează punctele termice, care la rândul lor alimentează rețelele secundare pentru consumatori. De obicei aceste puncte termice deservesc un număr de blocuri de apartamente.

Punctele termice de pe raza Sectorului 5 [237] sunt alimentate cu energie termică produsă de *Electrocentrale București* prin cele 4 termocentrale energetice în cogenerare: *Grozăvești, Progresu, Sud și Vest,* precum și cu energie termică produsa de cele 12 centrale termice de cvartal proprii ale *CMTEB* situate în Sectorul 5. Termocentralele aflate în proprietatea *Electrocentrale București* și centralele termice de cvartal ale *CMTEB* folosesc combustibili sub forma de gaze naturale.

Centralele termice de Cvartal din Sectorul 5:

- *CT Baciului, Str. Baciului nr.18 - modernizată;*
- *CT Caporal Balan, Str. Anghel Dogaru nr.14 - modernizată;*
- *CT Eroilor 1, Bdul Eroilor nr. 23 - modernizată;*

[236] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2027*
[237] *Sursa: Infomații puse la dispoziție de Operatorul regional al serviciului public de alimentare cu energie termică Compania Municipală Termoenergetica București S.A.*

- *CT Eroilor 2, Bdul Eroilor nr. 30 – modernizată;*
- *CT Ferentari 72, Calea Ferentari 72-74 - modernizată;*
- *CT Ferentari Depou, Str. Jacob Andrei nr. 31 – nemodernizată;*
- *CT Ferentari Școală, Aleea Livezilor nr. 21 - modernizată;*
- *CT Păunașul Codrilor, Str. Zăbrăuților nr. 13 - modernizată;*
- *CT Pavel Constantin, Str. Radu Constantin nr. 16 - modernizată;*
- *CT Sălaj, Aleea Humulești nr. 6 - modernizată;*
- *CT Viilor, Str. Viilor nr. 102 - modernizată;*
- *CT Vișteа, Aleea Livezilor nr. 16 - modernizată.*

Secția Distribuție Sector 5 are în dotare 68 de puncte termice, din care:

- *63 puncte termice urbane;*
- *2 module urbane;*
- *1 punct termic – dotație;*
- *1 modul – dotație;*
- *1 punct termic în conservare.*

și:

- 73,8 Km rețea secundară, reprezentând 295,32 Km conductă, cu diametre cuprinse între DN 15 - DN 300 și vechime după cum urmează:
  - *< 10 ani – 108,8 km;*
  - *între 10-20 ani -43,1 km;*
  - *între 20-25 ani – 94,5 km;*
  - *<25 ani - 49 km.*

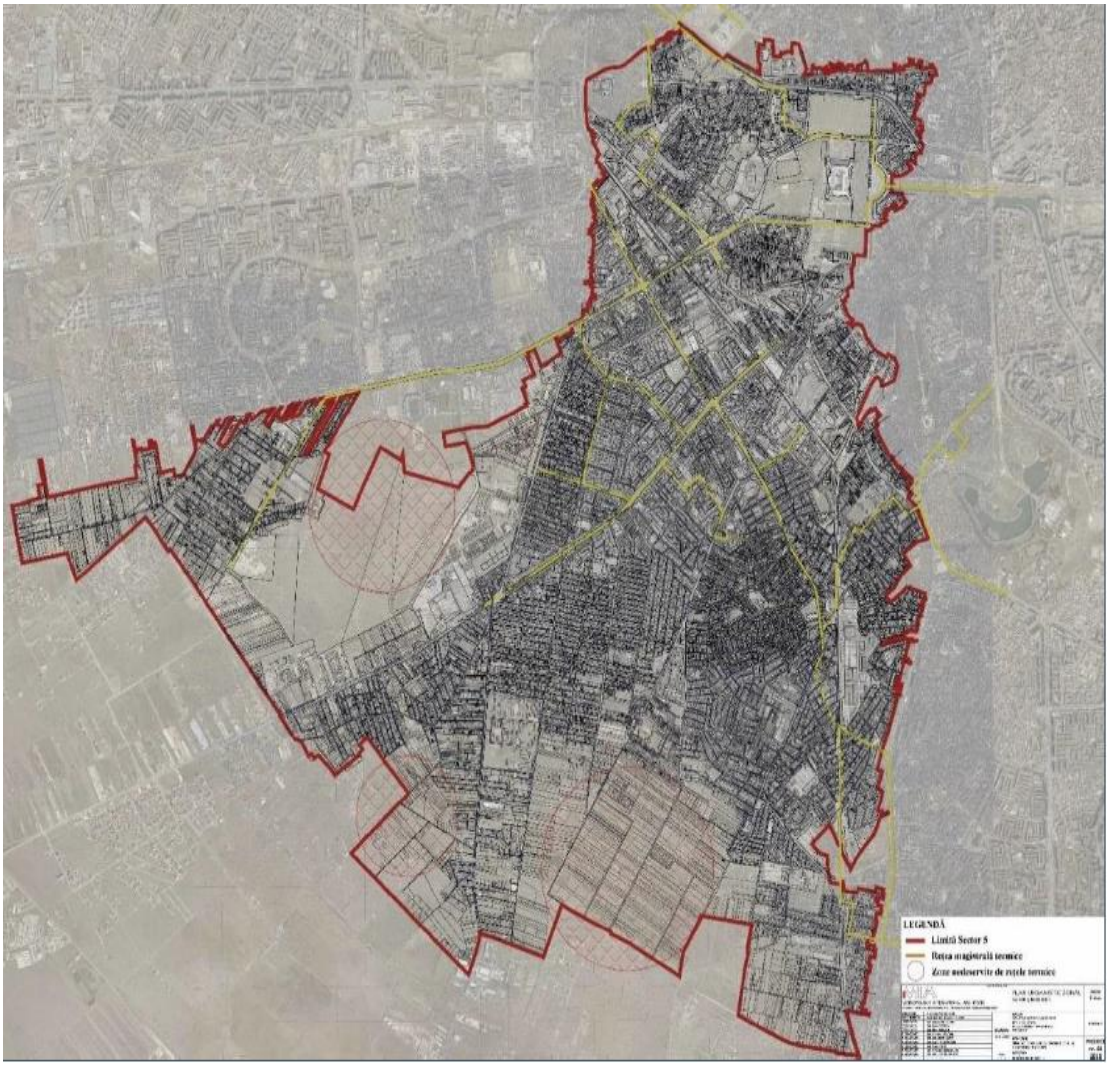

Fig. 6.23. Schemă rețele distribuție termice Sector 5 [238]

Din total conductă existentă s-au modernizat 29,92 km.

Racordate la rețeaua secundară de distribuție sunt un număr de :

- ✓ *932 blocuri;*
- ✓ *1.740 scări;*
- ✓ *50.501 apartamente;*
- ✓ *111.728 persoane;*
- ✓ *361 agenți economici;*
- ✓ *6 școli;*
- ✓ *3 grădinițe.*

[238] *Sursa: Plan Urbanistic Zonal Coordonator Sector 5, Municipiul București*

Rețeaua de transport a energiei termice exploatate de *CMTEB* în arealul Sectorului 5, are o lungime totală de 45,12 km, reprezentand 90,24 km conductă, cu diametre cuprinse între DN 200 - DN 1000, cu o vechime cuprinsă între 10 și 50 de ani :

- *20% cu o vechime până la 20 de ani;*
- *30% cu o vechime mai mare de 20 de ani;*
- *35% cu o vechime mai mare de 30 de ani;*
- *15% cu o vechime mai mare de 50 de ani.*

Sectorul 5 este deservit de rețeaua de termoficare în proporție mare, pricipalele conducte aflându-se de-a lungul areterelor principale de circulație (*Calea Ferentari, Calea Rahovei, Str. Mihail Sebastian, Str. Nuțu Ion, Calea 13 Septembrie, Str. Petre Ispirescu, Str. Dumbrava Nouă, Str. Buzoieni, Șos. Alexandriei, Șos. Panduri, Șos. Cotroceni, Bdul. Eroii Sanitari, Bdul. Națiunile Unite, Bdul. Unirii, Bdul. Libertății, Splaiul Independenței, Șos. Sălaj, Str. Dunavăț, Str.Buzoieni, str. Malcoci*).

Rețelele de termoficare pentru transportul apei fierbinți sunt amplasate în cea mai mare parte subteran, și numai într-o mică măsură, în zone neconstruite și în incinte industriale s-a adoptat soluția de amplasare aeriană. În subteran s-a căutat să se amplaseze rețelele în primul rând în spațiile verzi, iar următoarele opțiuni au fost în ordine trotuarele și carosabilele străzilor.

În apropierea Sectorului 5 funcționează *CET Progresul, CET Grozăvești* și *CET București Vest* (Sectorul 6), care alimentează o mare parte din conductele magistrale care trec prin sector.

Toate aceste rețele sunt astfel dispuse încât să permită interconectarea surselor de căldură, astfel încât, în eventualitatea unei avarii sau a indisponibilităților care pot apărea la una din sursele de producere a agentului primar, prin manevrarea unor vane de sectorizare, alimentarea zonei respective să fie transferată către una din celelalte surse existente. De asemenea, rețelele existente sunt dispuse în sistem radial existând și bretele de legătură, fapt care face posibil ca în cazul unui incident într-una din magistralele de transport, consumatorii să fie alimentați prin alte ramuri aflate în afara zonei de incident.

6.3.1.4. REȚEAUA DE ALIMENTARE CU GAZE NATURALE

Gazele naturale reprezintă cel mai scump combustibil, având în acelaşi timp şi cel mai redus impact asupra mediului în comparație cu ceilalți combustibili fosili (carbune, lignit), motiv pentru care rețeaua de distribuție a gazelor naturale continuă să se extindă atât la nivel județean, cât şi municipal.

Pentru crearea unui sector energetic modern, corespunzător principiilor Uniunii Europene de liberalizare a piețelor de energie electrică şi gaze naturale capabil să satisfacă cererea consumatorilor, activitatea de reglementare s-a axat pe creşterea transparenței piețelor de energie electrică şi gaze naturale, promovarea producerii de energie electrică produse din surse regenerabile, promovarea producerii de energie electrică produse în capacități noi de cogenerare.

În ceea ce privește **consumul de gaze naturale**, în perioada 2012 - 2021, atât la nivelul întregii regiuni, cât și al municipiului București și mai ales al județului Ilfov, se constată o creștere a consumului de gaze naturale cu 15,84% la nivelul întregii regiuni, respectiv cu 13,92% la nivelul Capitalei și cu 33,82% în jud. Ilfov, situație prezentată în tabelul și graficul de mai jos:

Fig. 6.24. Distribuția de gaze naturale în localitățile Regiunii București-Ilfov, în per. 2012-2021 [239]

Regiuni de dezvoltare și județe	Ani									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Regiunea București-Ilfov	2850341	2775019	2867797	3043121	2958892	3329861	3253338	3278551	2970409	3301748
Municipiul București	274481	236680	234466	257163	273427	300996	315434	318029	327951	367319
Județul Ilfov	2575860	2538339	2633331	2785958	2685465	3028865	2937904	2960522	2642458	2934429

[239] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

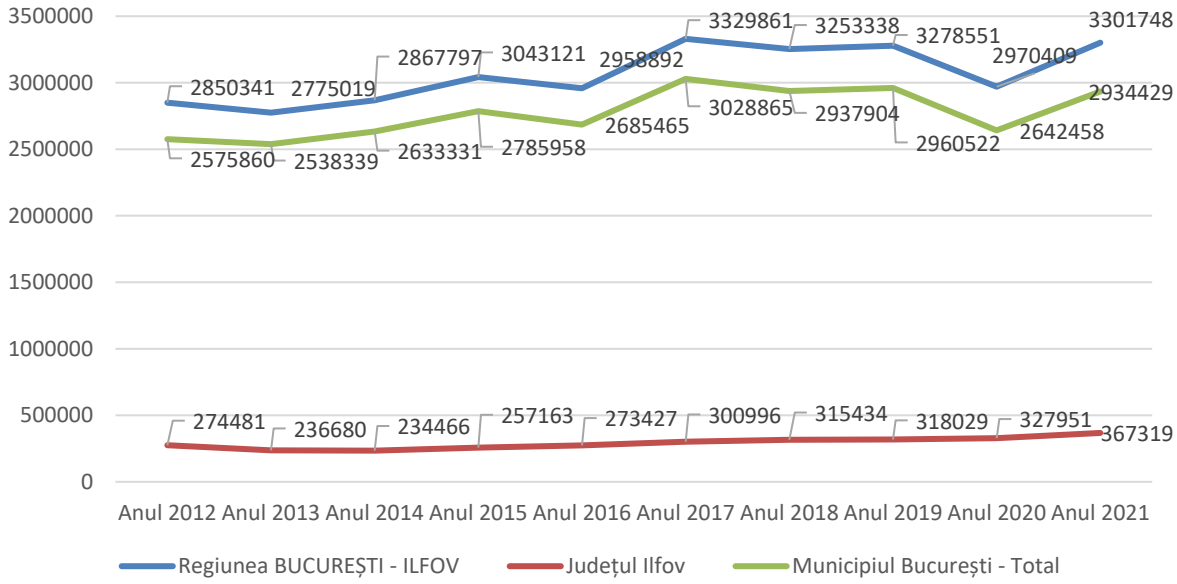

Fig. 6.25. Distribuția de gaze naturale pe localitățile ale Regiunii București-Ilfov, în perioada 2012-2021 [240]

În anul 2021, **rețeaua de distribuție a gazelor naturale la nivelul Regiunii București-Ilfov** are o **lungime totală de 4.666,4 km**, reprezentând **10,26% din lungimea totală din România** și o creștere cu 19,49% față de 2012. În mediul urban se află 65,23% din lungimea totală, totalizând 3.043,9 km. Comparativ cu anul 2012, ponderea deținută de rețeaua de gaze naturale în mediul rural a crescut cu aprox. 30 p.p.

Numărul localităților în care se distribuie gaze naturale a rămas constant în ultimii ani, singurele comune unde la nivelul anului 2019 nu existau rețele sunt *Nuci*, *Petrăchioaia* și *Dărăști Ilfov*.[241] Rețeaua de distribuție a gazelor s-a extins totuși la nivelul fiecărei localități, însă într-un ritm mai modest față de rețeaua de alimentare cu apă, înregistrând creșteri ale lungimii totale a conductelor de gaze cu 9,57% în București și cu aprox. 30% în județul Ilfov (perioada 2012-2021).

[240] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*
[241] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

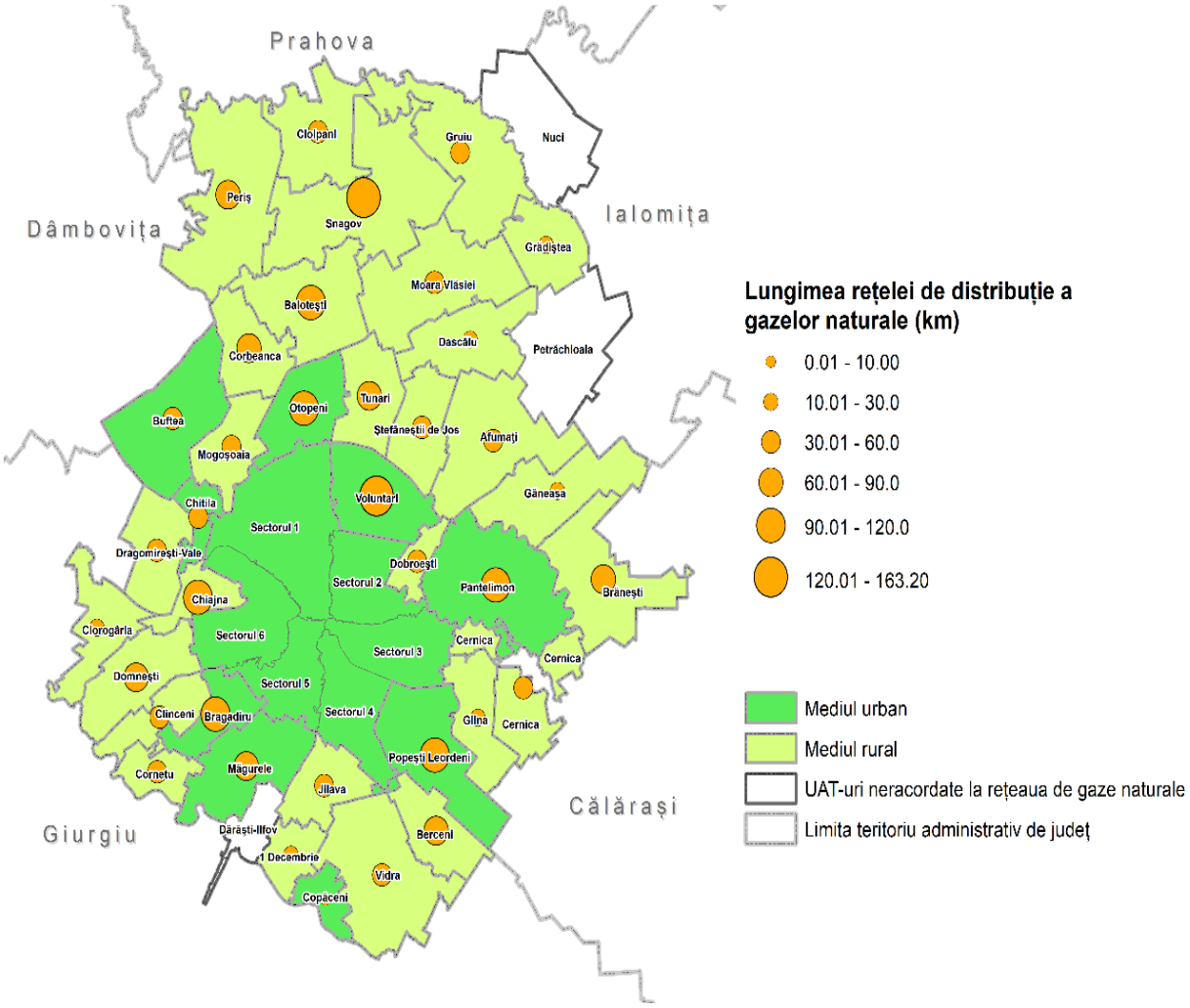

Fig. 6.26. Lungimea rețelei de gaze naturale (km) la nivelul regiunii București-Ilfov [242]

La nivel macro, rețeaua de gaze naturale pentru București este compusă din trei inele concentrice de presiune. Inelul de înaltă presiune, care se află în principal în afara Șoselei de centură este o parte din rețeaua națională de transport gaze naturale. Din acest inel este alimentat cu gaze naturale inelul de medie presiune prin intermediul unor stații de reducere a presiunii. Inelul principal de presiune medie este situat în apropierea Șoselei de centură. Statistic vorbind, Bucureștiul are un consum mic de gaz pe cap de locuitor, în comparație cu alte orașe cu condiții climatice similare.

Rețeaua de transport gaze naturale cuprinde magistrale dispuse în afara Bucureștiului. **Rețeaua de distribuție gaze naturale acoperă majoritatea teritoriului intravilan al Bucureștiului, inclusiv pe cel al Sectorului 5**.

[242] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

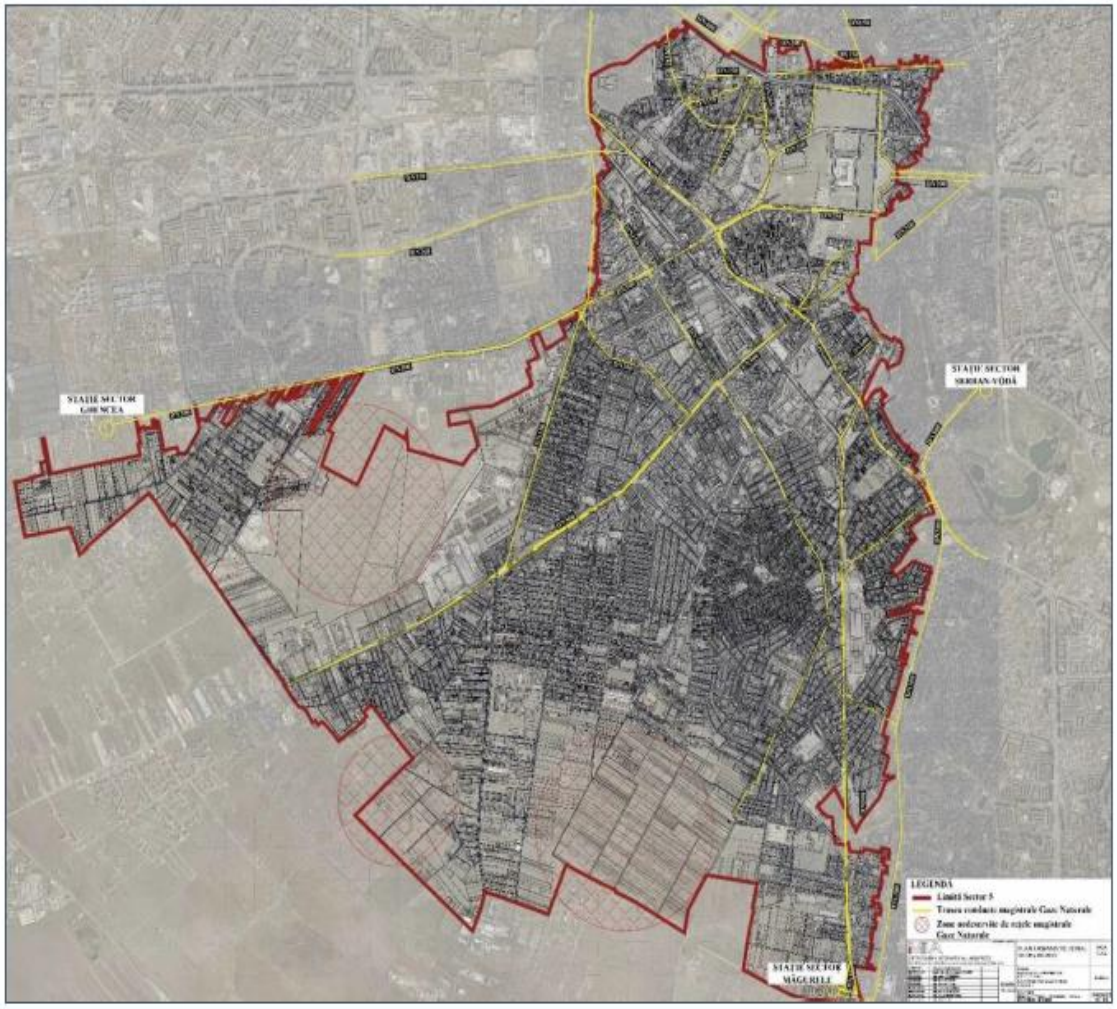

Fig. 6.27. Schemă rețele magistrale distribuție gaze naturale Sector 5 București [243]

Alimentarea cu gaze naturale la nivelul Municipiului București se realizează prin ***DISTRIGAZ SUD REȚELE*****,** cel mai mare operator economic care își desfășoară activitatea în domeniul distribuției gazelor naturale, având ca principal obiect de activitate distribuția combustibililor gazoși prin conducte. Prin activitatea de distribuție, *DISTRIGAZ SUD REȚELE* asigură funcționarea în condiții de siguranță și la parametrii tehnici proiectați a tuturor elementelor componente ale sistemului de distribuție a gazelor naturale și a instalațiilor de utilizare, conform cu reglementările în vigoare, normele tehnice și clauzele contractuale.

Principalii **indicatori ai sistemul municipal de distribuție a gazelor** sunt prezentați în tabelul de mai jos:

Tab. 6.4. Evoluția rețelei de distribuție a gazelor naturale la nivelul Municipiului București [244]

[243] *Sursa: Plan Urbanistic Zonal Coordonator Sector 5, Municipiul București*
[244] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

MUNICIPIUL BUCUREȘTI	Ani									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lungimea conductelor de distribuție a gazelor										
Kilometri	1.983,8	1.984,8	1.995,7	2.074,4	2.077,2	2.092,5	2.117,6	2.124,3	2.142,8	2.173,6
Cantitatea de gaze distribuite, mii de metri cubi										
Total, din care:	274.481	236.680	234.466	257.163	273.427	300.996	315.434	318.029	327.951	367.319
Pentru uz casnic	380.463	374.444	374.868	366.124	362.201	394.671	377.149	25.5891	393.260	412.682

Astfel, se poate afirma că o dată cu dezvoltarea rețelei, a crescut şi volumul total de gaze distribuit. De remarcat este faptul că în Ilfov, în perioada analizată, creșterea volumului de gaze distribuit pentru uz casnic (aprox. 77%) este mult peste creşterea volumului total (aprox. 30%) şi ocupă o pondere din totalul de gaze distribuit de 67,05%, ceea ce evidențiază încă o dată nivelul expansiunii urbane.

Pe de altă parte, în Bucureşti ponderea consumului casnic este de 14,06% din volumul de gaze total distribuit, volum total de gaze care a crescut cu 13,92% în perioada analizată față de volumul de gaze destinat consumului casnic care a înregistrat o creștere mai mică (8,47%) în 2021 față de nivelul anului 2012, ceea ce evidențiază faptul că există o cerere în creștere de gaze destinate consumului non-casnic (public, economic, industrial).

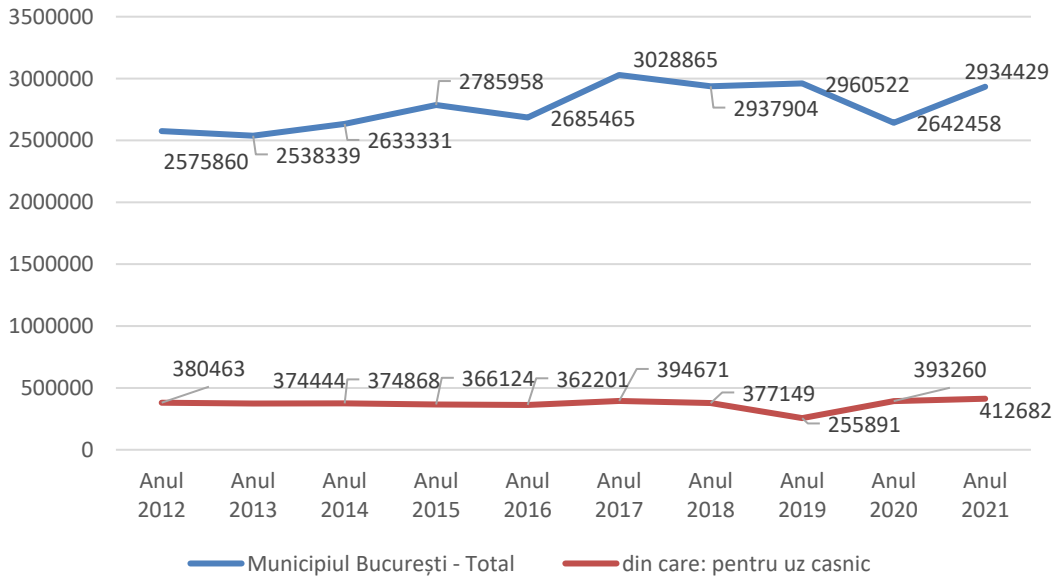

Fig. 6.28. Variația consumului de gaze naturale, Municipiul București, 2012-2021 [245]

[245] *Sursa: Prelucrare date Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online*

Concluzionând, consumul de gaze naturale a crescut cu aproximativ 30% în ultimul deceniu ca urmare a tranziției către sistemele individuale de încălzire a locuinței, pe fondul debranșărilor de la sistemul centralizat de termoficare.

De asemenea, din punctul de vedere al presiunilor de funcționare acestea au înregistrat o îmbunătățire semnificativă în special după dispariția unor mari consumatori industriali, cât și prin creșterea lucrărilor de înmagazinare și de import survenite după anul 1995. Necesarul tot mai redus de gaze naturale pentru activitățile economice creează un disponibil în capacitatea instalată pentru preluarea unor noi consumatori din zonele cu străzi pe care nu sunt încă montate conducte de distribuție a gazelor, precum și în cele de dezvoltare a municipiului.

Cu toate acestea, **la nivelul Municipiului București s-au remarcat o serie de disfuncționalități** [246] printre care **scăderea consumului de gaze naturale pentru utilizări industriale**, sau **racordarea necorespunzătoare a noilor ansambluri de locuințe** dezvoltate în ultimii ani. De asemenea, în Municipiul București există o serie de zone cu disfuncționalități în alimentarea cu gaze naturale produse de **modul de concepție și realizare, deficitare din punct de vedere al asigurării presiunii** în sezonul rece sau din punct de vedere al dotării cu rețele de distribuție.

Rețeaua existentă este într-o anumită măsură cu un **grad de vechime care depășește durata normată fiind construită în mare majoritate din oțel** cu excepția extinderilor de conducte făcute după adoptarea conductelor din polietilenă, ca urmare a normativelor de specialitate apărute începând cu anul 1997.

Evidențierea **disfuncționalităților** și **priorități de intervenție**:

- ***lipsa rețelelor de distribuție gaze naturale în unele zone din sudul și vestul Sectorului 5;***
- ***existența zonelor cu rețea de joasă presiune care, în perioadele de maxim de consum (iarna), nu asigură presiunea necesară la consumatori;***
- ***o parte a rețelei de distribuție gaze depășește durata normată, fiind realizată în majoritate din oțel (poate prezenta defecte prin coroziune).***

[246] *Sursa: Plan Urbanistic Zonal Coordonator Sector 5, Municipiul București*

6.3.1.5. REȚEAUA DE ALIMENTARE CU ENERGIE ELECTRICĂ

Pentru crearea unui sector energetic modern, corespunzător principiilor Uniunii Europene de liberalizare a pieţelor de energie electrică şi gaze naturale capabil să satisfacă cererea consumatorilor, activitatea de reglementare s-a axat, în principal, pe creşterea transparenței pieţelor de energie electrică şi gaze naturale, promovarea producerii de energie electrică produse din surse regenerabile, promovarea producerii de energie electrică produsă în capacități noi de cogenerare.

În prezent, **ca urmare a condițiilor specifice de dezvoltare economică în zona Bucureşti s-a constatat o creştere a consumului de energie electrică mai ridicată decât media pe țară**.

Ca urmare a lipsei terenului disponibil pentru lucrări de dezvoltare şi prețul extrem de ridicat al acestuia, concentrării în măsură foarte mare a consumului, consumatorilor cu un grad ridicat de sensibilitate la întreruperi în alimentare, numărului ridicat de cabluri respectiv probleme cu volumul energiei reactive, casărilor grupurilor generatoare și dezvoltării producției din surse regenerabile în special în Dobrogea și în zonele învecinate Bucureștiului (având drept consecință creşterea fluxurilor de putere care tranzitează stațiile care alimentează Capitala) în această zonă ar putea rezulta necesitatea unor proiecte de întărire/ dezvoltare a rețelei electrice de transport/de distribuție.

Rețeaua de distribuție a energiei electrice din Bucureștiului este gestionată de compania *E-DISTRIBUȚIE MUNTENIA S.A.*, companie a grupului *ENEL*, distribuitor integrat de energie electrică și gaze naturale din România.

Alimentarea cu energie electrică a Municipiului București este asigurată în prezent prin:

- ***9 surse locale*** – respectiv ***centrale electrice de termoficare (CET),*** racordate:
  - ***la 110 kV, 220 kV sau 400 kV:***
    - *CET București Sud*
    - *CET Vest (Bujoreni)*
    - *CET Grozăvești*
    - *CET Progresul*
  - ***la medie tensiune***
    - *CET Titan*

- *CET Pipera*
- *CET IPB*
- *CET Militari*
- *CET GRIRO S.A.*

❖ ***4 stații de sistem de 400/220/110 kV***, care primesc injecții din Sistemul Energetic Național, respectiv:

- ***Stația 220/110 kV București Est (Fundeni)*** și ***Stația 400/110 kV Domnești***, situate în zona limitrofă Municipiului București și aflate în proprietate *TRANSELECTRICA;*
- ***Stațiile 400/200/110 kV CET Vest și CET Sud***, amplasate în incinta centralelor respective și aflate în proprietatea și exploatarea *TERMOELECTRICA.*

Legăturile cu *Sistemul Energetic Național* sunt realizate prin intermediul unei rețele de transport organizate sub formă unui inel incomplet exterior orașului, la care se racordează prin intrare-ieșire stațiile de transformare de sistem.

Rețeaua de transport este constituită din linii electrice aeriene (LEA) de 400, 220 și 110 kV, pe stâlpi metalici cu zăbrele, aflate în gestiunea și exploatarea *TRANSELECTRICA*.

Stațiile de sistem de 400/110 kV și 220/110 kV și stațiile de transformare ale centralelor debitează în sistemul de distribuție, care asigură alimentarea cu energie electrică a întregului oraș.

Sistemul de distribuție, aflat în patrimoniul *FDFEE Muntenia Sud – Sucursala București,* este structurat pe nivele de tensiuni cuprinzând:

✓ ***sistemul de distribuție de 110 kV,*** care cuprinde:

- *rețea de repartiție de 110 kV organizată sub formă unui inel periferic, cu 2 diagonale, având funcția de rețea de alimentare a stațiilor de 110 kV/MT de conexiuni și transformare (SCT) – de la stațiile de sistem și centrale;*
- *o rețea de distribuție de 110 kV, având că surse stațiile tip SCT, care are funcția de alimentare a stațiilor de transformare 110 kV/MT pentru consumul public (tip ST) și pentru abonați (tip SĂ);*

✓ ***sistemul de distribuție de medie tensiune (6, 10 și 20 kV);***

✓ ***sistemul de distribuție de joasă tensiune (0,4 kV).***

Rețelele aeriene sunt realizate cu conductoare neizolate sau cu conductoare torsadate montate pe:

- *stâlpi de beton Electrică;*
- *stâlpi de beton de folosință comună (RATB);*
- *stâlpi de lemn Electrică.*

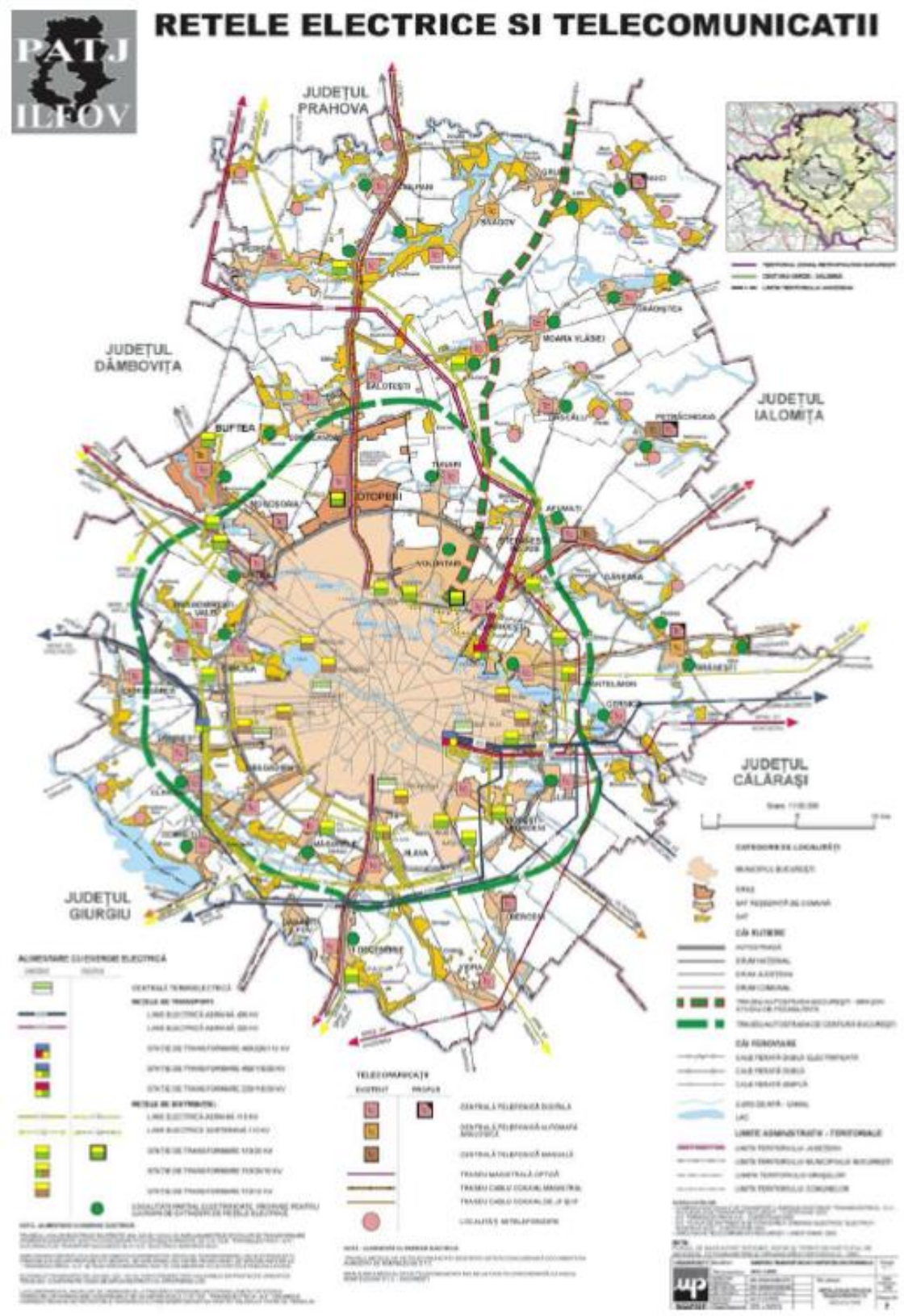

Fig. 6.29. Sistem electroenergetic la nivelul Municipiului București [247]

[247] *Sursa: Planul de Amenajare a Teritoriului (P.A.T.J.) al Județului Ilfov*

În ceea ce privește **rețeaua de energie electrică la nivelul Sectorului 5**, aceasta **este alcătuită din stații de transformare (puncte de transformare sau transformatoare) din care pleacă magistrale electrice majore și după aceea conducte secundare și terțiare**.

Principalele **stații de transformare de pe teritoriului Sectorului 5** și din imediata vecinătate a acestuia sunt:

- ***Stația Cotroceni*** - 110/10kV – 80 MVA;
- ***Stația Panduri*** - 110/20kV – 50 MVA;
- ***Stația Vulcan*** - 110/10kV – 40 MVA și 110/20kV – 40 MVA;
- ***Stația Filaret*** - 110/10kV – 120 MVA și 110/20kV – 25 MVA;
- ***Stația Sălaj*** - 110/10kV – 40 MVA și 110/20kV – 40 MVA;
- ***Stația Drumul Taberei*** - 110/10kV – 100MVA;
- ***Stația Toporași*** - 110/10kV – 10 MVA.

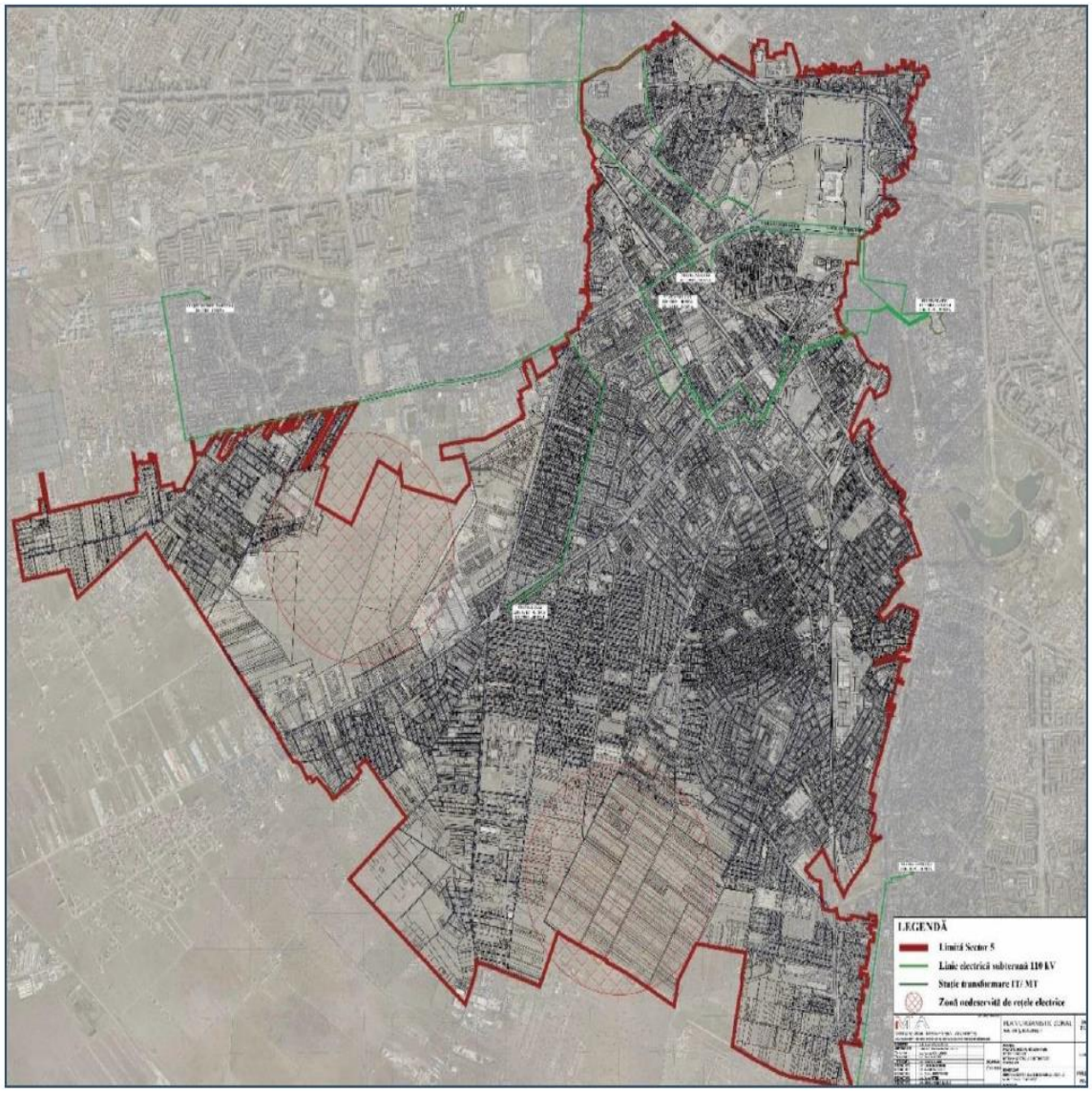

Fig. 6.30. Schemă rețele magistrale distribuție energie electrică Sector 5 București [248]

Sistemul de distribuție al Municipiului București este alimentat cu energie electrică din *Sistemul Energetic Național*. Capacitatea rețelei este suplimentată de cele **5 centrale electrice de termoficare (CET)**, respectiv ***CET București Sud, CET București Vest, CET Progresu, CET Grozăvești*** și ***CET Titan***. Exista **5 substații de intrare**: ***București Sud, Fundeni, Domnești, Mostiștea*** și ***Ghizdaru*** care împreună cu centralele electrice de termoficare (CET) alimentează o rețea de distribuție în întreg Municipiul București. Tensiunile principale de alimentare sunt 400 kV, 220 kV și 110 kV în principal pe linii electrice aeriene (LEA). Tensiunile principale de distribuție sunt de 20 kV, 10 kV și 6 kV în principal prin cabluri subterane.

Sistemul de distribuție de joasa tensiune (0,4 kV) se compune din:

- *rețeaua de joasă tensiune pentru alimentarea cu energie electrică a consumatorilor particulari;*
- *rețeaua de joasă tensiune pentru alimentarea cu energie electrică a iluminatului public.*

Puterea instalată brută în centrale clasice de producere a energiei electrice din Municipiul București, aflate în administrarea companiei de stat ELCEN, este de 595 MW, distribuită după cum urmează:

- ✓ *CET Bucureşti Sud* – 2 grupuri x 100 MW (200 MW);
- ✓ *CET Bucureşti Vest* – un ciclu combinat (195 MW);
- ✓ *CET Progresu* – 2 grupuri x 50 MW (100 MW);
- ✓ *CET Grozăveşti* – 2 grupuri x 50 MW (100 MW).

La aceste centrale electrice de termoficare mari se adaugă și grupuri termoelectrice mici (43 MW), respectiv surse de putere regenerabile:

- ✓ *centrale electrice fotovoltaice: Pinstalată = 12 MW;*
- ✓ *centrale electrice pe biomasă: Pinstalată = 4 MW.*

Astfel, puterea instalată disponibila totală în zona București, inclusiv în județul Ilfov, este de 654 MW, ceea ce poate asigura doar puțin peste o treime din consumul Capitalei la vârf de sarcină. Restul consumului este asigurat prin transportul energiei electrice de la alte surse din țară sau chiar din import. Puterea instalată brută în centralele electrice de termoficare din subordinea *ELCEN* a scăzut la mai puțin de jumătate în ultimul deceniu pe fondul uzurii echipamentelor și a restricțiilor privind mediu înconjurător.

[248] *Sursa: Plan Urbanistic Zonal Coordonator Sector 5, Municipiul București*

În prezent în zona municipiului București și a împrejurimilor se află trei stații electrice care fac legătura între rețeaua de transport (RET) și cea de distribuție (RED) a energiei electrice, respectiv: stația de 400/220/110 kV București Sud, stația Domnești 400/110 kV și stația Fundeni 220/110kV. În figura următoare este ilustrat, spre exemplificare, o parte din rețeaua de medie tensiune existentă la nivelul municipiului București:

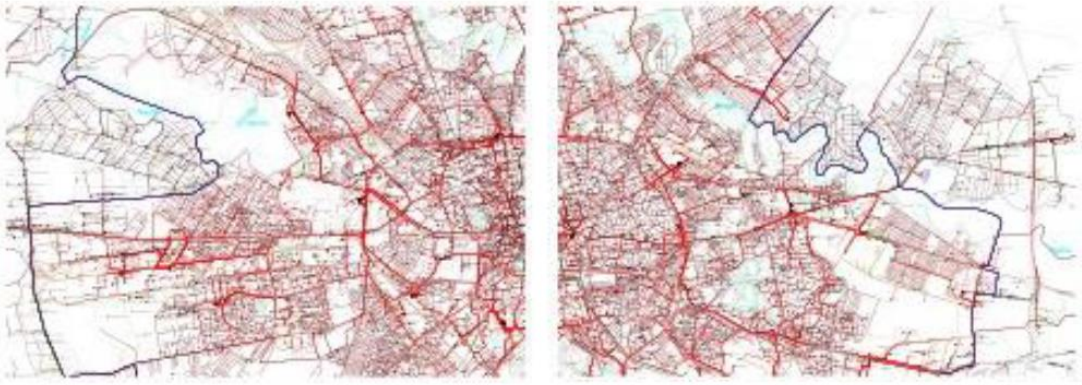

Fig. 6.31. Parte din rețeaua de medie tensiune de la nivelul municipiului București (Sursa: ENEL)

Societatea ***E-Distribuție Muntenia S.A.*** **deține în gestiunea sa** următoarele **capacități energetice**: [249]

- ***Linii electrice de distribuție:***

Tab. 6.5. Linii electrice de distribuție aflate în gestiunea E-Distribuție Muntenia S.A.

Nr Crt	Categorie	2018			2019			2020		
		LEA (km traseu)	LES (km traseu)	Total (km traseu)	LEA (km traseu)	LES (km traseu)	Total (km traseu)	LEA (km traseu)	LES (km traseu)	Total (km traseu)
1	IT (110 kV)	891	262	1.153	891	269	1.160	891	269	1.160
2	MT(35/20/10/6kV)	2.562	9.009	11.572	2.546	9.204	11.750	2.527	9.382	11.909
3	JT (0,4 kV)	8.493	14.545	23.038	8.480	14.620	23.101	8.513	14.729	23.242
4	Branșamente	5.724	5.985	11.710	5.728	6.219	11.947	5.737	6.459	12.196

- ***Stații electrice, posturi de transformare și puncte de alimentare:***

Tab. 6.6. Stații electrice, posturi de transformare și puncte de alimentare aflate în gestiunea E-Distribuție Muntenia S.A.

[249] *Sursa: Raport ANRE privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciile de transport, de sistem și de distribuție a energiei electrice și starea tehnică a rețelelor electrice de transport și de distribuție pentru anul 2020*

Nr. Crt.	Categorie	2018		2019		2020	
		Cantitate (buc)	P total (MW)	Cantitate (buc)	P total (MW)	Cantitate (buc)	P total (MW)
1	Stații electrice (de conexiune/transf.) 110kV	67	4.795	70	5.015	70	5.016
2	Posturi de transformare	8.432	3.838	8.652	3.909	8.941	4.024
3	Puncte de alimentare	190	-	188	-	197	-

Din punct de vedere al ***duratei de funcționare a instalațiilor***, situația se prezintă astfel:

- ***Linii electrice de distribuție:***

Tab. 6.7. Durata de funcționare a liniilor electrice de distribuție

Nr. crt.	Categorie	Total LEA+LES (km traseu)	PIF	Lungime LEA (km traseu)	Lungime LES (km traseu)	Total LEA+LES (km traseu)	% din total categorie
1	IT (110 kV)	1.160	înainte de 1960	123.86	0.000	123.860	10,7%
			1960-1979	585.49	92.355	677.840	58,4%
			1980-1999	177.43	58.608	236.042	20,3%
			2000-2019	4.09	114.556	118.642	10,2%
			2020	0	4.045	4.045	0,3%
2	MT	11.909	înainte de 1960	0	130.07	130.07	1,1%
			1960-1979	1451.48	4757.49	6208.97	52,1%
			1980-1999	268.01	2361.42	2629.44	22,1%
			2000-2019	802.54	1890.48	2693.01	22,6%
			2020	5.15	242.75	247.90	2,1%
3	JT	23.242	înainte de 1960	0	21.47	21.47	0,1%
			1960-1979	1238.88	6201.04	7439.92	32%
			1980-1999	2849.03	6021.24	8870.28	38,2%
			2000-2019	4392.53	2343.34	6735.88	29%
			2020	32.41	142.10	174.51	0,8%
4	branșamente	12.196	înainte de 1960	0	6.45	6.45	0,1%
			1960-1979	836.39	2429.14	3265.53	26,8%
			1980-1999	1939.11	2371.59	4310.70	35,3%
			2000-2019	2952.83	1411.53	4364.36	35,8%
			2020	8.33	240.44	248.77	2%

Se constată că o mare parte a liniilor de 110 kV au fost puse în funcțiune înainte de anul 2000 (89,4 %). Referitor la liniile MT şi JT, circa 25 %, respectiv 30 % au fost puse în funcțiune după anul 2000.

- ***Stații electrice, posturi de transformare și puncte de alimentare:***

Tab. 6.8. Durata de funcționare a stațiilor electrice, posturilor de transformare și punctelor de alimentare

Nr. Crt.	Categorie	Cantitate (buc)	An PIF	Cantitate (buc)	% din total categorie
1	Stații electrice 110 kV (de conexiune și/sau de transformare)	70	înainte de 1960	4	5,7
			1960-1979	39	55,7
			1980-1999	15	21,4
			2000-2019	12	17,1
			2020	-	-
2	Posturi de transformare	8.941	înainte de 1960	49	0,5
			1960-1979	1112	12,4
			1980-1999	769	8,6
			2000-2019	6722	75,2
			2020	289	3,2
3	Puncte de alimentare	197	înainte de 1960	-	-
			1960-1979	19	9,6
			1980-1999	3	1,5
			2000-2019	175	88,8
			2020	-	-

În perioada 2000-2020 au fost puse în funcțiune 12 stații de transformare (17,1 % din numărul total al acestora), 7.011 posturi de transformare (78,4 % din numărul total), respectiv 175 puncte de alimentare (88,8 % din numărul total). În anul 2020 s-a realizat punerea în funcțiune a 289 posturi de transformare.

În ceea ce privește **capacitățile energetice retehnologizate/noi**, situația se prezintă astfel:

- ***Linii electrice de distribuție:***

Tab. 6.9. Capacitățile energetice ale liniilor electrice de distribuție

Categorie		2018			2019			2020		
		Lungime linii (km traseu)	Lungime linii *reteh.* (km traseu)	Lungime linii *noi* (km traseu)	Lungime linii (km traseu)	Lungime linii *reteh.* (km traseu)	Lungime linii *noi* (km traseu)	Lungime linii (km traseu)	Lungime linii *reteh.* (km traseu)	Lungime linii *noi* (km traseu)
IT	LEA	891	93	-	891	83	-	891	67,199	-
	LES	262	-	10,25	269	7	7,9	269	3,83	0,215
MT	LEA	2.562	11	-	2.546	8,106	0,695	2.527	4,9	0,251

Categorie		2018			2019			2020		
		Lungime linii (km traseu)	Lungime linii *reteh.* (km traseu)	Lungime linii *noi* (km traseu)	Lungime linii (km traseu)	Lungime linii *reteh.* (km traseu)	Lungime linii *noi* (km traseu)	Lungime linii (km traseu)	Lungime linii *reteh.* (km traseu)	Lungime linii *noi* (km traseu)
	LES	9.009	117,3	77,61	9.204	28,892	194,59	9.382	64,5	178,246
JT (excl. branș.)	LEA	8.493	218	23,83	8.480	77,964	6,416	8.513	91,7	32,412
	LES	14.545	61	89,82	14.620	7,027	67,99	14.729	33	109,097

- ***Stații electrice, posturi de transformare și puncte de alimentare:***

Tab. 6.10. Capacitățile energetice ale stațiilor electrice, posturilor de transformare și punctelor de alimentare

Categorie	2018			2019			2020		
	Total capacități energetice (buc.)	Capacități energetice *reteh.* (buc.)	Capacități energetice *noi realizate* (buc.)	*Total* capacități energetice (buc.)	Capacități energetice *reteh.* (buc.)	Capacități energetice *noi realizate* (buc.)	*Total* capacități energetice (buc.)	Capacități energetice *reteh.* (buc.)	Capacități energetice *noi realizate* (buc.)
Stații electrice	67	-	-	70	-	3	70	6	-
Posturi de transformare	8432	72	204	8.652	163	220	8.941	41	289
Puncte de alimentare	190	18	-	188	9	-	197	8	-

Investițiile realizate în anul 2020, pe categorii de lucrări şi niveluri de tensiune - în conformitate cu prevederile *Procedurii privind fundamentarea și criteriile de aprobare a planurilor de investiții ale operatorului de transport și de sistem și ale operatorilor de distribuție a energiei electrice (Procedura)*, aprobată prin *Ordinul ANRE nr. 204/2019* - au prevăzut:

- ***Esențiale***

✓ *retehnologizarea şi modernizarea liniilor/stațiilor şi posturilor de transformare existente care sunt supraîncărcate, considerate locuri de muncă cu condiții deosebite din punct de vedere al securității muncii sau care au parametrii tehnici necorespunzători în conformitate cu normele în vigoare;*

✓ *înlocuirea echipamentelor existente uzate fizic şi moral pentru care nu există piese de schimb şi pentru care nu mai pot fi executate lucrări de mentenanță corespunzătoare, înlocuirea echipamentelor pentru a se respecta condițiile de mediu;*

✓ *instalații pentru compensarea factorului de putere;*

- ***Necesare***

✓ *înlocuirea echipamentelor existente amortizate, ai căror parametri tehnici nu mai corespund cu normativele în vigoare şi care nu mai asigură respectarea parametrilor de performanță şi calitate prevăzuți în legislație;*

✓ *înlocuirea de echipamente, lucrări de retehnologizare şi modernizare pentru reducerea CPT;*

✓ *îmbunătățirea calității serviciului de distribuție;*

✓ *realizarea de capacități noi, extinderea rețelei existente pentru alimentarea noilor utilizatori;*

✓ *implementarea sistemelor de măsurare inteligentă precum şi cele pentru asigurarea securității cibernetice;*

✓ *noi racordări, inclusiv cele impuse de legislația primară, întărirea rețelei pentru noile racordări, precum şi cota parte neacoperită de tariful de racordare;*

- ***Justificabile***

✓ *achiziția de echipamente pentru asigurarea securitatii muncii si achiziția de echipamente de lucru;*

✓ *îmbunătățirea condițiilor de muncă;*

✓ *preluări de capacități energetice de distribuție a energiei electrice de la terți;*

- ✓ *înlocuirea grupurilor de măsurare și înlocuiri ale unor părți componente ale mijloacelor fixe;*
- ✓ *înlocuiri în urma incidentelor.*

De asemenea, *Transelectrica* a identificat **posibile soluții de dezvoltare a rețelei de transport din zona Capitalei, pe termen mediu și lung**:

- realizarea unor stații electrice de 400 kV sau de 220 kV de injecție în rețeaua electrică de distribuție în interiorul Municipiului București, în centrele de consum;
- realizarea închiderii inelului de 400 kV al Municipiului București, pe zona de est, prin construirea unei linii electrice aeriene/subterane de 400 kV de la stația electrică de transport București Sud la stația electrică Domnești, inclusiv cu realizarea unei stații noi de transport 400/110 kV în zona de nord-est a Municipiului București, într-una din localitățile Otopeni, Tunari, Voluntari. Această nouă stație ar putea avea și unități de transformare de 400/220 kV și ar putea fi conectată cu stația 220 kV Fundeni printr-o linie electrică subterană de 220 kV.

Totodată, *Strategia energetică a Municipiului București* ia în considerare și instalarea de centrale electrice cu posibilitate de stocare de energie, care să conducă la creșterea eficienței energetice, dar și la flexibilizarea funcționării.

CNTEE Transelectrica S.A.* realizează analizele de evaluare a provocărilor la care trebuie să răspundă *Rețeaua Electrică de Transport* și necesitățile ei de dezvoltare pentru următorii 10 ani, cu ajutorul *Scenariilor de evoluție pe termen mediu și lung, construite în contextul politicilor și măsurilor existente la momentul elaborării acestora, pe baza datelor oficiale și a informațiilor macroeconomice, energetice și de mediu, disponibile din diferite surse publice, naționale și europene, considerate relevante, cum ar fi: *Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Strategie și Prognoză, Ministerul Energiei, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, utilizatorii RET, ENTSO-E, Comisia Europeană*, alte organisme și organizații naționale și internaționale, etc.

Ca urmare, pentru conturarea evoluției consumului intern de energie electrică și a soluțiilor de acoperire a acestuia, inclusiv din surse regenerabile de producere ce caracterizează *Scenariul de Referință*, s-au considerat datele incluse în *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) pentru perioada 2021-2030*, elaborat în temeiul *Regulamentului (UE) 2018/1999*, în vederea atingerii la nivelul anului 2030 a unei ponderi de minim 30,7% a energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie al țării.

Astfel, în concordanță cu proiecțiile economice, revizuite pe termen scurt și mediu prin încorporarea celor mai recente evoluții ale indicatorilor din sfera economiei și cu elementele cheie ale politicii energetice europene, angajate spre decarbonizarea sistemului, inclusiv prin îmbunătățirea eficienței energetice - pe latura cererii de energie electrică, **s-a estimat, cu metode analitice specifice, o evoluție cu dinamici anuale moderate de creștere în *Scenariul***

***de Referință*: 1,4% în perioada 2021-2026 și, în decelerare, 1%, în perioada 2026-2031, în acord cu tendința de creștere medie multianuală înregistrată istoric.**

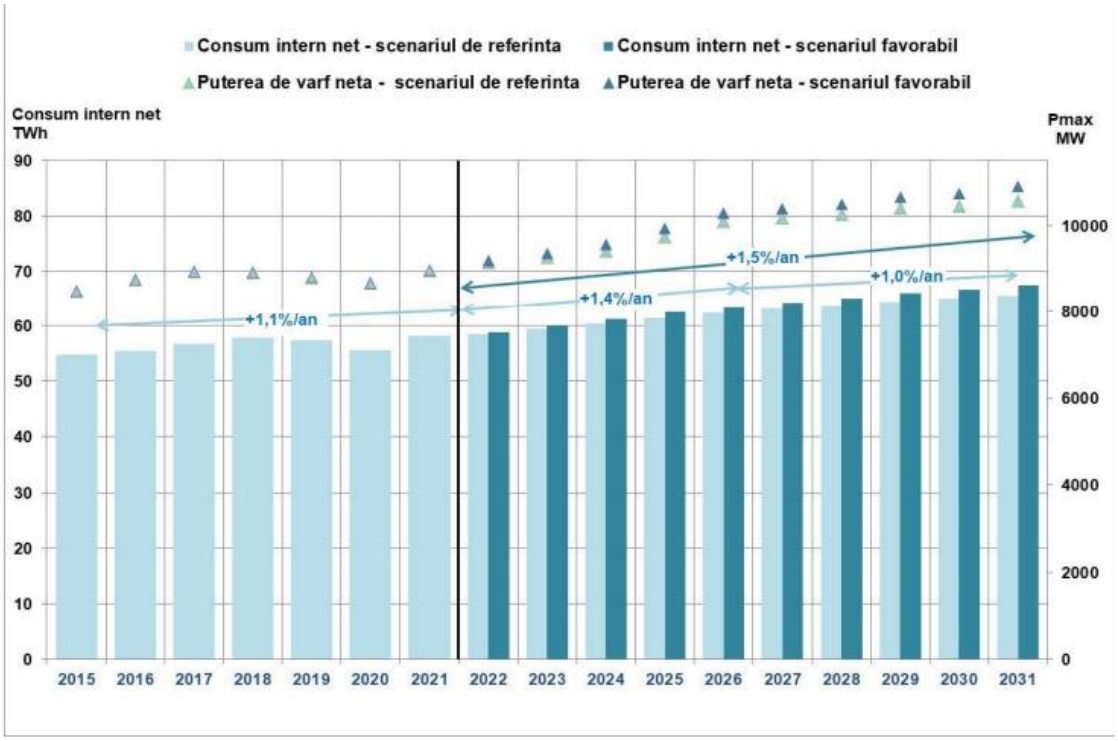

Fig. 6.32. Evoluția consumului intern net de energie electrică în perioada 2015-2031 [250]

La nivelul Municipiului București s-au evidențiat o serie de **disfuncționalități**, cum ar fi: stații de distribuție uzate moral și fizic, stații de transformare cu deficit de putere (Stația Laromet, Stația Cotroceni, Stația Nord, Stația Fundeni, Stația Mihai Bravu, Stația Drumul Morarilor, Stația Pipera) sau circuite ale liniei București Sud-Fundeni care sunt încărcate datorită consumului mare.

Alte disfuncții ale rețelei de electricitate sunt reprezentate de zonele cu rețea electrică subdimensionată unde este necesară înlocuirea posturilor de transformare și zonele în care rețeaua electrică trebuie înlocuită datorită stării foarte deteriorate.

[250] *Sursa: Transelectrica - Planul de Dezvoltare a Rețelei de Transport pentru perioada 2022 – 2031*

SISTEMUL DE ILUMINAT PUBLIC

Prin *Legea nr.51/2006* a serviciilor comunitare de utilități publice și *Legea nr. 230/2006* a serviciului de iluminat public, s-a stabilit cadrul juridic și instituțional unitar privind înființarea, organizarea, exploatarea, gestionarea, finanțarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciului de iluminat public.

Serviciul de iluminat public din Municipiul București a fost în administrare delegată către compania *S.C. Luxten Lighting Company S.A.* începând cu anul 1999 și până în anul 2019, conform *Contractului de delegare a serviciului de iluminat public nr. 206/29.12.1997*.

Începând cu luna ianuarie 2020, *Compania Municipală Iluminat Public* a preluat serviciul prin delegare directă. Aceste servicii cuprind:

- *Iluminatul arhitectural;*
- *Iluminatul parcurilor, spațiilor de agrement, piețelor și târgurilor;*
- *Iluminatul festiv;*
- *Iluminatul stradal și al căilor pietonale.*

În anul 2007 a fost emis *Regulamentul cadru pentru serviciul de iluminat public* de către *Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile de Gospodarie Comunală*. În anul 2020, prin hotărâre a *Consiliului General al Municipiului București*, s-a aprobat noul *Regulament al Serviciului de Iluminat Public in Municipiul București*, cale îl înlocuiește pe cel din 2015. În cadrul indicatorilor de performanță, nivelul de iluminare este stabilit comform *SR 13433/1999* și a prevederilor din *Norma CIE 115/95*.

Studiul de oportunitate privind modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București aprobat prin *H.C.G.M.B numărul 23/29.01.2020* prevede activitățile ce compun serviciul de iluminat public și indicatorii de performantă specifici.

***Serviciul Public al Municipiului București* trebuie să asigure satisfacerea unor cerințe și nevoi de utilitate publică**, precum:

- *ridicarea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții;*
- *creșterea gradului de securitate individuală și colectivă, precum și a gradului de siguranță a circulației publice rutiere și pietonale;*
- *punerea în valoare, printr-un iluminat adecvat, a elementelor arhitectonice și peisagistice, precum și marcarea evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;*

- *susținerea și stimularea dezvoltării economico-sociale a Municipiului București; funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță a infrastructurii aferente serviciului.*

Piața de energie electrică pentru furnizarea *Serviciului Public* este concurențiala. Tarifele în vigoare pentru serviciul de transport, serviciul de sistem, tariful pentru serviciile prestate de operatorul pieței centralizate sunt cele aprobate prin *Ordinul A.N.R.E. nr. 19/2011.* **Operatorul principal de distribuție pentru Municipiul București este *S.C. E-Distribuție Muntenia S.A.***

Serviciul de iluminat public se realizează, pe căile de circulație publică, aleile și zonele pietonale, grădini, parcuri dar și pentru punerea în valoare a monumentelor, statuilor, ansamblurilor arhitecturale, clădirilor și construcțiilor și/sau a spațiilor publice cu valoare monumentală și de interes patrimonial amplasate pe raza teritorială a Municipiului București, cu respectarea principiilor ce guvernează organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de utilități publice.

Pentru ***iluminatul căilor rutiere*** se solicită un nivel ridicat al luminanței și utilizareaaparatelor de iluminat cu flux luminos ridicat. Paramentrul luminotehnic reprezentat de redarea culorii nu are o importanță foarte marecomparativ cu iluminatul zonelor pietonale.

Iluminatul zonelor pietonale și al zonelor rezidențiale are ca principal obiectiv asigurarea vizbilității pentru orientare al cetățenilor și distingerea obstacolele sau alte pericole de pe drum și să îi identifice pe ceilalti trecători care s-ar afla în apropiere. Atât iluminarea orizontală cât și cea verticală sunt importante. Un aspect important îl reprezintă recunoașterea facială, astfel încât trebuie îndeplinite cerințe suplimentare cum ar fi iluminarea verticală minimă și iluminarea semi-circulară minimă.

Iluminatul arhitectural are rolul de a evidenția pe timp de noapte monumentele istorice și de artă care au o arhitectură deosebită, statui, construcțiilor representative, zone verzi, fântâni arteziene cât și crearea unui ambient corespunzător în orele fără lumina naturală. Iluminatul arhitectural reprezintă unul dintre criteriile de calitate ale civilizației modeme. Principalele funcțiuni ale iluminatului arhitectural sunt:

⇒ *iluminatul fântânilor arteziene;*
⇒ *iluminatul zonelor de promenadă;*
⇒ *iluminatul parcurilor și grădinilor;*
⇒ *iluminatul clădirilor și monumentelor.*

Iluminatul arhitectural trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de normele luminotehnice, fiziologice, de siguranță a circulației, și de estetică arhitectonică, în următoarele condiții: utilizarea rațională a energiei electrice; recuperarea costului investițiilor într-o perioadă considerate cât mai mică; reducerea cheltuielilor anuale de exploatare a elementelor componente aferete instalației de iluminat.

Iluminatul festiv în Municipiul Bucuresti s-a realizat atât de către *Primăria Municipiului București*, cât și de către *Primăriile de sector* în parcurile administrate de către acestea.

Primăria Municipiului București realizează anual iluminatul festiv prin amplasarea de elemente decorative luminoase care utilizează în ultimii ani tehnoligia LED și sunt în general aprinse în jurul datei de 1 decembrie și se sting după data de 7 ianuarie.

Exploatarea *Sistemului Public de Iluminat* presupune un ansamblu de activități, executate periodic, programate sau neprogramate, în vederea menținerii în stare tehnică corespunzătoare a diferitelor părți componente ale *Sistemului Public*.

Operațiile de exploatare cuprind în principal:

⇒ ***lucrări operative*** *- ansamblul de operații și activități de supraveghere în mod permanent a instalațiilor și executarea de lucrări programate sau neprogramate pentru rezolvarea anumitor disfuncționalități ale Sistemului Public;*

⇒ ***revizii tehnice*** *- ansamblul de operații și activități de mică amploare ce se execută periodic pentru verificarea instalațiilor și eliminarea defecțiunilor reperate în vederea asigurării funcționării Sistemului Public până la următoarea lucrare planificată;*

⇒ ***reparații curente*** *- ansamblul de operații executate periodic, în cadrul unor programe, pentru readucerea tuturor elementelor din Sistemul Public la parametri proiectați, prin remedierea tuturor defecțiunilor și înlocuirea părților din instalație care nu mai prezintă parametri de funcționare adecvați.*

Odată cu demararea contractului de delegare a serviciului de iluminat public in București a început un amplu proces de dezvoltare și extindere a sistemului de iluminat public pe străzile neiluminate sau neconforme cu stadardele în vigoare.

Sistemul de iluminat public în Municipiul București este format din următorele bunuri:

- *linii electrice de joasă tensiune, subterane sau aeriene;*
- *corpuri de iluminat, console și accesorii;*
- *puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere;*
- *echipamente de comandă, automatizare și măsurare utilizate in iluminatul public;*
- *fundații, stâlpi, elemente de susținere a liniilor, instalații de legare la pământ, conductoare, izolatoare, cleme, armături, utilizate pentru iluminatul public.*

Bunurile utilizate pentru furnizarea *Serviciului Public de Iluminat public* nu sunt în proprietatea exclusivă a Municipiului București, unele dintre acestea aflându-se în proprietatea sau în gestiunea altor operatori de servicii publice, după cum urmează:

- *Operatorul Serviciului Public* - pentru puncte luminoase, console, stâlpi, rețea de distribuție, puncte de aprindere și puncte de măsură;
- *S.C. E - Distribuție Muntenia S.A.* - pentru stâlpi, rețea de distribuție și puncte de măsură;
- *Municipiul București* - pentru puncte luminoase, console, stâlpi, rețea de distribuție și puncte de aprindere;

- *R.A.T.B.* - pentru stâlpi;
- *Telekom* - pentru stâlpi.

La nivelul Sectorului 5, infrastructura rețelei de alimentare a iluminatului public aparține *ENEL* – operator principal - și *Companiei Municipale Iluminat Public* - operator secundar - sistemul fiind compus din 803 stâlpi de iluminat în 74 locații cu rețele aeriene LES. [251]

Din punct de vedere tehnologic, **starea *Sistemului Public în Municipiul București*** prezintă următoarele **disfuncționalități**:

- *indiferent de proprietarul bunurilor/componentelor, infrastructura actuală ce compune Sistemul Public este uzată din punct de vedere tehnologic și moral;*
- *anul 2014 marchează ultima modernizare a Sistemului Public;*
- *tendința de dezvoltare și extindere a infrastructurii Municipiului București nu a luat în considerare și necesitatea optimizării parametrilor tehnico-funcționali ai Sistemului Public și nici necesitățile de modernizare ale acestuia;*
- *performanțele Sistemului Public se limitează la menținerea infrastructurii acestuia în stare de funcționare; timpii de răspuns la sesizările cetățenilor pentru punerea în sistem de siguranță a avariilor acestuia; asigurarea funcționarii în sistem de securitate și siguranță.*
- *rata de rezolvare a defectelor este mai mică decât cea de apariție a defectelor noi. Pierderile și furturile de energie electrică din rețea se situează la peste 10-15%, datorită uzurii și deprecierii rețelelor electrice.*

Caracteristica funcționării unui serviciu integrat de iluminat public o constituie continuitatea în alimentare cu energie electrică, care se asigură printr-o exploatare și întreținere corectă a instalațiilor componente ale sistemului de iluminat. Până în prezent, un sistem integrat de telemanagement a fost implementat în zona Dorobanți, precum și pe Splaiul Independenței, însă **se propune dezvoltarea acestui sistem de telemanagement pentru tot sistemul de iluminat din Municipiul București**.

Totodată, din perspectiva stadiului modernizării infrastructurii *Sistemului Public al Municipiului București* situația se prezintă astfel:

- *punctele luminoase care au atins durata maximă de funcționare admisă trebuie înlocuite cu corpuri tip LED sau cu eficiență energetică ridicată;*
- *rețelele de distribuție a energiei electrice necesită reabilitare în proporție de 60%;*
- *stâlpii trebuie înlocuiți în proporție de 40%;*

[251] *Sursa: Informații puse la dispoziție de Primăria Sectorului 5 al Municipiului București – Direcția de Utilități Publice – Serviciul Spații Verzi*

- *BMPIP trebuie înlocuite în proporție de 15%; cutiile de distribuție trebuie înlocuite în proporție de 90%; posturile trafo nu necesită modernizare.*

La nivel mondial iluminatul public începe să devină un element important al conceptului de *Smart City (oraș inteligent*). Utilizarea celor mai noi tehnologii în acest domeniu implică pe lângă reducerea în mod semnificativ a consumului de energie electrică și beneficii suplimentare asociate cu eliminarea tehnologiilor dăunătoare mediului, reducerea costurilor de întreținere și realizarea unui control de ansamblu mult mai bun al mediului de iluminat stradal.

Creșterea eficienței energetice pentru sistemul de iluminat public din Muncipiul București trebuie să se realizeze în zona iluminatului căilor rutiere, a iluminatului zonelor pietonale și a zonelor rezidențiale, precum și pentru iluminatul architectural.

Orice soluție tehnică care are ca scop creșterea eficienței energetice a sistemului de iluminat public din Municipiul București trebuie să respecte în primul rând solicitările normativelor în vigoare privind criteriile de performanță ale iluminatul public.

6.3.1.6. REȚEAUA DE TELECOMUNICAȚII

Rețelele şi serviciile de telefonie fixă şi mobilă, comunicațiile prin internet şi serviciile conexe acestora au înregistrat în ultimii ani un avans indiscutabil, în linie cu tendințele de la nivel național şi mondial. **Regiunea București-Ilfov este străbătută de o serie de magistrale de telecomunicații care interconectează capitala cu restul țării**. Astfel din Bucureşti, nod național, pleacă magistrale din fibră optică către nodurile regionale din Ploieşti, Târgovişte, Slobozia, Giurgiu. Aceste magistrale sunt pozate subteran de-a lungul drumurilor naționale.

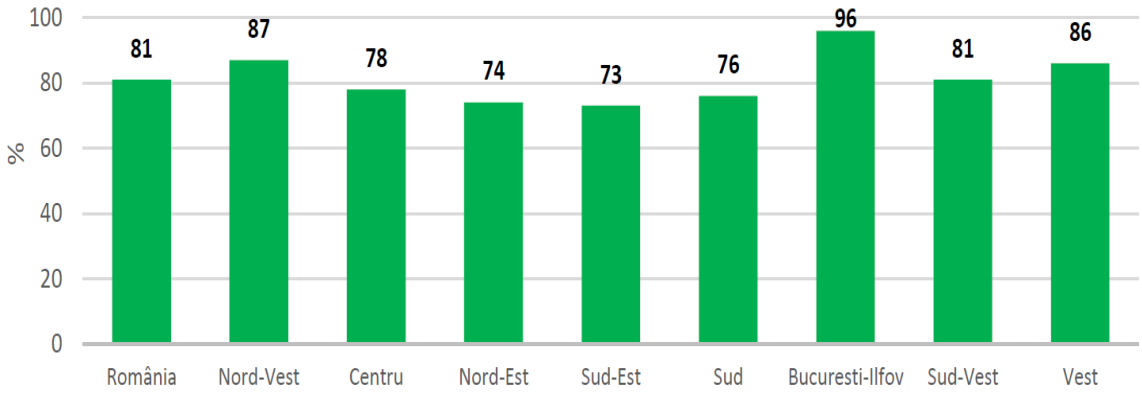

Fig. 6.33. Procentul gospodăriilor cu acces la internet, situație comparativă la nivelul regiunilor [252]

După cum se poate observa în graficul de mai sus, ***Regiunea București-Ilfov* înregistrează cea mai mare pondere, în profil teritorial, a gospodăriilor care au acces la internet** – mai exact 96% dintre acestea. Conform datelor statistice furnizate de *Eurostat* **doar 10% din locuitorii Regiunii București-Ilfov nu au utilizat niciodată un calculator** – valoarea este comparabilă cu a altor capitale europene (*Regiunea capitalei Bruxelles - 8%, Regiunea Madrid - 11% sau Aria Metropolitană a Lisabonei - 12%*), dar mult mai scăzută față de media României, de 27%. Numărul ridicat al gospodăriilor cu acces la internet se reflectă și în dinamica comerțului online. Statistica evidențiază faptul că în cadrul Regiunii București-Ilfov procentul persoanelor care au comandat bunuri și/sau servicii prin intermediul internetului a înregistrat o evoluție pozitivă în ultimii ani, mai ales în perioada restricțiilor de liberă circulație impuse de *Pandemia Covid-19*.

Un studiu realizat de *Institutul Național de Statistică* asupra societății informaționale [253], arată că **regiunea București-Ilfov se remarcă și în ceea ce privește numărul întreprinderilor care dețin website propriu** – respectiv 52,1% din totalul întreprinderilor active în 2018, în scădere semnificativă față de anul precedent când valoarea depășea 68%. Același studiu plasează regiunea ca prima pe țară după ponderea personalului care utilizează PC conectat la internet – 50,3% comparativ cu 34,4% media României.

Regiunea București-Ilfov prezintă un deficit important în ceea ce privește digitalizarea serviciilor publice în totalitatea lor. Conform *Eurostat*, procentul populației care interacționează cu administrația publică prin intermediul internetului este de 21% (anul 2019) la nivelul regiunii București-Ilfov – sub nivelul altor capitale europene (Budapesta – 56%, Praga – 75%, Viena – 63% etc.), deși cu mult peste media națională (12%).

Municipiul București beneficiază de un avantaj competitiv important în ceea ce privește viteza *internetului broadband* (*conexiuni fixe*), situându-se în anul 2015 pe locul 7 la

[252] *Sursa: ec.europa.eu/eurostat/data/database, anul 2021*
[253] *Sursa: Institutul Național de Statistică, (2018), Societatea informațională, http://www.insse.ro/old/*

nivel global în *Ookla Net Index*, cu o viteză de download de 95,18 Mbps. Deși nu există informații mai recente cu privire la poziția municipiului București în ierarhia globală, datele disponibile la nivel național sugerează faptul că acest avantaj competitiv se menține: în 2019, România se situa pe locul 4 la nivel global (după Singapore, Hong Kong și Coreea de Sud) în ceea ce privește viteza *internetului broadband* – 131,22 Mbps. Aceeași sursă poziționează România pe locul 39 în ceea ce privește viteza conexiunii mobile la internet (35,40 Mbps), însă adoptarea tehnologiei 5G ar putea determina urcarea țării inclusiv în acest clasament.[254]

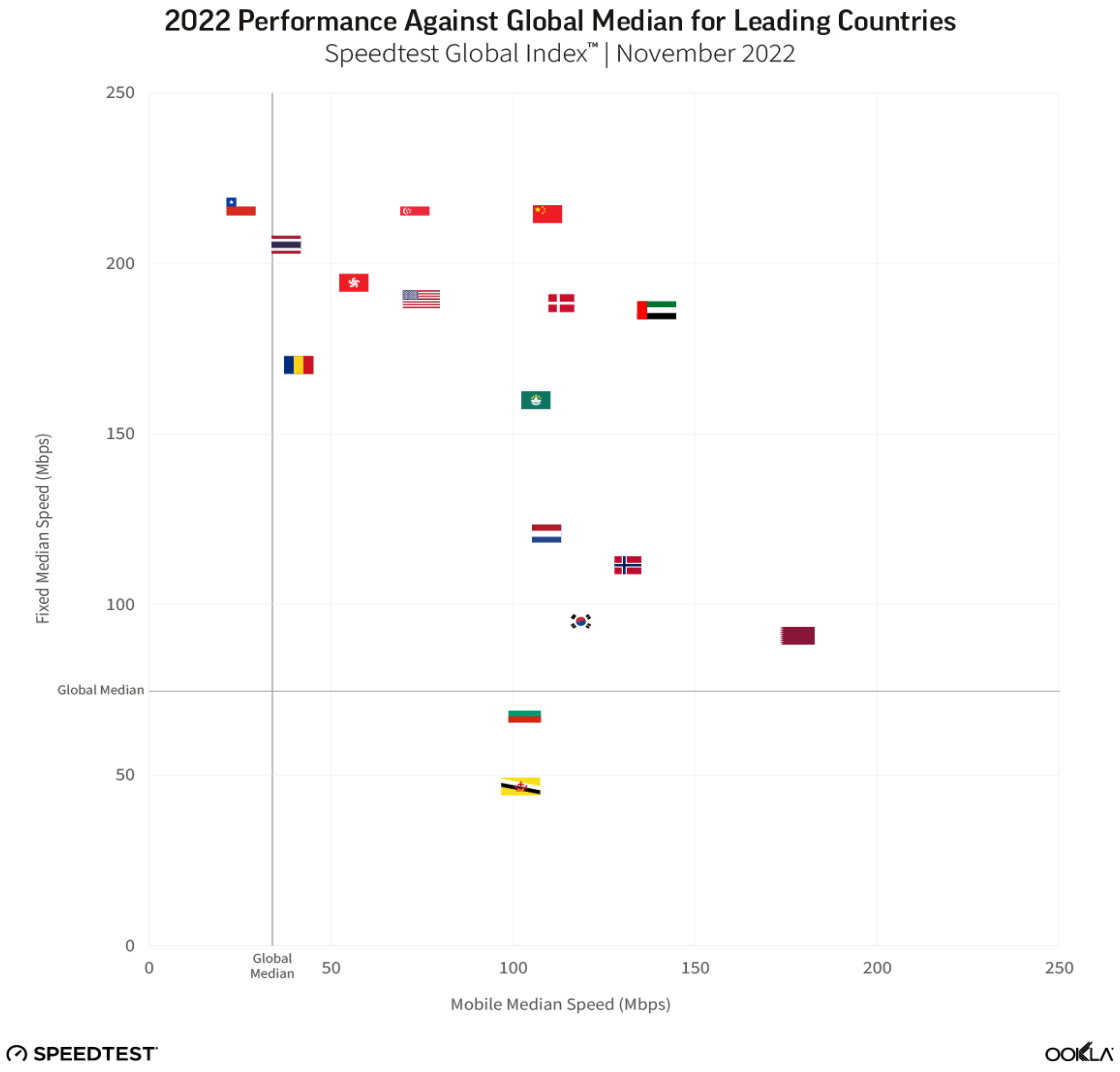

Fig. 6.34. Poziția României la nivelul Europei – viteză medie Internet 2022 [255]

[254] *Sursa: https://www.speedtest.net/*

[255] *Sursa: Global Index 2022 Internet Report - https://www.ookla.com/articles/global-index-internet-speed-growth-2022*

În octombrie 2019, **în municipiul București existau doi operatori care furnizau servicii de telecomunicație 5G: *Vodafone*** (din mai 2019: zonele Unirii, Kogălniceanu, Izvor, Pipera-Voluntari) și ***Digi*** (din iunie 2019: zonă pilot în Centrul Vechi).

În acest context, se constată o evoluție semnificativă a rețelei subterane de fibră optică din municipiul București – de la 0 km în 2008, rețeaua a ajuns la 1.192,4 km în prezent – și o evoluție similară a numărului de imobile racordate – 16.965.

În anul 2006, *Primăria Municipiului București* a demarat realizarea documentației necesare *Proiectului Netcity* – rețeaua metropolitană de comunicații care să ofere servicii de telecomunicații pentru orice utilizator interesat. Compania *NETCITY TELECOM* a fost înființată în anul 2008, iar în cursul anului 2009 primii furnizori de servicii de telecomunicații au instalat cu succes primele tronsoane de cabluri de fibră optică în subteran. Printr-un contract de concesiune, *Primăria Municipiului București* acordă *S.C. NETCITY TELECOM S.R.L.* dreptul exclusiv și nerestricționat de a administra rețeaua pe întreaga perioadă concesionată (49 ani), în conformitate cu prevederile legale.

NETCITY TELECOM proiectează, construiește, administrează și exploatează o infrastructură subterană pentru telecomunicații cu scopul de a satisface nevoia utilizatorilor (în mod egal, transparent și nediscriminatoriu) de a-și realiza rețele de comunicații electronice, îmbunătățind totodată aspectul vizual al orașului prin migrarea rețelelor de cabluri aeriene în subteran.

În urma investițiilor realizate în anul 2019 de *NETCITY TELECOM*, rețeaua s-a extins cu 537 de străzi, care acoperă cea mai mare parte a zonelor încă nedeservite: *Șos. Fundeni, Șos. Andronache, Șos. Gherase (pentru zona de nord-est), Șos. Chitilei, B-dul Bucureștii Noi, Șos. București-Târgoviște, Șos. Ionescu-Șisești (pentru zona de nord), Bulevardele Lacu Tei și Ghica Tei (pentru cartierul Tei), B-dul Pieptănari, B-dul Uverturii, B-dul Eroilor și B-dul Dr. George Marinescu (pentru cartierul Cotroceni)*. **Etapele finalizate până la sfârșitul anului 2022 includ cca. 2.070 de km de infrastructură**, distribuita în 77 de bucle funcționale ce reprezintă zone omogene din București, acoperite de tronsoane continue de infrastructură subterană. [256]

În ciuda situației foarte bune în ceea ce privește viteza conexiunii la Internet, în prezent posibilitatea accesului gratuit / liber la conexiuni WiFi este redusă în spațiile publice din municipiul București.

[256] *Sursa: Pagina oficială de webb a Netcity Telecom - https://www.net-city.ro/*

6.3.2. EFICIENȚA ENEREGETICĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

6.3.2.1. REPERE LOCALE, NAȚIONALE, EUROPENE ȘI GLOBALE ÎN DOMENIUL ENERGETIC

Provocările cu care se confruntă Uniunea Europeană în domeniul energiei includ aspecte cum ar fi creșterea dependenței de importuri, nivelul ridicat al prețurilor la energie și volatilitatea acestora, creșterea cererii de energie la nivel global, diversificarea limitată, amenințările din ce în ce mai mari provocate de schimbările climatice, riscurile de securitate care afectează țările producătoare și pe cele de tranzit, progresul lent în ceea ce privește eficiența energetică, provocările care decurg din ponderea tot mai mare a energiei regenerabile, precum și nevoia de o mai mare transparență și de o mai bună integrare și interconectare pe piețele de energie.

În data de 30 noiembrie 2016, Comisia Europeană a prezentat o Propunere de regulament privind guvernanța uniunii energetice, în cadrul pachetului „*Energie curată pentru toți europenii*”[257], adoptat oficial de Parlament în noiembrie 2018 și de Consiliul European în decembrie 2018 [Regulamentul (UE) 2018/1999]. Astfel, politica energetică a UE are în centrul său un ansamblu de măsuri variate, care au menirea de a realiza o piață energetică integrată și de a asigura securitatea aprovizionării cu energie și durabilitatea sectorului energetic. În acest context, actuala agendă politică este determinată de politica integrată și cuprinzătoare privind clima și energia, adoptată de către Consiliul European în octombrie 2014, revizuită în decembrie 2018**,** al cărei **obiectiv este de a realiza, până în anul 2030,** următoarele:

- ***reducerea cu cel puțin 40% a emisiilor de gaze cu efect de seră față de nivelurile din 1990;***
- ***creșterea cu 32% a ponderii energiilor regenerabile în consumul de energie;***
- ***îmbunătățirea cu 32,5% a eficienței energetice;***
- ***interconectarea a cel puțin 15% din sistemele de energie electrică ale UE.*** [258]

Și *Parlamentul European* sprijină asumarea unor angajamente mai puternice decât propriile obiective ale UE, subliniind faptul că noua politică energetică trebuie să sprijine

[257] *Sursa: https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition*

[258] *Sursa: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/68/politica-energetica-principii-generale*

obiectivul de a reduce emisiile gazele cu efect de seră generate de UE cu 55% până în 2030 și a atinge nivelul de zero emisii nete sau de neutralitate climatică până în 2050.

Reducerea consumului și a risipei de energie este din ce în ce mai importantă pentru Uniunea Europeană. Măsurile de eficiență energetică sunt recunoscute tot mai mult nu doar ca un mijloc de a ajunge la aprovizionarea sustenabilă cu energie, de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, de a îmbunătăți securitatea aprovizionării și de a reduce costurile la import, ci și ca mijloc de promovare a competitivității UE. Eficiența energetică este, prin urmare, o prioritate strategică pentru uniunea energetică, iar UE promovează principiul ***"eficiența energetică pe primul loc"***.[259]

Totodată și în ceea ce privește ***performanța energetică a clădirilor***, Comisia Europeană a prezentat o propunere de revizuire a *Directivei 2010/31/UE*. În temeiul directivei (*Directiva UE 2018/844*), fiecare stat membru trebuie să stabilească o strategie de renovare pe termen lung pentru a sprijini renovarea parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonizat până în 2050, facilitând transformarea eficace din punct de vedere al costurilor a clădirilor existente în clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero. Strategiile naționale trebuie să conțină o foaie de parcurs cu obiective intermediare orientative pentru 2030, 2040 și 2050 și să precizeze modul în care aceste obiective contribuie la realizarea obiectivelor UE în materie de eficiență energetică.[260]

În ceea ce privește ***sursele regenerabile de energie*** (energia eoliană, energia solară, energia hidroelectrică, energia oceanelor, energia geotermală, biomasa și biocombustibilii), acestea constituie alternative la combustibilii fosili care contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, la diversificarea ofertei de energie și la reducerea dependenței de piețele volatile și incerte ale combustibililor fosili, în special de petrol și gaze. Legislația UE privind promovarea surselor regenerabile a evoluat în mod semnificativ în ultimii ani. În anul 2009, liderii UE au stabilit obiectivul ca, ***până în 2020, 20% din consumul de energie al UE să provină din surse regenerabile de energie***. În anul 2018, s-a stabilit obiectivul ca, ***până în 2030, 32% din consumul de energie al UE să provină din surse regenerabile de energie***. În prezent au loc dezbateri privind cadrul de politici viitor pentru perioada de după 2030.[261]

În prezent, România are asumată o *Strategie Energetică pentru perioada 2007-2020*, aprobată prin *Hotărârea de Guvern nr. 1069/2007*. Ministerul Energiei a elaborat, în anul 2016, un *Proiect de Strategie Energetică pentru perioada 2016-2030 și orizont de timp 2030-2050*. Ca urmare, în baza *Ordinului nr. 473/15.06.2017* al Ministrului Energiei, actualizat în februarie 2018, a fost constituit și funcționează Grupul de Lucru pentru elaborarea *Strategiei Energetice Naționale pentru perioada 2017-2030 și orizont de timp 2030-2050*.

[259] *Sursa: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/69/eficienta-energetica*
[260] *Sursa: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/69/eficienta-energetica*
[261] *Sursa: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/70/energia-din-surse-regenerabile*

Strategia Energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050 este un document programatic care definește viziunea și stabilește obiectivele fundamentale ale procesului de dezvoltare a sectorului energetic. De asemenea, documentul indică reperele naționale, europene și globale care influențează și determină politicile și deciziile din domeniul energetic.

Viziunea Strategiei Energetice a României este de creștere a sectorului energetic în condiții de sustenabilitate. România are resursele necesare creșterii sistemului energetic, iar acesta trebuie să fie pregătit să susțină dezvoltarea industriei și a agriculturii, a economiei în ansamblul său, precum și îmbunătățirea calității vieții atât în mediul urban, cât și în mediul rural. Valorificarea acestor resurse reprezintă baza dezvoltării sustenabile, dezvoltarea sectorului energetic fiind parte a procesului de dezvoltare a României.

Strategia Energetică stabilește faptul că România își va menține poziția de producător de energie în regiune și va avea un rol activ și important în gestionarea situațiilor de stres la nivel regional. Și administrațiile locale, precum **Sector 5 București**, ca nivel de guvernanță cel mai apropiat de cetățeni, sunt cel mai bine plasate pentru a aborda chestiunile legate de climă, într-un mod cuprinzător, structurile de guvernanță locală a orașelor deținând un **rol crucial în atenuarea efectelor schimbărilor climatice, cu atât mai mult cu cât 80% din consumul de energie și din emisiile de gaze cu efect de seră sunt asociate cu activitățile urbane**.

De asemenea, similar cu perspectiva Uniunii Europene de a construi politica sa energetică și de mediu la orizontul anului 2030 în jurul a cinci piloni, România a proiectat ***Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC 2021-2030)*** pe o serie de elemente constitutive, esențiale pentru definirea rolului și contribuției naționale la consolidarea Uniunii Energetice.

În acest context, în luna decembrie 2018, a fost transmisă propunerea țintelor României privind contribuția la **atingerea obiectivelor Uniunii, la orizontul anului 2030,** astfel:

Eficiență Energetică (% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030)	***37,5%***
Emisii ETS (% față de 2005)	***44%***
Ponderea globală a energiei din surse regenerabile în consum final brut de energie	***27,7%***

Municipiul București a aderat la Convenția Primarilor privind Energia și Clima în luna mai 2011.

Îmbunătățirea eficienței energetice **este un obiectiv strategic al politicii energetice naționale**, datorită contribuției majore pe care o are la realizarea siguranței alimentării cu energie, a dezvoltării durabile și competitivității, la economisirea resurselor energetice primare, precum și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Programul de Îmbunătățire a Eficienței Energetice (PIEE) a localităților cu o populație mai mare de 5.000 locuitori este întocmit în baza prevederilor *Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică*, cu modificările și completările ulterioare, ca sprijin pentru autoritățile

administrație publice locale din localitățile cu peste 5.000 de locuitori care au obligația legală de a elabora planuri de îmbunătățire a eficienței energetice care să includă măsuri pe termen scurt și măsuri pe termen de 3-6 ani. Modelul își propune să contribuie la creșterea capacității autorităților locale de a realiza documente de conformare relevante, bazate pe o cunoaștere corectă a modului în care se consumă energia în cadrul localității.

Metodologia utilizată pentru întocmirea *PIEE* creează un cadru de lucru comun pentru toate localitățile din România. Ea se bazează pe instrumente utilizate cu succes la nivel european și internațional și facilitează stabilirea și îndeplinirea țintelor de creștere a eficienței energetice la nivel local, evaluarea performanțelor locale, precum și schimbul de experiență între localități.

Îmbunătățirea eficienței energetice la nivelul localității poate contribui la crearea de locuri de muncă în zonă având în vedere că renovarea clădirilor, instalarea sistemelor de producere a energiei din surse regenerabile de energie, instalarea și operarea sistemelor de management energetic sunt activități care implică multă forță de muncă.

La elaborarea *Programului de îmbunătățire a eficienței energetice la nivelul localității*, autoritățile publice locale trebuie să ia în considerare cele patru roluri pe care le joacă în domeniul energiei, în fiecare dintre roluri putând să influențeze creșterea eficienței energetice. Astfel:

- ***În rolul de consumator de energie***: Administrația locală trebuie să asigure energie pentru clădirile publice. Punerea în aplicare a unor programe şi acțiuni destinate economisirii energiei ar permite realizarea unor economii considerabile;
- ***În rolul de producător de energie***: Autoritățile locale pot deține producători locali de energie termică, electrică sau gaz, dar pot în același timp să fie prosumatori, producând energie din surse regenerabile de energie: solară, eoliană, biomasă. promova producția de energie locală din sursele regenerabile de energie (SRE), dar și sistemele de producere în cogenerare a energiei electrice şi a energiei termice;
- ***În rolul de reglementator și factor de dezvoltare***: Autoritățile locale pot adopta reglementări, politici de taxare locală sau programe de finanțare cum sunt subvențiile sau finanțările nerambursabile pentru a susține inițiativele private în domeniul eficienței energetice sau al utilizării surselor regenerabile de energie;
- ***În rolul de sursă de motivare şi exemplu pentru comunitate***: Este important ca autoritățile locale să contribuie la informarea, motivarea și schimbarea de comportament a cetățenilor și a operatorilor economici cu privire la utilizarea eficientă, rațională a energiei și să reprezinte un model prin acțiuni care sprijină dezvoltarea energetică durabilă.

Măsurile de îmbunătățire a eficienlei energetice incluse în *PIEE* trebuie să fie suficient de consistente, astfel încât să contribuie la atingerea țintei naționale asumate de România, cât și la realizarea obiectivelor specifice din *Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice (PNAEE)*.

În cadrul *Strategiei de dezvoltare locală*, unul din obiectivele specifice este politica privind problemele energetice. De aceea, *Strategia de îmbunătățire a eficienței energetice* este un instrument în elaborarea unei viziuni pe termen de cel puțin 3-6 ani, care să definească evoluția viitoare a comunității, ținta spre care se va orienta întregul proces de planificare energetică.

Programul de îmbunătățire a eficienței energetice la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București se impune ca o necesitate în abordarea integrată a resurselor disponibile la nivel local precum și a consumurilor energetice, în vederea coordonării investițiilor și planificării corespunzatoare a resurselor financiare. Rezolvarea problemelor de eficientizare energetică constituie o prioritate a politicilor de dezvoltare social și economică.

Programul de îmbunătățire a eficienței energetice* trebuie să se integreze în *Planul Național de Dezvoltare (PND)* și să se coreleze cu *Strategia de Dezvoltare Locală (SDL).

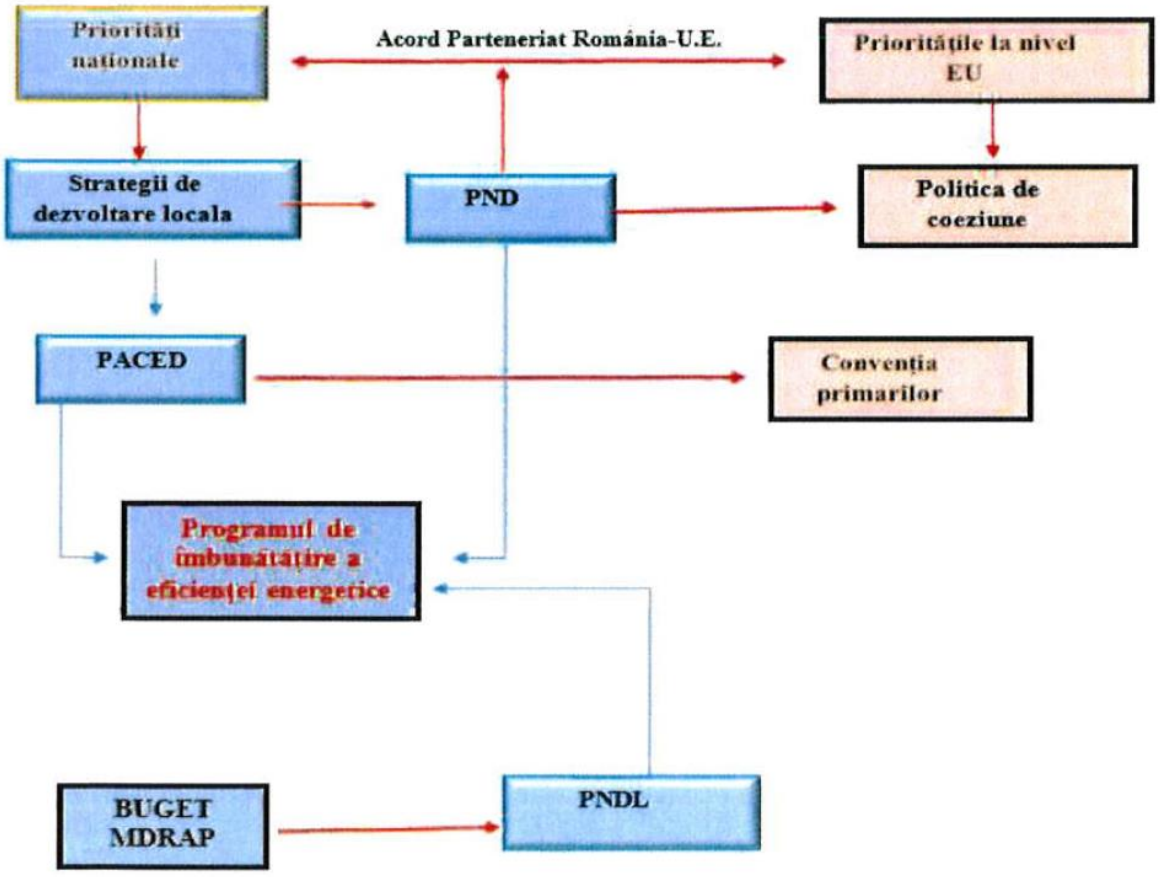

Fig. 6.35. Intergrarea PIEE în PND și SDL [262]

Stabilirea obiectivelor pe termen de cel puțin 3-6 ani, contribuie la creșterea capabilității departamentelor și structurilor de execuție aflate sub autoritatea Consiliului local al localității de a gestiona problematica energetică și, în același timp, de a adopta o abordare flexibilă,

[262] *Sursa: Programul de îmbunătățire a eficienței energetice pentru Sectorul 5 al Municipiului București*

orientată către piață și către consumatorii de energie, în scopul de a asigura dezvoltarea economică a localitatii și de a asigura protecția corespunzătoare a mediului.

În *PIEE* vor fi cuprinse acele măsuri pentru care *Primăria* și *Consiliul Local* sunt eligibile să intervină conform legii, respectiv poate aloca fonduri din bugetul local, poate accesa fonduri structurale, este eligibil să facă împrumuturi, să acceseze fonduri din alte surse, altele.

Autoritățile administrației publice locale vor include în *PIEE* toate sectoarele relevante, din perspectiva consumului de energie pentru Sectorul 5. Astfel, s-au avut în vedere, după caz:

- *clădiri publice aflate sub autoritatea administrației locale;*
- *clădiri rezidențiale;*
- *producerea energiei electrice și termice.*

Sectorul ***Clădiri publice*** se referă la școlile, spitalele, grădinițele, clădirile administrative, instituțiile de cultură, etc., aflate sub autoritatea Consiliului Local sau a Primăriei Sectorului 5.

Pentru descrierea sectorului clădirilor publice s-a completat Tabelul 6.18.

Tab. 6.11. Indicatori de consum energetic în sectorul clădiri publice, pentru anul de raportare 2021

Nr. crt.	Tip cladire	Nr. de cladiri în grup	Total suprafață încalzită	Indicatori			
				Consum energie electrică	Consum energie termică	Factura energie*	
						electrică	termică
			mp	MWh/an	MWh/an	mii lei	mii lei
2	Învățământ preuniversitar	77	1175600	5541	35465	4432800	7447650
3	Clădiri social-culturale	25	28140	957	7584	765600	2578560
4	Clădiri administrative/birouri	19	9230	4541	7803	3632800	2653020
5	Clădiri cu altă destinație	15	-	6526	9780	5220800	3325200
	Total	181	1212970	17565	60632	14052000	16004430

* Preturile medii considerate pe baza facturilor emise în anul 2021:

- Energie electrică preț mediu cu toate taxele incluse 2021 – 800 lei/MWh
- Energie termică preț mediu cu toate taxele incluse (gaze naturale+sistem centralizat) – 210 lei/MWh institutii din învățământul preuniversitar

Prin eficiență energetică la nivelul clădirilor publice și private, înțelegem reducerea necesarului și utilizarea rațională a energiei, în același timp cu asigurarea unui confort termic adaptat, a calității aerului interior și a unui iluminat interior respectând normele luminotehnice în vigoare.

Sectorul clădiri rezidențiale

Pentru descrierea sectorului rezidențial s-a completat Tabelul 6.19.

Tab. 6.12. Indicatori consum energetic în sectorul rezidențial, pentru anul 2021

Nr crt	Indicatori	Valoare indicator	Consum de energie		Mărime de raportare	
0	1	2 = 4 / 6	3	4	5	6
1	Consum anual specific de energie pentru încălzire și a.c.m. [kWh/m^2 an]		Consumul total de energie pentru încălzire și a.c.m. pe tip de locuință (SACET, gaze naturale și biomasă) [MWh/an], din care:		Suprafața utilă totală încălzită pe tip de locuință [m^2], din care:	
		172,45	- Apartamente în bloc	1.875.560	- Apartamente in bloc	10.875.436
			- Case individuale		- Case individuale	
4	Consumul anual specific de energie electrica [kWh/m^2 an]	24,87	Consumul total de energie electrica [MWh/an]: - Locuințe	270.541	Suprafața utila totală [m^2]: - Locuințe	10.875.436

Sectorul iluminat public

Compania Municipală Iluminat Public București S.R.L. gestionează *Serviciul de Iluminat Public al Municipiului București.*

Activitățile componente ale *Serviciului de Iluminat Public* sunt următoarele:

- ✓ *iluminatul stradal-rutier a tuturor obiectivelor aflate în administrarea Consiliului General al Municipiului București (CGMB) sau a altor organisme coordonate/subordonate acesteia:*
  - ♦ *iluminatul căilor de circulație rutieră;*
  - ♦ *iluminatul din parcări;*
  - ♦ *iluminatul din parcuri;*
  - ♦ *iluminatul podurilor, al trecerilor de pietoni, pasajelor și pasarelelor;*
  - ♦ *iluminatul din cimitire;*
  - ♦ *iluminatul public al stadioanelor, al bazelor și complexurilor sportive;*
  - ♦ *iluminatul public exterior al tuturor clădirilor și instituțiilor publice;*
- ✓ *iluminatul stradal-pietonal;*
- ✓ *iluminatul arhitectural, inclusiv iluminatul arhitectural al clddirilor gi al monumentelor aflate in administrarea CGMB sau a altor organisme coordinate/subordinate acesteia.*
- ✓ *iluminatul ornamental;*
- ✓ *iluminatul ornamental-festiv.*

Gestiunea *SIP București* de către *Compania Municipală Iluminat Public București SRL* permite *CGPMB* nu numai să implementeze propriile politici de mediu în mod coerent, dar și să beneficieze de fondurile euopene destinate protecției mediului. Fondurile vor permite modificări tehnologice strict necesare pentru protejarea mediului Municipiului București.

Având în vedere că acest domeniu de activitate nu este gestionat de către autoritatea administrației publice locale a Sectorului 5 nu sunt raportați indicatorii aferenți sistemelor de iluminat public.

Sectorul transport public local

Din punct de vedere al transporlului în comun, Sectorul 5 este deservit de rețeaua de transport public de suprafață, administrată de *RATB*, și rețeaua de transport subteran administrată de *METROREX*. Toată suprafața sectorului este acoperită de transportul public cu distanțe maxime de aproximativ 500 m până la prima stație de transport public din orice punct al sectorului.

Sistemul de transport public nu este funcțional pe termen lung într-un areal limitat și trebuie să aibă posibilitatea de a se dezvolta și în zonele de influență învecinate. Astfel, la nivel metropolitan a fost înființată *Autoritatea Metropolitană de Transport București (AMTB)*, prin *Ordonanța de Guvern Nr.21/2011*, ca instituție publică sub controlul *Ministerului Transporturilor*. *AMTB* are în lucru o strategie pentru stabilirea priorităților și coordonarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii de transport și pentru asigurarea furnizării eficiente a serviciilor in întreaga zonă metropolitană. Conform propunerilor existente, *AMTB* va organiza, autoriza, coordona, monitoriza și controla serviciile de transport public de persoane, cu autobuze, în zona metropolitană. O altd inițiativă urmărește înființarea *Autorității Executive de Transport Metropolitan București (AETMB)*, sau înființarea unei *Asociații de Dezvoltare Intercomunitară (ADI)* care se va concentra pe managementul metropolitan, în special prin asigurarea unui transport integrat la nivelul zonei București și zonelor de influență.

În ceea ce privește modurile alternative de transport, acestea sunt aproape inexistente la nivelul Sectorului, lipsind spațiile amenajate destinate pistelor de biciclete.

Pentru creșterea accesibilității și mobilității pe temen mediu la nivelul Sectorului 5 se recomandă:

- *aplicarea regulamentului local cu privire la parcarea neregulamentară;*
- *completarea semnalizării ruliere folosind indicatoare/marcaje de orientare și ghidaj;*
- *realizarea unor piste de biciclete pentru creșterea mobilității urbane și reducerea poluării;*
- *dezvoltarea sistemelor de parcaje rezidențiale particularizate la funcțiunile socio-economice;*
- *repararea și modernizarea aleilor dintre blocuri și sistematizarea verticală a parcărilor aflate pe domeniul public al Sectorului 5;*
- *montarea unor baterii de încărcare pentru mașini electrice pentru promovarea consumului alternativ pentru mașini electrice cu scopul reducerii emisiei de CO_2;*

- *achiziționarea de mașini electrice pentru Poliția locală a Sectorului 5 pentu a promova reducerea consumului de carburant convențional.*

Având în vedere că acest domeniu de activitate nu este gestionat de către autoritatea administrației publice locale a Sectorului 5 nu sunt raportați indicatorii de consum energetic în sectorul transport public.

Sectorul gestionare deșeuri / salubrizare

În baza *H.C.L. nr. 67 din 23.03.2020* potrivit căreia s-a aprobat gestiunea directă a serviciului de salubrizare la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București și în baza *Contractului de delegare nr. 1307101.04.2020* încheiat pentru o perioada de 5 ani, Societatea *SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A.*, este operator de salubrizare licențiat conform *Ordinului Președintelui A.N.R.S.C. nr. 29812020* având *Licența nr. 501012020* și *Autorizație de mediu ru.38412020*, are obligația, conform obiectului contractului de delegare încheiat cu UAT Sector 5, de a asigura salubrizarea întregului sector precum și preluarea deșeurilor menajere de la populație.

În Tabelul 6.20, s-au raportat indicatorii de consum anual de energie.

Tab. 6.13. Indicatori consum anual de energie pentru flota auto - Direcția de Salubrizare

Indicator	Motorina	Benzina	Energie electrica	Alte tipuri de combustibil
	tep	tep	tep	tep
Consum total	1032	26,3	47,2	-

Sectorul apă potabilă și epurarea apelor uzate

APA NOVA București este operatorul responsabil de gestionarea resurselor de apă, tratarea și distribuția apei către consumatori, evacuarea apelor uzate și a apelor meteorice de pe teritoriul Municipiului București. Calitatea apei potabile distribuite prin sistemul de distribuție este controlată continuu și permanent cu analizoare automate și prin analize complexe fizico-chimice, biologice și microbiologice și este prezentată lunar printr-un buletin de analiză a apei potabile conform unui program lunar din diferite zone ale Capitalei, clar definite, în funcție de numărul de locuitori. Conform datelor disponibile, toate probele prelevate începând cu martie 2012 sunt conforme cu *Legea calității apei potabile 458/2002* și modificările ulterioare, pentru indicatorii prevăzuți la secțiunea *„monitorizare de control"*.

Colectarea apelor uzate se realizează prin rețeaua de canalizare construită preponderent în sistem unitar din București, care asigură colectarea, transportul, epurarea și evacuarea in emisar, atât a apelor uzate, cât și a apelor meteorice. Din punct de vedere al sistemului de colectare al apelor menajere și pluviale, pe suprafața Sectorului 5 sunt probleme cu canalizarea zonelor de la periferia sectorului care trebuiesc rezolvate. Adminsitrația actuală trebuie să rezolve acele probleme pentru a ridica calitatea vieții cetățenilor.

Față de anii anteriori, starea de calitate a apelor de suprafață se menține la fel, sau are tendința de înrăutățire, datorită în special unor surse difuze de poluare (cantități importante de diverse deșeuri, reziduuri, pesticide, etc., aruncate direct în cursurile de apă, sau care pătrund indirect, prin spălarea locurilor in care au fost depozitate), dar și datorită unor surse fixe, de natură industrială.

Având in vedere că acest domeniu de activitate nu este gestionat de către autoritatea administrației publice locale a Sectorului 5, nu sunt raportați indicatorii specifici de performanță energetică în sistemele de alimentare cu apă și epurare ape uzate.

În ceea ce privește **determinarea nivelului de referință**, acesta reprezintă un set de date care descrie starea curentă, înainte de implementarea *Programului de îmbunătățire a eficienței energetice*. *Nivelul de referință* servește ca punct de comparație, necesar evaluării rezultatelor și impactului implementirii programului.

Tab. 6.14. Structură purtători de energie 2021 - Sectorul 5 București

Purtător de energie	Consum anual (MWh)	Consum anual (tep)	Pondere (%)
Energie electrică	17565	1510,32	19,29
Energie termică	60632	5213,41	66,59
Consum total combustibil pentru salubrizare		1105,50	14,12
TOTAL		7829,23	100,00

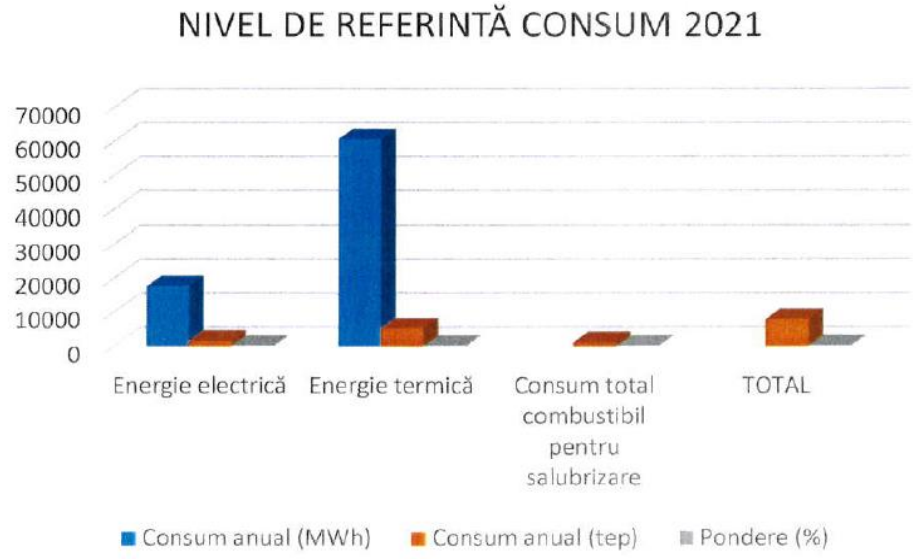

Fig. 6.36. Nivelul de referință consum în anul 2021

Scenariul „*eficient energetic*" prezentat in diagrama de mai jos reprezintă evoluția preliminată a consumului de energie după aplicarea *Programului de îmbunătățire a eficienței energetice*.

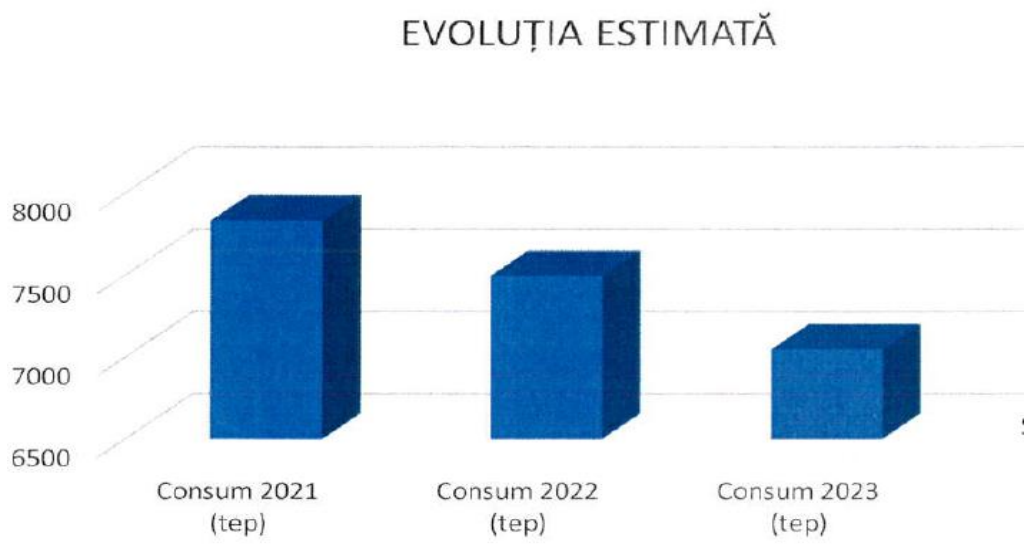

Fig. 6.37. Evoluția preliminată a consumului de energie, anii 2021, 2022, 2023

Obiectivele Programului de Îmbunătățire a Eficienței Energetice:

- *Reducerea consumului total de energie termică și electrică în clădirile publice cu 5% până în anul 2023;*
- *Introducerea prevederilor legate de eficiența energetică în proiectele tehnice pentru clădirile publice noi, astfel încât acestea să corespundă unor standarde înalte de eficiență;*
- *Achiziționarea de electronice utilizate în administrația locală care să răspundă cerințelor de eficiență energetică în vigoare;*
- *Creșterea eficienței energetice pentru clădirile care sunt reabilitate prin schimbarea lărmpilor de iluminat cu unele eficiente energetic, prin menținerea unei temperaturi ambientale de 19 grade iarna și de 23 grade vara, conform recomandărilor Uniunii Europene;*
- *Reducerea consumurilor de energie la nivelul populației și agenților economici;*
- *Modernizarea și eficientizarea din punct de vedere energetic a fondului de locuințe prin atragerea de fonduri europene, cât și crearea de ansambluri locuibile pentru specialiști și tineri;*
- *Crearea unei infrastructuri pentru transportul cu bicicleta și promovarea acestuia în cadrul comunității,*
- *Promovarea vehiculelor hibride și electrice la nivelul comunității, prin implementarea stațiilor de încărcare electrică - atât prin intermediul PNRR cât și prin AFM;*
- *Creșterea gradului de conștientizare a comunității locale (populație și agenți economici) cu privire la problemele energetice locale și soluțiile de eficientizare energetică disponibile;*
- *Promovarea unui comportament eco-eficient în cadrul comunității locale.*

Instituțiile reprezentative la nivel local au un rol extrem de important în desfășurarea și implementarea *Programul de îmbunătățire a eficienței energetice la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București*. Scopul principal al autorității publice locale este de a încuraja toți oamenii care trăiesc, lucrează și investesc în Sectorul 5 să utilizeze în mod durabil resursele naturale și să dobândească o atitudine de protejare a mediului și a teritoriului local odată cu dezvoltarea economică.

Totodată autoritățile locale au un rol important în domenii precum amenajarea teritoriului, infrastructură, transport, agricultură, gestionarea peisajului cât și a resurselor, adaptarea la schimbările climatice, protecția împotriva inundațiilor și turismul. Acestea sunt actori cheie în atingerea obiectivelor europene și naționale din domeniul energiei și mediului. Realizarea tuturor acestor obiective nu poate fi făcută decât printr-o acțiune colectivă care să implice un efort coordonat la toate nivelurile: european, național, regional şi local. De aceea, este esențial ca autoritățile locale/municipale/regionale să fie implicate îndeaproape în implementarea politicilor energetice.

6.3.2.2. UTILIZAREA ENERGIEI DIN SURSE REGENERABILE LA NIVEL LOCAL

Energia regenerabilă se bucură de multă atenție, fiind considerată a avea un rol important în creșterea securității energetice. În plus, aceasta permite reducerea eficientă a emisiilor de gaze cu efect de seră.

În ceea ce privește evoluția capacității de producere disponibile în SEN în perioada 2022-2031, în *Scenariul de Referință* au fost transpuse principalele tendințe generate de politica UE în materie de energie şi climă, reflectate și în obiectivele *PNIESC*, de promovare a eficienței energetice, dezvoltare a surselor regenerabile de energie și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. În acord cu aceste angajamente, menite să asigure tranziția energetică a României către tehnologii cu emisii scăzute de carbon, ipotezele care au stat la baza realizării scenariului de evoluție a capacității de producere pentru următorii zece ani, constau în intensificarea utilizării energiei din surse regenerabile, urmărind traiectoriile asumate în *PNIESC* și reducerea participării cărbunelui în mixul de producere de energie electrică şi termică, în favoarea gazelor naturale, ca etapă intermediară spre o economie fără emisii de gaze cu efect de seră.

Această evoluție presupune intrarea în exploatare de noi capacități de producere din surse regenerabile (în special eolian, fotovoltaic, dar și biomasă, în măsură mai mică), în limitele descrise în tabelul următor:

Tab. 6.15. Evoluția capacității din surse regenerabile, exclusiv hidro Scenariul de Referință [MW]

Tip SRE	2021	2022	**2025**	2026	**2030**	2031
eolian	2965	3400	**4334**	4500	**5255**	5300
solar	1308	1500	**3393**	3500	**5054**	5100
biomasă	124	125	**126**	128	**137**	140

*Notă: *Sursa datelor: PNIESC (ținte asumate pentru **2025, 2030**), Transelectrica (realizări – 2021, estimare – 2022, interpolare/extrapolare - 2026 și 2031).*

De asemenea, conform informațiilor transmise de *Hidroelectrica*, s-a prevăzut finalizarea până în anul 2028 a unor centrale hidroelectrice aflate în diferite stadii de execuție, totalizând 472 MW. Astfel, în perioada 2022-2031, sursele regenerabile vor înregistra o creștere totală de capacitate de 6615 MW (din care 6127 MW eolian + solar), capacitatea totală SRE instalată în SEN urmând să depășească 17 GW (inclusiv hidro).

În privința centralelor termoelectrice, datele colectate de la principalii producători de energie electrică și termică în cogenerare la sfârșitul anului 2021 au pus la dispoziția *Transelectrica* intențiile acestora de retragere definitivă din exploatare sau de retehnologizare a unor grupuri existente, ca urmare a depășirii duratei de viață normate și/sau a neconformării la cerințele de mediu ale Uniunii Europene (*Directiva 2010/75/UE*), asociate, în unele cazuri, cu înlocuirea acestora cu grupuri noi, mai performante, în principal pe gaze.

Suplimentar față de *Scenariul de Referință de evoluție a capacităților*, s-a analizat și un *Scenariu alternativ, („verde”),* ce corespunde *Scenariului Favorabil de evoluție a consumului*, caracterizat prin condiții economice şi financiare favorabile implementării politicilor energetice promovate la nivelul UE. În acest scenariu, la nivelul anului 2029 se consideră pus în funcțiune grupul 3 nuclear la Cernavodă și o capacitate de stocare de 1000 MW (centrala hidroelectrica cu acumulare prin pompaj Tarnița), capacitatea totală din surse regenerabile (exclusiv hidro), ajungând la 7100 MW.

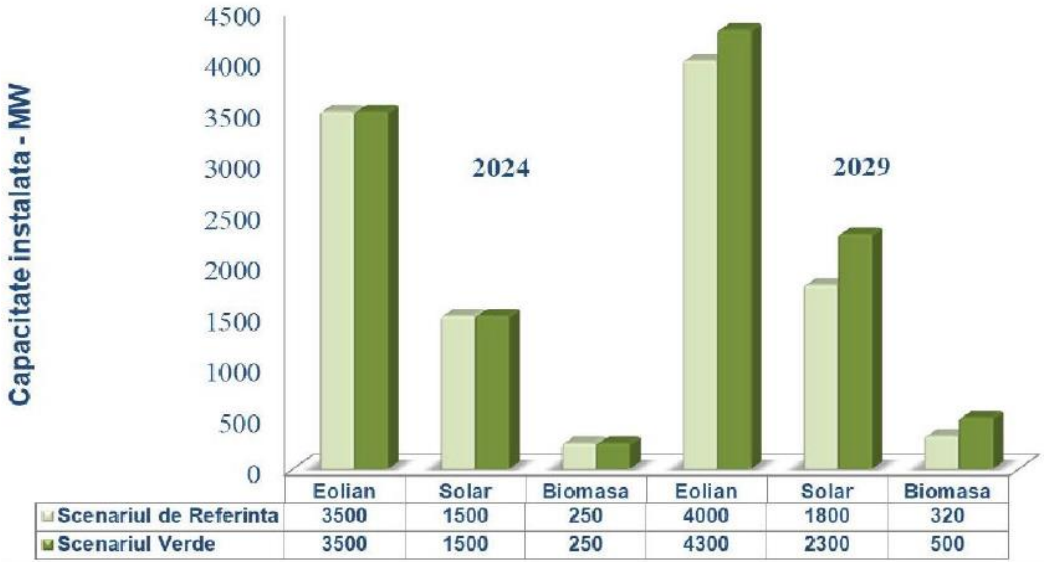

	Eolian	Solar	Biomasa	Eolian	Solar	Biomasa
Scenariul de Referinta	3500	1500	250	4000	1800	320
Scenariul Verde	3500	1500	250	4300	2300	500

Fig. 6.38. Evoluția capacităților de producere din surse regenerabile (exclusiv hidro) [263]

Pentru orizontul de timp 2029, s-au avut in vedere următoarele capacitați din surse regenerabile conform scenariilor *National Trends, Distributed Energy* și *Global Ambition*.

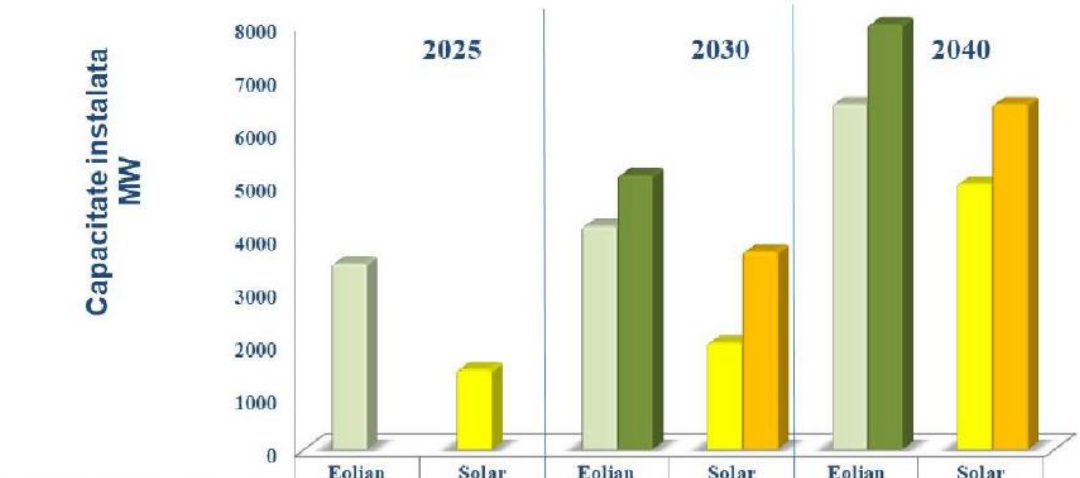

	Eolian	Solar	Eolian	Solar	Eolian	Solar
Scenariul National Trends	3500	1500	4200	2000	6500	5000
Scenariul Distributed Energy			5160	3720	8000	6500

Fig. 6.39. Evoluția capacității din surse regenerabile intermitente în scenariile ENTSO-E

La nivelul sectorului 5 se află în curs o propunere de implementare a unor măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice și stimularea utilizării energiei regenerabile prin montarea a unor centrale fotovoltaice la un număr de 40 de unități de învățământ de pe raza Sectorului 5.

[263] *Sursa: Raport privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciile de transport, de sistem și de distribuție a energiei electrice și starea tehnică a rețelelor electrice de transport și de distribuție, anul 2020*

Investiția urmează a se realiza conform *Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020*, Axa Prioritoră 11: *Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice și stimularea ulilizării energiei regenerabile*, Obiectivul Specific 11.2: *Utilizarea energiei din surse regenerabile la nivelul autorităților publice locale.*

Principalul rezultat urmărit este: *Creșterea nivelului de independență energetică a autorității publice locale prin obținerea de energie din surse regenerabile (energie solară), pentru consumul propriu al acestora.* Acest rezultat va contribui și la:

- *creșterea ponderii energiei regenerabile în totalul consumului de energie primară, ca rezultat al investițiilor de creștere a puterii instalate de producere a energiei electrice din surse regenerabile mai puțin exploatate;*
- *reducerea emisiilor de carbon în atmosferă prin înlocuirea unei părți din cantitatea de combustibili fosili consumați în fiecare an (cărbune, gaz natural).*

Tab. 6.16. Consumul de energie estimat a fi produs din surse regenerabile [264]

Locația echipamentului/instalației de utilizare	Putere instalata / kW	Sursa regenerabilă de energie	Tip de energie produsă	Cantitatea anuală estimată de energie produsă	
			electrică/termică	MWh	Tep
Scoala gimnaziala nr.136	77	solară	electrică	90,41	7,766219
Scoala gimnaziala nr.143	74,8	solară	electrică	82,83	7,115097
Gradinita nr.242	121,6	solară	electrică	145	12,4555
Gradinita nr.268	108,9	solară	electrică	132,1	11,34739
Colegiul Tehnologic Dimitrie Gusti	190,9	solară	electrică	223,8	19,22442
Scoala gimnaziala nr.128	55	solară	electrică	38,51	3,308009
Gradinita nr.178	55	solară	electrică	63,22	5,430598
Scoala gimnaziala Mircea Santimbreanu	88	solară	electrică	94,87	8,149333
Scoala gimnaziala nr.126	77	solară	electrică	92,66	7,959494
Scoala gimnaziala nr.127	123,8	solară	electrică	143,2	12,30088
Scoala gimnaziala nr.134	159,5	solară	electrică	171,8	14,75762
Scoala gimnaziala Principesa Margareta	160,6	solară	electrică	161,1	13,83849
Colegiul tehnic energetic	209	solară	electrică	246,8	21,20012
Liceul teoretic Ion Barbu	149,6	solară	electrică	161,7	13,89003
Scoala gimnaziala nr.2	119,4	solară	electrică	137,8	11,83702
Scoala gimnaziala nr.103	96,8	solară	electrică	114,9	9,86991
Scoala gimnaziala nr.115	7,7	solară	electrică	7,495	0,6438205
Scoala gimnaziala nr.188	150,7	solară	electrică	164,8	14,15632
Gradinita nr.169 "Paradisul Verde"	74,8	solară	electrică	89,86	7,718974
Gradinita nr.205	24,2	solară	electrică	26,12	2,243708
Liceul teoretic Dimitrie Bolintineanu	56,7	solară	electrică	61,34	5,269106
Liceul Economic Viilor	55,6	solară	electrică	60,93	5,233887
Scoala gimnaziala nr. 125	77	solară	electrică	88,75	7,623625
Scoala gimnaziala nr. 131	102,9	solară	electrică	124	10,6516
Colegiul tehnic de industrie alimentara D. Motoc	133,7	solară	electrică	136,9	11,75971
Liceul teoretic S. Odobleja	230,5	solară	electrică	260,6	22,38554
Gradinita nr.34	84,2	solară	electrică	102	8,7618
Gradinita nr.53	46,8	solară	electrică	56,05	4,814695
Gradinita nr.185	121	solară	electrică	145,7	12,51563
Gradinita nr.168	43,5	solară	electrică	42,46	3,647314

[264] *Sursa: Programul de îmbunătățire a eficienței energetice la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București*

Scoala gimnaziala George Calinescu	144,7	solară	electrică	157	13,4863
Scoala gimnaziala nr.144	46,8	solară	electrică	47,66	4,093994
Scoala gimnaziala nr.150	24,2	solară	electrică	27	2,3193
Scoala gimnaziala nr.280	104	solară	electrică	122,1	10,48839
Scoala gimnaziala Petrache Poenaru	134,8	solară	electrică	163,1	14,01029
Scoala gimnaziala speciala nr.9	82	solară	electrică	93,38	8,021342
Scoala gimnaziala nr.124	175,5	solară	electrică	208,8	17,93592
Scoala gimnaziala nr 132 "Grigore Tocilescu"	14,9	solară	electrică	15,25	1,309975
Scoala gimnaziala nr.130 "Luceafarul"	77	solară	electrică	90,91	7,809169
Soala gimnaziala nr.141	259,6	solară	electrică	289,5	24,86805
TOTAL	4139,7			4682,405	402,21859

Potențialul național și local de surse regenerabile

Conform *Planului Național de Alocare a Energiilor Regenerabile (PNAER)*, tipul de resurse și potentialul energetic al surselor regenerabile de energie din România sunt prezentate sintetic în tabelul de mai jos.

Potențialul utilizabil al acestor surse este mult mai mic, datorită limitărilor tehnologice, eficienței economice și restricțiilor de mediu.

Tab. 6.17. Potențialul energetic al surselor regenerabile de energie din România [265]

Sursa de energie regenerabila	Potentialul energetic anual	Echivalent economic energie (mii tep)	Aplicatie
Energie solara:			
- termica	60 PJ	1.433,0	Energie termica
- fotovoltaica	**1,2 TWh**	**103,2**	Energie electrica
Energie eoliana	23 TWh	1.978,0	Energie electrica
Energie hidro, din care:	40 TWh	3440,0	Energie electrica
sub 10 MW	6 TWh	516,0	Energie electrica
Biomasa	318 PJ	7.597,0	Energie termica
Energie geotermala	7 PJ	167,0	Energie termica

Pentru a îndeplini ținta stabilită prin *Directiva 20091281CE* pentru anul 2022, România va trebui să valorifice 50% din valoarea acestui potențial, ceea ce va implica un efort investițional consistent.

[265] *Sursa: Programul de îmbunătățire a eficienței energetice la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București*

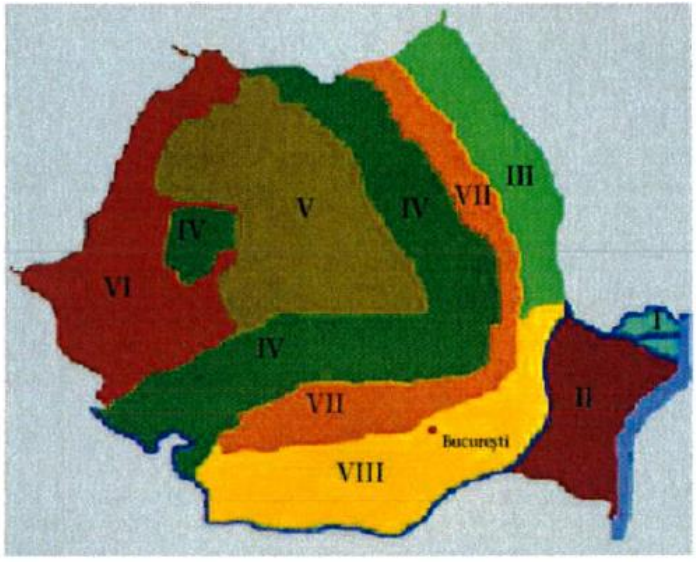

Legenda:

I. Delta Dundrii (energie solara);
II. Dobrogea (energie solara si eoliana);
III. Moldova (campie si podis - microhidro, energie eoliana si biomasa);
IV. Muntii Carpati: IVl Carpatii de Est; IV2 Carpatii de Sud; IV3 - Carpatii de Vest (biomasa, microhidro);
V. Podisul Transilvaniei (microhidro);
VI. Campia de Vest (energie geotermala);
VII. Subcarpatii: VIII - Subcarpatii Getici; VII2 - Subcarpatii de Curbura - VII3 – Subcarpatii Moldovei (biomasa, microhidro);
VIII. Campia de Sud (biomasa, energie geotermala si solara).

Fig. 6.40. Harta surselor regenerabile de energie disponibile pe regiuni

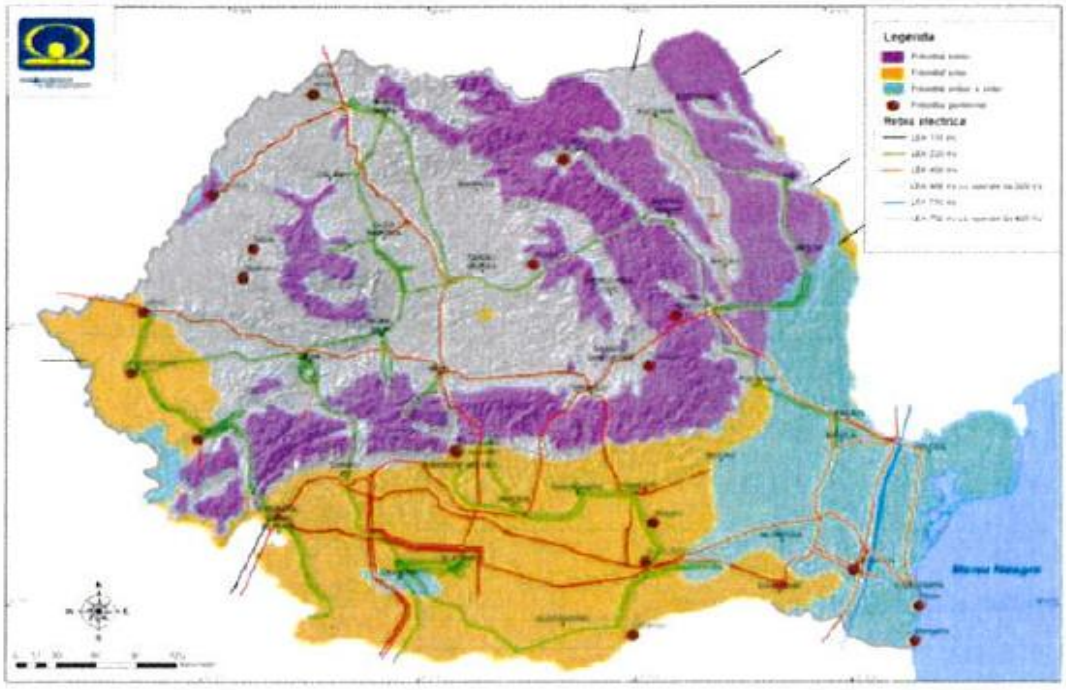

Fig. 6.41. Potentialul de resurse energetice regenerabile (Sursa GYS Laboratory)

Dupa cum se poate observa din figurile de mai sus, deși Romania și implicit și municipiu București dispune de o gamă diversificată, dar redusă cantitativ, de resurse de energie primară, dispune de un **potențial valorificabil de resurse de energie regenerabilă important**.

6.3.3. GESTIUNEA DEȘEURILOR ȘI ECONOMIA CIRCULARĂ

6.3.3.1. SISTEMUL DE MANAGEMENT INTEGRAT AL DEȘEURILOR

Directivele europene în domeniul deșeurilor stabilesc ținte, obiective și termene ferme în materie de reducere a depozitării deșeurilor și de creștere a gradului de reciclare și de reutilizare a acestora.

OUG 92/2021 privind regimul deșeurilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 17/2023 transpune în legislația națională prevederile *Directivei cadru* și stabilește măsuri privind reciclarea și valorificarea deșeurilor reciclabile din deșeurile municipale și a deșeurilor provenite din construcții și demolări, astfel încât să fie atinse următoarele:

- ✓ *un nivel de pregătire pentru reutilizare și reciclare de minimum 50% din masa totală a cantităților de deșeuri, cum ar fi hârtie, metal, plastic și sticlă provenind din deșeurile menajere (și, după caz, provenind din alte surse, în măsura în care aceste fluxuri de deșeuri sunt similare deșeurilor care provin din deșeurile menajere), până la finele anului 2020;*
- ✓ *un nivel de pregătire pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere rambleiere care utilizează deșeuri pentru a înlocui alte materiale, de minimum 70% din masa cantităților de deșeuri nepericuloase provenite din activități de construcție și demolări, până la finele anului 2020.*

La nivel național au fost elaborate documente de planificare strategică în domeniul gestionării deșeurilor. Pe baza *Strategiei Naționale privind Gestionarea Deșeurilor (SNGD) 2014-2020 (aprobată prin HG nr. 870/2013)* a fost aprobat în decembrie 2017 *Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) revizuit pentru perioada de planificare 2018 – 2025*, ce cuprinde și primul *Plan Național de Prevenire a Generării Deșeurilor*. Conform *Legii nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor*, pe lângă planul la nivel național, se elaborează planuri de gestionare a deșeurilor la nivel județean și la nivelul municipiului București. La acestea se adaugă și *Master Planul pentru managementul integrat al deșeurilor în perioada 2017-2046*, aprobat de *Consiliul General al Municipiului București* în luna august 2019.

În planificarea unui management eficient al deșeurilor municipale, se pornește de la faptul că tendințele actuale la nivel european sunt reprezentate de principiile economiei

circulare - minimizarea generării deșeurilor și reutilizarea și reciclarea unei ponderi cât mai mari din deșeurile generate.

Managementul deşeurilor cuprinde toate activităţile de colectare, transport, tratare, valorificare şi eliminare a deşeurilor, inclusiv monitorizarea acestor operaţii. Responsabilitatea pentru activităţile de gestionare a deşeurilor revine generatorilor acestora în conformitate cu principiul *„poluatorul plăteşte"* sau după caz, producătorilor, în conformitate cu principiul *„responsabilitatea producătorului"*. Gestionarea acestora este o problemă acută la nivelul României, din punct de vedere al protecţiei mediului, mai ales în contextul cererii crescânde pentru toate produsele alimentare şi nealimentare.

Pentru a estima eficienţa utilizării resurselor naturale în România, precum şi presiunea asupra mediului cauzată de utilizarea resurselor naturale, este importantă urmărirea fluxurilor materiale, în special a consumului intern de materiale, eficienţei materiale şi productivităţii materiale. Consumul intern de materiale are implicaţii asupra mediului datorită emisiilor de noxe şi subproduselor derivate din activitatea economică (emisii de CO_2, SO_2 şi alte noxe, deversări de substanţe poluante, deşeuri, etc.).

Salubrizarea se numără printre activitățile de utilitate și interes public general desfășurată la nivelul unei localități sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea Autorității Administrației Publice Locale, în scopul satisfacerii cerințelor comunităților locale.

Serviciul de salubrizare așa cum se specifică prin *Legea 101/2006 a serviciului de salubrizare a localităților*, modificată de *Legea 99/2014, art. 4, alin 2, se realizează prin intermediul unei infrastructuri tehnico-edilitare specifice care, împreună cu mijloacele de colectare și transport al deșeurilor, formează sistemul public de salubrizare a localităților, denumit și sistem de salubrizare.*

***Serviciul de salubrizare* a localităților reprezintă un ansamblu tehnologic și funcțional**, care cuprinde construcții, instalații și echipamente specifice destinate prestării serviciului de salubrizare:

- *puncte de colectare separată a deșeurilor;*
- *stații de producere a compostului;*
- *stații de transfer;*
- *stații de sortare;*
- *baze de garare și întreținere a autovehiculelor specifice serviciului de salubrizare;*
- *depozite de deșeuri;*
- *incineratoare:*
- *stații de tratare mecano-biologice.*

Potrivit legii, organizarea activităților de colectare, transport și eliminare a deșeurilor municipale este una dintre obligațiile administrațiilor publice locale, care, prin mijloace proprii

sau prin concesionarea serviciului de salubrizare, trebuie să asigure colectarea separată, transportul, tratarea, valorificarea și eliminarea finală a deșeurilor municipale, și care, în acest sens, au obligația asigurării condițiilor necesare pentru încurajarea valorificării deșeurilor, pentru reutilizarea și reciclarea acestora în deplin acord cu ierarhia deșeurilor. Tot autorităților administrației publice locale le revine și sarcina de a asigura cadrul instituțional și material pentru colectarea separată a biodeșeurilor, astfel încât cantitățile de deșeuri biodegradabile municipale depozitate să se reducă la 35% din cantitatea totală.

În categoria deşeurilor biodegradabile din deşeurile locale sunt cuprinse:

- *componenta biodegradabilă din deşeurile stradale;*
- *nămol orășenesc de la epurarea apelor uzate menajere;*
- *deşeuri biodegradabile din piețe agro-alimentare;*
- *deşeuri biodegradabile rezultate din gospodării;*
- *deşeuri biodegradabile din unități de alimentație publică;*
- *deşeuri vegetale din parcuri;*
- *deşeuri vegetale din grădini ale populației, sere, solarii, etc.*

Cu toate că reprezintă un procent destul de mic din totalul deşeurilor menajere generate, deşeurile menajere periculoase prezintă probleme serioase pentru municipalități, inclusiv pentru administratorii localităților, angajați și locuitori. Cele mai multe ajung la gropile de gunoi sau în sistemul de canalizare.

Deșeurile voluminoase sunt colectate, transportate și tratate pentru a permite reciclarea și reutilizarea diferitelor componente, cu eliminarea la groapa de gunoi a fracțiunilor reziduale ale deșeurilor voluminoase.

Managementul integrat al deșeurilor continuă să fie una dintre problemele de mediu prioritare ale Regiunii București-Ilfov. În prezent, serviciile de salubrizare sunt privatizate. Colectarea și gestionarea tuturor deșeurilor sunt responsabilitatea tuturor administrațiilor publice locale de a efectua acest lucru în numele lor de către operatori specializați. Conform datelor prezentate de către *Agenția Națională pentru Protecția Mediului* [266], din cantitatea totală de deşeuri municipale colectată de operatorii de salubritate, aprox. 70% este reprezentată de deşeurile menajere şi asimilabile.

În București, gradul de conectare la serviciul de salubritate, se situează la procentul maxim de 100% (începând cu anul 2014). Gradul de conectare al populației (rural + urban) din **județul Ilfov** la serviciul de salubritate a crescut treptat de la an la an, astfel că în anul 2017 acesta se situează la cca. **97,7%**.

La nivelul Municipiului București există numai stații de sortare a deșeurilor menajere și asimilabile și o instalație compost deșeuri biodegradabile la *S.C. IRIDEX GRUP S.R.L.*

[266] *Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu al Municipiului București - revizuit în anul 2021*

Deșeurile menajere colectate de pe raza Bucureștiului și a județului Ilfov **sunt depozitate în trei locații**:

- *Depozitul IRIDEX*, București, Sector 1, Drumul Rudeni-Chitila nr.10. Depozitul este format din 5 celule care ocupă aproximativ 16,5 ha dintr-o suprafață totală de 27 ha. În octombrie 2021, gradul de utilizare/umplere al depozitului era de 93,26%; Din august 2021 depozitează doar deșeurile proprii rezultate din stația de sortare;
- *Depozitul VIDRA-ECOSUD*, județul Ilfov – se depune întreaga cantitate de deșeuri colectată din București;
- *Depozitul GLINA-ECOREC*, județul Ilfov - are activitatea suspendată din februarie 2019.

În paralel cu depozitarea directă, o parte din deşeuri este supusă operațiilor de sortare și balotare, reducând considerabil cantitatea de deşeuri depozitată pe depozitul ecologic. De asemenea, deșeurile rezultate în urma sortării sunt procesate în stația și trimise spre valorificare, inclusiv în instalațiile de coincinerare din țară, fără a mai ajunge pe depozite. Spre exemplu, la *Stația S.C. URBAN S.A.* din Sector 6, o parte din deşeurile sortate (cele ce nu pot fi valorificate) sunt procesate sub forma de floof și trimise spre valorificare prin coincinerare la fabricile de ciment din țară.

Conform datelor din *Master Planul pentru sistemul de management integrat al deșeurilor din Municipiul București*, tratarea deșeurilor municipale din București se face, pe lângă cele 3 depozite de deșeuri, în alte 7 stații de sortare pentru deșeuri colectate în amestec și deșeuri reciclabile colectate separat, cu o capacitate totală de circa 871.000 tone / an (8 stații cu cea de la depozitul Vidra).

Conform *Regulamentului de organizare și funcționare a serviciilor publice de salubrizare în Municipiul București*, programele de salubrizare menajeră, stradală și serviciul de iarnă sunt aprobate de către *Primăriile de sector* și avizate de către *Primăria Municipiului București*, următoarele **activități** fiind **asigurate prin serviciul public de salubrizare**:

- ✓ **Activitatea de salubrizare stradală**: întreținerea curățeniei pe căile publice de circulație, precum și colectarea, transportul, sortarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor stradale;
- ✓ **Activitatea de iarnă**: curățarea și transportul zăpezii de pe căile publice și menținerea în funcțiune a carosabilului și trotuarului prin combaterea poleiului și a înghețului. Programele de deszăpezire și combatere polei (întocmite de către operatorii de salubrizare) sunt aprobate de Primăriile de sector, fiind apoi transmise Primăriei Municipiului București;
- ✓ **Activitatea de salubrizare menajeră**: colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale și al deșeurilor similare (inclusiv deșeuri provenite din locuințe, generate de activități de reamenajare și reabilitare interioară și/sau exterioară a acestora). Primăriile sectoarelor 1-6 vor întocmi bănci de date privind gestionarea tuturor deșeurilor pe componente produse în sectorul respectiv (pe baza informațiilor

primite de la operatorii serviciilor de salubritate), aceste date fiind apoi raportate *Direcției Utilități Publice – PMB* la începutul fiecărei luni;

- ✓ **Managementul integrat al deșeurilor**: operarea sau administrarea stațiilor de transfer pentru deșeurile municipale și similare, sortarea în unități de sortare, organizarea tratării mecano-biologice, administrarea depozitelor de deșeuri și/sau instalațiilor de eliminare, precum și organizarea prelucrării, neutralizării și valorificării materiale și energetice a deșeurilor.

Pe baza *Regulamentului cadru adoptat la nivelul PMB*, **fiecare Primărie de Sector și-a adoptat propriul *Regulament privind organizarea și funcționarea serviciului public de salubritate*.**

6.3.3.2. DEȘEURI MUNICIPALE

Pentru îndeplinirea obiectivului general, prevăzut în legea cadru privind deșeurile, respectiv ruperea legăturii între creșterea economică și impactul asupra mediului asociat gestionării deșeurilor, în *Planul Național de Gestionare a Deșeurilor* s-a stabilit ca obiectiv strategic în ceea ce privește deșeurile municipale: *"Reducerea cantității de deșeuri menajere și similare generate pe locuitor în anul 2025 cu cel puțin 10% raportat la anul 2019, respectiv reducerea indicelui de generare a deșeurilor menajere și similare de la 251 kg/locuitor/an în 2019 la 225 kg/locuitor/an în 2025"*.

De asemenea, conform prevederilor *Directivei 199/31/CE privind depozitele de deșeuri*, așa cum a fost modificată în urma aprobării *Pachetului Economiei Circulare*, statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că, *"până în anul 2035, totalul deșeurilor municipale eliminate prin depozitare este redus la 10% sau mai puțin din totalul deșeurilor municipale generate (în greutate)"*.

Conform prevederilor *Directivei*, la calculul cantității de deșeuri depozitate se iau în considerare următoarele categorii de deșeuri:

- ✓ *deșeurile rezultate din operațiuni de tratare înainte de reciclare sau alte forme de valorificare a deșeurilor municipale, cum ar fi sortarea sau tratarea mecano-biologică, care sunt apoi eliminate în depozite de deșeuri;*
- ✓ *deșeurile municipale care fac obiectul operațiunilor de eliminare prin incinerare și deșeurile produse în cadrul operațiunilor de stabilizare a fracției biodegradabile a deșeurilor municipale pentru a fi ulterior eliminate în depozite de deșeuri.*

În Municipiul Bucureşti, la nivelul anului 2021, **activitatea de colectare şi transport a deşeurilor menajere şi stradale (DMS) se realizează de către următoarele societăți şi administrații ale domeniului public din cele şase sectoare:**

- ***SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A.*** (transfer de la *S.C. SALUBRIZARE FAPTE 5 S.A.*, preluată de la *Amenajare Edilitară şi Salubrizare Sector 5*);
- *SUPERCOM S.A.*
- *S.C. TOTUL VERDE. S.A.* (fosta *AMENAJAREA DOMENIULUI PUBLIC 4 A.D.P. 4*);
- *DERMAT CONS S.R.L.;*
- *DIRECȚIA GENERALĂ DE SALUBRITATE SECTOR 3;*
- *SERVICII SALUBRITATE BUCURESTI S.A.;*
- *S.C. DMV PROSAL CONSULTING S.R.L.;*
- *S.C. URBAN S.A.;*
- *SAL PREST&CLEANING S.R.L.;*
- *S.C. URBAN COMPREST RECYCLING S.R.L.;*
- *GRUP SALUBRIZARE URBANĂ;*
- *S.C. COMPANIA ROMPREST SERVICE S.A.;*
- *RER Ecologic Service Bucureşti REBU S.A.;*
- *S.C. ROSAL GRUP S.A.;*
- *S.C. BRAI CATA S.R.L.;*
- *S.C. GEVA CONSTRUCT AMBIENT S.R.L.*

COMPANIA SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A.[267] **este unicul operator de servicii de salubrizare din aria administrativă a Sectorului 5,** ce deține drept de colectare a deșeurilor conform *Licenței emise de către Autoritatea Națională nr. 5010 din 01.07.2020* și a *Contractului de delegare a gestiunii nr. 1307/01.04.2020* eliberat de *Autoritatea Locală*.

Viziune S.C. SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A.

Promovarea unui comportament de tip ecologic modern in rândul cetățenilor;

Colectarea separată a deșeurilor, un comportament responsabil liber consimțit în contextul unei societăți moderne în care mediul joacă un rol primordial;

Intr-o societate în continuă dezvoltare, echipa noastră caută să furnizeze cele mai noi și competente soluții și servicii, astfel încât să satisfacem nevoile cetățenilor noștri.

Misiunea S.C. SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A.

[267] *Sursa: Date și informații furnizate de Operatorul S.C. SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A., inclusiv de pe pagina oficială de webb https://salubrizare5.ro*

Să respecte prevederile legale și de reglementare și cerințele de calitate, mediu, sănătate și securitate în muncă conform standardelor de referință;
Stabilirea unor politici, programe și practici pentru conducerea proceselor și activităților pe care le desfășoară, într-o manieră de respect față de calitate, mediu, sănătate și securitate în muncă;
Garantează asigurarea resurselor necesare pentru îndeplinirea obiectivelor generale stabilite în declarații de politici în domeniul calității, mediului, sănătății și securității în muncă.

În conformitate cu recomandările *EUROSTAT* (*Ghidul privind colectarea datelor referitoare la deşeurile municipale*), deşeurile municipale reprezintă deşeuri menajere şi asimilabile, generate din gospodării, instituții, unități comerciale şi de la operatori economici.

Sunt incluse:

⇒ *Deşeurile voluminoase (inclusiv DEEE provenite de la populație);*
⇒ *Deşeurile din parcuri, grădini şi de la curățenia străzilor, inclusiv conținutul coşurilor de gunoi stradale.*

După modul de colectare, deşeurile municipale sunt:

⇒ *Colectate de sau în numele municipalităților;*
⇒ *Colectate direct de operatori economici privați – valabil pentru DEEE şi alte tipuri de deşeuri reciclabile;*
⇒ *Generate şi necolectate printr-un operator de salubritate, ci gestionate direct de generator.*

Sunt excluse:

⇒ *Nămolurile de la epurarea apelor uzate orăşeneşti.*
⇒ *Deşeurile din construcții şi demolări.*

Colectarea deşeurilor menajere (fracția umedă, recipienți cu capac negru) este organizată astfel:

- ***de la persoane fizice (utiliztorii casnici)*** - se colectează o dată pe săptămână;
- ***de la agenți economici şi instituții publice*** - se colectează minim o dată pe săptămână şi maxim de şase ori pe săptămână, conform frecvenței stabilită în contract;
- ***de la Asociații de proprietari*** - se colectează de patru ori pe săptămână, în zilele de luni, miercuri, vineri şi sâmbătă.

Situația managementul deşeurilor în Sectorul 5 București pentru anul 2022: [268]

[268] *Sursa: Date și informații puse la dispoziție de Operatorul S.C. SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A.*

- *Salubrizare Sector 5 S.A. a implementat până în prezent* ***1.242 eurocontainere de 1,1 mc*** *și* ***module de precolectare selectivă*** *în număr de* ***31 baterii a câte 3 unități*** *în școli/ licee, grădinițe, puncte comerciale, instituții publice, intersecții;*
- ***21.490 buc. Europubele de 240 litri;***
- ***3000 buc. coșuri stradale;***
- ***Agenții economici dețin*** *prin comodat:* ***1.260 pubele galbene de 240 litri, containere de 1.100 litri albastre – 95 buc, containere 1100 litri galbene - 357 buc, prescontainer 22mc- 1 buc.*** *pt reciclarea si valorificarea deșeurilor ;*
- *Pentru* ***colectarea și transportul deșeurilor municipale și stradale, Serviciul Public de Salubrizare al Sectorului 5 dispune de un parc auto*** *format din: 60 autovehicule pentru gunoi; 42 de autovehicule pentru gunoi autocamioane și compactoare; 21 de autostropitoare (cu sau fără mătură); 10 automăturătoare colectoare și 44 autovehicule pentru dezăpezire.*

În cursul anului 2022, **în Sectorul 5 au fost colectate 110.206,07 tone deșeuri municipale**, din care:

- *47.309,68 tone deșeuri menajere și asimilabile în amestec de la populatie și 18.185,82 tone de la unități economice;*
- *206,705 tone deșeuri biodegradabile colectate separat de le populație;*
- *38.908,65 tone deșeuri din servicii stradale;*
- *4.188,66 tone deșeuri colectate selectiv;*
- *2.335,52 tone deșeuri din construcții și demolări.*

Din cantitatea colectată în amestec de la populație și unitati economice și din servicii:

- *65.495,5 tone deșeuri au fost preluate în stația de sortare;*
- *44.710,57 tone deșeuri au fost transportate direct la depozitul zonal;*
- *4.188,66 tone deșeuri colectate selectiv au fost preluate de stația de sortare.*

Categorii de deșeuri:

- *Eliminate prin depozitare - 110.206,07 tone;*
- *Încredințate spre reciclare - 105.632,68 tone;*
- *Încredințate spre valorificare - 4.393,41 tone.*

Structura pe **tipuri de deșeuri menajere colectate în Sectorul 5 –** anul 2022 - cantități:

- *Hârtie și carton - 174,1 tone*
- *Sticlă - 181,06 tone*
- *Metale - 10,41 tone*
- *Materiale plastice - 593,22 tone*
- *Inerte - 21.050,01 tone*
- *Menajer rezidual - 7.309,68 tone.*

De asemenea, *Ghidul EUROSTAT* recomandă ca fluxurile de deșeuri reciclabile (hârtie, plastic, metal etc.) care rezultă din instalațiile de sortare și care sunt ulterior trimise către instalații de reciclare să fie luate în calcul ca fiind reciclate.

Cantitatea de deșeuri colectate separat din cantitatea totală generată în anul 2022 este de 4.188,66 tone, dintr-un total de 110.206,07 tone/2022, reprezentând un procent de 4%. Prin contractul de prestari servicii încheiat cu Operatorul *Eco Sud S.A.* acesta este responsabil cu sortarea și reciclarea propriu-zisă a deșeurilor.

***Salubrizare Sector 5 S.A.* încurajează colectarea selectivă a deșeurilor și asigură recipiente pentru precolectare** (eurocontainere, europubele, sau saci). Colectarea deșeurilor reciclabile de la gospodăriile inviduale se efectuează cu frecvență de o colectare la interval de două săptămâni. Colectarea deșeurilor reciclabile de la asociațiile de locatari/proprietari și agenți economici se efectuază conform contractului.

Beneficiile colectării selective:

- ✓ *Economisim materie primă și energie;*
- ✓ *Reducem poluarea aerului și a apei;*
- ✓ *Îmbunătățim condițiile de igienă urbană;*
- ✓ *Reducem costul de producție al ambalajelor;*
- ✓ *Reducem cantitățile de deșeuri ce ajung la depozit;*
- ✓ *Se diminuează semnificativ costurile și protejăm natura;*
- ✓ *Se evită amenzile aplicabile pentru nerespectarea reglementărilor în vigoare;*
- ✓ *Ajutați la conservarea resurselor naturale ale pământului;*
- ✓ *Se recuperează materialele reciclabile care ulterior se transformă în materie primă;*
- ✓ *Se reduce poluarea poluanți din aer, apă și sol, precum și a mediului înconjurător;*
- ✓ *Se reduce consumul de energie și se conservă resursele naturale;*
- ✓ *Ajută la menținerea unui mediu mai curat.*

Gestionarea corespunzătoare a deșeurilor este o obligație legală majoră pe care marea majoritate a societăților comerciale nu o cunosc.

Începând cu 28 iunie 2016 au intrat în vigoare OUG nr.38 și OUG nr.39 care modifică legislația care reglementează gestionarea deșeurilor, în contextul în care Romnia riscă penalități substanțiale datorită nerespectării targetului stabilit de către Uniunea Europeană. Aceste noi modificări legislative privind colectarea și gestionaea deșeurilor afectează orice

angajator, iar legea Nr.211/ 2011 stabilește obligațiile legale pentru orice producător sau deținător de deșeuri.

Fiecare instituție publică sau operator economic are îndatorirea de a desemna un responsabilul din cadrul societății care să fie însărcinat cu managementului deșeurilor. Acesta are obligația de a întocmi mai multe tipuri de raportări care țin de protecția mediului, în funcție de specificul activității prestate: *Registrul de Evidență a Gestiunii Deșeurilor; Raportări către Agenția pentru Protecția Mediului* pentru: deșeuri, ambalaje, substante toxice și periculoase, poluanți în aer, apa și sol.

Principalele probleme ale sistemului actual de gestionare a deșeurilor municipale cu impact asupra factorilor de mediu sunt:

- *Implementarea scăzută a colectării separate a deșeurilor reciclabile și biodegradabile conduce implicit la depozitarea preponderentă a deșeurilor, ceea ce reprezintă principala sursă de emisii de gaze cu efect de seră;*
- *Gestionarea deficitară a deșeurilor periculoase menajere și colectarea în amestec și depozitarea deșeurilor periculoase în depoziturile de deșeuri municipale generează un impact semnificativ asupra factorilor de mediu, sol și apă, prin scurgerea și infiltrarea substanțelor periculoase;*
- *Gestionarea necorespunzătoare a uleiurilor uzate reprezintă o sursă importantă de poluare cu impact asupra solului, apelor și sănătății populației, ca urmare a caracterului nociv al acestora;*
- *Cantitățile de deșeuri reciclabile colectate separat de la populație prin serviciul de salubritate sunt reduse;*
- *Cantitățile nevalorificate și eliminate prin depozitare au impact în principal asupra aerului și solului.*

Problemele de mediu generate de nerezolvarea într-un termen rezonabil a aspectelor vulnerabile din domeniul gestionării deșeurilor sunt următoarele:

- ✓ *poluarea aerului cu mirosuri neplăcute şi cu suspensii antrenate de vânt (în zona depozitelor neconforme);*
- ✓ *poluarea cu nitraţi, nitriţi, substanţe organice şi alte elemente poluante a apelor subterane;*
- ✓ *poluarea cu substanţe organice şi suspensii a apelor de suprafaţă;*
- ✓ *consumarea unor cantităţi mari de resurse naturale neregenerabile;*
- ✓ *influenţarea negativă a calităţii solului şi subsolului de pe terenurile ocupate cu deşeuri şi limitrofe depozitelor de deşeuri.*

Astfel, se impune dezvoltarea de măsuri care să încurajeze prevenirea generării de deșeuri și reutilizarea, promovând utilizarea durabilă a resurselor:

- ➢ *intensificarea accesării fondurilor europene pentru proiectele din acest domeniu;*

- *respectarea de către administrația publică locală a legislației din domeniul gestionării deșeurilor (cu accent pe colectarea selectivă);*
- *respectarea de către operatorii economici care desfășoară activități cu impact nesemnificativ a obligațiilor privind colectarea selectivă și valorificarea deșeurilor;*
- *emiterea unui act normativ prin care să se extindă „sistemul – depozit" la mai multe tipuri de produse/mărfuri care după utilizare pot deveni deșeuri astfel încât sumele încasate din aplicarea acestuia să fie utilizate direct de către administrația publică locală pentru organizarea activității de colectare selectivă a deșeurilor;*
- *lansarea unor programe naționale pentru finanțarea/cofinanțarea proiectelor mici, de exemplu cele ce privesc înființarea sistemelor de colectare selectivă a deșeurilor;*
- *cointeresarea populației pentru colectarea selectivă prin aplicarea de către operatorii serviciilor de salubritate a unor tarife diferențiate pentru modul de colectare a deșeurilor (selectiv sau în amestec);*
- *creșterea ratei de reciclare și îmbunătățirea calității materialelor reciclate, lucrând aproape cu sectorul de afaceri și cu unitățile și întreprinderile care valorifică deșeurile;*
- *promovarea valorificării deșeurilor din ambalaje;*
- *acordarea de facilități fiscale operatorilor economici care activează în domeniul colectării/valorificării acelor tipuri de deșeuri mai puțin atractive din punct de vedere al rentabilității economice;*
- *încurajarea producerii de energie din deșeuri pentru deșeurile care nu pot fi reciclate.*

În urma analizării situației existente, cele mai importante **aspecte vulnerabile** care se încadrează **în domeniul managementului deșeurilor municipale** sunt:

- ✓ *nivelul scăzut de educare a populației în ceea ce privește impactul gestionării necorespunzătoare a deșeurilor asupra mediului;*
- ✓ *număr insuficient al punctelor de colectare selectivă a deșeurilor;*
- ✓ *inexistența unei strategii coerente în ceea ce privește gestionarea deșeurilor biodegradabile;*
- ✓ *lipsa din bugetele autorităților administrației publice locale a resurselor financiare pentru înființarea sistemelor de gestionare a deșeurilor și uneori slaba implicare a acestora în înființarea serviciilor de salubrizare;*
- ✓ *apariția unor disfuncționalități în funcționarea lanțului „colectare – valorificare" a deșeurilor, datorate în principal inexistenței unor facilități fiscale pentru operatorii economici care activează în acest domeniu.*

6.3.3.3. ECONOMIA CIRCULARĂ

Tendințele actuale la nivel european sunt reprezentate de principiile economiei circulare, care sunt minimizarea generării deșeurilor și reutilizarea și reciclarea unei ponderi cât mai mari din deșeurile generate.

Într-o economie circulară, valoarea produselor și materialelor este menținută cât mai mult posibil. Utilizarea resurselor este redusă la minimim și, atunci când un produs ajunge la sfârsitul duratei de viață, este folosit din nou pentru a crea valoare suplimentară.

În data de 02.12.2015 **Comisia Europeană a adoptat un Pachet de măsuri pentru a stimula tranziția Europei către economia circulară,** prin care se realizează:

- *finanțare de peste 650 de milioane euro din cadrul programului HOrizont 2020 și 5,5 miliarde euro din fondurile structurale;*
- *acțiuni de reducere a deșeurilor alimentare,*
- *elaborarea unor standarde de calitate pentru materiile prime secundare în vederea creșterii încrederii operatorilor în piața unică;*
- *strategie privind materialele plastice în economia circulară care abordează aspecte precum potențialul de reciclare, bio- degradabilitatea, prezența substanțelor periculoase în materialele plastice;*
- *reducere semnificativă a deșeurilor marine.*

Ținte de perspectivă ale Uniunii Europene în domeniul economiei circulare:

- ✓ *Reciclarea a 65% din ambalaje până în 2025 și a 70% până în 2030;*
- ✓ *Transformarea deșeurilor în resurse și incinerare în loc de depozitare;*
- ✓ *combaterea risipei de alimente, redistribuirea și evitarea aruncării acestora;*
- ✓ *recuperarea resurselor valoroase și gestionarea adecvată a deșeurilor din construcții și demolări;*
- ✓ *utilizarea biomaterialelor - lemnul, culturile sau fibrele - pentru o gamă largă de produse și utilizări energetice;*
- ✓ *schimbarea întrebuințării sau supra-reciclarea - procesul de reciclare prin care deșeurile de produse sunt transformate în materiale sau produse noi de calitate mai bună și cu valoare ecologică mai mare.*

Modalitățile de colectare, tratare şi valorificare a deşeurilor din Municipiul Bucureşti sunt prezentate în varianta finală a *Planului de Gestionare al Deşeurilor din Municipiul Bucureşti 2020-2025* aprobat prin *H.C.G.M.B. nr. 260/01.09.2021*. [269]

Măsuri propuse suplimentar:

- *extinderea sistemului de colectare separată a deşeurilor reciclabile;*
- *implementarea sistemului de colectare separată a biodeşeurilor;*
- *construcția unor instalații moderne complexe de valorificare materială pentru toate categoriile de deșeuri colectate din Municipiul București; instalațiile vor asigura sortarea deșeurilor reciclabile colectate separat, sortarea deșeurilor reziduale;*
- *instalație de digestie anaerobă a biodeșeurilor colectate separat și a fracției organice rezultată din tratarea mecanică;*
- *instalație de compostare în sistem închis a fracției organice rezultată din tratarea mecanică deșeurilor reziduale;*
- *asigurarea capacității de depozitare.*

Alternativa aleasă stabilește **necesarul investițiilor ce trebuie realizate cu scopul de atingere a țintelor și obiectivelor actuale din legislație**:

- *Extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile (deșeuri din hârtie și carton; deșeuri de plastic și metal; deșeuri de sticlă, deseuri textile, deșeuri voluminoase și periculoase menajere din deșeurile menajere și deșeurile similare);*
- *Extinderea colectării separate a biodeșeurilor verzi din parcuri și grădini publice;*
- *Implementarea colectării biodeșeurilor de la populație, de la agenti economici (în special HORECA), precum și colectarea biodeșeurilor din piețe;*
- *Asigurarea capacităților de sortare pentru obținerea de material reciclabil cu randament crescut și obținerea de SRF/RDF valorificabil energetic;*
- *Asigurarea capacităților de reciclare a biodeșeurilor colectate separat prin digestie anaerobă și compostare în sistem închis;*
- *Asigurarea capacităților de tratare a deșeurilor reziduale;*
- *Investiții pentru colectarea/valorificare deșeurilor de construcții și demolări și a altor fluxuri de deșeuri speciale;*
- *Asigurarea capacității necesare de depozitare;*
- *Reutilizarea și valorificarea a cel puțin 95% din masa vehiculelor, pentru toate vehiculele scoase din uz.*

[269] *Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu al Municipiului București - revizuit în anul 2021*

În etapa de elaborare a *Planului de Gestionare al Deşeurilor din Municipiul Bucureşti 2020-2025*, *Primăria Municipiului București* a analizat utilizarea a două amplasamente în zona de N și NV a Muncipiului București pentru construirea viitoarelor instalații, urmând a fi identificat și un teren în zona de SV. Ca urmare, amplasamentele finale ale noilor investiții vor fi stabilite în cadrul *Studiului de Fezabilitate* pe baza unei analize multicriteale care trebuie să ia în considerare minim: infrastructură, aspecte de mediu și sociale, aspecte financiare și în cadrul Studiului de Evaluare a Impactului.

Pentru implementarea *Planului de Gestionare al Deşeurilor din Municipiul Bucureşti în perioada 2020-2025* sunt necesare măsuri și acțiuni care să asigure îndeplinirea obiectivelor și atingerea țintelor stabilite. Aceste măsuri și acțiuni cât și termenul de îndeplinire, responsabilii și sursa de finanțare sunt cuprinse în *Planul de acțiune* care se întocmește pentru: deșeurile municipale, deșeuri de ambalaje, deșeuri de echipamente electrice și electronice, deșeuri din construcții și desființări, deșeuri rezultate din activitățile unităților sanitare și din activități veterinare, deșeurile industriale, deșeuri din agricultură, silvicultură și pescuit.

7. MEDIUL ȘI INFRASTRUCTURA DE MEDIU LA NIVELUL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Amenințarea creată de schimbările climatice necesită o tranziție rapidă a societăților noastre cu emisii excesive de carbon către o economie mai sobră, mai durabilă și mai echitabilă. Schimbările se vor referi la toate domeniile: politic, economic, social, societal, de mediu, de sănătate, climatic etc. și necesită o conducere curajoasă și orientată spre viitor cu o responsabilitate comună a tuturor nivelurilor de guvernanță.

În martie 2020, *Consiliul European* a adoptat, în numele UE și al statelor sale membre, ***Strategia de dezvoltare pe termen lung a UE privind obținerea unui nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră***. Aceasta urmează să fie transmisă *Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC)*, astfel cum prevede *Acordul de la Paris*.

Strategia UE reamintește angajamentul deplin al UE și al statelor sale membre față de *Acordul de la Paris* și față de obiectivele sale pe termen lung. Strategia menționează susținerea exprimată de Consiliul European, astfel cum se reflectă în concluziile reuniunii sale din 12 decembrie 2019, pentru **obiectivul creării, până în 2050, a unei UE neutre din punct de vedere climatic**. UE și statele sale membre au convenit să realizeze și pun în practică o transformare socială și economică ambițioasă; prin aceasta, ele își propun să servească drept inspirație pentru acțiuni climatice la nivel mondial și să arate că tranziția către neutralitatea climatică nu este doar un obiectiv imperios, ci și unul fezabil și de dorit [270].

Un alt document strategic - ***Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*** – face apel la conștientizarea importanței mediului, atât în ceea ce privește mediul natural, cât și la cel antropic. Protejarea naturii este responsabilitatea tuturor datorită impactului biunivoc om – mediu, dar și o oportunitate a cetățenilor de a se uni într-un scop nobil, prin conștientizarea acestei responsabilități. Realizarea unui mediu antropic durabil poate fi atins prin cultivarea unui sentiment de apartenență și de comunitate, care să elimine simțul singurătății cetățeanului, factor de risc în realizarea potențialului personal și, în ultimă instanță, a funcționării comunitare.

[270] *Sursa: https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2020/03/05/climate-change-council-adopts-eu-long-term-strategy-for-submission-to-the-unfccc/*

Un mediu curat este esențial pentru sănătatea umană și bunăstare. Totuși, interacțiunile dintre mediu și sănătatea umană sunt extrem de complexe și dificil de evaluat. Aceasta face ca utilizarea principiului precauției să fie extrem de utilă.

Cele mai cunoscute impacturi asupra sănătății se referă la poluarea aerului înconjurător, la calitatea proastă a apei și la igienă insuficientă. Se cunosc mult mai puține despre impacturile substanțelor chimice periculoase asupra sănătății. Zgomotul reprezintă o problemă emergentă de sănătate și de mediu. Schimbările climatice, diminuarea stratului de ozon, pierderea biodiversității și degradarea solului pot afecta, de asemenea, sănătatea umană.

În Europa, preocupările majore privind sănătatea în legătură cu mediul sunt legate de poluarea aerului în interior și în exterior, calitatea inferioară a apei, igiena precară și produsele chimice periculoase.[271]

Sectorul 5 al Municipiul București poate fi calificat ca prezentând probleme specifice rezultate din activitatea industrială. Există și alte aspecte deranjante precum poluarea produsă de depozitarea deșeurilor în locuri neamenajate sau transportul rutier. Totuși situația în acest domeniu este una rezonabilă, problema principală fiind cea a conservării stării mediului înconjurător.

Prezentarea detaliată a fiecărui factor de mediu pentru Sectorul 5 al Municipiul București este surprinsă în subcapitolele următoare.

7.1. REȚEAUA DE SPAȚII VERZI

Regimul spațiilor verzi este legiferat prin *Legea nr.24/2007* privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, dar și prin prevederi cuprinse în O.U.G. nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată prin *Legea nr. 265/2006*.

Prin implementarea prevederilor legale, autoritățile adminsitrației publice locale asigură cadrul pentru îndeplinirea următoarele **obiective**:

- *protecția și conservarea spațiilor verzi pentru menținerea biodiversității lor;*

[271] *Sursa: Agenția Europeană de Mediu - http://www.eea.europa.eu*

- *menținerea și dezvoltarea funcțiilor de protecție a spațiilor verzi privind apele, solul, schimbările climatice, menținerea peisajelor în scopul ocrotirii sănătății populației, protecției mediului și asigurării calității vieții;*
- *regenerarea, extinderea, ameliorarea compoziției și a calității spațiilor verzi;*
- *elaborarea și aplicarea unui complex de măsuri privind aducerea și menținerea spațiilor verzi în starea corespunzătoare funcțiilor lor;*
- *identificarea zonelor deficitare și realizarea de lucrări pentru extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație;*
- *extinderea suprafețelor ocupate de spații verzi, prin includerea în categoria spațiilor verzi publice a terenurilor cu potențial ecologic sau socio-cultural.*

Pentru realizarea acestor obiective și pentru asigurarea integrității elementelor cadrului natural, conservării, protejării și dezvoltării spațiilor verzi este necesar să fie luate următoarele **măsuri**:

- ✓ *crearea unor strategii locale coerente și a unui program concret pentru asigurarea, din terenul intravilan, a unei suprafețe de spațiu verde de minimum 26 m²/locuitor;*
- ✓ *inventarierea tuturor suprafețelor de spații verzi și realizarea Registrului local al spațiilor verzi la nivelul localităților urbane;*
- ✓ *interzicerea schimbării destinației terenurilor amenajate ca spații verzi și/sau prevăzute ca atare în documentațiile de urbanism;*
- ✓ *interzicerea reducerii suprafețelor ori a strămutării spațiilor verzi, indiferent de regimul juridic al acestora;*
- ✓ *menținerea integrității spațiilor verzi și a cadrului natural, prin respectarea regulamentelor de urbanism avizate de autoritățile pentru protecția mediului;*
- ✓ *respectarea cerințelor urbanistice privind dimensionarea spațiilor verzi cu rol decorativ și de protecție în procesul de proiectare și realizare a construcțiilor de orice tip;*
- ✓ *abordarea unitară a cerințelor de extindere și conservare a spațiilor verzi prin elaborarea de către administrația publică locală a unui regulament de administrare a spațiilor verzi;*
- ✓ *instituirea măsurilor de pază și protecție a spațiilor verzi în vederea prevenirii și combaterii distrugerilor și degradărilor;*
- ✓ *identificarea zonelor urbane deficitare în spații verzi și realizarea de lucrări pentru extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație;*
- ✓ *instituirea măsurilor de regenerare, extindere și ameliorare compoziției și a calității spațiilor verzi;*
- ✓ *elaborarea unei proceduri de intervenție pentru toaletări de coroane, respectiv de tăiere a arborilor din spațiile verzi.*

Legea nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, republicată cu modificarile și completiările ulterioare, prevede obligația adrninistrațiilor locale ca datele și informațiile cuprinse în *Registrul local al spațiilor verzi* să fie verificate periodic, astfel încât acesta să corespundă cu realitatea din teren. Astfel, prevederile

legislației din domeniul spațiilor verzi au fost incluse de *Primăria Sectorului 5 al Municipiului București* în regulamentele UTR-urilor cuprinse în *Planul Urbanistic Zonal Coordonator al Sectorului 5 București*, asigurându-se astfel cadrul legal pentru menținerea și extinderea suprafețelor ocupate de acestea.

Astfel, **conform datelor rezultate din *Cadastrul Verde - Registrul spațiilor verzi*, finalizat la sfârșitul anului 2011, suprafața totală de spațiu verde inventariată pe domeniul public și privat al municipiului București a fost de 4.512 ha, respectiv 23,21 mp/locuitor**, din care:

- ***3.174,1 ha spații verzi izolate*** - plantații de aliniament, spații verzi aferente ansamblurilor de locuințe, unităților de învățământ, cultură, spitale, etc.;
- ***669,6 ha parcuri;***
- ***668,4 ha păduri parc.***

Tab. 7.1. Distribuția pe sectoare ale Mun. București a suprafeței de spațiu verde [272]

SECTOR	SPAȚII VERZI IZOLATE	PARCURI	PĂDURI PARC
1	905,5 ha	183,7 ha	668,4 ha
2	347,8 ha	96,2 ha	-
3	514,8 ha	134,9 ha	-
4	464,9 ha	169,3 ha	-
5	331,2 ha	38,4 ha	-
6	610,0 ha	47,0 ha	-

Totodată, prin realizarea *Cadastrul Verde - Registrul spațiilor verzi,* **s-au inventariat 1.717.339 arbori situați pe domeniul public și privat al municipalității** (parcuri, scuaruri, aliniamente stradale, spații verzi aferente instituților administrației publice și centrale, instituțiilor de învățământ, spitale, lăcașuri de cult, cimitire,etc.). Dintre aceștia pe teritoriul administrativ al Sectorului 5 se regăsesc un număr de 192.226 arbori izolați și 6.412 arbori în parcuri.

[272] *Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București - revizuit în anul 2021*

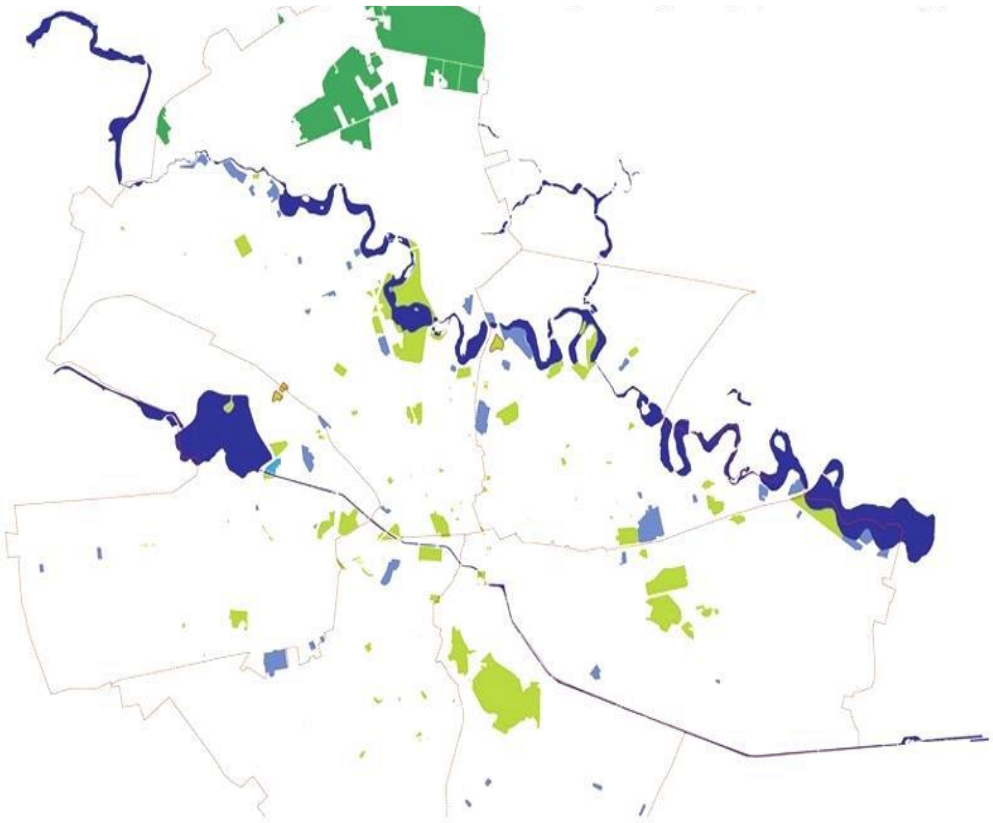

Fig. 7.1. Parcuri, păduri și spații de agrement din Municipiul București [273]

Între **componentele infrastructurii verzi a municipiului București** au fost considerate: ***Pădurea Băneasa, Parcul Natural Văcărești*, parcurile municipiului București** și celelalte componente verzi (**grădini ale complexelor rezidențiale, aliniamente stradale, squaruri**, etc.).

[273] *Sursa: Registrul spațiilor verzi al Municipiului București*

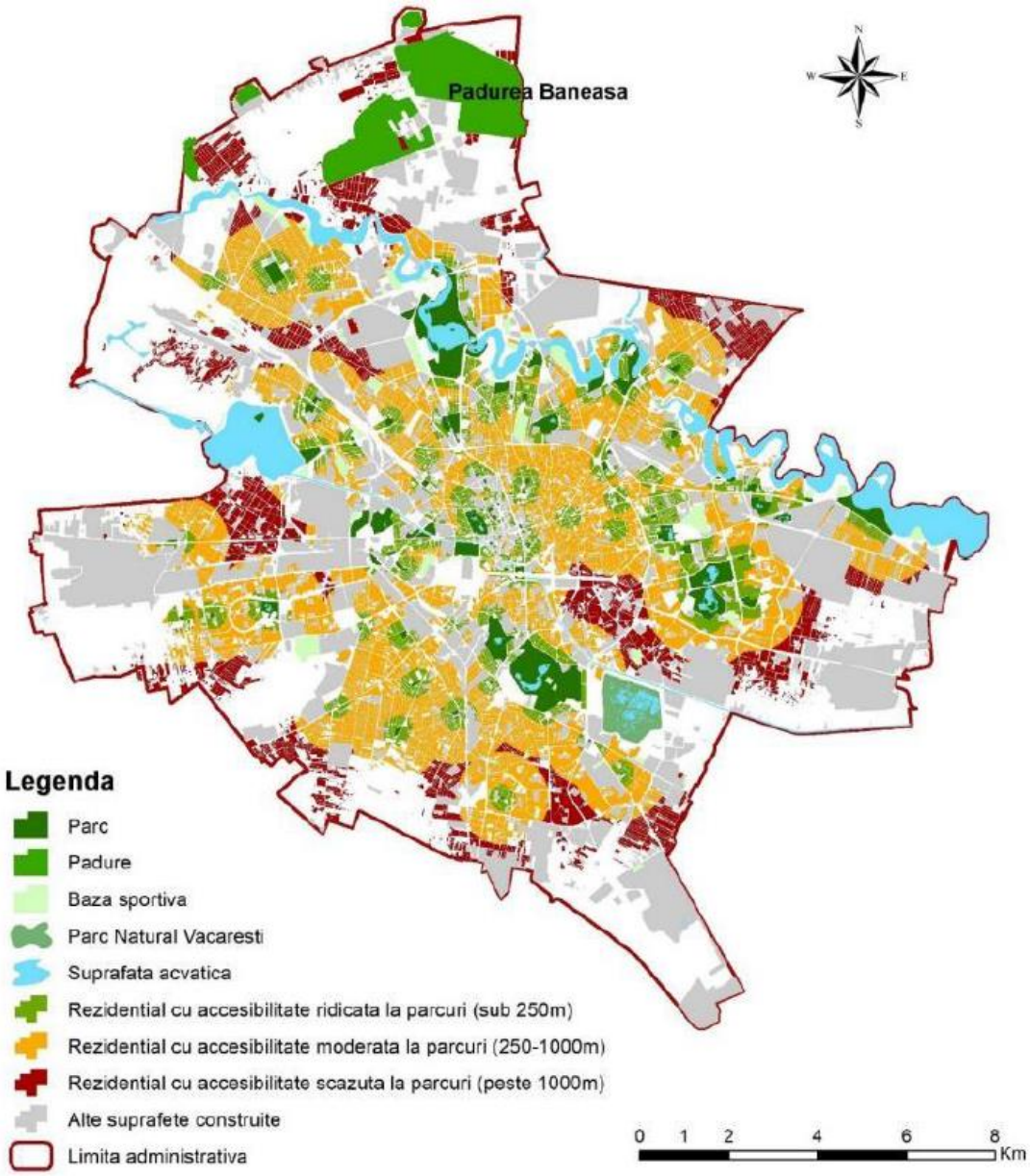

Fig. 7.2. Categorii de spații verzi în funcție de accesibilitatea spațiilor rezidențiale la aceastea [274]

Conform *Cadastrului Verde al municipiului București*, **suprafața parcurilor este de 669,77 ha**. Conform datelor *CCMESI*, în anul 2014, existau **58 parcuri cu o suprafață mai mare de 1 ha** (773,88 ha) și **44 cu suprafață de sub 1 ha** (16,74 ha). Dintre acestea **4** erau **de importanță metropolitană** (*Parcul Regele Mihai, Tineretului, Cișmigiu, Titan*), **6 de importanță municipală** (*Plumbuita, Circului, Carol, Herăstrăul Nou, Drumul Taberei, Național*), 76 de cartier și 16 de tranzit.

[274] *Sursa: Badiu et al, 2019*

Tab. 7.2. Parcurile și grădinile din Municipiul București aflate în administrarea Administrației Lacuri, Parcuri și Agrement București, anul 2021 [275]

Denumire	Amplasare	Suprafață imobil (mp)	Suprafață spațiu verde (mp)
Grădina Cișmigiu	Sector 1	157.292	99.477
Parcul Bordei	Sector 1	39.000	30.936
Parcul Floreasca	Sector 1	63.399	44.511
Parcul Sala Palatului	Sector 1	24.159	14.709
Parcul Carol I	Sector 4	293.072	214.852
Parcul Tineretului	Sector 4	803.355	518.434
Parcul Regele Mihai (Herăstrău Vechi)	Sector 1	379.569	261.123
Parcul Regele Mihai (Herăstrău Nou)	Sector 1	348.622	298.235
Parcul Herăstrău Miorița	Sector 1	134.707	98.956
Parcul Circului	Sector 2	143.808	89.152
Parcul Verdi	Sector 2	52.334	52.334
Parcul Unirii	Sector 4	38.825	34.854
Parcul Izvor	Sector 5	158.580	139.681
Parcul Centenarului	Sector 5	11.496	11.496
TOTAL		**2.648.218**	**1.908.750**

Deși Sectorul 5 beneficiază de o serie de parcuri de dimensiuni mici sau medii (2 - 10 ha) care reușesc să deservească cea mai mare parte a populației, **acesta duce lipsă de spații verzi publice amenajate de mare importanță** cum sunt cele amplasate în celelalte sectoare (*Herăstrău, Tineretului, Titan,* etc.). Acestea se găsesc în zonele cu o densitate foarte mare a populației cum ar fi cartierele Izvor și 13 Septembrie.

Spațiile verzi publice de suprafață - de dimensiuni ample lipsesc în totalitate din zona sudică și vestică care este cuprinsă în cadrul limitei administrative a Sectorului 5, și alte mici zone verzi, însă nu cu statutul de parc.

Cele mai importante parcuri din cadrul teritoriului administrative al Sectorului 5 sunt:

- ***Parcul Izvor;***
- ***Parcul Eroilor;***
- ***Parcul Sebastian;***
- ***Parcul Ferentari;***
- ***Parcul Aleea Livezilor.***

[275] *Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București - revizuit în anul 2021*

Parcul Izvor

Parcul Izvor este situat pe malul drept al râului Dâmbovița, în apropierea *Palatului Parlamentului*. Pe locul actualului parc înainte de 1984-1985 se găsea dealul Mihai-Vodă, pe care se înălța *Mănăstirea Mihai Vodă*. Prin planul de modernizare a Bucureștiului și de realizare a *Centrului Civic*, dealul a fost nivelat și chiliile mănăstirii au fost demolate, *Biserica Mihai-Vodă*, împreună cu clopotnița au fost mutate până pe malul Dâmboviței. Restul clădirilor de pe deal au fost demolate, inclusiv *Palatul Arhivelor Statului*, reclădit în anii 1900-1916 după planurile arhitecților Petre Antonescu și Cristofi Cerchez, iar situl arheologic cu vestigii din epoca bronzului, aflat în curtea mănăstirii, a fost și el distrus. Lângă mănăstire se aflau vestigiile *Curții Noi* (denumită și *Curtea Arsă*, după incendiul din 1812), ridicate de fanariotul Alexandru Ipsilanti, care au fost și ele distruse iremediabil. În anii '90, Primăria a trasat alei, a plantat arbori și a dat locului numele de *Parcul Izvor*. Parcul are formă de dreptunghi, suprafață de 17 ha, și este delimitat de B-dul. Națiunile Unite, B-dul. Libertății, Str. B. P. Hasdeu și Splaiul Independenței, unde se află și stația de metrou Izvor. Din cei 170.000 mp pe care îi ocupă Parcul Izvor, 28.902 mp sunt alei și 141.098 mp sunt acoperiți cu gazon. Cele 4 alei principale, care însumează aprox. 3,2 km, reprezintă trasee ideale pentru o recreere in natura.

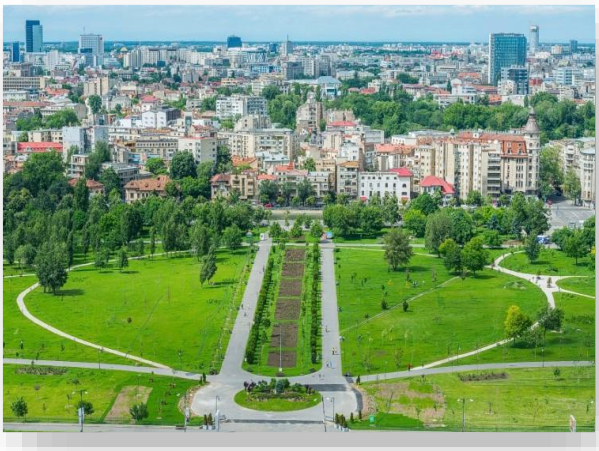

Parcul Eroilor

Parcul Eroilor este mărginit de bulevardul cu acelasi nume, de Splaiul Independenței, de *Spitalul Universitar* și are în imediatata vecinătate *Parcul* Operei. *Parcul Eroilor* nu este la fel de mare ca alte parcuri din București, însă este un mic spațiu de recreere, o pată verde în centrul orașului. Parcul este animat de posesorii de câini, care se bucură de un spațiu mai mult decât generos dedicat patrupedelor, și de skaterii ce își petrec timpul în zona special amenajată pentru ei.

Parcul Sebastian

Parcul Sebastian este un parc din București, situat în zona Rahova, Sector 5, delimitat de străzile Mihail Sebastian, Dumbrava Nouă, Moțoc și Făt-Frumos. Dacă este să coborâm în trecut, în secolul al XVIII-lea, aflăm că zona Rahovei a ținut de formarea mahalalei *Calicilor*, unde locuiau săracii, pârliții și infractorii mărunți ai Bucureștiului, zonă transformată și industrializată în următoarele decenii. Schimbarea a venit și în timpul comunismului, odată cu marea sistematizare a orașului. În anii 80, blocurile au luat locul caselor de negustori, de la Calea Rahovei până la Calea 13 Septembrie. Acum se formează și *Parcul Sebastian*, numit după strada cu același nume, lărgită la acel moment.

Lucrările din zonă au lăsat un teren gol lângă fosta uzină Vulcan, înființată la 1904, și acolo s-a decis realizarea unui parc. Se poate spune că este un parc tânăr, cu posibilități nebănuite de transformare. Parcul dispune de arcade pentru plante agățătoare, gard viu, o fântână arteziană, locuri de joacă pentru copii, teren de fotbal și de tenis și alei spațioase. Terenurile de sport din parc au acces gratuit. De asemenea, parcul Sebastian este unul dintre locurile în care Primăria organizează diferite evenimente sau concerte.

Parcul Ferentari

Parcul Ferentari, de la numele cartierului, se află în Sectorul 5 al Capitalei. Accesul se poate face direct din *Calea Ferentari*. Parcul a fost amenajat în anul 1949 cu locuri de joacă pentru copii, are câțiva copaci și este împrejmuit cu garduri de plasă. În anul 2021, *Parcul Ferentari* a fost reabilitat, astfel că cetățenii din zona Ferentari se pot bucura de un spațiu de recreere și relaxare prevazut cu un loc de joacă pentru copii, tren de minifotbal, alei reamenajate și băncuțe noi. De asemenea, parcul a fost ingrădit și pentru a se evita pe viitor apariția actelor de vandalism și a persoanelor care produc și depozitează ilegal deșeuri, s-a dispus pază permanentă și amplasarea de camere de luat vederi.

Sectorul 5 are cea mai mică suprafață de spații verzi pe cap de locuitor, acestea neacoperind nevoile populației. Acestea sunt distribuite neuniform în sector, nu sunt la un nivel calitativ optim, în zonele periferice încă slab dezvoltate și cu o densitate mică acestea

sunt deficitare iar în zonele cu locuințe colective, spațiile verzi au probleme de capacitate. Conform normativelor în vigoare, **suprafața minimă de 26 mp de spațiu verde pe cap de locuitor este o valoare pe care și Sectorul 5 își propune să o atingă.**

Pentru ca acest lucru să devină realitate se impune ca:

- *parcurile să fie menținute și modernizate, acestea fiind puncte de atracție ce atrag un număr important de vizitatori;*
- *de-a lungul arterelor majore de circulație să se implementeze bariere vegetale, constituite din vegetația de aliniament ce vor delimita în mod clar locuirea și funcțiunile adiacente de circulație;*
- *pentru ca necesarul de spații verzi să fie acoperit, este nevoie de o revitalizare a scuarurilor, a parcurilor și a vegetației de aliniament existente în zona centrală a Sectorului 5, de reabilitarea și amenajarea de noi spații verzi în zona cartierelor de locuințe colective, de crearea unor legături verzi de-a lungul axelor principale precum și conectarea spațiilor verzi existente de dimensiuni mari (Parcul Izvor – Parcul Romniceanu – Parcul Sebastian).*

În afara parcurilor urbane, **în categoria spațiilor verzi sunt incluse și**:

- *Grădina Botanică a Municipiului București (17,5 ha);*
- *Grădina Zoologică a Municipiului București (21,5 ha);*
- *grădinile complexelor rezidențiale colective (567,29 ha);*
- *grădinile instituțiilor publice (285,85ha); scuarurile (12,94 ha);*
- *aliniamentele stradale, platbenzile (15,15 ha);*
- *cimitirele (144,42 ha);*
- *zonele de protecție (35,59 ha);*
- *locurile de joacă (12,33 ha);*
- *bazele sportive (72,84 ha).*

Managementul infrastructurii verde-albastră este o provocare importantă în Municipiul București, întrucât atribuțiile sunt foarte fragmentate.

În cazul spațiilor verzi, responsabilitatea este divizată între *Primăria Municipiului București* prin *Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement* și Primăriile de sectoare prin *Administrațiile Domeniului Public*, la care se adaugă instituții publice în responsabilitatea cărora se află diferite categorii de spații verzi, inclusiv cimitirele administrate de *Administrația Cimitirelor.*

Din punct de vedere al resurselor acvatice, managementul resurselor de apă în bazinul hidrografic Argeș este responsabilitatea *Administrației Naționale Apele Române* prin *Sistemul de Gospodărire a Apelor București-Ilfov*, care se ocupă de managementul a trei lacuri pe *Râul Colentina* (*Plumbuita, Fundeni și Pantelimon* I) și a *Lacului Morii*, amplasat pe *Râul Dâmbovița*. Cea mai mare parte a lacurilor din Municipiului București sunt administrate de către *Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement București*, respectiv 9 lacuri de acumulare de pe râul

Colentina și 7lacuri din parcurile din Municipiul București. La acestea se adaugă compania APA NOVA București, care gestionează canalul colector al Dâmboviței, de la ieșirea din Lacul Morii și până la Glina.

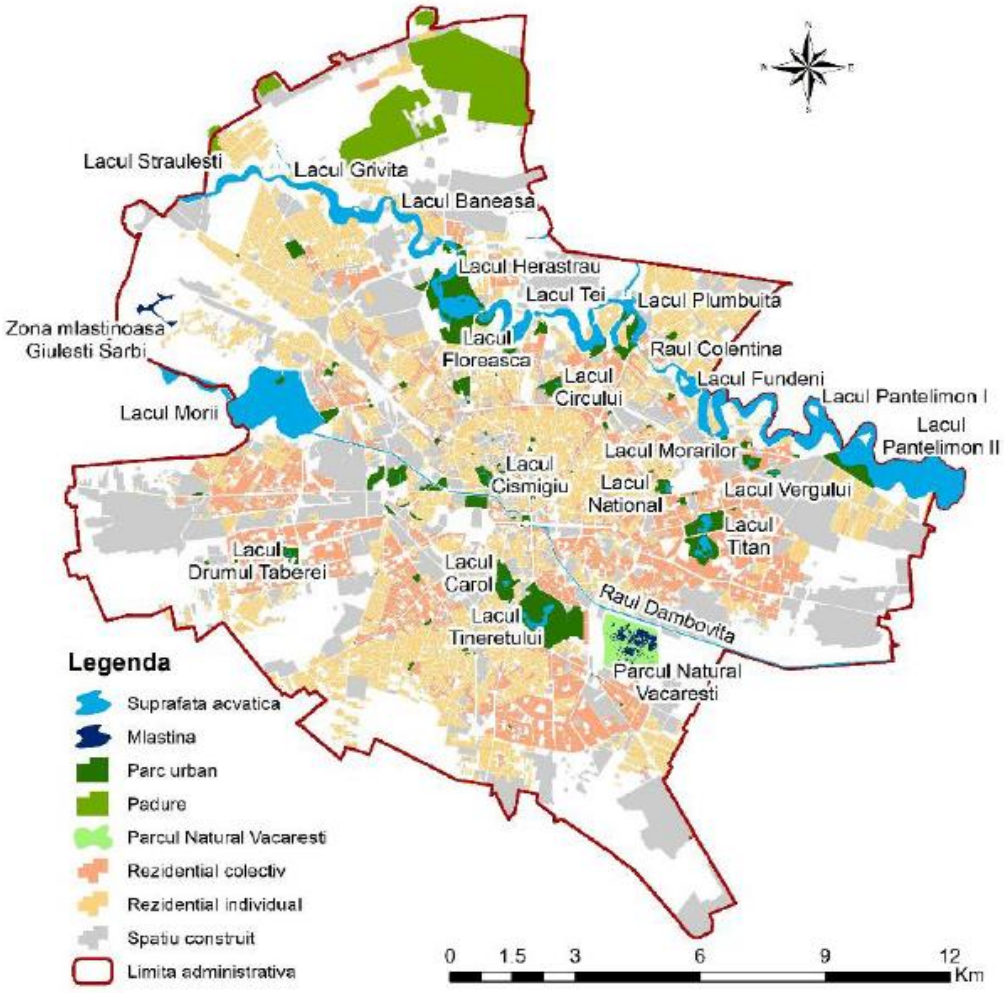

Fig. 7.3. Spații acvatice urbane în Municipiul București

Astfel, la nivelul lacurilor, cuveta lacurilor, infrastructurile existente (baraje, diguri, etc.), resursele de apă, resursele piscicole, malurile, utilizarea pentru agrement se află în jurisdicția unor instituții diferite, iar colaborarea acestora pentru proiecte comune este în continuare o provocare. Din acest motiv sunt proiecte importante în acest sector care nu au fost promovate, cum ar fi decolmatarea lacurilor de pe râul Colentina, refacerea digurilor Lacului Morii și amenajarea acestuia pentru agrement, promovarea unor soluții adaptate pentru integrarea zonei Văcărești în viața urbană, îmbunătățirea conectivității resurselor de apă, reducerea impactului generat de ploile torențiale.

În ceea ce privește locurile de joacă situate în afara parcurilor, a școlilor și a grădinițelor, în Municipiul București au fost identificate 616 astfel de spații amenajate. Acestea nu sunt distribuite uniform la nivel de suprafață sau la nivel de număr de locuitori. În

zona sudică a orașului sunt concentrate cele mai multe locuri de joacă, în special în sectoarele 3 și 4 ale Capitalei, în timp ce **sectoarele 1 și 5 sunt deficitare din acest punct de vedere**.

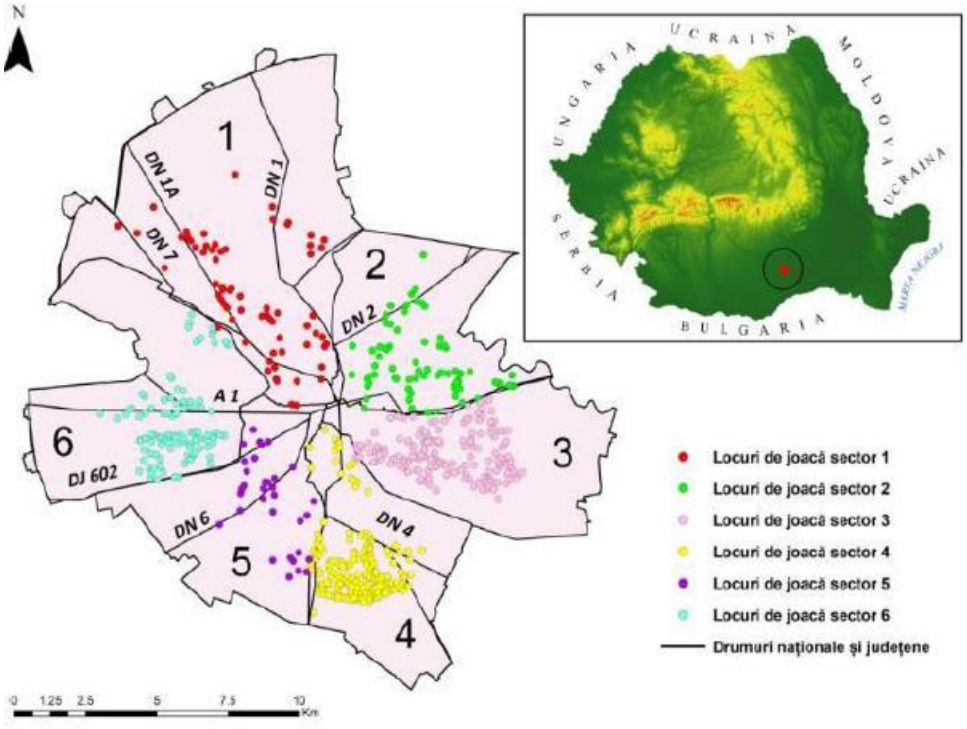

Fig. 7.4. Distribuția locurilor de joacă în Municipiul București [276]

În Sectorul 5 al Municipiul București sunt 86 locuri de joacă cu o suprafață de spațiu verde de 128.719,46 mp. Aceste terenuri sunt amplasate în zonele verzi aferente locuințelor de tip condominiu din asociațiile de proprietari, pavate cu alei și împrejmuite cu gard. Pe lângă aparatele de joacă - *balansoare, tobogane, leagăne, aparate de cățărat, mese ping-pong/șah, tuneluri, etc.* - amplasate pe pardoseli sportive de tip tartan pentru prevenirea accidentării copiilor, se află și aparate pentru sport/fitness de tip cardio. Aparatele de fitness exterior instalate în parcuri sunt construite pentru a fi durabile și rezistente. Ele sunt foarte folositoare și trebuie să suporte schimbările de temperatură pentru a rezista căldurii, vântului, zăpezii și ploii. În plus, acestea trebuie să fie proiectate pentru a fi ușor de utilizat și sigure pentru persoanele de toate nivelurile de fitness.

Vegetația acestor **terenuri de joacă** este dominată în general de *specii de graminee* (*Poa pratensis (panicula de câmp), Lolium perenne (raigras englezesc*) și *specii ruderale* și mai puțin de arbuști. În majoritatea cazurilor locurile de joacă sunt împrejmuite de gard viu (specii de *photinia, lemn câinesc, spyrea, dracila*).

Tab. 7.3. Situația terenurilor de joacă din Sectorul 5 București, în anul 2023 [277]

[276] *Sursa: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*
[277] *Sursa: Prelucrare Consultant date puse la dispoziție de Primăria Sector 5 București*

Nr. crt.	Tip amplasament	Locația	Suprafață spațiu verde- mp -	Dotări	Stare / an modernizare
1.	Loc de odihnă	Str. C.tin Marinescu X Nuțu ION	873,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
2.	Ansamblu	Vasile Croitoru promenada	1.690,00	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
3.	Amenajare	Scuar Toporasi	172,00	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
4.	Grădină Publică	P.ța Jose Rizal (13 Septembrie x T. Vladimirescu x Șos. Panduri)	1.122,00	coșuri	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
5.	Parc	Sebastian	14.549,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, rotativă, pergole, cosuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
6.	Parc	Pecineaga	4.743,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, aparat de cățărat, balansoare, masa ping-pong, tobogan, fantană arteziană, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
7.	Parc	Romniceanu	14.878,00	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, masa ping-pong, masa cu băncuțe, rotativă, fantană arteziană, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
8.	Parc	Humulești	10.240,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, aparat de cățărat, balansoare, masa ping-pong, masa șah, foișor, cosuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
9.	Grădină Publică	Ferentari mare (P.ta Ferentari)	7.930,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
10.	Grădină Publică	Municipal	11.000,00	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
11.	Grădină Publică	Ferentari mic (P.ta Ferentari)	2.600,00	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
12.	Grădină Publică	Arbanași	895,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, masa ping-pong, fantană arteziană, pergole, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
13.	Grădină publică	Neptun	630,00	fantană arteziană, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună

14.	Loc de odihnă	Parc Sebastian x Constantin Marinescu	248,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
15.	Loc de relaxare	Parc Sebastian x Nuțu Ion	733,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
16.	Loc de relaxare	Amenajare Intrarea Posada	182,00	bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
17.	Loc de relaxare	Petre Ispirescu x Dumbrava Noua	326,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
18.	Gradina Publica	Basarabilor 15	145,00	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
19.	Gradina Publica	Mihail Sebastian 23E	105,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
20.	Loc de odihnă	Piața Ferentari 140	230,00	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
21.	Grădina Publică	Ana Davila bloc A4 "Ceusescu"	77,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
22.	Loc de joacă	Verigei nr.3	580,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
23.	Loc de relaxare	Crizantemelor	-	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
24.	Loc de relaxare	Petre Ispirescu x Serbota (Antiaeriana)	660,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat,fantană arteziană	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
25.	Loc de relaxare	Mihail Sebastian Promenada	1.519,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
26.	Loc de relaxare	Humulesti x Salaj complex	440,00	coșuri	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
27.	Loc de joacă	Panduri nr.60-62	1.540,00	coșuri	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
28.	Loc de joacă	Plopeni	385,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, masa ping-pong, masa cu băncuțe, coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
29.	Loc de joacă	Calea Ferentari nr.8 Bloc119A	-	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, balansoare, masa cu băncuțe, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
30.	Loc de joacă	Strada Vigoniei nr.2 Bloc 8	905,00	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, balansoare, masa ping-pong,	Modernizat 2021-2023 / Stare bună

				masa cu băncuțe, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	
31.	Parc	Aleea Livezilor nr.18	1.755,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, aparat de cățărat, balansoare, masa șah, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
32.	Loc de joacă	Strada Zețari X Strada Baciului	-	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
33.	Loc de joacă	Aleea Vicina nr.2 Bloc 19	855,71	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, balansoare, masa cu băncuțe, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
34.	Loc de joacă	Tunsu Petre	286,13	leagăne, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
35.	Loc de joacă	Aleea Costinești	564,53	ansamblu joacă, balansoare, masa șah, masa cu băncuțe, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
36.	Loc de joacă	Str. Ing. Teodoru	392,00	balansoare, masa ping-pong, masa cu băncuțe, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
37.	Loc de joacă	Str. Toporasi mare	1.704,78	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, balansoare, masa cu băncuțe, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
38.	Loc de joacă	Str. Toporasi Nr.31 Bl. 1-7 mic	215,00	ansamblu joacă, leagăne, masa șah, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
39.	Loc de joacă	Aleea Tulcea X Sos. Salaj	510,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, masa ping-pong, masa șah, rotativă, foișor, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
40.	Loc de joacă	Str. Iacob Andrei Nr.15 Bl. Z4	291,00	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, tobogan, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
41.	Loc de joacă	Str. Donici	156,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, masa ping-pong, masa cu băncuțe, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
42.	Loc de joacă	Str.Malcoci nr.3	143,00	ansamblu joacă, aparate fitness, balansoare, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
43.	Loc de joacă	Str.Malcoci nr.1 Bl 45	601,00	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, balansoare, masa cu băncuțe, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
44.	Loc de joacă	Str. Barca X Str. Misca Petre	117,00	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, masa ping-pong, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
45.	Loc de joacă	Str. Petre Paun	427,00	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, balansoare, masa cu băncuțe, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună

46.	Loc de joacă	Str. Serg. Major Topliceanu	162,00	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, masa ping-pong, masa șah, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
47.	Loc de joacă	Str. Cap. Ivan Anghelache Nr. 8 Bl. M26	242,00	ansamblu joacă, leagănebalansoare, masa șah, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
48.	Loc de joacă	Str. Iacob Andrei Nr.24 Bl.Z2	41,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, masa ping-pong, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
49.	Loc de joacă	Str. Băltăreților Nr 23 X Str. Pucioasa	282,01	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, balansoare, masa cu băncuțe, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
50.	Grădină Publică	13 Septembrie nr. 212, bl. V 43	57,00	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
51.	Loc de joacă	13 Septembrie nr. 218 bl. V 47	-	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
52.	Parc	13 Septembrie nr. 202 bl. V 35	-	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
53.	Loc de joacă	George Coșbuc OMV	2.435,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
54.	Loc de joacă	Sos. Rahovei x Sos. Progresului (Liberty 1)	2.951,00	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, masa ping-pong, fantană arteziană, foișor, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
55.	Loc de joacă	Str. Năsăud x Sos. Progresului (Liberty 2)	7.022,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, masa ping-pong, masa șah, masa cu băncuțe, foișor, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
56.	Loc de joacă	Barca 16 M 85 (nr.9-11)	-	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, aparat de cățărat, balansoare, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
57.	Loc de joacă	Sebastian X Marinescu	-	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, masa cu băncuțe, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
58.	Loc de joacă	Calea Rahovei nr 299	285,43	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
59.	Loc de joacă	Str Ion Băiulescu x str. Constantin Manescu	107,55	ansamblu joacă, balansoare, masa șah, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
60.	Loc de joacă	Strada Vigoniei nr. 4, bl. 9	391,00	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, balansoare, masa cu băncuțe, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună

61.	Loc de joacă	Str.Ion Urdareanu Nr. 3A Bl.P42	742,00	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, balansoare, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
62.	Loc de joacă	Cal. Ferentari nr.23 X Str. Spataru Preda	426,60	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, masa ping-pong, masa șah, masa cu băncuțe, coșuri, bănci (inclus 1 bancă wireless), stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
63.	Loc de joacă	Str. Dunavăț	206,00	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, rotativă, coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
64.	Loc de joacă	Cal. Ferentari nr.72, bl. 3 A (vis a vis Kaufland)	2.090,00	aparate fitness, masa ping-pong, masa șah, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
65.	Grădină Publică	Str. Năsăud nr 4 x Vistierilor	267,00	ansamblu joacă, balansoare, masa șah, coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
66.	Loc de joacă	Cal. Ferentari nr.72 bl. 20 C (spate)	2.365,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, masa ping-pong, masa șah, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
67.	Loc de joacă	Str. Ionita Cegan nr.4 Bl.P12 sc.2	266,00	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, masa șah, masa cu băncuțe, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
68.	Grădină Publică	Calea Rahovei nr.295 Bl.72 sc. A	565,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
69.	Grădină Publică	Str Cap Ion Usurelu	-	ansamblu joacă, aparat de cățărat, balansoare, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
70.	Grădină Publică	Str Barnova 8, Bl M 110	-	ansamblu joacă, balansoare, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
71.	Grădină Publică	Str Iacob Andrei Nr 21 Bl 3 Sc A	-	ansamblu joacă, balansoare, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
72.	Grădină Publică	Str. Aurel Ciurea Bl. S41	-	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
73.	Grădină Publică	Str. Ion Urdareanu Nr.4 Bl. P23	139,00	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
74.	Loc de joacă	Posada 1+2	20,00	ansamblu joacă, leagăne, aparate fitness, balansoare, masa ping-pong, rotativă, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
75.	Grădină Publică	Piața Rahova	968,00	fântană arteziană, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
76.	Loc de joacă	Str. Mihail Cioranu Nr. 2, Bl. 66	-	ansamblu joacă, leagăne, aparat de cățărat, balansoare, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună

77.	Grădină Publică	Gradina Publica Str. Sabinelor nr. 178 A(Intersectie cu Cal. Rahovei)	630,50	fântană arteziană, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
78.	Loc de joacă	Ion Creanga	-	ansamblu joacă, leagăne, balansoare, masa șah, coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
79.	Gradina Publica	C.tin Manescu bl 7-8	4.292,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
80.	Teren Sport	Str.Bdul Pieptanari x Str. Erou Tataru Petre (Zăbrăuțului)	2.625,00	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
81.	Grădină Publică	Dr. Clunet	642,00	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
82.	Grădină Publică	Antiaeriana	3.224,22	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
83.	Grădină Publică	Sf.Elefterie	716,00	coșuri, bănci, stâlpi de iluminat	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
84.	Grădină Publică	Ana Davila	886,00	coșuri, bănci, fântană arteziană	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
85.	Grădină Publică	Amenajare Scuar Bacus x Salviei	100,00	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună
86.	Loc relaxare	Calea Rahovei x Str. Vasile Croitoru	50,00	coșuri, bănci	Modernizat 2021-2023 / Stare bună

După cum se poate constata, la ora actuală spațiile de joacă au echipamente în stare bună, majoritatea fiind modernizată și reabilitată în ultimii 2 ani.

Situația spațiilor verzi este încă necorespunzătoare, fiind necesare măsuri mai decise de prezervare și mai bună întreținere a celor existente și de înființare a unora noi.

Pe viitor este necesară limitarea presiunii antropice asupra spațiului verde existent, prin reglementarea normelor privind lucrările tehnico-edilitare pe domeniul public și privind eliminarea suspensiilor și noxelor, prin HCL, în baza legislației specifice pentru o dezvoltare zonală din perspectiva conservării naturii și echilibrului ecologic.

Spațiile verzi publice din Sectorul 5 al Municipiul București sunt deficitare atât din punct de vedere al suprafețelor cât și al calității acestora.

Cauze:

- *nu se urmăresc nici un fel de prevederi din documentațiile anterioare;*
- *nu se întocmesc nici un fel de documentații de urbanism care să conțină obligatoriile capitole de spații verzi;*

- *organismele specializate – tehnicii administrației, precum și aleșii din comisiile de resort nu acordă nici o importanță domeniului, nesolicitând completarea studiilor și avizându-le așa deficitare cum sunt;*
- *cu excepția a 2-3 specialiști în probleme de execuție, nu se găsesc și nu există nici o preocupare în a forma cadre pentru a avea cu cine să se gestioneze corect activitatea de concepție;*
- *nu se întocmesc programe speciale în domeniu care să coordoneze etapizat problemele ed concepție structurală cu suportul material și măsurile de încurajare*
- *în general nu se face o estimare a nevoilor curente și de perspectivă, ci se execută doar atât câte resurse se alocă cu singura motivație – ”atât se poate!”;*
- *nu există o concepție în realizarea mobilierului urban.*

7.2. CALITATEA APEI

7.2.1. RESURSELE DE APĂ

Noua strategie și politică europeană în domeniul gospodăririi apelor - *Directiva Cadru 60/2000/CEE în domeniul apei* - constituie o abordare nouă în domeniul gospodăririi apelor, bazându-se pe principiul bazinal și impunând termene stricte pentru realizarea programului de măsuri.

Apa reprezintă o resursă naturală regenerabilă, vulnerabilă și limitată, element indispensabil pentru viață și pentru societate, materie primă pentru activități productive, sursă de energie și cale de transport, factor determinant în menținerea echilibrului ecologic. Bună gospodărire a apei prezintă o importanță deosebită în condițiile în care resursele de apă ale României sunt relativ reduse, în timp ce în alte țări din Europa aceste rezerve sunt, în medie, de 2,5 ori mai mari.

Resursele naturale de apă reprezintă rezervele de apă de suprafață și subterane ale unui teritoriu care pot fi folosite pentru diverse scopuri. Resursa naturală este cantitatea de apă exprimată în unități de volum acumulată în corpuri de apă, într-un interval de timp dat, în cazul de față în cursul anului 2021. Resursa teoretică este dată de stocul mediu anual reprezentând totalitatea resurselor naturale de apă atât de suprafață cât și subterane.

Resursele de apă de suprafață ale României provin din 2 categorii de surse, respectiv: *râurile interioare (inclusiv lacurile naturale)* și *Fluviul Dunărea*.

Pentru utilizatorii din România ponderea principală în asigurarea resursei necesare o au *râurile interioare*. Lacurile naturale au volume reduse de apă, cu excepția lacurilor litorale din sistemul lagunar Razelm – Sinoe care, deși dispun de volume apreciabile, au apă salmastră datorită legăturilor cu apele Mării Negre. *Fluviul Dunărea*, deși deține întâietatea în ceea ce privește volumul total al resursei, fiind situat excentric față de teritoriul național, este mai puțin folosit ca sursă de apă utilizabilă. Până în prezent singura utilizare a resursei de apă oferită de Dunăre a fost în domeniul agricol (pentru irigații).

Resursa naturală de apă a anului 2021 *provenită din râurile interioare a reprezentat un volum scurs de 39354*10^{6}m^3 care îl situează cu 2,6% peste nivelul volumului mediu multianual calculat pentru o perioadă îndelungată, respectiv 38364 *10^{6}m^3 și cu circa 6% mai mare față de resursa asigurată privind gradul de amenajare al bazinelor hidrografice care este de 37160*10^{6}m^3 determinată pentru anul 2021.*

În acest context anul 2021 poate fi considerat un an normal. Comparativ cu ultimii 5 ani (2016 – 2020), volumul scurs în anul 2021 este mai mare decât media multianuală a stocului anual (35516 * 10^{6}m^3) scurs în intervalul amintit.

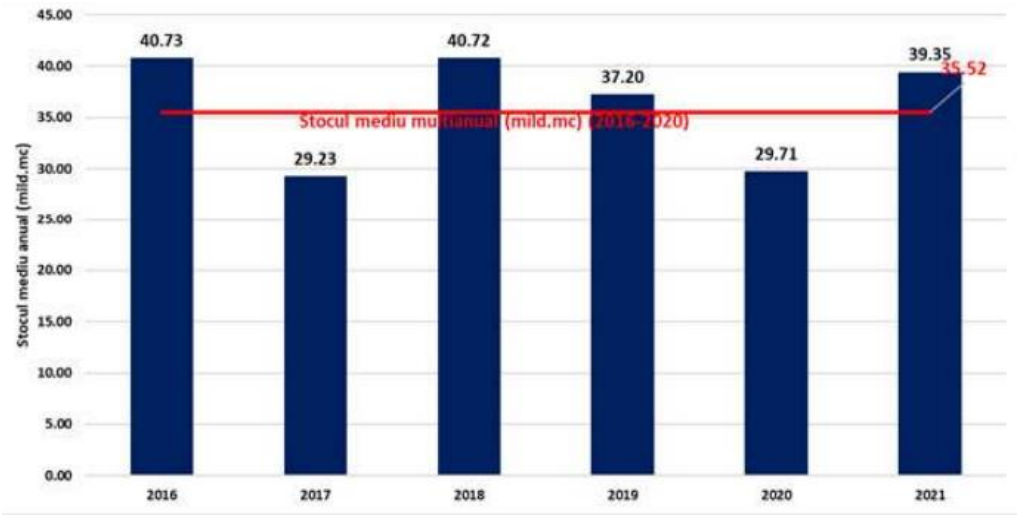

Fig. 7.5. Resursele de apă (volum 10^{6}m^3) ale anului 2021 [278]

Resursele de apă subterană reprezintă volumul de apă care poate fi extras dintr-un strat acvifer, deci volumul de apă exploatabilă. Rezervele de apă subterană reprezintă volumul de apă gravitațională înmagazinată într-o anumită perioadă într-un acvifer sau rocă magazin, depind exclusiv de datele volumetrice și se exprimă în unități de volum (de regulă, în m^3).

Resursele totale de apă subterană din România *au fost estimate la 9,68 mld. m^3/an, din care 4,74 mld. m3/an apele freatice și 4,94 mld. m3/an de apă subterană de adâncime, reprezentând circa 25% din apa de suprafață.*

[278] *Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului București - Raport de Mediu anual 2021*

Principalele cursuri de ape care traversează regiunea Bucureşti-Ilfov, se află în gospodărirea *SGA Ilfov-Bucureşti* structura în subordinea *Administrației Bazinale de Apă Argeş-Vedea (A.B.A. Argeş –Vedea)* şi **sunt cuprinse în cadrul bazinelor hidrografice ale râurilor Argeş şi Ialomița**, suprafața sa fiind de 865 kmp.

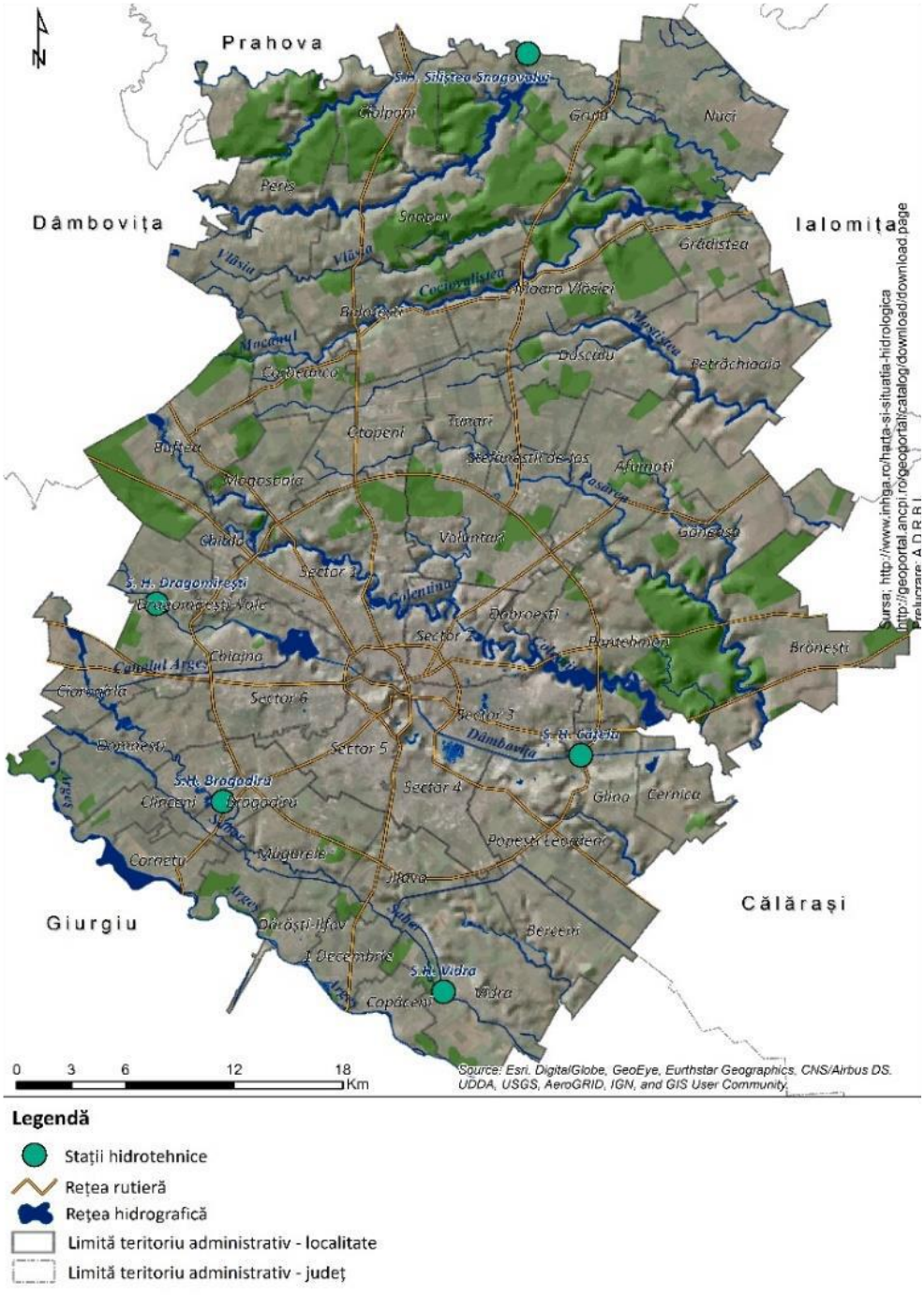

Fig. 7.6. Rețeaua hidrografică a regiunii Bucureşti-Ilfov, inclusiv stațiile hidrometrice care monitorizează regimul hidrologic al rețelei hidrografice

Râurile care străbat teritoriul județului Ilfov se împart în două categorii:

- ***râuri mari*** care doar tranzitează arealul regiunii (județului): *Ialomița, Argeș, Dâmbovița, Colentina, Sabar, Ciorogârla*;
- ***râuri mici*** care își au obarșia în spațiul județului: *Mostiștea, Câlnău, Ilfov, Vlăsia*.

În București sunt 2 cursuri de apă :

- ***Râul Dâmbovița*** cu o lungime de albie regularizată de 10,80 km din 16,80 km, cu 9 Noduri Hidrografice (NH) din totalul de 11;
- ***Râul Colentina*** cu o lungime de 26,30 km din cursul total amenajat între barajul Buftea și barajul Cernica.

Totodată, în ceea ce privește resursele de apă, teritoriul se caracterizează prin **existența a două corpuri de apă subterană**, respectiv ***ROAG11 – București-Slobozia și ROAG13 – București***, aflate în concordanță cu structura geologică a teritoriului.

Cele două râuri principale care traversează Capitala - *Dâmbovița* și afluentul ei Colentina - au o lungime totală de 65,7 km și sunt complet transformate antropic, fiind canalizate sau transformate pe unele secțiuni în lacuri. Regimul lor este controlat pentru a asigura protecția împotriva inundațiilor și cerințele de apă din municipiul București. În prezent nu mai există vreun sector natural de râu în municipiul București. Prezintă potențial pentru o reconfigurare a albiei în special sectorul situat între nodurile hidrotehnice Sere și Glina, însă investițiile necesare sunt semnificative.

- *Râul Dâmbovița* până la intrarea în Lacul Morii (derivația Dragomirești-Chitila) este îndiguit pe ambele maluri și are debitul controlat prin derivațiile din amonte. Are o lungime de 6,1 km, fiind acompaniat de incinte inundabile pe o lungime de 3,6 km;
- *Râul Dâmbovița* între Lacul Morii și Glina (16,442 km) este numit *Canalul colector A0*. Canalul este de tip cuvă, cu secțiune trapezoidală betonată, cu lățime variabilă (între 16-30 m în zona de fund și între 34-44 la nivelul splaiurilor). Capacitatea canalului este de maxim 70 mc/s. Canalul este împărțit în 11 incinte prin intermediul unor biefuri;
- *Canalul Stația Roșu – Lacul Morii* (1,5 km) are secțiune trapezoidală din beton armat și un debit maxim de 4,8 mc/s ce curge gravitațional (debit mediu de 2,8 mc/s);
- *Râul Colentina (Canalul Plumbuita–Fundeni)* realizează conexiunea dintre lacurile Plumbuita și Fundeni, lungimea acestuia fiind de 0,7 km.

Cea mai mare parte a spațiilor acvatice urbane din municipiul București este reprezentată de lacuri (89,2%), care au un regim hidrologic parțial sau total controlat antropic. Lacurile acoperă zone cuprinse între 0,87 ha (*Lacul Circului*) și 241,6 ha (*Lacul Morii*) și sunt localizate în special în zonele periferice ale orașului și în parcurile urbane. Principalele surse de alimentare a lacurilor sunt apele de suprafață (râurile Dâmbovița și Colentina), apele subterane (izvoarele de terasă, sau artificial prin pomparea apei subterane) și a apele pluviale.

Principalele lacuri din municipiul București sunt:

- *Lacul Morii, râul Dâmbovița* – utilizat în piscicultură, irigații, atenuarea viiturilor, agrement, alimentarea cu apă a CET Grozăvești, asigurarea debitului de primenire pentru biefurile din aval, spălări periodice ale cuvei de apă curată și spălări periodice ale cuvei de ape uzate;
- *Lacul Străulești, râul Colentina* - utilizat în piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement;
- *Lacul Grivița, râul Colentina* - utilizat în piscicultură, irigații, atenuarea viiturilor și agrement;
- *Lacul Băneasa, râul Colentina* - utilizat în piscicultură, irigații, atenuarea viiturilor și agrement;
- *Lacul Herăstrău, râul Colentina* - utilizat în piscicultură, irigații, atenuarea viiturilor și agrement;
- *Lacul Floreasca, râul Colentina* - utilizat în piscicultură, irigații, atenuarea viiturilor și agrement;
- *Lacul Tei, râul Colentina* - utilizat în piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement;
- Lacul Plumbuita, râul Colentina - utilizat în piscicultură, irigații, atenuarea viiturilor și agrement;
- *Lacul Fundeni, râul Colentina* - utilizat în piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement;
- *Lacul Pantelimon 1, râul Colentina* - utilizat în piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement;
- *Lacul Pantelimon II, râul Colentina* - utilizat în piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement;
- *Lacul Cernica, râul Colentina* - utilizat în piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement;
- *Lacul Circului, Parcul Circului* - utilizat în agrement;
- *Lacul Titan, Parcul Titan* - utilizat în agrement;
- *Lacul Cișmigiu, Parcul Cișmigiu* - utilizat în agrement;
- *Lacul Carol, Parcul Carol* - utilizat în agrement;
- *Lacul Național, Parcul Național* - utilizat în agrement;
- *Lacul Tineretului, ParcTineretului* - utilizat în agrement;
- *Lacul Moghioroș, Parcul Drumul Taberei* - utilizat în agrement;
- *Lacul Morarilor, Parcul Morarilor* - utilizat în agrement;
- *Lacul Sticlăriei, Parcul Vergului* - utilizat în agrement.

Zonele mlaștinoase acoperă 4,16% din suprafața totală a spațiilor acvatice urbane, fiind situate în periferia de sud-est și nord-vest a municipiul București. Unele dintre aceste zone sunt utilizate pentru depozitarea organizată sau neorganizată a deșeurilor.

Zonele mlăștinoase au reprezentat unul dintre peisajele specifice zonei Bucureștilor în perioada Evului Mediu. Ele reprezentau 73% din totate suprafețele acvatice din actualul teritoriu al municipiului București. Lucrările de sistematizare realizate au urmărit limitarea suprafețelor acestora, întrucât erau considerate zone insalubre și nesigure. Relevante sunt lucrările realizate în anii 30 pe Valea Colentinei, unde erau înregistrate 70% din cazurile de malarie din oraș, mlaștinile și bălțile fiind considerate un habitat perfect pentru țânțari.

Un statut special în categoria zonelor umede îl are incinta Văcărești, care reprezintă o zonă umedă ce constă din asocierea unor lacuri și zone mlăștinoase. Rezultată din abandonarea lucrărilor de construcție ale amenajării hidrotehnice Văcărești, incinta a cunoscut o dinamică foarte interesantă, caracterizată printr-o succesiune naturală, impulsionată și de izvoarele ascensionale ce au dat naștere unor suprafețe lacustre și mlăștinoase. Zona este înconjurată de un dig cu lungimea de 6,5 km. În zona au fost identificate peste 100 specii de păsări, mamifere mici, precum și unele specii de pești, amfibieni și reptile. **În anul 2014, zona a fost declarată zonă protejată urbană de către Guvernul României pe o suprafață de 183 ha**.

În categoria infrastructurii albastre au fost incluse și o serie de componente antropice, care au rol important în creșterea potențialului de valorificare al resurselor de apă în București, chiar dacă ele sunt complet deconectate de la procesele ecologice naturale, respectiv **ștrandurile, piscinele și spațiile de agrement**.

Ștrandurile sunt spații amenajate, cu bazine de înot, care funcționează în special vara. Principalele ștranduri din municipiul București sunt: ***Drumul Taberei, Tineretului, Dâmbovița (Crângași), Uverturii (Dreptății), Berceni, Văcărești (Copiilor), Titan Cara*** și ***Giulești***. Administratorii acestor ștranduri sunt diferite firme cu capital privat.

Zonele de agrement din municipiul București erau **amenajate pe malul râului Colentina**, relevante fiind ***Grivița II, Băneasa, Floreasca I, Floreasca II, Complex Sportiv RADET, Complex sportiv Chefalul, Complex Tei Toboc, Complex Sportiv Stundețesc Tei, baza Cernica, baza Pantelimon***. Aceste baze sportive erau multifuncționale, unele fiind autorizate pentru cazare, alimentație publică, dar niciuna ca Ștrand pentru funcția de îmbăiere, din cauza calității proaste a apei lacurilor de pe Colentina. **Puține dintre aceste baze sportive mai funcționează în prezent**, însă niciuna nu are potențial pentru a fi amenajată și pentru funcții de îmbăiere.

Un total de 869 ha de suprafețe acvatice urbane noi au fost realizate pentru a controla inundațiile și pentru a îmbunătăți estetica orașului, 80% fiind lacuri artificiale. Aproximativ 206 ha din aceste lacuri au fost create prin conversia mlaștinilor (185 ha) și a râurilor (21 ha). În plus, abandonarea proiectului lacului Văcărești a favorizat dezvoltarea unei zone umede mari, cu mlaștini și lacuri incluse în Parcul Natural Văcărești.

În general, apa freatică este utilizată pentru irigații şi industrie iar pentru alimentarea populației sunt utilizate izvoare şi apă subterană din acviferul de adâncime. Există zone unde freaticul este folosit pentru alimentarea populației dar în procent scăzut.

Calitatea apei subterane este determinată de alcătuirea mineralogică, şi implicit chimică, a suportului mineral în care este localizată apa subterană, dar şi de evoluția geologică şi tectonică a fiecărei regiuni.

Alimentarea lor se face din precipitații şi din unitățile hidrogeologice superioare, prin capătul ridicat al stratului de la contactul cu versantul. Aceste ape freatice contribuie sensibil

la alimentarea rețelei hidrografice, asigurând scurgerea în perioadele lipsite de precipitații. Sistemele existente individuale pentru localitățile din mediul rural au o capacitate limitată și sunt în principal fântâni cu sisteme manuale de extragere a apei.

Utilizarea în exces a apei din subteran, ca urmare a ineficienței sistemului de distribuție prezintă riscul diminuării resursei subterane, precum și pe acela al migrației agenților contaminatori către această sursă de apă.

În ceea ce privește **prognoza cerinței de apă,** aceasta s-a determinat în anul 2014 în cadrul temei: *Actualizarea studiilor de fundamentare a P.A.B.H. – Evaluarea cerințelor de apă* (an de referință 2011) la nivelul bazinelor hidrografice pentru orizontul de timp 2020 și 2030. Pentru **realizarea prognozei cerințelor de apă pentru orizontul de timp 2020-2030** a fost aplicată *„Metodologia de prognoză a cerințelor de apă ale folosințelor”*, elaborată în cadrul *Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor*, metodologie aplicată în elaborarea *Planului Național de Amenajare a Bazinelor Hidrografice*, parte componentă a *Schemei Directoare de Amenajare și management a Bazinelor Hidrografice*. Prognoza cerinței de apă s-a determinat prin metode specifice de prognoză pentru fiecare categorie de folosință de apă: Populație; Industrie; Zootehnie; Acvacultură/piscicultură.

Calculele de prognoză s-au realizat pentru trei scenarii de prognoză care prevăd o creștere ponderată a suprafețelor amenajate pentru acvacultură. În tabelul de mai jos este redată cerința de apă prognozată pe folosințe apă, pentru orizontul de timp 2020-2030, în cazul scenariului mediu.

Tab. 7.4. Prognoza cerinței de apă pentru orizontul de timp 2030

Folosința de apă	**Cerința de apă (mil. mc)**	
	2020	**2030**
Populație	*2.088*	*2.097*
Industrie	*6.664*	*7.383*
Irigații	*562*	*1.689*
Zootehnie	*172*	*164*
Acvacultură/piscicultură	*818*	*949*
Total România	***10.304***	***12.282***

Sursa datelor: Administrația Națională ”Apele Române”

7.2.2. POLUAREA APEI

O problemă importantă în legătură cu folosirea apei o constituie lupta împotriva poluării acesteia.

Principalele forme de poluare a apei, în funcție de sursele și natura lor sunt:

- *poluarea organică* (au ca sursă principală deversările menajere din orașe);
- *poluarea toxică* (sursa principală de poluare o reprezintă industria);

- *poluarea bacteriană* (afectează calitatea apei potabile);
- *poluarea termică* (provenită de la apele de răcire din industrie care sunt evacuate în stare caldă);
- *poluare chimică* (principalele surse de poluare sunt: îngrășămintele chimice, petrolul, diferite substanțe chimice deversate de întreprinderi industriale);
- *poluarea biologică*.

Supravegherea calității apelor curgătoare de suprafață din Regiunea București-Ilfov se realizează prin urmărirea în cadrul monitoring-ului de supraveghere (campanii lunare și trimestriale) a indicatorilor fizico-chimici, biologici și bacteriologici.

Evaluarea stării ecologice și chimice a apei se realizează pe corpuri de apă, în conformitate cu *Legea Apelor nr. 107/1996* cu modificările și completările ulterioare și metodologia ICIM, elaborată pe baza cerințelor *Directivei cadru a Apei 2000/60/CEE*, atât pentru corpurile de apă monitorizate cât și pentru corpurile de apă nemonitorizate (prin procedura de grupare a corpurilor de apă).

Starea ecologică este o expresie a calității structurii și funcționării ecosistemelor acvatice *asociate apelor de suprafață,* clasificate în concordanță cu *Anexa V a Directivei Cadru Apă*.

Obiectivul de mediu pentru un *corp de apă de suprafață* se consideră a fi atins atunci când corpul de apă se încadrează în *starea ecologică foarte bună sau bună,* respectiv *potențialul maxim sau bun.*

Pentru fiecare dintre elementele de calitate pentru care s-au elaborat limite, se evaluează starea ecologică și respectiv scorul aferent: pe 5 stări de calitate: *foarte bună/maxim, bună/bun, moderată/moderat, slabă/slab, stare proastă/prost*. În cazul stării chimice clasificarea se face astfel: *stare chimică bună, stare chimică proastă*. *Evaluarea stării ecologice/potențialului ecologic* a corpurilor de apă de suprafață s-a realizat prin integrarea elementelor de calitate (biologice, fizico-chimice suport, poluanți specifici). Starea ecologică/potențialul ecologic final ia în considerare principiul *"one out – all out"*, respectiv cea mai defavorabilă situație.

În evaluarea *"stării"* apelor, elementele bilogice sunt principalele elementele, cele fizico-chimice (elemente suport) fiind considerate ca elemente ce vin în sprijinul celor biologice.

Elementele care intră în detereminarea stării ecologice pentru cursurile de apă de suprafață sunt:

- ***Elemente biologice***: fitoplancton, fitobentos, macronevertebrate, fauna piscicolă;
- ***Elemente fizico-chimice:***
  - ***Condiții termice:*** *temperatura apei*
  - ***Starea acidifierii:*** *pH*
  - ***Condiții de salinitate:*** *conductivitate*
  - ***Condiții de oxigenare:*** *O_2 dizolvat, CBO_5, CCO-Cr*

- **Nutrienți:** *N-NH_4+, N-NO_2, N-NO_3, N_{total}, P-PO_4, P_{total}*

- ***Poluanți specifici:*** *Cu, Zn, As, Cr, Fenol, Detergenți anion-activi.*

Activitatea de supraveghere a calității apei s-a realizat prin monitorizarea parametrilor fizico-chimici și biologici în cadrul laboratorului de calitatea apei din cadrul *Sistemului de Gospodărire a Apelor (SGA) Ilfov-București.*

Potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață puternic modificate și artificiale - râuri, monitorizate este prezentat în tabelele următoare:

Tab. 7.5. Potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață puternic modificate [279]

Nr. crt.	B.H	Cursul de apă	Denumire corp de apă	Secțiune de monitorizare	Potențial ecologic al elementelor biologice	Potențial ecologic al elementelor fizico-chimice generale	Potențial ecologic poluanți specifici	Stare finală	Stare chimică
1.	Argeş	Dâmbovița	Argeș: Av.ac.Lacul Morii-am ev Apa Nova - Glina	NH Popești	Potențial ecologic bun	Potențial ecologic moderat	Potențial ecologic bun	Potențial ecologic moderat	-

Tab. 7.6. Potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață artificiale - răuri, monitorizate

Nr. crt.	B.H	Cursul de apă	Denumire corp de apă	Secțiune de monitorizare	Potențial ecologic al elementelor biologice	Potențial ecologic al elementelor fizico-chimice generale	Potențial ecologic poluanți specifici	Stare finală	Stare chimică
1.	Argeş	Argeş	AG/DB – canal descărcare –Crivina - Roțu	Am. ev. Lacul Morii	Potențial ecologic maxim	Potențial ecologic bun	Potențial ecologic maxim	Potențial ecologic	-

Potrivit *Planului Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București*, **repartizarea lungimii corpurilor de apă (râuri) pe tronsoane caracteristice (km) conform evaluării potențialului ecologic,** se prezintă astfel:

[279] *Sursa: PLAM al Municipiului București, revizie 2021*

Tab. 7.7. Repartiția lungimilor corpurilor de apă conform evaluării potențialului ecologic

B.H.	Cursul de apă	Denumire corp de apă	Denumire secțiune	Lungime investigată (km)	Repartiția lungimilor corpurilor de apă (râuri) conform evaluării potențialului ecologic					
					MAXIMĂ		BUNĂ		MODERATĂ	
					km	%	km	%	km	%
Argeş	Dâmbovița	Ac. Lacul Morii	Lacul Morii	3,22	0	0	0	0	3,22	100%

Potrivit aceleiași surse, prezentăm în tabelul următor, **situația îndeplinirii obiectivului de mediu (stare finală bună) la nivel municipiului București pe corpuri de apă:**

Caracter	Subsistem	Ating obiectivele de mediu		Nu ating obiectivele de mediu		Total
		Global	%	Global	%	
Corpuri de apă puternic modificate	râuri	--	-	1	100%	1
	lacuri	-	-	1	100%	1
Corpuri de apă artificiale	râuri	1	100%	-	-	1
Total		-	-	-	-	3

Pentru apa dulce se analizează **cantitatea de nitrații şi fosfații existenți în râuri și lacuri, oxigenul dizolvat, materiile organice și amoniul din apele râurilor:** [280]

Tab. 7.8. Nitrații şi fosfații existenți în râuri

Nr. crt.	Cursul de apă	Denumire corp de apă	Denumire secțiune	Nitrați		Fosfați		Stare finală
				Concentrația medie anuală mg/l	Potențial ecologic	Concentrația medie anuală	Potențial ecologic	

[280] *Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București – revizie 2021*

						mg/l		
1.	**Dâmbovița**	*Argeș: Av.ac.Lacul Morii-am. ev. Apa Nova - Glina*	*NH Popești*	*0.58*	*Potențial ecologic foarte bun*	*0,024*	*Potențial ecologic foarte bun*	***Potențial ecologic moderat***
2.	**Argeș**	*AG/DB – canal descărcare –Crivina - Roșu*	*Am. ev. Lacul Morii*	*0.632*	*Potențial ecologic foarte bun*	*0.05*	*Potențial ecologic foarte bun*	***Potențial ecologic bun***

Tab. 7.9. Nitrații și fosfații în lacuri

Nr. crt.	Cursul de apă	Denumire corp de apă	Denumire lac de acumulare	Nitrați		Fosfați		Stare finală
				Concentrația medie anuală mg/l	**Potențial ecologic**	**Concentrația medie anuală mg/l**	**Potențial ecologic**	
1.	**Dâmbovița**	*Ac. Lacul Morii*	*Lacul Morii*	*0.289*	*Potențial ecologic foarte bun*	*0.075*	*Potențial ecologic foarte bun*	***Potential ecologic moderat***

Tab. 7.10. Oxigenul dizolvat, materii organice și amoniu în apele râurilor

Cursul de apă	Denumire corp de apă	Denumire secțiune	OXIGEN DIZOLVAT		MATERII ORGANICE				AMONIU	Stare finală
					CCO-Cr		CBO5			
			Media aritm. mg/l	Stare/Potențial ecologic	Media aritm. mg/l	Stare/Potențial ecologic	Media aritm. mg/l	Stare/ Potențial ecologic	Media aritm. mg/l	Stare/Potențial ecologic

Dâmbovița	*Argeș: Av.ac.Lacul Morii-am ev Apa Nova - Glina*	*NH Popești*	*9.44*	*Potențial ecologic foarte bun*	*13.81*	*Potențial ecologic bun*	*5,76*	*Potențial ecologic bun*	*0,115*	***Potențial ecologic foarte bun***
Argeș	*AG/DB – canal descărcare –Crivina - Roșu*	*Am. ev. Lacul Morii*	*10.04*	*Potențial ecologic foarte bun*	*18.81*	*Potențial ecologic bun*	*5,68*	*Potential Ecologic bun*	*0,094*	***Potențial ecologic foarte bun***

Pe malul lacurilor din salba râului Colentina sunt amenajate zone de agrement ce dispun în majoritatea cazurilor de autorizații sanitare de funcționare emise pentru activități de cazare, alimentație publică sau activități sportive si de agreement.

În ceea ce privește calitatea apelor subterane, **pe teritoriul Municipiului București au fost identificate, delimitate și descrise un număr de 3 corpuri de apă subterană (ROAG03, ROAG11, ROAG13).**

Analizele s-au efectuat conform *Manualului de Operare al Sistemului de Monitoring Integrat al laboratorului SGA Ilfov-București* pe anul 2019. Evaluarea stării chimice a corpurilor de apă subterană se realizează conform cerințelor *Directivei Cadru a Apei 2000/60/CE, a Directivei 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării* transpusă în legislația națională prin *HG 53/2009 și a Ordinului 621/2014* care stabilește valorile de prag pentru corpurile de apă subterană. În *Ordinul 621/ 07. 07. 2014*, au fost aprobate valori de prag, pentru fiecare corp de apă.

Pentru **corpul de apă ROAG03** au fost aprobate valori de prag pentru următorii indicatori: *Azotați (NO3-), Amoniu (NH4+), Cloruri (Cl-), Sulfați (SO42-), Azotiți (NO2-), ortofosfați (PO43-), fenoli, crom, nichel, cupru, zinc, cadmiu, mercur, plumb, arsen, tricloretilenă, tetracloretilenă și pesticide totale (alaclor, atrazin, clorfenvinfos, clorpirifos, DDT total, diuron, endosulfan, gama HCH, izoproturon, pp' DDT, aldrin, dieldrin, endrin, isodrin, simazin, trifluralin.*, ale căror limite au fost comparate cu valorile determinate în forajele respective. Pentru corpul de apă subteran ROAG03 pe lângă indicatorii menționați mai sus au fost stabilite valori de prag și pentru fenoli.

Calitatea apei din corpul de apă subterană ROAG03 a fost monitorizată în 2 foraje de observație aparținând rețelei hidrogeologice naționale.

S-au înregistrat depășiri la:

- **azotați** (NO3-) - 1 foraj (Băneasa F2 – 85.3 mg/l, Băneasa F2 – 87.6 mg/l) care reprezintă 50 % din numărul total al punctelor de monitorizare;
- **ortofosfați** (PO43-) - 1 foraj (Militari-Giulești – 1.27 mg/l) care reprezintă 50 % din numărul total de puncte de monitorizare;

Având în vedere aceste depășiri la azotați și ortofosfați, la peste 20% din numărul total de foraje monitorizate, **se consideră corpul de apă ROAG03 ca fiind în stare calitativă (chimică) slabă.**

Pentru **corpul de apă subteran ROAG011,** calitatea apei din corpul de apă subterană a fost monitorizate 1 foraj de observație aparținând rețelei hidrogeologice naționale. Indicatorii care determină starea corpului de apă sunt: *Azotați (NO3-), Amoniu (NH4+), Cloruri (Cl-), Sulfați (SO42-), Azotiți (NO2-), ortofosfați (PO43-), crom, nichel, cupru, zinc, cadmiu, plumb și pesticide totale (alaclor, atrazin, clorfenvinfos, clorpirifos, DDT total, diuron, endosulfan, gama HCH, izoproturon, pp' DDT, aldrin, dieldrin, endrin, isodrin, simazin, trifluralin.*

Nu s-a înregistrat nici o depășire a valorilor prag/standardelor de calitate, motiv pentru care **se consideră corpul de apă subterană ROAG11 ca fiind în stare calitativă (chimică) bună**.

Pentru **corpul de apă subterană ROAG13 / București (Formațiunea Frătești),** calitatea apei din corpul de apă subterană ROAG13 a fost analizată în 4 foraje observație. Indicatorii care determină starea corpului de apă sunt: *Azotați (NO3-), Amoniu (NH4+), Cloruri (Cl-), Sulfați (SO42-), Azotiți (NO2-), ortofosfați (PO43-), crom, nichel, cupru, zinc, cadmiu, plumb și pesticide totale (alaclor, atrazin, clorfenvinfos, clorpirifos, DDT total, diuron, endosulfan, gama HCH, izoproturon, pp' DDT, aldrin, dieldrin, endrin, isodrin, simazin, trifluralin.*

Nu s-a înregistrat nici o depășire a valorilor prag/standardelor de calitate, motiv pentru care **se consideră corpul de apă subterană ROAG13 ca fiind în stare calitativă (chimică) bună**.

Pentru **evaluarea stării calitative (chimice) a corpurilor de ape subterane**, în anul 2019, s-a utilizat *"Metodologia preliminară de evaluare a stării chimice a corpurilor de ape subterane"* (elaborată de *INHGA*) și a rezultat:

- **stare chimică bună** – pentru corpurile unde la forajele monitorizate nu s-au constatat valori medii, ale indicatorilor de calitate, depășite față de valorile prag (TV) din Ordinul 621/2014;
- **stare chimică slabă** – unde cel puțin 20% din forajele monitorizate,de pe un corp, au cel puțin un indicator de calitate analizat care depășește valorile prag (TV) din Ordinul 621/2014.

Încadrarea celor 3 corpuri de apă subterană în starea chimică, aplicând metodologia mai sus prezentată este următoarea:

Tab. 7.11. Evaluarea stării calitative (chimice) a celor 3 corpuri de apă subterane [281]

Corp de apă subteran	Cod corp	Număr total de foraje	Număr foraje monitorizate	Stare chimică finală	Confirmare	Justificare	Stare chimică inițială
Colentina	ROAG03	47	2	**Slabă**	DA		**Slabă**
București-Slobozia (nisipurile de Moștistea)	ROAG11	6	1	**Bună**	NU		**Slabă**
București (Formațiunea de Frătești)	ROAG13	8	4	**Bună**	DA	Depășire locală	**Slabă**

Monitoringul pentru programul P (potabilizare) se aplică la secțiunile de captare a apelor de suprafață în scopul potabilizării, unde se monitorizează indicatorii fizico-chimici şi bacteriologici din *HG nr. 100/2002 (Directiva 75/440/EEC).*

Sursele de apă captate pentru potabilizare în sistemul centralizat de apa potabilă sunt:

- *Râul Dâmbovița*, prin *stația de tratare Arcuda* (prin captarea Brezoaiele);
- *Râul Argeș*, prin *stațiile de tratare Roșu și Crivina* (prin captarea Crivina).

Direcția de Sănătate Publică a Municipiului București asigură supravegherea și controlul monitorizării calității apei potabile destinate consumatorilor în scopul verificării conformității la cerințele *Legii nr. 458/2002 actualizată*. Monitorizarea calității apei potabile (ritm, parametrii microbiologici, chimici și indicatori) s-a efectuat în conformitate cu prevederile *Hotărârii nr. 974/2004 modificată și completată de HG nr. 342/2013 și Legii nr. 458/2002 actualizată*, atât de către producător (monitorizare operațională), cât și de către *Direcția de Sănătate Publică a Municipiului București* (monitorizare de audit) după programe avizate de către *Direcția de Sănătate Publică*. Programele de monitorizare ce au stabilit numărul standard de probe de apă de prelevat/an au fost individualizate în funcție de mc apă furnizați/distribuiți/zi și număr de consumatori; s-a exceptat apa potabilă provenind de la producătorii de apă individuali care furnizează mai puțin de 10 mc de apă/zi sau care deservește mai puțin de 50 de consumatori (conform *Legii nr. 458/2002 republicată*).

[281] *Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București – revizie 2021*

Calitatea apelor subterane depinde de sursele difuze de poluare provenite din agricultură și practicile ei neconforme (pesticide, dejecții de la porcine și păsări), nămoluri de la stațiile de epurare, reziduurile menajere și industriale și de slaba epurare sau lipsa de epurare a apelor uzate.

Poluarea freaticului este cel mai adesea un fenomen aproape ireversibil, având consecințe importante asupra folosirii rezervei subterane la alimentarea cu apă în scop potabil, depoluarea surselor de apă din pânza freatică fiind un proces foarte anevoios.

În concluzie, problemele legate de calitatea apelor de suprafață și a celor subterane sunt cauzate în general de:

- ⇒ *eficiența de epurare scăzută a stațiilor de epurare existente;*
- ⇒ *rata redusă a populației racordate la sistemele de colectare și epurare a apelor uzate;*
- ⇒ *existența, în zonele neracordate la canalizare, a surselor punctiforme de contaminare care cresc riscul de eutrofizare a receptorilor naturali și riscul de îmbolnăvire al populației;*
- ⇒ *managementul necorespunzător al deșeurilor municipale și industriale;*
- ⇒ *utilizarea nerațională a îngrășămintelor chimice și a produselor de uz fitosanitar;*
- ⇒ *dezvoltării zonelor urbane și protecției insuficiente a resurselor de apă, etc.*

Pentru rezolvarea problemelor legate de calitatea apelor se impun o serie de **măsuri** la nivel municipal, precum:

- ✓ *îmbunătățirea randamentelor de funcționare a stației de epurare;*
- ✓ *execuția la termen a măsurilor și lucrărilor prevăzute în Programele de etapizare parte integrantă a autorizațiilor de gospodărire a apelor;*
- ✓ *implicarea autorităților administrației publice locale în elaborarea proiectelor și obținerea finanțărilor pentru realizarea sistemelor centralizate de alimentare cu apă, canalizare și a stațiilor de epurare;*
- ✓ *dotarea laboratoarelor operatorilor din sectorul de apă la nivelul necesar pentru controlul și supravegherea calității apelor, în conformitate cu prevederile legale și ale directivelor europene;*
- ✓ *continuarea procesului de regionalizare a operatorilor existenți în sectorul de apă;*
- ✓ *alinierea la cerințele Directivei Nitraților prin: reducerea deversărilor de nutrienți în corpurile de apă, promovarea schimbărilor comportamentale la nivel regional, și sprijin pentru întărirea cadrului de reglementare și a capacității instituționale.*

7.3. CALITATEA SOLULUI

Solul este unul dintre cei mai importanți factori de mediu, iar cunoașterea și monitorizarea calității solului este importantă pentru asigurarea condițiilor de dezvoltare durabilă a agriculturii și a societății în ansamblu.

Solul are multiple funcții economice și biologice deoarece determină producția agricolă și starea pădurilor, este sursă de materii prime dar și de biodiversitate, habitate, specii, condiționează învelișul vegetal, precum și calitatea apei, reglează scurgerea lichidă și solidă în bazinele hidrografice și acționează ca o geomembrană pentru diminuarea poluării aerului și a apei prin reținerea, reciclarea și neutralizarea poluanților, cum sunt substanțele chimice folosite în agricultură, deșeurile și reziduurile organice și alte substanțe chimice.

În județul Ilfov cele mai răspândite soluri din totalul suprafeței agricole de la nivelul anului 2016, de 101.563 ha, o reprezintă argilosolurile, după care urmează molisolurile și solurile neevoluate. **Solurile predominante din județul Ilfov prezintă, în general, o vulnerabilitate scăzută la impactul multor agenți poluanți datorită capacității de tamponare bună**. Cu toate acestea, au fost evidențiate procese de distrugere sau poluare a solului în zona canalului Argeș și pe suprafețe mici.

Poluarea solului în județul Ilfov este influențată în special de:

- *depuneri uscate și umede din atmosferă*
- *depozitarea neadecvată de deșeuri menajere și industriale pe terenuri neamenajate corespunzător.*
- *deversarea de nămoluri, șlamuri și ape uzate, pe unele terenuri agricole sau de altă natură.*
- *chimizarea unor terenuri și culturi agricole.*

Emisiile de la aceste surse, influențează negativ solul prin încorporarea de elemente chimice cu caracter toxic. Încărcarea solului cu astfel de elemente chimice (metale grele, sulf, etc.) degradează însușirile fizice, chimice și biologice, contribuind astfel la reducerea capacității productive. Adițional, modificările antropice ale solului datorate construcțiilor de toate felurile, prin operațiuni de decopertare, modelare, etc., au dus la crearea altor tipuri de soluri, așa numitele protosoluri antropice.

Astfel, din totalul de 204.186 ha de terenuri agricole de la nivelul județului Ilfov, 50% reprezintă terenurile folosite pentru agricultură și 47,9% terenuri arabile, în timp ce pronderi de sub 1% reprezintă terenurile folosite pentru pășuni și fânețe, vii și livezi.

În ceea ce privește terenurile neagricole (din totalul de 48.229 ha), cele mai extinse suprafețe sunt pădurile și vegetația forestieră (54,9%) și suprafețele ocupate de drumuri, construcții (31,2%).

Tab. 7.12. Repartiția solurilor din Regiunea București Ilfov pe clase de calitate și tipuri [282]

Nr. Crt.	Specific	U.M.	Clase de bonitate ale solurilor					
			I	II	III	IV	V	Total (ha)
1	Arabil	ha	4508	72994	23901	3873	4420	109696
2	Pajişti	ha	0	34	2077	281	45	2437
3	Vii	ha	148	1711	182	0	0	2041
4	Livezi	ha	0	1657	34	80	0	1771
Total pe clase		ha	4656	76396	26194	4234	4465	-

Solurile inițiale din cadrul intravilanului municipiului București s-au format şi au evoluat în strânsă legătură cu factorii de mediu şi au fost modificate profund de cei antropici. Condițiile naturale de relief, rocă, climă şi vegetație au dus la formarea în zonă a solurilor **brun-roşcate din clasa solurilor argiloiluviale**.

Modificările antropice puternice datorate construcțiilor de diferite tipuri (locuințe, platformele industriale, căile ferate, rețeaua de drumuri etc.), **au determinat** destructurarea profilului de sol inițial şi **apariția aşa-numitelor *„protosoluri antropice”* sau *„soluri de umplutură”*** (din clasa solurilor neevoluate, trunchiate sau desfundate).

Ceea ce caracterizează **protosolurile antropice din perimetrul urban al municipiului București** este **prezența pe profil a diferitelor materiale de construcție (resturi de cărămizi, nisip, resturi de zidărie)**. Existența diferitelor materiale bogate în calciu face ca aceste soluri să se încadreze în clasa solurilor slab bazice, în timp ce solurile brun-roşcate sunt soluri slab acide-neutre. Protosolurile antropice sunt nestructurate, cu o slabă activitate microbiologică, fără un orizont biologic activ bine definit, utilizarea lor ca suport pentru spații verzi necesitând costuri suplimentare, toate acestea adăugându-se costurilor totale de mediu.

O altă fază în degradarea solurilor din mediul urban a început o dată cu industrializarea masivă şi intensificarea traficului rutier care determină poluarea chimică a solurilor prin încorporarea de elemente chimice cu caracter toxic. Încărcarea solului cu astfel de elemente

[282] *Sursa: Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*

(*metale grele, sulf*, etc.) degradează însuşirile fizice, chimice şi biologice contribuind la reducerea capacității productive a acestora.

În cadrul municipiului Bucureşti, învelişul edafic cuprinde atât soluri brun-roşcate aflate în diferite stadii de degradare, corespunzând sectoarelor de terenuri virane şi parcuri, cât şi protosoluri antropice care dețin cea mai mare parte din teritoriu.

În perimetrul analizat solurile cunosc cele mai diverse folosințe, de la terenuri virane, grădini de legume, spații verzi, la diferite categorii de construcții (locuințe, unități industriale, spații comerciale, depozite, căi de comunicație).

O caracteristică a zonei este degradarea solurilor prin acoperirea cu plăci de ciment sau depozitarea deşeurilor de diferite proveniențe.

Stăvilirea proceselor de degradare a solurilor trebuie efectuată prin aplicarea unor măsuri de conservare, ameliorare şi folosire rațională a întregului fond funciar al arealului analizat, evitând poluarea solului cu hidrocarburi, cu pesticide în doze mari, arderea miriştilor, vegetației, etc. Pentru redarea în circuitul agricol, a terenurilor degradate este necesară corectarea reacției solului cu ajutorul amendamentelor. De asemenea, ultimii ani s-au caracterizat prin fenomene naturale extreme, în special secetă excesivă, cu influență nefavorabilă asupra evoluției producției agricole din județ.

Potrivit *Raportului privind starea factorilor de mediu pe anul 2021 în Municipiul București,* realizat de *Agenția pentru Protecția Mediului (APM) București,* **nu există date pentru municipiul Bucureşti în ceea ce privește terenurile afectate de diverşi factori limitativi, zone afectate de procese naturale şi nici pentru pentru indicatorul RO 15- CSI 15- *Progresul înregistrat în managementul siturilor contaminate*.**

În anul 2019 a fost aprobată legislația referitoare la **siturile contaminate** şi anume *Legea nr. 74, privind gestionarea siturilor potențial contaminate şi a celor contaminate*. Conform acestei legi, autoritățile *Administrației Publice Locale* sunt implicate în identificarea siturilor potențial contaminate şi transmiterea către agenția județeană pentru protecția mediului pe a cărei raza teritorială se află lista siturilor potențial contaminate, precum şi datele de identificare şi contact ale deținătorului de teren sau, după caz, ale operatorului economic.

În anul 2019, *APM Bucureşti* a emis pentru amplasamentele *S.C. OMV Petrom S.A.*, foste depozite de produse petroliere, deciziile *Etapei de încadrare ale proiectelor de curățare, remediere a solului/subsolului şi reconstrucție ecologică*. În anul 2021 remedierea acestor amplasamente a fost finalizată.

Tab. 7.13. Situri contaminate pe raza Municipiului Bucureşti [283]

Nr.crt.	Locație	Operator economic şi date de identificare	Tipul de poluant	Domeniu de activitate	Status
1.	București	**S.C. OMV Petrom Grivița**	Produse petroliere	Fost depozit de produse petroliere	**remediat**
2.	București	**S.C. OMV Petrom Titan**	Produse petroliere	Fost depozit de produse petroliere	**remediat**

Datorită intensificării activităților economice ce exercită presiuni puternice asupra mediului, anumite tipuri de habitate, în special cele aflate în apropierea zonelor unde au loc activități umane, pot suferi modificări lente dar ireversibile, caracterizate în principal prin schimbarea tipului de habitat. În general tendința este de schimbare a habitatelor naturale în habitate seminaturale iar mai apoi în habitate antropizate/artificiale. Acolo unde terenuri noi sunt ocupate de activități industriale sau de exploatare a resurselor naturale neregenerabile, habitatele existente sunt distruse în totalitate, iar de multe ori cele din vecinătate suferă o degradare lentă.

Presiunile antropice se manifestă prin creșterea gradului de ocupare a terenurilor, a numărului populației, dezvoltarea agriculturii și economiei, modificarea peisajelor și a ecosistemelor, distrugerea spațiului natural, utilizarea nerațională a solului, supraconcentrarea activități pe zone sensibile cu valoare ecologica ridicată.

Utilizare şi consumul de îngrăşăminte

Tab. 7.14. Suprafața terenurilor pe care s-au aplicat îngrăşăminte chimice şi naturale pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare şi județe (hectare) [284]

Categorie	2010	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Chimice	101	129	81	72	42	40	-	7	-
Azotoase	43	43	27	45	14	234	-	7	-
Fosfatice	15	43	27	25	14	234	-	7	-
Potasice	43	43	27	2	14	7	-	7	-

[283] *Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului București - Raport privind starea factorilor de mediu pe anul 2021 în Municipiul București*

[284] *Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului București - Raport privind starea factorilor de mediu pe anul 2021 în Municipiul București*

Tab. 7.15. Cantitatea de pesticide aplicate în agricultură, pe forme de proprietate – kg substanță activă

Categorie	2010	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Insecticide	306	21	12	55	15	30	10	0	3
Fungicide	338	581	310	135	31	84	-	0	72
Erbicide	-	98	-	522	-	256	-	0	0

Consumul de produse de protecția plantelor

Tab. 7.16. Cantitatea de pesticide aplicate în agricultură, pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (Kg substanta activă) [285]

Categorie	2010	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Insecticide	306	21	12	55	15	30	10	-	3
Fungicide	338	581	310	135	31	84	-	-	72
Erbicide	-	98	-	522	-	256	-	-	-

Soluțiile de reducere a impactului asupra solului presupun în principal o utilizare durabilă a acestuia prin combinarea tehnologiilor și a activităților, astfel încât să se realizeze concomitent: bioproductivitatea, securitatea alimentară, protecția calității solului, viabilitatea economică și acceptabilitatea socială, prin respectarea următoarelor cerințe:

- ✓ *practicarea culturilor în concordanță cu pretabilitatea solului și condițiile climatice:temperatură, precipitații etc.;*
- ✓ *refacerea ecologică a unor soluri afectate de poluarea cu petrol și apă sărată;*
- ✓ *asigurarea utilizării raționale a îngrășămintelor chimice și naturale, cu scopul îmbunătățirii calității solurilor și prevenirii poluării solurilor și apelor;*
- ✓ *managementul produselor organice reziduale provenite din activități agricole;*
- ✓ *lucrări de îmbunătățirii funciare, agro-pedoameliorative și de investiții în agricultură, precum și organizarea și sistematizarea teritoriului agricol, înființarea de noi culturi (pomi, vie) sau amenajamente silvice și piscicole;*
- ✓ *ameliorarea stării de reacție a solurilor și stabilirea necesarului de amendamente;*
- ✓ *combaterea bolilor și dăunătorilor mai ales prin tehnici biologice;*
- ✓ *utilizarea cât mai judicioasă a resurselor de sol din județ, în contextul unor etici ecologice și al principiului dezvoltării durabile;*
- ✓ *derularea unor proiecte de combatere a alunecărilor de teren și a eroziunii solurilor;*
- ✓ *limitarea defrișărilor, a excavării bazei versanților;*

[285] *Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului București - Raport privind starea factorilor de mediu pe anul 2021 în Municipiul București*

- ✓ *refacerea şi modernizarea lucrărilor de irigații din arealele cu cerințe stringente;*
- ✓ *modernizarea lucrărilor de apărare – îndiguire şi desecări şi extinderea acestora conform cerințelor;*
- ✓ *modernizarea lucrărilor de ameliorare a terenurilor sărăturate, a nisipurilor şi a solurilor nisipoase;*
- ✓ *prevenirea şi reducerea poluării chimice a solurilor cu metale grele, sulf, fluor, reziduri petroliere, deşeuri, nămoluri, produse de uz fitosanitar, etc.*

Refacerea mediului geologic şi a ecosistemelor terestre afectate constă în aducerea acestora cât mai aproape de starea naturală, prin aplicarea unor măsuri de curățare, remediere şi/sau reconstrucție ecologică şi prin eliminarea oricărui risc semnificativ de impact asupra acestora, conform categoriei de folosință a terenului.

Opțiuni pentru reabilitarea ecologică:

- ❖ *îndepărtarea întregului material cu sol contaminat;*
- ❖ *acoperire cu sol curat de 1 -1,5 metri;*
- ❖ *stimularea biodegradării naturale;*
- ❖ *nivel mai mare al apelor subterane;*
- ❖ *adaosul de calcar sau argile la material;*
- ❖ *fertilizarea solului(material);*
- ❖ *schimbarea vegetației.*

7.4.CALITATEA AERULUI

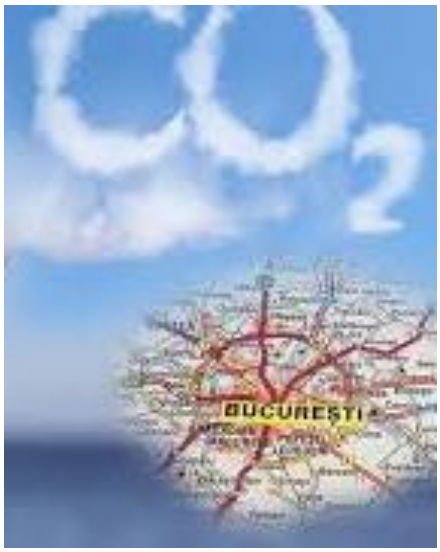

Aerul este factorul de mediu care condiționează în cea mai mare măsură existența vieții pe pământ. Totodată, este factorul de mediu cel mai important pentru transportul poluanților, deoarece constituie suportul pe care are loc transportul cel mai rapid al acestora în mediul înconjurător, acesta fiind motivul pentru care supravegherea calității aerului este de primă importanță.

Calitatea aerului este exprimată statistic printr-o serie de indicatori, care exprimă fenomenul de poluare sub forma răspândirii în aer a unor substanțe reziduale poluante, rezultate din activitățile antropice.

Poluarea aerului are numeroase cauze, unele fiind rezultatul activităților umane din ce în ce mai extinse şi răspândite in ultima perioadă de timp,

altele datorându-se unor condiții naturale de loc și de climă. Din aceste motive se acordă o atenție deosebită activității de supraveghere, menținere și de îmbunătățire a calității aerului.

În martie 2020, *Consiliul European* a adoptat concluzii privind calitatea aerului. **Poluarea atmosferică rămâne cea mai importantă cauză a problemelor de sănătate din UE** legată de mediu, estimându-se că aceasta provoacă peste 400 000 de decese premature în fiecare an. Consiliul a considerat că standardele stabilite în materie de calitate a aerului, în special valorile-limită, au fost eficace și sunt în continuare esențiale pentru protejarea sănătății cetățenilor. Cu toate acestea, **Consiliul Europen a subliniat că mai pot fi aduse unele îmbunătățiri** cadrului legislativ în vederea **asigurării unei bune calități a aerului în întreaga UE** [286].

Cerințele și exigențele existente la nivelul Uniunii Europene impun o nouă abordare a problemelor globale de mediu din punct de vedere al efectelor și presiunii asupra mediului și a tuturor consecințelor dezvoltării socio-economic.

Monitorizarea calității aerului implică urmărirea elementelor incluse în cele patru categorii de probleme:

- *sursele și emisiile de poluanți atmosferici;*
- *transferul poluanților în atmosferă;*
- *nivelul concentrațiilor de poluanți în atmosferă și distribuția spațio-temporală a acestora;*
- *efectele poluanților atmosferici asupra omului și mediului biotic și abiotic.*

Emisiile atmosferice reprezintă factorul principal care generează probleme privind calitatea aerului. În principal, sursele de poluare provin din arderea combustibililor fosili, silvicultura, transportul rutier, activități agricole, transportul gazului natural, fermentarea deșeurilor, procese industriale. Un aport însemnat în degradarea calității aerului îl au însă și centralele termice și mijloacele de transport care emit în atmosferă oxizi de carbon, dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi. O contribuție mare în creșterea efectelor negative o au și fenomenele meteorologice.

În prezent, **în România**, domeniul *„calitatea aerului”* este reglementat prin *Legea nr. 104/15.06.2011 privind calitatea aerului înconjurător publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 452 din 28 iunie 2011*. Prin această lege au fost transpuse în legislația națională prevederile *Directivei 2008/50/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 21 mai 2008* privind calitatea aerului înconjurător şi un aer mai curat pentru Europa publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) nr. Legea nr. 152 din 11 iunie 2008 şi ale Directivei 2004/107/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 15 decembrie 2004* privind arseniul, cadmiul, mercurul, nichelul, hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător publicată în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. Legea nr. 23 din 25 ianuarie 2005*.

[286] *Sursa: https://www.consilium.europa.eu/ro/meetings/env/2020/03/05/*

Indicele specific de calitatea aerului, pe scurt "*indice specific*", reprezintă un sistem de codificare a concentrațiilor înregistrate pentru fiecare dintre următorii poluanți monitorizați:

- *Dioxid de sulf* (SO_2)
- *Dioxid de azot* (NO_2)
- *Ozon* (O_3)
- *Particule in suspensie < 2,5 µm* ($PM_{2,5}$)
- *Particule in suspensie < 10 µm* (PM_{10}).

Indicele general se stabilește pentru fiecare dintre stațiile automate din cadrul *Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului*, ca fiind cel mai mare dintre indicii specifici corespunzatori poluanților monitorizati. Indicele general și indicii specifici sunt reprezentați prin numere întregi cuprinse între 1 și 6, fiecare număr corespunzând unei culori.

Acești indici pot fi: 1 - **Bun; 2 - Acceptabil; 3 - Moderat; 4 - Rău; 5 - Foarte rău; 6 - Extrem de rău**. Indicele general este dat de cel mai mare indice specific fiecărui poluant, cu condiția că stația să fi monitorizat, în ziua respectivă, minim un indice specific.

În scopul gestionării calității aerului, în fiecare zonă sau aglomerare, se delimitează arii care se clasifică în regimuri de gestionare (I sau II) în funcție de rezultatul evaluării calității aerului înconjurător. Regimurile de gestionare sunt prevăzute în art. 42 *din Legea nr. 104/2011* (*Municipiul București este încadrat în regim de gestionare II*).

În conformitate cu prevederile art. 63 alin. (1) din *Legea nr. 104/2011*, *APM București*, în calitate de autoritate teritorială pentru protecția mediului, are obligația de a pune la dispoziția publicului, anual, un raport privind calitatea aerului înconjurător, referitor la poluanții monitorizați care intră sub incidența legii. Informațiile publice privind calitatea aerului sunt puse permanent la dispoziția publicului pe site-ul național www.calitateaer.ro, conținând detalii despre parametrii de calitate a aerului, monitorizați în cele 148 de stații automate și 11 stații mobile de pe toată suprafața României care alcătuiesc *Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA)*.

Managementul *Rețelei Naționale de Monitoizare a Calității Aerului (RNMCA)* este atribuția *Ministerului Mediului*, care stabilește pe bază de studii locația și tipul stațiilor de monitorizare, poluanții monitorizați, asigurând totodată fondurile necesare rnonitorizării.

Monitorizarea continuă a calității aerului (imisii) în aglomerarea București - Municipiul București și anumite zone din jud. Ilfov - se face în conformitate cu *Legea 10412011 privind calitatea aerului înconjurator*, prin intermediul a **11 stații fixe de monitorizare,** la care se adaugă alte **10 puncte fixe de monitorizare (doar pentru PM10 și PM 2.5,** destinate inforrnarii publicului).

În perioada imediat următoare vor mai fi puse în funcțiune după conectarea la energie electrică încă alte 9 analizoare PM10 și PM 2.5.

Astfel, **rețeaua de monitorizare a calității aerului** cuprinde următoarele stații:

- ***Stația de fond regională – B8-Balotești;***
- ***Stația de fond suburbană – B7-Măgurele;***
- ***Stația de fond urbană – B1-Lacul Morii (APM București);***
- ***2 stații de trafic – B3-Șos. Mihai Bravu și B6-Cercul Militar Național;***
- ***3 stații industriale – B5-Drumul Taberei, B2-Titan și B4-Berceni***
- ***1 stație de fond urban – Strada Episcop Varlaam, sector 1, București;***
- ***1 stație de trafic – lângă Primăria Bragadiru, județul Ilfov;***
- ***1 stație de fond urban – com. Chiajna, județul Ilfov.***

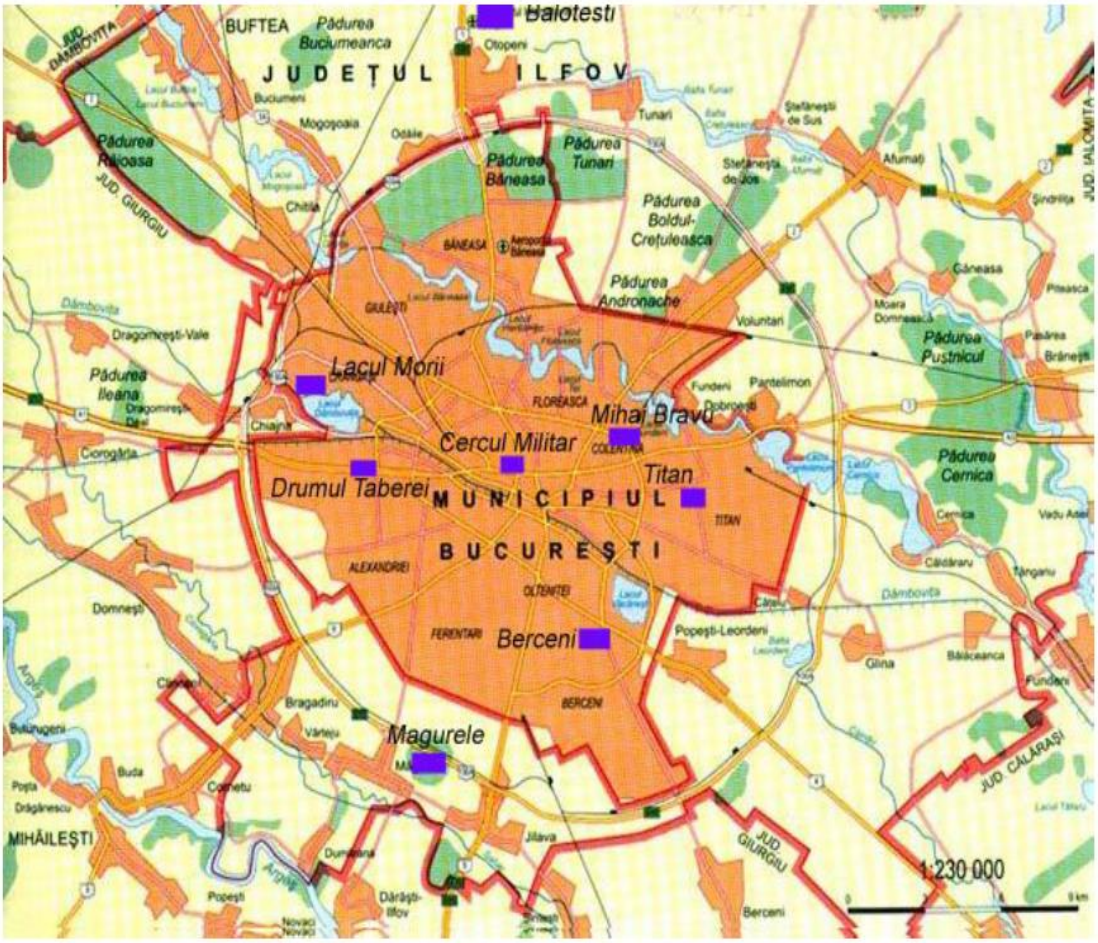

Fig. 7.7. Hartă cu amplasarea stațiilor automate de monitorizare a calității aerului din aglomerarea București [287]

[287] *Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București – revizie 2021*

Pe teritoriul Sectorului 5 nu există încă amplasate stații fixe de monitorizare a calității aerului. Începând cu anul 2022 a fost amplasat un punct fix de monitorizare PM10/PM 2.5 pe Bd. Libertății, în fața Ministerului Mediului - *Punctul B12*. Acesta este destinat doar informării publicului, întrucât PM10 și PM 2.5 nu se măsoară prin rnetoda de referință (gravirmetric).[288]

Poluarea aerului în Municipiul Bucureşti are un caracter specific datorită în primul rând condițiilor de emisie, respectiv existenței unor surse multiple, înălțimi diferite ale surselor de poluare, precum şi o repartiție neuniformă a acestor surse, dispersate însă pe întreg teritoriul oraşului.

Principalii poluanți măsurați şi monitorizați la aceste stații (conform Legii 104/2011) **sunt: *dioxidul de azot, dioxidul de sulf, monoxidul de carbon, ozonul, Particule PM10 și PM 2.5, metale (plurnb, cadmiu, nichel) și benzen.***

În Municipiul Bucureşti există o singură stație de supraveghere a poluării de fond urban, amplasată în zona Crângaşi (incinta Agenției pentru Protecția Mediului Bucureşti).

În ceea ce privește poluarea de impact, sursele de poluare a aerului sunt sursele fixe industriale, de obicei concentrate pe mari platforme industriale, dar şi intercalate cu zone de locuit intens populate (cu dezvoltări preponderent pe verticală), circulația auto, în special de-a lungul marilor artere incluzând şi traficul greu.

Sursele de poluare a aerului se pot grupa în câteva mari **categorii**, astfel:

- ***Obiective industriale***

Nevoia imediată de cazare a forței de muncă a generat apariția rapidă a marilor ansambluri de locuințe colective, dimensionate în medie pentru 250.000 – 400.000 locuitori. Amplasarea lor s-a făcut, din considerente preponderent economice, pe principiul proximității cu zonele industriale, în ideea valorificării dotărilor edilitare create pentru acestea şi reducerii deplasărilor. Aceasta a condus la relația de vecinătate dintre zonele de locuințe şi cele industriale, sursă principală de disconfort pentru locuire. Astfel, în jurul unităților industriale sau a altor surse de poluare există perimetre în care locuințele sunt potențial expuse poluării.

Gama substanțelor evacuate în mediu din procesele tehnologice este foarte variată: ***pulberi organice şi anorganice care au şi conținut de metale (Pb, Zn, Al, Fe, Cu, Cr, Ni, Cd), gaze şi vapori (SO2, NOx, NH3, HCl, CO, CO2, H2S), solvenți organici, funingine*** etc.

- ***Traficul auto***

Poluarea aerului cauzată de traficul auto este un amestec de câteva sute de compuşi diferiți. În urma unor studii recente au fost evidențiați peste 150 de compuşi şi grupuri de compuşi. Măsurarea tuturor acestor poluanți este imposibilă şi de aceea evidențierea se

[288] *Sursa: Informații puse la dispoziție de Agenția pentru Protecția Mediului București - Serviciu Monitorizare și Laboratoare*

concentrează numai pe acei poluanți care au cel mai larg impact asupra sănătății umane sau care sunt considerați buni indicatori și sunt grupați în următoarele categorii:

- ***gazele anorganice:*** *oxizii de azot, dioxidul de sulf, oxidul de carbon, ozonul;*
- ***pulberi:*** *pulberi totale în suspensie, particule cu diametrul aerodinamic mai mic de 10 µm sau decât 2,5 µm, fumul negru;*
- ***componente ale pulberilor****: carbon elementar, hidrocarburi policiclice aromatice, plumb;*
- ***compuşi organici volatili:*** *benzen, butadienă.*

Prin arderea completă a combustibililor în motoarele autovehiculelor, ar rezulta următoarele substanțe principale:

- *vapori de apă 13 %;*
- *bioxid de carbon 13 %;*
- *oxizi de azot 74 %.*

În realitate însă, ținând cont de caracterul incomplet al arderilor, în funcție de calitatea amestecului (coeficientul de dozaj), se mai formează CO şi oxigen în cazul amestecurilor foarte sărace. Prin ardere rezultă totodată, în proporții reduse, oxizi de azot, hidrocarburi, produşi oxidanți, oxizi de sulf, particule. Cu excepția vaporilor de apă (azotul şi oxigenul fiind principalele elemente constituente ale aerului atmosferic), toate celelalte substanțe precizate mai sus sunt considerate emisii poluante.

O asociere directă între poluarea aerului datorată traficului auto şi sănătatea umană este foarte dificil de stabilit în termeni absoluți, datorită numărului mare de variabile. Traficul are un impact negativ asupra sănătății umane, fapt pentru care *Organizația Mondială a Sănătății (OMS), Comisia Europeană* şi majoritatea țărilor au stabilit o serie de standarde şi reglementări referitoare la calitatea aerului. Nivelurile de poluare a aerului datorate traficului auto sunt foarte variabile în timp şi spațiu. Impactul cel mai mare apare în zonele construite şi cu artere de trafic supraaglomerate, unde dispersia poluanților este dificil de realizat.

Concentrațiile poluanților atmosferici sunt mai crescute în zonele cu artere de trafic străjuite de clădiri înalte sub formă compactă, care împiedică dispersia. La depărtare de arterele de trafic intens, poluarea aerului scade rapid şi este destul de rar semnalată în zonele suburbane sau rurale. Singura excepție de la această regulă o face ozonul care este diferit față de ceilalți poluanți generați de traficul auto.

- ***Şantiere de construcție si betoniere***

Deşi ponderea activităților de construcții a scăzut foarte mult, aceste şantiere şi betoniere rămân surse potențiale de poluare a aerului, în special cu pulberi.

- ***Centralele electrotermice***

CET-urile reprezintă surse majore de poluare a aerului prin modul de funcționare cu combustibili lichizi ce au un conținut ridicat de sulf, deversând în atmosferă importante cantități de SO_2, NOx, CO, CO_2, pulberi, fum şi cenuşă volantă. Instalațiile de reținere a

principalilor poluanți chimici, NOx si SO_2, pentru care au fost alese variante constructive ce prevăd dispersia prin coşuri înalte, realizează concentrații locale mai reduse, dar amplifică efectele de poluare la distanță; uzura şi neetanşeitățile unor coşuri determină evacuarea gazelor la înălțimi intermediare cu efecte şi asupra zonei învecinate.

- ***Surse difuze de combustie***

Numeroasele centrale termice uzinale, de cvartal sau de bloc, din care multe funcționează pe combustibil lichid sau solid, constituie o sursă de natura celei de la punctul precedent, lipsită însă, pe lângă instalații de epurare, şi de avantajul relativ al dispersiei prin coşuri înalte; combustia este de cele mai multe ori incompletă datorită neautomatizării arderii, randamentului redus şi unei supravegheri precare şi determină degajări de noxe deloc neglijabile care se dispersează exact în zonele de locuințe, intens populate, pe care aceste centrale le deservesc.

Combustia neautorizată, în aer liber, a unor deşeuri de tip menajer, cauciucuri uzate, mase plastice, deşeuri stradale, neîntreținerea salubrității domeniului public, depozitarea inadecvată a reziduurilor industriale şi a deşeurilor menajere se constituie (prin cumul) într-o sursă de poluare permanentă cu pulberi organice, gaze nocive, fum, funingine, mirosuri dezagreabile, aspecte sesizabile mai ales în condiții meteorologice nefavorabile (ceață, calm atmosferic, inversiune termică).

Monitorizarea Calității Aerului (RNMCA), obiectiv de interes public național, aflată în administrarea autorității publice centrale pentru protecția mediului. ***RNMCA* include instrumentele de prelevare şi măsurare amplasate în punctele fixe şi echipamentele de laborator aferente acestora**, precum şi echipamentele necesare colectării, prelucrării, transmiterii datelor şi informării publicului privind calitatea aerului înconjurător.

Datele de calitate a aerului în Municipiul Bucureşti sunt furnizate în timp real pentru *dioxid de sulf (SO_2), dioxid de azot (NO_2), monoxid de carbon (CO), ozon (O_3) și benzen*, în timp ce pentru ceilalti poluanți monitorizați - *PM10, PM2,5, plumb, cadmiu, nichel* - doar prelevarea este automată, urmată apoi de analiza în laborator.

Tab. 7.17. Informații generale cu privire la stațiile automate de monitorizare a calității aerului [289]

[289] *Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București – revizie 2021*

Codul stației	Localizare	Tipul stației	Coordonate geografice		Altitudine (m)	Raza ariei de reprezentativitate	Mediul înconjurător local /morfologia peisajului		Alte informații
			Latitudine	Longitudine			Tipul zonei	Caracterizarea zonei	
B-1	Lacul Morii Al. Lacul Morii nr.1, sector 6	fond urban	44,447 N	26,038 E	92	1 - 5 km	urbană	Spaţiu relativ deschis, pe malul unui lac	
B-2	Titan Str.Rotundă nr.4, sector 3,	industrială	44,417 N	26,161 E	92	100 m - 1 km	rezidenţială	Înconjurată de clădiri cu 10 etaje la o distanţă de apx. 100 m pe direcţia NV şi V	
B-3	Mihai Bravu Şos.Mihai Bravu nr.42-62, sector 2	trafic	44,444 N	26,128 E	92	10 – 100 m	rezidenţială	Şosea cu 3 benzi pe sens încadrată de blocuri cu 10 etaje	
B-4	Berceni Şos.Berceni nr.10-12, sector 4	industrială	44,384 N	26,125 E	92	100 m - 1 km	instituţie	Curte interioară	
B-5	Drumul Taberei Str.Drumul Taberei nr.119, sector 6	industrială	44,419 N	26,034 E	92	100 m - 1 km	instituţie	Curte interioară	
B-6	Cercul Militar Calea Victoriei nr.32-34, sector 1	trafic	44,435 N	26,098 E	92	10 – 100 m	urban	Arteră principală cu trafic ridicat auto şi pietonal	
B-7	Măgurele Str.Atomiştilor nr.407	fond suburban	44,350 N	26,031 E		25 - 150 km	instituţie	Curte interioară	
B-8	Baloteşti Comuna Baloteşti, UM01924C	fond regional	-	-		200 - 500 km	instituţie	Poiană în pădure	

Poluanți și parametrii meteo monitorizați la stațiile automate de monitorizare a calității aerului, amplasate **în aglomerarea București** sunt prezentați în tabelul de mai jos:

B9 si B11 sunt funcționale, B10 urmează să fie conectată la energie electrică.

Au mai fost amplasate încă 19 puncte puncte de monitorizare pentru PM 10 și PM 2.5, momentan doar pentru informarea publicului (nu intră încă la raportare la *Comisia Europeană pentru monitorizarea și gestionarea calității aerului*), după cum urmează: *B12 Ministerul Mediului*; *B13 – Veranda Mall*; *B14 Primăria Sectorului 6*; *B15 – Școala 39 Colentina*; *B16 – Bulevardul Basarabia; B17 – Colegiul Tehnic Mihai Bravu; B18 – Liceul Tudor Vladimirescu; B19 – Calea 13 Septembrie; B20 – Școala 190 Berceni; B21 – Parcare Tulnici; B22 - Grădinița 38 str. Odobești; B23 – Școala 161 Giulești; B24 – Parcare Pridvorului; B25 – Grădinița nr. 4 Sintești; B26 – Școala nr. 3 Voluntari; B27 – Primăria Voluntari; B28 – Glina; B29 – Otopeni; B30 – Buftea.*

Tab. 7.18. Poluanții și parametrii meteo monitorizați în Aglomerarea București

Stația automată de monitorizare	Poluanți monitorizați	Parametrii meteo
B-1 Lacul Morii	NOx, SO_2, CO, O_3, 1,3 Butadienă, o, m, p-xilen, benzen, etilbenzen, toluen, PM_{10}, $PM_{2,5}$- analizoare automate, PM_{10}, $PM_{2,5}$, metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automată și analiza în laborator	Direcţia vântului, precipitaţii, presiunea aerului, radiaţia solară, temperatură aer, umiditate relativă, viteza vântului

Stația automată de monitorizare	Poluanți monitorizați	Parametrii meteo
B-2 Titan	NOx, SO_2, CO, - analizoare automate, PM_{10}, metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automată și analiza în laborator	Direcţia vântului, precipitaţii, presiunea aerului, radiaţia solară, temperatură aer, umiditate relativă, viteza vântului
B-3 Mihai Bravu	NOx, CO, 1,3 Butadienă, o, m, p-xilen, benzen, etilbenzen, toluen, PM_{10}- analizoare automate, PM_{10}, metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automată și analiza in laborator	
B-4 Berceni	NOx, SO_2, o, m, p-xilen, benzen, etilbenzen, toluen, - analizoare automate, PM_{10}, metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automata si analiza in laborator	Direcţia vântului, precipitaţii, presiunea aerului, radiaţia solară, temperatură aer, umiditate relativă, viteza vântului
B-5 Drumul Taberei	NOx, SO_2, CO, O_3, 1,3 Butadienă, o, m, p-xilen, benzen, etilbenzen, toluen- analizoare automate, PM_{10}, $PM_{2,5}$, metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automata si analiza in laborator	Direcţia vântului, precipitaţii, presiunea aerului, radiaţia solară, temperatură aer, umiditate relativă, viteza vântului
B-6 Cercul Militar	NOx, CO, 1,3 Butadienă, o, m, p-xilen, benzen, etilbenzen, toluen, PM_{10}- analizoare automate, PM_{10}, $PM_{2,5}$, metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automata si analiza in laborator	
B-7 Măugurele	NOx, SO_2, O_3, - analizoare automate, PM_{10}, $PM_{2,5}$, metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automata si analiza in laborator	Direcţia vântului, precipitaţii, presiunea aerului, radiaţia solară, temperatură aer, umiditate relativă, viteza vântului
B-8 Balotești	NOx, SO_2, O_3, 1,3 Butadienă, o, m, p-xilen, benzen, etilbenzen, toluen, - analizoare automate, PM_{10}, metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automată și analiza în laborator	Direcţia vântului, precipitaţii, presiunea aerului, radiaţia solară, temperatură aer, umiditate relativă, viteza vântului

Rețeaua a mai fost suplimentată în anul 2022 cu următoarele stații:

Stația automată de monitorizare	Poluanți monitorizați	Parametrii meteo
B9 –stație fond urban Bucureștii Noi	NOx, O_3, - analizoare automate, PM_{10}, PM 2.5 metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automată și analiza în laborator	Direcţia vântului, precipitaţii, presiunea aerului, radiaţia solară, temperatură aer, umiditate relativă, viteza vântului
B10-stație fond urban Chiajna	NOx, - analizoare automate, PM_{10}, PM 2.5 metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automată și analiza în laborator	Direcţia vântului, precipitaţii, presiunea aerului, radiaţia solară, temperatură aer, umiditate relativă, viteza vântului
B11-stație trafic Bragadiru	NOx, - analizoare automate, PM_{10}, PM2.5 metale (Pb Cd, Ni)- prelevare automată și analiza în laborator	Direcţia vântului, precipitaţii, presiunea aerului, radiaţia solară, temperatură aer, umiditate relativă, viteza vântului

Metodele de referință pentru evaluarea concentrațiilor de *dioxid de azot, oxizi de azot, particule în suspensie PM10 și PM2.5, benzen* sunt următoarele:

Tab. 7.19. Evaluarea concentrațiilor de dioxid de azot, oxizi de azot, particule în suspensie PM10 și PM2.5, benzen în în Aglomerarea București

Metode de referință	Standard
Metoda de referință pentru măsurarea dioxidului de azot şi a oxizilor de azot	Metoda de referință pentru măsurarea dioxidului de azot şi a oxizilor de azot este cea prevăzută în SR EN 14211 «Aer înconjurător. Metodă standardizată pentru măsurarea concentrației de dioxid de azot şi monoxid de azot prin chemiluminescență»
Metoda de referință pentru prelevarea şi măsurarea PM10	Metoda de referință pentru prelevarea şi măsurarea PM10 este cea prevăzută în standardul SR EN 12341 «Aer înconjurător. Metodă standardizată de măsurare gravimetrică pentru determinarea fracției masice de PM10 sau PM2,5 a particulelor în suspensie»
Metoda de referință pentru prelevarea şi măsurarea PM2,5	Metoda de referință pentru prelevarea şi măsurarea PM2,5 este cea prevăzută în standardul EN 12341 «Aer înconjurător. Metodă standardizată de măsurare gravimetrică pentru determinarea fracției masice de PM10 sau PM2,5 a particulelor în suspensie»
Metoda de referință pentru prelevarea şi măsurarea benzenului	Metoda de referință pentru măsurarea benzenului este cea prevăzută în standardul SR EN 14662 "Calitatea aerului înconjurător. Metodă standardizată pentru măsurarea concentrațiilor de benzen" - părțile 1, 2 şi 3.

Punerea în aplicare a prevederilor Legii 104/2011 se realizează prin *Sistemul Național de Evaluare şi Gestionare Integrată a Calității Aerului*, denumit *SNEGICA*, care asigură cadrul organizatoric, instituțional şi legal de cooperare între autoritățile şi instituțiile publice, cu competențe în domeniu, în scopul evaluării şi gestionării calității aerului înconjurător, în mod unitar, pe întreg teritoriul României, precum şi pentru informarea populației şi a organismelor europene şi internaționale privind calitatea aerului înconjurător.

În cazul în care se înregistrează depăşiri ale valorii limită anuale sau mai multe depăşiri ale VL orare sau zilnice decât cel specificat de Legea 104/2011 (18 depăşiri pentru NO_2 orar, 24 pentru SO_2 orar, 3 pentru SO_2 zilnic, 35 pentru PM10 zilnic, 25 pentru Ozon țintă), trebuie

întocmite Planuri de calitate a aerului. În tabelul de sinteză a fost marcată cu culoarea roşie situația prezentată mai sus, pentru care trebuie elaborate (sau implementate daca deja există) programele de gestionare a calității aerului.

Având în vedere că în anii anteriori au fost înregistrate depăşiri ale valorilor limită anuale, zilnice, orare pentru anumiți poluanți (în special pulberi PM10 şi pentru NO_2) la nivelul Municipiului Bucureşti şi respectiv la nivelul județului Ilfov au întocmite şi aprobate de Consiliile Județene (*CGMB* pentru Bucureşti) programe integrate de gestionare a calității aerului, în scopul reducerii concentrațiilor de poluanți atmosferici şi a încadrării în cel mai scurt timp în valorile limită.

Sintetizând**, calitatea aerului înconjurător din Aglomerarea București** este prezentată în tabelul de mai jos:

Tab. 7.20. Valorile Indicatorilor calității aerului pe baza concentrațiilor măsurate în București-Ilfov

Stația		Poluant monitorizat	Concentrația medie anuală	Unitate măsură	tip depășire (Valoare Limită-VL sau valoare țintă –VT pentru diverse tipuri de medieri)	Nr. depășiri
B1-Lacul Morii		SO2	5.8	µg/m3		0
		NO2	30.40	µg/m3		0
		CO	0.69	mg/m3		0
		O3	42.82	µg/m3	Depășirile valorii țintă pentru sănătatea umana (120 microg/m3, maxima zilnica a mediilor pe 8 ore)	10
		Benzen	1.97	µg/m3		0
		PM10 grav.	28.81	µg/m3	Depășirile valorii limita zilnice pt sănătate (50microg/m3, medie pe 24 ore)	23
		PM10 nef.	25.22	µg/m3	Depășirile valorii limita zilnice pt sănătate (50microg/m3, medie pe 24 ore)	17
		PM2.5 grav.	17.89	µg/m3		0
		PM2.5 nef.	19.59	µg/m3		0
		Pb	0.01	µg/m3		0
		Ni	2.03	ng/m3		0
		Cd	0.42	ng/m3		0
B2-Titan		SO2	7.56	µg/m3		0
		NO2	31.35	µg/m3		0
		CO	0.88	mg/m3		0
		PM10 grav.	26.75	µg/m3	Depășirile valorii limita zilnice pt sănătate (50microg/m3, medie pe 24 ore)	23
		Pb	0.01	µg/m3		0
		Ni	2.03	ng/m3		0
		Cd	0.42	ng/m3		0
B3-Mihai Bravu		NO2	51.92	µg/m3	Depășirile valorii limita orare (200 microg/m3 , medie orară)	0
		CO	0.89	mg/m3		0
		Benzen	1	µg/m3		0
		PM10 grav.	35.69	µg/m3	Depășirile valorii limita zilnice pt sănătate (50microg/m3, medie pe 24 ore)	46
		PM10 nef.	26.56	µg/m3	Depășirile valorii limita zilnice pt sănătate (50microg/m3, medie pe 24 ore)	12
		Pb	0.01	µg/m3		0
		Ni	2.01	ng/m3		0
		Cd	0.44	ng/m3		0
B4-Berceni		SO2	6.69	µg/m3		0
		NO2	29.52	µg/m3		0
		Benzen	0.68	µg/m3		0
		PM10 grav.	27.69	µg/m3	Depășirile valorii limită zilnice pt sănătate (50microg/m3, medie pe 24 ore)	18
		Pb	0.01	µg/m3		0

		Ni	2	ng/m3		0
		Cd	0.38	ng/m3		0
		NO2	39.14	µg/m3	Depășirile valorii limita orare (200 microg/m3 , medie orară)	1
		CO	0.59	mg/m3		0
		O3	37.26	µg/m3		0
		Benzen	1.35	µg/m3		0
		PM10 grav.	30.04	µg/m3	Depășirile valorii limita zilnice pt sănătate (50microg/m3, medie pe 24 ore)	19
		PM2.5 grav.	16.8	µg/m3		0
		Pb	0.01	µg/m3		0
		Ni	2.35	ng/m3		0
		Cd	0.38	ng/m3		0
B6-Cercul Militar		NO2	57.44	µg/m3	Depășirile valorii limita orare (200 microg/m3 , medie orară)	0
		CO	1.05	mg/m3		0
		Benzen	3.78	µg/m3		0
		PM10 grav.	34.41	µg/m3	Depășirile valorii limita zilnice pt sănătate (50microg/m3, medie pe 24 ore)	38
		PM10 nef.	34.83	µg/m3	Depășirile valorii limita zilnice pt sănătate (50microg/m3, medie pe 24 ore)	41
		PM2.5 grav.	16.44	µg/m3		0
		Pb	0.01	µg/m3		0
		Ni	2.31	ng/m3		0
		Cd	0.45	ng/m3		0
B7-Magurele		SO2	5.25	µg/m3		0
		NO2	21.74	µg/m3		0
		O3	38.24	µg/m3		0
		PM10	26.7	µg/m	Depășirile valorii limita zilnice pt sănătate (50microg/m3,	11
		grav.		3	medie pe 24 ore)	
		PM2.5 grav.	15.65	µg/m3		0
		Pb	0.01	µg/m3		0
		Ni	1.79	ng/m3		0
		Cd	0.28	ng/m3		0

B8-Balotesti		SO2	6.41	µg/m3		0
		NO2	12.61	µg/m3		0

		NOx		µg/m3		
		O3	49.22	µg/m3	Depășirile valorii țintă pentru sănătatea umana (120 microg/m3, maxima zilnica a mediilor pe 8 ore)	3
		Benzen	1.2	µg/m3		0
		PM10 grav.	21.33	µg/m3	Depășirile valorii limita zilnice pt sănătate (50microg/m3, medie pe 24 ore)	7
		Pb	0.01	µg/m3		0
		Ni	1.59	ng/m3		0
		Cd	0.32	ng/m3		0

La nivelul municipalității s-a elaborat *Planul Integrat de Calitate a Aerului în Municipiul București 2018-2022 (P.I.C.A.)*, în conformitate cu prevederile Legii nr.104/2011 privind

calitatea aerului înconjurător, cu modificările și completările ulterioare ce transpune în legislația națională *Directiva 2008/50/EC* privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și având la bază *H.G. nr. 257/2015* privind aprobarea metodologiei de elaborare a planurilor de calitate a aerului, a planurilor de acțiune pe termen scurt și a planurilor de menținere a calității aerului.

P.I.C.A., aprobat prin *H.C.G.M.B. nr. 325/14.06.2018*, cuprinde măsuri în vederea încadrării/menținerii concentrației poluanților atmosferici în valorile limită/țintă, prevăzute de legislația în vigoare și conformarea cu cerințele Uniunii Europene, precum:

- ***Măsuri pentru reducerea emisiilor din transportul rutier:***
  - *limitarea și gestionarea mai eficientă a traficului în zona centrală a Municipiului București;*
  - *salubrizarea mai eficientă a străzilor;*
  - *promovarea, îmbunătățirea și extinderea transportului public;*
  - *eliminarea autovehiculelor vechi din circulație;*
  - *continuarea implementării proiectelor majore de infrastructură.*
- ***Măsuri pentru reducerea emisiilor din încălzirea în sectorul rezidențial:***
  - *reabilitarea rețelelor de distribuție a energiei termice;*
  - *continuarea programelor de reabilitare termică a blocurilor de locuințe.*
- ***Măsuri pentru reducerea emisiilor din procesul de eroziune eoliană:***
  - *întreținerea și extinderea spațiilor verzi*
  - *renaturarea terenurilor degradate supuse eroziunii eoliene.*

Conform cerințelor UE, *Programele de gestionare a calității aerului* trebuie să conțină toate măsurile necesare pentru conformarea cu directivele UE de calitate a aerului și încadrarea în valorile limită. În cazul neîndeplinirii acestor obiective, se poate declanșa procedura de infringement pentru nerespectarea *Directivelor de calitate a aerului*.

Astfel, **pentru reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă, autoritățile pentru protecția mediului vor trebui să continue implementarea măsurilor de reducere a emisiilor în atmosferă și de contracarare a efectelor negative generate de poluarea atmosferei**, respectiv:

- *promovarea tehnologiilor „curate" (cu emisii de carbon scăzute) și a sistemului de plafonare și comercializare a cotelor de emisii de CO_2 și de alte gaze cu efect de seră;*
- *intensificarea acțiunilor de informare și conștientizare a populației și mediului economic în domeniul protecției atmosferei, schimbărilor climatice, necesității creșterii eficienței energetice și promovării producerii energiei „verzi";*
- *extinderea rețelei de monitorizare a calității aerului;*

- ✓ *evaluarea rezultatelor automonitorizării emisiilor generate de surse fixe şi impunerea, după caz, a măsurilor de reducere a concentraţiilor poluaţilor specifici determinaţi;*
- ✓ *continuarea acţiunilor de reducere a intensităţii carbonului prin: scăderea ponderii utilizării combustibililor fosili şi îmbunătăţirea eficienţei în sectorul energetic, creşterea producţiei de electricitate din surse regenerabile şi îmbunătăţirea în continuare a eficienţei energetice în sectoarele economice de utilizare finală, reducerea emisiilor de metan din agricultură şi sectorul managementul deşeurilor, creşterea capacităţii de sechestrare a CO_2 prin împăduriri;*
- ✓ *evaluarea emisiilor de poluanţi în atmosferă pentru toate proiectele supuse procedurii de reglementare şi impunerea măsurilor de reducere şi de creştere a eficienţei energetice încă din faza de studiu de fezabilitate;*
- ✓ *promovarea unui transport durabil prin creşterea performanţelor vehiculelor rutiere, dezvoltarea transportului public urban şi interurban şi folosirea combustibililor alternativi;*
- ✓ *economisirea energiei prin modernizarea şi reabilitarea punctelor şi reţelelor termice, a reţelei de transport a apei calde, îmbunătăţirea izolaţiei termice a clădirilor, modernizarea şi reabilitarea tehnologiilor existente şi îmbunătăţirea managementului energiei;*
- ✓ *angrenarea societăţii civile şi a altor instituţii implicate în acţiunile de educare/conştientizare;*
- ✓ *impunerea măsurilor de automonitorizare a emisiilor în scopul reducerii impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului înconjurător.*

ZGOMOTUL

Zgomotul devine o problemă majoră pe măsură ce creşte nivelul de trai reflectat prin evoluţia mecanizării, dezvoltarea urbanismului, creşterea densităţii populaţiei din zonele de locuit urbane. Putem afirmă că zgomotul este un factor disturbator în special în oraşele mari, unde sursele multiple asigură un fond sonor permanent şi de intensitate superioară celei din zonele rurale unde sursele de poluare fonice sunt izolate şi intermitente.

Expunerea la zgomot reprezintă un factor de risc pentru sănătate. S-a constatat că zgomotele de intensitate scăzută, dar supărătoare, care pătrund în locuinţa omului din circulaţia exterioară sau din încăperile învecinate, datorită acţiuni lor permanente, ziua şi noaptea, se constituie în nişte iritanţi cronici ai organismului uman. Dereglările cronice ale somnului pot contribui la: boli cardiovasculare, nevroze, frică, agresivitate, etc.

În municipiul Bucureşti principalele surse de zgomot sunt cele mobile (traficul rutier, feroviar, aerian), sursele staţionare având o acţiune locală (unităţile industriale, spaţiile comerciale, unităţile şcolare, etc.). Principalele probleme legate de zgomot apar în proximitatea zonelor cu trafic rutier şi feroviar, celelalte surse având acţiune locală ce accentuează dimensiunea efectelor.

Nivelele maxime ale poluării fonice se înregistrează pe străzile din categoria I şi II, unde traficul total este intens, iar traficul greu deține o pondere importantă. Astfel, pentru arterele din categoria I si II, cea mai mare frecvență a valorilor înregistrându-se în intervalul 70 - 73 dB(A). Accentuarea incidenței zgomotului este mai ridicată şi în cazul străzilor înguste, cu construcții foarte aproape de sursele de zgomot, valorile fiind mai ridicate cu 3 dB(A) față de străzile largi, unde se realizează separarea între construcții şi carosabil prin spații verzi.

Dintre zonele liniştite se remarcă parcurile şi grădinile publice, în care cea mai mare parte a suprafețelor nu au probleme legate de poluare fonică.

Nivelul mediu al sunetului la limita exterioară a locuințelor analizate variază între 30,9 dB(A) şi 71,5 dB(A) (medie=55,9 dB(A), ±10,1) (Fig.5), valorile fiind influențate de poziția în raport cu arterele de ciruclație rutieră şi feroviară.

Nivelul de zgomot în interiorul locuințelor analizate din municipiul Bucureşti variază între 30,2 dB(A) şi 53,5 dB(A) (medie=39,1 dB(A), ±6,1) (Fig. 6), valorile fiind influențate de poziția în raport cu sursele externe, de activitățile din locuință din imobil, la care se adaugă caracteristicile şi funcționalitatea instalațiilor tehnico-edilitare comune.

În spațiile rezidențiale situate până la etajul 6 în lungul principalelor artere de circulație, cu nivele medii ale sunetului ce depăşesc în exterior valoarea de 70 dB(A), se înregistrează valori de 45-50 dB (A) în timpul zilei şi 40-45 dB(A) în timpul nopții. Valorile sunt mai ridicate cu 5-10 dB(A), în cazul în care măsurătorile se fac cu fereastra deschisă, evidențiind cu claritate eficiența sistemelor de izolare fonică.

În locuințele situate relativ izolat în raport cu sursele mobile, nivelul mediu al sunetului se situează, în timpul zilei între 30 - 37 dB(A) şi între 29 - 33 dB(A), în timpul nopții. Deşi nu au fost înregistrate depăşiri la nivele medii la 30 minute, trebuie specificat faptul că o serie de surse externe sau interne de zgomot contribuie la apariția unui disconfort în perioada principală de odihnă a populației (câini, activitățile desfăşurate în locuințele din vecinătate, spațiile de agrement deschise non-stop).

Astfel, în spațiile rezidențiale, zgomotul provine din două categorii de surse: externe (tolerate de obicei, întrucât lipsesc instrumentele de control) şi interne (netolerate sau tolerate parțial, care generează cele mai numeroase conflicte).

Sursele externe de zgomot percepute ca fiind cele mai importante şi cu proiecția cea mai activă asupra spațiilor rezidențiale din muncipiul Bucureşti sunt traficul rutier (28%), câinii fără stăpân (24%), tramvaiele (12%) şi activitățile din construcții (4%).

Calitatea factorilor de mediu şi în special zgomotul urban influențează starea de sănătate a populației, de aceea monitorizarea nivelelor de zgomot exterior clădirilor şi evaluarea impactului asupra sănătății reprezintă o componentă esențială a activităților profilactice.

Se poate concluziona faptul că, în pofida investițiilor realizate în perioada 2014–2020, încă există un nivel scăzut de dezvoltare al infrastructurii de mediu. Din acest motiv, investițiile din perioada 2021–2027 vor trebui direcționate și către decontaminarea siturilor, promovarea eficienței energetice și utilizarea energiilor regenerabile.

7.5. BIODIVERSITATE

Omenirea ar trebui să se angajeze să aplice principiul câștigului net, redând naturii mai mult decât ia de la aceasta. Ca parte a acestei abordări, omenirea ar trebui să se angajeze să nu existe specii a căror dispariție să fie imputabilă oamenilor, cel puțin acolo unde acest lucru poate fi evitat.

Acest lucru ar trebui să se bazeze pe ambiția principală de a se asigura că, **până în 2050, toate ecosistemele lumii sunt refăcute, reziliente și protejate în mod adecvat**.

Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 stabilește modul în care Europa poate contribui la realizarea acestui obiectiv. Ca o etapă importantă, aceasta urmărește să asigure că până în 2030, biodiversitatea Europei se va afla pe calea redresării, în beneficiul oamenilor, al planetei, al climei și al economiei noastre, în conformitate cu *Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă* și cu obiectivele *Acordului de la Paris privind schimbările climatice*.

La nivel comunitar, noile orientări strategice aferente perioadei de programare 2021-2027 accentuază importanța acordată mediului. Astfel, în propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, unul dintre cele cinci obiective de politică este *„O Europă cu emisii scăzute de carbon și mai ecologică – Tranziția către o energie nepoluantă și echitabilă, investiții verzi și albastre, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și*

prevenirea riscurilor" și urmează să-i fie alocate cel puțin 30% din fondurile dedicate politicii de coeziune.

S-au identificat **nevoi de investiții prioritare dedicate**: *măsurilor de eficiență energetică prin sprijinirea renovării clădirilor publice și rezidențiale, sistemele de încălzire centralizată și producerea și folosirea energiei din surse regenerabile; adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența la dezastre; consolidarea biodiversității, refacerea ecologică și crearea de noi spații verzi în mediul urban, decontaminarea și reabilitarea siturilor industriale contaminate; sistemelor regionale de gospodărire a apelor, sprijinirea schemelor care abordează problematica poluarii apei, pentru finalziarea sistemelor integrate de management a deșeurilor și pentru tranziția la economia circulară*.

Recenta pandemie de COVID-19 face cu atât mai urgentă necesitatea de a proteja și reface natura. Pandemia ne permite să realizăm cât de legată este sănătatea noastră de sănătatea ecosistemelor și demonstrează necesitatea unor lanțuri de aprovizionare și a unor modele de consum durabile care să nu depășească limitele planetei noastre. Aceasta reflectă și faptul că riscul apariției și răspândirii bolilor infecțioase crește odată cu distrugerea naturii [290].

Prin urmare, **protejarea și refacerea biodiversității și buna funcționare a ecosistemelor** sunt esențiale pentru a ne **spori reziliența și a preveni pe viitor apariția și răspândirea bolilor**.

Investițiile în protecția și refacerea naturii vor fi, de asemenea, esențiale pentru redresarea economică a Europei în urma crizei provocate de *Pandemia COVID-19*. Pentru relansarea economiei este esențial să se evite revenirea la trecut și blocarea în vechile obiceiuri nefaste. *Pactul verde european - strategia de creștere a UE* - va fi un punct de reper pentru redresarea noastră, asigurând faptul că economia servește oamenii și societatea și oferă naturii mai mult decât ia de la aceasta.

Investițiile în capitalul natural, inclusiv în refacerea habitatelor bogate în carbon și practicarea unei agriculturi ecologice, sunt recunoscute ca fiind printre cele mai importante cinci politici de redresare bugetară, care oferă multiplicatori economici importanți și au un impact pozitiv asupra climei.

Biodiversitatea este, de asemenea, esențială pentru **protejarea securității alimentare** la nivelul UE și la nivel mondial. Pierderea biodiversității amenință sistemele noastre alimentare, punând în pericol securitatea noastră alimentară și nutriția [291].

---

[290] *Sursa: Intergovernmental science-policy Plaform for Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) (2019), Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (Rezumat pentru factorii de decizie politici al Raportului de evaluare globală privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice al Platformei interguvernamentale științifico-politice privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice), p. 12-13, A.2*

[291] *Sursa: World Economic Forum (2020), The Global Risks Report 2020 (Raport privind riscurile globale pe 2020, Forumul Economic Mondial, 2020)*

Pentru a aduce biodiversitatea Europei pe calea redresării până în 2030, Europa trebuie să intensifice protecția și refacerea naturii. Acest lucru ar trebui realizat prin îmbunătățirea și extinderea rețelei noastre de zone protejate și prin elaborarea unui plan ambițios al UE de refacere a naturii.

În ciuda acestui imperativ moral, economic și de mediu urgent, natura se află într-o stare de criză. Cei **cinci factori principali direcți ai pierderii biodiversității** [292] - *schimbările în exploatarea terenurilor și a mării, supraexploatarea, schimbările climatice, poluarea și speciile alogene invazive* - fac ca natura să dispară rapid. **Natura este, de asemenea, cel mai puternic aliat în combaterea schimbărilor climatice**. [293]

Componentele diversității biologice formează capitalul natural și asigură cea mai mare parte a produselor, bunurilor și serviciilor necesare funcționării și dezvoltării societății, fiind suportul fundamental al unei dezvoltări durabile. Tocmai de aceea, protecția și conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice sunt considerate obiective prioritare și de interes public major.

Principalele **căi prin care omul contribuie la degradarea biodiversității** sunt:

- *modificarea și distrugerea habitatelor, a peisajelor naturale;*
- *transferul voluntar și involuntar de specii;*
- *supraexploatarea și utilizarea nerațională a solului și resurselor naturale;*
- *ocuparea terenurilor pentru organizarea activităților socio-economice;*
- *supraconcentrarea activităților în zone sensibile, cu mare valoare ecologică;*
- *braconajul;*
- *poluarea cu toate efectele ei implicite.*

Categoriile instituite **la nivel național** - prin *Ordonanța de urgență 236/2000* privind regimul ariilor naturale protejate - și stabilite în funcție de scopul și regimul de management sunt: *rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale, rezervații ale biosferei, zone umede de importanță internațională, situri naturale ale patrimoniului natural universal, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică.*

În România și în Regiunea București-Ilfov, conservarea biodiversității este fundamentală pentru bunăstarea umană și furnizarea durabilă a resurselor naturale. În prezent, suntem martorii unei pierderi constante a biodiversității cu consecințe profunde pentru lumea naturală și pentru bunăstarea oamenilor, cauzele principale sunt schimbările care se produc în habitatul natural.

---

[292] *Sursa: IPBES (2019), Summary for policymakers, [IPBES (2019), Rezumat pentru factorii de decizie], p. 1719, B.10. Agenția Europeană de Mediu (2019), The European environment - state and perspective 2020 (Mediul european - situația actuală și perspective în 2020)*

[293] *Sursa: IPBES (2019), Summary for policymakers, [IPBES (2019), Rezumat pentru factorii de decizie], p. 4, A4.*

La nivel european, România deține un patrimoniu natural diversificat şi valoros. La nivelul anului 2017, **suprafața ariilor naturale protejate de interes național,** raportată la suprafața țării, **este de 6,15% , iar suprafața totală a siturilor *Natura 2000*,** raportată la suprafața țării, **este de 22,7%**.[294]

Rețeaua Natura 2000 este o rețea europeană de zone naturale protejate care cuprinde un eșantion reprezentativ de specii sălbatice și habitate naturale de interes comunitar. A fost constituită nu doar pentru protejarea naturii, ci și pentru menținerea acestor bogății naturale pe termen lung, pentru a asigura resursele necesare dezvoltării socio-economice. Realizarea rețelei se bazează pe două directive ale Uniunii Europene, ***Directiva Habitate și Directiva Păsări***, ce reglementează modul de selectare și desemnare a siturilor și protecția acestora, iar statele membre au obligația de a reglementa modalitățile de realizare practică și de implementare a prevederilor din Directive.

În ceea ce privește **patrimoniul natural protejat în Regiunea București-Ilfov**, potrivit informațiilor din *Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027*, **patrimoniul natural existent cuprinde arii protejate de interes național, arii de protecție specială avifaunistică și situri de importanță comunitară**, precum:

- ***SITUL DE IMPORTANȚĂ COMUNITARĂ "SCROVIȘTEA" - ROSCI 0224*** - reglementat prin *Ordinul nr. 1964/2007*, este localizat pe suprafața comunelor Ciolpani și Periș, cu o suprafață de 3.373 ha. Arealul conservă lacuri eutrofe naturale, lacuri distrofice și iazuri, precum și păduri de stejar subatlantice și medioeuropene și aluviale cu frasin și arin;

- ***SITUL NATURA 2000 "GRĂDIȘTEA-CĂLDĂRUȘANI-DRIDU" - ROSPA0044*** - înglobează zona Lacului Căldărușani și Balta Neagră. Situl acvifaunistic cu suprafață de 6.642,30 ha se extinde pe teritorii importante ale comunelor Grădiștea, Gruiu, Moara Vlăsiei și Nuci (declarată arie de protecție specială acvifaunistică prin *H.G. 1284/2007*). Aria de protecție avifaunistică include habitate forestiere, zone umede și terenuri agricole. *Situl ROSPA0044* cuprinde un complex de habitate care asigură mediul de viață pentru numeroase specii de păsări caracteristice pentru țara noastră. Habitatele naturale ocupate de speciile pentru care a fost desemnat situl, sunt cele din apropierea lacurilor *Caldarușani, Dridu* și *Balta Neagră*: stufărișul, păpurișul, mlaștinile, zăvoaiele de pe malul lacurilor (salcii, arini), luciul de apă și terenurile agricole;

- ***ZONA NATURALĂ PROTEJATĂ "SCROVIȘTEA" - ROSPA0140*** - declarată prin *H.G. nr. 792/1990*, conservă specii de floră și faună de importanță biologică. *Zona naturală protejată Scroviștea* se suprapune peste situl *Natura 2000 ROSCI224* și *ROSPA0140 Scroviștea*. Situl cuprinde partea nord–estică a Văii Sticlăriei și Lacul Scroviștea, precum și pădurile Ciolpani, Cocioc și Clogila. Situl de importanță comunitară Scroviștea conservă două habitate acvatice și patru forestiere de interes comunitar. Situl

[294] *Sursa: https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/dashboards/natura-2000-barometer*

Scoviștea este important și pentru populațiile unor specii de păsări acvatice de interes conservativ;

- ***ARIA NATURALĂ PROTEJATĂ "PĂDUREA SNAGOV"*** este o rezervație naturală științifică de tip geobotanic și forestier, cu o suprafață de 10 ha, în care se regăsesc exemplare de stejari, frasini și tei monumentali. La aceasta se adaugă și *Lacul Snagov*, cu o suprafață de 100 ha. Ambele areale au fost reglementate prin *Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea III – zone protejate*; ***Rezervația naturală complexă Lacul Snagov*** este localizată în comuna Snagov. Ea ocupă o suprafață de 100 ha din limanul fluviatil Snagov (suprafața totală 576 ha, lungimea de 16 km, adâncimea maximă de 9 m). Dintre elementele ce conferă atractivitate acestei arii protejate se remarcă nufărul indian (*Nelumbo nucifera*);

- ***ARIILE NATURALE PROTEJATE NATURA 2000 DE INTERES COMUNITAR "LACUL ȘI PĂDUREA CERNICA" - ROSCI0308 - și "LACUL ȘI PĂDUREA CERNICA" - ROSPA0122*** - aprobate prin *H.G. 971/2011 - SPA* și *Ord. MMP 2387/2011 - SCI*, în suprafață totală de 3.766,92 ha, distribuite pe teritoriul localităților Brănești (249,35 ha), Cernica (189,35 ha), Găneasa (3,52 ha) și Pantelimon (3.324,70 ha). Ariile naturale includ în totalitate *Pădurea Cernica* și trupurile de *pădure Căldăraru* și *Nisipiștea* și se continuă până la coada *Râului Pasărea*. *Zona Pădurea Cernica* este caracteristică pădurilor de șleau cu specii forestiere sudice (mediteraneene). Pădurea, și zonele stuficole fixate și libere asociate, oferă acestei arii calitatea de sit ornitologic de o valoare deosebită pentru Câmpia Română.

Suprafața ariilor naturale protejate este de 12.317 ha, ceea ce reprezintă 6,8% din suprafața județului Ilfov.

La acestea se adaugă o arie naturală protejată de interes național amplasată pe teritoriul administrativ al Municipiului București, respectiv:

- ***ARIA NATURALĂ PROTEJATĂ DE INTERES NAȚIONAL "PARCUL NATURAL VĂCĂREȘTI" – RONPA0954*** - instituit prin *H.G. 349/2016*, are o suprafață de 184,72 ha și reprezintă o arie protejată ce corespunde categoriei V în clasificarea UICN. Parcul s-a format pe amplasamentul amenajării hidrotehnice "*Lacul Văcărești*" și adăpostește un ecosistem variat aici regăsindu-se cu aproximație: 150 de specii de păsări; 331 de specii de plante; 13 specii de mamifere; 12 specii de moluște etc.

Ariile protejate reprezintă piatra de temelie a conservării biodiversității; acestea contribuie la conservarea habitatelor importante, furnizează refugii, permit migrarea și mișcarea speciilor, asigurând menținerea proceselor naturale asupra peisajului. Ariile protejate nu numai că ajută la conservarea biodiversității, ci **asigură și bunăstarea populației, oferind resurse de trai pentru milioane de oameni, reprezentând sursa primară de apă potabilă și un factor esențial în asigurarea securității alimentare la nivel mondial, național sau regional.**

Biodiversitatea urbană este reprezentată de totalitatea organismelor vii din mediul urban. Biodiversitatea urbană a suferit numeroase schimbări, care au însemnat în special:

- *extincția speciilor native cu toleranță redusă la modificarea condițiilor de mediu;*
- *extinderea speciilor plantate, care sunt considerate cu valoare estetică, culturală ori de reglare;*
- *tendința de eliminare a speciilor care afectează confortul locuirii prin creşterea riscului de apariție a unor boli, afectarea caracteristicilor unor bunuri ori scăderea siguranței (de exemplu şerpii veninoşi, carnivorele mari);*
- *dezvoltarea semnificativă a speciilor ubicviste autohtone sau alohtone (diferite specii de gândaci, muşte, țânțari, furnici, rozătoare, câini, pisici)*
- *dezvoltarea organismelor exotice, crescute în interiorul locuințelor în scop decorativ sau pentru companie. Acestea pot deveni organisme invazive, în cazul în care sunt abandonate necontrolat.*

Spre deosebire de biodiversitatea din mediile naturale, în mediul urban elementul neprevăzut este mult mai prezent, într-un spațiu limitat şi cu condiții de viață aparent simplificate, apărând o diversitate incredibilă de organisme: specii autohtone din comunitățile biologice inițiale, specii alohtone introduse de către societatea umană, specii alohtone ajunse neintenționat în orașe, specii în extindere de areal, etc. Astfel, în orașe se regăsesc deopotrivă specii autohtone cu specii alohtone, specii care generează predominant servicii ecosistemice cu specii care produc dominant deservicii, specii partenere, neutre sau concurente cu nevoile orașului, specii complet dependente de managementul antropic cu specii care profită de condițiile create de om. Din acest motiv, a vorbi despre biodiversitatea urbană într-o manieră unidirecțională reprezintă o eroare evidentă.

În lipsa unui studiu ştiințific privind flora şi fauna din Municipiul Bucureşti, nu se cunoaşte cu precizie numărul speciilor, dar plante sălbatice întâlnim în special la periferie, pe terenurile cu destinație agricolă. Printre plantele cultivate în jurul blocurilor se numără: *frasinul, catalpa, teiul, nucul, salcia, plopul, piersicul, cireşul, corcodușul, vița de vie, caprifoiul, iasomia, forstiția, lemnul câinesc, Spirea, Hibiscus, dracila, trandafirul* etc., o parte dintre acestea constituindu-se în adevărate garduri vii. În spațiile dens construite sunt plantate şi acoperişurile cu *viță de vie*, dar mult mai frecventă este îmbrăcarea zidurilor exterioare *cu viță de cultură sau sălbatică*.

Sub aspectul faunei, predomină ca număr *animalele domestice*, în special câinii fără stăpân, pisicile, etc., dar sunt întâlnite şi *specii sălbatice care s-au adaptat mediului urban*. Speciile de păsări sălbatice care pot fi admirate pe lacuri şi în parcuri sunt în număr de 89, din care 15 specii se regăsesc pe Anexa 3, 13 pe Anexa 4 B şi 5 pe Anexa 5 C (este permisă vânătoarea lor); din familia Picidae se întâlnesc 5 specii de ciocănitoare, din care 4 sunt protejate prin O.U.G. nr. 57/2007 – Anexa 3, iar Picus veridis se află şi pe anexa 4 B - specii care necesită o protecție strictă.

În administrarea *ALPAB* sunt 9 lacuri, respectiv 9 baraje, din totalul de 15 aflate pe salba râului Colentina, respectiv: *Mogoşoaia, Străulești, Grivița, Băneasa, Herăstrau, Floreasca, Tei, Pantelimon II, Cernica*. Există *19 specii de peşti* identificați în lacurile locale, dintre care amintim:

plătica, babuşca, şalăul, roşioara, ţiparul (specie protejată), etc., precum şi *4 specii de lilieci – Myotis daubentonii (liliacul de apă), Vespertilio murinus (liliacul bicolor), Nyctalus noctula (liliacul de amurg), Pipistrellus pipistrellus (liliacul pitic)* – protejați prin Legea nr. 13/1993 şi Legea nr. 90/2000. Se întâlnesc în parcurile cu arbori scorburoşi, podurile de case, biserici, fisuri de stânci etc.

Grădina zoologică a Municipiului București are o suprafață totală de 67.057 mp, întreține și expune colecții de animale vii, sălbatice, indigene și exotice, deținând la sfârșitul anului 2012 un număr de 1804 exemplare, grupate în 219 specii de animale. Scopul *Grădinii Zoologice Bucureşti* este de a contribui la conservarea faunei şi instruirea, educarea şi recreerea publicului vizitator

În ***Parcul Natural Văcărești***, localizat în sudul Bucureștiului, în Sectorul 4, la sud de Râul Dâmbovița, s-a dezvoltat de peste 20 de ani un ecosistem umed cu întinderi de mlaștini, ochiuri de apă, stufăriș, crânguri de sălcii, cuiburi de plopi, perdele de trestie și stuf, care constituie habitatul a numeroase specii de păsări de apă, dar și al multor specii de reptile, insecte, broaște și chiar mamifere.

Referitor la flora din zonă s-au făcut câteva inventarieri ale taxonilor prezenți, de către un colectiv de la Grădina Botanică din București, în urma cărora au fost identificați 101 taxoni dintre plantele vasculare. Aici nu sunt habitate naturale și nici nu există termeni de referință din trecut, fiind vorba de comunități recent instalate, deci nu se poate face niciun fel de apreciere referitor la starea de conservare a habitatelor. Multe specii sunt invazive, însă a fost semnalată și una foarte rară: *Wolffia arrhiza*. Dintre speciile de plante predomină speciile de salcie: *Salix alba, Sallix fragilis (răchită), Salix cinerea (zălog) și plop (Populus sp.), sălcioara (Elaeagnus angustifolia)*, dar și specii exotice precum *cenușarul (oțetar chinezesc sau arborele paradisului - Ailanthus altissima), frasinul american (Fraxinus pennsylvanica) și ulmul siberian (Ulmus pumilla), sau specii fructifere comune precum: corcodușul (Prunus cerasifera), dudul alb (Morus alba) și nucul (Juglans regia).*

Printre speciile de faună prezente se numără: *şoarecele de câmp (Microtus arvalis), chițcanul pitic (Sorex minutus); nevăstuica (Mustela nivalis), triton cu creastă (Triturus cristatus), țestoasa de apă europenă (Emys orbicularis), guşter (Lacerta viridis), amfibieni şi reptile - şerpi de apă, tritoni, țestoasa de apă,* etc., care supraviețuiesc într-un ecosistem stabil. Multe din aceste specii sunt menționate în anexele *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007*, cu modificările și completările ulterioare.

Cel mai bine reprezentate sunt păsările, aici găsindu-și loc de hrănire, odihnă și cuibărire cca. 150 de specii, din care 56 sunt sub regim de protecție. Se remarcă în special *egrete, cormorani, gâște și rațe sălbatice, stârci, pescăruși, lebede, lișițe, păsări migratoare rare, păsări cântătoare, cinteze, sticleți, florinte*.

În *Parcul Natural Văcărești* sunt permise activități de turism, educație, cercetare științifică, cu respectarea regulilor de vizitare a parcului.

La data de 31.12.2021 **fondul forestier total de pe raza Municipiului București este de 633 ha**, din care: 353 ha păduri proprietatea statului, aflate în administrarea *Ocolului Silvic București* - 345 hectare pe raza sectorului 1 şi 8 hectare pe raza sectorului 2 şi 280 ha păduri proprietate particulară şi alți administratori. Din totalul celor 633 ha fond forestier, 623 ha sunt ocupate de pădure, 10 ha fiind terenuri destinate administrației silvice.

În anul 2021, pe raza *Direcției Silvice Ilfov* nu s-au înregistrat fragmentări ale ecosistemelor componente ale fondului forestier administrat.

În prezent, **pădurile sunt supuse unei presiuni crescânde din partea populației**. Emisiile foarte mari de gaze, deversarea de deșeuri, indiferent de proveniență, cadrul legislativ nesigur şi în schimbare continuă, au adus pagube anuale pădurilor. **Pentru crearea unei conştiinte forestiere în special în rândul generației tinere, *Romsilva – Direcția Silvică Ilfov* desfăşoară acțiuni de plantare de arbori cu elevii, în special primăvara, în cadrul acțiunii *"Luna Plantării* Arborilor", acțiuni de informare în şcoli şi deplasare în teren pentru a conştientiza rolul pădurii şi al mediului în perioada ce o traversăm, publicarea de articole în mass-media.**

Menținerea unui mediu sănătos şi stabil înseamnă menținerea pădurilor în arealul lor natural, actual şi creşterea suprafețelor acestora, aceasta însemnând şi principalul factor de stabilitate în natură. Schimbările climatice pot fi stopate şi atenuate prin menținerea suprafețelor actuale ale fondului forestier şi prin extinderea acestora pe terenurile neproductive ce sunt pe suprafețe mari actualmente. După cum se ştie, pădurea reprezintă "*castelul apelor*" în natură, fapt pentru care rolul ei este şi mai important.

Preocupările actuale pentru stoparea distrugerii biodiversității sunt justificate de rata nemaiîntâlnită cu care aceasta este pierdută, fiind într-un real pericol de dispariție categorii întregi de componente ale sale. Speciile care supraviețuiesc suferă o reducere a variabilității genetice. Distrugerea componentelor biodiversității reduce opțiunile viitoare ale umanității şi amenință însăşi posibilitatea continuității societății umane.

În afara factorilor naturali (secetă, inundații, mişcări seismice, etc.) asupra florei şi faunei se exercită presiuni şi prin: despăduriri, incendii, introducerea de specii alogene, poluări industriale, testări necontrolate de OMG-uri, substanțe fitosanitare, recoltări şi capturări necontrolate, schimbarea destinației terenurilor, etc.

În ceea ce priveşte exploatările de resurse, presiunile antropice asupra ariilor naturale protejate şi a biodiversității în general, se manifestă prin exploatările forestiere, achiziția şi recoltarea de plante şi animale din flora şi fauna sălbatică, păşunatul irațional, dar de multe ori şi prin turismul necontrolat şi needucat. Din acest motiv se impune creşterea suprafețelor din categoria ariilor naturale protejate, unde să se instituie regimuri de protecție, în special pentru speciile vulnerabile, endemice şi pe cale de dispariție.

Protejarea valorilor naturale şi dezvoltarea rețelei de spații verzi din municipiul București şi implicit din Sectorul 5 îmbunătățesc aspectul peisagistic al oraşului care are un rol psihogen şi sanogen pentru populație. De asemenea, o stare favorabila a biodiversității,

constituie un factor compensatoriu pentru efectele negative ale schimbărilor climatice. Din aceste motive, ecosistemul urban trebuie să se bucure de aceeaşi atenție pentru conservarea naturii, ca și zonele neantropizate.

Presiunile antropice se manifestă prin creșterea gradului de ocupare a terenurilor, a numărului populației, dezvoltarea agriculturii și economiei, modificarea peisajelor și a ecosistemelor, distrugerea spațiului natural, utilizarea nerațională a solului, supraconcentrarea activităților pe zone sensibile cu valoare ecologică ridicată.

Deteriorarea capitalului natural este un proces real cu manifestării complexe pe termen lung și cu o evoluție ce este dependentă de ritmul, formele și amploarea dezvoltării sistemelor socio - economice. Modificarea antropică a habitatelor are loc mai ales prin conversia terenurilor agricole, urbanizare, poluare, despăduriri.

Principalele cauze care determină modificarea structurilor habitatelor sunt reprezentate de:

- *dezvoltarea zonelor rezidențiale;*
- *tăieri ilegale de arbori;*
- *speciile invazive;*
- *poluarea apelor de suprafață, subterane și a solului cu produse petroliere sau apă sărata, ape menajere, deșeuri;*
- *modificarea morfologiei terenurilor datorită activității de exploatare a unor resurse minerale (cariere, balastiere);*
- *schimbarea categoriei de folosință a terenurilor (extinderea intravilanului, scoaterea temporară sau definitivă din circuitul silvic);*
- *aplicarea necorespunzătoare a tehnologiilor agricole;*
- *folosirea pesticidelor;*
- *turismul necontrolat în zonele de agrement;*
- *schimbările climatice.*

În vederea îndeplinirii deziderateloor privind conservarea biodiversității și utilizarea durabilă a componentelor sale, autoritățile de mediu trebuie să țină cont de o serie de **acțiuni**, dintre care menționăm:

- *investiții în infrastructuri ecologice, inclusiv zone protejate, coridoare ecologice, ecoducte sau pasaje ecologice;*
- *aplicarea principiilor de evaluare adecvată a impactului planurilor, proiectelor și activităților asupra biodiversității, în cadrul procedurilor SEA (evaluarea strategică de mediu), EIA (evaluarea impactului asupra mediului) și AA (autorizarea funcționării);*
- *investiții pentru gestionarea, restaurarea și monitorizarea ecosistemelor și habitatelor, inclusiv regenerări și amenajări silvice, refacerea fondului faunistic;*
- *intensificarea eforturilor pentru asigurarea unor structuri de management corespunzătoare pentru toate ariile naturale protejate;*

- *crearea, amenajarea și extinderea parcurilor ecologice cu destinații sociale și recreative;*
- *conservarea și protejarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de floră și faună;*
- *participarea activă a specialiștilor la elaborarea planurilor de management a ariilor naturale protejate și a liniilor directoare pentru managementul siturilor Natura 2000;*
- *investiții pentru modernizarea și inovarea tehnologiilor și echipamentelor de refacere a mediului;*
- *participarea activă la elaborarea unor strategii de vizitare a ariilor naturale protejate bazate pe principiile de conservare a biodiversității ca și condiție esențială pentru dezvoltarea unui turism durabil;*
- *sprijinirea autorităților locale pentru dezvoltarea și aplicarea politicilor de amenajare a teritoriului în sprijinul conservării biodiversității;*
- *impunerea standardelor de bune practici agricole la autorizarea activităților desfășurate în acest domeniu;*
- *organizarea de acțiuni de conștientizare privind importanța conservării biodiversității, majorării suprafeței terenurilor ocupate cu păduri, reconstrucției ecologice a pădurilor deteriorate structural, creerii perdelelor forestiere de protecție etc.;*
- *sprijinirea acțiunilor voluntare ale societății civile pentru conservarea și restabilirea diversității biologice, pentru promovarea utilizării durabile a resurselor naturale etc.;*
- *asigurarea funcționării optime a rețelei de comunicare cu toți factorii responsabili cu conservarea biodiversității de la nivelul autorităților publice locale.*

Ariile naturale din regiunea București-Ilfov dețin atuuri importante pentru dezvoltarea activităților recreative și turistice, activități ce pot aduce venituri importante, atât celor ce le administrează, cât și comunităților locale.

7.6.RISCURI DE MEDIU

Mediul este factorul suport al dezvoltării și amenajării teritoriului. Atitudinea omului față de mediu și componentele sale conduc fie la distrugerea teritoriului, fie la conservarea lui în vederea realizării unui cadru optim pentru dezvoltarea urbană a localității. Mediul înconjurător reprezintă o realitate pluridimensională formată din mediul natural și mediul artificial - societatea umană care prin activitatea complexă pe care o desfășoară amenință echilibrul ecologic al mediului înconjurător prin diversele procese de poluare și degradare.

Organizații și organisme internaționale au arătat că degradarea mediului duce la degradarea standardului de viață și a bunăstării unei societăți; existența unei relații de apărare a mediului reprezintă un grad ridicat de civilizație și comportament.

Mediul înconjurător și societatea umană suportă adesea acțiunea unor fenomene extreme periculoase cu origine diferită, naturală sau antropică, ce pot produce dereglări distructive și brutale în anumite sisteme sau situații prestabilite. Aceste evenimente - cutremure, erupții vulcanice, tsunami, alunecări de teren, furtuni, inundații, secete, incendii, accidente tehnologice, situații conflictuale etc. - se produc de regulă pe neașteptate și pot provoca numeroase victime în rândul oamenilor și animalelor, un volum mare de pagube materiale, dezechilibre ecologice și chiar grave tulburări ale stării psihice și morale a populației ce intră sub incidența fenomenului respectiv.

Pe teritoriul României s-au întețit, în ultimii ani, cazurile de manifestare a diverselor calamități naturale. La acestea atribuim: secete îndelungate, anotimpurile excesiv de umede, reci, ori prea calde, ploile torențiale mari, deseori cu grindină, inundațiile vaste, viscolele, iernile extrem de geroase ori extrem de blânde, înghețurile tardive de primăvară sau timpurii de toamnă, seismele, alunecările de teren, inundațiile și alte procese distructive. De aceea instruirea și educația populației privind percepția hazardelor și riscurilor devine o prioritate, având ca scop diminuarea efectului psihologic, de alarmare și panică în timpul producerii lor, acest lucru realizându-se foarte bine începând de la vârstele școlare.

În acest sens, a fost adoptată *Legea nr. 575 /2001*, în care se stipulează că zonele de risc natural sunt arealele delimitate geografic în interiorul cărora există un potențial de producere a unor fenomene naturale distructive, care pot afecta populația, activitățile umane, mediul natural şi cel construit și pot produce pagube şi victime umane. Obiectul legii sunt zonele de risc natural cauzat de cutremurele de pământ, inundații și alunecări de teren.

Riscurile de mediu sunt reprezentate de presiunile exercitate asupra: resurselor de apă, stării de calitate a aerului, a solului, pădurilor, biodiversității, deșeurilor.

Principala presiune asupra stării apelor de suprafață este exercitată de om prin deversarea în emisări a apelor uzate neepurate sau insuficient epurate.

Calitatea solului este afectată fie de restricții determinate, factori naturali (climă, forma de relief, caracteristici edafice etc.), fie de acțiuni antropice agricole și industriale.

Printre presiunile antropice exercitate asupra biodiversității se numără: exploatarea agregatelor minerale, exploatarea necontrolată a pădurilor, păşunatul, desecarea mlaștinilor, împădurirea pajiștilor, abandonarea pajiștilor și păşunilor, regularizarea râurilor, utilizarea pesticidelor, turismul etc.

Gestionarea și eliminarea deșeurilor pune presiuni asupra mediului și sănătății umane, prin emisiile de poluanți și consumului de energie sau terenuri. Deșeurile sunt o resursă

potențială deoarece mai multe fluxuri de deșeuri reprezintă materiale care pot fi refolosite, reciclate sau recuperate.

În natură sunt considerate generatoare de poluare latentă naturală: inundațiile, vânturile puternice, inversiunile de temperatură și ceață, temperaturile maxime și generatoare de poluare a sectoarelor problemă - industria chimică, petrochimică, metalurgică, agricultura cu îngrășămintele chimice, transporturile.

La nivelul *Serviciului Prevenire Situații de Urgență, din cadrul Direcției Generale de Poliție Locală Sector 5*, a fost elaborat *Planul de analiză și acoperire a riscurilor (PAAR)*, care cuprinde riscurile potențiale identificate la nivelul *Unității Administrativ Teritoriale Sector 5 București* măsurile, acțiunile și resursele necesare pentru managementul riscurilor respective.

Planul de analiză și acoperire a riscurilor (PAAR) evidențiază principalele riscuri naturale, tehnologice, biologice și sociale posibile și modul în care efectele acestora, în cazul în care se produc, sunt limitate ca extindere și pagube. Studiul evidențiază, pe baza unor hărți tematice, zonele cu risc la inundații, alunecări de teren, risc de avalanșe și căderi masive de zăpadă, risc de incendii forestiere, riscuri tehnologice și de poluare accidentală a apelor și solului, riscul la epizotii/zoonoze, dar și arealele de intervenție ale detașamentelor de pompieri din județ.

Scopul PAAR este de a asigura cunoaşterea de către toți factorii implicați a sarcinilor şi atribuțiilor ce le revin premergător, pe timpul şi după apariția unei situații de urgență, de a crea un cadru unitar şi coerent de acțiune pentru prevenirea şi gestionarea riscurilor generatoare de situații de urgență şi de a asigura un răspuns optim în caz de urgență, adecvat fiecărui tip de risc identificat.

***Obiectivele PAAR*:**

- *asigurarea prevenirii riscurilor generatoare de situații de urgență, prin evitarea manifestării acestora, reducerea frecvenței de producere ori limitarea consecințelor lor, în baza concluziilor rezultate în urma identificării şi evaluării tipurilor de risc, conform schemei cu riscurile teritoriale;*
- *amplasarea şi dimensionarea unităților operative şi a celorlalte forțe destinate asigurării funcțiilor de sprijin privind prevenirea şi gestionarea situațiilor de urgență;*
- *stabilirea concepției de intervenție în situații de urgență şi elaborarea planurilor operative;*
- *alocarea şi optimizarea forțelor şi mijloacelor necesare prevenirii şi gestionării situațiilor de urgență.*

Obiectivul fundamental al acestui plan se concentrează asupra realizării unui sistem informațional care să integreze toate informațiile, toate tipurile de date, necesare managementului dezastrelor naturale, de la prognoză până la măsurile post - factum.

În completarea *PAAR*, la nivelul *UAT Sector 5* se elaborează și alte planuri prin care se asigură managementul situațiilor de urgență la nivelul Sectorului 5. În acest sens, **la nivelul**

anului 2022 au fost realizate următoarele documente strategice privind riscurile posibile de mediu: [295]

- *Plan de măsuri pentru prevenirea, diminuarea și atenuarea efectelor negative ale caniculei și secetei, precum și altor fenomene meteorologice periculoase ce se pot produce în perioada de vară pe raza administrativ – teritorială a Sectorului 5 al Municipiului București ;*
- *Plan de măsuri pentru prevenirea și eliminarea efectelor fenomenelor meteorologice periculoase pe timpul sezonului rece la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București;*
- *Planul de apărare împotriva inundațiilor, fenomenelor hidrometeorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, seceta hidrologică, incedente/accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale pe cursul de apă al C.L.S.U Sector 5;*
- *Planul anual de pregătire în domeniul situațiilor de urgență;*
- *Planul de asigurare cu resurse umane, materiale și financiare necesare gestionării situațiilor de urgență;*
- *Registrul local de capabilități al Sectorului 5;*
- *Plan de intervenție în caz de incendiu pentru clădirea cu funcțiune publică administrativă - Primăria Sector 5, cu regimul de înălțime S+P+Mez+ 3E+4E parțial (retras tehnic), situată în Strada Fabrica de Chibrituri, nr. 9-11;*
- *Plan de acțiune în cazul producerii unor situații de urgență specifice provocate de seism al Comitetului Local pentru Situații de Urgență al Sectorului 5;*
- *Plan de activități al Comitetului Local pentru Situații de Urgență al Sectorului 5;*
- *Plan evacuare al angajaților și bunurilor autorității publice locale;*
- *Plan acțiune privind identificare adăposturi de protecție civilă;*
- *Plan acțiune privind identificare sirene electrice.*

O altă **provocare-cheie pentru România și implicit pentru regiunea București-Ilfov**, grav afectată în ultimii ani de ***extreme termice, extreme pluviometrice, secetă, alunecări de teren și inundații***, este **adaptarea la schimbările climatice**, ca răspuns la legăturile existente între vremea extremă, dezastre și acțiunile umane.

Totodată, o contribuție mare în creșterea efectelor negative o au și ***hazardele meteorologice***. Fenomenele meteo extreme posibile la nivelul zonei studiate, se împart, în funcție de anotimpul specific, după cum urmează:

[295] *Sursa: Informații puse la dispoziție de Primăria Sector 5 - Direcția Generală de Poliție Locală Sector 5 - Direcția Dispecerat, Situații de Urgență și Poliția Animalelor - Serviciul Prevenire Situații de Urgență*

- ***vijelii, grindină, valurile de căldură, averse de ploaie sau ploi torențiale cu cantități însemnate de precipitații în anotimpurile calde;***
- ***înghețurile târzii sau timpurii, temperaturi foarte scăzute, ceață, polei, viscole, cantități însemnate de precipitații sub formă de ninsoare cu strat consistent de zăpadă.***

Extremele termice

Prin poziția și particularitățile specifice, Municipiul București, spațiul său înconjurător și implicit și Sectorul 5, sunt expuse unor hazarde climatice cu impact major asupra mediului. Acestea pot fi grupate, după momentul producerii, în: **hazarde climatice din semestrul rece al anului și hazarde climatice din semestrul cald al anului**.

Hazardele climatice din semestrul rece al anului sunt generate în principal de abaterile termice negative de la starea normală, cauzată de: poziția centrilor barici față de arealul de interes, frecvența și intensitatea proceselor de răcire și viteza de deplasare a tipurilor de mase de aer, etc. Aceste condiții genetice sunt amplificate/diminuate de caracteristicile suprafeței subiacente caracteristice unității de câmpie în care se încadrează arealul analizat.

Principalele hazarde climatice din semestrul rece al anului resimțite în municipiul București și spațiul adiacent sunt:

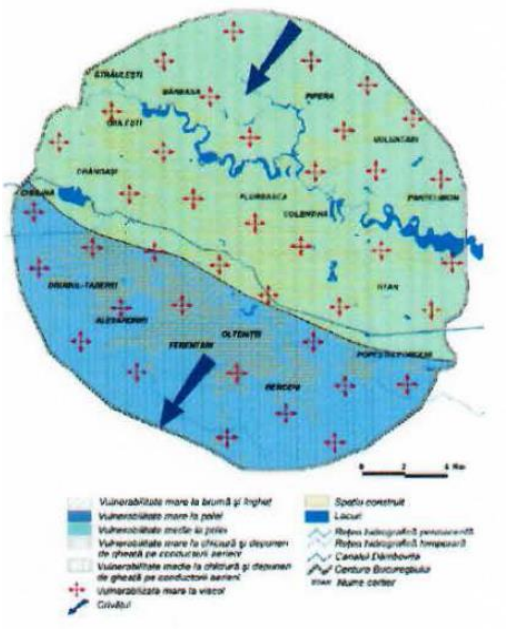

- *înghețul și bruma* (aproximativ 165 zile/an, respectiv peste 70 zile/an);
- *poleiul* (în medie 10-15 zile/an în nord și nord-est și 15-20 zile/an în sud și sud-vest);
- *chiciura și depunerile de gheata pe conductorii aerieni* (circa 7-10 zile/an în sud și sud-vest, respectiv 10-25 zile/an în nord și nord-est);
- *viscolul* (aproximativ 4-9 zile/an), *crivățul și stratul de zăpadă* (100-175 cm grosime maxima absolută) acoperind întreg arealul analizat;
- *valurile de frig polar sau arctic* (temperaturi minime absolute de -30 ... -32°C).

În Municipiul București și în spațiul sau înconjurător au fost identificate areale cu vulnerabilitate medie la chiciură (în sud și sud-vest) și polei (în nord și nord-est); vulnerabilitate mare la îngheț și brumă, viscol, chiciură (în nord și nord-est) și polei (in sud și sud-vest).

Hazardele climatice din semestrul cald al anului sunt determinate de depășirea considerabilă a abaterilor pozitive față de media multianuală, fiind provocate de circulația generală a atmosferei în corelație cu radiația solară și natura suprafeței subiacente.

Principalele hazarde climatice din semestrul cald al anului resimțite în municipiul București și spațiul adiacent sunt:

- *valurile de căldură și singularitățile termice pozitive cu temperaturi maxime absolute >41°C;*
- *ploile torențiale* (intensități maxime pluviale de 4-5 mm/min) *însoțite de fenomene orajoase* (circa 54 cazuri/an);
- *furtunile cu grindină* (aproximativ 5-10 zile în medie pe an);
- *ceața și depunerile acide* cu un număr mediu de 50 zile/an.

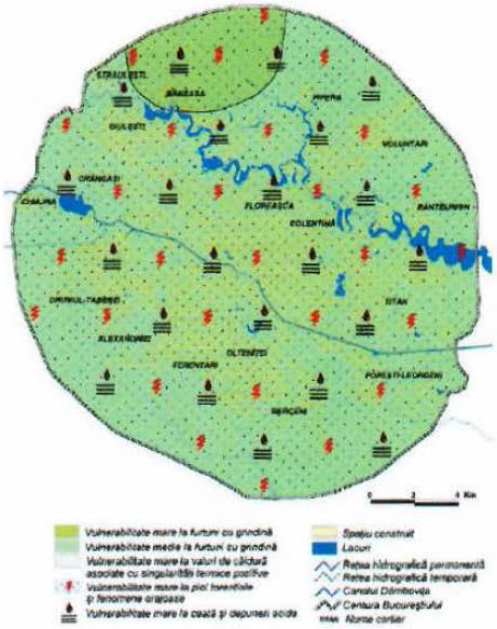

În Municipiul București și în spațiul său înconjurător s-au individualizat areale cu vulnerabilitate mare la valuri de căldură și singularități termice pozitive, ploi torențiale însoțite de fenomene orajoase, grindină (in nord) și ceață și depuneri acide.

Extremele pluviometrice

Precipitațiile atmosferice reprezintă un fenomen potențial generator de pagube materiale și victime, fie prin excedent, fie prin deficit. În mediul urban, impactul direct și cel mai pronunțat îl au precipitațiile excedentare, prin cantitate, intensitate și durată.

În București, se consemnează în medie circa 20 de zile/an în care cantitatea de precipitații în 24 de ore este mai mare decât sau egală cu 10 mm (R10), 5-6 zile/an în care se depășesc 20 mm (R20) și doar 2-3 zile/an în care cad mai mult de 30 mm de precipitații (R30). Valorile maxime pot depăși considerabil mediile parametrilor analizați. S-au înregistrat peste 30 de zile/an cu cel puțin 10 mm de precipitații (32 de zile la Băneasa și 31 la Filaret în 2014), peste 15 zile/an cu cel puțin 20 mm (16 zile la Filaret în 1991) și peste 5 zile cu cel puțin 30 mm de precipitații (9 zile la Filaret în 1991 și 2005). Astfel de precipitații abundente pot avea un impact deosebit asupra mediului urban, deoarece se acumulează de multe ori pe durata a 24 de ore, și pot avea intensități mari.

În Municipiul București și în arealul înconjurător se remarcă altemanța rapidă a unor fenomene meteorologice extreme: în semestrul cald al anului (ploi torențiale, tornade, puseuri de temperatură de peste 30-35°C) și în semestrul rece al anului (îngheț, brumă, polei, chiciură, temperaturi negative de sub -30°C) care supun organismul uman la șocuri de adaptare.

Prin persistența, intensitatea și durata fenomenelor de hazard climatic resimțite în Municipiul București și în spațiul său înconjurător, reprezintă factori declanșatori sau de întreținere ai altor categorii de riscuri naturale: *geomorfologice, hidrologice, pedologice* și chiar *ecologice*.

Furtunile, caracterizate prin vânt putemic, secetă hidrologică, înghețul timpuriu și tarziu, precum și înmulțirea zilelor caniculare în lunile de primavară și toamnă, s-au manifestat pe teritoriul Sectorului 5 cu o violență sporită în ultimii 10 ani. Aceste fenomene au afectat îndeosebi gospodăriile populatiei, fără a afecta infrastructura unității administrativ - teritoriale. Pentru asemenea fenomene meteorologice se pot realiza previziuni cu ușurință, depinzând de acuratețea datelor meteorologice, transmiterea în timp util în vederea informării populației prin canalele de comunicare existente.

Efectele negative ale fenomenelor meteorologice extreme pot consta în:

- ✓ *întreruperea alimentării cu energie electrică a sectorului;*
- ✓ *avarierea locuințelor, gospodăriilor și obiectivelor economico - sociale;*
- ✓ *apariția disfuncționalităților la operatori de telefonie mobilă.*

Seceta

Seceta este un hazard climatic cu o perioadă lungă de instalare și este caracterizată de scăderea precipitațiilor sub nivelul mediu, de micșorarea debitului râurilor și a rezervelor subterane de apă care determină un deficit mare de umezeală în aer și sol, cu efecte directe asupra mediului și în primul rând asupra culturilor agricole. Seceta și fenomenele asociate acesteia, respectiv aridizarea și deșertificarea, reprezintă după poluare cea de-a doua mare problemă cu care se confruntă omenirea în ultima jumătate de secol.

Seceta şi fenomenele asociate acesteia, respectiv aridizarea şi deşertificarea, reprezintă, după poluare, cea de-a doua mare problemă cu care se confruntă omenirea în ultima jumătate de secol.

În climatul actual, **seceta are un impact mai redus asupra Bucureștiului**, având în vedere infrastructura de stocare a apei, capacitatea de aprovizionare de la distanțe mari și activitățile mai puțin dependente direct de utilizarea intensivă și imediată a apei, cum este agricultura.

Municipiul București prin particularitățile geografice, demografice, economice și sociale este expus următoarelor tipuri de riscuri:

- ❖ ***Cutremur;***
- ❖ ***Inundații, fenomene meteorologice periculoase, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale;***
- ❖ ***Incendii;***
- ❖ ***Accidente tehnologice;***
- ❖ ***Accidente pe căile de comunicații;***
- ❖ ***Explozii;***
- ❖ ***Accidente aviatice.***

Acestea pot produce pierderi de vieți omenești și pagube materiale importante. În timp de normalitate *Comitetul Local pentru Situații de Urgență Sector 5*, dispune de forțe și mijloace de prevenire, protecție și intervenție.

Riscurile asociate inundațiilor sunt cele ale izbucnirii unor epidemii, cele mai probabile fiind bolile infecțioase cu transmitere hidrică (holera, hepatita A), dar și alunecările de teren sau cedarea barajelor și a digurilor.

În vederea stabilirii acțiunilor concrete pentru implementarea *Directivei 60/2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor la inundații*, s-a elaborat *Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung*, aprobată prin *H.G. nr. 846/2010*.

Strategia are ca obiectiv principal prevenirea şi reducerea consecinţelor inundaţiilor asupra vieţii şi sănătăţii oamenilor, activităţilor socio-economice şi a mediului. **Pe baza *Strategiei Naţionale de Management al Riscului la Inundaţii* s-au elaborat *Planurile pentru Prevenirea, Protecţia şi Diminuarea Efectelor Inundaţiilor (PPPDEI)***, conform cerinţelor *Directivei 2007/60/CE (Directiva Inundaţii)*, în scopul reducerii riscului de producere a dezastrelor naturale (inundaţii) cu efect asupra populaţiei, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone. Pe baza acestora se vor actualiza/dezvolta *Planurile de Amenajare ale bazinelor hidrografice* şi *Planurile de Management al Riscului la Inundaţii*. De asemenea, *Strategia naţională de management al riscului la inundaţii pe termen mediu si lung* (*SNMRI*) promovează aplicarea măsurilor de restaurare a zonelor naturale inundabile în scopul reactivării capacităţii zonelor umede şi a luncilor inundabile de a reţine apa şi de a diminua impactul inundaţiilor, respectiv păstrarea zonelor inundabile actuale, cu vulnerabilitate scăzută, pentru atenuarea naturală a undelor de viitură, cu respectarea principiilor strategiei.[296]

Zone probabile de producere a inundațiilor

Sectorul 5 al municipiului București este amplasat în bazinul hidrografic al râului Argeș, respectiv pe cursul inferior al râului Dâmbovița, râu care contribuie în principal la satisfacerea folosințelor de apă ale Capitalei.

Debitele maxime pe râul Dâmbovița în București, pot proveni din suprapunerea a trei fenomene aleatorii:

- *viituri pe râul Dâmbovița, amonte de NH Brezoaiele*;
- *viituri pe cursul inferior al râului Ilfov* (aval de derivația Bolovani) *și de pe cursul inferior al râului Dâmbovița* (aval NH Brezoaiele), la viituri extraordinare - cand capacitatea

[296] *Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului București - Raport privind starea factorilor de mediu pe anul 2021 în Municipiul București*

derivației Bolovani este depășită - pentru asigurarea p = 0,5% la care se adaugă și un spor al râului Ilfov, din amonte de derivația Bolovani;

- *deversarea apelor mari ale râului Dâmbovița între localitatea Conțești și NH Brezoaiele* pe malul stâng și pe malul stâng al râului Ciorogârla între NH Brezoaiele și stația de tratare a apei Arcuda;

Din analiza genezei viiturilor și a inundațiilor din zona Capitalei, se disting 2 situații, **incidente majore** care pot produce pagube semnificative:

- ***ruperea barajului Lacul Morii***, avarii la construcții le hidrotehnice de pe cursul râului Dâmbovița sau precipitații abundente ce duc la apariția unei zone de inundabilitate, cuprinzând obiective și străzi;
- ***precipitații abundente*** ce determină inundarea anumitor străzi și a clădirilor existente în zonă.

Printre cele mai importante **obiective ce pot fi afectate de inundații provenite în urma accidentelor la construcțiile hidrotehnice de pe Râul Dâmbovița** menționăm: [297]

- ✓ *Spitalul Universitar București*
- ✓ *Institutul Cantacuzino*
- ✓ *Universitatea București*
- ✓ *Opera Română*
- ✓ *Teatrul Lucia Sturza Bulandra*
- ✓ *Ministerul Adrninistrației și Internelor - Arhivele Statului*
- ✓ *Primăria Municipiului București*
- ✓ *Primăria Sectorului 5*
- ✓ *Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila"*
- ✓ *Facultatea de Medicină Veterinară*
- ✓ *Inspectoratul Școlar Sector 5*
- ✓ *Ministerul Finanțelor*
- ✓ *Ministerul Economiei și Comerțului*
- ✓ *Ministerul Public - Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă*
- ✓ *Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor*
- ✓ *Ș.a.m.d.*

De asemenea, potrivit *Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor (PAAR) în Sectorul 5 București* **există un număr de 105 străzi inundabile de pe raza Sectorului 5 în cazul ruperii Barajului Lacul Morii, precum și aprox. 15 străzi și nenumărate obiectivele inundabile în cazul precipitațiilor abundente.**

[297] *Sursa: Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor (PAAR) la nivelul Sectorului 5 București*

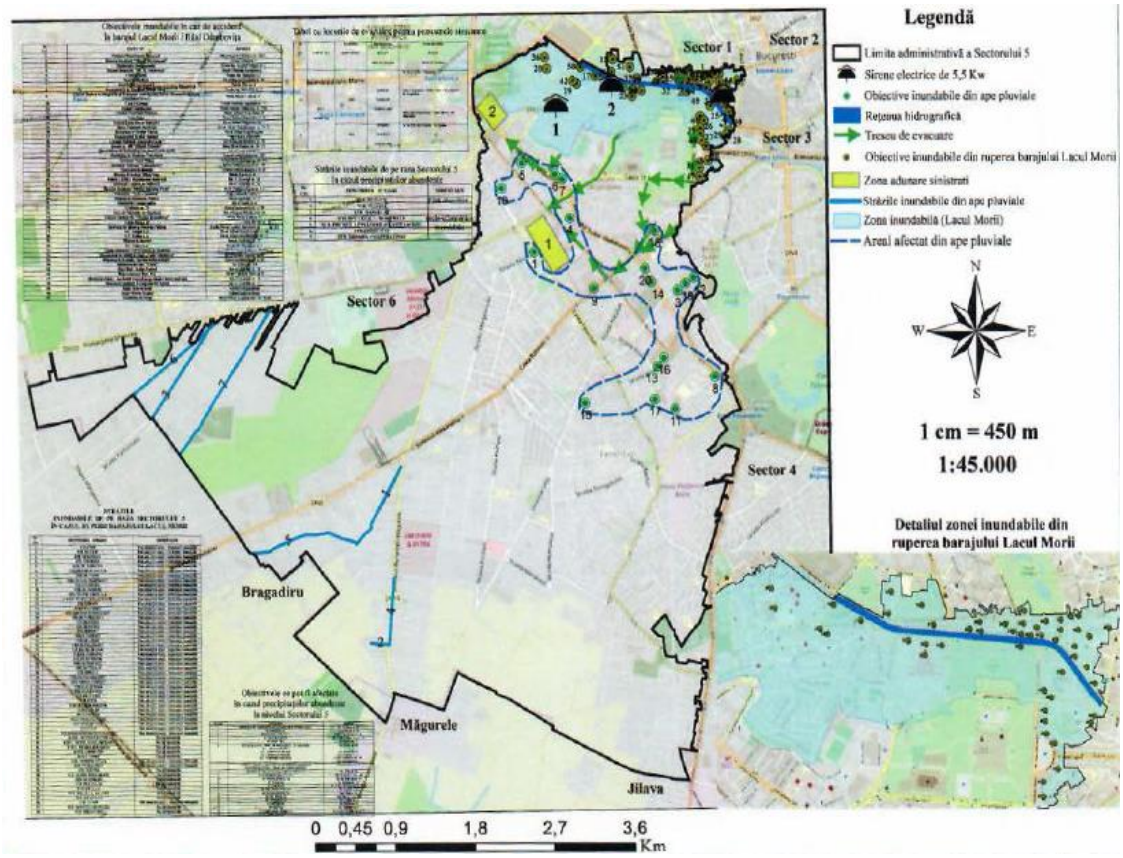

Tab. 7.21. Harta zonelor inundabile ale Sectorului 5 cu obiective și străzi [298]

Cutremurele de pământ reprezintă mișcări vibratoare ale scoarței terestre, generate de o ruptură brutală în aceasta, ce poate duce la victime umane și distrugeri materiale.

Evaluarea hazardului seismic, datorat sursei Vrancea, în București devine din ce în ce mai importantă odată cu trecerea implacabilă a timpului și apropierea de termenele majorității predicțiilor seismice realizate de către specialiștii seismologi, care prevăd producerea unui cutremur cu impact major. Proiectarea capacităților și resurselor necesare răspunsului, ca și planificarea acestora într-o manieră care să permită limitarea la minimum a pierderilor umane și materiale, nu poate fi realizată fără o evaluare cât mai apropiată de realitate a hazardului seismic prezent în Capitală.

Pe raza Sectorului 5 se găsesc 30 de construcții expertizate tehnic și încadrate în clasa I de risc seismic, 15 construcții încadrate în clasa II de risc seismic și 8 construcții încadrate în clasa III de risc seismic.

Pericol public îl reprezintă construcțiile încadrate în clasa I.

[298] *Sursa: Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor (PAAR) la nivelul Sectorului 5 București*

Tab. 7.22. Construcții încadrate în clasa I de risc seismic [299]

Nr. crt.	Adresa (strada)	Tip	Nr.	Tipul de imobil	Destinația imobilului	An construcție	Nr. persoane care locuiesc în imobil
1	Alexandru Beldiman 1	Strada	1	S+P+9E	locuință	1940	164
2	Baltagului 13-15-17	Strada	13-15-17	S+P+2E	locuință	1960	18
3	Domnita Anastasia 5	Strada	5	S+P+2E	locuință	1890	18
4	Eforiei 8	Strada	8	S+P+8E+Ma	locuință	1940	99
5	Felicia Racovita 5	Strada	5	S+P+1E+MaS+P+2E+Ma	locuință	1900 1939	27
6	Ion Brezoianu 6	Strada	6	S+P+8E	locuință	1936	17
7	Lister 11	Strada	11	S+P+2E+Ma	locuință	1932	26
8	Louis Pasteur 30	Strada	30	S+P+3E+Ma	locuință	1936	24
9	Mihai Voda 13	Strada	13	S+P+4E	locuință	1935	32
10	Mihai Voda 15	Strada	15	S+P+6E	locuință	1914	22
11	Mihail Kogalniceanu 15-17 [69-71]	Bulevard	15-17 [69-71]	S+P+3E+Ma	locuință	1920	27
12	Mihail Kogalniceanu 43	Bulevard	43 [91A]	S+P+7E	locuință	1937	61
13	Mihail Kogalniceanu 49	Bulevard	49 [95A]	S+P+7E	locuință	1938	180
14	Mihail Kogalniceanu 51	Bulevard	51 [97]	S+P+7E	locuință	1929	101 (51salariati)
15	Panduri 30	Şosea	30	S+P+2E+Ma	locuință	1920	27
16	Panduri 36	Şosea	36	S+P+3E+Ma	locuință	1938	24
17	Plevnei 1	Calea	1	S+P+8E	locuință	1930	71
18	Regina Elisabeta 24 [6]	Bulevard	24 [6]	S+P+3E	locuință	1890	25
19	Regina Elisabeta 35 [15]	Bulevard	35 [15]	S+P+7E+Ma	locuință	1940	72
20	Regina Elisabeta 44	Bulevard	44 [24]	S+P+7E	locuință	1938	183
21	Regina Elisabeta 69 [49]	Bulevard	69 [49]	S+P+3E	locuință	1900	16
22	Sabinelor 90c	Strada	90C	S+P+1E ; S+PS+P	locuință	1900	15
23	Sapientei 1	Strada	1	S+P+3E	locuință	1936	28
24	Sapientei 1	Strada	1	S+P+5E	locuință	1930	28
25	Schitu Magureanu 3	Strada	3	S+P+4E+Ma	locuință	1898	46
26	Sfantul Elefterie 11	Strada	11	S+P+4E+Ma	locuință	1935	44
27	Sfintii Apostoli 35	Strada	35	S+P+3E	locuință	1939	28
28	Vanatori 17	Strada	17	S+P+5E	locuință	1938	26
29	Vanatori 3-3a	Strada	3-3A	S+P+3E+Ma	locuință	1891	36
30	Viilor 96	Şosea	96	S+P+3E	locuință	1926	22

[299] *Sursa: Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor (PAAR) la nivelul Sectorului 5 București*

Tab. 7.23. Construcții încadrate în clasa II de risc seismic[300]

Nr. Crt.	Adresa (Strada)	Tip	Nr	Tipul De Imobil	Destinația Imobilului	An Construire	Nr. Persoane Care Locuiesc În Imobil
1	Domnita Anastasia 15	Strada	15	S+P+6E+Ma	Locuință	1939	63
2	Gheorghe Marinescu 19	Strada	19	S+P+4E	Locuință	1934	35
3	Ilfov 1b	Strada	1B	S+P+2E	Locuință	1898	19
4	Joliot Frederic Curie 10	Strada	10	S+P+3E	Locuință	1938 1940	21
5	Joliot Frederic Curie 7	Strada	7	S+P+2E	Locuință	1939	18
6	Mihail Kogalniceanu 16 [46]	Bulevard	16 [46]	S+P+2E	Locuință	1900	17
7	Mihail Kogalniceanu 37 [87]	Bulevard	37 [87]	S+P+3E+Ma	Locuință	1932	32
8	Regina Elisabeta 25 [5]	Bulevard	25 [5]	S+P+9E	Locuință	1934	78
9	Sapientei 1	Strada	1	S+P+5E	Locuință	1930	46
10	Sfantul Elefterie 14	Strada	14	S+P+2E+Ma	Locuință	1934	24
11	Sfantul Elefterie 16	Strada	16	S+P+3E	Locuință	1934	27
12	Sfintii Apostoli 40	Strada	40	S+P+6E	Locuință	1945	43
13	Silfidelor 4	Strada	4	S+P+7E	Locuință	1939	62
14	Victor Babes 7	Strada	7	S+P+2E+Ma	Locuință	1940	20
15	Viilor 95	Șosea	95	S+P+7E	Locuință	1962	61

Riscuri industriale

Pe raza administrativă a Sectorului 5, nu sunt înregistrați operatori economici care desfășoară activități ce prezintă pericole de accidente majore, în care sunt implicate substanțe periculoase, care se supun prevederilor *H. G. nr. 80412007* privind controlul asupra pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase.

Explozii/accidente/avarii in prezenta substatelor chimice periculoase

Dezvoltarea economică a municipiului București, a dus la apariția operatorilor economici care utilizează în procesul producției substanțe periculoase, existând riscul producerii de accidente în care sunt implicate aceste substanțe, putând afecta populația aflată în zonele de acțiune ale substanței. Aceste acceidente pot apărea și în cazul autospecialelor în tranzit.

Materialele periculoase se transportă, în principiu, pe *Șoseaua de Centură a Capitalei*, dar pot fi folosite și principalele artere din Sectorul 5, precum: *Șos. Alexandriei, Calea Rahovei, Șos. București-Măgurele, Str. Antiaeriană, Calea 13 Septembrie, Str. Mihail Sebastian, Calea Ferentari, Prelungirea Ferentari, Bd. Pieptănari, Șos. Viilor, Bd. Națiunilor Unite, Bd. Libertății, Str. Izvor, Str. B.P.Hașdeu, Șos. Panduri, Bd. Tudor Vladimirescu, Bd. George Coșbuc.*

Substanțele transportate sunt în special deșeuri sub forrnă de uleiuri uzate și cianuri, dar pot fi și autospeciale pentru realimentarea stațiilor de distribuție a carburanților pentru autoturisme. În cazul producerii accidentelor în care sunt implicate cisteme ce transportă

[300] *Sursa: Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor (PAAR) la nivelul Sectorului 5 București*

substanțe periculoase, alte cauze pot fi defecțiunile la instalațiile aferente care determină scurgeri sau scăpări în atmosferă și astfel, inițierea de incendii, explozii, contaminare chimică.

Riscuri nucleare

Sectorul 5 al municipiului București se află la o distanță de 230 km de Centrala nucleara de la Cemavodă și la aprox. 240 km de Centrala nucleară de la Kozloguy (Bulgaria). Nu se încadrează în zona cu efecte imediate în caz de accident nuclear.

Riscuri de incendiu

Riscul de incendiu definit ca un criteriu de performanță care reprezintă probabilitatea globală de izbucnire a incendiilor, determinată de interacțiunea proprietăților specifice materialelor și substanțelor combustibile cu sursele potențiale de aprindere, se deterrnină pentru spații, încăperi, compartimente de incendiu, clădiri sau instalații tehnologice. Analizarea nivelului riscului de incendiu se face diferențiat pe categorii de obiective utilizând metodologii și proceduri specifice de identificare și evaluare a acestuia.

Condițiile (împrejurările) care pot determina și/sau favoriza inițierea, dezvoltarea și/sau propagarea unui incendiu pot fi:

- *instalații și echipamente electrice defecte ori improvizate;*
- *receptori electrici lăsați sub tensiune, nesupravegheați;*
- *sisteme și mijloace de îlncălzire defecte, improvizate sau nesupravegheate;*
- *contactul materialelor combustibile cu cenușa, jarul și scânteile provenite de la sistemele de încălzire;*
- *jocul copiilor cu focul;*
- *fumatul în locuri cu pericol de incendiu;*
- *sudarea și alte lucrări cu foc deschis, fără respectarea regulilor și măsurilor specifice de P.S.I.;*
- *reacții chimice necontrolate, urmate de incendiu;*
- *folosirea de scule, dispozitive, utilaje, echipamente neadecvate și executarea de operațiuni mecanice (polizare, rectificare, șlefuire) în medii periculoase;*
- *neexecutarea, conform graficelor stabilite, a operațiunilor și lucrărilor de reparații și întreținere a mașinilor și aparatelor cu piese în mișcare;*
- *scurgeri (scăpari) de produse inflamabile;*
- *defecțiuni tehnice de construcții-montaj;*
- *defecțiuni tehnice de exploatare;*
- *nereguli organizatorice;*
- *explozie urmată de incendiu;*
- *trăsnet și alte fenomene naturale;*
- *acțiune intenționată.*

O altă problemă importantă pentru zona analizată o reprezintă și ***existența siturilor contaminate*** de către activitățile industriale poluante.

În categoria surselor majore de degradare a mediului din zonă au fost considerate obiectivele *SEVESSO* și *IPPC*, cele mai multe dintre acestea fiind surse industriale.

Obiectivele SEVESSO sunt reprezentate de agenți economici care vehiculează în activitatea de producție cantități ridicate de substanțe periculoase, ce pot genera accidente cu impact semnificativ asupra populației. Prezența acestor substanțe impune promovarea unor planuri de intervenție îndreptate spre prevenirea riscurilor de accidente majore care implică substanțe periculoase și limitarea consecințelor unor astfel de accidente nu numai pentru om (aspectele de securitate și sănătate), dar și pentru mediu (aspectul de mediu).

În municipiul București există 7 obiective industriale SEVESSO, 5 dintre acestea activând în domeniul producerii energiei: *Sucursala Electrocentrale Bucureşti S.A. - ELCEN (CTE Bucureşti VEST, CTE Bucureşti Sud, CTE Bucureşti Progresu, CTE Bucureşti Grozăveşti și CTE Bucureşti Titan)* și 2 în industria chimică *(S.C. INDUSTRIAL CHIM SRL, S.C. ISOVOLTA S.A.)*. Având în vedere proximitatea de București, trebuie luate în considerate și cele **11 obiective SEVESSO din județul Ilfov**: *S.C. ROMPETROL GAS S.R.L., S.C. OMV PETROM S.A. Agenția Comercială București Sud, S.C. APA NOVA BUCUREȘTI S.A. - Stația de tratare a apei Roșu, S.C. BRENNTAG S.R.L., SNGN ROMGAZ S.A. - Depozit Bălăceanca, S.C. LINDE GAZ ROMANIA S.R.L., S.C. ROMPETROL DOWNSTREAM S.R.L. - DEPOZIT MOGOȘOAIA, S.C. ISOPAN EST S.R.L., S.C. BOSTIK ROMANIA S.R.L., S.C. PETROLEXPORTIMPORT S.A.* și *S.C. UNITED ROMANIAN BREWERIES BEREPROD .SR.L.*

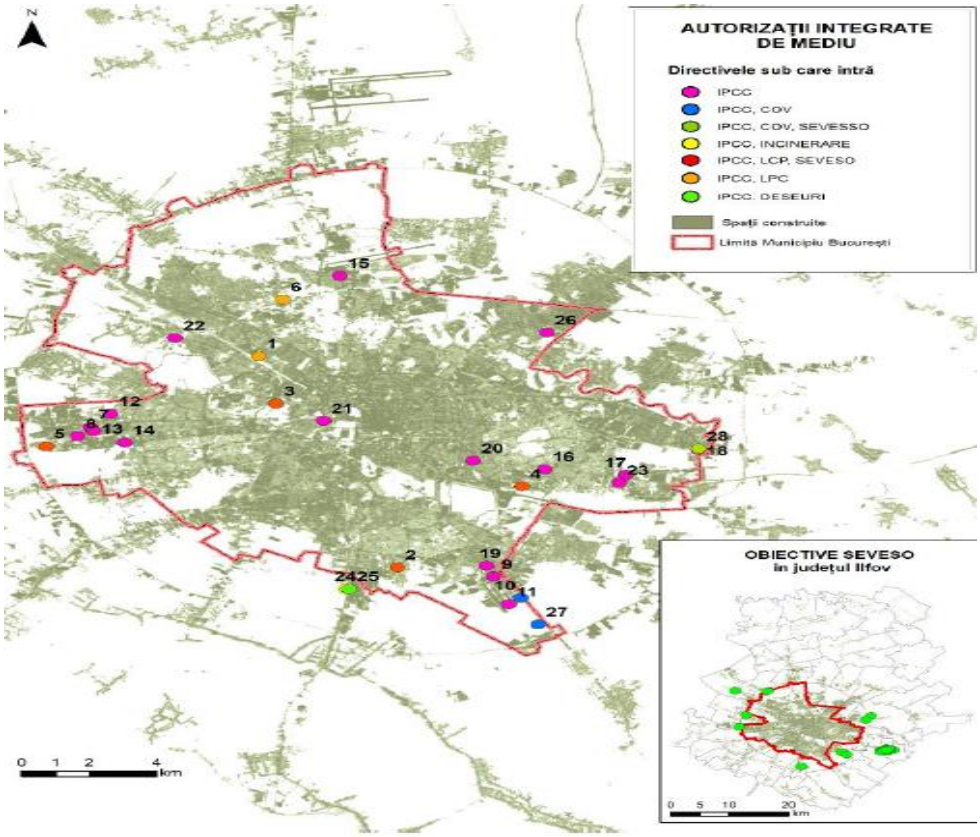

Fig. 7.8. Obiective economice care intră sub incidența directivelor europene în municipiul București și județul Ilfov

Obiectivele IPPC sunt etichetate în conformitate cu *Capitolul II al Directivei 2010/75/EU (IED)* (transpusă prin *Legea 278/2013 privind emisiile industriale*). Operatorii care desfășoară în instalații industriale una sau mai multe activități din *Anexa I a Directivei IPPC* sunt obligați să dețină o autorizație integrată de mediu.

În municipiul București există 39 de agenți economici care fac obiectul autorizației integrate de mediu, respectiv: *CET SUD, CTE Grozăvești, CET VITAN, CET Progresu, CET TITAN, BA GLASS ROMANIA S.A., S.C. ISOVOLTA S.A., S.C. DOOSAN IMGB S.A., S.C. DANONE PDPA S.R.L., S.C. AVERSA S.A., S.C. ROMAERO S.A., INCD MI CANTACUZINO, S.C. NUSCO IMOBILIARA SRL – CET, S.N. "INSTITUTUL PASTEUR" S.A., S.C. PINUM DOORS&WINDOWS S.R.L., S.C. CAN-PACK ROMANIA S.R.L., S.C. ASSA-ABLOY ROMANIA S.R.L., CET GRIVITA, S.C. GRUPPO RAGAINI ROMANIA S.R.L., S.C. TUBINOX S.A., S.C. CELPI S.A, S.C. RADOX S.R.L., S.C. Turbomecanica S.A., S.C. ELECTROMONTAJ S.A., S.C. DUAL MAN S.R.L, S.C. ALUMIL ROM INDUSTRY S.A., INCD CHIMICO–FARMACEUTICĂ–I.C.C.F BUCUREȘTI, S.C.IRIDEX IMPORT EXPORT S.R.L. DEPOZIT DE DESEURI, S.C. RODMIR EXPERT S.A., S.C. LG METAL INDUSTRY S.R.L., S.C. AIS & A PRODIMPEX S.R.L., S.C. PRODMETCOM S.R.L., S.C. AS METAL COM S.R.L, S.C. RASIN S.R.L., S.C. MICROSIN S.R.L., S.C. RAMI DACIA S.A., S.C. GLOB - R - ENCHIM S.R.L., S.C. CHIMESTER S.A. și S.C. MP BANEASA S.A. - Centrul Buftea*).

În județul Ilfov, fac obiectul Directivei IPPC 13 instalații industriale, respectiv: *S.C. ROMSUINTEST PERIȘ S.A. – COMPLEXUL 1, SC GOOD MILLS ROMANIA (fostă TITAN) S.R.L., S.C. MONBAT RECYCLING S.R.L., S.C. METHALUX FOUNDRY S.R.L., S.C. ECO SUD S.A., S.C. PICOFARM S.R.L., S.C. VETRERIA ROMENA S.R.L., S.C. AMIBLU ROMANIA S.R.L., S.C. UNITED ROMANIAN BREWERIES BEREPROD S.R.L., S.C. ROMVAC COMPANY S.A. și S.C. DTW WASTE RECYCLING S.R.L.*

Instalațiile industriale care fac obiectul autorizației integrate de mediu se caracterizează printr-un impact asupra mediului complex, determinat de diversitatea activităților desfășurate, dar și de volumul ridicat al internalităților și externalităților de mediu.

Dezvoltarea socio-economică și teritorială a Bucureștiului trebuie să țină cont că în următoarele două decenii, clima Bucureștiului va fi mai caldă și va primi cantități de precipitații relativ similare cu cele din prezent. Modelele utilizate converg spre aceste tendințe atât în scenariul de creștere demografică și economică moderată (RCP4,5), cât și în scenariul extrem (RCP8,5).

Principalele riscuri climatice specifice municipiului București se referă la valuri de căldură și temperaturi ridicate în timpul sezonului cald, averse de ploaie și de ninsoare, furtuni de vară și de iarnă și fenomene de îngheț la suprafață. Planurile și strategia de dezvoltare trebuie să ia în considerare și situațiile de risc multiplu, combinat sau în cascadă.

În cazul hazardelor meteorologice complexe care afectează Bucureștiul se înregistrează o tendință de scădere a frecvenței chiciurei, ceței, ploii, ninsorii și duratei stratului de zăpadă, toate strâns legate de tendința de creștere a temperaturii. Pe baza analizei statistice a

frecvenței zilelor cu anumite fenomene meteorologice, se poate afirma că efectul orașului asupra hazardelor meteorologice complexe este observabil în cazul unor fenomene precum descărcările electrice, grindina, ploile și aversele de ploaie, ninsoarea și aversele de ninsoare, stratul de zăpadă și ceața, dar alte fenomene nu sunt influențate sesizabil de mediul construit, cum este cazul poleiului, chiciurii sau viscolului.

Astfel, extinderea suprafețelor de parcuri și spații verzi, simultan cu creșterea calității acestora este o necesitate, în condițiile în care vegetația preia o parte din poluanții generați de traficul urban, de sistemele de încălzire sau de activitatea industrială. Această ”*infrastructură urbană verde*” trebuie să asigure diminuarea efectelor negative ale schimbărilor climatice și ale poluării dar în același timp trebuie să asigure furnizarea permanentă de servicii ecosistemice către comunitățile urbane, prin atractivitate, și diversitate, contribuind astfel inclusiv la stimularea economică a așezării. Atractivitatea poate fi determinată de istoricul locației, modul de utilizare al infrastructurii, proximități, amplasare sau complexitatea infrastructurii. Diversitatea infrastructurilor verzi este influențată de elementele ce o compun și poate stimula gradul de atractivitate al respectivei infrastructuri.

Prezența unei *infrastructuri verzi* într-un anumit spațiu poate cataliza dezvoltarea economică a acelui spațiu prin creșterea prețului terenurilor sau a locuirii. Dezvoltarea unor zone funcționale urbane noi gravitează, în general, în jurul unei infrastructuri verzi care este amenajată astfel încât să crească gradul de atractivitate al zonei funcționale respective.

Astfel, **investițiile vizate pentru perioada 2021–2027, la nivel sectorial / municipal / regional**, vor fi îndreptate către:

- *acțiuni pentru creşterea capacității locale şi regionale a autorităților, în scopul prevenirii riscurilor, în special prin elaborarea de strategii şi planuri de acțiune, cartografierea riscurilor, precum şi îmbunătățirea competențelor în acest domeniu;*
- *investiții importante în vederea creării, operaționalizării, modernizării și creșterii capacității de răspuns la nivel local, județean și regional în situații de urgență și dezastre naturale, în zonele vulnerabile sau acolo unde ecosistemele sunt expuse riscului unor asemenea efecte (inclusiv investiții pentru îmbunătățirea sistemelor de avertizare și alarmare a populației);*
- *alocarea de resurse materiale importante pentru prevenirea dezastrelor naturale, prin realizarea de investiții în consolidarea malurilor şi regularizarea cursurilor de apă, prin crearea de zone de inundabilitate, consolidarea versanților, lucrări de împădurire, construirea unor perdele forestiere în apropierea căilor de transport şi a plantațiilor agricole;*
- *măsuri de îmbunătățire a calității apei, solului și a aerului;*
- *reconstrucția ecologică a zonelor degradate (afectate de activități industriale și agricole poluante), terenuri degradate din cauza fenomenelor naturale și antropice;*

- *investiții care să sprijine capacitatea de adaptare la schimbările climatice, în special în sectorul agricol, inclusiv prin gestionarea sistemelor durabile de irigații și promovarea unor modele de recoltare care utilizează apa în mod eficient;*
- *campanii pentru informarea, pregătirea și conștientizarea populației privind comportamentul în situații de urgență și dezastre naturale, generate de schimbările climatice și dezastre naturale;*
- *investiții pentru prevenirea riscurilor și intervenții în caz de poluare accidentală a râurilor interioare (Dâmbovița și Colentina);*
- *investiții pentru crearea și extinderea unor centre de pregătire a personalului operativ (salvări din medii ostile vieții, scafandri).*
- *măsuri de gestionare a riscurilor, cum ar fi înființarea unor centre de reacție rapidă pentru gestionarea inundațiilor, care să beneficieze de fonduri comunitare, precum și de cooperarea transnațională, acolo unde este mai necesar.*

Ținând cont de riscurile de producere a situațiilor de urgență și a dezastrelor, experiența în prevenire, protecție, limitare/reducere impact, răspuns și refacere, resursele la dispoziție, caracterul complex al managementului situațiilor de urgență și necesitatea implicării tuturor instituțiilor statului și a comunităților în acest efort, **România a adoptat un sistem integrat de management al situațiilor de urgență**, format din structuri cu activitate permanentă și structuri cu activitate temporară.

Centrul de greutate al acestui sistem îl reprezintă *Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU)*, care realizează managementul permanent al activităților de prevenire, pregătire și răspuns în sistuații de urgență, precum și reprezentarea și cooperarea la nivel național și internațional în domeniile protecției civile și apărării împotriva incendiilor.

Pentru consolidarea și dezvoltarea IGSU în vederea creșterii capacității operaționale și de răspuns, reducerii impactului efectelor situațiilor de urgență asupra comunităților și îmbunătățirii calității misiunilor executate în folosul populației, în anul 2016, a fost adoptată *„Strategia de consolidare și dezvoltare a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență pentru perioada 2016-2023”*.

Activitatea compartimentului se desfășoară în condiții specifice, având în vedere natura fiecărei situații de urgență sau eveniment apărut, cu toate mijloacele de intervenție din dotare, cât și cu alte forțe cerute în sprijin, în funcție de situația de urgență sau eveniment apărut.

Componenta de bază a activității este prevenirea populației, care constă în:

- ⇒ *controale la gospodăriile populației, la instituțiile din subordinea Consiliului Local și alți agenți economici de pe teritoriul orașului;*
- ⇒ *distribuirea de pliante cu rol de informare a populației si agenților economici cu pivire la principalele activități de prevenire și stingere a incendiilor;*
- ⇒ *pregătirea cetățenilor în vederea însușirii măsurilor pentru apărarea împotriva incendiilor;*

- ⇒ *urmărirea în teritoriu a evenimentelor meteorologice și hidrologice, monitorizarea zonelor de risc și a altor activități care să duca la reducerea numărului de incendii și implicit a cheltuielilor și pagubelor materiale pe raza municipiului;*
- ⇒ *întocmirea, aprobarea, reactualizarea și păstrarea documentelor operative (planul de protecție civilă, planul de evacuare, planul de apărare impotriva dezastrelor, plan de intervenție deszăpezire în cazul căderilor masive de zapadă, etc.);*
- ⇒ *asigurarea functionalității punctului de comandă al comitetului local, precum și dotarea cu mijloace tehnice și materiale specifice activităților de intervenție;*
- ⇒ *organizarea și desfășurarea activităților de prevenire și intervenție în situații de urgență, precum și a exercițiilor, aplicațiilor și activităților de pregătire privind protecția civilă;*
- ⇒ *măsuri pentru alarmarea și protecția populației in situații de urgență;*
- ⇒ *colaborarea cu formațiunile de pază, pompieri și de cruce roșie pentru realizarea măsurilor de protecție cuprinse în documentele operative pentru desfășurarea pregătirii de protecție civilă pe timpul aplicațiilor, exercițiilor și alarmărilor;*
- ⇒ *întocmirea planurilor de pregătire a populației privind cunoașterea semnalelor de avertizare-alarmare, a măsurilor și regulilor de comportare prin instruiri și exerciții periodice de simulare a situațiilor de urgentă;*
- ⇒ *asigurarea convocării imediate în ședință extraordinară a Comitetului Local pentru Situații de Urgență, ori de cate ori situația o impune.*

7.7. SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Modificarea climei conduce la creșterea frecvenței fenomenelor meteorologice extreme precum: inundațiile, seceta, creșterea temperaturilor medii la nivel global, creșterea nivelului mării și micșorarea calotei glaciare. Principala cauză a schimbărilor climatice o reprezintă creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră, diminuarea acestui fenomen reprezentând o prioritate pentru toate statele lumii.

Țara noastră a elaborat în acest scop ***Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013 – 2020***, care:

- ❖ *urmărește minimizarea efectelor prin intermediul acțiunilor de adaptare și atenuare la schimbările climatice;*
- ❖ *explică și ilustrează cele două componente cheie ale efortului climatic: cel de prevenire și combatere a efectelor schimbărilor climatice (prin acțiuni destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră – emisii GES) și cel de adaptare adecvată și cu daune minime în contextul creat de schimbările climatice deja în curs;*
- ❖ *oferă date și informații esențiale asupra variațiilor climatice care au afectat și vor afecta România;*

- *prezintă date și informații relevante la nivel general privind contribuția fiecărui sector la emisiile GES și modul în care activitatea umană (prin procese productive sau de consum/utilizare), împreună cu procesele naturale conduc la aceste emisii;*
- *propune tipuri de măsuri cheie ce trebuie implementate în fiecare sector pentru reducerea emisiilor GES și pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice;*
- *descrie succint situația existentă la nivel mondial, care reclamă politici consistente de prevenire și combatere a schimbărilor climatice și a efectelor acestora;*
- *oferă un suport orientativ vizând măsurile și politicile care trebuie adoptate, utilizînd fondurile europene structurale și de investiții din exercițiul financiar 2014 – 2020. Comisia Europeană a considerat acest document ca fiind obligatoriu în pregătirea Acordului de Parteneriat pentru absorbția fondurilor UE 2014-2020;*
- *trece în revistă principalele programe de acțiune la nivel național cu impact în domeniul schimbărilor climatice în diferite sectoare: industrie, transporturi, silvicultură, agricultură, urban etc.;*
- *fundamentează principiile ce vor sta la baza elaborării planurilor și programelor de acțiune la nivel sectorial, stabilește obiectivele generale și specifice care vor trebui atinse prin măsuri și acțiuni viitoare, stabilite în funcție de specificul concret al fiecărui sector în parte.*

Conceput ca un document dinamic, ce reflectă o realitate în permanentă schimbare, *Strategia privind Schimbările Climatice* se va dezvolta și completa pe parcurs, având sprijinul și experiența unui grup de experți ai Băncii Mondiale. Astfel, în toamna anului 2015, ***Strategia Națională privind Schimbările Climatice* a fost extinsă, astfel încât, până în 2050, să acopere un orizont mai larg, păstrînd însă două referențiale majore: 2020 și 2030.**

Aceasta va deveni un reper pentru ***"creșterea verde" a României***, adică a dezvoltării economice bazate pe emisii reduse de gaze cu efect de seră. Strategia va fi consolidată în baza unei evaluări macroeconomice, realizată după o modelare de impact sectorială și transsectorială. Aceasta va evalua în detaliu perspectivele, opțiunile, costurile și beneficiile măsurilor ce trebuie aplicate pentru ca România să-și asigure o dezvoltare solidă și sustenabilă pe termen mediu și lung, în condițiile obligațiilor majore de prevenire și combatere a schimbărilor climatice.[301]

Schimbările climatice regionale și locale vor influența ecosistemele, așezările omenești și infrastructura. Modificările de temperatură și precipitații prognozate pot conduce la modificări ale perioadelor de vegetație și la schimbarea limitelor între păduri și pășuni. Unele evenimente meteorologice extreme cum ar fi valurile de căldură, secetă, viituri și altele asemenea vor fi mai frecvente, cu o intensitate crescută și, în consecință, cu riscuri mai mari pentru pagube semnificative asociate.

[301] *Sursa: http://www.mmediu.ro/categorie/schimbari-climatice/*

Pentru factorii de decizie la nivel internațional, **încălzirea globală ridică două preocupări majore**:

- *necesitatea reducerii semnificative a emisiilor de gaze cu efect de seră, în scopul diminuării influenței antropice asupra sistemului climatic natural;*
- *necesitatea promovării unor politici și a unor măsuri de adaptare la efectele previzibile ale schimbărilor climatice, datorate în principal inerției sistemului climatic.*

România s-a confruntat, în timpul primului deceniu al acestui secol cu o serie de **fenomene meteorologice extreme**, ce au determinat atât producerea de inundații, cât și apariția unor zone secetoase:

- **în anul 2005** – inundațiile istorice produse pe râurile interioare, au provocat atât pierderea a 76 de vieți omenești cât și mari pagube materiale;
- **în anul 2006** – inundațiile istorice care au avut loc pe sectorul românesc al Dunării cât și inundațiile produse pe râurile interioare au provocat, din nou, pagube materiale importante;
- **în anul 2007** – cea mai gravă secetă din ultimii 60 de ani.

Zonele afectate de secetă s-au extins în ultimele decenii iar cele mai afectate zone sunt cele situate în sudul și sud-estul României. În ultimii 30 de ani în întreaga țară, se resimt efectele unor perioade secetoase din ce în ce mai dese și mai extinse în timp și spațiu. Producerea unor fenomene meteo-hidrologice extreme, inundații și secete au ca efect atât pierderea de vieți omenești cât și pierderi economice semnificative în toate sectoarele de activitate, precum agricultură, transport, furnizarea energiei, managementul apei și altele asemenea, iar modelele climatice globale indică faptul că frecvența și intensitatea acestor evenimente vor crește.[302]

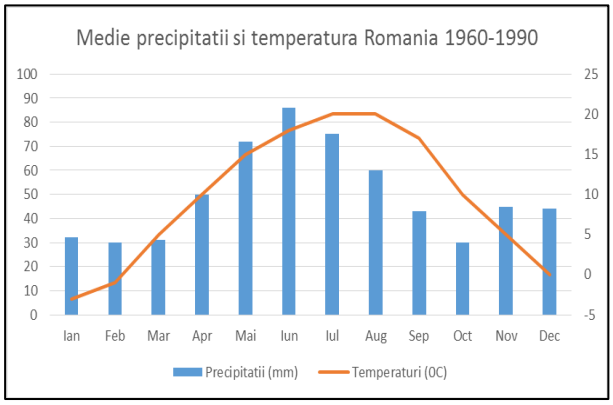

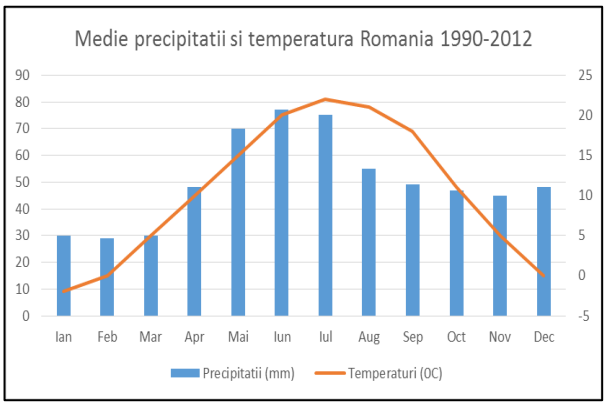

[302] *Sursa: Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013 – 2020*

Fig. 7.9. Comparația temperaturilor medii lunare și a precipitațiilor în perioada 1990 - 2012 față de 1960 - 1990 la nivelul României [303]

În România se estimează o încălzire medie anuală de aceeași magnitudine ca cea proiectată la nivel European, între 0,5 °C și 1,5 °C, pentru perioada 2020 - 2029 și între 2,0 °C și 5,0 °C pentru 2090 - 2099, în funcție de scenariul abordat. Din punct de vedere al precipitațiilor, peste 90% dintre modelele utilizate, proiectează în România, pentru perioada 2090 - 2099, producerea de secete severe vara.

Aceste prognoze meteorologice pe termen mediu și lung justifică apelul la acțiuni imediate emise de factorii de decizie care să presupună:

- *monitorizarea impactului schimbărilor climatice precum și a vulnerabilității sociale și economice asociate;*
- *integrarea măsurilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice în strategiile de dezvoltare și politici la nivel sectorial, precum și armonizarea acestor măsuri între ele;*
- *identificarea măsurilor urgente de adaptare la efectele schimbărilor climatice în sectoarele socio - economice critice.*

În domeniul energiei, din cauza efectului schimbărilor climatice, se estimează o scădere a cererii de energie electrică pentru încălzire în timpul iernii, ca rezultat al creșterii temperaturii medii globale, ceea ce nu va compensa, însă, creșterea consumului de energie necesară funcționării aparatelor de aer condiționat și a dispozitivelor de răcire în zilele caniculare.

Una din cele mai urgente direcții de acțiune în contextul schimbărilor climatice o constituie *adaptarea spațiului de locuit, construit*. Având în vedere numărul crescut de persoane care trăiesc în orașe afectate de schimbările climatice, planificarea și dezvoltarea urbană trebuie să constituie o prioritate. O măsură de adaptare la schimbările climatice pentru spațiul construit, este aceea de a corecta standardele și normele de construcție existente, astfel încât să corespundă viitoarelor condiții climatice și a evenimentelor meteorologice extreme. O altă măsură de adaptare la efectele schimbărilor climatice se referă la introducerea unor sisteme de încălzire și răcire mai eficiente precum și informarea populației urbane cu privire la riscurile schimbărilor climatice.

În sectorul transportului, pe lângă o infrastructură de transport durabilă, mijloacele de transport trebuie și ele să fie adaptate sau realizate astfel încât să fie reziliente la efectele schimbărilor climatice. Promovarea transportului alternativ cum este deplasarea pe jos sau cu bicicleta, adaptabil infrastructurilor existente se poate realiza prin reorganizarea spațiului urban.

[303] *Sursa:http://sdwebx.worldbank.org/climateportal/index.cfm?page=country_historical_climate&ThisRegion=Europe&ThisCcode=ROU*

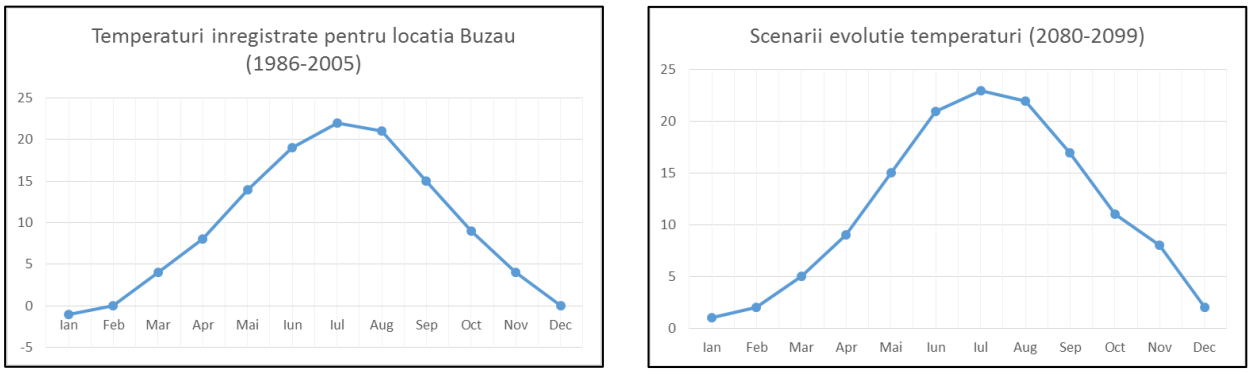

Fig. 7.10. Comparația temperaturilor înregistrate în perioada 1986 – 2005 cu scenariile de temperaturi corespunzătoare perioadei 2080 – 2099 [304]

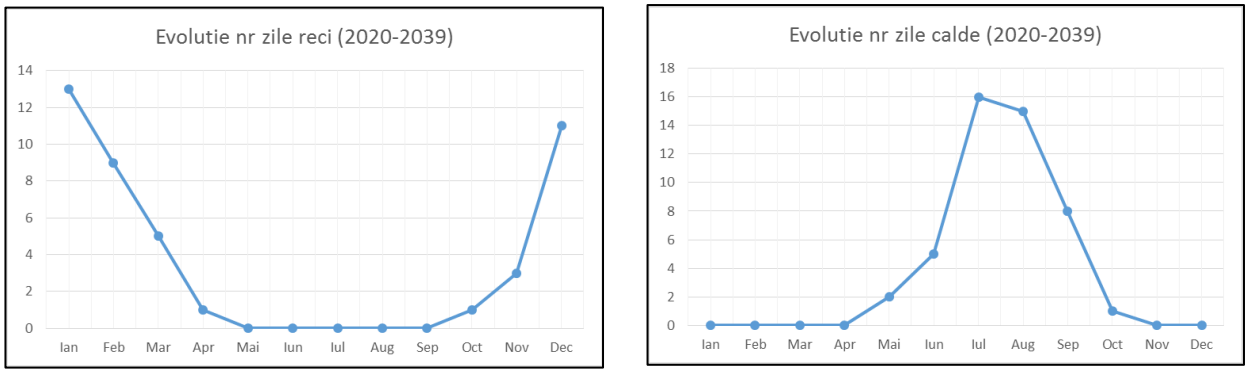

Fig. 7.11. Estimarea numărului total de zile foarte reci și caniculare la nivelul României pentru perioada 2020 – 2039 [305]

Scenariile climatice pentru perioada 2080 - 2099, raportate la 1980 - 1999, indică o încălzire considerabilă, iar în perioada 2080 - 2099 nu se vor mai atinge temperaturi de 0°C. Modelele climatice evidențiate indică un grad sporit de ariditate, iar pentru luna august, în perioada 2020 - 2039, acest indice atinge chiar valori caracteristice tipului de climă aridă.

La fel de importantă este și monitorizarea impactului schimbărilor climatice în sectoarele prioritare, respectiv: *industrie*; *agricultură și pescuit*; *turism; sănătate publică*; *construcții și Infrastructură*; *transport*; *resurse de apă și protecție împotriva inundațiilor*; *păduri*; *energie*; *biodiversitate; asigurări; activități recreative; educație, etc..*

Principalele efecte și amenințări produse de schimbările climatice-inclusiv evenimentele extreme valuri de căldură, secetă, viituri și alte asemenea trebuie să fie identificate și

[304] *Sursa:http://sdwebx.worldbank.org/climateportal/index.cfm?page=country_future_climate&ThisRegion=Europe&ThisCcode=ROU*

[305] *Sursa:http://sdwebx.worldbank.org/climateportal/index.cfm?page=country_future_climate&ThisRegion=Europe&ThisCcode=ROU*

cuantificate pentru fiecare din aceste sectoare prioritare, și în același timp trebuie identificate și oportunitățile de adaptare ale acestor sectoare la efectele schimbărilor climatice care pot fi semnificative și care, adesea, sunt trecute cu vederea de către factorii de decizie.

În București, cele mai ridicate valori ale temperaturii medii anuale au fost înregistrate în anul 2020, respectiv 13,6°C la stația meteorologică Filaret și 12,4°C la stația meteorologică Băneasa, urmate de cele din anii 2019 și 2007. În clasamentul anilor ploioși, realizat pe baza cantităților anuale de precipitații, pe primul loc se situează anul 2005 când s-au înregistrat 1109 mm la stația meteorologică Filaret și 1076,6 la stația meteorologică Băneasa, urmat de anii 1991 (923,6 mm la Filaret și 867,8 mm la Băneasa) și 2014 (872.8 mm la Filaret și 840,8 mm la Băneasa).

În ceea ce privește **evoluția viitoare a climei în Municipiul București**, estimările privind creșterea temperaturii aerului, rezultate dintr-un ansamblu de cinci modele regionale din cadrul initiativei *EURO-CORDEX*, calibrate cu datele de observație de la stația meteorologică Filaret, indică pentru orizontul de timp 2090-2100 o creștere a temperaturii aerului de până la 5 °C pentru scenariu pesimist (RCP 8.5) și de 2 °C pentru scenariul moderat (RCP 4.5). În figura 2.2.1-9 este reprezentată abaterea temperaturii aerului rezultată pentru cele două scenarii, față de perioada istorică (media ansamblului de modele 1976-2005), atât ca medie a ansamblului cât și ca plaje de valori ale rezultatelor modelelor individuale selectate pentru RCP 8.5 (culoarea roșie) și RCP 4.5 (culoarea verde).

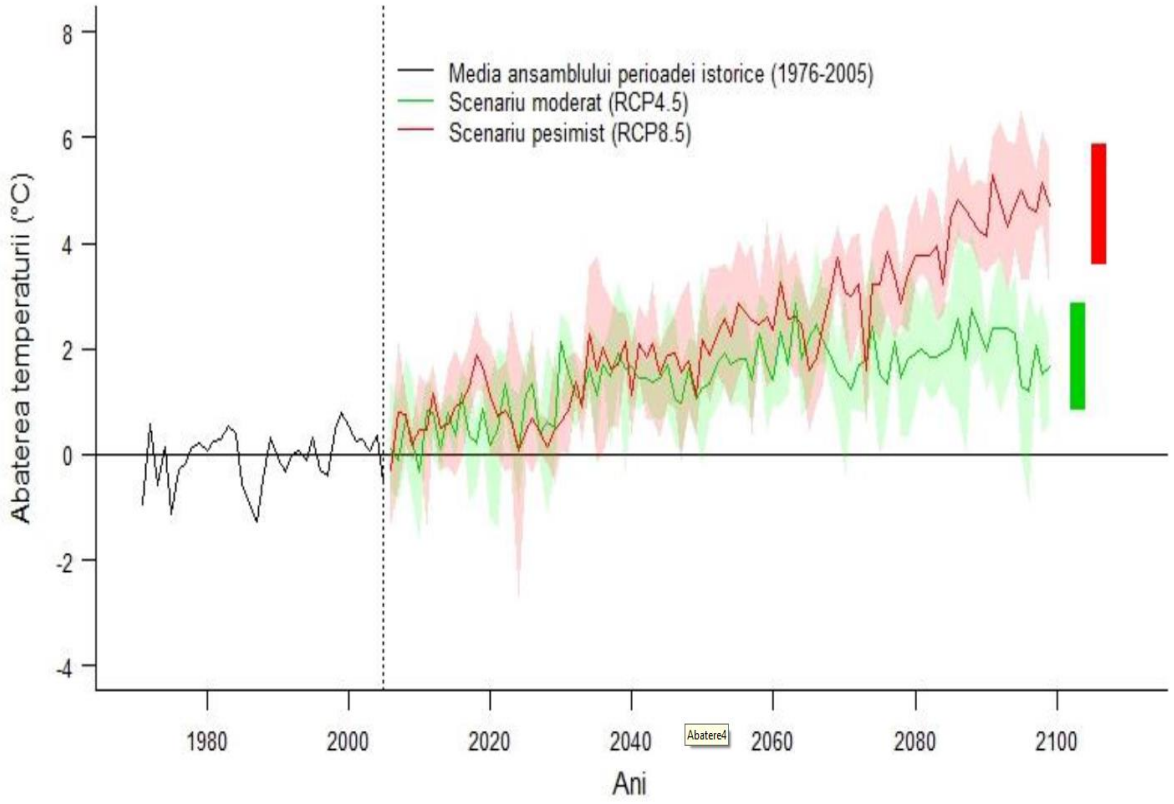

Fig. 7.12. Abaterea temperaturii aerului pentru diferite orizonturi de timp, față de media perioadei istorice, în Municipiul București, în condițiile scenariilor climatice RCP 4.5 și RCP 8.5 [306]

Analiza indicilor de precipitații extreme pentru cele două scenarii RCP 8.5 și RCP 4.5 a pus în evidență tendința crescătoare pentru evoluția sumei anuale a precipitațiilor căzute în zilele în care precipitația maximă zilnică depășește percentila de 99 a cantității zilnice de precipitații din perioada 2007-2098 în condițiile scenariilor RCP 4.5 (stânga) și RCP 8.5 (dreapta).

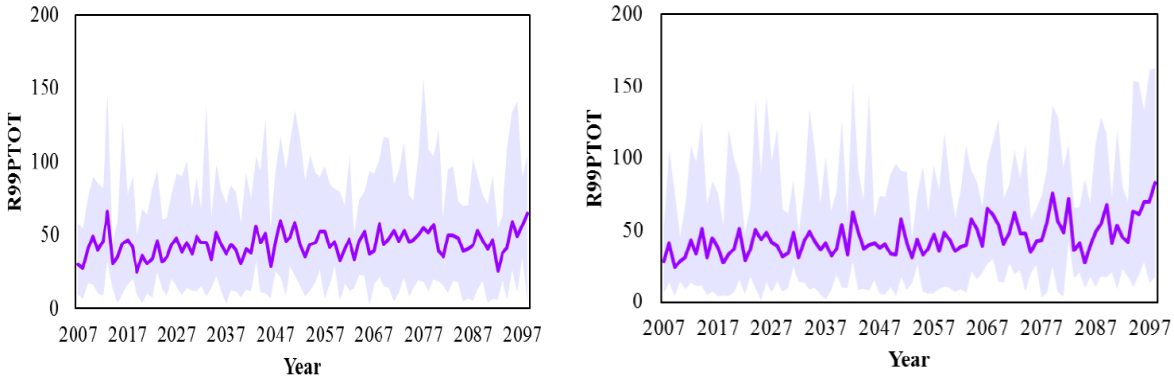

Fig. 7.13. Evoluția sumei anuale a precipitațiilor căzute în zilele în care precipitația maximă zilnică depășește percentila de 99 a cantității zilnice de precipitații din perioada 2007-2098 în condițiile scenariilor RCP 4.5 (stânga) și RCP 8.5 (dreapta) pentru Municipiul București [307]

Zgomotul devine o problemă majoră pe măsură ce creşte nivelul de trai reflectat prin progresul tehnicii, creşterea traficului rutier/feroviar/aerian, dezvoltarea urbanismului, creşterea densităţii populaţiei din zonele de locuit urbane. Zgomotul este un factor de disconfort în special în oraşele mari, unde sursele multiple asigură un fond sonor permanent şi de intensitate superioară celei din zonele rurale unde sursele de poluare fonice sunt izolate.

Expunerea la zgomot reprezintă un factor de risc pentru sănătate. S-a constatat că zgomotele de intensitate scăzută, dar supărătoare, care pătrund în locuinţa omului din circulaţia rutieră sau din zonele învecinate, datorită acţiunii lor permanente, ziua şi noaptea, se constituie în factori iritanţi ai organismului uman.

Calitatea factorilor de mediu şi în special zgomotul urban influenţează starea de sănătate a populaţiei, de aceea monitorizarea nivelului de zgomot exterior clădirilor şi evaluarea impactului asupra sănătăţii reprezintă o componentă esenţială a activităţilor profilactice.

---

[306] *Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București, revizie 2021 - Banda roșie reprezintă plaja de valori ale ansamblului de modele regionale selectat pentru RCP 8.5 iar banda verde pentru RCP 4.5. Liniile roșu și verde reprezintă valoarea medie a acestui ansamblu.*

[307] *Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București, revizie 2021 - Banda violet reprezinta plaja de valori ale ansamblului de modele regionale folosit, iar linia violet este valoarea media a acestui ansamblu*

Municipiul București este principalul nod rutier, feroviar și aerian al țării. De asemenea orașul este cel mai important centru economic și financiar al țării. Numărul mare de locuitori, cu nevoi și cerințe diversecreează mare presiune asupra factorilor de mediu, inclusiv asupra zgomotului.

Sursele de zgomot la nivelul Municipiului București:

- ***Trafic rutier*** - Bucureștiul este principalul nod al rețelei drumurilor naționale române care asigură legătura cu toate orașele țării și totodată tranzitul internațional spre capitalele europene;
- ***Trafic feroviar*** - București este nodul feroviar principal al țării, din Gara de Nord pornind cinci magistrale feroviare;
- ***Trafic aerian*** - traficul aerian de călători și marfă este asigurat în principal de *Aeroportul Internațional Henri Coandă*, aflat în orașul Otopeni, în partea de nord a capitalei. *Aeroportul Internațional București Băneasa* este al doilea aeroport funcțional al Bucureștiului;
- ***Industrie*** - În București sunt reprezentate numeroase ramuri ale industriei precum cea constructoare de mașini, electrotehnică și electronică, mecanică fină, optică, chimică, a materialelor de construcție sau a prelucrării lemnului. Zonele industriale ale orașului odată compacte, în locații specifice, acum sunt dispersate.

Măsurile propuse pentru reducerea zgomotului sunt măsuri:

- ✓ *administrative, de management al traficului;*
- ✓ *tehnice , de reducere a zgomotului la sursă și de atenuare a căii de propagare;*
- ✓ *de reducere a zgomotului la receptor.*

Principalele **măsuri pentru reducerea zgomotului datorat traficului rutier** au în vedere:

- *promovarea utilizării transportului public, îmbunătățirea calității transportului public;*
- *gestionarea traficului;*
- *realizarea de benzi unice dedicate transportului public și vehiculelor de intervenție pentru arterele pe care există trasee de transport în comun;*
- *creșterea ponderii utilizării transportului electric public;*
- *extinderea și integrarea superioară a traseelor de transport public de suprafață și subteran, urban;*
- *continuarea implementării proiectelor de mobilitate urbană: Master Plan General pentru Transport Urban și Panul de Mobilitate Urbană Durabilă;*
- *modernizarea și extinderea (acolo unde este posibil) a arterelor de circulație;*
- *dezvoltarea zonelor pietonale;*
- *introducerea unui sistem de transport public cu biciclete;*

- *creșterea numărului de parcări de reședință în special cele în sistem supraetajat, subterane și supraterane;*
- *realizarea de facilități Park&Ride la stațiile cheie de transport public și stații de transport intermodale tren/autobuz/metrou;*
- *conștientizarea populației cu privire la efectele poluării fonice și la implicațiile asupra sănătății umane.*

În domeniul zgomotului ambiental a fost aprobat de către *Consiliul General al Municipiului București*, prin *H.C.G.M.B. nr. 297/30.09.2021, "Actualizarea Planului de acțiune pentru diminuarea nivelului de zgomot în Municipiul București"*, elaborat pe baza rezultatelor hărților strategice de zgomot, aprobate prin *H.C.G.M.B. nr. 716/2018*.

Actualizarea planului de acțiune pentru diminuarea nivelului de zgomot, precum și hărțile strategice de zgomot (realizate în anul 2018) pentru municipiul București sunt disponibile pe site-ul instituției, www.pmb.ro, la secțiunea Mediu/Date privind zgomotul ambiental.

De asemenea, Primăria Municipiului București a inițiat demersuri în vederea refacerii *Hărților strategice de zgomot* și elaborării *Bazei de date geospațială pentru hărțile strategice de zgomot*, în conformitate cu prevederile art. 38 din Legea nr. 121/ 2019 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant.

Pe baza rezultatelor din hărțile strategice de zgomot, se vor reevalua și, dacă este cazul, se vor revizui planurile de acțiune destinate gestionării zgomotului și a efectelor acestuia, incluzând măsuri de reducere a zgomotului. Măsurile de gestionare și reducere a zgomotului, prevăzute în planurile de acțiune, sunt adresate cu prioritate situațiilor identificate prin depășirea oricărei valori-limită în vigoare, utilizând și alte criterii alese în acest scop, se aplică celor mai importante zone stabilite în acest mod prin realizarea cartării strategice de zgomot, conform art. 30 din Legea nr. 121/ 2019.

***Direcția de Mediu* în conformitate cu *Programul de monitorizare a nivelului de zgomot pentru anul 2021*, a efectuat 120 de acțiuni de monitorizare a zgomotului ambiant pentru arterele de circulație și zonele unde s-au înregistrat depășiri ale nivelului de zgomot din hărțile strategice de zgomot (HSZ).**

Acțiunile de monitorizarea nivelului de zgomot au avut în vedere:

- ⇒ *artere de circulație unde s-au înregistrat depășiri ale nivelului de expunere a populației față de limitele maxim admise pentru zgomotul ambiant, conform hărților strategice de zgomot pentru traficul rutier;*
- ⇒ *artere de circulație unde s-a depășit nivelul de zgomot legal admis pentru traficul rutier și/sau traficul feroviar-tip tramvai, ca urmare a petițiilor din anul 2020 și programului de monitorizare;*
- ⇒ *zone liniștite din hărțile strategice de zgomot (Parcul Tineretului, Parcul Carol, Parcul Văcărești), unități spitalicești, unități de învățământ, parcuri.*

Viziunea municipalității bucureștene privind adaptarea la schimbările climatice este una construită în jurul efortului autorității locale din toate cele 6 sectoare de a asigura cetățenilor un viitor sustenabil, acționând în sensul diminuării impactului pe care unele schimbări climatice deja îl au la nivel local.

Sectorul 5 al Municipiului București și-a propus să se alinieze demersurilor întreprinse de municipalitățile din toată Comunitatea Europeană și la nivel global privind lupta împotriva schimbărilor climatice, limitarea emisiilor de gaze cu efect de seră și asigurarea calității vieții cetățenilor într-un mediu curat, unde efortul tuturor sectoarelor Capitalei contribuie în mod sustenabil la obiectivele de protejare și conservare a mediului înconjurător.

7.8.DEZVOLTAREA DURABILĂ A MEDIULUI

"Oamenii au dreptul la o viață sănătoasă și productivă în armonie cu natura; națiunile au dreptul suveran de a exploata resursele proprii, fără însă a cauza distrugeri ale mediului în afara granițelor proprii."

(Declarația de la Rio)

Documentul programatic pentru domeniul dezvoltare durabilă, elaborat de *Agenția pentru Protecția Mediului București*, este ***Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București***, realizat pentru prima dată în perioada 2005 - 2006 prin programul *PHARE «Implementarea Aquis-ului de Mediu»* în cadrul proiectului *PHARE RO 0006.14.03 "Asistență tehnică pentru întărirea inspectoratelor locale de protecția mediului și înființarea inspectoratelor regionale de protecția mediului"* și a fost revizuit ulterior în perioada 2013-2015, pentru ca în cursul anului 2021 să parcurgă un nou proces de revizuire.

Planul Local de Acțiune pentru Mediu reprezintă un instrument eficient pentru soluționarea problemelor şi aspectelor de mediu, fiind una dintre căile cele mai eficiente de participare a publicului în procesul de decizie al autorităților locale. Totodată a fost un instrument utilizat în procesul de aderare la Uniunea Europeană, în sprijinul alinierii cu cerințele de mediu comunitare transpuse în legislația națională din acest domeniu.

Instituționalizarea noului proces de planificare și stabilirea structurii organizatorice s-a realizat prin *Hotărâre a Consiliului General al Municipiului București*. Procesul de revizuire a *Planului* s-a bazat pe o structură organizatorică formată din *Comitet de Coordonare, Grup de Lucru şi Coordonator PLAM*, instituționalizată prin *HCG București*. Structura organizatorică a *PLAM* va asigura continuitatea procesului, prin implicarea în implementare, monitorizare şi revizuire periodică a *PLAM*. Pentru revizuirea *PLAM* s-au reconsiderat scopurile, obiectivele,

țintele problemelor şi indicatorii de mediu care vor fi luați în considerație pentru stabilirea acțiunilor.

Pentru revizuirea *PLAM București* a fost utilizată metodologia cuprinsă în *„Ghidul practic al planificării de mediu"* - http://www.anpm.ro/ghidul_practic_al_panificarii_de_mediu-525 - elaborat de un grup de experți în cadrul proiectului de twinning RO 2006/IB/EN/09 *„Implementation and Enforcement of the Environmental Acquis at National Level and Coordination of the 8 Regional Twinning Projects"*.

În vederea elaborarii formei revizuite a PLAM-ului, pentru fiecare problemă de mediu s-a stabilit:

- ***Scopul pentru mediu***, care reprezinta elementul de îndrumare strategică a eforturilor pe termen lung pentru rezolvarea problemei;
- ***Obiectivele pentru mediu***, care sunt angajamentele măsurabile care trebuiesc atinse într-un interval de timp pentru atingerea scopului stabilit;
- ***Țintele pentru mediu***, reprezentând cuantificarea a ceea ce se dorește a se realiza într-un interval de timp prestabilit pentru atingerea obiectivului;
- ***Indicatorii de mediu***, care sunt elementele de referința pentru cuantificarea şi evaluarea rezultatelor acțiunilor.

Pe baza celor stabilite s-au identificat acțiuni posibile pentru atingerea obiectivelor. La identificarea acțiunilor s-au avut în vedere punctele slabe existente şi s-a urmarit compensarea acestora prin acțiuni care au vizat îmbunătățirea şi/ sau întărirea unor domenii.

Principalele obiective ale PLAM sunt:

- *identificarea, evaluarea şi ierarhizarea problemelor de mediu, stabilirea priorităților pentru acțiune;*
- *îmbunătățirea condițiilor de mediu din comunități prin implementarea acțiunilor de soluționare a problemelor de mediu prioritare;*
- *promovarea conştientizării publicului şi implicarea acestuia în elaborarea şi implementarea planului;*
- *promovarea parteneriatului între autoritățile locale şi alte sectoare ale comunității;*
- *întărirea capacității instituțiilor locale în administrarea şi implementarea programelor pentru protecția mediului;*
- *implementarea mai eficientă a legislației pentru protecția mediului.*

Participarea publicului este un element esențial al *PLAM*. Publicul nu trebuie doar informat despre proces şi despre rezultatele acestuia, dar şi implicat în diferitele etape ale *PLAM*. Membrii comunității vor fi implicați în identificarea problemelor/aspectelor de mediu, în formarea viziunii comunității referitoare la condițiile de mediu pentru generațiile actuale şi viitoare, în participarea la luarea deciziilor privind planificarea de mediu. Implicarea publicului încă de la începutul procesului va asigura sprijinul şi implicarea acestuia în etapele ulterioare.

Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) pentru Municipiul București:

- reprezintă strategia pe termen scurt, mediu şi lung pentru soluționarea problemelor de mediu din Capitală prin abordarea principiilor dezvoltării durabile şi în concordanță cu *Planul Național de Acțiune pentru Protecția Mediului* şi cu *Programele de Dezvoltare locale, județene şi regionale*;
- promovează ideea parteneriatului şi a unor mecanisme economice pentru dezvoltarea unei finanțări durabile pe termen lung pentru soluționarea problemelor de mediu în corelație cu dezvoltarea socială şi economică;
- este elaborat în viziunea unei dezvoltări durabile a comunităților din Municipiul București şi a regiunii în ansamblu, vizând nu numai toți factorii de mediu, ci şi aspectele specifice privind sănătatea şi calitatea vieții populației, legislația, educația ecologică.

Metodologia folosită pentru realizarea revizuirii *PLAM* a fost cea participativă. Structura organizatorică a *PLAM pentru Municipiul București* este eterogenă şi în cadrul acesteia participă reprezentanți din toate domeniile de activitate. Având la bază propunerile membrilor grupului de lucru şi consultând comitetul de coordonare, s-a întocmit *lista exhaustivă a problemelor de mediu* de la nivelul județului, s-au identificat şi prioritizat problemele de mediu. Fiecărei probleme de mediu i-au fost alocate *criterii calitative de evaluare a riscului* (extrem, mare, semnificativ, considerabil, redus) stabilite în funcție de dimensiunea impactului, intensitatea şi persistența/reversibilitatea acestuia. Pe baza acestor rezultate au fost întocmiți *arborii problemelor şi arborii obiectivelor* pentru fiecare factor de mediu, fapt ce a contribuit la *elaborarea planului de acțiune*. Pornind de la acești arbori au fost stabilite obiectivele generale şi cele specifice, cărora li s-au atribuit *acțiuni specifice*, cu termene de realizare şi responsabilități.

Astfel, **pentru Municipiul București a fost identificat un număr de 50 de probleme de mediu individuale, grupate în 6 categorii de probleme**. În cadrul fiecărei categorii s-au stabilit anumite probleme individuale prioritare pentru care a fost elaborat *Planul de acțiune* propriu-zis, respectiv:

- ***managementul deşeurilor, economie circulară şi substanțe chimice periculoase;***
- ***calitatea aerului, schimbări climatice şi managementul zgomotului;***
- ***dezvoltarea mediului urban, calitatea solurilor şi utilizarea terenurilor;***
- ***managementul apelor-ape de suprafață şi subterane/alimentarea cu apă şi evacuarea apelor uzate;***
- ***protecția naturii, biodiversitate, păduri;***
- ***educație ecologică, dezvoltare durabilă şi calitatea vieții.***

Luând în considerare liniile strategice şi obiectivele generale privind reabilitarea şi protejarea mediului în contextul unei dezvoltări durabile a municipiului București, pentru fiecare problemă de mediu (în cadrul procesului de elaborare a plam) au fost stabilite:

- ***obiectivul general;***
- ***obiectivele specifice corespunzătoare;***
- ***țintele necesar a fi avute în vedere*** (sarcinile cuantificabile necesar a fi realizate într-un interval de timp stabilit pentru atingerea obiectivelor specifice; pentru un obiectiv specific pot exista una sau mai multe ținte);
- ***indicatorii*** (elemente a căror măsurare permite evaluarea realizării acțiunilor, a țintelor şi a obiectivelor);
- ***acțiunile*** (activitățile concrete care vor trebui efectuate pentru atingerea țintelor şi a obiectivelor stabilite, într-un interval de timp - termene de finalizare a fiecărei acțiuni propuse).
- ***responsabilii de implementare***.

Obiectivul general sau strategic reprezintă elementul de îndrumare strategică a eforturilor pe termen lung pentru rezolvarea problemei de mediu. Trebuie subliniat că obiectivul general oferă oportunitatea stabilirii consensului între părțile interesate în legătură cu ceea ce se urmărește a se realiza într-o perioadă definită de timp. Obiectivele generale sau strategice trebuie să fie practice, realizabile, legate de problemele comunității. Ele oferă cadrul ce asigură formularea şi implementarea unui set coerent şi consistent de obiective şi acțiuni pentru mediu. Există un singur obiectiv general/strategic pentru fiecare problemă.

Ținând cont de cele prezentate mai sus, ***Agenția pentru Protecția Mediului București*** **are în vedere următoarele obiective strategice:**

- *îmbunătățirea calității aerului înconjurător în limitele prevăzute de normele în vigoare pentru indicatorii de calitate;*
- *reducerea impactului încălzirii globale asupra societății şi mediului, precum şi diminuarea costurilor pentru aplicarea măsurilor adoptate;*
- *dezvoltarea infrastructurii edilitare şi managementul durabil al resurselor de apă;*
- *dezvoltarea unui sistem de management integrat al deşeurilor, economie circulară şi asigurarea gestionării în siguranță a substanțelor chimice periculoase;*
- *conservarea diversității biologice, utilizarea durabilă a habitatelor naturale, a speciilor de floră şi faună şi reconstrucția ecologică a sistemelor deteriorate;*
- *reducerea şi prevenirea poluării şi degradării solurilor; reabilitarea siturilor contaminate;*
- *îmbunătățirea calității mediului şi asigurarea unui nivel înalt al calității vieții în zonele urbane;*
- *promovarea utilizării infrastructurii verde-albastre;*
- *facilitarea şi stimularea dialogului dintre autorități şi societatea civilă asupra strategiei, politicilor, programelor şi deciziilor privind mediul şi dezvoltarea socio-economică a municipiului;*
- *îmbunătățirea sistemului educațional formativ şi informativ în vederea formării unei educații civice şi ecologice a populației.*

Obiectivele specifice fiecărui obiectiv general, reprezintă angajamentele măsurabile care trebuie atinse într-un interval de timp precizat pentru realizarea acestuia. Dezvoltarea obiectivelor specifice debutează cu revederea evaluării problemelor. Fiecare evaluare a problemei descrie atât cauzele ei, precum şi impactul negativ al acesteia. Obiectivele specifice se referă la resurse și îndrumă la selectarea acțiunilor. Obiectivele specifice trebuie să reflecte modalitățile de îndeplinire a obiectivului general, să fie formulate într-o manieră care elimină, într-o măsură cât mai mare cu putință, orice element de nesiguranță în implementarea *PLAM*, îndeplinirea lor trebuie să elimine, sau cel puțin să reducă, problemele definite în etapele anterioare.

După stabilirea obiectivelor generale și specifice s-au selectat țintele și indicatorii care vor fi utilizați în măsurarea eficienței acțiunilor întreprinse.

Țintele sunt angajamente concrete, cuantificabile ce trebuie atinse într-un anumit interval de timp, fiind utilizate în evaluarea și măsurarea progreselor în implementarea planului de acțiune. Totodată, țintele oferă un mijloc de responsabilizare a instituțiilor care aplică măsurile stabilite pentru atingerea obiectivelor fixate. Pe baza obiectivelor generale, a obiectivelor specifice şi a țintelor stabilite s-au identificat acțiunile necesare pentru atingerea acestora.

Odată stabilite obiectivele generale şi specifice, respectiv țintele, s-au selectat indicatorii utilizați în măsurarea eficienței acțiunilor ce se vor întreprinde.

Indicatorii evaluează dacă obiectivele și țintele de mediu au fost atinse și dacă aceste rezultate îmbunătățesc viața cetățenilor comunității. Ei sunt sunt instrumente cuantificabile utilizate în evaluarea şi măsurarea progresului în implementarea *PLAM*. Indicatorii ajută la evaluarea stadiului de realizare a obiectivului propus.

Pentru a putea fi folosiți pentru verificare și măsurare, indicatorii trebuie să fie de tip *SMART*.

Acțiunile – reprezintă activitățile concrete care vor trebui realizate pentru atingerea țintelor și a obiectivelor stabilite, într-un anumit interval de timp.

Planul Local de Acțiune pentru Mediu al Municipiului București conține pentru fiecare problemă individuală un set de acțiuni coerente şi consistente a căror implementare convergentă face posibilă soluționarea problemei căreia i se adresează.

Acțiunile selectate incluse în *Planul Local de Acțiune pentru Mediu* au fost grupate în cinci categorii:

- ***tehnologice*** - acțiuni care implică eforturi colective sau individuale pentru soluționarea problemelor de mediu, care pot fi administrate fie de administrația locală, fie de companii de utilități, societăți, contractori, private;
- ***legislative şi de reglementare*** - acțiuni care solicită societăților conformarea cu reglementările de mediu specifice şi implementarea de măsuri pentru reducerea poluării mediului;

- ***de stimulare economică*** - acțiuni care conduc la modificarea comportării poluatorilor prin scutirea de taxe pentru a-i stimula în găsirea celor mai eficiente mijloace de reducere a poluării;
- ***de educare a publicului şi instruire a personalului*** - programele de educare a publicului joacă un rol crucial în educația cetățenilor şi a societăților cu diferite profiluri privind conformarea cu noile cerințe de mediu şi modul de realizare a sprijinului public pentru programele de mediu;
- ***programe ale comunității*** - activități care implică acțiuni colective sau individuale ale membrilor comunității pentru soluționarea unor probleme de mediu.

Implementarea PLAM București reprezintă punerea în aplicare a acțiunilor cuprinse în planul de acțiune. Etapa de implementare este esențială pentru succesul *PLAM* şi va avea o durată de cinci ani.

Pentru ca *Planul Local de Acțiune pentru Mediu* se poată fi implementat sunt necesare câteva condiții esențiale:

- *însuşirea şi asimilarea prevederilor PLAM de către toți factorii de decizie locali şi unirea tuturor forțelor capabile să implementeze acțiunile prevăzute de acesta.*
- *acțiuni pentru susținerea pe termen mediu şi lung a procesului de implementare a PLAM, de evaluare a rezultatelor, de actualizare şi îmbunătățire a acestuia.*
- *conştientizarea publicului cu privire la problemele de mediu şi crearea cadrului adecvat şi concret pentru implicarea reală a publicului în luarea deciziilor.*
- *schimbarea, la toate nivelurile, a mentalității referitoare la problemele de mediu şi la acțiunile necesare pentru rezolvarea acestora.*

Pentru ca implementarea *PLAM* să conducă la efectele prevăzute, **monitorizarea trebuie să se desfăşoare simultan cu implementarea**. Monitorizarea are nu numai rolul de supraveghere a modului de punere în practică a acțiunilor şi de înregistrare a efectelor, ci şi de corectare şi de adaptare a acțiunilor pe parcursul implementării. Totodată, pentru ca monitorizarea să poată asigura feed-back-ul în relația sa cu implementarea, trebuie să permită evaluarea constantă a rezultatelor implementării.

Factorii de stres pentru mediu şi impactul acestora au fost analizați separat pentru apă, aer şi sol. Natura impactului a fost clasificată în trei categorii, fiecare tratată separat, respectiv:

- *impactul asupra sănătății umane;*
- *impactul asupra mediului;*
- *impactul asupra calității vieții.*

Scopul acestui proces a fost acela de a identifica liniile directoare de acțiune, prin enunțarea obiectivelor importante şi acțiunilor generale aferente acestora. S-a creat cadrul general de acțiune, planul fiind dezvoltat avându-se în vedere această abordare strategică.

Din tendințele identificate se poate aprecia că, în viitor, factorii de influență asupra consumului vor fi în continuare reprezentați de atenția tot mai mare acordată prețurilor, de scăderea numărului de locuitori coroborată cu îmbătrânirea populației, de împuținarea materiilor prime, dar și de accesul tot mai facil la internet, determinat de dezvoltarea tehnologică.

Efectele presiunii acestor factori sunt creșterea vârstei de pensionare, încurajarea oamenilor de a-și face sisteme de pensie alternative, apariția de noi nișe de piață, consumul responsabil și cu atenție mai mare la ceea ce se consumă (care va deveni o necesitate).

Potrivit unui studiu [308] recent, factorii care vor face ca oamenii să trăiască mai durabil, chiar dacă vor sau nu, sunt: *costurile resurselor, conștientizarea și educația, interesul propriu (al valorii în economisirea pe termen lung: eficiența energetică, durabilitate, revânzarea unor produse), sentimentul cetățenesc, stimulentele pozitive și negative (reduceri, scăderea facturii la energie, plata unor amenzi pentru nereciclarea produselor), obiceiurile și lipsa altor opțiuni.*

În anii următori, va fi nevoie de modele de producție și de consum durabile nu numai pentru alimente, dar și pentru restul produselor și serviciilor. ***Obiectivul național pentru 2030***, în ceea ce privește producția și consumul durabile, cuprins în ***Strategia națională pentru Dezvoltare Durabilă a României***, prevede decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adăugată și apropierea de indicii medii de performanță ai UE privind sustenabilitatea consumului și producției.

Se preconizează **trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare prin introducerea unor elemente ale economiei circulare**, creșterea productivității resurselor, reducerea risipei de alimente și a deșeurilor, prin: *diminuarea generării de consumuri la toate nivelurile sale; reciclare și reutilizare; încurajarea companiilor să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea activităților lor în ciclul de raportare; promovarea practicilor durabile de achiziții publice; conștientizarea cetățenilor asupra a ce înseamnă un stil de viață în armonie cu natura.*

Tranziția de la modelul economic actual bazat pe producție și consum la economia circulară urmează a se face prin schimbarea mentalității, prin educație, schimbarea comportamentului consumatorilor și prin dezvoltarea de mecanisme financiare pentru susținerea perioadei de tranziție. Acesta se va realiza, printre altele, și prin generalizarea practicilor UE de aplicare a criteriilor de performanță ecologică, economică și socială în achizițiile publice (achiziții publice durabile), de dezvoltare și implementare a tehnologiilor eco-eficiente și de conștientizare a publicului larg asupra virtuților și avantajelor directe ale unui model sustenabil de producție și consum [309].

[308] *Sursa: studiul "Consumatorul în 2020 - Citeste semnele" elaborat de Delloite*
[309] *Sursa: www.http://dezvoltaredurabila.gov.ro*

8. INTERVENȚII SMART CITY LA NIVELUL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

8.1. CONCEPTUL SMART CITY

8.1.1. CE ESTE UN ORAȘ INTELIGENT/SMART CITY

Orașul inteligent sau smart city este un model abstract de reprezentare a spațiului urban în contextul progesului tehnologic și al mutațiilor climatice și societale. Smart city nu este un oraș în sine ci o reprezentare a ceea ce se dorește a fi orașul prin prisma evoluției sale și a contextului tehnologic și comportamental.

Există o largă varietate de definiții ale conceptului de oraș inteligent. Cea mai larg acceptată este aceea că *Smart City reprezintă o zonă urbană care creează dezvoltare durabilă și calitate a vieții ridicată prin excelență în domeniile de activitate, ca rezultat al unui capital uman solid, capital social și infrastructură ICT, folosirea tehnologiilor digitale pentru ridicarea standardului de viață, reducerea costurilor și o comunicare mai bună cu cetățenii* (Baltac 2015).

Comisia Europeană – Digital Single Market, reprezintă „*smart city*" ca pe o comunitate în care rețelele și serviciile tradiționale devin mai eficiente prin utilizarea tehnologiilor digitale și de telecomunicații, în beneficiul cetățenilor și mediului de afaceri.

O altă definiție comună spune că „*un Oraș Smart, este cel care integrează tehnologiile informației și comunicațiilor pentru utilizarea eficientă a resurselor și infrastructurilor în scopul asigurării necesităților cetățenilor săi*", această definiție fiind specifică industriei și producătorilor de tehnologii. Potrivit lui Giffinger și altor autori, orașul inteligent denotă un oraș care performează bine, într-un mod care arată în perspectivă economia, guvernarea, oamenii, mobilitatea, modul de viață, pe baza unor combinații inteligente de inovații și activități. Conceptul subliniază importanța inițiativelor autorităților de a investi pentru competitivitatea, sustenabilitatea, atractivitatea orașelor și creșterea nivelului de trai prin accentul pus pe economie, tehnologie, construirea infrastructurii și protejarea mediului natural, resurse umane și comunități, guvernanță, politici, management și organizare.

Prin urmare, orașul inteligent presupune implementarea tehnologiilor, utilizarea metodelor de colaborare și implicare a cetățenilor, cât și diferite metode, procese, soluții

digitale și/sau tehnologii inovatoare care să permită un mediu urban mai durabil (Huovila A. & others, 2017:114). Practic, acest deziderat presupune ca centrele urbane să adopte o abordare holistică și integrată, care să acopere fiecare aspect al vieții cetățenilor într-un sistem interconectat de: gestionarea resurselor - protecția mediului - calitatea vieții.

La nivelul Uniunii Europene, conștientizarea schimbărilor climatice și a impactului din ce în ce mai accentuat pe care acestea îl au în mediul urban, a determinat stabilirea unor obiective ambițioase pentru anii 2020, 2030 și 2050.

România și-a asumat obiective și ținte similare, prin *Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă*, aliniate și la obiectivele de dezvoltare durabilă stabilite de Națiunile Unite.

Conceptul Smart City presupune **colectarea, analiza și distribuția de date despre oraș, comunități și organizații**, folosind standarde comune, astfel încât să poată fi ușor integrate în diverse structuri interconectate și să fie reutilizate. La fel de importantă este disponibilitatea datelor în orice moment, într-un format relevant. De aceea, transpunerea informațiilor din teren în hărți digitale și bănci de date geo-spațiale reprezintă o prioritate cheie și fundamentul care stă la baza construirii oricărui sistem smart city.

Necesitatea unui capitol *Smart City* rezidă din faptul că orașul inteligent este un concept foarte dinamic, un proces de transformare continuă prin inovare tehnologică, urbanistică și managerială, o serie de pași prin care orașele devin mai locuibile și reziliente și, implicit, mai apte să răspundă rapid noilor provocări ce apar.

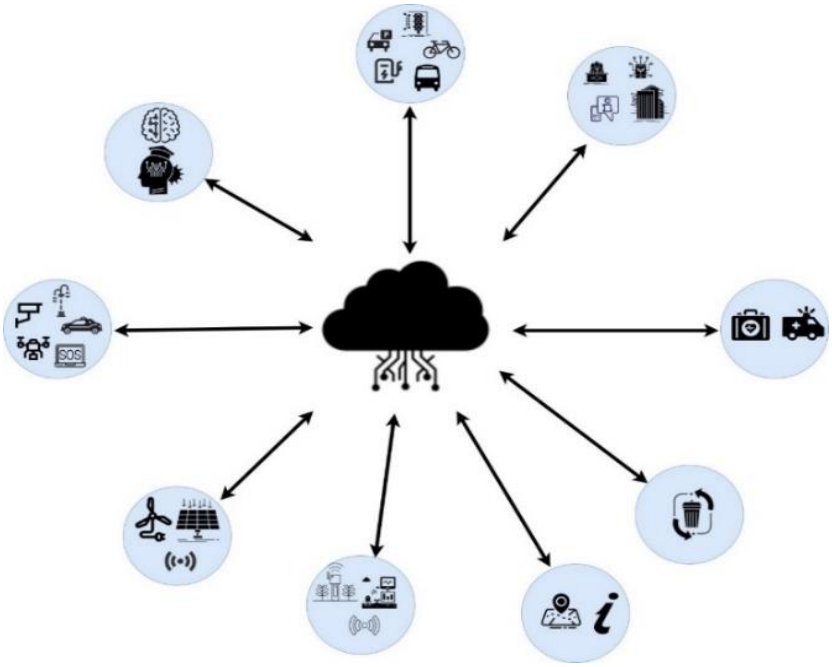

Fig. 8.1.Smart city și tehnologie

Un oraș inteligent este o comunitate în care principalele funcțiuni sunt abordate într-o manieră inteligentă/smart, cum ar fi: *economie inteligentă, clădiri inteligente, mobilitate inteligentă, infrastructură inteligentă, tehnologie inteligentă, energie inteligentă, educație și sănătate inteligente, turism inteligent, cetățeni inteligenți și administrație inteligentă*. Toate

aceste domenii/funcțiuni, aferente unui oraș inteligent, necesită identificarea unor soluțiilor IT&C care să permită optimizarea și accesibilizarea acestora.

Tab. 8.1. Dimensiunile de analiză ale orașului inteligent (smart city) [310]

Dimensiune	Domeniu	Indicator
Mediu urban	Clădiri inteligente	Clădiri certificate ca sustenabile/ eficiente energetic
		Locuințe inteligente
	Managementul resurselor naturale	Energie
		Amprenta de Carbon
		Calitatea aerului
		Managementul deșeurilor
		Consumul de apă
	Dezvoltare urbană sustenabilă	Planificare pentru reziliența la schimbările climatice/ combaterea schimbărilor climatice
		Densitatea populației
		Spațiu verde/ locuitor
Mobilitate	Transport eficient	utilizarea transportului cu emisii scăzute de CO_2 sau fără emisii
	Acces/ transport multimodal	transport public
	Acces/ transport multimodal	transport public
	Tehnologie și infrastructură	Sisteme inteligente (unice) pentru plata transportului public
		Acces la informație în timp real
Administrație	Servicii online	Proceduri/ servicii online
		Plăți electronice online
	Infrastructură	acoperirea cu Internet WiFi
		acoperirea cu Internet cu bandă largă
		acoperirea cu rețele de senzori
		operațiuni integrate de siguranță și sănătate publică
	Administrație deschisă	date deschise
		aplicații mobile bazate pe date deschise
		politică publică de confidențialitate pentru a proteja datele confidențiale ale cetățenilor
Economie	Antreprenoriat și inovare	noi start-up-uri
		cercetare și dezvoltare (CDI)
		rata de ocupare a forței de muncă

[310] *Sursa: Metodologia pentru evaluarea orașelor inteligente 2014, Boyd Cohen*

		inovare
	Productivitate	*PIB/ locuitor*
	Conexiuni locale și globale	*exporturi și investiții străine*
		evenimente internaționale
Comunitate (locuitori)	*Incluziune*	*locuințe conectate la Internet*
		acces la smartphone-uri
		oportunități de implicare civică
	Educație	*educație secundară*
		absolvenți ai învățământului universitar
	Creativitate	*Imigranți și multiculturalitate*
		locuri de muncă în industriile creative
Locuibilitate	*Cultură și bunăstare*	*condiții de viață*
		coeficientul Gini
		calitatea vieții
		investiții în cultură
	Siguranță	*criminalitate*
		utilizarea soluțiilor inteligente pentru prevenirea infracțiunilor
	Sănătate	*acces la istoricul medical (unitar/ unificat) al pacienților*
		speranța de viață

Transformarea Sectorului 5 al Municipiului București pentru a deveni un oraș inteligent va avea urmări asupra inovării tehnologice, transporturilor inteligente, creșterii eficienței energetice, vieții cetățenilor, lucrătorilor și intreprinderilor, prin numeroase schimbări legate, de exemplu, de muncă la distanță, de e-democrație, de transparență sporită și facilitarea unei participări mai active la procesul decizional.

Un oraș inteligent este o sursă de servicii publice de calitate orientate către binele cetățeanului, în care toate proiectele elaborate de către administrație vor avea un singur punct central – cetățeanul – având ca și rezultate standard de viață și operaționale mai ridicate pentru cetățeni și întreprinderi, oferind noi posibilități de ocupare a forței de muncă printr-un ecosistem antreprenorial mai inovator, de durabilitate ecologică sporită.

Dezvoltarea durabilă a orașelor este cel mai important motor al dezvoltării economice și sociale și poate fi realizată doar printr-o abordare integrată, care să urmărească toate domeniile ce țin de dezvoltare urbană, securitate informațională, eficiență energetică, regenerare urbană, mobilitate urbană.

În 2020, Comisia Europeană a direcționat eforturile statelor membre către demararea tranziției către o Europă echitabilă, neutră din punct de vedere climatic și digitală și a propus, printr-o abordare pragmatică, definirea unor inițiative concrete care vor fi apoi negociate și puse în practică în cooperare cu Parlamentul European, cu statele membre și cu alți parteneri:

"O Europă pregătită pentru era digitală: o nouă Strategie europeană privind datele va permite Uniunii să profite la maximum de valoarea enormă pe care o reprezintă în economia digitală datele fără caracter personal ca bun care se răspândește necontenit și este continuu reutilizabil. Aceasta va prevedea utilizarea în condiții optime a potențialului datelor digitale și dezvoltarea și promovarea utilizării inteligenței artificiale într-un mod care să respecte valorile noastre europene și drepturile fundamentale. O nouă Strategie industrială pentru Europa va consolida capacitățile noastre industriale și de inovare, iar Actul legislativ privind serviciile digitale va consolida piața unică a serviciilor digitale și va oferi întreprinderilor mai mici claritatea juridicii și condițiile concurențiale echitabile de care au nevoie."

În viitorul cadru financiar al Uniunii Europene 2021 – 2027, finanțările europene pentru dezvoltare se vor concentra pe domeniile de specializare inteligentă. România are acum două strategii naționale care menționează cinci domenii de bază pentru specializare inteligentă dar, pe lângă acestea, fiecare dintre cele 8 regiuni de dezvoltare are propria sa strategie, cu o listă proprie de domenii identificate. Toate acestea trebuie analizate și îmbinate pentru a obține niște direcții coerente de dezvoltare durabilă.

În stabilirea obiectivelor strategice de tip smart city pentru perioada 2021-2027 trebuie avute în vedere și obiectivele de politică propuse și în documentul ***„Romania Catching-Up Regions - Dezvoltare urbană sustenabilă 2021-2027"***, emis de *Banca Mondială, Comisia Europeană și Guvernul României*, respectiv:

- ***Obiectivul de politică 1:*** *O Europă mai inteligentă - Transformare industrială inovatoare și inteligentă*
- ***Obiectivul de politică 2:*** *O Europă cu emisii scăzute de carbon și mai ecologică - Tranziția către o energie nepoluantă și echitabilă, investiții verzi și albastre, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor*
- ***Obiectivul de politică 3:*** *O Europă mai conectată - mobilitate și conectivitate regională a tehnologiei informației și comunicațiilor*
- ***Obiectivul de politica 4:*** *O Europă mai socială - implementarea pilonului european al drepturilor sociale*
- ***Obiectivul de politică 5:*** *O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale.*

În mod fundamental un oraș inteligent este despre oameni. În acest moment orașele se află în competiție globală pentru investiții, locuri de muncă și inovare. Capacitatea creativă a orașului este determinată de măsura în care putem să exploatăm sustenabil potențialul uman, identitatea locală și resursele astfel încât să devenim competitivi și atractivi.

Capitolul *Smart City* are drept obiective adaptarea Sectorului 5 București la provocările societății actuale prin creșterea calității vieții, economisirea resurselor și inovare pentru dezvoltare. Prin realizarea și implementarea acestui capitol, Sectorul 5 dorește să devină

sustenabil și să planifice dezvoltarea într-un mod orientat către cetățeni, către creșterea calității vieții, să folosească rațional toate resursele de care dispune, să protejeze mediul (prin reducerea amprentei de carbon) și să genereze venituri pentru o dezvoltare inteligentă pe termen lung.

La nivel european, Uniunea Europeană pune dezvoltarea durabilă în centrul preocupărilor sale, considerând că principiile Agendei 2030 au la bază principiile și valorile pe care se întemeiază Uniunea Europeană.

La nivel național, documentul ce fundamentează și stabilește obiectivele tematice de dezvoltare este *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*. Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea *Agendei 2030* și implementarea unui set de 17 obiective. Strategia este orientată către cetățean și se centrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

8.1.2. VIZIUNE

Sectorul 5 al Municipiului București va juca un rol important în dezvoltarea municipiului în mod integrat și implicit a regiunii din care face parte, cu impact asupra dezvoltării economiei naționale și cu rezultate considerabile în transformarea zonelor urbane în zone urbane inteligente – smart comunity. Prin implementarea conceptului de smart city, Sectorul 5 București dorește o poziționare la nivel european în ceea ce privește calitatea vieții cetățenilor, a deschiderii către micii întreprinzători și industriile creative precum și a orientării către decarbonizarea activităților urbane

Pentru atingerea acestor obiective este importantă orientarea către cetățean și nevoile acestuia, definirea unor direcții de dezvoltare urbană care să conducă la creșterea calității vieții în Sectorul 5 și implicarea activă a cetățenilor pentru identificarea soluțiilor specifice orașelor inteligente în scopul dezvoltării urbane durabile.

Abordarea Sectorului 5 București ca *"smart-comunity"* este strâns legată de o abordare integrată a funcțiunilor unui oraș și implică direct deschiderea către investiții sustenabile și către mediul economic cu accent pe întreprinderile mici și mijlocii și industriile creative.

Activitățile urbane au impact foarte ridicat asupra mediului natural și biodiversității, acest aspect fiind foarte important în dezvoltarea orașului și în alegerea soluțiilor care să susțină această dezvoltare durabilă. Impactul asupra mediului trebuie să constituie un criteriu important în alegerea soluțiilor de implementare a diferitelor proiecte și sisteme astfel încât, atât pe durata implementării, cât și ulterior pe durata operării sistemele să aibă un impact cât mai mic sau să fie neutre din punct de vedere al impactului.

Sistemele și tehnologiile suport pentru dezvoltarea orașului inteligent au capacitatea de a colecta și stoca volume mari de date și care, prin intermediul tehnicilor moderne de tip data mining și big data pot furniza informații utile activităților urbane. Cheia dezvoltării sistemului urban de gestionare a datelor este deschiderea datelor și utilizarea acestora de toate entitățile publice sau private în scopul eficientizării prelucrării și stocării datelor.

"Smart-comunity" Sector 5 va fi accesibil tuturor cetățenilor săi și va furniza serviciile necesare conectării activităților și funcțiunilor urbane.

Două dintre cele mai importante direcții vitale pentru dezvoltarea unui comunități inteligente sunt educația (care poate fi generală sau specializată pe anumite domenii importante) și inovarea ca rezultat atât al educației, cât și al cadrului deschis oferit de municipiul București ca metropolă de rang zero.

Pornind de la aceste 6 direcții de dezvoltare se poate contura o traiectorie în dezvoltarea Sectorului 5 ca *"smart-comunity"* și se pot identifica măsurile și acțiunile ce trebuie implementate.

8.2. SECTOR 5 – SMART COMUNITY

8.2.1. OBIECTIVE

Pentru dezvoltarea și implementarea conceptului **"*Sector 5 – smart-comunity*"** au fost definite următoarele obiective care se vor fi îndeplinite prin intermediul intervențiilor specifice fiecărei componente a conceptului de smart city.

ORIENTAREA CĂTRE CETĂȚEAN

Arealul studiat trebuie să fie dezvoltat pentru locuitorii acestuia și pentru a asigura un nivel ridicat al calității vieții în spațiul urban. Interesele și nevoile cetățenilor trebuie să primeze și funcțiunile zonei trebuie integrate pentru dezvoltarea unui mediu urban deschis și atractiv pentru locuitorii acestuia.

DESCHIS PENTRU INVESTIȚII ȘI MEDIUL ECONOMIC

Sectorul 5 București va fi deschis investițiilor în ideea antrenării locuitorilor în activități economice care să contribuie la bunăstarea lor și care să permită o dezvoltare armonioasă și durabilă a orașului. Mediul economic trebuie să aibă același obiectiv principal, calitatea vieții locuitorilor din Sectorul 5 și asigurarea unui cadru economic deschis acestora.

PRIETENOS CU MEDIUL

Dezvoltarea, extinderea și evoluția Sectorului 5 al Municipiului București trebuie făcute în spiritul protejării mediului, biodiversității și a decarbonizării. Schimbările climatice pot genera măsuri în dezvoltarea urbană care să aibă impact negativ asupra mediului natural. Abordarea de la început a problematicilor mediului și schimbărilor climatice în dezvoltarea acestui areal poate permite identificarea soluțiilor de smart city care să amplifice efectele benefice și să reducă impactul negativ asupra mediului.

DATE DESCHISE

Datele sunt la acest moment un bun mai valoros decât rezervele de petrol prin prisma potențialului oferit de prelucrarea acestora (ex. data mining) și identificarea unor soluții și argumentarea unor decizii. Deschiderea datelor colectate și prelucrate de sistemele specifice unui oraș inteligent va accelera dezvoltarea orașului și atingerea obiectivelor propuse.

ACCESIBILITATE ȘI CONECTIVITATE

Calitatea vieții locuitorilor Sectorului 5 este strâns legată de accesibilitate și de disponibilitatea serviciilor publice și a resurselor sectorului, iar conectivitatea dintre funcțiunile *"comunității smart"* va permite dezvoltarea durabilă a acesteia.

EDUCAȚIE ȘI INOVARE

Educarea locuitorilor Sectorului 5 atât în forma instituționalizată cât și cea informală constituie investiția cea mai eficientă in dezvoltarea unei comunități inteligente. Această activitate este însoțită de inovare și de creativitatea cetățenilor pentru dezvoltarea unui mediu urban care să asigure un nivel ridicat al calității vieții.

Pentru atingerea acestor obiective este nevoie de o dezvoltare a conceptului de smart city/smart-comunity pornind de la cele 6 componente ***(Oameni Inteligenți/Smart OS, Mobilitate Inteligentă MI, Administrare Inteligentă AI, Economie Inteligentă EI, Mediu Inteligent/Smart MS și Mod de Viață Inteligent MV)*** *și încheind cu domeniile de intervenție și proiectele asociate acestora.*

8.2.2. OAMENI INTELIGENȚI (SMART PEOPLE)

La nivel internațional există o puternică tendință de urbanizare a populației ceea ce va duce la o puternică migrare a populației rurale către orașe dar și la o competiție între orașe pentru atragerea oamenilor și resurselor. Orașele care se vor adapta rapid la tendințele pieței, în timp ce își vor alinia și diversifica oportunitățile educaționale, cele care vor susține creativitate și implicarea activă a cetățenilor vor deveni mai atractive pentru a păstra forța de muncă existentă și pentru a crea un cadru de dezvoltare a cetățenilor.

8.2.3. MOBILITATE INTELIGENTĂ (SMART MOBILITY)

Mobilitatea urbană definește ansamblul deplasărilor persoanelor pentru activități cotidiene legate de muncă, activități și/sau necesități sociale (sănătate, învățământ, etc), cumpărături și activități de petrecere a timpului liber înscrise într-un spațiu urban. Pentru asigurarea unei mobilități urbane durabile, este necesară o planificare strategică prin care să fie corelate dezvoltarea teritorială a localităților din zona periurbană cu nevoile de mobilitate și transport al persoanelor, bunurilor și mărfurilor. Această planificare este realizată prin *Planul de Mobilitate Urbană Durabilă*, care, conform definiției din documentele Uniunii Europene, este un document strategic de politică publică ce are drept scop satisfacerea nevoilor de mobilitate ale persoanelor și activităților economice în arealurile urbane pentru o mai bună calitate a vieții, adresându-se tuturor modurilor și sistemelor de transport din întreaga aglomerație urbană: public sau privat, de marfă sau de pasageri, motorizat sau nemotorizat, în mișcare sau în staționare.

Pentru asigurarea unei mobilități inteligente, este necesară o infrastructură inteligentă, care să permită colectarea și procesarea unei cantități mari de informații obținute în timp real, prin intermediul senzorilor și tehnologiei, cu scopul de a oferi cele mai eficiente servicii de transport cetățenilor.

Sistemul de semaforizare utilizat la acest moment nu are o eficiență suficientă pentru a asigura creșterea fluenței traficului pe arterele pe care este implementat, mai ales în orele de

vârf, neavând capacitatea de a culege date în timp real asupra volumelor de trafic existente și de a adapta parametrii de semaforizare în consecință.

8.2.4. ADMINISTRAȚIE INTELIGENTĂ (SMART GOVERNANCE)

Trăim într-o lume în care cetățeanul devine din ce în ce mai conștient de drepturile și rolul său în societate, venite în completarea obligațiilor pe care Statul așteaptă ca acesta să și le îndeplinească. Situația aceasta este în mod natural generată de schimbările prin care trece administrația publică din toate statele membre ale Uniunii Europene, inclusiv România. Un alt pilon important al unui smart city este reprezentat de *Administrație*. *Administrația locală* trebuie să asigure un management integrat și unitar al tuturor proiectelor existente, în desfășurare și viitoare. În acest context, introducerea de măsuri de digitizare și oferirea accesului online la servicii publice simplifică în mare măsură activitatea derulată de personalul din cadrul primăriei și conduce la o comunicare mai bună atât în interiorul primăriilor, cât și în relația cu cetățenii.

8.2.5. ECONOMIE INTELIGENTĂ (SMART ECONOMY)

Noțiunea de *Economie smart (Smart Economy)* suprinde mai multe aspecte din interiorul unui oraș (capital uman, social, urbanism, infrastructură, IT etc.). Astfel, *economia smart* reprezintă abordarea activităților economice prin prisma orașelor inteligente.

Prioritățile din sfera economică care trebuie avute pentru atingerea dezideratului de economie smart sunt:

- *Dezvoltarea inteligentă, bazată pe cunoaștere și inovare*
- *Dezvoltarea sustenabilă, prin promovarea unei economii mai eficiente și mai competitive*
- *Dezvoltarea intensivă, prin promovarea unei economii cu rate ridicate de angajare a resurselor umane*
    - *Pentru atingerea acestor deziderate, economia smart se concentrează pe următoarele domenii, ce pot asigura soluții inteligente pentru creșterea calității vieții:*

- *Antreprenoriat/productivitate/competitivitate*
- *Turism atractiv și interconectat*
- *Flexibilitate și ocuparea forței de muncă.*

8.2.6. MEDIUL ȘI INFRASTRUCTURĂ INTELIGENTĂ (SMART ENVIRONMENT)

Sistemele inteligente asociate noțiunii de smart city pot avea mari contribuții în reducerea costurilor, precum și în îmbunătățirea siguranței și fiabilității în funcționarea utilităților publice.

Astfel de sisteme pot asigura un raport optim între consumul de resurse și necesitățile reale, reducerea sau, după caz, minimalizarea pierderilor de resurse.

Dotările care sunt necesare se încadrează în următoarele categorii:

- ✓ *Rețele electrice inteligente – colectarea de date privind consumul de energie*
- ✓ *Optimizarea proceselor de producție și distribuție a energiei*
- ✓ *Eliminarea pierderilor de energie*
- ✓ *Monitorizarea și gestionarea rețelelor de alimentare cu apă*
- ✓ *Managementul deșeurilor*
- ✓ *Cogenerare*
- ✓ *Clădiri active*
- ✓ *Iluminat public inteligent*
- ✓ *Optimizarea intervențiilor la rețelele de utilități.*

8.2.7. MOD DE VIAȚĂ INTELIGENT (SMART LIVING)

Îmbunătățirea serviciilor și accesului la asistența medicală de calitate este esențială pentru funcționarea unei societăți durabile centrate pe pacient și prevenție. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viață sănătos și proactiv, favorizarea activităților sociale și prevenția și educația medicală. Abordarea sănătății și bunăstării populației trebuie să includă și abordarea bolilor psihice și a dizabilităților.

Turismul inteligent este o componentă importantă a unui oraș inteligent. Atragerea a cât mai multor turiști, atât interni, cât și externi, va duce la o creștere economică sigură pentru comunitate. Turismul inteligent se referă la aplicarea tehnologiei informației și comunicațiilor, pentru dezvoltarea de instrumente și abordări inovatoare pentru îmbunătățirea acestuia.

8.2.8. PLATFORMA INTEGRATOARE SMART CITY

Platforma integratoare Smart City este elementul de bază al unui oraș inteligent.

În acest sens, fiecare comunitate va trebui să fie proiectată astfel încât să fie gestionată pe baza unei platforme de management deschis și inteligent, care să funcționeze ca un tablou de bord digital, pentru interconectarea tuturor sistemelor de maxim interes ale comunității: urbanism și mediu, drumuri și transporturi, rețele energetice și de utilități, rețelele TIC și infrastructura de telecomunicații de fibră, clădiri publice și clădiri rezidențiale, resurse naturale, gestionarea apei și a deșeurilor, infrastructură socială, sănătate și siguranță publică, educație și cultură, administrație și servicii publice.

Astfel, într-un *Centru de Comandă și Control* se pot integra, controla și monitoriza toate sistemele din oraș:

- *Sistemul economic;*
- *Sistemul de guvernare;*
- *Infrastructura de comunicații și transport;*
- *Infrastructura de utilități publice;*
- *Rețeaua de sănătate;*
- *Sistemul educațional;*
- *Sistemul de securitate publică;*
- *Sistemul de turism;*
- *Mediul și infrastructura de mediu.*

8.2.9. PLAN DE ACȚIUNI

Dezvoltarea Sectorului 5 al Municipiului București ca subdiviune a unui oraș inteligent este strâns legată de o abordare integrată a funcțiunilor Capitalei și de implicarea directă a autorității publice locale în crearea unui mediu economic deschis și flexibil care să faciliteze investițiile sustenabile și să promoveze întreprinderile mici și mijlocii și industriile creative.

Printre **componentele de tip *"smart-city"* existente la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București**, se pot menționa:

- ***Sesizări online***, introdusă pentru cetățenii Sectorului 5 care doresc să sesizeze probleme ce țin de autoritatea publică locală;
- ***Registratură online*** în cadrul *Primăriei Sectorului 5 al Municipiului București*, ocazie cu care cetățenii Sectorului 5 pot formula cereri și petiții online, prin crearea unui cont de utilizator pe platforma Primăriei Sector 5;
- ***Plăți online*** pentru contribuabilii din Sectorul 5 care au posibilitatea achitării taxelor și impozitelor locale oricând și de oriunde prin accesarea platformei *ghiseul.ro* pe baza datelor de accees primite de la sediile *DITL Sector 5*;
- ***Parcări online*** pentru contribuabilii din Sectorul 5 care au posibilitatea solicitării unui loc de parcare la adresa de reședință;
- ***Programări online*** pentru eliberare/schimbare carte de identitate, pentru programare căsătorii, programare transcrieri acte, etc;
- ***Acte necesare/Ghid;***
- ***Informații/telefoane utile.***

Activitățile desfășurate în zonele urbane au un impact puternic asupra mediului natural și biodiversității, acest aspect fiind foarte important în dezvoltarea durabilă a orașului și în alegerea soluțiilor care să susțină această dezvoltare durabilă. Impactul asupra mediului trebuie să constituie un criteriu primordial în alegerea soluțiilor de implementare a diferitelor proiecte și sisteme astfel încât, atât pe durata implementării, cât și ulterior, pe durata operării,

sistemele să aibă un impact cât mai mic sau să fie neutre din punct de vedere al impactului asupra mediului.

Sistemele și tehnologiile suport pentru dezvoltarea și implementarea conceptului de oraș inteligent au capacitatea de a colecta și stoca volume mari de date, de a prelucra aceste date și de furniza suport în luarea deciziilor la nivelul zonelor urbane. Cheia dezvoltării sistemului urban de colectare și gestionare a datelor este deschiderea datelor și utilizarea acestora de către toate entitățile publice sau private în scopul eficientizării prelucrării și stocării datelor.

Datorită progresului tehnic și al evoluției societății umane, spațiul urban se află în continuă schimbare și transformare. Într-o lume aflată în continuă transformare și, în același timp, într-o permanentă interconectare, capacitatea unui oraș de a se adapta noilor tendințe manifestate la nivel internațional joacă un rol esențial în dezvoltarea sa ulterioară

Pentru **dezvoltarea Sectorului 5 al Municipiului București ca *"smart-comunity"***, se propun următoarele **acțiuni și măsuri**:

- **Oameni inteligenți**
  - *Accesul la forță de muncă specializată și calificată;*
  - *Orientarea către tele-muncă și accesul facil datorită dezvoltării infrastructurii de transport;*
  - *Oportunități de formare prin intermediul programelor Uniunii Europene (inclusiv Erasmus+);*
  - *Atragerea de fonduri prin existența programelor operaționale PO Educație și Ocupare, PO Creștere inteligentă, digitalizare și instrumente financiare și PO Regionale.*
- **Educație digital și învățare pe tot parcursul vieții**
  - *Educație pe tot parcursul vieții și dezvoltarea competențelor digitale;*
  - *Digitalizarea procesului de educație;*
  - *Dezvoltarea de competențe digitale pentru persoanele vulnerabile;*
- **Societate incluzivă**
  - *Implicare activă în societate prin voluntariat: acțiuni de implicare a cetățenilor prin realizarea sau susținerea platformelor digitale pntru atragerea de fonduri și voluntariat;*
  - *Programe de instruire pentru familii și copii defavorizați, pentru utilizarea noilor tehnologii, inclusiv pentru crearea de compentențe digitale;*
- **Managementul mobilității urbane**
  - *Dezvoltarea de sisteme integrate de management al mobilității urbane;*
  - *Dezvoltarea de platforme suport pentru sistemele de management al moblității;*
  - *Informarea activă și dinamică în timpul călătoriei;*

- *Măsuri active de managementul parcărilor;*
- *Implementare/extindere sistem de management al transportului public și ticketing;*
- *Integrarea sistemelor tarifare pentru transport public, bike-sharing, parcări;*
- *Implementarea de platforme cu informații asupra tuturor modurilor de transport și a posibilităților de realizare a deplasărilor multimodale;*
- *Implementarea, extinderea și integrarea sistemelor inteligente pentru transporturi;*
- *Susținerea proiectelor de mobilitate și de decarbonizare de către ADR București-Ilfov precum și existența unor proiecte naționale;*
- *Existența unor programe/proiecte la nivel național pentru susținerea achiziției de autovehicule electrice și a stațiilor de încărcare pentru acestea;*
- *Creșterea calității serviciilor de transport public prin implementarea unor proiecte de îmbunătățire a calității acestor servicii.*

❖ **Administrație inteligentă**

- *Măsuri de implicare activă a cetățenilor prin dezvoltarea de sisteme online;*
- *Măsuri de informe activă și în timp real a cetățenilor;*
- *Managementul resurselor administrației publice locale prin dezvoltarea de sisteme integrate la nivelul compartimentelor Primăriei;*
- *Atragerea de fonduri prin existența programelor operaționale PO Educație și Ocupare, PO Asistență Tehnică, digitalizare și instrumente financiare și PO Regionale*
- *Existența cadrului european și asistența din partea unor instituții europene;*
- *Înfrățirea cu orașe europene și schimbul de informații și bune practici cu alte orașe și organizații europene (ex. Consiliul European al orașelor și regiunilor și Asociația Municipiilor din România);*
- *Dezvoltarea unui puternic corp al funcționarilor publici la nivel național (atragerea funcționarilor publici și perfecționarea acestora în cadrul structurilor specifice);*
- *Interes crescut pentru procesul de dobândire a abilităților digitale și existența finanțărilor dedicate pentru această speță;*
- *Dezvoltarea UAT Sector 5 București din punct de vedere al digitalizării serviciilor administrației publice pentru cetățeni va duce la atragerea investițiilor, turiștilor și potențialilor locuitori;*
- *Continuarea programelor de finanțare acordată, în conformitate cu obiectivele specifice ale politicii de coeziune post 2020, cu precădere pe obiectivele 1 (O Europă mai inteligentă prin promovarea transformării inovatoare și economice inteligente) și 2 (O Europă mai verde, promovând economie circulară).*

❖ **Economie inteligentă**

- *Susținerea inovării prin măsuri specifice;*
- *Facilitarea comunicării între instituțiile de învățământ, întreprinderi private și tineri;*
- *Dezvoltarea de platforme pentru atragerea investitorilor prin asigurarea de informații despre mediul de business local;*

- *Promovarea online a mediului de afaceri local la nivel regional, național și internațional;*
- *Organizarea de evenimente și întâlniri online cu mediul de afaceri internațional;*
- *Orientarea investițiilor și politicilor guvernamentale către susținerea IMM-urilor și a digitalizării acestora;*
- *Existența unor programe naționale și europene în direcția dezvoltării economice;*
- *Derularea unor proiecte de investiții pentru infrastructura de transport la nivel național și județean.*

❖ **Mediu inteligent**

- *Măsuri de sprijin la nivel european prin intermediul Acordului Verde (Green Deal) și măsurile de susținere ale acestuia;*
- *Impunerea prin legislația națională a unor limitări în ceea ce privește poluarea și utilizarea unor soluții tehnice adecvate acestor măsuri;*
- *Existența unor programe/proiecte la nivel național pentru susținerea achiziției de autovehicule electrice și a stațiilor de încărcare pentru acesteaDezvoltarea de sisteme de monitorizare a calității aerului și mediului;*
- *Realizarea de platforme digitale și rețele de senzori pentru determinarea consumului de energie din clădirile publice și furnizarea de soluții pentru eficientizarea consumului;*
- *Dezvoltarea unui sistem de iluminat inteligent;*
- *Promovarea și susținerea proiectelor de dezvoltare a clădirilor intelingete (sisteme tip Building Information Systems, rețele de senzori și echipamente de comandă și control);*
- *Managementul inteligent al deșeurilor prin dezvoltarea de platforme digitale specifice (rețea de senzori instalați în puvele, stații de sortar, depozite și spații speciale pentru deșeuri, sistem de prelucrare a informațiilor de la senzori și de suport pentru luarea deciziilor);*
- *Dezvoltarea de platforme digitale pentru managementul și monitorizarea consumului de apă;*
- *Monitorizarea nivelului de zgomot și implementarea măsurilor de reducere a zgomotului.*

❖ **Mod de viață**

- *Existența la nivel național, internațional și local a soluțiilor de telemedicină și de acces la distanță pentru servicii medicale;*
- *Necesitatea utilizării la nivel național și internațional a unor platforme educaționale comune pentru învățământul preuniversitar și facilitarea accesului locuitorilor la cursuri și discipline de interes (inclusiv bune parctici);*
- *Existența la nivel național și internațional a unor instrumente digitale de gestionare a calității vieții (inclusiv spații verzi) și de implicare activă a locuitorilor orașului și implementarea acestora în diferite orașe din România (ex. CityHealth);*

- *Existența la nivel național și internațional a unor instrumente digitale de culegere a datelor privind nevoile locuitorilor în ceea ce privește evenimentele culturale și petrecerea timpului liber și de alocare a resurselor disponibile (ex. Exeter Leisure App);*
- *Dezvoltarea inteligentă și sustenabilă poate fi implementată prin modernizarea actului administrativ, educativ (învățământ dual, școli tehnice etc.), medical, industrial din punct de vedere transparent, coroborativ, deschis față de actorii principali și cetățeni;*
- *Serviciile sociale SMART pentru sprijinirea cunoașterii situației reale a grupurilor vulnerabile;*
- *Cartografierea serviciilor existente și crearea unei platforme digitale unice prin intermediul căreia fiecare potențial beneficar să poată fi îndrumat corespunzător către serviciile sociale potrivite.*

9. ANALIZA SWOT - Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități, Amenințări

9.1. INFRASTRUCTURA URBANĂ (TRANSPORT ȘI COMUNICAȚII, LOCUINȚE, UTILITĂȚI, SPAȚIUL URBAN)

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Sectorul 5 al Municipiului București este parte integrantă din Regiunea București-Ilfov, una dintre cele mai dezvoltate opt regiuni ale României, în a cărei componență intră Municipiul București și Județul Ilfov - Municipiul București este singura metropolă de rang zero a României, cel mai important centru urban al Regiunii București-Ilfov, fiind un centru polarizator tradițional situat în partea de sud-est a României - Sectorul 5 al Municipiului București este o subdiviziune a Municipiului București, situat în partea de sud-vest a Bucureștiului, cu prelungiri în zona județului Ilfov, care conduc spre orașele Giurgiu și Alexandria și se învecinează la est cu Sectorul 4, la nord cu Sectoarele 1 și 3 și la vest cu Sectorul 6	- Deficitul de locuri de parcare, corelat cu creșterea indicelui de motorizare, conduce la blocarea arterelor și a spațiilor de socializare de către mașinile parcate neregulamentar - Numărul foarte redus de piste de biciclete, prezente doar în zona de nord a sectorului 5 (zona centrală), conduce la o pondere scăzută a cotei modale corespunzătoare acestui mod de deplasare - Existența unui sistem incomplet de management al traficului, care acoperă doar o parte dintre intersecții - Insuficiența benzilor dedicate transportului public, care ar conduce la promovarea utilizării acestui mod de transport - Congestionarea traficului pe principalele artere de circulație din sector, datorită supraîncărcării unor	- Lipsa infrastructurii în zonele de dezvoltare economică, unde este necesară extinderea rețelei de drumuri, reabilitarea de spații verzi, alei pietonale, trotuare, parcări, etc. - Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea infrastructurii de transport rutier - Disponibilitatea fondurilor europene pentru extinderea rețelei de piste de biciclete și a sistemului de bike-sharing - Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea infrastructurii intermodale - Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea transportului public, inclusiv prin crearea de benzi dedicate și asigurarea priorității pentru vehiculele de transport public în locațiile semaforizate	- Deplasarea traficului de pe sectorul transportului feroviar spre cel rutier - Costuri ridicate în transportul de mărfuri ce reduc eficiența și diminuează cererea de transport - Uzura și degradarea rețelelor de drumuri naționale /regionale / județene / locale - Valorile mari de trafic și ponderea ridicată a traficului de tranzit - Grad scăzut de conectivitate al zonelor și traseelor pietonale, ceea ce încurajează utilizarea autovehiculului - Creșterea volumelor de trafic și a numărului de accidente - Întârzierea modernizării sau a dezvoltării infrastructurii de circulație are efecte negative inclusiv asupra transportului public

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- La nivelul infrastructurii, zona reprezentată de Sectorul 5 al Muncipiului București este foarte atractivă pentru investitori, datorită rețelei de drumuri bine reprezentate, a rețelelor de utilități și a terenurilor - Sprijinul autorităților publice locale - Structură urbană sectorială, ce relevă o extindere a zonelor funcționale de-a lungul axelor de transport - Rețeaua rutieră acoperă în mod echilibrat teritoriul - Existența unei rețele de transport în comun cu un grad bun de acoperire la nivelul Sectorului 5 - Existența unor proiecte de reabilitare a căilor de circulație rutieră și pietonală - Rețeaua de transport local asigură legătura între principalele puncte de interes ale Sectorului 5 și ale acestuia cu celelalte sectoare ale municipiului București și localități din județul Ilfov - Căile de transport satisfac în mare măsură nevoile actuale - Existența unei rețele de piste de biciclete	artere în raport cu capacitatea lor de trafic - Proces accentuat de suburbanizare vizibil în special în localitățile din zona periurbană a Sectorului 5 și implicit a municipiului București - Aproximativ 34% din rețeaua de distribuție a apei potabile este alcătuită din conducte de peste 50 de ani vechime, ce ar trebui să intre urgent într-un program de reabilitare - Secțiunile de transport reduse ale conductelor de apă, determinate de depuneri, generează probleme privind calitatea apei, reducerea capacității de transport și numeroase avarii - Conform *"Master Planului serviciului de alimentare cu apă și canalizare al municipiului București"*, cele mai multe avarii se produc la branșamente (62%), urmate de conductele de serviciu(30%) și conductele principale (arterele) - cu 8% din numărul de avarii - Principala disfuncționalitate o reprezintă urbanizarea accelerată a Sectorului 5 în jurul aducțiunilor de apă și a terenurilor din zona de protecție sanitară, fără a se crea drumuri de	- Prezența unor axe majore de transport ce pot contribui la dezvoltarea socio-economică a zonei - Promovarea modurilor de transport alternative și a intermodalității - Disponibilitatea cetățenilor pentru a comuta de la deplasările cu vehiculul propriu la modurile de deplasare alternative, în condițiile în care acestea ar oferi infrastructura necesară: bicicletă, mers pe jos - Configurarea tramei stradale permite amenajarea unei rețele de piste și benzi pentru biciclete - Întărirea orientării politicilor UE în domeniul transportului către mijloacele de transport cu emisii reduse – suport financiar prioritar pentru investiții în calea ferată - Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea infrastructurii destinate deplasărilor pietonale și cu bicicleta - Integrarea în strategiile de dezvoltare ale regiunii	- Creșterea explozivă a numărului de autovehicule duce la creșterea presiunii pe infrastructura rutieră - Insuficiența sistemelor care să faciliteze schimbul intermodal poate conduce la creșterea cotei modale a deplasărilor cu autovehiculul - Insuficiența locurilor de parcare conduce la parcări neregulamentare, cu ocuparea spațiilor dedicate pietonilor sau bicicliștilor sau chiar a spațiilor verzi - Lipsa de siguranță și confort a deplasărilor cu bicicleta conduce la o scădere a cotei modale a acestui mod de deplasare - Scăderea gradului de satisfacție al utilizatorilor transportului public - Întârzierile din implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii rutiere poate influența negativ dezvoltarea economică a zonei sau nivelul investițiilor - Insuficiența sau degradarea amenajărilor comune din ansamblurile de locuințe colective și

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Aprobarea spre finanțare a proiectelor dedicate mobilității urbane durabile - Elaborarea și actualizarea *Planului de Mobilitate Urbană Durabilă a Regiunii București-Ilfov* - Existența unor inițiative smart în fiecare domeniu strategic, mai ales pe segmentul de mobilitate urbană - Existența unei rețele de fibră optică de mare viteză - Acoperire completă a sectorului cu rețea de telefonie mobilă - Sectorul 5 al Municipiul București este dotat edilitar cu rețea de alimentare cu apă potabilă și canalizare, rețea de gaz metan și rețea de distribuție a energiei electrice - Rețele bine dezvoltate: apă, electricitate, gaz metan, telecomunicații cu posibilități de servire la nivel teritorial - Zona Municipiului București cuprinde cel mai mare zăcământ de apă potabilă din țară, *Acviferul Multistrat București* - Sistemul centralizat de alimentare cu apă din Sectorul 5/Municipiul București	acces laterale necesare întreținerii acestor obiecte ale sistemului de alimentare cu apă - Reducerea cu 60,51% a cantității totale de apă distribuită în per.2012-2021, situație similară și din punct de vedere al cantității de apă destinată consumului casnic - În sector există zone nedeservite de rețeaua de apă și canalizare apă uzată în partea de sud și de vest a acestuia, ca urmare a faptului că în mare parte aceste zone sunt zone neconstruite sau terenuri virane - Peste 50 % din rețeaua de canalizare are o stare de degradare avansată, fiind necesare intervenții frecvente pentru remedierea problemelor locale - Realizarea în sistem unitar a rețelei de canalizare din Capitală reprezintă o disfuncție importantă, în contextul în care pune în presiune sistemul principal de colectoare, în special în contextul accentuării fenomenelor extreme (ploi torențiale – analizele climatice relevă creșterea intensității acestor ploi în ultimii 30 ani)	- Dezvoltarea unor relații de parteneriat în vederea dezvoltării infrastructurii - Existența aeroporturilor internaționale Henri Coandă (Otopeni) și Băneasa - Dezvoltarea sectorului tehnologiei informațiilor și comunicațiilor și creșterea numărului de utilizatori ai internetului - Existența a numeroase zone de agrement, între care se pot dezvolta trasee pietonale conectate - Dimensiunile municipiului sunt favorabile deplasărilor cu bicicleta - Disponibilitatea populației de a renunța la deplasările cu autovehiculul propriu, în favoarea transportului public, dacă acesta ar corespunde așteptărilor - Politicile europene privind utilizarea fondurilor structurale pentru eficiență energetică - Surse de finanțare din fonduri nerambursabile - Soluții inteligente de monitorizare a rețelei de apă și a calității apei	implementarea cu intârziere a legislației privind managementul deșeurilor - Schimbările climatice care produc presiuni asupra resurselor - Lipsa de fonduri a populației pentru reabilitarea termică a locuințelor - Creșterea costurilor cu consumurile energetice pentru încălzirea clădirilor - Lipsa investițiilor sau subvențiilor în domeniul energetic poate agrava problema încălzirii locuințelor pe fondul lipsei sistemelor centralizate de termoficare și a deservirii insuficiente cu rețele de distribuție a gazelor naturale - Planuri de rețele care pot impieta derularea proiectelor - Reticența populației în realizarea de investiții în domeniul energiei verzi - Schimbările demografice (scăderea natalității și expansiunea migrației externe)

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
este unul dintre cele mai vechi din România, actualmente gestionat de operatorul *Apa Nova S.A. București* - Sistemul de alimentare cu apă a Capitalei este alimentat din sursele de apă de suprafață reprezentate de râurile Argeș și Dâmbovița, apa brută fiind captată din râul Dâmbovița prin priza de captare Brezoaele, iar din râul Argeș prin priza de captare Crivina - Calitatea apei extrase din foraje corespunde standardelor Legii apei potabile nr. 458/2002 şi Normelor CE 98/83 din 1998 privind indicatorii de calitate pentru apa destinată consumului uman - Alimentarea cu apă a locuitorilor Sectorului 5 se realizează din sistemul centralizat al municipiului București, prin intermediul *Stației de Pompare Sud*, situată în partea de sud-est a sectorului - *Stația de Pompare Sud* a fost modernizată în perioada 2002 – 2009 și este alimentată cu apă potabilă din *Nodul Hidrotehnic Bragadiru*, alimentat la rândul său din stația de tratare Arcuda și frontul de puțuri Bragadiru	- Rețeaua de canalizare este subdimensionată prin raportare la reglementările tehnice în vigoare - Formarea depozitelor de sedimente / blocajelor la nivelul colectoarelor de canalizare din cauza vitezei reduse de scurgere - Analiza asupra sistemului de canalizare al orașului evidențiază ca principală disfuncționalitate, care se regăsește și în rețeaua sectorului, și anume grad mare de infiltrare a apei subterane în rețeaua de canalizare - Majorarea tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și canalizare menajeră - Sistemul de canalizare și epurare a apelor uzate nu este în totalitate conform cu cerințele directivelor europene privind calitatea apei evacuate în emisarii receptori - aproape 40% din apele uzate sunt epurate doar primar - Dacă la intrarea în municipiul București calitatea apei este considerată a fi bună, atât din punct de vedere al elementelor biologice, cât și al stării chimice, în aval de stația de	- Implicarea autorităților administrației publice locale în elaborarea proiectelor şi obținerea finanțărilor pentru realizarea sistemelor centralizate de alimentare cu apă, canalizare şi a stațiilor de epurare - Operatorul *Apa Nova S.A. București* face eforturi de dezvoltare pe termen mediu şi lung ținând cont de necesitatea conformării cu directivele UE privind apa potabilă şi uzată, precum şi a implementării unor proiecte de investiții importante - Optimizarea funcționarii SACET, implicit reducerea pierderilor, va duce la disponibilizarea unor sume considerabile care pot fi folosite cu precizie pentru ajutorarea consumatorilor vulnerabili - Programele de modernizare pe care le va derula operatorul agentului termic vor duce la creșterea confortului termic al consumatorilor racordați, a nivelului de trai și reducerea problemelor de sănătate asociate unei încălziri deficitare	- Migrația locuitorilor municipiului București către zonele limitrofe ale orașului și către comunele din imediata vecinătate, cu impact major asupra traficului și asupra veniturilor bugetului local - Prețul în continuă creștere al utilităților publice - Este posibil ca duratele mari de timp necesare pentru atragerea de fonduri de modernizare și de implementare a proiectelor să ducă la situația în care o parte dintre consumatorii racordați la rețeaua centralizată de energie termică vor trece la deconectări - Probleme juridice legate de proprietatea terenurilor pe care urmează să se amplaseze instalații noi pentru extinderea și modernizarea SACET ar putea să întârzie aceste procese - Lipsa forței de muncă necesare și disponibile pentru implementarea proiectelor este o amenințare reală la adresa duratei de realizare a modernizărilor, în concordanță cu

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Rețeaua de apă acoperă aproape complet trama stradală a Sectorului 5, excepție făcând câteva străzi în zona de sud a sectorului, la *Stația de pompare Sud* și în apropierea Șos. București-Măgurele - Rețeaua de distribuție a apei potabile în Sectorul 5 este în stare bună și se află inclusă în proiecte de reabilitare și modernizare finanțate de către administratorul *Apa Nova București* - Stațiile de pompare a apei și stațiile de hidrofor din teritoriul sectorului nu prezintă defecțiuni majore care să pună în pericol alimentarea cu apă a locuitorilor - Sursele de alimentare cu apă asigură debitul de apă potabilă consumatorilor individuali, agenților economici și obiectivelor social-culturale și administrative ale Sectorului 5 - Evoluția rețelei de distribuție a apei potabile s-a remarcat prin extinderi importante în intervalul 2012-2021 (+255 km, în termeni absoluți, respectiv +11,25%), realizate în special odată cu demararea, în anul 2009, a	epurare starea chimică este evaluată ca fiind degradată, iar calitatea apei din punct de vedere al elementelor biologice este una moderată - O problemă încă nerezolvată în ceea ce privește epurarea apelor uzate o reprezintă evacuările de ape menajere provenite din localitățile urbane și rurale care nu și-au realizat încă stații de epurare noi sau retehnologizate - Chimizarea în exces a agriculturii (practicată în județele înconjurătoare ale Capitalei) a determinat modificarea echilibrului solului și acumularea în sol și în apa freatică a substanțelor minerale - Apele uzate epurate evacuate depășesc, în general, limitele la indicatorii de calitate impuși prin legislație - Reducerea volumului energiei termice distribuite în intervalul 2012-2021 - Rețeaua de distribuție a energiei termice, din proprietatea Capitalei, constând în cca. 1000 km de conducte de transport și 3000 km de distribuție este foarte învechită, cu peste 70-80% mai veche de 25 de ani	- Implementarea unor investiții ridicate în SACET va duce la crearea unui număr important de locuri de muncă în aceste proiecte - Promovarea conceptului de dezvoltare policentrică în documentele de planificare urbană europene și naționale - Soluții de finanțare din surse nerambursabile pentru reabilitarea, modernizarea și eficiența energetică a iluminatului public - Soluții de finanțare din surse nerambursabile pentru asigurarea siguranței și securității spațiului urban - Posibilitatea accesării fondurilor europene pentru reabilitarea termică a clădirilor - Construcția de locuințe în parteneriat public-privat sau creșterea numărului celor construite prin ANL - Dezvoltarea de locuințe unifamiliale în zonele rezidențiale - dezvoltarea pe orizontală a zonei.	datele limită impuse de anumite programe de finanțare - Planuri de rețele care pot impieta derularea proiectelor - Resurse bugetare reduse față de nevoia de investiții în infrastructura de utilități.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
"Programului Bucur de extindere a rețelei de apă și canalizare" - Creșterea randamentului rețelei de distribuție a apei potabile, prin scăderea continuă a volumului de apă pierdut, ceea ce a dus în ultimul deceniu la scăderea consumului de apă distribuită, inclusiv a consumului casnic - Pe lângă sistemul de alimentare cu apă pentru populație, în municipiul București există și un sistem pentru asigurarea apei industriale, din care a rămas în funcțiune captarea Pantelimon, ce funcționează la o capacitate redusă față de capacitatea proiectată - Pe teritoriul Municipiului Bucureşti există un singur operator de distribuție a apei și colectare a apelor uzate: *Apa Nova S.A.* - Sistemul de canalizare al Sectorului 5 face parte din sistemul centralizat de canalizare al Municipiului București - Rețeaua de canalizare a apelor uzate din Sectorul 5 deservește cca. 80% din suprafața totală a sectorului	- Până în 2018, doar 13% din rețeaua de distribuție și 19% din rețeaua de transport au fost înlocuite cu conducte preizolate - Pe partea de producție, capacitățile sunt în majoritate uzate fizic și moral și s-au făcut puține investiții noi în ultimul deceniu - În ciuda uzurii morale și a întârzierii investițiilor, practic nu există nicio alternativă la sistemul centralizat de încălzire în București, nu numai pentru furnizarea de căldură, ci și pentru energia electrică - Debranșarea de la sistemul centralizat de energie termică au loc datorită tarifelor ridicate și în creștere percepute (ce acoperă și cota substanțială de pierderi din sistem), dificultăților financiare cu care se confruntă furnizorii (acumularea de datorii, scăderea încasărilor) ce determină adeseori sistarea furnizarii agentului termic - Scăderea consumului de gaze naturale pentru utilizări industriale		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Rețeaua de canalizare și de distribuție a apei a fost modernizată și extinsă în ultimul deceniu - *Stația de Epurare Ape Uzate (SEAU) Glina* este amplasată în comuna Glina, și realizează epurarea fizico-mecano-biologică a apelor menajere și industriale colectate din municipiu și unele zone limitrofe - *SEAU Glina* este dimensionată pentru o populație de 1.728.000 l.e. (locuitori-echivalenți), însă în prezent se află în curs de implementare proiectul pentru faza a II-a, ce va extinde capacitatea la 2.417.000 l.e., va asigura epurarea mecano-biologică cu îndepărtare de nutrienți și debitele ape menajere la 12 m3/s pentru treapta primară și biologică, respectiv debite de ape pluviale de 12 m3/s pentru treapta mecanică - Zona analizată dispune de suficiente resurse de apă pentru satisfacerea cererii actuale pentru consumul casnic și economic (industrie, comert și agricultură) - Delegarea gestiunii serviciilor publice de apă-canalizare, salubritate,	- Racordarea necorespunzătoare la rețeaua de gaze a noilor ansambluri de locuințe dezvoltate în ultimii ani - Modul de concepție și realizare a rețelei de gaze este deficitar din punct de vedere al asigurării presiunii în sezonul rece sau din punct de vedere al dotării cu rețele de distribuție - Lipsa rețelelor de distribuție gaze naturale în unele zone din sudul și vestul Sectorului 5; - Existența zonelor cu rețea de joasă presiune care, în perioadele de maxim de consum (iarna), nu asigură presiunea necesară la consumatori - O parte a rețelei de distribuție gaze depășește durata normată, fiind realizată în majoritate din oțel (poate prezenta defecte prin coroziune) - Stațiile de distribuție energie electrică sunt uzate moral și fizic, stațiile de transformare au deficit de putere (*Stația Laromet, Stația Cotroceni, Stația Nord, Stația Fundeni, Stația Mihai Bravu, Stația Drumul Morarilor, Stația Pipera*) și circuitele liniei București Sud-Fundeni sunt încărcate datorită consumului mare		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
transport în comun, distribuție a agentului termic și management al deșeurilor unor operatori privați - Începand cu data de 01.12.2019, *Compania Municipală Termoenergetica București S.A.* este operatorul regional al serviciului public de alimentare cu energie termică în arealul deservit de *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Termoenergetica București-Ilfov* în baza Contractului de delegare a gestiunii directe a serviciului public de alimentare cu energie termică - Bucureștiul are cel mai mare sistem centralizat de încălzire din țară, reprezentând cca. 50% din totalul consumatorilor de încălzire în sistem centralizat din România și acoperă aprox. 72% din necesarul total de căldură (rezidențial și nerezidențial), din care încălzirea rezidențială reprezintă 88% - Sectorul 5 este alimentat cu energie termică din sistemul centralizat prin magistrale de termoficare (rețele de transport agent termic) și prin rețele de distribuție agent termic secundar	- Există zone cu rețea electrică subdimensionată unde este necesară înlocuirea posturilor de transformare și zone în care rețeaua electrică trebuie înlocuită datorită stării foarte deteriorate - Infrastructura actuală ce compune *Sistemul Public de Iluminat* este uzată din punct de vedere tehnologic și moral - Anul 2014 marchează ultima modernizare a *Sistemului Public* - Tendința de dezvoltare și extindere a infrastructurii Municipiului București nu a luat în considerare și necesitatea optimizării parametrilor tehnico-funcționali ai *Sistemului Public* și nici necesitățile de modernizare ale acestuia - Performanțele Sistemului Public de Iluminat se limitează la menținerea infrastructurii acestuia în stare de funcționare - Rata de rezolvare a defectelor este mai mică decât cea de apariție a defectelor noi - Pierderile și furturile de energie electrică din rețea se situează la peste		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Sectorul 5 este deservit de rețeaua de termoficare în proporție mare, pricipalele conducte aflându-se de-a lungul areterelor principale de circulație (*Calea Ferentari, Calea Rahovei, Str. Mihail Sebastian, Str. Nuțu Ion, Calea 13 Septembrie, Str. Petre Ispirescu, Str. Dumbrava Nouă, Str. Buzoieni, Șos. Alexandriei, Șos. Panduri, Șos. Cotroceni, Bdul. Eroii Sanitari, Bdul. Națiunile Unite, Bdul. Unirii, Bdul. Libertății, Splaiul Independenței, Șos. Sălaj, Str. Dunavăț, Str.Buzoieni, str. Malcoci*) - Spre deosebire de situația sistemelor centralizate de încălzire din majoritatea celorlalte orașe, debranșările oficiale în București sunt reduse, aproximativ 1% în ultimii 5 ani (8% din 1990) sau mai puțin de 1.000 de apartamente pe an - 99,7% din clădiri au contor de scară de bloc și aproximativ jumătate din apartamente sunt echipate cu alocatoare de costuri - Rata încasărilor de la consumatori este foarte bună (peste 97%)	10-15%, datorită uzurii și deprecierii rețelelor electrice - Slaba performanță energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private - Condominiile proiectate în perioada 1950-1990 au cele mai importante pierderi de energie prin pereții exteriori, ferestre și terase, pierderi care determină costuri foarte ridicate cu încălzirea apartamentelor pe perioada de iarnă - Blocurile vechi prezintă elemente de construcție ale fațadelor degradate sau deteriorate, precum și componente - pereți și tâmplărie exterioare - neperformante din punct de vedere energetic - Ponderea redusă a clădirilor reabilitate termic - Instalații vechi la apartamentele de bloc - Utilizarea ineficientă a resurselor de energie, inclusiv a celor regenerabile, existente la nivel local (energie solară, energie hidroelectrică, biogaz, centrale cogenerative, biomasă, energie geotermală, energie eoliană) conduce		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Rețeaua de distribuție gaze naturale acoperă majoritatea teritoriului intravilan al Bucureștiului, inclusiv pe cel al Sectorului 5 - În prezent, municipiul București este alimentat cu gaze naturale din sistemul național de transport și distribuție prin operatorul *DISTRIGAZ SUD REȚELE* - Consumul de gaze naturale a crescut cu aproximativ 30% în ultimul deceniu ca urmare a tranziției către sistemele individuale de încălzire a locuinței, pe fondul debranșărilor de la sistemul centralizat de termoficare - Din punctul de vedere al presiunilor gazelor de funcționare acestea au înregistrat o îmbunătățire semnificativă în special după dispariția unor mari consumatori industriali, cât și prin creșterea lucrărilor de înmagazinare și de import survenite după anul 1995 - Municipiul București și implicit și Sectorul 5 este alimentat din *Sistemul Energetic Național* prin intermediul distribuitorului de energie electrică *E-DISTRIBUȚIE MUNTENIA S.A.*	la imposibilitatea tehnică de reducere rapidă a emisiilor de gaze cu efect de seră asociate încălzirii locale - Lipsa unui *Plan Urbanistic Zonal* și a unui *Regulament Local de Urbanism* aprobate - Lipsa unei viziuni urbanistice și peisagistice de ansamblu în dezvoltarea arealului analizat - Absența delimitării urbanistice a zonelor rezidențiale de cele industriale și comerciale - Supraaglomerare urbană, în special în zonele rezidențiale - Numărul redus de locuințe aflate în proprietate publică de la nivelul municipiului, care nu poate satisface cererea ridicată de locuințe sociale, pentru tineri și specialiști - Numărul mare de clădiri (inclusiv cu statut de monument istoric) nereabilitate și neconsolidate, precum și degradarea spațiilor publice din zona centrală - Marile ansambluri de locuințe colective construite în perioada comunistă au o infrastructură deficitară și spații publice degradate		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Ca urmare a condițiilor specifice de dezvoltare economică în zona Bucureşti s-a constatat o creştere a consumului de energie electrică mai ridicată decât media pe țară - Capacitatea rețelei este suplimentată de cele 5 centrale electrice de termoficare (CET), respectiv *CET București Sud, CET București Vest, CET Progresu, CET Grozăvești și CET Titan* și există și 5 substații de intrare: *București Sud, Fundeni, Domnești, Mostiștea și Ghizdaru* care împreună cu centralele electrice de termoficare alimentează o rețea de distribuție în întreg municipiul - Rețeaua de energie electrică acoperă cea mai mare parte a Sectorului 5, însă există zone din partea vestică și sudică a acestuia, care au rămas neacoperite datorită zonei neconstruite și a terenului viran - Din punct de vedere tehnic sistemul de distribuție a energiei electrice asigură în condiții optime furnizarea energiei electrice clienților - *E-DISTRIBUȚIE MUNTENIA S.A.* implementează permanent lucrări de	(spații verzi, zone pietonale, locurile de parcare și de joacă pentru copii) cu o atractivitate redusă - Numărul mare de clădiri publice și private care prezintă risc seismic ridicat și care nu au fost consolidate - Existența multor locuințe care necesită lucrări de reabilitare termică - Oferta de locuințe este insuficientă raportată la cerere - Zone neacoperite de sistemele de supraveghere a spațiului urban - Nu există suficiente zone de recreere și agrement, zone pietonale și de promenadă, spații de joacă pentru copii și zone active de sport în aer liber - Absența unui sistem modern de monitorizare și evaluare a serviciilor publice.		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
modernizare atât a rețelelor de medie tensiune, cât și a celor de joasă tensiune - La nivelul Sectorului 5, infrastructura rețelei de alimentare a iluminatului public aparține *ENEL* – operator principal - și *Companiei Municipale Iluminat Public* - operator secundar - În municipiul București există doi operatori care furnizează servicii de telecomunicație 5G: Vodafone și Digi - Municipiul București beneficiază de un avantaj competitiv important în ceea ce privește viteza internetului broadband (conexiuni fixe) - Și administrațiile locale, precum Sector 5 București, dețin un rol crucial în atenuarea efectelor schimbărilor climatice, cu atât mai mult cu cât 80% din consumul de energie și din emisiile de gaze cu efect de seră sunt asociate cu activitățile urbane - *Programul de îmbunătățire a eficienței energetice la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București* se impune ca o necesitate în abordarea integrată a resurselor disponibile la nivel local precum şi a consumurilor energetice,			

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
în vederea coordonării investițiilor și planificării corespunzatoare a resurselor financiare - Energia regenerabilă se bucură de multă atenție la nivel local, fiind considerată a avea un rol important în creșterea securității energetice - Alimentarea centralizată cu energie termică este considerată cea mai ieftină modalitate de producere a căldurii utilizate pentru clădiri rezidențiale și terțiare - La nivelul Sectorului 5 se află în curs o propunere de implementare a unor măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice și stimularea utilizării energiei regenerabile prin montarea a unor centrale fotovoltaice la un număr de 40 de unități de învățământ de pe raza Sectorului 5 - Extinderea spațiilor rezidențiale moderne și implicit creșterea confortului locativ - Fond de locuințe ridicat - Diversitatea formelor de locuire - Spații urbane întreținute în mod corespunzător.			

9.2. DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI RESURSE UMANE

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Sectorul 5 subdiviziune a Capitalei României, Municipiul București - pol național de dezvoltare urbană - Prezența cu o poziție centrală a municipiului București și implicit a Sectorului 5 ca centru economic și administrativ la nivel național și regional, cu o influență majoră asupra teritoriului înconjurător - Sectorul 5 este parte componentă a metropolei care deține cel mai mare număr de firme la nivel național și regional, concentrează majoritatea cifrei de afaceri raportate la întraga regiune, precum și numărul cel mai mare de salariați - Economia Sectorului 5 este dominată în cea mai mare parte de funcțiile Capitalei, populația activă a acestuia fiind legată de unitățile care își desfășoară activitatea aici - În Sectorul 5 al Mun. București se regăsesc o mare parte dintre ramurile economice, excluzând agricultura	- Dezvoltare limitată comparativ cu celelalte subdiviziuni administrative ale Municipiului București - Procesul de dezindustrializare înregistrat după 1990 a afectat puternic Sectorul 5, cauzând atât numeroase suprafețe dezafectate și terenuri neutilizate, cât și un număr mare de șomeri - Sectorul 5 înregistrează cel mai mic număr de întreprinderi în toate domeniile de activitate comparativ cu celelalte sectoare ale Capitalei - În dezvoltarea economică a Sectorului 5 se observă dispariția agenților economici mari și foarte mari în favoarea unităților mijlocii și mici de productie și mai ales de prestări servicii - Întreprinderile din sectorul secundar – Industrie și construcții – dețin doar aprox. 20% din totalul celor active la nivelul Sectorului 5 - Atractivitatea Bucureștiului și implicit și a Sectorului 5 pentru activități	- Statutul de capitală a României / municipiu de rang zero, precum și de pol național de dezvoltare asigură eligibilitatea Municipiului București (și implicit a subdiviziunilor componente) pentru finanțări nerambursabile pentru dezvoltarea urbană integrată - Creșterea gradului de interes al investitorilor pentru economia zonei, atrași și de dezvoltarea industriei prelucrătoare - Dezvoltarea antreprenoriatului și a structurilor de suport pentru întreprinderi mici și mijlocii - Crearea de incubatoare de afaceri - Dezvoltarea într-un ritm accelerat a comerțului electronic și a pieței e-business - Noi surse de finanțare a cercetării/infrastructurii de cercetare - Creșterea numărului de inițiative de tip parteneriat public-privat	- Dezvoltare nearmonioasă - Mediu fiscal și legislativ instabil - Creșterea concurenței la nivel regional, național și european - Menținerea discrepanțelor social – economice dintre mediul urban și mediul rural din spațiul periurban - Atractivitate scăzută pentru investitori - Economie subterană în creștere - Concurența produselor din import - Accesul scăzut la capital al IMM-urilor - Activitate scăzută în domeniul inovativ, atât în sectorul public, cât și în cel privat - Nivelul scăzut al salariilor din sectorul bugetar - Resurse bugetare reduse față de nevoia de investiții în dezvoltarea economică

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Poziționare strategică din punct de vedere al accesului la piețe de desfacere interne și internaționale - În ultimii ani s-au dezvoltat sau au perspective de dezvoltare noi zone de birouri și activități economice în afara zonei centrale și de nord, cu precădere în partea de vest a municipiului, dintre acestea zona Antiaeriană prezentând un potențial unic în momentul de față la nivel regional - Reactivitate bună a agenților economici față de cererea de piață - Activitatea agenților economici din Sectorul 5 reprezintă aprox. 11% din activitatea economică la nivel municipal - La nivelul Sectorului 5 București, activitățile economice sunt majoritar concentrate în sectorul terțiar - Servicii - ocupând 79% din sectoarele economice, cea mai mare parte a firmelor și salariaților activând în sub-sectorul transporturilor (30%) și al comerțului (19%) - În întreprinderile din sectorul secundar – Industrie și construcții –	industriale este în scădere, pe fondul tranziției către o economie bazată pe cunoaștere - La nivelul Sectorului 5 București au fost desfășurate activități economice în sectorul secundar *Industrie și Construcții* a căror cifră de afaceri a reprezentat doar 17,31% din total cifră de afaceri realizată - Pondere redusă a activităților industriale (17,91% din numărul total de unități existente în municipiu) și declinul industriilor tradiționale - Din totalul resurselor umane angajate în unitățile economice din Sectorul 5, doar un procent de 0,45% lucrează în agricultură - Lipsa unui sistem de facilități fiscale pentru stimularea investițiilor - Subdezvoltare a sectorului IT - numai 9% din firmele ce activează în Sectorul 5 sunt din acest dom€niu - Adaptabilitatea insuficientă a autorității publice locale la nevoile investitorilor - Spații industriale dezafectate și aflate în stare de degradare	- Îmbunătățirea cooperării dintre sectorul de cercetare - dezvoltare cu mediul economic prin transfer tehnologic - Creșterea atractivității mediului de afaceri autohton pentru investitorii străini care poate determina o creștere a competitivității - Îmbunătățirea calității serviciilor - Creșterea numărului de IMM–uri din servicii - Disponibilitatea fondurilor europene pentru extinderea și modernizarea IMM-urilor - Atragerea de fonduri comunitare, guvernamentale și locale pentru modernizarea mediului urban și de îmbunătățire a condițiilor de locuire - Posibilitatea atragerii de fonduri europene pentru calificarea resursei umane - Încurajarea spiritului antreprenorial al tinerilor - Dezvoltarea antreprenoriatului local - Existența unor activități industriale viabile sau cu oportunități de dezvoltare	- Legislația instabilă, incoerentă, ce suferă dese modificări - Lipsa de motivare a tinerilor pentru dezvoltarea unei afaceri - Scăderea forței de muncă active, în contextul îmbătrânirii populației, sporului natural negativ și migrației externe - Migrarea forței de muncă calificate - Lipsa unor oferte atractive, care să reducă fenomenul migrației forței de muncă calificate - Sprijin redus din partea unor autorități publice centrale - Creșterea șomajului - Concurența zonelor industriale din regiune - Proceduri dificile de obținere a avizelor (de ex. mediu) de către societățile comerciale - Investițiile străine au înregistrat un trend descendent în ceea ce privește numărul de companii - Tendința de concentrare a activităților și investițiilor străine în zonele mai dezvoltate din regiune în

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
aprox. 52% sunt lucrători în construcții și 42% în industria prelucrătoare - Aportul adus de cifra de afaceri realizată de unitățile care funcționează în Sectorul 5 la cifra de afaceri totală realizată la nivelul Capitalei este de 6,7% - Sectorul 5 București a contribuit cel mai mult la cifra de afaceri municipală din sectorul servicii - comerț cu ridicata și cu amănuntul; informații și comunicații; intermedieri financiare și asigurări; transport și depozitare; activități profesionale, științifice și tehnice - și din sectorul construcții și industrie prelucrătoare - La nivelul Sectorului 5, serviciile cu valoare adăugată ridicată, intensive în cunoaștere, contribuie cu peste 20% la cifra de afaceri totală și înregistrează tendințe de creștere - Sectorul 5 face parte din regiunea în care se înregistrează prezența celui mai important număr de structuri de sprijin pentru afaceri, atât publice, cât și private, cu specializări în diverse sectoare economice, respectiv: 4 parcuri industriale, 4 incubatoare	- Spații improvizate de comercializare a diferitelor produse - Suprafețe reduse de teren disponibile pentru noi investiții, care implică un preț relativ mare al ce lor disponibile - Competitivitate redusă și productivitate medie mică a întreprinderilor active - Slaba dezvoltare a spiritului asociativ în rândul mediului de afaceri (clustere, grupuri de producatori, lanțuri de furnizare, etc.) - Deși zona prezintă un potențial ridicat de specializare în servicii high tech, intensive în cunoaștere, mai ales activități de servicii în tehnologia informației, valorificarea acestora nu este încă o politică publică asumată la nivel local, fiind lăsată în responsabilitatea mediului privat - Capacitate limitată de a atrage investitori - Există foarte multe radieri de societăți cu participare străină, ceea ce poate să însemne că aceste firme nu au reușit să crească pe piața națională și și-au încetat activitatea	- Cooperarea între agenți economici și formarea clusterelor Industriale - Crearea de centre de formare profesională a forței de muncă - Asigurarea unei corelări între cererea de pe piața muncii și oferta instituțiilor de învățământ și de formare profesională continuă - Creșterea gradului de utilizare a resurselor de energie regenerabilă duce la creștere economică și introducerea de noi tehnologii - Creșterea numărului de investiții străine care pot determina o creștere a competitivității prin transfer tehnologic și inovare - Dezvoltarea de parteneriate public-private - Păstrarea specializării în sectoarele industriale dominante - Accesul la internet de pe dispozitive mobile este în creștere accentuată, ceea ce poate oferi o oportunitate de creare de la început a serviciilor online cu acces mobil ca specificație de bază - Existența unor modele de bune practici atât la nivel global, cât și în	detrimentul celor mai puțin dezvoltate - Fenomenul globalizării / integrării poate marginaliza anumite sectoare ale economiei și chiar să ducă la dispariția acestora (ex. industria textilă, industria ușoară, prelucrarea produselor alimentare, etc.) - Accentuarea procesului de dezindustrializare - Schimbări climatice și dezastre naturale (inundații, secetă, etc.) ce pot afecta valoarea producției agricole la hectar și implicit veniturile obținute - Eliminarea subvenționării directe a agriculturii - Incapacitatea de formare a unor parteneriate locale puternice și de promovare - Potențiala rezistență a cetățenilor și a actorilor locali la schimbările propuse.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
tehnologice și de afaceri, 1 centru incubator de afaceri, 11 centre de transfer tehnologic, 3 centre de informare tehnologică, două parcuri științifice și tehnologice, 1, o gamă largă de centre de afaceri, 18 hub-uri de afaceri, 1 Digital Innovation Hub și 76 de clustere - Dezvoltarea Municipiului București și implicit a Sectorului 5 este privită prin perspectiva de *„digitalizare – smart-city - smart comunity”* - Dezvoltarea antreprenoriatului și a structurilor de suport pentru întreprinderi mici și mijlocii - Creşterea numărului de investiții străine care pot determina o creştere a competitivității - Crearea a noi locuri de muncă prin încurajarea investițiilor private - Dezvoltarea antreprenoriatului local - Integrarea în strategiile de dezvoltare ale municipiului București și Regiunii București-Ilfov - Dezvoltarea unui comerț modern - Existența unităților comerciale de mari dimensiuni (hiper și supermarketuri) ale unor rețele	- Lipsa spiritului antreprenorial în rândul tinerilor și al persoanelor disponibilizate - Limitările privind dezvoltarea unor activități economice și infrastructuri de sprijin pentru afaceri în sector (disponibilitatea și prețul terenurilor și ale forței de muncă, reglementări urbanistice, etc.) - Numărul insuficient de servicii de instruire și consultanță de afaceri de înaltă calitate pe plan local - Un efect al restructurării economice perceput la nivelul componentei demografice este acela al reducerii numărului de salariați prin disponibilizări şi pensionări, urmarea directă a acesteia reprezentând creşterea ratei şomajului - Structura piramidei vârstelor indică o pondere foarte ridicată a populației ce se va pensiona în următorii 10-15 ani, ceea ce indică o scădere a populației apte de muncă - Perspectiva declinului demografic și a migrației persoanelor tinere și a celor apte de muncă	Europa și la nivel național, care pot fi replicate - Existența unor platforme de colaborare și comunități smart city la care Sectorul 5 București poate adera pentru a beneficia de finanțări și parteneriate cu valoare adaugată - Programele de finanțare din noul cadru de finanțare 2021 – 2027, care sunt axate pe elevarea atributelor inteligente ale economiei și societății - Direcțiile strategice de dezvoltare durabilă din *SDL* și *PMUD* și programele de investiții anterioare și/sau derivate din acestea, implementate, în implementare sau în plan, care adresează o parte semnificativă din nevoile și provocările relevante și pentru *Strategia Smart-City* și care pot fi completate cu noi inițiative care să contribuie la atingerea obiectivelor de smart comunity.	

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
internaționale sau autohtone cum ar fi: *Carrefour, Auchan, Cora, Lidl, Profi, Kaufland, Penny Market, Dedeman, Altex, Leroy Merlin,* etc., precum și a unităților de tip mall - Existența în sector a unui număr considerabil de agenți economici cu cifre de afaceri consistente, precum: *RCS&RDS S.A.; ELECTROMAGNETICA S.A.; KANDIA DULCE S.A.; STRABAG S.R.L.; SUPERBET BETTING & GAMING S.A.; etc.* - Pondere ridicată a populației în vârstă de muncă și relativ bine pregatită - Existența unor profiluri ocupaționale variate - Implicarea activă a *Agenției Locale Sector 5 pentru Ocuparea Forței de Muncă București* în realizarea și implementarea de programe pentru pregatirea și reconversia profesională a resurselor umane - Sectorul 5 este parte integrantă a regiunii care deține cel mai ridicat număr de persoane active de la nivel național, fiind singura regiune care a înregistrat o dinamică pozitivă	- Îmbătrânirea demografică a populației determină o creștere a raportului de dependență, echivalând cu sporirea presiunii pe care o exercită populația inactivă asupra populației active, cu consecințe directe asupra veniturilor şi cheltuielilor bugetare şi a nivelului de trai - Slaba colaborare între instituțiile de învățământ, institutele de cercetare - dezvoltare și actorii din mediul privat - Acces limitat la specialişti, informații şi consultanță în domeniu - Lipsa forței de muncă calificate și a cursurilor de formare profesională - Scăderea nivelului de pregătire al resurselor umane - Sectoarele 4 și 5 concentrează numai 17,44% dintre locurile de muncă din Capitală - Ramurile sectorului terțiar care au o valoare adăugată ridicată și oferă un nivel de salarizare corespunzător - IT&C, intermedieri financiare, activități științifice, tehnice și profesionale - sunt slab dezvoltate - Tendință de pierdere a competitivității activităților din sfera		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Pondere ridicată a populației din grupa de vârstă 15 – 59 de ani, ceea ce implică existența unui potențial important de forță de muncă - Atragerea migrării populației din localitățile învecinate în municipiu, prin oferta mai mare de locuri de muncă, comparativ cu localitățile de domiciliu - Sectorul 5 cumulează aprox. 13% din totalul de angajați din municipiul București - În anul 2021, 78,56% din salariații Sectorului 5 sunt încadrați în cadrul societăților din sectorul terțiar, 20,99% din salariați se regăsesc în sectorul secundar și 0,45% în sectorul primar - Domeniul de activitate *"Transport și depozitare"* a avut cel mai mare număr de angajați la nivelul anului 2021, urmat de salariații din *"Comerț"*, *"IT&C"*, *"Construcții"*, *"Activități profesionale, științifice și tehnice"*, *"Activități de spectacole, culturale și recreative"* și *"HoReCa"* - Tendința de creștere a numărului de salariați (+2,7%) în perioada 2017-2021, chiar dacă pe anumite paliere situația	industriilor culturale și creative, ce ar avea un impact negativ din punct de vedere al competitivității și atractivității zonei analizate - Promovare insuficientă a oportunităților locale - Dialogul dintre autoritățile publice locale și mediul de afaceri este puțin dezvoltat și se desfășoară punctual, reactiv, în funcție de apariția unor probleme - Programe de formare profesională neadaptate la cererea reală de pe piața muncii - Migrația externă a forței de muncă, atât calificată, cât și necalificată, unde nivelul salarizării este superior - Reducerea numărului persoanelor active, fenomen determinat de schimbările structurale ale populației pe sexe, vârstă, medii de viață, dar și ca urmare a prelungirii duratei de instruire - Modificarea structurii persoanelor active pe ramuri de activitate, ocupații și statut profesional determinată de schimbările profunde petrecute în ultimii ani		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
s-a degradat în anul 2020 pe fondul restructurărilor de personal impuse de Criza Coronavirus - Nivelul salarial ridicat din capitală comparativ cu restul țării și creșterea acestuia din ulitmii ani a contribuit la creșterea navetismului dinspre județele învecinate - În anul 2022, conform datelor furnizate de *AMOFM București - Agenția Locală Sector 5*, în Sectorul 5 se regăsesc doar 17% din numărul total al șomerilor din Capitală - În Sectorul 5, numărul șomerilor a scăzut de la o lună la alta încă de la începutul anului 2021 – pe fondul ridicării restricțiilor impuse de *Pandemia Covid-19* pe teritoriul României și ușoarei redresări a situației economice – astfel că în decembrie 2022 numărul șomerilor înregistrați era cu 51,57% mai mic decât în ianuarie 2021	- Mare parte a populației nu este alfabetizată digital și nici nu realizează decât în proporție mică operațiuni digitale, iar companiile reclamă insuficiența *"consumatorilor digitali"* - Creșterea numărului de persoane inactive ca urmare a accentuării fenomenului de îmbătrânire demografică - Sectorul 5 înregistrează un deficit de forță de muncă și o capacitate limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor actuali și potențiali, putând totodată să descurajeze marii investitori (români și străini) să investească în piața locală - Putere financiară scăzută a populației - În funcție de nivelul studiilor absolvite, cele mai importante ponderi ale șomerilor sunt înregistrate în cazul celor care au studii neuniversitare - Potrivit informațiilor puse la dispoziție de *Agenția Municipală pentru Ocuparea Forței de Muncă București - Agenția Locală Sector 5*, rata somajului nu se calculează la nivel de sectoare, ci per total municipiu București - În Sectorul 5, ponderea cea mai mare în ceea ce privește distribuția pe grupe		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	de vârstă este deținută de șomerii cu vârsta cuprinsă între 40-49 ani (689 persoane), urmată de cei cu vârsta de peste 50 de ani (489 persoane) și grupa 30-39 ani (430 persoane) - Aprox. 55% dintre șomerii înregistrați în Sectorul 5, sunt persoane de sex feminin, aceasta însemnând că femeile își găsesc mai greu de lucru.		

9.3.TURISM, CULTURĂ ȘI PATRIMONIU

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Turismul reprezintă, pentru Regiunea București-Ilfov, un sector economic ce dispune de un valoros potențial de dezvoltare, care poate deveni o sursă de atractivitate atât a investitorilor, cât și a turiștilor români și străini - Sectorul 5 București contribuie la statutul de cel mai important centru cultural al țării al municipiului București - Sectorul 5 este străbătut de râul Dâmbovița în partea de nord a acestuia, contribuind la dezvoltarea atât a turismului cât și a peisajului - Sectorul 5 are potențial de dezvoltare al unui sistem de parcuri, grădini urbane, zone naturale protejate, dotări sportive și zone de agrement ușor accesibile atât de către locuitori, cât și de către vizitatori prin integrarea elementului de cadru natural de care dispune și valorificarea rezervelor de teren, astfel încât deservirea întregului sector să se facă în mod echilibrat - Regiunea din care face parte Sectorul 5 al Municipiului București deține un	- Turismul reprezintă un sector economic ce dispune de un valoros potențial de dezvoltare, neexploatat încă suficient - Sectorul 5 nu are o identitate proprie suficient conturată astfel încât să se deosebească drept un punct de atracție pentru comunitate sau pentru turiști, în ciuda prezenței a numeroase elemente de potențial precum Palatul Parlamentului, Palatul Cotroceni, Opera Română, Catedrala Mântuirii Neamului, Parcul Izvor, ș.a.m.d. - Chiar dacă Sectorul 5 are un potențial turistic ridicat - fiind cotat pe site-urile de profil ca fiind al doilea în top locuri de vizitat în Municipiul București - infrastructura cultural-turistică este slab dezvoltată în protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială, investițiile în sectorul cultural turistic fiind insuficiente raportat la potențialul zonei	- Potențial de dezvoltare a sectorului industriilor culturale și creative care favorizează inovarea, crearea de locuri de muncă și creșterea investițiilor - Investițiile în centre culturale sau pentru diversificarea ofertei de biblioteci și muzee ar putea reprezenta principala modalitate prin care resursele de infrastructură culturală ar putea contribui la creșterea vitalității culturale a Sectorului 5 al Municipiului București - Posibilitatea accesării de fonduri europene pentru reabilitarea clădirilor de patrimoniu - Importanța acordată turismului ca una din prioritățile de dezvoltare pentru 2021-2027 - Existența fondurilor europene pentru dezvoltarea infrastructurii de sprijinire a turismului - Dezvoltarea ofertei turistice pentru creșterea vizibilității Sectorului 5 și implicit a Municipiului București	- Lipsa politicilor naționale consecvente referitoare la turism - Concurența zonelor turistice din județele vecine și de peste graniță - Indicele de ocupare scăzut al unităților de cazare turistică - Atractivitatea destinațiilor turistice din afara regiunii, în special turismul montan - Impactul dezastrelor naturale - Investiții insuficiente în domeniul turismului - Nerealizarea unor proiecte de turism din cauza dificultăților legate de proprietatea terenurilor din zonele cu potențial turistic - Importanța scăzută acordată patrimoniului cultural imaterial - Insuficiența fondurilor alocate pentru instituțiile culturale și investitiile în acest domeniu - Ocuparea treptată a spațiului culturii tradiționale de către elementele moderne, fapt ce poate

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
patrimoniu construit protejat deosebit de bogatz - În cadrul teritoriului administrativ al Sectorului 5 al Municipiului București se regăsesc *28 de Zone Construite Protejate*, dintre care 24 sunt localizate concentrat în cadrul zonei centrale și 4 care sunt amplasate dispersat în cadrul teritoriului analizat - Parte din cele 2.651 de clădiri monument care constituie patrimoniul imobil al Municipiului București - înscrise în *Patrimoniul cultural național al României* - se regăsesc și pe teritoriul Sectorului 5, mai exact 149 de monumente istorice - Patrimoniu cultural la nivelul Sectorului 5 (lăcașe de cult, monumente istorice, tradiții), infrastructură culturală urbană (*Muzeul Național Cotroceni, Palatul Cotroceni, Mănăstirea Cotroceni, Palatul Bragadiru, Palatul Parlamentului, Catedrala Mântuirii Neamului, Muzeul Național de Artă Contemporană, Muzeul Memorial Gheorghe Tătărescu, Opera Națională București, Muzeul Mitropolit Antim Ivireanul din curtea Mănăstirii Antim	- Patrimoniu care necesită modernizări, reabilitări, dotări - Patrimoniul natural, cultural și material insuficient cunoscut și promovat la nivel local, regional și național - Funcția turistică a Sectorului 5 slab dezvoltată, datorită lipsei unei strategii unitare de promovare și marketing a potențialului turistic din Zona Metropolitană București, inclusiv lipsa de produse turistice integrate - Valorificarea insuficientă a elementelor de potențial, precum patrimoniul cultural, zone de agrement, elementele naturale (*Râul Dâmbovița, Palatul Parlamentului, Catedrala Mântuirii Neamului, Parcul Izvor*, etc.) - Stagnarea continuării lucrărilor de consolidare și introducere în circuitul turistic a unor obiective de patrimoniu, care ar putea fi amenajate pentru vizitare și găzduirea de activități culturale diverse - Lipsa unui sistem unitar de semnalizare a obiectivelor turistice - Inexistența unui calendar de evenimente culturale de talie locală	- Poziționarea Sectorului 5 în cea mai importantă metropolă d.pd.v. turistic și cultural, care deține numeroase monumente de arheologie, arhitectură fortificată, arhitectură religioasă, arhitectură civilă, sau vestigii de pictură și sculptură monumentală, instituții culturale și religioase, etc. - Municipiul București este orașul cu cel mai mare potențial de dezvoltare ca destinație turistică urbană la nivelul Europei - Promovarea potențialului turistic, modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor unităților de cazare și agrement - Promovarea potențialului turistic oferit de patrimoniul turistic imaterial, reprezentat de specificul local: festivaluri, târguri și alte evenimente culturale - Progresul tehnologic ca factor determinant în utilizarea tehnologiilor smart (aplicații mobile, hărți interactive, tichet online, etc.) ce pot spori accesibilitatea ofertei culturale și turistice	duce la estomparea identității culturale - Tratarea deficitară a turismului din perspectiva cererii, mai exact a preferințelor, așteptărilor și exigențelor turiștilor, inclusiv pe fondul lipsei unor cercetări de piață în acest sens - Degradarea și insuficienta promovare a patrimoniului natural și cultural - Obiectivele turistice nu sunt amenajate corespunzător ca zone de promenadă și de petrecere a timpului liber - Insuficiența fondurilor alocate pentru instituțiile culturale și investițiile în acest domeniu - Lipsa fondurilor proprii pentru dezvoltarea unităților turistice private sau modernizarea celor existente - Lipsa de interes a cetățenilor față de cultură - În ciuda unei oferte diversificate de resurse culturale și turistice, zona analizată nu poate concura cu gradul mai ridicat de dotare și de

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Ivireanu, Mănăstirea Mihai Vodă, Teatrul Bulandra, Teatrul Elisabeta, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural a Municipiului București, ș.a.m.d.) și viață culturală activă (spectacole, expoziții, târguri, formații artistice, etc.) - Sectorul 5 București este important nu numai ca subzonă istorică și culturală de prestigiu a Municipiului București, ci și din punct de vedere edilitar - Concentrarea în Sectorul 5 a unor puncte de interes la nivel regional: instituții administrative și culturale, de agrement și sport, etc. - Potențialul turistic al regiunii este diversificat datorită existenței unor bunuri de patrimoniu natural în regim de protecție și conservare - Potențial ridicat pentru forme de turism în Sectorul 5 precum: turismul itinerant cu valențe culturale, turismul ecumenic, turismul științific, turismul medical, turismul de afaceri, turismul de odihnă, recreere și agrement - Datorită îmbunătățirii ofertei specifice turismul de afaceri, acesta s-a dezvoltat în ultimii ani devenind una	care să poată atrage un flux mare de turiști și vizitatori - Dezechilibrele accentuate în asigurarea unui acces echitabil al tuturor locuitorilor la oferta culturală - Lipsa unor inițiative de valorificare a patrimoniului neclasat - Risc natural și/sau antropic de distrugere / deteriorare a monumentelor - O parte dintre numeroasele clădiri de patrimoniu (inclusiv lăcașuri de cult) și cu valoare arhitecturală certă sunt degradate și nu sunt valorificate în sensul includerii lor în circuitul turistic - Numărul specialiștilor care asigură protecția, restaurarea și conservarea monumentelor istorice este insuficient, astfel că nu se pot ocupa în mod satisfăcător atât de conservarea și de punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu, cât și de monitorizarea intervențiilor din teren - *Planurile Urbanistice Zonale pentru Zonele Construite Protejate* din Municipiul București (PUZ ZCP) nu sunt actualizate în conformitate cu cele 12 *Regulamente Locale de Urbanism noi aferente PUZ ZCP*	- Dezvoltarea activităților educative care să stimuleze înclinația spre cultură a populației tinere - Dezvoltarea turismului de tranzit și de afaceri - Modernizarea și reabilitarea infrastructurii turistice, în vederea creșterii indicelui de ocupare - Creșterea atractivității municipiului București și a arealului înconjurător pentru investitori și turiști și pentru interesul public general prin întărirea patrimoniului cultural - Existența programelor de valorificare și promovare a capitalului/ potențialului natural pentru turism - Dezvoltarea unor parteneriate public-private în vederea promovării obiectivelor turistice din zona studiată - Programe de finanțare pentru cultură - Regenerarea urbană a centrului istoric și a arealului înconjurător al Municipiului București - Posibilitatea atragerii turiștilor și investitorilor prin promovarea unei	atractivitate a unor capitale deja de notorietate din Europa și nu numai.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
dintre principalele forme de turism practicată în Sectorul 5 - Sectorul 5 a devenit în ultimii ani un important punct de atracție pentru organizatorii de conferințe, expoziții, întruniri, simpozioane, seminarii, etc. - Cererea din partea populației Sectorului 5 pentru diversificarea ofertei culturale, atât prin intermediul unor noi centre socio-culturale, cât și prin organizarea de evenimente, în special promovarea artei și a specificului local - Existența *Centrului de Informare și Promovare Turistică București,* centru menit să promoveze obiectivele turistice, tradițiile și valorile culturale ale zonei - Resurse turistice variate: cultural, de tranzit, de afaceri - Organizațiile culturale acoperă o gamă largă de actori care contribuie la asigurarea unei oferte culturale complexe dedicate numeroaselor interese și motivații atât ale locuitorilor, cât și ale vizitatorilor Capitalei și a Sectorului 5	- Comunitățile care trăiesc în *Zonele Construite Protejate* aduc intervenții minore construcțiilor, dar care sunt foarte toxice - Degradarea fizică a patrimoniului construit, pe fondul abandonului clădirilor istorice - Lipsa de inițiativă în clasarea ca monumente diverse obiective cu valoare istorică și arhitecturală (ex. Ansamblul blocurilor roșii, stadionul Electromagnetica, etc.) - Intervenții neconforme asupra monumentelor - Intervenții eronate de reabilitare a clădirilor monument istoric - Lipsa unor inițiative de valorificare a patrimoniului neclasat - Insuficiența sprijinului financiar și a instrumentelor disponibile pentru restaurarea și pentru consolidarea monumentelor istorice - Valorificarea insuficientă a patrimoniului pentru dezvoltarea locală - În pofida reabilitării unor spații publice din zona centrală, aceasta nu este încă suficient de atractivă pentru turiști și nici chiar pentru locuitori, fiind	imagini noi, distincte și puternice a sectorului - Posibilitatea asocierii dintre sectoarele componente ale Municipiului București, în vederea realizarii unei strategii comune de dezvoltare turistică, valorificând capitalul cultural și natural al zonei, în cadrul unor oferte turistice integrate și atractive - Proximitatea față de obiectivele turistice emblematice ale Regiunii București-Ilfov creează oportunitatea dezvoltării unei zone cu potențial de atractivitate alternativ pentru turiștii dornici să identifice noi surse de agrement, mai ales pentru weekend.	

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Organizarea programelor culturale și a evenimentelor de acest tip în spații publice - O componentă importantă a patrimoniului cultural este reprezentată de lăcașurile de cult de pe teritoriul Municipiului București, respectiv a Sectorului 5 - Printre lăcașurile de cult de pe raza administrativă a Sectorului 5 se numără obiective precum: *Catedrala Mântuirii Neamului, Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel, Biserica Patriarhiei, Biserica Stavropoleos, Catedrala Sfântul Iosif, Biserica Sfântul Nicolae, Biserica Kretzulescu, Parohia Zlătari, Biserica Bucur, Biserica Colțea, Biserica Oțetari, Biserica Curtea Veche, Biserica Doamnei, Parohia Dobroteasa, Mănăstirea Antim, etc.* - În Municipiul București, sectorul turismului deține un rol important, având o infrastructură de cazare bine dezvoltată (91,48% din întreaga regiune) - Capacitatea de cazare în funcțiune a Sectorului 5 al Municipiului București este similară municipiului, fiind	necesare investiții și la nivelul clădirilor aflate în proprietate privată (mai ales a celor în risc de colaps) în vederea consolidării și refațadizării acestora - Lipsa politicilor urbane integrate pentru revitalizarea patrimoniului construit din București și Sector 5 - Insuficienta monitorizare a calității serviciilor turistice și a impactului turiștilor la nivelul destinației turistice - Lipsa valorificării și promovării tuturor tipologiilor de turism din cadrul sectorului prin intermediul mass mediei, implicării instituțiilor publice și a unităților de învățământ - Inexistența unor ghiduri multi-lingvistice de utilizare a transportului în comun - Indisponibilitatea parcărilor (pentru automobile şi autobuze) în vecinătatea zonelor turistice - Lipsa unei infrastructurii turistice integrate la nivelul sectorului, deficitară și din punct de vedere al informării și semnalizării turistice corespunzătoare - Obiective precum biblioteci, teatre și muzee sunt majoritare în zona centrală		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
reprezentată în cea mai mare parte de hoteluri și hoteluri apartament - În Sectorul 5 București există 180 de structuri de cazare turistică clasificate pe categorii de confort, pornind de la 3 până la 5 stele. Cele mai numeroase unități sunt cele de 3 și 4 stele, dar există și un hotelul de 5 stele, respectiv renumitul *JW Marriott Bucharest Grand Hotel* - Creșterea numărului de locuri în unitățile de cazare și a numărului de turiști sosiți în unitățile de cazare din Sectorul 5 (turiștii străini sunt în număr mai mare decât cei români) - În ultima perioada Sectorul 5 s-a diferențiat de celelalte sectoare ale Municipiului București demonstrând un profil turistic diferit, aceasta fiind o adevărată destinație de afaceri și city-break, sau chiar sugerând că există un potențial bogat ca acest sector să genereze produse și oferte care să conducă la perioade mai mari de ședere a vizitatorilor - Pentru zona din care face parte Sectorul 5 turismul înseamnă valoare adăugată într-un areal care dispune de	a Capitalei, generând astfel un raport disproporționat cu cartierele limitrofe - Unități de cult concentrate în zona centrală și un număr redus pentru zonele periferice - Zona centrală este caracterizată de o concentrare a clădirilor incluse în patrimoniul cultural, a zonelor arhitectural-urbanistice protejate, având totodată o pondere ridicată a clădirilor cu risc seismic, a monumentelor în stare de degradare și a clădirilor abandonate - Numărul scăzut al populației consumatoare de evenimente culturale clasice la nivel sectorial și metropolitan - Buget local limitat pentru oportunitatea unei politici publice la nivel sectorial care să asigure valorificarea în folosul comunității a patrimoniului neutilizat - Lipsa fondurilor pentru promovarea infrastructurii și serviciilor culturale - Neimplicarea factorilor responsabili în stimularea activităților culturale locale de zi cu zi (activități școlare, de cult etc.) și diseminarea informațiilor		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
o varietate de atracții cu potențial înalt de valorificare - Baza materială bună a instituțiilor de cultură - Activitatea sportivă este un domeniu important al vieții comunității - La nivelul activității sportive bucureștene, organizarea instrumentelor disponibile se face prin intermediul *Direcției pentru Sport și Tineret a Municipiului București,* serviciu public deconcentrat al *Ministerului Tineretului și Sportului* - În ceea ce privește infrastructura sportivă, există o diversitate ridicată a dotărilor sportive care permit practicarea a numeroase discipline precum *fotbal, volei, handbal, rugby, natație, șah, atletism, box, ciclism, arte marțiale, scrimă, baschet, tir sportiv, canotaj, motociclism, lupte, polo, tenis, tenis de masă, gimnastică și fitness, dansuri, badminton, sport pentru persoane cu nevoi speciale, patinaj, haltere, judo, karate, sambo, taekwondo, etc.* - Existența la nivel municipal a unei infrastructuri sportive diverse, precum: *Sala Polivalentă, Arena*	obținute pentru a reactiva importanța acestora în mentalul colectiv - Sectorul 5 este printre sectoarele cu cele mai puține echipamente culturale în afara inelului central - Numeroase dotări de interes municipal și suprateritorial au tendința de a se localiza în zona centrală - Transport public deficitar către obiectivele turistice importante, care exclude un întreg segment de turiști (pe cei care nu dețin autoturism propriu) - Zonele de locuire din afara inelului central și zonele periferice sunt caracterizate de o ofertă culturală insuficientă, acestea fiind deservite de un număr redus de facilități, principalele echipamente care se regăsesc în aceste zone sunt anumite filiale ale *Bibliotecii Metropolitane București*, muzee și case memoriale administrate de *Muzeul Municipiului București,* sau cinematografe ce se regăsesc în cadrul centrelor comerciale de pe teritoriul administrativ - Deși bibliotecile au cea mai mare răspândire teritorială la nivelul municipiului, există și o serie de zone		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Națională, bazele cluburilor sportive sau Sala de Atletism Ioan Soter, etc. - Ofertă diversă de resurse de agrement și petrecerea timpului liber (dotările de alimentație publică - restaurante, baruri, cafenele, spațiile comerciale tip mall, cluburile de noapte, parcurile de distracții, cluburile de wellness sau escape room-urile, etc.) - Locații reprezentative pentru Sectorul 5 de petrecere a timpului liber sunt *Parcul Izvor, Parcul Eroilor, Parcul Cișmigiu*, spațiile verzi și locurile de joacă, etc.	cu probleme de deservire, Sectorul 5 fiind una dintre ele alături de sectoarele 4 și 6 - Lipsa implicării în completarea dotărilor culturale în arealele nedeservite din acest punct de vedere - Strict pe teritoriul administrativ al Sectorului 5 București, activitățile culturale, educative și de turism cultural se desfășoară în aprox. 30 de instituții de cultură, relevante fiind: *Muzeul Național de Artă Contemporană; Muzeul Costumelor Populare din România; Opera Națională București; Teatrul Bulandra - Sala Liviu Ciulei; Teatrul Elisabeta; Centrul Cultural și de Tineret "Ștefan Iordache"; Biblioteca Metropolitană București – 2 filiale; "Cinemateca Română - Sala Jean Georgescu"; ș.a.m.d.* - Sectorul 5 este slab deservit de dotările sportive majore din municipiu - Dezvoltare neechilibrată a infrastructurii de agrement - Există areale întinse fără acces imediat la ofertele existente la nivel municipal de petrecere a timpului liber, cum este cazul și în Sectorul 5		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Insuficienta valorificare a unor zone cu potențial ridicat, precum lacurile sau coridorul râului Dâmbovița și lipsa unor artere comerciale și spații publice dedicate pietonilor în care să fie încurajate activitățile de socializare - Inexistența unor centre de cartier care să ofere o gamă largă de activități socio-culturale și de recreere - La nivelul Sectorului 5 turismul deține rol secundar - Regiunea București-Ilfov se situează pe ultimul loc în ceea ce privește totalul structurilor de primire turistică - Deși peste 90% din totalul regional al unităților de cazare se regăsesc în Municipiul București, indicele de ocupare este extrem de scăzut - 23,84% - Număr mic de sosiri și înnoptări turistice - Turismul în Sectorul 5 București se caracterizează printr-un nivel redus al indicelui de utilizare a capacității de cazare și a duratei medii de ședere, în raport cu potențialul turistic existent și comparativ cu anii anteriori (26,7% în anul 2021)		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Prezența sporadică a standurilor de prezentare a produselor locale, acestea lipsind chiar din zonele cele mai importante din punct de vedere turistic - Tratarea deficitară a turismului din perspectiva cererii, mai exact a preferințelor, așteptărilor și exigențelor turiștilor, inclusiv pe fondul lipsei unor cercetări de piață în acest sens - Neglijarea conceptului de vizitator, de marketing și management al destinației și lipsa unei analize detaliate cu privire la sfera activităților pentru turiști (trasee, tururi ghidate, gastronomie, shopping, divertisment, evenimente) - Ofertă de agrement insuficientă la nivel de sector - Eficiența scăzută a firmelor din domeniul turismului - Turismul în zona analizată se caracterizează în primul rând prin sezonalitate - Turiștii petrec perioade din ce în ce mai scurte de timp în unitățile de cazare - valori între 1,53 și 1,96 nopți - zona analizată nereprezentând o		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	destinație turistică-culturală de mare interes pe harta țării, ci doar prin prisma turismului de afaceri sau de evenimente - Nivel scăzut al investițiilor străine în sectorul turistic - Finanțarea neadecvată a investițiilor în turism - Slaba cooperare între operatorii de transport și agențiile de turism - Lipsa organizațiilor non-guvernamentale având ca obiect de activitate turismul - Slaba dezvoltare a parteneriatului public-privat în domeniul turistic - Insuficienta pregătire de specialitate a personalului din domeniul serviciilor turistice.		

9.4.CADRUL NATURAL ȘI MEDIUL

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Existența *Agenției pentru Protecția Mediului* care poate deține un rol important în ridicarea calității cadrului construit şi natural - Sectorul 5 face parte dintr-un areal în care patrimoniul natural este bine conservat: parcuri, arii protejate, suprafețe acvatice - Existența pe raza Capitalei a ariei protejate de interes național *"Parcul Natural Văcărești"* și a ariilor speciale de protecție avifaunistică și de interes comunitar *"Situl Natura 2000 Grădiștea-Căldărușani-Dridu", "Zona Naturală Protejată "Scroviștea", "Aria Naturală Protejată Pădurea Snagov", "Ariile Naturale Protejate Natura 2000 de Interes Comunitar Lacul și Pădurea Cernica"* și *"Situl de Importanță Comunitară "Scroviștea"* - Resurse mari de terenuri libere, neocupate, aflate în administrarea Sectorului 5 București	- Nivelul scăzut al investițiilor pentru protecția mediului, pentru conservarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale - Impactul asupra mediului - În următoarele două decenii se distinge tendința lentă ca perioadele cu precipitații să fie mai restrânse, iar perioadele secetoase se vor extinde în ambele scenarii, astfel că la nivelul întregii zone climatul va avea o ușoară tendință de aridizare - Poluarea provenită din traficul de pe arterele intens circulate ale Sectorului 5, inclusiv pe cele care circulă traficul greu - Poluarea aerului cu particule PM10 provenite din resuspensia prafului depus în special pe arterele rutiere, praf care nu se poate îndepărta prin măturare/spălare - Din domeniul rezidențial, sunt emise cantități mari de COVnm, CH4	- Existența *Cadrului 2030 pentru Climă și Energie*, care stabilește țintele europene și informează obiectivele naționale pentru 2030, respectiv: ținta de 30,7% energie regenerabilă, rata de renovare a clădirilor de 3-4%, consum final de energie -40,4% raportat la 2007 - Existența instrumentelor subsecvente de implementare a țintelor 2030, și a pachetului *Green Deal*, care pot sprijini tranziția energetică - Oportunitate de introducere a unor noi soluții și tehnologii demonstrate: soluții bazate pe natură pentru îmbunătățirea serviciilor ecosistemice, a calității factorilor de mediu și pentru a sprijini tranziția energetică - Implementarea legislației cu privire la introducerea celor mai bune tehnologii disponibile în infrastructura de mediu; creşterea	- Inexistența unei directive la nivel european pentru protejarea solurilor; legislație românească ambiguă și lipsa inventarului, respectiv a actualizării *Strategiei Naționale privind Siturile Contaminate* - Zone din oraş poluate din cauza activităților productive - Risc de inundații în Sectorul 5 și zona adiacentă - Poluarea atmosferică determinată de emisii de gaze și pulberi din procesele tehnologice industriale, procese de ardere și activități de depozitare materiale și deșeuri, traficul auto, șantierele de construcție - Poluare extinsă datorată transportului rutier cu perspective de agravare odată cu creşterea gradului de motorizare şi a volumului transporturilor de mărfuri

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Resurse mari de terenuri libere, neocupate, aflate în proprietate privată - Principalele cursuri de ape care traversează regiunea Bucureşti-Ilfov, se află în gospodărirea *SGA Ilfov-Bucureşti*, structură în subordinea *A.B.A. Argeş –Vedea* şi sunt cuprinse în cadrul bazinelor hidrografice ale râurilor Argeş şi Ialomița - Râul Dâmbovița tranzitează Sectorul 5 pe latura nordică a mun. București, parcurgând orașul de la nord-vest la sud-est pe o distanță de 22 de km - În ultimele decenii, pe cursul Dâmboviței au fost amenajate 3 lacuri de acumulare: *Pecineagu, Văcăreşti şi Lacul Morii* - Calitate satisfăcătoare a apelor de suprafață, freatice, subterane și a apei potabile - Dintre cele 3 corpuri de apă subterană - *ROAG03, ROAG11, ROAG13* - identificate pe teritoriul Municipiului București, doar ROAG03 este în stare calitativă (chimică) slabă	şi CO_2, urmate de cantități mai mici de CO, NOx, SO_2 şi pulberi - Instalațiile de incinerare eliberează în atmosferă oxizi de sulf și de azot, dioxine și furani, metale grele - Principalele surse de poluare ale aerului sunt cele industriale, traficul rutier, tratarea și eliminarea deșeurilor periculoase, sistemele de încălzire locală, etc. - Existența surselor individuale de încălzire ale cetățenilor poluează mediul de la nivelul solului până la ultimele etaje - Numărul insuficient al perdelelor de vegetație de-a lungul căilor rutiere ce traversează Sectorul 5 - Influența orașului este semnificativă atât în cazul extremelor termice pozitive, pe care le amplifică, cât și în cazul extremelor termice negative, pe care de multe ori le atenuează - Se distinge o tendință de concentrare a valorilor mari ale riscului climatic în partea centrală a orașului, generată de suprapunerea celor mai mari valori de	eficienței utilizării resurselor și a energiei - Menținerea interesului pentru energia verde și valorificarea potențialului de producere a energiei regenerabile - Condiții favorabile la nivelul regiunii pentru dezvoltarea parcurilor eoliene și fotovoltaice sau a altor infrastructuri de energie verde - Utilizarea fondurilor UE pentru îmbunătățirea standardelor de mediu, pentru reabilitarea și modernizarea tehnologică a echipamentelor și instalațiilor din sectorul industriei poluante - Disponibilitatea fondurilor europene pentru investiții în protecția mediului și a biodiversității - Ariile protejate reprezintă cea mai viabilă strategie de conservare şi utilizare durabilă a valorilor de patrimoniu natural - Realizarea de investiții din fonduri europene pentru reducerea riscurilor de accidente de mediu - Realizarea de proiecte cu finanțări europene pentru remedierea/	- Combustia materialelor la temperaturi ridicate duce la ruperea legăturilor chimice care eliberează o serie de substanțe toxice - Pericolul apariției accidentelor majore și a amenințărilor fenomenelor naturale imprevizibile - Poluări accidentale survenite de-a lungul cursurilor de apă ce traversează zona - Deversările de substanțe chimice periculoase, depozitările de deşeuri de toate categoriile, degradările naturale ale calității solului (eroziune, alunecări, tasări, rupturi şi prăbușiri) - Lipsa educației ecologice a populației arealului studiat, respectiv a interesului populației pentru păstrarea curățeniei și respectarea normelor de protejare a zonelor verzi - Dezinteres din partea populației și a agenților economici față de colectarea selectivă a deșeurilor la sursă și față de problemele de mediu, în general

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Potrivit *Planului de Management a Riscului la Inundații în Bazinul Argeș – Vedea*, zona în care este amplasat Sectorul 5 București nu este expusă unui risc semnificativ de apariție a acestui hazard - Existența unui număr de 6 parcuri mari la nivelul Sectorului 5: *Parcul Eroilor, Parcul Izvor, Parcul Sebastian, Parcul Ferentari, Parcul Aleea Livezilor* - Existența miniparcurilor în arealul analizat; - Suprafete mari destinate locurilor de joacă pentru copii; - La ora actuală, spațiile de joacă (86), cu o suprafață de spațiu verde de 128.719,46 mp, au echipamente în stare bună, unele dintre acestea fiind modernizate și reabilitate în ultima perioadă - Existența parcurilor și spațiilor verzi în apropierea zonelor rezidențiale - Suprafața terenurilor degradate de alunecări de teren și inundații este relativ redusă - La nivelul *Inspectoratului pentru Situații de Urgență al Sectorului 5*	temperatură și de habitat (de exemplu, ponderea clădirilor fără reabilitare termică) care generează vulnerabilitate ridicată - Sectorul 5 este afectat de o serie de hazarde meteorologice complexe (polei, ceață, viscole), care au la bază acțiunea conjugată, în diferite grade, a temperaturii aerului, precipitațiilor atmosferice și vântului - Prin particularitățile geografice, demografice, economice și sociale zona analizată este expusă și la alte tipuri de riscuri: cutremur, inundații, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale, incendii, accidente tehnologice, accidente pe căile de comunicații, explozii, accidente aviatice - Potrivit *PAAR al Sectorului 5 București* există un număr de 105 străzi inundabile de pe raza Sectorului 5 în cazul ruperii Barajului Lacul Morii, precum și aprox. 15 străzi și nenumărate obiective inundabile în cazul precipitațiilor abundente	reconstrucția ecologică a terenurilor degradate/ameliorarea stării de calitate a solului - Reducerea pe cât posibil a utilizării resurselor și a poluării în cadrul destinațiilor turistice, în special producerea de deșeuri - Amenajări ale cursurilor de apă împotriva inundațiilor prin realizarea măsurilor de apărare propuse în *Planul de apaărare împotriva inundațiilor, fenomenelor hidroeteorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică, incidente /accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale pe cursul de apă al Comitetului Local pentru Situații de Urgentă al Sectorului 5* - Adoptarea unor măsuri care să vizeze conservarea biodiversității - Îmbunătățirea factorilor de mediu prin rezolvarea problemelor referitoare la calitatea solului, apei, aerului, extinderea spațiilor verzi - Disponilitatea fondurilor pentru investiții în spații verzi	- Nerespectarea de către administrația publică locală a legislației din domeniul gestionării deşeurilor (cu accent pe colectarea selectivă) - Nerespectarea de către operatorii economici care desfăşoară activități cu impact nesemnificativ a obligațiilor privind colectarea selectivă şi valorificarea deşeurilor - Lipsa din bugetele autorităților administrației publice locale a resurselor financiare pentru modernizarea și extinderea sistemelor de gestionare a deşeurilor şi uneori slaba implicare a acestora în înființarea serviciilor de salubrizare - Apariția unor disfuncționalități în funcționarea lanțului „colectare – valorificare" a deşeurilor, datorate în principal inexistenței unor facilități fiscale pentru operatorii economici care activează în acest domeniu - Exploatarea nerațională a zonelor împădurite din arealul înconjurător al Sectorului 5

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
București a fost elaborat *"Planul de analiză și acoperire a riscurilor (PAAR)"*, precum și o serie de planuri prin care se asigură managementul situațiilor de urgență (de ex. caniculă, secetă, inundații, polei, viscole, incendii, cutremure, etc.) la nivelul sectorului - Pe raza administrativă a Sectorului 5 nu sunt înregistrați operatori economici care desfășoară activități ce prezintă pericole de accidente majore, în care sunt implicate substanțe periculoase - În anul 2019, APM București a emis pentru amplasamentele *S.C. OMV Petrom S.A.*, foste depozite de produse petroliere, deciziile *Etapei de încadrare ale proiectelor de curățare, remediere a solului/subsolului și reconstrucție ecologică*. În anul 2021 remedierea acestor amplasamente a fost finalizată - Resurse suficiente de apă, atât de suprafață, cât și subterană (alimentarea cu apă în municipiu este asigurată din foraje de mare adâncime)	- Printre obiectivele de pe raza Sectorului 5 ce pot fi afectate de inundațiile provenite în urma accidentelor la construcțiile hidrotehnice de pe Râul Dâmbovița se numără: *Primăria Sector 5, Inspectoratul Școlar, Spitalul Universitar București, Opera Română, Teatrul Lucia Sturza Bulandra, Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila"*, ș.a.m.d. - Conectarea redusă din punct de vedere al circulației cu alte zone forestiere din proximitate - Rețeaua învechită de alimentare cu apă și canalizare conduce la multe avarii și săpături, care produc o cantitate mare de pulberi - Evacuarea individuală a gazelor de ardere de la centralele proprii din condominii, care determină o slabă dispersie a poluanților rezultați din arderea gazelor (CO, C02, pulberi, NOx) - Degradarea solurilor din mediul urban a început o dată cu industrializarea masivă și intensificarea traficului rutier care determină poluarea chimică a	- Implicarea populației și a mass-mediei locale în probleme specifice legate de mediu - Importanța tot mai mare acordată domeniului protecției mediului în cadrul documentelor strategice și programatice europene și naționale - Evaluarea stării reale și monitoringul factorilor de mediu în vederea fundamentării unor scenarii și strategii de dezvoltare pe termen scurt, mediu și lung în domeniul mediului, a sănătății populației și în domeniul resurselor regenerabile și neregenerabile - Posibilitatea utilizării energiilor neconvenționate oferite de sistemul natural (soare, vânt, ape geotermale, etc.) prin tehnologii noi - Întărirea parteneriatelor naționale și internaționale cu instituții care au ca domeniu de activitate evaluarea biodiversității și protecția mediului - Întărirea parteneriatului cu ONG-urile în procesul de elaborare și implementare a politicilor de mediu - Implementarea proiectelor din sistemul integrat de management al deșeurilor de la nivelul regiunii:	- Riscurile de mediu și tehnologice - Incapacitatea companiilor locale de a se conforma în totalitate standardelor de mediu europene - Insuficiența resurselor financiare pentru realizarea unor proiecte la nivel județean și cofinanțarea unor proiecte din fonduri UE - Personal insuficient instruit pentru implementarea și aplicarea efectivă a politicilor în domeniul protecției mediului - Presiunea crescândă pe care creșterea economică o are asupra factorilor de mediu (aer, apă, sol) și asupra conservării biodiversității - Fragmentarea habitatelor din cauza dezvoltării infrastructurii - Accentuarea schimbărilor climatice, cu efecte precum deșertificarea, degradarea mediului și sporirea incidenței riscurilor naturale.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Calitatea aerului este urmărită lunar, prin automonitorizare, de către *Agenția pentru Protecția Mediului București*, prin măsurători de poluanți gazoși și pulberi - Existența rețelei locale de monitorizare a indicelui general de calitate a aerului - Datele din rețeaua de monitorizare indică o calitate bună a aerului, în ultimii ani neînregistrându-se depășiri ale valorilor limită anuale pentru niciunul dintre poluanții monitorizați - Extinderea careului de salubrizare strazi prin spălări ale carosabilului, pentru diminuarea cantităților de pulberi - Extinderea zonelor pietonale în scopul diminuării poluarii fonice și fizicochimice rezultate din trafic - Poluarea aerului cu metale grele nu constituie o problemă majoră pentru Sectorul 5 și implicit Municipiul București - Existența unui bogat fond forestier în imediata apropiere a arealului analizat, ce contribuie la îmbunătățirea calității aerului	solurilor prin încorporarea de elemente chimice cu caracter toxic - Riscul de apariție a unor hazarduri hidrologice legate de sistemul de canalizare din zona analizată (valabil la nivelul întregii metropole) - Riscul de manifestare a unor hazarduri hidrologice legate de râul Dâmbovița - Riscul de colmatare și de eutrofizare a principalelor cursuri de apă din zona Capitalei (în cazul de față al Râului Dâmbovița) - Poluarea apelor de suprafață și subterane în zonele industriale/construcții, ca urmare a infiltrațiilor și a insuficientei capacități de epurare a apelor reziduale - Stații de epurare a apelor uzate insuficient modernizate - Nerealizarea ecologizării văilor râurilor Dâmbovița și Colentina, ale căror maluri au rămas în continuare depozite ilegale de deșeuri menajere - Degradarea avansată a digurilor și a zonelor de mal	depozite conforme, stații sortare, stații de transfer, instalație tratare mecano-biologică, etc. - Programe naționale pentru finanțarea/cofinanțarea proiectelor ce privesc înființarea sistemelor de colectare selectivă a deșeurilor - Intensificarea accesării fondurilor europene pentru proiectele din domeniul managementului deșeurilor - Cointeresarea populației pentru colectarea selectivă prin aplicarea de către operatorii serviciilor de salubritate a unor tarife diferențiate pentru modul de colectare a deșeurilor (selectiv sau în amestec) - Acordarea de facilități fiscale operatorilor economici care activează în domeniul colectării/valorificării acelor tipuri de deșeuri mai puțin atractive din punct de vedere al rentabilității economice - Încurajarea producerii de energie din deșeuri pentru deșeurile care nu pot fi reciclate.	

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Toate planurile/proiectele propuse pe teritoriul Sectorului 5 București au integrat în documentațiile tehnice aspecte legate de biodiversitate, având în vedere respectarea legislației în domeniu - Viziunea autorității publice Sector5 privind adaptarea la schimbările climatice este una construită în jurul efortului autorității locale de a asigura cetățenilor un viitor sustenabil, acționând în sensul diminuării impactului pe care unele schimbări climatice deja îl au la nivel local - Documentul programatic pentru domeniul dezvoltare durabilă elaborat de *Agenția pentru Protecția Mediului București* este *"Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) al Municipiului București"*, revizuit în anul 2021, aplicabil și la nivelul Sectorului 5 - Sectorul 5 al Municipiului București și-a propus să se alinieze demersurilor întreprinse de municipalitățile din toată Comunitatea Europeană și la nivel global privind lupta împotriva	- Suprafețe de spațiu verde neamenajate corespunzător și lipsa unui evidențe exacte a tuturor suprafețelor verzi din municipiu - Sectorul 5 are cea mai mică suprafață de spații verzi pe cap de locuitor, acestea neacoperind nevoile populației - Deficit semnificativ al spațiilor verzi organizate în interiorul UAT Sector 5, deficit care se amplifică printr-o calitate scăzută a plantațiilor și printr-o întreținere deficitară a acestora - Inexistența unor reglementări locale privind obligativitatea refacerii spațiului verde distrus prin diferite lucrări de infrastructură - Tendința de degradare a spațiilor verzi din aliniamentele stradale - Lipsa unei viziuni urbanistice și peisagistice de ansamblu în dezvoltarea sectorului, precum și a unui cadru legislativ care să stimuleze protejarea, întreținerea și regenerarea spațiilor verzi - Degradarea calității și strucurii vegetației naturale ca urmare a activităților antropice		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
schimbărilor climatice, limitarea emisiilor de gaze cu efect de seră și asigurarea calității vieții cetățenilor într-un mediu curat - Implicarea autorităților locale în stimularea cetățenilor de a folosi mijloacele de transport în comun - În Bucureşti, gradul de conectare la serviciul de salubritate, se situează la procentul maxim de 100% - Managementul integrat al deșeurilor continuă să fie una dintre problemele de mediu prioritare ale Regiunii București-Ilfov - În Sectorul 5, serviciul de salubrizare se desfășoară în gestiune delegată către Operatorul *SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A.* - La nivelul zonei există stații de sortare a deșeurilor menajere și asimilabile și o instalație compost deșeuri biodegradabile la *S.C. IRIDEX GRUP S.R.L.* - Deșeurile menajere colectate sunt depozitate în 3 locații mari - *Depozitul IRIDEX, Depozitul VIDRA-ECOSUD și Depozitul GLINA-ECOREC* – și în alte 7 stații de sortare pentru	- Apariția unor specii invazive cu tendințe de extindere necontrolată - Tendința de degradare a vegetației și a infrastructurii aferente parcurilor - Reducerea semnificativă a speciilor de arbori autohtoni - În lipsa unui studiu ştiinţific privind flora şi fauna din Municipiul Bucureşti, nu se cunoaşte cu precizie numărul speciilor, dar plante sălbatice se întâlnesc în special la periferie, pe terenurile cu destinație agricolă - Interesul scăzut al populației pentru păstrarea curățeniei, protecția mediului și respectarea normelor aplicabile, coroborat cu insuficiența politicilor și măsurilor de informare și conștientizare a populației - Starea avansată de degradare a grădinilor complexelor rezidențiale - Inserția de spații rezidențiale noi cu accesibilitate redusă la parcuri și/sau fără a fi dublate de spații verzi publice - La nivelul Sectorului 5, poluarea solului se produce prin diferite		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
deșeuri colectate în amestec și deșeuri reciclabile colectate separat - La *Stația S.C. URBAN S.A.* o parte din deșeurile sortate (cele ce nu pot fi valorificate) sunt procesate sub forma de floof și trimise spre valorificare prin coincinerare la fabricile de ciment din țară - Tarifarea firmelor respectă principiul *"poluatorul plătește"*, luând în calcul cantitatea de deșeuri generată - Gestiunea deșeurilor menajere nu afectează calitatea solului de pe teritoriul Sectorului 5 - Colectarea selectivă a deșeurilor reciclabile acoperă integral suprafața zonei analizate, crescând continuu cantitatea de deșeuri reciclabile colectate și valorificate - Extinderea și modernizarea punctelor de colectare selectivă a deșeurilor - Trend de scădere a emisiilor de gaze cu efect de seră - Implicarea activă a factorilor de decizie în aplicarea politicilor și a planurilor de acțiune pentru protecția mediului.	intervenții asupra sa, respectiv: dezvoltarea/ expansiunea unor activități economice; dezvoltarea continuă a procesului de urbanizare; acoperirea cu plăci de ciment; depozitarea deșeurilor de diferite proveniențe; infiltrarea apelor uzate, a substantelor periculoase direct în sol; deficitul elementelor nutritive; eroziunea de suprafață; lipsa terenurilor nisipoase, a excesului de umiditate, sau a unui volum edafic redus - În categoria surselor majore de degradare a mediului au fost considerate obiectivele *SEVESSO* (7 în București și 11 în Jud. Ilfov) și *IPPC* (13 instalații industriale fac obiectul *Directivei IPPC*), cele mai multe dintre acestea fiind surse industriale - În municipiu există 39 de agenți economici care fac obiectul autorizației integrate de mediu - Nu toți agenții economici cu impact asupra mediului dețin și respectă prevederile autorizațiilor de mediu - Implementarea scăzută a colectării separate a deșeurilor reciclabile și biodegradabile conduce implicit la		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	depozitarea preponderentă a deșeurilor, ceea ce reprezintă principala sursă de emisii de gaze cu efect de seră - Gestionarea deficitară a deșeurilor periculoase menajere și colectarea în amestec și depozitarea deșeurilor periculoase în depoziturile de deșeuri municipale generează un impact semnificativ asupra factorilor de mediu, sol și apă, prin scurgerea și infiltrarea substanțelor periculoase - Gestionarea necorespunzătoare a uleiurilor uzate reprezintă o sursă importantă de poluare cu impact asupra solului, apelor și sănătății populației, ca urmare a caracterului nociv al acestora - Cantitățile de deșeuri reciclabile colectate separat de la populație prin serviciul de salubritate sunt reduse - Cantitățile nevalorificate și eliminate prin depozitare au impact în principal asupra aerului și solului - Lipsa unor facilități de reciclare a biodeșeurilor		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Implicarea redusă a cetățenilor în problematica colectării selective a deșeurilor - Lipsa unor campanii de informare și conștientizare a cetățenilor privind importanța colectării selective a deșeurilor - Lipsa informării populației cu privire la modul de colectare corect a tipurilor de deșeuri produse, atât în locuințele individuale, cât și in cele colective - Gestiunea insuficientă a deșeurilor de ambalaje - Doar o parte din deșeurile menajere colectate sunt colectate selectiv, fapt ce determină neatingerea țintelor cu privire la reciclarea și valorificarea deșeurilor (inclusiv deșeuri biodegradabile) - Număr insuficient al punctelor de colectare selectivă a deșeurilor - Nu este implementat un sistem permanent de colectare a deșeurilor voluminoase de la populație și nu este valorificat potențialul util și/sau energetic al deșeurilor voluminoase		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Neîncurajarea agenților economici care doresc să colecteze deșeuri voluminoase contra unei compensații financiare acordată deținătorului - Colectarea separată / tratarea în vederea eliminării / valorificarea deșeurilor pe tip de material și periculoase sau nepericuloase este deficitară - Nivelul scăzut de educare a populației în ceea ce privește impactul gestionării necorespunzătoare a deșeurilor asupra mediului - Calitatea factorilor de mediu (apă, aer, sol, zgomot, radiații) în municipiul București și implicit și Sectorul 5 nu asigură un mediu curat și sănătos pentru locuitori - Nivelul scăzut al managementului informației de mediu în sensul în care rețeaua de monitorizare a factorilor de mediu nu furnizează date de calitate, care să permit o evaluare corectă a calității factorilor de mediu		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Afectarea componentei de biodiversitate s-a făcut prin: dezvoltarea zonelor rezidentiale; tăieri ilegale de arbori; poluarea apelor de suprafață, subterane și a solului cu produse petroliere sau apă sărată, ape menajere, deșeuri; schimbarea categoriei de folosință a terenurilor; turismul necontrolat în zonele de agrement - Abordarea actuală de determinare a riscului seismic prin expertizare tehnică clădire cu clădire nu este fezabilă având în vedere limitările de resurse și timp - Pe raza Sectorului 5 se găsesc 30 de construcții expertizate tehnic și încadrate în clasa I de risc seismic, 15 construcții încadrate în clasa II de risc seismic și 8 construcții încadrate în clasa III de risc seismic - Dificultățile în mobilizarea proprietarilor (și/sau a asociațiilor de proprietari) de clădiri aflate în risc seismic din cauza numărului insuficient de locuințe de necesitate, capacitătății limitate de acțiune colectivă, posibilitătii de a obține beneficii economice din		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	spațiile aflate în clădiri vulnerabile, etc.) - Clădirile publice nu fac obiectul unui program dedicat de reducere a riscului seismic - Nivelul crescut de zgomot ambiental cauzat de traficul rutier - Supraexploatarea resurselor naturale - Lipsa unui sistem de dezvoltare a cunoștințelor și aptitudinilor corespunzătoare pentru protejarea și conservarea mediului.		

9.5.EDUCAȚIE, SĂNĂTATE ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Sectorul 5 București este parte componentă a principalului centru de învățământ de la nivel național și regional - O bună colaborare cu autoritățile locale și cu alți parteneri educaționali din cadrul comunităților locale - Învățământul din Capitală este atractiv nu doar pentru elevii de pe raza municipiului, ci și de cei din județețe învecinate (în mod special din județul Ilfov) - Populație școlară importantă în raport cu totalul populației - În anul școlar 2021 – 2022, preșcolarii și elevii din Sectorul 5 al Municipiului București au obținut nenumărate premii și mențiuni la olimpiade și concursuri internaționale, naționale, regionale și locale - La nivelul Sectorului 5 cele mai multe premii la olimpiade și concursuri la nivelul învățământului	- Lipsa dotărilor cu echipamente și tehnologii moderne în toate instituțiile de învățământ - Activitatea managerială axată preponderent pe domeniul administrativ în detrimentul asigurării calității demersului didactic - Reținere față de rezolvarea problemelor importante ale școlii prin recurgerea la elaborarea și aplicarea de proiecte și parteneriate - Managementul resurselor umane este încă deficitar în asigurarea unor structuri eficiente pentru formarea continuă a cadrelor didactice în școală - Școala nu reușește întotdeauna să contracareze efectele negative din zona informală, exterioară școlii, prin programele de educație extrașcolară - Cadre didactice care nu au abilități formate pentru utilizarea	- Posibilitatea accesării de fonduri europene pentru investiții în infrastructura educațională - Existența *Programelor Operaționale* ce oferă finanțare pentru sprijinirea învățământului preșcolar, școlar, tehnic și vocațional și universitar - Creșterea gradului de implicare a mediului privat și non-guvernamental în furnizarea de servicii educaționale - Programe și strategii în domeniul educației finanțate de M.E.C.T. și organisme europene și internaționale - Programele guvernamentale de reabilitare a infrastructurii școlare - Colaborări cu instituții de învățământ și cultură locale și din alte localități vizând schimbul de experiență și de dezvoltare de activități educativ - culturale	- Resurse bugetare reduse față de nevoia de investiții în infrastructură - Scăderea gradului general de pregătire pentru populatia tânără - Accentuarea deficitului de cadre didactice calificate - Abandonul școlar și dezalfabetizarea ca urmare a reducerii veniturilor populației sau a lipsei infrastructurii de învățământ deja depreciată și insuficientă - Se constată un exod al absolvenților instituțiilor de învățământ superior către domenii de activitate mai bine plătite - Atractivitatea crescută a altor centre urbane din străinătate pentru tineri care preferă să părăsească localitatea de baștină pentru a urma o facultate și a-și găsi un loc de muncă - Scăderea atractivității sistemului de învățământ datorită salariilor mici

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
liceal, au fost obținute de elevii de la *Liceul Teoretic "Ion Barbu"* (490 premii), urmat de *Colegiul Național "Gheorghe Lazăr"* (420 premii), *Liceul Teoretic "Dimitrie Bolintineanu"* (200 premii) - La nivelul învățământului primar și gimnazial, cele mai multe premii la olimpiade și concursuri sunt obținute de *Școala Gimnazială "Mircea Sântimbreanu"* (1.909 premii) și *Școala Gimnazială nr. 280 (1.818 premii)* - Din categoria unităților de învățământ în care au fost obținute cele mai bune rezultate la *Evaluarea Națională* în anul școlar 2021-2022 se remarcă *Colegiul Național "Gheorghe Lazăr"* - La nivelul Sectorului 5, rata de promovare a examenului național de Bacalaureat 2021-2022 a fost de 100% doar la *Colegiul Național "Gheorghe Lazăr"* - Infrastructură școlară importantă - Spații de învățământ întreținute - Reabilitarea și modernizarea instituțiilor de învățământ din fonduri comunitare	calculatorului, sau nu au experiența necesară - Insuficiența personalului didactic-auxiliar și nedidactic normat la nivelul unităților de învățământ - Încadrarea cu personal necalificat la anumite discipline/specializări: educatoare, învățământ special - Slaba cooperare între instituțiile de învățământ, institutele de cercetare – dezvoltare, actorii din mediul privat și autorități - Sectorul 5 al Municipiului București deținea, în anul 2021, doar 8% din cele 682 de unități de învățământ din București - Dotarea inegală a unităților de învățământ, unități școlare în care baza materială, dotările și materialele didactice sunt învechite și depășite (în special în cartierele Ferentari și Rahova) - La nivelul Sectorului 5, cele mai mici valori ale scorului mediu al facilităților au fost obținute de: *Liceul Teoretic "Ștefan Odobleja", Școala Gimnazială "Petrache Poenaru", Școala Gimnazială "Grigore Tocilescu", Școala*	- Programele de cooperare internațională în domeniul educației - Posibilitatea accesării de către elevii din Sectorul 5 București a programelor și burselor de învățământ în străinătate - Accesul cadrelor didactice, al elevilor și al părinților la programele de implementare a tehnologiilor de comunicare și informare în mediul școlar și comunitar - Colaborarea cu autoritățile locale și regionale, instituțiile publice deconcentrate și mass-media locală - Creșterea gradului de descentralizare și autonomie locală - Dezvoltarea unor relații de parteneriat în vederea dezvoltării instituționale - Noi platforme de e-learning, e-guvernare - Programe pentru dezvoltarea în carieră - Creșterea interesului populației pentru învățământul tehnic și	- Neîncrederea unor elevi și părinți în beneficiile educației - Dezinteresul pentru educație și scăderea calitativă a învățământului românesc - Imagine precară a învățământului tehnic la nivel național, acesta nefiind considerat o alternativă viabilă la învățământul teoretic - Creșterea numărului de copii ai căror părinți sunt plecați să lucreze în străinătate - Modificări legislative în sistem care pot crea disfuncționalități - Interesul scăzut al unor cadre didactice pentru cunoașterea problematicii și a documentelor de strategie educațională, privind asigurarea calității în educație și a descentralizării sistemului educațional - Piața muncii acceptă mai greu absolvenți din promoțiile recente, preferând să-și formeze personalul prin cursuri de scurtă durată și de reconversie profesională - Lipsa unui cadru legal favorabil privind parteneriatul cu agenții economici

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Existența unor sisteme și programe ale sistemului de învățământ și organizațiilor private pentru desfășurare de activități extrașcolare - Existența unor licee cu profil de servicii și tehnologic cu parteneriate încheiate cu mediul economic pentru practica de specialitate - Ascensiunea învățământului tehnic și profesional - Personal didactic adecvat şi implicat, cu pregătirea şi experienţa necesară desfăşurării unui învățământ de performanță - Personalul didactic a crescut numeric pe marea majoritate a nivelurilor de educație - Scăderea progresivă a abandonului şcolar în rândul rromilor, ca urmare a programelor implementate - Grad ridicat de implicare al părinților în procesul educativ - Pondere ridicată a populației care a absolvit o universitate - În București este cea mai importantă concentrare de instituții de învățământ superior, într-o gamă variată de domenii de specializare:	*Gimnazială nr. 135, Grădinița nr. 72 și Grădinița nr. 271* - Unele unități de învățământ din sector sunt găzduite de clădiri degradate, ineficiente energetic și/sau dotate deficitar, care nu corespund nevoilor unui proces educațional modern și de calitate - Numărul mic de grădinițe private și lipsa liceelor private pe raza administrativă a Sectorului 5 - Lipsa atractivității infrastructurii educaționale din Sectorul 5 la nivel municipal, pe fondul percepției negative a acestuia (criminalitate, dezavantajare) și a gradului mai mic de înscriere a copiilor în sistemul de educație – situație specifică zonelor cu procente mari de marginalizare - Insuficienta utilizare a instrumentelor TIC în procesul educațional - Doar 35% dintre unitățile de învățământ secundar din Municipiul București sunt doatate cu laboaratoare de științe - Sectorul 5 este penultimul în funcție de numărul de locuitori și înregistrează cel mai mic număr de	profesional și pentru formarea profesională continuă - Posibilitatea accesării de fonduri cu finanțare europeană nerambursabile în următoarea perioadă de programare având ca destinație dezvoltarea sectorului sanitar prin crearea/reabilitarea/ modernizarea dotărilor și pentru realizarea de campanii de medicină preventivă în rândul populației - Parteneriate publice-private - Programe naționale în derulare (TBC, diabet, screening de cancer de col uterin și de colon) - Crearea de noi saloane cu confort sporit (chirurgie, medicină internă) - Modernizarea și retehnologizarea unităților de profil existente - Creșterea standardelor serviciilor medicale oferite populației prin creșterea unităților sanitare din sectorul privat - Creșterea numărului de locuri de muncă în domeniu prin creșterea	- Absenteismul, cu precădere în rândul elevilor din clasele superioare - Accentuarea fenomenului de abandon şcolar al populației de etnie rromă - Cadru legislativ în schimbare - Scăderea dramatică a personalului specializat în sectorul public datorită migrației demografice a acestor specialiști spre mediul privat și spre țări mult mai atractive din punct de vedere al salarizării - Subfinanțarea sistemului medical și de educație - Scăderea calității serviciilor medicale, precum și scăderea gradului de atractivitate a sistemului public de sănătate pentru tinerii medici - Subfinanțarea sectorului sanitar majoritar de stat poate conduce la diminuarea numărului de paturi din cadrul spitalelor și chiar la desființarea unor secții - Migrarea personalului medical către piața europeană - Creșterea costurilor serviciilor medicale oferite populației datorită

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
17 universități publice autorizate și 15 particulare, 4 instituții de învățământ superior de stat militare și 3 particulare - Număr de copii neşcolarizați în scădere datorită implementării programelor de tipul „a doua șansă” - Existența programelor pentru educarea continuă pe tot parcursul vieții, derulate atât de mediul public, cât și de cel privat - Existența în Sectorul 5 de baze sportive și săli de sport cu standarde de exploatare și dotări corespunzatoare - Număr mare de unități pentru învățământul preşcolar - Creșterea speranței de viață a populației - În Sectorul 5 al Municipiul București există unități din rețeaua de sănătate de interes național, regional, municipal și local - Sectorul 5 București este parte integrantă a metropolei care concentrează cea mai mare parte a dotărilor pentru sănătate și asistență socială la nivel național și	elevi în cadrul învățământului preșcolar, primar, gimnazial și postliceal - Dintre școlile cu cele mai mici medii la nivelul Capitalei, 4 sunt situate la extremitatea Sectorului 5, în cartierul Ferentari - *Şcoala Gimnazială Nr. 125, Şcoala Gimnazială "George Călinescu", Şcoala Gimnazială "Petrache Poenaru" și Şcoala Gimnazială Nr.134* - Majoritatea liceelor din Sectorul 5 au obținut un scor total sub 5 din cauza promovabilității și mediei scăzute a notelor obținute - Numeroase gospodării din comunitatea rromă se confruntă cu o rată ridicată a riscului de sărăcie sau excluziune socială și implicit cu privațiuni de ordin material - Riscul de abandon școlar este ridicat în rândul copiilor și tinerilor proveniți din grupuri defavorizate, mai ales rromi - Oferta educațională de la nivel local nu este suficient de corelată cu nevoile agenților economici locali - Lipsa platformelor educaționale digitale în unele școli din sector	unităților sanitare din sectorul privat - Crearea de noi centre private de sănătate - Investiții prívate în domeniul sanitar - Posibilitatea accesării de fonduri cu finanțare europeană nerambursabile în următoarea perioadă de programare 2021-2027 având ca destinație domeniul social și protecția copilului și a adultului - Posibilitatea accesării de fonduri cu finanțare europeană nerambursabile în urmatoarea perioadă de programare având ca destinație persoanele cu handicap - Promovarea organizațiilor care luptă împotriva fenomenelor deviante și delincvente prin promovarea unor programe specifice, principalul factor în elaborarea și implementarea politicilor în domeniul social - Îmbunătățirea activității de evaluare a gradului de handicap a persoanelor adulte aflate în astfel de situații	creșterii unităților sanitare din sectorul privat - Îmbătrânirea populației şi migrarea forței de muncă tânără - Accesul populației sectorului din ce în ce mai greu la serviciile medicale din cauza problemelor financiare - Deteriorarea spațiilor, aparaturii și serviciilor medicate și chiar închiderea unor unități medicale datorită fondurilor insuficiente și a managementului defectuos - Dezinteresul față de domeniul social datorită lipsei campaniilor de informare și conștientizare atât al autorităților cât și al populației - Dificultăți în crearea parteneriatelor şi asigurarea managementului proiectelor în vederea depunerii aplicațiilor pentru diferite proiecte sociale - Scăderea incluziunii sociale și cresterea șomajului în cazul persoanelor cu handicap - Dificultăți în integrarea serviciilor sociale cu cele medicale şi de altă natură

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
regional, oferind servicii diversificate - Sistemul medical din Sectorul 5 al Municipiul București beneficiază de o mare concentrare de unități medicale la nivelul Municipiului București și unele din cele mai mari bugete locale destinate investițiilor în infrastructura medicală - În Sectorul 5 al Municipiul București funcționează unități sanitare publice și private, care acoperă în mare parte toate specialitățile medicale, precum: *Spitalul Universitar de Urgență București, Institutul de Pneumoftiziologie "Marius Nasta", Spitalul Clinic de Urologie "Prof. Dr. Theodor Burghele", Centrul Clinic de Boli Reumatismale „Dr. Ion Stoia", Centrul Medical de Diagnostic și Tratament Ambulatoriu Doctor Nicolae Kretzulescu, Centrul Medical Medsana Cotroceni, Spitalul Hipocrat Rahova, Clinica Medicală Romclinic, ș.a.m.d.* - Pe raza administrativă a Sectorului 5 funcționează și o serie de institute de cercetare în domeniul medical,	- Cel mai mare procent al ratei abandonului școlar se înregistrează la *Școala Gimnazială nr.136 (18,71%)*, în timp ce la alte 11 unități din învățământul primar și gimnazial valoarea indicatorului este între 0,06% - 3,63% - Rata scăzută de promovabilitate la Bacalaureat în cazul unor licee cu profil tehnologic - Număr mare de copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în strainatate - Slaba dezvoltare a infrastructurii recreaționale și a celei sportive - Insuficienta promovare a evenimentelor și activităților sportive - Absența armonizării sistemului de învățământ cu cerințele pieței muncii - Accentuarea tendintei de îmbătrânire a populației și o creștere a numărului de persoane vârstnice dependente - Ca urmare a fenomenului de migrație și de scădere a natalității și a sporului natural, populația Sectorului 5 al Mun. București a	- O mai bună colaborare între instituțiile locale din domeniul asistenței sociale, serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ONG-urile de profil - Existența cadrului legislativ ce creeaza facilități pentru unitățile economice care angajează persoane din grupurile vulnerabile în vederea integrării acestora în societate - Încurajarea parteneriatelor public-privat în vederea înființării de servicii alternative - Creșterea gradului de implicare a mediului privat și non-guvernamental în furnizarea de servicii de asistență socială.	- Îmbătrânirea accelerată a populației, care va duce la creșterea nevoii de servicii sociale și vor trebui identificate surse de finanțare suplimentare - Populația asistată social preferă să fie susținută financiar și social în defavoarea implicării active din punct de vedere economic - Resurse bugetare limitate pentru domeniul dezvoltării sociale.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
precum: *Institutul Național de Sănătate Publică, Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă, Institutul Național de Expertize Criminalistice, Institutul Național de Medicină Complementară și Alternativă București, Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Domeniul Patologiei și Științelor Biomedicale „Victor Babeș”* - Infrastructura de sănătate beneficiază de dotări superioare celor din întreaga țară - Sectorul medical privat este în continuă dezvoltare, cu o creștere continuă în ceea ce privește infrastructura și gamă de servicii medicale - Creşterea numărului de unități sanitare de tipul cabinete medicale, farmacii, laboratoare - Deservire bună a populației cu servicii medicale stomatologice în toate mediile de rezidență - Prezența unităților farmaceutice pe întregul teritoriu al Sectorului 5 - Ofertă diversificată de servicii medicale generale și de specialitate	înregistrat o creștere a populației de doar 7,40% în perioada 2000-2021 - Ponderea populației tinere din Sectorul 5 este redusă (13,99%) - Rata mortalității a înregistrat valori mari în ultimii ani - Dinamica negativă a sporului natural și a natalității la nivelul Sectorului 5 - Scăderea drastică a sporului natural în contextul Pandemiei de COVID-19 - La nivelulul Sectorului 5, rata mortalității infantile este mai mare comparativ cu celelalte sectoare, deoarece aici este concentrată cea mai mare parte a populației de etnie romă - Ponderea familiilor tinere cu copii este mai ridicată în Sectorul 5, situația fiind similară doar în Sectorul 3 al Capitalei - Numărul persoanelor care participă la programe de formare profesională continuă este redus, iar numărul celor care întâmpină dificultăți în găsirea unui loc de muncă (persoane de etnie romă,		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Investiții realizate în infrastructura unor unități spitalicești - Municipiul București și implicit Sectorul 5 se caracterizează prin indicatori net superiori d.pd.v. al stării de sănătate, datorită accesibilității populației la serviciile medicale, datorită nivelului de trai crescut al locuitorilor orașului comparativ cu populația altor zone/regiuni din România, precum și datorită implicării autorităților locale în rezolvarea problemelor locuitorilor - Personalul unităților spitalicești este bine pregatit profesional - Există un număr mai mare al personalului medical în sectorul public în ceea ce privește medicii și personalul sanitar mediu, acest fapt datorându-se existenței mai multor spitale în proprietate publică decât privată - Creștere semnificativă a numărului de personal sanitar pe toate nivelurile – medici și personal mediu sanitar - La nivelul Sectorului 5, se înregistrează o creștere a medicilor	tineri, femei, persoane de peste 45 de ani, persoane cu dizabilități) este ridicat - Lipsa unor programe de nutriție adecvate pentru elevi în cantinele școlare - Valori în continuă scădere ale soldului migrator în perioada 2015-2021 la nivelul întregului municipiu - Sectorul 5 beneficiază de un număr considerabil mai mic de spitale publice și private comparativ cu sectoarele 1 și 2 de exemplu - Rețeaua de unități sanitare din Sectorul 5/Municipiul București se confruntă cu provocările de la nivel național legate de infrastructura de sănătate, precum: rețea de spitale cu structură pavilionară, fragmentată, care necesită transferul cu ambulanța; infrastructură concepută și construită în urmă cu 50-60 de ani sau mai mult, unele cu risc seismic, care necesită reparații și renovări frecvente; spitale/centre medicale în clădiri monument istorice care au costurile asociate de reparații/		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
care activează în unități medicale din sectorul privat - Programe informatice ale spitalelor de înaltă calitate - Acces la servicii medicale paraclinice moderne (laboratoare medicale) - Creșterea duratei speranței de viață în contextul unui spor natural care în anul 2021 a avut valori negative - Sprijin semnificativ din partea Primăriei Sector 5 București pentru problemele sociale și de sănătate publică ale locuitorilor săi - *Primăria Sectorului 5*, prin intermediul *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5*, a încheiat un parteneriat cu *Fundația Ana Aslan Internațional* cu scopul de a veni în sprijinul persoanelor vârstnice pentru a le îmbunătății calitatea vieții, implementand un proiect unic in România - *"Smart Big Data Platform to Offer Evidence-based Personalised Support for Healthy and Independent Living at Home"*	renovare foarte ridicate, sau în clădiri cu spații improprii pentru plasarea unor echipamente medicale de nouă generație; infrastructură fără facilități de acces fizic adecvate persoanelor cu dizabilități; lipsa unui buget adecvat pentru a permite întreținerea corespunzătoare a infrastructurii existente și pentru a opera modificările frecvente impuse prin legislație - Nivelul insuficient de informatizare a unităților spitalicești din municipiu și de implementare a soluțiilor de e-sănătate - Scădere dramatică în ultimii ani a unităților sanitare în proprietate publică - Responsabilitatea managerială scăzută la nivelul secțiilor și a compartimentelor - Dotarea deficitară a unor unități medicale în contextul progresului rapid al tehnologiilor din domeniu - Dotări și spații insuficiente pentru asigurarea de servicii medicale adecvate în sistemul public de sănătate		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Existența unor parteneriate semnate între instituțiile şi organizațiile locale şi regionale în domeniu pe probleme sociale - Expertiză și experiență oferită de către instituțiile județene și ONG-uri, profesioniști bine pregătiți și dedicați care activează în domeniul social - Îmbunătățirea substanțială a accesului la serviciile sociale publice de asistență socială - *Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5 București* își asumă integral rolul legal de a organiza și acorda serviciile sociale ce-i revin în sfera de atribuții și competențe, precum și de a planifica dezvoltarea acestora, în funcție de nevoile identificate ale persoanelor din comunitate, de prioritățile asumate, de resursele disponibile și cu respectarea celui mai ericient raport cost/beneficiu - *Direcția de Asistență Socială* vine în sprijinul cetățenilor prin intermediul structurilor componente, asigurând acces facil la informații, consiliere în formularea solicitărilor, găsind	- Deficitul cronic de medici specialiști și de personal medical cu studii medii din sistemul public - Sistemul privat s-a dezvoltat în defavoarea sistemului public, numărul unităților private crescând cu 17,32% în per. 2015-2021, în timp ce unitățile publice au crescut cu doar 1,71% - Odată cu înmulțirea unităților sanitare din sectorului privat au crescut și costurile serviciilor medicale oferite populației - Personal medical în spital insuficient pe anumite specialități - Se constată o creștere mai accentuată a specialiștilor în domeniu din cadrul unităților din sectorul privat comparativ cu cel public - Lipsa stimulentelor pentru atragerea şi/sau menținerea specialiştilor tineri - Lipsa unui sistem unic informatic integrat care să interconecteze toți furnizorii de servicii medicale, precum şi instituțiile cu atribuții în asigurarea sănătății		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
soluții pe termen lung sau scurt, particularizând în funcție de nevoia fiecărui cetățean, pentru a depăși situațiile dificile și a îndepărta pericolul marginalizării sociale - *DGASPC Sector 5* a elaborat *Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale în perioada 2019 - 2024 la nivelul Sectorului 5* - La elaborarea *Strategiei de Dezvoltare a Serviciilor Sociale* s-au luat în considerare țintele valorice ale României pentru obiectivele *Strategiei Europa 2020 în domeniul social* - Existența în Sectorul 5 a numeroase centre specializate aflate în subordinea *D.G.A.S.P.C. Sector 5*, precum: *centru de primire în regim de urgență, adăpost de zi și de noapte, centru maternal, locuință temporară pentru persoane fără adăpost, complexuri de servicii sociale pentru protecția copiilor, complexuri de servicii sociale pentru protecția victimelor violenței domestice, echipă mobilă de intervenție pentru persoane aflate în situații de risc, centre de zi și de tip	- Dificultăți în asigurarea unei protecții sociale adecvate, din cauza cadrului legislativ legal restrâns - Lipsa investițiilor în dezvoltarea serviciilor sociale, respectiv a serviciilor integrate în comunitățile marginalizate (educare, sănătate, ocupare, servicii sociale și de recuperare) - Ponderea reală a romilor din București și în special din Sectorul 5 este de circa 5-6% - Măsurile politice aplicate național precum și măsurile aplicate local care au avut ca scop combaterea sărăciei și a excluziunii sociale nu și-au îndeplinit în totalitate obiectivul, deoarece acestea oferă o siguranță extrem de redusă pentru familiile care depind cu adevărat de aceste beneficii - Prestațiile sociale acordate populației sărace nu pot rezolva problemele complexe de excluziune și sărăcie cu care se confruntă familiile beneficiare și au generat dependență de un sistem pasiv de asistență		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
rezidențial pentru recuperarea copiilor cu dizabilități, creșe, etc. - Activități de prevenire, limitare şi înlăturare a efectelor temporare sau permanente ale unor situații care pot genera marginalizarea sau excluderea unor persoane aflate în situații de risc social - Deschiderea și apetitul cetățenilor pentru transformare, conștientizarea nevoii de implicare mai activă în viața comunității și a orașului în ansamblu - Un grad ridicat de calificare a cadrelor didactice din școlile speciale - Existența unor programe care au ca scop inventarierea problemelor comunităților de rromi, consiliere, informare şi înlesnirea obținerii documentelor de identitate şi proprietate - *Strategia de Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) pentru Zona Centru – Sector 5* a delimitat aria de acoperire a circa o treime din suprafața Sectorului 5, respectiv partea centrală a sectorului,	- În lipsa unor condiționări eficiente a prestațiilor de accesul la servicii sau de găsirea unui loc de muncă, precum și fără dublarea acestor prestații de servicii de suport corespunzătoare la nivel local, măsurile de asistență socială nu acoperă funcția de plasă de suport pentru populația săracă - Prestațiile sociale se află la un nivel mult prea mic pentru a putea rezolva problemele complexe de excluziune și sărăcie cu care se confruntă familiile beneficiare de ajutor social - Populația asistată social preferă să fie susținută social în defavoarea implicării active din punct de vedere economic - Insuficiența programelor care se ocupă de instruirea asistenților personali şi a lucrătorilor sociali - Serviciile de îngrijire la domiciliu sunt insuficiente, discontinue şi puțin diversificate - Lipsa serviciilor alternative de asistență socială - Creşterea riscului de marginalizare socială a persoanelor în vârstă		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
generând impact de dezvoltare durabilă pentru circa 90.000 de locuitori, cu efect multiplicator de bunăstare la nivelul întregului sector și al Municipiului București - În Sectorul 5, 70,13% din populație se află în zone nemarginalizate - Existența ONG-urilor cu activitate în domeniul asistenței și protecției sociale - Derularea unor programe de incluziune socială a persoanelor de etnie romă, în special la nivelul școlilor - Colaborarea public - privat (ONG, Biserică) în dezvoltarea de programe sociale.	- Reticența populației privind integrarea și socializarea persoanelor ce aparțin unor grupuri vulnerabile - Implicarea şi răspunsul comunității rrome la programele speciale sunt reduse - Probleme în inserția profesională și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap - Stimularea insuficientă a populației în ceea ce privește luarea în îngrijire și adopțiile - Sectorul 5 se confruntă cu un deficit semnificativ de locuințe sociale și pentru tineri - Numărul insuficient de stabilimete și azile pentru bătrâni - Numărul de locuri în creșele din sector este foarte redus în comparație cu numărul cererilor - Numărul persoanelor care provin din grupuri dezavantajate și expuse riscului de excluziune socială este în creștere la nivelul municipiului, iar capacitatea serviciilor și centrelor sociale – publice și private – este insuficientă		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Din populația totală a municipiului București, procentul cel mai mare de persoane care locuiesc în zone urbane marginalizate se găsește în Sectorul 5 - *Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România* a identificate 13 zone urbane marginalizate (ZUM) în Sectorul 5: *Ghencea, Crizantemelor, Zăbrăuți, Veseliei, Pucheni, Intrarea Recaș, Amurgului, Aleea Livezilor, Aleea Stogu, Radu Constantin, Mândrești, Iacob Andrei și Tunsu Petre* - Sectorul 5 are cea mai mare pondere (1,63%) de persoane în zone marginalizate (ZUM) din totalul populației sectorului, localizate cu precădere în Rahova, Ferentari, Zețari - Sectorul 5 se evidențiază la nivelul Capitalei cu cel mai mare procent (16,42%) al populației care locuiește în zone dezavantajate pe capital uman, 8,52% populație în zone dezavantajate pe locuire și 1,31% populație în zone dezavantajate pe ocupare		

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Cartierul Ferentari este o zonă intraurbană, săracă, izolată din punct de vedere social - ZUM Ferentari este consideratã o ”pungă” de excluziune socială care concentrează persoane cu nivel scăzut de capital uman (nivel scăzut de educație, stare precară de sănătate, număr ridicat de copii), cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și cu condiții precare de locuire, adevărate ”focare de infecție", ignorate de experții în sănătate - Puternica stigmatizare cu care este asociată zona Ferentari, împreună cu lipsa sau slaba calitate a serviciilor (educație, sănătate, infrastructură), reduc drastic șansele populației de a scăpa de sărăcie.		

9.6. CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Aparat tehnic de specialitate bine dimensionat și structurat, cu experiență în atragerea și derularea de proiecte și parteneriate - Bună expertiză în privința accesării fondurilor europene, în vederea creșterii capacității administrative - Implicarea administrației locale în problematica dezvoltării durabile a orașului - Sistem de management al resurselor umane adecvat, incluzând programe de perfecționare - Autorități locale ce conștientizează că resursa umană este cea mai importantă dintr-o organizație - Participarea angajaților la diferite forme de pregătire profesională - Imagine bună și încredere în Administrația Publică Locală - Menținerea unei atitudini transparente și manifestarea	- Resursele bugetare alocate dezvoltării economice locale insuficiente nevoilor existente ale comunității - Nivel redus al veniturilor generate din surse proprii - Comunicare interinstituțională greoaie - Inexistența unor contacte mai strânse între administrație și agenții privați - Capacitate redusă de absorbție a fondurilor nerambursabile de către organizațiile private (IMM, ONG-uri etc.) - Lipsa parteneriatelor public – private - Absența unui sistem modern de monitorizare și evaluare a serviciilor publice - Lipsa contactelor externe și lipsa de integrare în circuitul administrativ național și internațional - Gradul limitat de inter-operaționalizare a soluțiilor	- Cadru legal adecvat pentru managementul proiectelor cu finanțare externă - Fonduri comunitare disponibile prin intermediul Programelor Operaționale - Existența surselor de finanțare multiple în actuala perioadă de programare 2021 – 2027 - Posibilitatea de participare la programe și cursuri de instruire și perfecționare profesională - Creșterea gradului de descentralizare și autonomie locală - Dezvoltarea unor relații de parteneriat în vederea dezvoltării instituționale - Crearea unui sistem electronic de management al documentelor pentru o mai bună organizare și comunicare internă, precedat de pregătirea în domeniul utilizării noilor tehnologii	- Educație, cultură civică slab dezvoltate, grad redus de participare - Cooperarea slabă cu Unitățile Administrativ Teritoriale ale celorlalte sectoare, inclusiv cu Primăria Capitalei - Potențiala rezistență a cetățenilor și actorilor locali la schimbările propuse - Exodul specialiștilor din aparatul propriu către alte domenii de activitate, în special cele din domeniul privat, datorită standardelor salariale mult mai ridicate - Reduceri de personal în sectorul bugetar - Capacitate redusă de absorbție a fondurilor comunitare la nivel național - Lipsa procesului continuu de retehnologizare și modernizare, care poate conduce la uzarea morală a întregului proces de

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
deschiderii instituționale către cetățeni - Servicii profesionalizate acordate cetățenilor - Puternică determinare și motivație a administrației locale pentru dezvoltarea municipiului - Personal cu competențe în utilizarea tehnicii de calcul - Elaborarea și actualizarea documentelor strategice programatice de la nivelul sectorului: *Strategia de Dezvoltare Locală (SDL); Programul de Îmbunătățire a Eficienței Energetice (PIEE); Strategia de Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) pentru Zona Centru – Sector 5, București, a GAL "Împreună dezvoltăm sectorul 5; ,Ghid Regenerare Sector 5; Soluții Urbane Practice pentru Cartierul Ferentari, etc.* - Volum important de finanțări nerambursabile atrase de municipalitate în perioada de programare 2007-2013, 2014-2020	software existente la momentul actual - Absența unui sistem integrat accesabil de către toate instituțiile locale - Absența unor protocoale de accesare și a unor regulamente de utilizare a TIC - Fonduri insuficiente pentru implementarea de proiecte necesare la nivel local - Colaborarea insuficientă dintre administrațiile publice locale, regionale, naționale - Insuficiente capabilități digitale ale personalului din administrație și retincența în adopția noilor tehnologii - Potențial limitat de atragere a forței de muncă calificată și a specialiștilor la nivelul administrației publice locale - Absența unui sistem integrat accesibil tuturor instituțiilor locale și grad limitat de inter-operaționalizare a soluțiilor software și a platformelor informatice existente la momentul actual	- Dezvoltarea continuă a tehnologiilor și disponibilitatea imediată a acestora în piață, datorită existenței unei industrii IT puternice, formate din companii cu experiență în furnizarea de soluții complexe, cât și din start-up-uri care pot fi interesate de colaborare cu administrația locală - Existența de organizații profesionale ale funcționarilor publici - Noi platforme de e-learning, e-guvernare - Oportunități de parteneriate cu unități administrativ teritoriale similare din Uniunea Europeană - Aprobarea spre finanțare a unor proiecte de dezvoltare a capacității administrative cu fonduri nerambursabile - Existența de structuri de tip *GAL – Grupuri de acțiune locală* în Regiunea București-Ilfov, la care Sectorul 5 ar putea adera - Dezvoltarea programelor de înfrățire cu localități din țară și/ sau străinatate.	administrație și la scăderea standardelor și a competitivității - Neaccesarea de fonduri europene - Neaccesarea multor finanțări datorită lipsei de la bugetul propriu al sectorului a resurselor financiare necesare cofinanțării - Sprijin redus din partea unor autorități publice centrale - Mediu fiscal și legislativ instabil, incoerent, ce suferă dese modificări - Lipsa resurselor financiare locale necesare investițiilor și cofinanțării proiectelor.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Există planuri urbanistice zonale, studii de prefezabilitate, fezabilitate şi proiecte tehnice - Existența serviciului de poliție locală - Existența serviciul pentru situații de urgență - Existența Registraturii și a Compartimentului de Relații cu Plublicul în cadrul Primăriei - Pagina WEB proprie, care oferă informații utile cetățenilor - Existența unui sistem de plată on-line a taxelor și impozitelor - Formulare ce pot fi descărcate on line.	- Presiune financiară asupra bugetului local pentru elaborarea documentațiilor tehnico-economice necesare pentru depunerea proiectelor de investiții.		

10.STABILIREA OBIECTIVELOR STRATEGICE

10.1. OBIECTIVE STRATEGICE EUROPENE, REGIONALE ȘI NAȚIONALE

10.1.1. CRITERII ȘI CERINȚE DE PLANIFICARE

La elaborarea *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027* s-au avut în vedere următoarele **criterii**:

- *Respectarea contextului de dezvoltare durabilă definit prin Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, precum şi prin alte documente strategice la nivel european, național şi regional;*
- *Înscrierea viziunii şi misiunii Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București în aria de referință a obiectivelor de creştere inteligentă, durabilă şi inclusivă ale Uniunii Europene;*
- *Formularea obiectivelor strategice în concordanță cu obiectivele de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă;*
- *Raportarea la experiența pozitivă a unor localități similare sau de rang superior din Uniunea Europeană, prin care să se faciliteze comparația şi stabilirea unor ținte viabile, adaptate la condițiile specifice zonei metropolitane;*
- *Satisfacerea nevoilor specifice de dezvoltare ale Sectorului 5, actuale şi viitoare, plecând de la avantajele competitive care ar trebui promovate prin investițiile viitoare;*
- *Maximizarea atragerii de fonduri europene şi optimizarea rezultatelor socio-economice ale investițiilor planificate;*
- *Definirea elementelor de fundamentare pe baza informațiilor cuprinse în analiza socio-economică şi analizele SWOT;*
- *Eliminarea/diminuarea aspectelor din categoria „Puncte slabe" evidențiate prin analizele SWOT elaborate pe domenii specifice de referință;*
- *Asigurarea de măsuri preventive, avându-se în vedere aspectele evidențiate prin analizele SWOT în categoria „Amenințări";*
- *Utilizarea aspectelor pozitive din categoria „Puncte tari", astfel încât să se asigure o aplicare cât mai eficientă a „Oportunităților" evidențiate prin analizele SWOT pe domenii specifice de referință;*
- *Luarea în considerare a lecțiilor învățate din perioada de programare anterioară.*

În ceea ce privește **obiectivele strategice de dezvoltare**, acestea au fost stabilite printr-o largă consultare a tuturor părților interesate, plecând de la nevoile majore de dezvoltare ale Sectorului 5 al Municipiului București, aferente următoarelor domenii: infrastructură, competitivitate, resurse umane (inclusiv ocupare şi incluziune socială), mobilitate urbană, capacitate administrativă şi dezvoltare teritorială.

În definirea obiectivelor, strategia s-a bazat pe următoarele **valori**:

- *democrația constituțională și statul de drept, respectiv cultura politică și administrativă participativă, pluralismul, separația și echilibrul puterilor în stat;*
- *coeziunea civică, afirmarea identității naționale și apartenența la spațiul comunitar al Uniunii Europene;*
- *garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor;*
- *demnitatea,înțeleasă ca atribut esențial al persoanei;*
- *multidimensionalitatea participării la procesul de construire a unei ordini bazate pe respectarea dreptului internațional, valorilor democratice și principiilor dezvoltării durabile;*
- *sinergii în colaborarea cu organismele interguvernamentale, precum și cu inițiativele și mecanismele de colaborare pe plan regional.*

Obiectivele specifice au fost definite ca o interfață de conexare a obiectivelor și politicilor strategice cu oportunitățile oferite de tipurile de investiții care vor fi finanțate prin viitoarele programe operaționale, plecând de la obiectivele de dezvoltare durabilă, domeniile prioritare de investiții și acțiunile cheie prevăzute de proiectele de regulamente privind fondurile europene.

Ca urmare a modului de abordare a investițiilor pentru perioada 2021-2027, stabilit prin reglementările structurilor de coordonare ale procesului de planificare, atât la nivel europen, cât și la nivel național și regional, investițiile propuse spre finanțare răspund următoarelor **cerințe**:

- *contribuie la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă;*
- *sunt programate într-un mod integrat și complementar, cu luarea în considerare ex-ante a aspectelor conexe de funcționare eficientă a facilităților rezultate ca urmare a implementării investițiilor noi;*
- *generează creștere economică și de locuri de muncă;*
- *răspund priorităților de dezvoltare teritorială;*
- *fructifică potențialul economic, social și geografic al municipiului.*

De asemenea, **obiectivele strategice** definite prezintă caracteristicile ***SMART***, fiind:

- ***SPECIFICE***: sunt furnizate informații asupra necesității, precum și a scopului pentru care a fost inclus fiecare obiectiv strategic;
- ***MĂSURABILE***: sunt prezentate aspectele cantitative și calitative, care vor permite ulterior monitorizarea implementării *Strategiei de Dezvoltare Locale*;
- ***ACCESIBILE***: sunt prezentate valorile proiectelor și sursele posibile de finanțare;
- ***RELEVANTE***: contribuie la realizarea viziunii și misiunii *Strategiei de Dezvoltare Locale*;

- **ÎNCADRATE ÎN TIMP**: pentru fiecare proiect inclus în acțiunile ce conduc la atingerea obiectivelor strategice este specificată perioada propusă pentru implementare.

10.1.2. OBIECTIVE GLOBALE LA NIVEL EUROPEAN

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, *Comisia* propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE**.** Astfel, ***Politica de coeziune (PC) 2021-2027*** continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate).

Metoda de alocare a fondurile se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE.

Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea *Inițiativa urbană europeană*. Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele *FEDR* și ale *Fondului de coeziune*, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

În **stabilirea obiectivelor strategice pentru perioada 2021-2027 s-a avut în vedere corelarea acestora cu obiectivele de politică (OP) ale Uniunii Europene:**

- ***O Europă mai inteligentă***, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- ***O Europă mai verde***, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a *Acordului de la Paris* și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- ***O Europă conectată***, cu rețele strategice de transport și digitale;
- ***O Europă mai socială***, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- ***O Europă mai apropiată de cetățenii săi***, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Concluziile *Consiliului UE*, adoptate în data de 20 iunie 2017, *„Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă”* reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea *Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă*, respectiv a celor **17 obiective de dezvoltare durabilă (obiective globale)**. Prin intermediul

Obiectivelor Globale, se stabileşte o agendă de acțiune ambițioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților şi a injustiției şi protejării planetei până în 2030 [311].

1. **Fără sărăcie** – *Eradicarea sărăciei în toate formele sale şi în orice context*
2. **Foamete „zero"** – *Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției şi promovarea unei agriculturi durabile*
3. **Sănătate şi bunăstare** – *Asigurarea unei vieți sănătoase şi promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă*
4. **Educație de calitate** – *Garantarea unei educații de calitate şi promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți*
5. **Egalitate de gen** – *Realizarea egalității de gen şi împuternicirea tuturor femeilor şi a fetelor*
6. **Apă curată şi sanitație** – *Asigurarea disponibilității şi managementului durabil al apei şi sanitație pentru toți*
7. **Energie curată şi la prețuri accesibile** – *Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil şi modern*
8. **Muncă decentă şi creştere economică** – *Promovarea unei creşteri economice susținute, deschise tuturor şi durabile, a ocupării depline şi productive a forței de muncă şi a unei munci decente pentru toți*
9. **Industrie, inovație şi infrastructură** – *Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile şi încurajarea inovației*
10. **Inegalități reduse** – *Reducerea inegalităților în interiorul țărilor şi de la o țară la alta*
11. **Orașe şi comunități durabile** – *Dezvoltarea oraşelor şi a aşezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente şi durabile*
12. **Consum şi producție responsabile** – *Asigurarea unor tipare de consum şi producție durabile*
13. **Acțiune climatică** – *Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice şi a impactului lor*
14. **Viața acvatică** – *Conservarea şi utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor şi a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă*
15. **Viața terestră** – *Protejarea, restaurarea şi promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deşertificării, stoparea şi repararea degradării solului şi stoparea pierderilor de biodiversitate*
16. **Pace, justiție şi instituții eficiente** – *Promovarea unor societăți paşnice şi incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți şi crearea unor instituții eficiente, responsabile şi incluzive la toate nivelurile*
17. **Parteneriate pentru realizarea obiectivelor** - *Consolidarea mijloacelor de implementare şi revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.*

ODD* înlocuiesc** cele opt ***Obiective de Dezvoltare ale Mileniului (ODM) cuprinse în textul *Declarației Mileniului* adoptată în septembrie 2000 la ONU. Majoritatea statelor lumii, printre care şi România, se reuneau în jurul unui angajament de a reduce sărăcia globală şi a salva

[311] *Sursa: Ministerul Afacerilor Externe – Teme globale - https://www.mae.ro/node/35919*

milioane de vieți. *Declarația Mileniului* a constituit în perioada 2000-2015 unica agendă globală în domeniul dezvoltării asupra căreia a existat un acord la cel mai înalt nivel şi care includea ținte precise:

- *Reducerea sărăciei extreme şi a foametei*
- *Realizarea accesului universal la educație primară*
- *Promovarea egalității de gen şi emanciparea femeilor*
- *Reducerea mortalității infantile*
- *Îmbunătățirea sănătății materne*
- *Combaterea HIV/SIDA, a malariei şi a altor boli*
- *Asigurarea sustenabilității mediului*
- *Crearea unui parteneriat global pentru dezvoltare.*

Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului au reprezentat pentru România un instrument complementar de mobilizare, la nivel intern, în domeniul dezvoltării economice şi sociale.

Agenda 2030* depășește cu mult *Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, menținând teme precum eradicarea sărăciei, educația și sănătatea și abordând noi teme precum societățile pașnice și inclusive. Toate țările trebuie să se asigure că politici adecvate sunt pregătite pentru implementarea *Agendei*. Țările trebuie să promoveze instituții eficiente și inclusive și să creeze politici bazate pe statul de drept, drepturile omului, egalitatea de gen și creșterea implicării femeilor.

10.1.3. OBIECTIVE STRATEGICE LA NIVEL NAȚIONAL

România, în calitate de stat membru al *Organizației Națiunilor Unite* (ONU) și *Uniunii Europene* (UE), și-a exprimat adeziunea la cele *17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030*, adoptată prin *Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1*, în cadrul *Summit-ului ONU* pentru *Dezvoltare Durabilă* din septembrie 2015.

România are nevoie de o schimbare a paradigmei prezente de dezvoltare pentru a face față provocărilor secolului XXI. Trăim o perioadă marcată de procesul de globalizare, de accentuare a inegalităților și de agravare a problemelor de mediu. Dezvoltarea Durabilă este soluția.

Dezvoltarea Durabilă reprezintă, în contextul românesc, dorința realizării unui echilibru, o sinteză între aspirațiile cetățeanului născut liber, societatea de care depinde și prin care se definește și contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru pornește de la om, actor central care caută un echilibru individual și condiții favorabile pentru a se realiza. Condițiile favorabile sunt influențate de societatea care trebuie să îl susțină și să îl motiveze și de mediul prin care se regăsește și își poate găsi echilibrul. Rolul statului în contextul dezvoltării durabile este să ajute la realizarea acestui echilibru, nu doar pentru cetățenii de acum, dar și pentru generațiile viitoare.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 se adresează acestor provocări, propunând tranziția spre o dezvoltare durabilă bazată pe principiile și în spiritul *Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă*, ca membră a unei Uniuni Europene prospere și revigorate.

Strategia precedentă a sprijinit revenirea din criza economică și financiară resimțită după anul 2008. În prezent este nevoie de o nouă abordare în pragul anilor 2020 care să țină cont de realitățile economice, sociale și de mediu de la nivel mondial, european și național, cu un orizont de timp care să privească peste generații, care să satisfacă nevoile generației actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi.

Dacă în ultimii zece ani țintele României erau stabilite în raport cu evoluția economiei mondiale și în concordanță cu politicile UE, acum atât ***România***, cât și UE trebuie să-și reproiecteze prioritățile pe termen mediu și lung pentru **atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) din *Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă***.

Totodată, România susține pe deplin ideea că Agenda 2030 trebuie să fie implementată de către instituțiile locale, răspunzând direct nevoilor cetățenilor. Nevoile, interesele și grijile acestora trebuie să fie soluționate prin definirea unor strategii de dezvoltare locală și națională.

Ca membru al Uniunii Europene, ***România* contribuie la îndeplinirea *Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă*** nu numai din perspectivă națională, dar și la nivel internațional, prin sprijinul pe care îl acordă țărilor mai puțin dezvoltate, prin intermediul asistenței oficiale pentru dezvoltare. Experiența acumulată de România în procesul de tranziție este de natură a susține eforturilor țărilor interesate de a beneficia de un astfel de sprijin.

Obiectivul strategic global al României pentru perioada 2021-2027, având labază angajamentele internaționale în materie de cooperare pentru dezvoltare, este de a contribui la eradicarea sărăciei extreme prin promovarea securității și prosperității, prin intermediul unor parteneriate eficiente cu alte țări, în vederea susținerii propriilor lor obiective de dezvoltare. Statele partenere ale României, beneficiare de asistență oficială pentru dezvoltare, sunt cele cuprinse în categoriile: state cel mai puțin dezvoltate, state cu venituri mici și state cu venituri medii, așa cum sunt prezentate în lista statelor beneficiare de asistență oficială pentru dezvoltare a OCDE/DAC.

De asemenea, România este angajată să implementeze *Obiectivele de Dezvoltare Durabilă* la nivel național și a revizuit ***Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă (SNDDR)***, pentru a integra cele 17 obiective de dezvoltare durabilă. Excluziunea socială este identificată ca o provocare majoră la adresa implementării Obiectivelor. În Strategia românească revizuită se pune accentul pe susținerea incluziunii persoanelor cu dizabilități, a tinerilor și a femeilor în politicile de dezvoltare. Eradicarea sărăciei reclamă oportunități decente de angajare, iar prevenirea și evitarea excluziunii sociale necesită politici de coeziune socială.

În cadrul *SNDDR* sunt prezentate țintele naționale pentru fiecare dintre obiectivele de dezvoltare durabilă specificate în *Agenda 2030*, sub forma *Orizont 2020*, pentru măsurile

preconizate și ținte 2030, pentru eșalonarea rațională a eforturilor destinate atingerii acestui scop.

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea *Agendei 2030* și implementarea setului de *17 Obiective de Dezvoltare Durabilă*.

Priorități naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene post-2020

SDL a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027 asigură cadrul strategic şi reprezintă instrumentul prin care localitatea, plecând de la analiza socio-economică şi având drept cadru direcțiile strategice, obiectivele specifice şi acțiunile cheie prevăzute de regulamente privind fondurile europene, îşi promovează prioritățile şi interesele în domeniul turistic, economic, social şi de mediu, încadrându-se în acelaşi timp în cele mai importante documente programatice de la nivel județean, regional şi național.

Obiectivele globale sunt transpuse în priorități de investiții specifice pentru fiecare fond în parte. Prioritățile naționale de investiții pentru finanțarea din *Fondurile Europene post-2020* au fost enunțate pe baza **Obiectivelor Politice (OP)** stabilite prin *Politica de Coeziune* a Uniunii Europene, prin detalierea de **obiective specifice (OS)** pentru fiecare dintre acestea, după cum urmează:

OP1 – O Europă mai inteligentă

- ***Cercetare și inovare***
  - **OS1.** Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
- ***Digitalizare***
  - **OS2.** Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
- ***Competitivitate***
  - **OS3.** Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
- ***Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat***
  - **OS4.** Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat.

OP2 – O Europă mai verde

- ***Energie***
  - **OS1.** Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
  - **OS2.** Promovarea energiei din surse regenerabile
  - **OS3.** Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E
- ***Schimbări climatice, riscuri, apă***
  - **OS4.** Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor
  - **OS5.** Promovarea gestionării sustenabile a apei

- ***Economia circulară***
  - **OS6.** Promovarea tranziției către o economie circulară
- ***Biodiversitate***
  - **OS7.** Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării – Biodiversitate
- ***Aer***
  - **OS8.** Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării - Aer
- ***Situri contaminate***
  - **OS9.** Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării – Situri contaminate
- ***Mobilitate urbană***
  - **OS10.** Mobilitate națională, regionala și locală sustenabilă, reziliență în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.

OP3 – O Europă conectată

- ***Conectivitate***
  - **OS1.** Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, reziliență în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală
  - **OS2.** Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
- ***Broadband***
  - **OS3.** Îmbunătățirea conectivității digitale.

OP4 – O Europă mai socială

- ***Ocupare***
  - **OS1.** Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale
  - **OS2.** Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă
  - **OS3.** Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată
  - **OS4.** Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății.
- ***Educație***

- **OS5**. Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale
- **OS6**. Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar
- **OS7**. Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale.

- ***Incluziune socială***
  - **OS8**. Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii
  - **OS9**. Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată – Incluziune socială.
- ***Sănătate***
  - **OS10**. Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată – Sănătate.
- ***Incluziune socială***
  - **OS11**. Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor
  - **OS12**. Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere.

OP5 – O Europă mai aproape de cetățenii săi

- ***Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană***
  - **OS1**. Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane
- ***Dezvoltare teritorială integrată***
  - **OS2**. Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității.

Pe lângă obiectivele politice prezentate mai sus, mai sunt prevăzute acțiuni pentru asistență tehnică, și anume:

- ***Asistență tehnică***
  - **OS1**. Informare și comunicare
  - **OS2**. Pregătire, implementare, monitorizare și control
  - **OS3**. Evaluare și studii, colectare de date
  - **OS4**. Consolidarea capacităților autorităților statelor membre, ale beneficiarilor și ale partenerilor relevanți.

10.1.4. OBIECTIVE STATEGICE LA NIVEL REGIONAL

Agenția pentru Dezvoltare Regională București-Ilfov **a elaborat o nouă versiune a** ***Programului Operațional Regional București-Ilfov 2021-2027***, documentul fiind aprobat de Comisia Europeană în data de 25.11.2022.

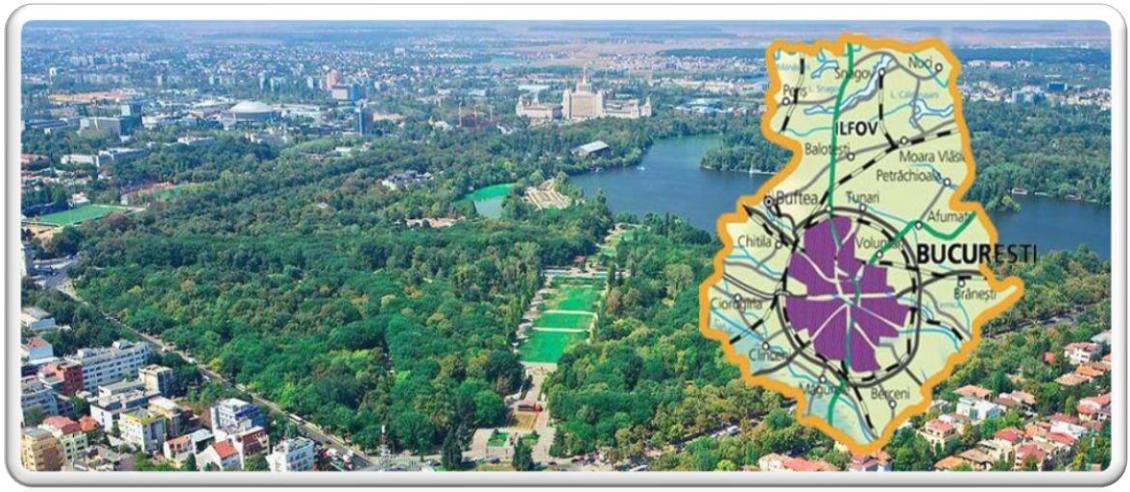

Definirea coerentă a planului de dezvoltare economică se întemeiază pe identificarea și analiza aprofundată a caracteristicilor teritoriale, inclusiv a nevoilor și potențialului de dezvoltare specifice unei regiuni, ținând totodată seama de oportunitățile și amenințările generate de factorii exogeni.

Pornind de la analiza nevoilor regionale, corelate cu potențialul și premisele de dezvoltare, și luând în considerare direcțiile de orientare strategică europeană, se poate concluziona că viziunea de dezvoltare a Regiunii București-Ilfov trebuie să asigure crearea unui mediu economic inovator, dinamic, competitiv și durabil. Un astfel de mediu este construit pe piloni care generează predictibilitate și stabilitate în ceea ce privește sistemul legislativ și fiscal, creează valoare adăugată în sectoarele economice inovative și inteligente și asigură competitivitate pe pieţele naționale și externe.

VIZIUNEA STRATEGICĂ A REGIUNII BUCUREȘTI-ILFOV 2030:

"RBI își va valorifica potențialul competitiv și își va îmbunătăți capacitatea de a oferi cetățenilor și întreprinderilor un mediu atractiv, durabil, curat și incluziv, în care aceștia își vor dori să locuiască și să investească, prin promovarea inovării, digitalizării, accesului echitabil la servicii publice moderne, educație și oportunități de afaceri, având permanent în vedere eficientizarea consumurilor energetice, reducerea emisiilor de CO2 și adaptarea la provocările climatice."

PRBI 2021-2027 asigură implementarea viziunii strategice pentru o dezvoltare durabilă și echilibrată a regiunii, completând direcțiile, acțiunile și prioritățile pentru dezvoltarea acesteia din *PDR 2021-2027, RIS3 2021-2027,* precum și alte documente elaborate la nivel regional.

Pentru a reduce inegalitățile și disparitățile și a prioritiza investițiile în bunuri publice și meritorii, precum și pentru a exploata potențialul regiunii, ***PR București-Ilfov 2021–2027 și-a stabilit obiectivul general de "a contribui la viziunea strategică a RBI prin susținerea unei dezvoltării economice inteligente, sustenabile și incluzive în vederea îmbunătățirii standardului de viață și creșterii rezilienței față de provocările societale."*.**

Se așteaptă ca acest lucru să ducă la o îmbunătățire a calității vieții comunităților locale prin susținerea capacității de inovare și digitalizare a administrației locale și a economiei regionale, dezvoltarea durabilă a infrastructurii și serviciilor și valorificarea potențialului cultural și turistic al regiunii.

Plecând de la specificitățile regionale, de la lecțiile învățate în 2014-2020 și de la documentele regionale de programare, investițiile pentru dezvoltarea regională durabilă vor fi realizate prin urmărirea a **11 obiective regionale**, ce reprezintă răspunsul la provocările sectoriale conturate în analiza nevoilor și care sunt **transpuse în 8 Priorități și Obiective specifice**:

- **Obiectiv Regional 1 - OR1**: ***Consolidarea capacităților în materie de CDI, inclusiv prin preluarea tehnologiilor avansate;***
- **Obiectiv Regional 2 - OR2**: ***Creșterea nivelului de digitalizare a economiei și administrației publice și adoptarea conceptului de oraș inteligent;***
- **Obiectiv Regional 3 – OR3: Consolidarea capacității de reziliență și a competitivității IMM, inclusiv prin acces la structuri moderne de sprijinire a afacerilor;**
- **Obiectiv Regional 4 – OR4: *Diversificarea competențelor pentru specializare inteligentă și tranziție industrială în IMM și consolidarea capacităților actorilor implicați în guvernanța RIS3;***
- **Obiectiv Regional 5 – OR5: *Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional;***
- **Obiectiv Regional 6 – OR6: *Reducerea riscului seismic în rândul clădirilor publice;***

- **Obiectiv Regional 7 – OR7: *Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi;***
- **Obiectiv Regional 8 – OR8: *Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat;***
- **Obiectiv Regional 9 – OR9: *Îmbunătățirea conectivității și accesibilității la TEN-T;***
- **Obiectiv Regional 10 – OR10: *Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă;***
- **Obiectiv Regional 11 - OR11: *Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.***

Prioritate: 1. *O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice*

- **Obiectiv specific: RSO1.1.** *Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate (FEDR);*
- **Obiectiv specific: RSO1.2.** *Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (FEDR);*
- **Obiectiv specific: RSO1.3.** *Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMMurilor, inclusiv prin investiții productive (FEDR);*
- **Obiectiv specific: RSO1.4.** *Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat (FEDR).*

Prioritate: 2. *O regiune digitalizată*

- **Obiectiv specific: RSO1.2.** *Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (FEDR).*

Prioritate: 3. *O regiune prietenoasă cu mediul*

- **Obiectiv specific: RSO2.1.** *Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR);*
- **Obiectiv specific: RSO2.4.** *Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice (FEDR);*
- **Obiectiv specific: RSO2.7.** *Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR).*

Prioritate: 4. *O regiune cu mobilitate ridicată*

- **Obiectiv specific: RSO2.8.** *Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon (FEDR).*

Prioritate: 5. *O regiune accesibilă*

- **Obiectiv specific: RSO3.2.** *Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere (FEDR).*

Prioritate: 6. *O regiune cu infrastructură educațională modernă*

- **Obiectiv specific: RSO4.2.** *Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online (FEDR).*

Prioritate: 7. *O regiune atractivă și incluzivă*

- **Obiectiv specific: RSO5.1.** *Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane (FEDR);*
- **Obiectiv specific: RSO5.2.** *Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în alte zone decât cele urbane (FEDR).*

Prioritățile „Asistență tehnică" - *Prioritatea pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC: 8. Asistență tehnică*

Prioritatea de AT a PR BI reflectă nevoia de finanțare a acțiunilor specifice necesare pentru administrarea și implementarea eficace a PR BI. **Activitățile indicative** enumerate mai jos vor fi structurate și planificate în cadrul unui document de tip ***Strategie Asistență Tehnică (Roadmap ACB):***

- **Activitățile pentru organizarea și funcționarea Autorității de Management**, inclusiv cheltuielile pentru înființarea și funcționarea unui *Comitet de Monitorizare al programului* (echipamente birotica, rețelistică, digitalizare maximizată a relației AM/beneficiari, salarizarea personalului AM, instruirea personalului AM, organizarea de întâlniri ale CM și altor comitete specifice - cel puțin un *Comitet Regional de Inovare*);
- **Întocmirea de studii și analize** necesare pentru evaluarea implementării programului (pregătire, selecție, verificare și monitorizare, evaluare, control și audit etc.), comensurare indicatorilor, evaluări obligatorii conform regulamentelor;
- **Întărirea și dezvoltarea capacității administrative a instituțiilor implicate în sistemul de management și control al PR BI** prin organizarea de întâlniri de lucru, schimburi de

experiență și bune practici (în special cu alte regiuni capitală europene: Région de Bruxelles-Capitale, Ile-de-France, Brandenburg etc.) și sesiuni specifice de instruire pe domenii de interes în implementarea fondurilor;

- **Întărirea capacității de implementare** la nivelul entităților beneficiare sau potențial beneficiare de finanțare și a organismelor care concura la implementarea programului;
- În baza experienței dobândite în cadrul proiectelor Interreg Europe în care a fost partener **ADRBI a identificat parteneri pentru a continua procesul de cooperare interergională în domeniile**: egalitate de șanse cu regiunile Cantabria (Spania), Sterea Ellada (Grecia), Toscana (Italia) etc.; mobilitate urbană cu regiunile Valencia (Spania), Zemgale (Letonia), Frederikshavn (Danemarca), Gorenska (Slovenia), Auvergne-Rhône-Alpes (Franta) etc.; biodiversitate cu regiunile Extremadura (Spania), Norte (Portugalia) etc.;
- **Întărirea capacității Agenției pentru Dezvoltare Regională București-Ilfov**: întocmirea de studii și analize pentru fundamentarea documentelor programatice (PDR BI, RIS3 BI); dezvoltarea capacității administrative pentru elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea, actualizarea și revizuirea documentelor programatice; asigurarea investițiilor necesare pentru funcționarea ADR BI,etc.;
- **Întărirea capacității Autorităților Publice Locale în vederea elaborării, îmbunătățirii și implementării strategiilor teritoriale integrate**: întocmirea de studii și analize (exp. evaluarea contrafactuală de impact); organizarea de întâlniri; cheltuieli legate de consolidarea mecanismelor de guvernanță (training, peer-learning, cheltuieli cu servicii IT, achiziționarea de materiale consumabile etc.);
- **Alte tipuri de acțiuni complementare celor care vor face obiectul *Strategiei Naționale de AT (National ACB Roadmap)*** pentru a consolida capacitatea administrativă la nivelul AM și beneficiarilor în zonele de interes: simplificare, prevenirea și tratarea conflictelor de interese, fraudă, corupție, monitorizare electronică etc.
- **Sprijin pentru elaborarea și implementarea Strategiei/Planului de comunicare**
- **Organizarea de evenimente de comunicare, informare și promovare, campanii mass-media;**
- **Dezvoltarea și gestionarea instrumentelor/campaniilor de comunicare;**
- **Alte activități de informare și comunicare specifice PR BI**, realizarea și distribuirea de materiale informative și publicitare, vizite la proiecte etc.

Perioada de programare vizată a adus o nouă provocare: ***PR BI 2021-2027*** fiind **primul program regional în care atât elaborarea, cât și implementarea sunt transferate de la nivelul național.** Aceasta provocare necesită un răspuns pe măsura ceea ce înseamnă că multe din activitățile care anterior și în prezent sunt susținute de nivelul național (*MLPDA, MIPE*) **vor trebui preluate treptat de nivelul regional.**

În baza experienței perioadelor de programare anterioare și a măsurilor cuprinse în *Raportul de Țară pentru RO 2019* vizând proceduri îmbunătățite și simplificate pentru eliminarea documentației excesive și a cerințelor și consolidarea capacităților autorităților de management, ale organismelor intermediare, ale beneficiarilor finali și ale altor organisme

care lucrează cu fonduri UE în vederea pregătirii și implementării proiectelor, la nivelul PR BI se au în vedere următoarele:

- ✓ *Simplificarea procesului de evaluare și contractare, precum și a procesului de depunere a proiectelor prin reducerea numărului de documente solicitate;*
- ✓ *Simplificarea procesului de implementare prin măsuri de tipul avertizare timpurie, eficientizarea;*

procesului de verificare (prin separarea verificării administrative de cea de pe teren).

- ✓ *Sporirea colaborării cu instituțiile naționale, în acest sens a fost constituit deja un grup de lucru (Ordin MT nr. 108/2021) în domeniul mobilității urbane care va fi reprezentat în CM PR;*
- ✓ *În cadrul priorității de AT au fost incluse măsuri de sprijini pentru potențialii beneficiari, precum și pentru întărirea capacității administrative AM PR BI în vederea oferirii de suport tehnic.*

Pornind de la prevederile legislației în vigoare **mecanismul de guvernanță regional** va fi format din:

- ***MIPE - în calitate de colaborator în procesul de elaborare al POR*** (conform Legii nr. 277/ 2021) și ***cu atribuții în asigurarea, realizarea, dezvoltarea și funcționarea sistemului informatic*** aferent perioadei de programare 2021-2027 (conform HG nr.936/2020);
- ***Agenția pentru Dezvoltare Regională BI (ADR BI)*** care îndeplinește **rolul de autoritate de management pentru program (AM PR BI)** în conformitate cu prevederile Legii nr. 277/ 2021 și a legislației subsecvente;
- ***CM PR BI, organism fundamental pentru principiul parteneriat,*** care **va reuni reprezentanți ai cvadruplului helix și va îndeplini funcțiile prevăzute la art. 40 din Regulamentul UE 1060/2021.**

Procesul de elaborare și implementare al PR BI este sprijinit de: ***Comitetul Regional pentru elaborarea PDR BI (CRP BI)***, ***Comitetul Regional de Inovare BI (CRI BI)*** și ***Consiliul Regional de Dezvoltare BI (CDR BI)*** cu rol consultativ.

Acest cadru partenerial asigură implicarea și reprezentativitatea principalilor actori din regiune în procesul de elaborare, implementare și control al PR, asigurând echilibrul structurilor locale și regionale în gestionarea fondurilor europene. În conformitate cu principiul guvernanței pe mai multe niveluri, această structură va fi implicată pe tot parcursul pregătirii și implementării programului.

În toate etapele programului, cât și ale proiectelor finanțate prin PR BI, se va realiza integrarea principiilor orizontale prin respectarea prevederilor *Cartei Drepturilor Fundamentale a UE*, a *Convenției Organizației Națiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități* și a actelor normative relevante la național. PR va asigura respectarea și promovarea egalității între femei și bărbați, integrarea perspectivei de gen și abordarea

aspectelor de gen și va include măsurile necesare pentru a preveni orice formă de discriminare pe criterii de gen (60), origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, luând în considerare accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități, cu respectarea UNCRPD, inclusiv Comentariile generale ale CRPD. Totodată, ***PR BI se aliniază la Cadrul strategic al UE privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor pentru perioada 2020-2030*** și la obiectivele propuse în acesta, cu scopul de a asigura un acces sporit al populației rome la învățământul preșcolar, de a reduce decalajul în ceea ce privește participarea la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, de a reduce decalajul în ceea ce privește finalizarea învățământului secundar superior și de a depune eforturi în vederea eliminării segregării etc.

10.2. ARHITECTURA PROGRAMELOR OPERAȚIONALE 2021-2027

Conform *Memorandum-ului* pe tema *Programele operaționale/naționale şi arhitectura instituțională de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027*, Comisia Europeană a emis reglementări comune pentru șapte fonduri cu gestiune partajată pentru a reduce fragmentarea utilizării resurselor financiare puse la dispoziția statelor membre din bugetul Uniunii Europene.

PREMISE:
♦ menținerea sistemul de management și control al fondurilor europene aferente politicii de coeziune din perioada de programare 2014-2020
♦ îmbunătățirea şi simplificarea anumitor aspecte pentru a veni în sprijinul beneficiarilor politicii de coeziune.
♦ descentralizarea implementării şi creșterea leadership-ului din partea tuturor actorilor implicați.

PRINCIPII:
♦ O mai bună coordonare între proiectele/operațiunile finanțate luând în calcul noile provocări
♦ O abordare unitară în termeni de proceduri/practici prin comasarea tuturor autorităților de management în cadrul MFE care va asigura coordonarea orizontală a structurilor de management
♦ O simplificare şi mai bună coordonare pentru funcția de AM şi funcția contabilă prin integrarea celei din urma în cadrul AM
♦ Concentrarea şi asigurarea continuității expertizei

♦ O adaptare reală a intervențiilor la nevoile şi specificul regional prin descentralizarea gestiunii și implementării la nivelul ADR-urilor
♦ O abordare inovativă şi integrată prin elaborarea programelor multifond

Orientarea strategică privind utilizarea fondurilor europene este dată de ***Regulamentul privind prevederile comune (CPR)*** care conține un set unic de norme pentru **7 fonduri UE** implementate în gestiune partajată, respectiv:

I. ***Fondul european de dezvoltare regională,***
II. ***Fondul de coeziune,***
III. ***Fondul social european+***
IV. ***Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)***
V. ***Fondul pentru azil și migrație (FAMI)***
VI. ***Fondul pentru securitate internă (ISF)***
VII. ***Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF).***

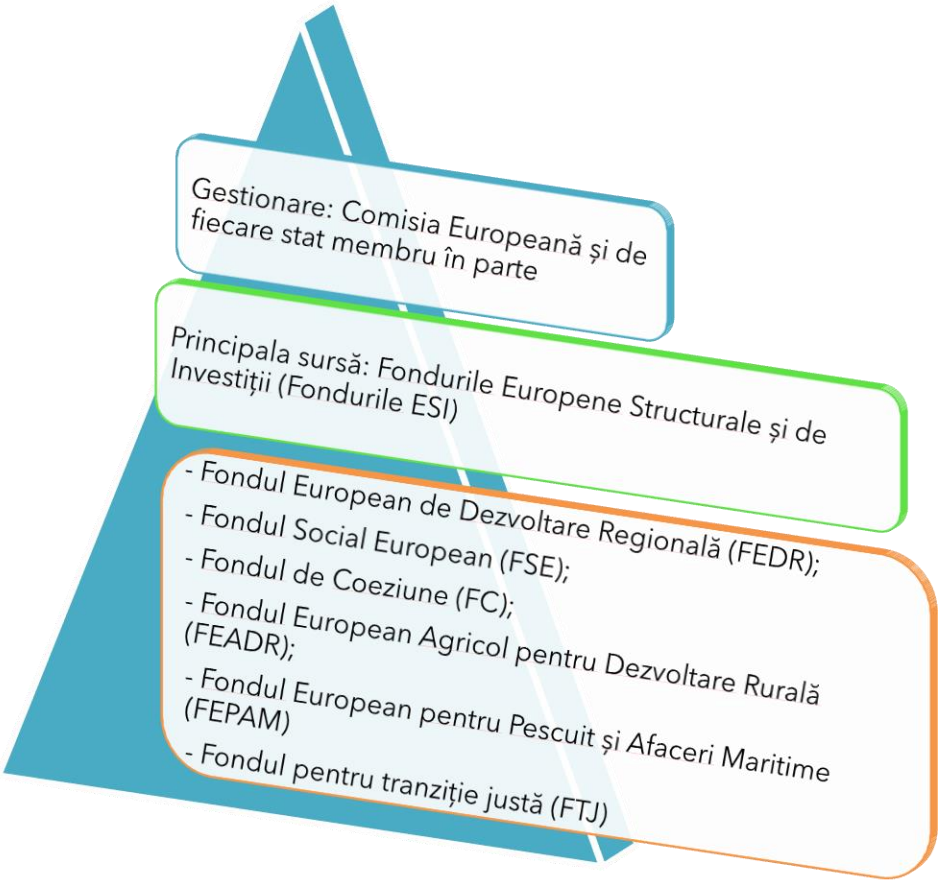

Comparativ cu perioada de programare 2014-2020, *Regulamentul privind prevederile comune (CPR)* nu mai acoperă *Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR)*.

În acest context, propunerea de regulament comun vizează îmbunătățirea coordonării și armonizării implementării fondurilor care furnizează contribuții în temeiul politicii de

coeziune, respectiv *Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european (FSE)* și *Fondul de coeziune*, cu *Fondul pentru sectorul maritim și al pescuitului* și *Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)*. Totodată, s-a avut în vedere asigurarea unui răspuns comun adecvat și complementar la provocările generate de crizele în materie de migrație și securitate, respectiv guvernarea comună cu fondurile aferente domeniului afaceri interne, respectiv Fondul pentru azil și migrație, Fondul pentru securitate internă și Instrumentul pentru managementul frontierelor și vize.

Pentru perioada de programare 2021-2027, Comisia Europeană a propus ca *Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)* să pună un accent mai puternic pe activitățile de *Dezvoltare Urbană Durabilă (DUD)*, statele membre trebuind să aloce cel puțin 6% din fondurile FEDR dezvoltării integrate în zonele urbane (dezvoltare urbană durabilă), fie printr-un program operațional dedicat sau printr-o axă prioritară dedicată în cadrul unui program operațional, fie cu ajutorul unor instrumente precum *Investițiile Teritoriale Integrate (ITI)* sau *Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC)*.

De asemenea, **Comisia Europeană dorește să ofere *„mai multe stimulente pentru o guvernanță mai eficientă bazată pe parteneriat, o guvernanță pe mai multe niveluri și o abordare locală integrată în programele sale”***.[312]

În concluzie, **fondurile europene vor reprezenta în continuare unul dintre cele mai importante instrumente ce vor fi utilizate pentru reducerea disparităților regionale, precum și promovarea creșterii economice la nivel regional și local, consolidarea competitivității și creșterea ocupării forței de muncă**, obiective de referință la nivelul Uniunii Europene. Îndeplinirea acestor obiective este posibilă prin asigurarea unui mediu favorabil investițiilor, înființarea de noi companii sau dezvoltarea celor existente contribuind semnificativ la crearea de noi locuri de muncă și generarea de valoare adăugată.

Sistemul de implementare a fondurilor europene va fi mult mai eficient în perioada 2021 – 2027, comparativ cu celelalte două exerciții financiare, datorită simplificării structurii instituționale.

Totodată, sistemul va fi mai bine coordonat, fiind stabilite atribuții de autoritate de management numai la nivelul a trei organisme, astfel:

Ministerul Fondurilor Europene să îndeplinească funcția de *Autoritate de Management* pentru următoarele programe operaționale / naționale 2021-2027:

- ✓ *Programul Operațional Dezvoltare Durabilă*
- ✓ *Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare*
- ✓ *Programul Național de Sănătate*

[312] *Sursa: Romania Catching-Up Regions - Raport elaborat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare / Banca Mondială*

- ✓ *Program Operațional Capital Uman*
- ✓ *Programul Operațional Incluziune sociala si Dezvoltare Teritorială Integrată*
- ✓ *Programul Operațional Asistență Tehnică*
- ✓ *Programele de cooperare teritorială.*

Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor să îndeplinească funcția de *Autoritate de Management* pentru:

- ✓ *Programul Operațional Transport*.

Agențiile de Dezvoltare Regională (ADR), actuale *Organisme Intermediare* pentru *Programul Operațional Regional 2014-2020*, să îndeplinească funcția de *Autoritate de Management* pentru:

- ✓ *Programele Operaționale Regionale 2021-2027*.

Pentru exercițiul financiar 2021 – 2027, România a reușit să obțină 79,9 miliarde euro din 1.824,3 miliarde de euro alocate pentru 27 de state ale Uniunii Europene (ca urmare a ieșirii Marii Britanii din UE), în timp ce suma alocată în perioada anterioară a fost de 464 miliarde euro pentru 28 de state (31 miliarde euro pentru România).

Conform pachetului legislativ 2021-2027 propus de Comisia Europeană, **alocările dedicate României din fondurile aferente *Politicii de Coeziune* însumează aprox. 31 miliarde euro** (prețuri curente) și sunt distribuite pe fonduri astfel:

- ✓ ***Fondul European de Dezvoltare Regională*** - **17,715 miliarde euro**, inclusiv 392 milioane euro pentru Cooperare Teritorială Europeană;
- ✓ ***Fondul Social European Plus*** - **8,385 miliarde euro**;
- ✓ ***Fondul de Coeziune*** - **4,499 miliarde euro**, inclusiv alocarea de transferat către Mecanismul pentru Interconectarea Europei (*Connecting Europe Facility - CEF*) - 1,091 miliarde euro, din care doar 70% la dispoziția Statului Membru;
- ✓ ***Fondul pentru o Tranziție Justă*** – **1,766 miliarde euro.**

Concentrarea tematică la nivel național, conform pachetului legislativ, presupune ca:

25% din total alocare FEDR este pentru Obiectivul de Politică 1 (*O Europă mai inteligentă*)
30% din total alocare FEDR este pentru Obiectivul de Politică 2 (*O Europă mai ecologică*)
30% din total alocare FEDR este pentru intervenții care vor contribui la îndeplinirea obiectivelor climatice
37% din total alocare FC este pentru intervenții care vor contribui la îndeplinirea obiectivelor climatice
6% din total alocare FEDR este pentru intervenții care vor contribui la dezvoltarea urbană durabilă
25% din total alocare FSE+ este pentru obiectivele specifice privind incluziunea socială

2% din total alocare FSE+ este pentru obiectivele specifice privind ajutorarea celor mai defavorizate persoane
10% din total alocare FSE+ este pentru sprijinirea ocupării tinerilor care nu au un loc de muncă sau nu sunt integrați într-un program de educație sau formare (NEETs)

Conform propunerii pachetului legislativ care va guverna politica de coeziune în perioada de programare financiară 2021-2027, statele membre au la dispoziție o serie de prevederi care permit sau impun transferi între fonduri, astfel:

- *statele membre pot solicita transferul de până la 20% din alocările financiare ale unui program, de la oricare fond către oricare alt fond aflat în gestiune partajată sau către orice instrument cu gestiune directă sau indirectă;*
- *transferuri obligatorii către Fondul pentru o Tranziție Justă (FTJ) din alocările naționale FEDR și FSE+, de minim 1,5 și maxim 3 ori mai mari decât suma alocată la nivel național pentru FTJ.*

PROGRAMELE OPERAȚIONALE aferente implementării *Politicii de Coeziune* la nivel național ***pentru exercițiul financiar 2021 – 2027,*** propuse de ***Ministerul Fondurilor Europene*** sunt:

I. ***Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ) - 2,53 miliarde euro***
II. ***Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) - 5,25 miliarde euro***
III. ***Programul Operațional Transport (POT) - 9,68 miliarde euro***
IV. ***Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) - 2,20 miliarde euro***
V. ***Programul Operațional de Sănătate (POS) - 3,88 miliarde euro***
VI. ***Programul Educație și Ocupare (POEO) - 4,32 miliarde euro***
VII. ***Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) - 4,11 miliarde euro***
VIII. ***Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR) – 11,44 miliarde euro***
IX. ***Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT) - 959,43 milioane euro.***

I. PROGRAMUL OPERAȚIONAL TRANZIȚIE JUSTĂ (POTJ)

Viziunea strategică a POTJ se bazează pe obiective care vizează sprijinirea diversificării economice a celor mai afectate teritorii, împreună cu masuri de recalificare și incluziune activă a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, sprijinind totodată transformarea proceselor industriale necesară pentru o tranziție spre o economie neutră concomitent cu menținerea sau creșterea numărului locurilor de muncă din aceste sectoare.

Prin acțiunile care vor fi selectate, POTJ vrea să se asigure că trecerea către o economie neutră din punct de vedere climatic are loc în mod echitabil, respectându-se principiul că *"nimeni nu este lăsat în urmă"*.

POTJ 2021-2027 va avea o alocare financiară de **2,53 miliarde euro,** din care:

- ✓ **834 milioane euro din *Fondul de Tranziție Justă***
- ✓ **1,112 miliard euro din Next Generation EU**
- ✓ **584 milioane euro Bugetul de stat.**

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *O tranziție justă prin dezvoltarea spiritului antreprenorial, a IMM-urilor, a cercetării și inovării și a digitalizării*

Obiectivul general *este reprezentat de necesitatea de sprijinire a teritoriilor celor mai afectate de tranziția către neutralitatea climatică și evitarea adâncirii disparităților regionale.*

Operațiuni :

- *Investiții in înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri;*

Investiții în crearea de noi întreprinderi, inclusiv prin servicii de consultanță;

- *Investiții în activități de cercetare și inovare care conduc la creșterea competitivității întreprinderilor;*
- *Dezvoltare economică prin promovarea transferului de tehnologii avansate și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetători;*
- *Investiții productive in IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică;*
- *Creșterea competitivității întreprinderilor prin digitalizare și competențe digitale avansate;*
- *Creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru a reduce sarcina administrativă pentru mediul de afaceri.*

Axa Prioritară 2 - *O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse*

Obiectivul general *este reprezentat de necesitatea de sprijinire a teritoriilor celor mai afectate de tranziția către neutralitatea climatică și evitarea adâncirii disparităților regionale.*

Operațiuni :

- *Investiții în dezvoltarea de tehnologii pentru o energie verde;*
- *Investiții în realizarea de parcuri fotovoltaice conectate la rețea (operationale)-poate fi o solutie finanțarea acestor parcuri pe terenurile ce aparțin fostelor mine sau uzine astfel realizandu-se proiecte integrate decontaminare/regenerare/reconversie;*
- *Investiții în realizare de turbine eoline (ferme eoliene- conectate la rețea);*

- *Investitii in ferme fotovoltaice/eoliene pentru promovarea utilizarii energiei din surse regenerabile la nivelul operatorilor industriali(posibil cu componentă de producere hidrogen).*

Axa Prioritară 3 - *O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare*

Obiectivul general *este reprezentat de necesitatea de sprijinire a teritoriilor celor mai afectate de tranziția către neutralitatea climatică și evitarea adâncirii disparităților regionale.*

Operațiuni :

- *Investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor poluate (posibil cu componentă de water management);*
- *Investiții în proiecte de restaurare și de reconversie a terenurilor inclusiv prin măsuri de management al apei și crearea de infrastructuri verzi în mediul urban;*
- *Investiții în schemele de gestionare a deșeurilor la nivel județean în vederea consolidării economiei circulare;*
- *Acțiuni de prevenire a generării de deșeuri și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.*

Axa Prioritară 4 - *O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă*

Obiectivul general *este reprezentat de necesitatea de sprijinire a teritoriilor celor mai afectate de tranziția către neutralitatea climatică și evitarea adâncirii disparităților regionale.*

Operațiuni :

- *Perfecționare a lucrătorilor;*
- *Calificare și recalificare în sectoarele verzi ale economiei;*
- *Pension Bridging;*
- *Incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.*

II. PROGRAMUL OPERAȚIONAL DEZVOLTARE DURABILĂ (PODD)

Strategia PODD este în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, cu *Semestrul European*, *Recomandările Specifice de Țară* relevante, *Programul Național de Reformă*, *Rapoartele de Țară din 2019 și 2020* și *Anexa D a Raportului din 2020*.

Totodată, PODD se bazează pe obiective care vizează asigurarea coeziunii sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și prin asigurarea utilizării eficiente a resurselor naturale.

PODD 2021-2027 va avea o alocare financiară de **5,25 miliarde euro,** din care:

- ✓ **3,72 miliarde euro FEDR**
- ✓ **837 milioane euro FC**

- ✓ **692 milioane euro Bugetul de stat.**

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *Tranzitie energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele si soluții de stocare*

Obiectiv Specific FEDR/FC (i) - *Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;*

Obiectiv specific FEDR/FC (iii) - *Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E.*

Axa Prioritară 2 - *Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară*

Obiectiv specific FEDR/FC (v) - *Promovarea managementului durabil al apei;*

Obiectiv specific FEDR/FC (vi) - *Promovarea tranziției către o economie circulară.*

Axa Prioritară 3 - *Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate*

Obiectiv Specific FEDR/FC (vii) - *Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării.*

Axa Prioritară 4 - *Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor*

Obiectiv specific FEDR/FC (iv) - *Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor.*

III. PROGRAMUL OPERAȚIONAL TRANSPORT (POT)

Viziunea pentru anul 2030 este de a extinde infrastructura de transport pe teritoriul României în vederea îmbunătățirii conectivității între regiunile țării dar și cu restul țărilor din Uniunea Europeană.

POT 2021-2027 a fost elaborat pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale României identificate în *Acordul de Parteneriat 2021-2027* şi în acord cu *Raportul de țară* și *Recomandarile specifice de Țară*, dar și *Strategiei* dezvoltată de România pentru recuperarea decalajelor de dezvoltare în domeniul infrastructurii de transport, *Planul investitional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030*.

POT 2021-2027 va avea o alocare financiară de **9,68 miliarde euro,** din care:

- ✓ **3,529 miliarde euro FEDR**
- ✓ **2,670 milioane euro FC**
- ✓ **3,427 milioane euro Bugetul de stat.**

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier*

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură şi intermodală.*

Axa Prioritară 2 - *Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială*

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, flexibile și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră.*

Axa prioritară 3 - *Îmbunatățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată*

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură şi intermodală.*

Axa prioritară 4 - *Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată*

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile.*

Axa prioritară 5 - *Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov*

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile.*

Axa prioritară 6 – *Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată*

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile.*

Axa prioritară 7 - *Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal*

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură şi intermodală.*

Axă prioritară 8 - *Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor*

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările* climatice, sigură şi intermodală.

Axă prioritară 9 - *Creșterea gradului de siguranța si securitate pe rețeaua rutieră de transport*

Obiectiv Specific FEDR/FC *- Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură şi intermodală.*

Axă prioritară 10 - *Asistență Tehnică*

Obiectiv Specific FEDR/FC *- Îmbunătățirea capacității instituționale a autorității de management a programului, să sprijine managementul programului operațional și măsurile de informare și publicitate ale acestuia.*

IV. PROGRAMUL OPERAȚIONAL CREȘTERE INTELIGENTĂ, DIGITALIZARE ȘI INSTRUMENTE FINANCIARE (POCIDIF)

Viziunea strategică *a POCIDIF* o reprezintă crearea în România a unui ecosistem care potențează competitivitatea societății în contextul schimbărilor tehnologice, plecând de la nevoile de dezvoltare identificate prin *Strategia Națională* și cele 8 *Strategii Regionale de Specializare Inteligentă* și concentrarea eforturilor pentru atingerea potențialului tehnologiilor digitale pentru a crea noi oportunități de dezvoltare atât pentru sistemul public, cât și pentru mediul de afaceri.

POCIDIF 2021-2027 va avea o alocare financiară de **2,2 miliarde euro,** din care:

- ✓ **1,915 miliarde euro FEDR**
- ✓ **285 milioane euro Bugetul de stat.**

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare*

Obiectiv Specific FEDR (i) - *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate.*

Axa Prioritara 2 - *Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI*

Obiectiv Specific FEDR (i) - *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate.*

Axa Prioritara 3 - *Creșterea competitivității economice prin digitalizare*

Obiectiv Specific FEDR (ii) - *Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor.*

Axa Prioritară 4 - *Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă*

Obiectiv Specific FEDR OP3 (i) - *Îmbunătățirea conectivității digitale.*

Axa Prioritară 5 - *Instrumente financiare*

Obiectiv Specific FEDR (i) - *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate și (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor.*

Axa Prioritară 6 - *Creșterea capacității administrative*

Obiectiv Specific FEDR (iv) - *Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat.*

V. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SĂNĂTATE (POS)

Viziunea strategică a POS: O națiune cu oameni sănătoși și productivi prin acces la servicii preventive, de urgență, curative și reabilitare de calitate.

POS 2021-2027 va avea o alocare financiară defalcată pe fiecare din cele 7 axe prioritare.

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *Continuarea investițiilor în spitalele regionale*

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;*

Obiectiv Specific FEDR (iv) - *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară;*

Obiectiv Specific FSE (ix) - *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung.*

Prioritatea 1 are o alocare financiară de **1,062 miliarde euro,** din care:

- ✓ **1 miliard euro FEDR**
- ✓ **62 milioane euro FSE.**

Axa Prioritară 2 - *Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu*

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;*

Obiectiv Specific FEDR (iv) - *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară;*

Obiectiv Specific FSE (ix) - *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv*

promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung.

Prioritatea 2 are o alocare financiară de **354 milioane euro,** din care:

- ✓ **143 milioane euro FEDR**
- ✓ **211 milioane euro FSE.**

Axa Prioritară 3 - *Servicii de recuperare, paliație și îngirjiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și a profilului epidemiologic al morbidității*

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale.*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *- Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară;*

Obiectiv Specific FSE (ix) *- Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung.*

Prioritatea 3 are o alocare financiară de **286 milioane euro,** din care:

- ✓ **143 milioane euro FEDR**
- ✓ **143 milioane euro FSE.**

Axa Prioritară 4 - *Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii*, defalcată pe:

- ***A.*** *Investiții prioritare în infrastructură*
- ***B.*** *Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile şi de gestionare a alertelor naționale şi internaționale la nivel central şi local din domeniul sănătății publice*
- ***C.*** *Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastrucurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei.*

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *- Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară;*

Obiectiv Specific FSE (ix) *- Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung.*

Prioritatea 4 are o alocare financiară de **1,971 miliarde euro,** din care:

- ✓ **757 milioane euro FEDR**
- ✓ **1,214 miliard euro FSE.**

Axa Prioritară 5 - *Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical*

Obiectiv de politică 1 - *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente;*

Obiectiv Specific FEDR (i) - *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate.*

Prioritatea 5 are o alocare financiară de **454 milioane euro,** din care:

- ✓ **454 milioane euro *FEDR.***

Axa Prioritară 6 - *Informatizarea sistemului medical*

Obiectiv de politică 1 - *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente;*

Obiectiv Specific FEDR (ii) - *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor.*

Prioritatea 6 are o alocare financiară de **260 milioane euro,** din care:

- ✓ **260 milioane euro *FEDR.***

Axa Prioritară 7 - *Măsuri FSE care susțin cercetarea, informatizarea și utilizarea de metode de investigare, intervenție, tratament*

Obiectiv de politică 1 - *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente;*

Obiectiv Specific FSE - *Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a oportunităților flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți, ținând seama de competențele digitale, anticipând mai bine schimbările și noile cerințe în materie de competențe pe baza nevoilor pieței muncii, facilitând tranzițiile profesionale și încurajând mobilitatea profesională.*

Prioritatea 7 are o alocare financiară de 344 milioane euro, din care:

- ✓ **100 milioane euro FEDR**
- ✓ **244 milioane euro FSE.**

VI. PROGRAMUL OPERATIONAL EDUCAȚIE ȘI OCUPARE (POEO)

Viziunea strategică a POEO: Din perspectiva capitalului uman, viziunea națională la orizontul anului 2027 este de a crea *„O Românie mai socială cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii, stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții, o societate bazată pe solidaritate și condiții de viață mai bune pentru toți cetățenii”.*

Viziunea de dezvoltare a resurselor umane prin intermediul POEO este construită pe **2 obiective majore**:

(i) *„Consolidarea funcționării eficiente a pieței muncii și facilitarea accesului și a participării incluzive și egale la ocupare de calitate și durabilă pentru resursa de forță de muncă” și*

(ii) *„Optimizarea sistemelor de educație și formare pentru a răspunde cerințelor pieței muncii, concomitent cu promovarea accesului egal la educație și stimularea învățării pe tot parcursul vieții”.*

Astfel, *Programul Operațional Educație și Ocupare* urmărește să valorifice potențialul uman, în condiții de echitate, prin creșterea relevanței sistemelor de educație și formare pentru piața muncii, în contextul utilizării și dezvoltării competențelor digitale și antreprenoriale și promovării unui mediu stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Totodată, în domeniul Ocupării, obiectivul este ca piața muncii din România să devină sustenabilă, reziliență, pro-activă și bazată pe inovare socială.

POEO 2021-2027 va avea o alocare financiară de **3,879 miliarde euro,** din care:

- ✓ **3,738 miliarde euro *Fondul Social European FSE+***
- ✓ **0,581 miliarde euro *Bugetul de stat.***

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii*

Obiectiv de politică 4 - *O Europă mai socială” obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Românii mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.*

Obiectiv Specific FSE+ (i) *- Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;*

Axa Prioritară 2 - *Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională*

Obiectiv de politică 4 *- O Europă mai socială" obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Românii mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.*

Obiectiv Specific FSE+ (v) *- Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți.*

Axa Prioritară 3 - *Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională*

Obiectiv de politică 4 *- O Europă mai socială" obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Românii mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.*

Obiectiv Specific FSE+ iv *- Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale.*

Obiectiv Specific FSE+ (v) *- Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți.*

Axa Prioritară 4 - *Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic*

Obiectiv de politică 4 *- O Europă mai socială" obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Românii mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.*

Obiectiv Specific *- Ameliorarea calității educației și formării profesionale, astfel încât să se adapteze evoluțiilor înregistrate pe piața forței de muncă, inclusiv formările necesare și furnizarea de echipamente specific.*

Axa Prioritară 5 - *Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic*

Obiectiv de politică 4 *- O Europă mai socială" obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Românii mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.*

Obiectiv Specific FSE+ (v) *- Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți.*

Axa Prioritară 6 - *Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți*

Obiectiv de politică 4 *- O Europă mai socială" obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Românii mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.*

Obiectiv Specific FSE+ (i) *- Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale.*

Axa Prioritară 7 - *Antreprenoriat și economie socială*

Obiectiv de politică 4 *- O Europă mai socială" obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Românii mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.*

Obiectiv Specific FSE+ (i) *- Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale.*

Axa Prioritară 8 - *Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii*

Obiectiv de politică 4 *- O Europă mai socială" obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Românii mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.*

Obiectiv Specific FSE+ (ii) *- Modernizarea institutiilor si a serviciilor pietei muncii pentru a evalua si anticipa necesarul de competente si a asigura asistenta personalizata si in timp real urmarind asigurarea medierii/plasarii (matching), tranzitiei si a mobilitatii fortei de muncă;*

Obiectiv Specific FSE+ (iii bis) *- Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății.*

Axa Prioritară 9 - *Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii*

Obiectiv de politică 4 - *O Europă mai socială" obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Românii mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.*

Obiectiv Specific FSE+ (iv) *- Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale;*

Obiectiv Specific FSE+ (v) *- Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți.*

VII. PROGRAMUL OPERAȚIONAL INCLUZIUNE ȘI DEMNITATE SOCIALĂ (POIDS)

Viziunea strategică a *POIDS*: România continuă să se numere printre țările cu ponderi mari ale populației aflate în situație de risc, departe de media UE. Ultimele date EUROSTAT disponibile cu privire la incidența riscului de sărăcie la nivelul populației din statele membre UE scot în evidență gravitatea acestei problemei în rândul populației din România. În acest context, conform *Raportului de țară România 2020*, unul din trei români se află în risc de sărăcie sau excluziune socială, grupurile vulnerabile, inclusiv minoritatea romă, fiind cele mai expuse la acest fenomen.

În același timp, se observă că accesul la servicii primare de sănătate, sociale, educație este limitat pentru persoanele din mediul rural față de urban, disparitățile existând și la nivel regional, între regiunile dezvoltate și cel mai puțin dezvoltate. În aceste conditii, persoanele din mediul rural sunt expuse in mai mare masură la excluziune socială, în principal copiii și tinerii, precum și persoanele vârstnice, persoanele cu dizabilități, familiile monoparentale și cele cu multi copii.

Strategiile naționale în domeniul social, aprobate și implementate de către autoritățile centrale, precum și evoluția macroeconomică au contribuit la scăderea ratei riscului de sărăcie și al excluziunii sociale precum și al indicatorului privind gradul de deprivare materială, însă diferența între România și media UE este încă ridicată.

POIDS vine cu un ansamblu de măsuri integrate prin care sprijină la nivel național aplicarea strategiilor naționale și locale pentru a contribui în mod direct la susținerea procesului de reducere al fenomenului sărăciei și la susținerea grupurilor vulnerabile în vederea depășirii situației de excludere socială. Totodată, măsurile prevazute în POIDS

urmăresc să răspundă nevoilor grupurilor vulnerabile din mediul rural, în principal, dar și din mediul urban, atât în ceea ce privește asigurarea accesului la servicii cât și prin implementarea măsurilor care să sprijine membrii grupurilor vulnerabile (vouchere, sprijin material, alimente, etc).

Obiective generale:

- *Creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, cu precădere din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local*
- *Creșterea calității serviiciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregatit la nivel local și infrastructură adecvată*
- *Reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport și servicii accesibile pentru depasirea situațiilor de dificultate în care se află*
- *Creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a raspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publici și privați la nivel local*
- *Creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității întru-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate.*

POIDS 2021-2027 va avea o alocare financiară de **4,11 miliarde euro,** din care:

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității DLRC (intervenții adresate grupurilor de acțiune locală)*

Obiectiv Specific FSE+ oricare obiectiv specific de la (i) la (x)

Obiectiv Specific FEDR (i) *- Sporirea eficienței pieței forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea inovării și a infrastructurii sociale;*

(ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

(iii) îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

(iv) asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară;

Axa prioritară 2 - *Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității*

Obiectiv Specific FEDR (i) *- Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane.*

Axa prioritară 3 - *Comunități marginalizate*

Obiectiv Specific FSE+ (viii) - *Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii*

(ix) creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung;

(x) promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor;

(viii) Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii

Obiectiv Specific FEDR (iii) - *Îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale.*

Axa prioritară 4 - *Reducerea disparităților între copiii în risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii - OP 4*

Obiectiv Specific FEDR d (ii) - *Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;*

Obiectiv Specific FSE+ (vii) - *Favorizarea incluziunii active pentru a promova egalitatea de șanse și participarea activă și a îmbunătăți capacitatea de inserție profesională;*

(iv) Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare

(x) promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor.

Axa Prioritară 5 - *Servicii pentru persoane varstnice*

Obiectiv Specific FSE+ (ix) - *Creșterea accesului egal la servicii de calitate si sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung.*

Axa prioritară 6 - *Sprijin pentru persoanele cu dizabilități*

Obiectiv Specific FSE+ (vii) - *Favorizarea incluziunii active prin promovarea egalității de șanse și a participării active, precum și prin îmbunătățirea angajabilității*

(ix) Creșterea accesului egal la servicii de calitate si sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung.

***Obiectiv Specific FEDR d (ii)** - Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii.*

Axa prioritară 7 - *Sprijin pentru grupuri vulnerabile*

***Obiectiv Specific FEDR d (iii)** - Îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;*

(ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

(iii) îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

***Obiectiv Specific FSE+ (ix)** - Creșterea accesului egal la servicii de calitate si sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung.*

Axa prioritară 8 - *Ajutorarea persoanelor defavorizate*

***Obiectiv Specific FSE+ (xi)** - Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere.*

VIII. PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL (POR) 2021-2027

La *Programul Operațional Regional (POR)* sunt proiectate cele mai multe oportunități pentru microîntreprinderi și firme mici și mijlocii (IMM) pe perioada de programare 2021-2027. Spre deosebire de situația de până acum, când POR era gestionat de Ministerul Dezvoltării, **în perioada de programare 2021-2027 POR va fi defalcat în 8 programe mai mici, fiecare gestionat de *Autoritatea de Management* de la fiecare Agenție de Dezvoltare Regională (ADR) din fiecare regiune**.

POR 2021-2027 va avea o alocare de 11.440.000.000 euro, din care:

- **9.030.610.000 euro FEDR**
- **2.423.690.000 euro Buget de stat.**

În conformitate cu documentele naționale aprobate de Guvernul României (Memo), *Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) București-Ilfov* va asigura funcția de *Autoritate de Management* pentru *Programul Operațional Regional pentru regiunea București-Ilfov 2021-2027*, aspecte reflectate și în cadrul *Acordului de Parteneriat*.

Programul Operațional Regional 2021-2027 pentru regiunea București-Ilfov 2021-2027, este un document strategic de programare care acoperă domeniile: *specializare inteligentă și inovare, IMM-uri, digitalizare, eficiență energetică, dezvoltare urbană, mobilitate și conectivitate, biodiversitate, infrastructura educațională, turism și cultură/patrimoniu cultural*. Luând în considerare nevoile naționale, regionale și locale, obiectivele specifice selectate și acțiunile/tipurile de proiecte susțin strategia programului pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a regiunii.

Proiectele finanțate au potențialul de a contribui la îmbunătățirea infrastructurii verzi, prin adoptarea unor soluții care să permită reducerea amprentei ecologice a componentei antropice. Adoptarea unor soluții compatibile cu principiile infrastructurii verzi contribuie totodată la îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale, prin asigurarea menținerii condițiilor ecologice optime.

Investitiile pentru dezvoltarea regională durabilă vor fi realizate prin urmărirea celor **5 obiective strategice (OST)** corespunzătoare celor 5 obiective de politică (OP) stabilite de Comisia Europeană pentru perioada 2021-2027.

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice*

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;*

Obiectiv Specific FEDR: *Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;*

Obiectiv Specific FEDR: *Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMMurilor, inclusiv prin investiții productive;*

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat.*

Axa Prioritară 2 - *O regiune digitalizată*

Obiectiv Specific FEDR: *Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice.*

Axa Prioritară 3 - *O regiune prietenoasă cu mediul*

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;*

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice;*

Obiectiv Specific FEDR: *Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare.*

Axa Prioritară 4 - *O regiune cu mobilitate ridicată*

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon.*

Axa Prioritară 5 - *O regiune accesibilă*

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.*

Axa Prioritară 6 - *O regiune cu infrastructură educațională modernă*

Obiectiv Specific FEDR: *Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online.*

Axa Prioritară 7 - *O regiune atractivă și incluzivă*

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane;*

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în alte zone decât cele urbane.*

Axa prioritară 8 - Asistență Tehnică

Obiectiv Specific FEDR: *N.A.*

IX. PROGRAMUL OPERAȚIONAL ASISTENȚĂ TEHNICĂ (POAT)

Viziunea strategică a *POAT*: Din perspectiva *Programului Operațional Asistență Tehnică*, viziunea națională la orizontul anului 2027 este de a creşte capacitatea administrativă în instituțiile implicate în managementul programelor finanțate din fonduri europene şi la nivelul beneficiarilor.

Planul pentru consolidarea capacității administrative este un instrument nou de lucru şi reprezintă o strategie operațională cu obiective şi termene clare, ce are ca obiectiv general îmbunătățirea proceselor administrative în vederea facilitării implementării PO, precum şi pentru încurajarea utilizării lecțiilor învățate. Asistența tehnică furnizată prin *POAT* va fi utilizată în complementaritate cu măsurile specifice pentru creşterea capacității administrative a beneficiarilor, care se vor regăsi în programele operaționale.

POAT 2021-2027 propune continuarea abordării din perioada 2014-2020, respectiv finanțarea din POAT a măsurilor orizontale și a asistenței tehnice pentru programele operaționale gestionate de MFE care nu vor avea axă proprie de asistență tehnică, respectiv *PODD*, *POCID, POS, POCS, POTE* și *POAT*. Această măsură permite implementarea optimă a asistenței, întrucât nu se duplică în cadrul fiecărui AM din MFE funcțiile de evaluare, monitorizare, verificare cereri de rambursare și achiziții pentru proiectele de asistență tehnică.

De asemenea, *POAT* se va asigura de o informare eficientă a potențialilor beneficiari privind oportunitățile de finanțare din fondurile europene, precum și pentru asigurarea transparenței implementării fondurilor.

Concret, **prin *POAT 2021-2027* vor fi sprijinite: *Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), Programul Operațional Sănătate (POS),* inclusiv *POAT***.

Prioritățile și intervențiile din cadrul *POAT 2021-2027* vor fi cofinanțate din *Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)* și *Fondul social european Plus (FSE+).*

Bugetul propus pentru *POAT 2021-2027* este de aproximativ ***959,43 milioane euro, din care 457,48 milioane euro contribuție UE și 501,94 milioane euro contribuție națională.***

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *Asigurarea funcționării sistemului de coordonare și control al fondurilor FEDR, FC, FSE+ și gestionarea PO (finanțată din FSE+)*

Obiectivul general - este de a asigura utilizarea şi administrarea eficientă şi eficace a fondurilor Uniunii Europene, sprijinind programarea, monitorizarea, controlul, auditul, evaluarea, comunicarea cu privire la prioritățile UE.

Operațiuni:

- *Sprijin pentru coordonarea și controlul fondurilor 2021-2027 (FEDR, FSE+, FC), a PO şi a fondurilor ESI 2014-2020;*
- *Asigurarea performanței în coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor prin asigurarea motivării personalului.*

Axa Prioritară 2 - *Asigurarea transparenței fondurilor FEDR, FC, FSE+ (finanțată din FEDR)*

Obiectivul general - este de a asigura utilizarea şi administrarea eficientă şi eficace a fondurilor Uniunii Europene, sprijinind programarea, monitorizarea, controlul, auditul, evaluarea, comunicarea cu privire la prioritățile UE.

Operațiuni:

- *Informare şi Comunicare;*
- *Sprijin pentru întărirea parteneriatului.*

Axa Prioritară 3 - *Îmbunătățirea capacității de gestionare și implementare a fondurilor FEDR, FC, FSE+ (finanțată din FEDR)*

Obiectivul general - este de a asigura utilizarea şi administrarea eficientă şi eficace a fondurilor Uniunii Europene, sprijinind programarea, monitorizarea, controlul, auditul, evaluarea, comunicarea cu privire la prioritățile UE.

Operațiuni:

- *Întărirea capacității de gestionare a PO;*
- *Evaluare AP și de program;*
- *Menținerea unui sistem informatic funcțional și eficient, precum și întărirea capacității utilizatorilor săi – SMIS;*
- *Asigurarea funcționării structurilor de coordonare ITI;*
- *Pregătire perioadei 2027+;*
- *Formare orizontală pentru sistem şi beneficiari (AM şi B);*
- *Suport orizontal pentru sistem şi beneficiari;*
- *Pregătire proiecte.*

PROGRAMUL OPERAȚIONAL CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027

Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2021-2027 este un document strategic de programare care acoperă domeniile ocuparea forței de muncă și educație și formare profesională obiectivul acestuia fiind de a contribui la Strategia programului, luând în considerare obiectivele și prioritățile specifice tematice selectate în funcție de nevoile naționale, regionale şi local.

POCU a fost elaborat de MFE, prin DGPCS în baza *Regulamentului privind prevederile comune (CPR) și urmează a fi aprobat prin decizie a Comisiei* Europene. *Ministerul Fondurilor Europene* asigură funcția de *Autoritate de Management* pentru *Programul Operațional Capital Uman 2021-2027*, aspect reflectat şi în cadrul *Acordului de Parteneriat* negociat cu *Comisia Europeană*.

Proiectele care vor fi elaborate după adoptarea *POCU 2021 – 2027* vor fi proiecte cu impact în sfera creșterii gradului de ocupare, precum și al asigurării accesului egal la un sistem de calitate de educație și formare, în limita fondurilor alocate pentru fiecare axă prioritară.

Programul Operațional Capital Uman 2021 – 2027 este un program a cărui finanțare se asigură din *Fondul Social European (FSE+)*.

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii*

Obiectiv Specific FSE+ (i) - Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale.

Axa Prioritară 2 - *Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională*

Obiectiv Specific FSE+ (v) - *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți.*

Axa prioritară 3 - *Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională*

Obiectiv Specific FSE+ iv - *Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale;*

Obiectiv Specific FSE+ (v) - *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți.*

Axa prioritară 4 - *Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic*

Obiectiv Specific FSE+ (iv) - *Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale.*

Axa prioritară 5 - *Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic*

Obiectiv Specific FSE+ (v) - *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți.*

Axa prioritară 6 - *Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți*

Obiectiv Specific FSE+ (i) - *Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale.*

Axa prioritară 7 - *Antreprenoriat și economie socială*

Obiectiv Specific FSE+ (i) - *Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale.*

Axa prioritară 8 - *Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii*

Obiectiv Specific FSE+ (ii) - *Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistență personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă;*

Obiectiv Specific FSE+ (iii bis) - *Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății.*

Axa prioritară 9 - *Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (prioritate comună Educație/Ocupare)*

Obiectiv Specific FSE+ (iv) - *Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale;*

Obiectiv Specific FSE+ (v) - *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și*

educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți.

10.3. PROGRAME DE COOPERARE TERITORIALĂ ȘI TRANSFRONTALIERĂ

Până la sfârșitul anului 2013, programele Interreg au finanțat aproape 7 000 de proiecte din domeniile de politică centrale ale *Strategiei Europa 2020*. Este vorba despre crearea și dezvoltarea de clustere economice, constituirea unor centre de excelență, centre de învățământ superior și de formare profesională, rețele de cooperare între centrele de cercetare și servicii de consultanță transfrontaliere pentru întreprinderi și întreprinderile nou înființate. Circa 1.300 de proiecte de mediu au presupus gestiunea partajată a resurselor naturale, inclusiv a bazinelor maritime și fluviale, acțiuni de cooperare pentru combaterea riscurilor naturale, pentru reacția la schimbările climatice și conservarea biodiversității și inițiative pilot pentru dezvoltarea surselor regenerabile de energie.

Programele Interreg au contribuit la o serie de îmbunătățiri, inclusiv în ceea ce privește accesibilitatea, educația și formarea în comun și creșterea protecției împotriva riscurilor de mediu și antropice. A fost îmbunătățită internaționalizarea IMM-urilor, în special în regiunile transfrontaliere. Programele au avut și efecte mai extinse, în special prin reducerea barierelor specifice în calea cooperării (în special a celor culturale și fizice) și prin îmbunătățirea integrării sociale.

Regulamentele pentru perioada de programare 2014-2020 au abordat aspectele deficitare din perioada 2007-2013, în special, cadrul pentru rezultate și performanță care ar trebui să asigure o mai mare concentrare a fondurilor asupra unui număr limitat de obiective de politică, cu o logică bine articulată a intervenției în faza de început și cu măsurarea rezultatelor.

În perioada 2021-2027, România va beneficia de asistență financiară comunitară nerambursabilă pentru dezvoltarea de programe și proiecte de cooperare teritorială europeană, având ca scop dezvoltarea echilibrată a întregului teritoriu comunitar, prin încurajarea cooperării și schimbului de bune practici între regiunile Uniunii Europene, precum și pentru cooperarea cu statele terțe.

În vederea pregătirii participării României în viitorul program de cooperare transnațională, aferent perioadei de programare 2021-2027 este necesară înființarea unui *Grup Național de Lucru pentru Planificare și Programare Strategică*. *Grupul de Lucru* cuprinde reprezentanți ai organizațiilor relevante, precum și actori cheie de la nivel local, regional și național din domeniile preconizate a primi finanțare prin viitorul program. *Grupul de Lucru* va avea atribuții în planificarea strategică de la nivelul ariei eligibile și a programării utilizării asistenței comunitare alocate programului pentru perioada 2021-2027.

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Perioada 2021-2027 va urmări consolidarea cooperării în continuare. Aceasta se poate realiza în special prin următoarele măsuri:

- *Adaptarea arhitecturii programelor Interreg pentru a ține mai bine seama de zonele funcționale. Programele transfrontaliere vor fi mai bine fasonate pentru a concentra resursele asupra granițelor, unde interacțiunea transfrontalieră este mai intensă;*
- *Integrarea cooperării transfrontaliere în activitățile strategice recente, subliniată în comunicarea Comisiei „Stimularea creșterii și coeziunii în regiunile frontaliere ale UE" („Comunicarea privind regiunile de frontieră");*
- *Consolidarea programelor Interreg transnaționale și de cooperare maritimă, care vizează aceleași zone funcționale ca strategiile macroregionale (SMR);*
- *Consolidarea cooperării interregionale pentru inovare, astfel cum se subliniază în Comunicarea Comisiei intitulată „Consolidarea capacităților de inovare în regiunile Europei: strategii pentru o creștere stabilă, durabilă și favorabilă incluziunii";*
- *Regulamentele RDC (Regulamentul privind dispozițiile comune) și FEDR vor continua să încurajeze și să sprijine coordonarea mai solidă între programele Interreg și programele de investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică:*

La nivel legislativ, structurile Uniunii Europene au început elaborarea propunerilor care vizează perioada de programare (2021-2027). Toate programele de cooperare transfrontalieră vor fi incluse în cadrul obiectivului *Cooperare Teritorială Europeană* (INTERREG) și se previzionează o alocare financiar mai mare față de perioada 2014-2020.

În anul 2018, *Comisia Europeană* a adoptat o propunere referitoare la următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027. Simplificarea cadrului a fost identificată drept obiectiv-cheie atât în documentul de reflecție privind finanțele UE, cât și în evaluarea ex post a cadrului actual și în consultarea publică privind cadrul pentru perioada 2021-2027.

În ceea ce privește **obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg)**, Comisia propune un efort important pentru simplificarea cooperării dincolo de frontierele Uniunii. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene face o distincție clară între cooperarea teritorială între statele membre și cooperarea economică, financiară și tehnică cu țări terțe. Cooperarea teritorială între statele membre se derulează în cadrul coeziunii economice, sociale și teritoriale.

Prin urmare, nu este posibil din punct de vedere juridic să se instituie un singur fond de cooperare în interiorul și în afara granițelor UE. Cu toate acestea, printr-un important efort de simplificare și de optimizare a sinergiei dintre ele, regulamentele care încadrează viitoarele instrumente de finanțare externă ale UE,

- *IPA III: Instrumentul de asistență pentru preaderare („IPA III")*

- *IVDCI: Instrumentul de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională („IVDCI")*
- *PTTPM: Decizia Consiliului privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări și de stabilire a finanțării sub forma unui program („PTTPM")*

urmăresc să stabilească norme clare pentru a transfera o parte din resursele lor către programele Interreg.

Acestea vor fi apoi implementate de autoritățile responsabile de programul Interreg din statele membre, în sistem de gestiune partajată, în conformitate cu normele stabilite de *Regulamentul privind dispoziții specifice pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană* (Interreg) sprijinit de *Fondul european de dezvoltare regională* și de instrumentele de finanțare externă [*„Regulamentul privind obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg)"*].

Luând în considerare particularitățile Interreg, au fost stabilite două obiective specifice Interreg:

- ***îmbunătățirea guvernanței Interreg***
- ***îmbunătățirea siguranței și securității în Europa.***

Programele din cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană (Interreg) care implică mai multe state membre și, de asemenea, țări din afara UE, au caracteristici speciale. *Regulamentul privind obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg)* stabilește așadar norme specifice Interreg atât cu privire la *Regulamentul privind dispozițiile comune (RDC)*, cât și la regulamentul care vizează deopotrivă *FEDR* și *Fondul de coeziune*. Regulamentul stabilește, de asemenea, norme specifice pentru programele din cadrul obiectivului *CTE/Interreg („programele Interreg")*, la care statele membre cooperează cu țări din afara UE.[313]

Prezentăm mai jos **LISTA PROGRAMELOR INTERREG 2021-2027 :**

- ***PROGRAMUL INTERREG VI-A ROMÂNIA-BULGARIA***
- ***PROGRAMUL INTERREG V-A ROMÂNIA-UNGARIA***
- ***PROGRAMUL INTERREG IPA III ROMÂNIA-SERBIA***
- ***PROGRAMUL INTERREG NEXT ROMÂNIA-REPUBLICA MOLDOVA 2021-2027***
- ***PROGRAMUL INTERREG NEXT ROMÂNIA-UCRAINA 2021-2027***
- ***PROGRAMUL INTERREG NEXT PENTRU BAZINUL MĂRII NEGRE 2021-2027***
- ***PROGRAMUL INTERREG NEXT UNGARIA-SLOVACIA-ROMÂNIA-UCRAINA 2021-2027***
- ***PROGRAMUL TRANSNAȚIONAL AL DUNĂRII 2***
- ***PROGRAMUL INTERREG EUROPA 2021-2027***
- ***PROGRAMUL URBACT IV***

[313] Sursa: *Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind dispoziții specifice pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/*

- ***PROGRAMUL INTERACT IV***
- ***PROGRAMUL ESPON***

PROGRAMUL INTERREG VI-A ROMÂNIA-BULGARIA [314]

Finanțat din *Fondul European de Dezvoltare Regională*, programul își propune îmbunătățirea dezvoltării zonei de graniță romano-bulgare în perioada 2021-2027.

Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administrației, în calitate de *Autoritate de Management* a demarat, în anul 2019, procesul de programare pentru viitorul program de cooperare transfrontalieră. *Grupul Comun de Lucru pentru Programare şi Planificare Strategică* a aprobat obiectivele specifice, care vor fi finanțate prin viitorul program, respectiv: *Obiectivul de Politică 3 – O Europă mai conectată* şi *Obiectivul de Politică 5 – O Europă mai aproape de cetățeni.*

În baza deciziei GCL şi a concluziilor analizei teritoriale, a fost elaborată secțiunea privind *Strategia programului* şi descrierea axelor prioritare. Acest document de programare prevede menținerea unei continuități în ceea ce priveşte aria programului, respectiv **7 județe din România** (*Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași* şi *Constanța*) şi **8 districte din Bulgaria** (*Vidin, Vratsa, Montana, Veliko Tarnovo, Pleven, Ruse, Dobrich* și *Silistra*). Documentul de programare va fi completat şi definitivat în conformitate cu prevederile incluse în versiunile finale ale Regulamentelor europene aplicabile acestuia.

Atât România, cât și Bulgaria vor beneficia de o finanțare extinsă în cadrul politicii de coeziune pentru perioada de programare 2021-2027. Complementaritatea sprijinului va asigura o utilizare eficientă a bugetului programului și va permite sinergiile necesare pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare dorite. Complementaritatea programului cu alte forme de sprijin naționale și ale UE a fost asigurată prin consultări extinse cu părțile interesate și prin utilizarea mecanismelor de coordonare existente instituite la nivel național în cele două țări.

Pentru a aborda provocările variate și substanțiale ale dezvoltării din regiune, **investițiile comune vor fi finanțate din OP 2, 3, 4 și 5**. Programul se va concentra pe proiecte care rezolvă în comun provocările specifice zonei, au un impact transfrontalier real și vor aduce beneficii populației, întreprinderilor și instituțiilor din regiunea transfrontalieră, iar intervențiile majore susținute de programele operaționale din România și Bulgaria se vor concentra pe abordarea problemelor care afectează zone mai largi (regiunile NUTS2) sau, respectiv, întreaga țară.

PROGRAMUL INTERREG V-A ROMÂNIA-UNGARIA [315]

[314] *Sursa: https://interregviarobg.eu/*
[315] *Sursa: https://interreg-rohu.eu/ro/aprobarea-programului-interreg-vi-a-romania-ungaria-2021-2027/*

În perioada de programare 2021-2027, România găzduiește *Autoritatea de Management* a *Programului Interreg VI-A România-Ungaria*, care va avea un buget total de 175.940.025 Euro, din care 140.752.020 Euro reprezintă contribuția FEDR, și care va sprijini proiecte în domeniile protecției mediului și adaptării la schimbările climatice, energiei regenerabile, sănătății, turismului și culturii, precum și proiecte dedicate îmbunătățirii guvernanței. Acestea vor avea impact asupra întregii arii a *Programului*, constând din **8 județe, 4 din România** (*Arad, Bihor, Satu Mare și Timiș*) și **4 din Ungaria** (*Békés, Csongrád-Csanád Hajdú-Bihar* și *Szabolcs-Szatmár-Bereg*).

Programul Interreg VI-A România-Ungaria a fost aprobat de către *Comitetul de Programare*, în cadrul celei de-a 4-a întâlniri desfășurate online (22 martie 2022). Următorul pas important în procesul de programare îl reprezintă transmiterea programului de cooperare către Comisia Europeană, în vederea aprobării.

Versiunea finală a documentului este rezultatul unui proces transparent de cooperare, bazat inclusiv pe consultare publică, care a implicat actori relevanți din aria programului, precum instituții și autorități publice de la nivel central și local, universități, ONG-uri, publicul larg în cadrul unor ateliere de lucru, sondaje de opinie, interviuri, etc.

PROGRAMUL INTERREG IPA III ROMÂNIA-SERBIA [316]

Aria programului pentru perioada de programare 2021-2027 include **3 județe din România și 6 districte din Republica Serbia**, situate exact în centrul macroregiunii Europene a Dunării, suprapunându-se parțial cu macroregiunea europeană adriatică și ionică, la care Serbia participă cu întregul său teritoriu. Cele două țări partenere ale *Programului* includ o mare parte din bazinul fluviului Dunărea, suprafața totală a acestora reprezentând 10% din bazin în Serbia și 29% în România.

Programul sprijină orientările strategice stabilite în *Strategia pentru Balcanii de Vest* și se bazează pe trei din cele șase inițiative emblematice ale acesteia, după cum urmează: ***Inițiativa de consolidare a sprijinului pentru dezvoltarea socio-economică*** (în special pentru cercetare și inovare, sprijin pentru sectorul social, educație și sănătate), ***Inițiativa de sprijinire a reconcilierii și a relațiilor de bună vecinătate*** (în special pentru sprijin în domeniul educației, culturii și tineretului) și ***Inițiativa de consolidare a angajamentului în domeniul securității și migrației*** (în special pentru cooperarea în domeniul securității frontierelor și al gestionării migrației).

În plus, la elaborarea programului s-a luat în considerare întregul cadru strategic care reglementează relațiile UE cu țările IPA. Astfel, o atenție deosebită a fost acordată concluziilor *Summitului Balcanilor de Vest* de la Poznan (în special în domenii precum educația, cercetarea

[316] *Sursa: http://www.mmediu.ro/categorie/programul-interreg-ipa-de-cooperare-transfrontiera-romania-serbia-pentru-perioada-2021-2027/*

și inovarea și securitatea), *Comunicării privind politica de extindere a UE* (în special în ceea ce privește drepturile fundamentale în ceea ce privește excluziunea socială, marginalizarea și discriminarea, migrația), *Declarației de la Sofia* și *Agendei prioritare de la Sofia* (în special în ceea ce privește dezvoltarea culturală și socială, provocările în materie de securitate, migrația și gestionarea frontierelor) și *Agenda verde pentru Balcanii de Vest* (în special pentru combaterea schimbărilor climatice, protejarea mediului și deblocarea potențialului economic al economiei ecologice, cu emisii reduse de dioxid de carbon și circulare din regiune), valorificând în același timp sinergiile și complementaritatea cu alte forme de sprijin, inclusiv contribuția potențială la atingerea obiectivelor *SUERD (Strategia europeană pentru regiunea Dunării)* și *EUSAIR (Strategia europeană pentru regiunea adriatică și ionică)*.

PROGRAMUL INTERREG NEXT ROMÂNIA-REPUBLICA MOLDOVA 2021-2027 [317]

Autoritatea de management - *Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației* - a *Programului Operațional Comun România-Republica Moldova 2014-2020* a demarat activitățile pentru pregătirea *Programului Interreg NEXT România-Republica Moldova aferent perioadei 2021-2027*.

În martie 2020, a fost constituit *Comitetul Comun de Programare*, structură care reunește reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, precum și alte organizații partenere din cele două state și este principalul decident în ceea ce privește etapa de programare. Aria programului este constituită din **întregul teritoriu al Republicii Modova și** de **județele românești aflate la frontieră**, respectiv Botoșani, Iași, Vaslui și Galați.

În septembrie 2020, a avut loc, în format online, prima reuniune, a *Comitetului Comun de Programare*, în cadrul căreia membrii au aprobat metodologia de elaborare a viitorului program și au decis demararea etapei de analiză teritorială. Metodologia de elaborare a programului ține cont de proiectele de regulamente europene aflate în curs de aprobare, precum și de ghidurile TESIM puse la dispoziția programelor.

În martie 2022, a fost transmis spre consultarea publicului interesat documentul *Proiect Program INTERREG Next România-Moldova 2021-2027,* în cadrul derulării procedurii de evaluare de mediu.

Strategia se concentrează pe **patru piloni**, iar în cadrul fiecărui pilon există acțiuni concrete de cooperare specifică domenii prioritare: ***conectarea regiunii*** (îmbunătățirea mobilității și a conexiunilor de transport, încurajarea energiei mai durabile, promovarea culturii și a turismului); ***protejarea mediului*** (refacerea și menținerea calității apei, gestionarea riscurilor de mediu, conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și a solului); ***construirea prosperității*** (dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere, sprijinirea

[317] *Sursa: https://www.ro-md.net/ro/2021-2027*

competitivității întreprinderilor, investirea în oameni și competențe); ***consolidarea regiunii*** (intensificarea capacității instituționale și a cooperării, colaborarea pentru promovarea securității și combaterea criminalității organizate și grave).

PROGRAMUL INTERREG NEXT ROMÂNIA-UCRAINA 2021-2027 [318]

În ceea ce privește cooperarea transfrontalieră între România și Ucraina, viitoarele programe de cooperare transfrontalieră vor fi finanțate din *FEDR - 25.350.000 Euro* - și un nou instrument de finanțare externă – *Instrumentul de Vecinătate, Dezvoltare și Cooperare Internațională (NDICI)*. Acest nou instrument va inlocui *Instrumentul European de Vecinătate (ENI)* și are o alocare globală de *79,5 miliarde Euro*. Rata cofinanțare UE: maxim 90%.

Aria programului este constituită din cinci județe de graniță din România, respectiv *Satu Mare, Maramureș, Suceava, Botoșani și Tulcea*, iar din Ucraina raioanele *Zakarpattia, Ivano-Frankivsk, Cernăuți* și *Odesa*.

Categorii tematice:

- O Europă mai verde
- O Europă mai socială și mai incluzivă
- Sporirea siguranței și securității Europei.

Obiectivul general al programului: Dezvoltarea durabilă a ariei de graniță dintre cele două țări prin finanțarea unor proiecte comune.

Obiective specifice:

Obiectivul de politică 2 - O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon:

(iv) *Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;*

(v) Promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apelor;

(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare.

Obiectivul de politică 4 - O Europă mai socială și mai incluzivă:

(i) *Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online;*

[318] *Sursa: https://oportunitati-ue.gov.ro/programul-interreg-next-romania-ucraina-2021-2027/*

(v) Asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie sau în comunitate;

(vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială.

***Obiectivul specific Interreg 2 - Sporirea siguranței și securității Europei**:*

a) Gestionarea trecerii frontierelor

b) Alte acțiuni pentru o Europă mai sigură.

PROGRAMUL INTERREG NEXT PENTRU BAZINUL MĂRII NEGRE 2021-2027

În data de 30.09.2021 a fost elaborată prima versiune a "*Programului Interreg NEXT Bazinul Mării Negre 2021-2027*", supusă evaluării de mediu la *Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor* în 04.10.2021.

Scopul Programului îl constituie implementarea acțiunilor comune și consolidarea legăturilor dintre statele participante în domeniile cercetării, inovării, adaptării la schimbările climatice și protecției mediului. **La acest program participă 9 țări,** dintre care 3 state membre UE (*Bulgaria, Grecia și* ***România***) și 6 state non-UE (*Armenia, Georgia, Republica Moldova, Federația Rusă, Turcia și Ucraina*).

Programul cuprinde **două priorități**:

- ***Prioritatea 1 - Regiune albastră și inteligentă***
- ***Prioritatea 2 - Regiune curată și verde.***

În cadrul *Priorității 1* este inclus *Obiectivul specific 1: Dezvoltarea și îmbunătățirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea de tehnologii avansate.*

În cadrul *Priorității 2* sunt cuprinse două obiective specifice: *Obiectiv specific 2.1 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, luand în considerare abordările bazate pe ecosistem* și *Obiectivul specific 2. 2 - Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane și reducerea tuturor formelor de poluare.*

De asemenea, *Programul* nu își propune să finanțeze investiții majore în infrastructură, ci proiecte de cooperare transfrontalieră de tip "*soft*". Prin obiectivele și actiunile propuse, *Programul* are efecte indirecte neutre sau pozitive asupra mediului din regiune.

PROGRAMUL INTERREG NEXT UNGARIA-SLOVACIA-ROMÂNIA-UCRAINA 2021-2027 [319]

[319] *Sursa: https://www.mdlpa.ro/pages/programulinterreghuskrouk20212027transmisce*

Programul Interreg NEXT Ungaria-Slovacia-România-Ucraina care vizează perioada de programare 2021-2027, pentru care *Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației* îndeplinește rolul de *Autoritate Națională*, a fost transmis la Comisia Europeană în vederea aprobării. Viitorii beneficiari în proiectele programului vor putea utiliza un buget total de aproximativ 69,6 milioane de euro, din care 90% din fonduri sunt alocate cooperării transfrontaliere pentru zona geografică de vecinătate și 10% provin din contribuția națională.

Programul *Interreg NEXT Ungaria-Slovacia-România-Ucraina*, a cărui arie eligibilă acoperă **trei județe din România** (*Maramureș, Satu-Mare* și *Suceava*), **două județe din Ungaria** (*Szabolcs-Szatmár-Bereg* și *Borsod-Abaúj-Zemplén*) **două regiuni din Slovacia** (*Košice* și *Prešov*), respectiv **3 regiuni din Ucraina** (*Transcarpatia, Ivano-Frankivsk* și *Cernăuți*), va finanța intervenții comune în domeniul sănătății, protecției mediului și adaptarea la schimbările climatice, situații de urgență, biodiversitate, turism și cultură, precum și cooperare instituțională între regiunile de frontieră.

Obiective specifice:

- ***O Europă mai verde, rezilientă (OP 2):***

(iv) *promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;*

(vii) creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;

- ***O Europă mai socială și mai incluzivă (OP4):***

(iv) *promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe, inclusiv a migranților, prin acțiuni integrate care să includă locuințele și serviciile sociale;*

(v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate;

- ***Obiectivul specific Interreg - O mai bună guvernanță în materie de cooperare:***

(b) *consolidarea eficacității administrației publice prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea soluționării obstacolelor juridice și de altă natură din regiunile de frontieră (componentele A, C, D și, după caz, componenta B).*

După aprobarea programului de către Comisia Europeană, se vor vor lansa apeluri de proiecte care vor contribui la intensificarea cooperării între zonele eligibile ale celor trei țări membre UE și regiunile Transcarpatia, Ivano-Frankivsk și Cernăuți din Ucraina, în scopul dezvoltării zonei eligibile și îmbunătățirii semnificative a calității vieții locuitorilor din comunitățile de graniță.

PROGRAMUL TRANSNAȚIONAL AL DUNĂRII 2 [320]

Ministerului Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor (MTIC) coordonează, împreună cu *Ministerul pentru Acțiuni Climatice, Mediu, Energie, Mobilitate, Inovare și Tehnologie* și *Compania de administrare a căilor navigabile Via Donau din Austria*, ***Aria Prioritară 1a – Îmbunătățirea mobilității și intermodalității - Căi Navigabile Interioare (AP 1a)*** din cadrul ***Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD).***

SUERD s-a constituit ca un mecanism comunitar de cooperare a statelor din bazinul Dunării, destinat dezvoltării economice şi sociale a macro-regiunii dunărene, prin consolidarea implementării în regiune a politicilor şi legislației UE. În cadrul *SUERD* au fost definite **12 Arii Prioritare de cooperare** acoperind domenii precum transporturi, energie, mediu, cultură, turism, educație și cercetare, competitivitate, capacitate administrativă, securitate și combaterea crimei organizate, fiecare arie prioritară fiind coordonată de câte 2 state, din cele 14 state participante în cadrul strategiei.

În anul 2020, Comisia Europeană a publicat *Planul de Acțiune* revizuit (SWD(2020) 59 final) acesta reprezentând un document de lucru pentru coordonatorii de arii prioritare, pentru statele participante la *SUERD* dar și pentru finanțarea aferentă perioadei 2021 – 2027.

În luna iunie 2020 a fost semnat contractul de finanțare dintre *Autoritatea de management a Programului Transnațional Dunărea și compania Via Donau*, partener lider, pentru proiectul "*Coordonarea Ariei Prioritare 1a*" (DTP–PAC2-PA 1a). Valoarea contractului este de 352.941 Euro, din care bugetul MTIC este de 115.150 Euro (85% FEDR – 97.877,50 Euro și 15 % buget de stat – 17.272,50 Euro). Perioada de implementare a contractului este 1 ianuarie 2020 – 31 decembrie 2022.

Tematicile care vor fi adresate de coordonatorii AP 1a, împreună cu statele membre *SUERD*, pe perioada derulării contractului, sunt următoarele:

- *Infrastructura și managementul căilor navigabile și porturilor*
- *Dezvoltarea afacerilor*
- *Modernizarea flotei*
- *Serviciile de informare fluvială*
- *Pregătire profesională și locuri de muncă*
- *Proceduri administrative.*

PROGRAMUL INTERREG EUROPA 2021-2027 [321]

Autoritatea de Management a programului este Franța, prin Regiunea Nord-Pas de Calais, iar *Secretariatul Tehnic Comun* are sediul în Lille. *Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării*

[320] *Sursa: http://www.mt.gov.ro/web14/strategia-ue-pentru-regiunea-dunarii*
[321] *Sursa: https://www.mdlpa.ro/pages/interregeurope*

și Administrației gestionează programul de cooperare *Interreg Europe* în calitate de *Autoritate Națională*, și participă în *Comitetul de programare pentru perioada 2021-2027* alături de celelalte *Autorități Naționale* din statele partenere în program.

Programul Interreg Europe urmărește îmbunătățirea punerii în aplicare a politicilor și programelor de dezvoltare regională, în principal a celor care urmăresc investițiile pentru creștere economică și a locurilor de muncă și, după caz, a celor de cooperare teritorială europeană, prin promovarea schimbului de experiență și a învățării de noi politici de către actorii de interes regional.

Programul este activ în 30 de țări: cele 28 de state membre ale Uniunii Europene, Elveția și Norvegia.

Programul are un **buget de 359 de milioane de euro**, finanțat din *Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)*, pentru perioada 2014-2020, din care:

- *322.4 milioane de euro pentru proiecte de cooperare interregională implementate de partenerii din UE.* Partenerii din Norvegia și Elveția vor fi co-finanțați din fonduri naționale de țările respective;
- *15.3 milioane de euro pentru platforme de învățare de politici publice;*
- *21,3 milioane de euro pentru asistența tehnică a programului* - configurare, implementare, monitorizare etc.

Co-finanțarea proiectelor:

- *85% din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)* pentru instituțiile publice și organismele de drept public din cele 28 de state membre ale UE,75% pentru organismele private non-profit din cele 28 de state membre UE,
- *50% finanțare norvegiană* pentru organismele publice de drept public și organismele private non-profit din Norvegia,
- *finanțare elvețiană*: partenerii din Elveția sunt invitați să contacteze punctul național elvețian de contact Interreg pentru informații privind oportunitățile de finanțare din Elveția.

Beneficiarii eligibili sunt:

- *autorități publice - naționale, regionale sau locale,*
- *organisme de drept public,*
- *organisme private non-profit: agenții, institute de cercetare, organizații specializate în politici publice, etc.*

PROGRAMUL INTERREG URBACT IV [322]

[322] *Sursa: https://oportunitati-ue.gov.ro/programul-interreg-urbact-iv-2021-2027/*

Ca program de cooperare teritorială europeană, ***URBACT*** încearcă să consolideze eficiența *Politicii de coeziune* și astfel, promovarea schimbului de experiență, creșterea capacității și identificarea, transferul și valorificarea practicilor urbane durabile și integrate.

De asemenea, *URBACT* urmărește sprijinirea acțiunilor și completarea inițiativelor suplimentare prevăzute în propunerea de *Regulament pentru Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)* și alte elemente, care sunt relevante pentru contextul urban european, în special *Inițiativa Urbană Europeană, Agenda Urbană pentru UE, Acordul Verde al UE* și revizuirea *Cartei de la Leipzig.*

În februarie 2020 au început activitățile de pregătire pentru planificarea *Programului de cooperare URBACT IV.*

Obiectivul general al programului: *Promovarea dezvoltării urbane durabile integrate prin cooperare.*

Obiective specifice: *Obiectivul de politică: O mai bună guvernanță a cooperării (ISO1):*

(iv) prin consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate de a implementa [strategii macroregionale și strategii pentru bazinul mării, precum și alte] strategii teritoriale.

Axe finanțare: *Promovarea dezvoltării urbane durabile integrate prin cooperare.*

Activități eligibile/Cheltuieli eligibile: *Activități de schimb și învățare în cadrul unor rețele transnaționale pentru a îmbunătăți capacitatea orașelor europene de a*:

- *proiecta și implementa planuri de acțiune integrate legate de provocările comune de dezvoltare urbană durabilă;*
- *adapta și transfera bunele practici urbane stabilite;*
- *concepe planuri de investiții pentru reproducerea elementelor acțiunilor inovatoare urbane.*

PROGRAMUL ESPON

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră (**„Interreg”**) va ajuta statele membre să depășească **obstacolele transfrontaliere** și să dezvolte **servicii comune**. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit ***Mecanismul transfrontalier european***.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea ***Investițiilor interregionale pentru inovare***. Regiunile cu active corespunzătoare de *„specializare inteligentă”* vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea **clusterelor paneuropene** în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

PROGRAMELE NAȚIONALE 2021–2027 FONDURILE EUROPENE DEDICATE AFACERILOR INTERNE

Direcția Fonduri Externe Nerambursabile din Ministerul Afacerilor Interne a supus, în anul 2020, consultării publice versiunile preliminare ale programelor naționale cofinanțate din ***fondurile europene dedicate afacerilor interne 2021-2027***, respectiv:

- ***FONDUL AZIL, MIGRAȚIE ȘI INTEGRARE (FAMI)*** – propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului final de instituire a *Fondului azil, migrație și integrare* – COM/2018/471 final. *Obiectivul de politică al FAMI* este de a contribui la o *gestionare eficace a fluxurilor de migrație*, în conformitate cu acquis-ul relevant al Uniunii și în conformitate cu angajamentele Uniunii privind drepturile fundamentale.

- ***FONDUL SECURITATE INTERNĂ (FSI)*** – Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Fondului securitate internă – COM(2018) 472 final. *Obiectivul de politică al FSI* este de a contribui la *asigurarea unui nivel înalt de securitate în Uniune*, în special prin prevenirea și combaterea terorismului și a radicalizării, a criminalității grave și organizate și a criminalității informatice, prin gestionarea în mod eficace a riscurilor și crizelor legate de securitate și prin acordarea de asistență și protecție victimelor infracțiunilor.

- ***INSTRUMENTUL PENTRU MANAGEMENTUL FRONTIERELOR ȘI VIZE (IMFV)*** – Propunere de *Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire*, ca parte a Fondului de gestionare integrată a frontierelor, a instrumentului de sprijin financiar pentru gestionarea frontierelor și vize – COM/2018/473 final. *Obiectivul de politică al IMFV este asigurarea unei gestionări europene integrate solide și eficace a frontierelor externe* și, în același timp, protejarea liberei circulații a persoanelor în cadrul Uniunii, cu respectarea deplină a angajamentelor Uniunii privind drepturile fundamentale, contribuind astfel la asigurarea unui nivel înalt de securitate în Uniune.

EUROPEAN CITY FACILITY (EUCF)

EUROPEAN CITY FACILITY (EUCF) urmărește să sprijine autoritățile locale în elaborarea Conceptelor de Investiții (CI) pentru implementarea măsurilor din planurile locale de acțiune privind clima și energia. ***Obiectivul general*** al ***EUCF*** este de a construi o bază substanțială de proiecte de investiții în domeniul energiei, în orașele europene.

EUCF este destinat tuturor autorităților locale și asocierilor acestora din cadrul celor 27 State Membre UE și din Regatul Marii Britanii. Solicitanții trebuie să dețină un plan pentru energie și climă, aprobat politic. Acesta poate fi *PAED* (*Plan de Acțiune pentru Energie Durabilă*) sau *PACED* (*Plan de Acțiune pentru Clima și Energie Durabilă*), elaborate în cadrul *Convenției*

Primarilor, ori planuri cu ambiții similare având obiective în domeniul climei și energiei, stabilite cel puțin pentru anul 2020.

PROGRAMUL PRIVIND SPRIJINIREA EFICIENȚEI ENERGETICE ȘI A GESTIONĂRII INTELIGENTE A ENERGIEI ÎN INFRASTRUCTURA DE ILUMINAT PUBLIC

Programul are ca *obiective principale* modernizarea sistemelor de iluminat public prin înlocuirea corpurilor de iluminat având un consum ridicat de energie electrică cu corpuri de iluminat cu LED, precum şi achiziționarea şi instalarea sistemelor de dimare/telegestiune care permit reglarea fluxului luminos la nivelul întregului obiectiv de investiții.

Finanțarea din partea *Administrației Fondului pentru Mediu (AFM)* se acordă în funcție de categoria unității administrativ-teritoriale, organizate la nivel de comună, oraş sau municipiu, după cum urmează:

- ✓ *unitate administrativ-teritorială cu o populație de până la 4.000 locuitori - maximum 500.000 lei;*
- ✓ *unitate administrativ-teritorială cu o populație de peste 4.001 locuitori - maximum 1.000.000 lei.*

PROGRAMUL PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI ȘI REDUCEREA EMISIILOR DE GAZE CU EFECT DE SERĂ - Autobuze și Troleibuze Electrice/GNC, Tramvaie și Troleibuze

Programul are ca *obiective principale* Achiziționarea de autobuze noi electrice, autobuze noi electric hibride, autobuze noi alimentate cu GNG, troleibuze noi și tramvaie noi. Finanțarea nerambursabilă, asigurată de *Administrația Fondului pentru Mediu (AFM)*, se acordă în cuantum de până la 80% din cheltuielile eligibile ale proiectului.

Suma maximă finanțată pentru fiecare categorie de oraș:

- ✓ *< 50.001 locuitori - 1.000.000 lei*
- ✓ *50.000-250.000 locuitori - 40.000.000 lei*
- ✓ *> 250.001 locuitori - 53.000.000 lei.*

PROGRAMUL PRIVIND REDUCEREA EMISIILOR DE GAZE CU EFECT DE SERĂ ÎN TRANSPORTURI, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic: Stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în municipiile reşedințe de județ

Programul are ca obiectiv principal dezvoltarea infrastructurii de alimentare a vehiculelor cu energie electrică.

Finanțarea asigurată de *Administrația Fondului pentru Mediu (AFM)*, se acordă în funcție de categoria unității administrativ-teritoriale, după cum urmează:

- ✓ *unitate administrativ-teritorială cu o populație de până la 4.000 locuitori - maximum 500.000 lei;*
- ✓ *unitate administrativ-teritorială cu o populație de peste 4.001 locuitori - maximum 1.000.000 lei.*

APEL DE PROPUNERI „ELABORAREA PLANURILOR DE ATENUARE ȘI ADAPTARE ÎN MUNICIPALITĂȚI”

Programul are ca obiective principale îmbunătățirea stării mediului înconjurător în ecosisteme şi reducerea efectelor adverse ale poluării şi ale altor activități ale omului.

În cadrul acestui apel se vor finanța un număr de maxim 8 proiecte care vor viza elaborarea planurilor de măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice. Ulterior, 4 dintre aceste 8 planuri vor fi selectate în următorul apel denumit "*Implementarea planurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice*", prin intermediul căruia se vor putea pune în practică măsurile de adaptare planificate.

Finanțarea este asigurată de *Mecanismului Financiar Granturi SEE și Norvegiene 2014-2021*, rata maximă a grantului fiind de 100% din costurile totale eligibile ale proiectului pentru autorități locale sau regionale (municipii/consilii județene), pentru elaborarea planurilor de atenuare și adaptare în municipalități.

Finanțarea se acordă oricărei instituții publice în a cărei atribuții intră, printre altele, și protecția mediului și/sau protecția naturii (Consilii Județene, Consilii Locale/municipalități), singură sau in parteneriat cu:

- *parteneri de proiect din Romania*: ONG, SRL, institutie publica (APM, ANANP; CJ, CL etc.), institutie de cercetare, institutie de invatamant;
- *parteneri de proiect din Statele Donatoare*: orice entitate publica sau privata, comerciala sau necomerciala infiintata in unul din Statele Donatoare (Islanda, Liechtenstein și Norvegia).

10.4. VIZIUNE, MISIUNE ȘI OBIECTIVE DE DEZVOLTARE ALE SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

10.4.1. VIZIUNEA

Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 Al Municipiului București pentru perioada 2022-2027 se constituie drept o strategie de dezvoltare teritorială integrată, care are la bază analiza necesităților de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv a interconexiunilor economice, sociale și de mediu, descrierea unei abordări integrate ce răspunde necesităților de dezvoltare și potențialului identificat, precum și o listă cu operațiunile care vor fi

implementate (conform prevederilor Regulamentului UE 2021/1060 al *Parlamentului European și al Consiliului*, în ceea ce privește strategiile teritoriale – Art. 29).

Strategia de Dezvoltare Locală se bazează pe diagnosticul zonei urbane, realizat în capitolele anterioare și sintetizat în analiza SWOT. Ca urmare a analizelor realizate și concluziilor prezentate, a fost elaborată o definiție a cadrului strategic general, concretizată într-o viziune pe termen lung, obiective strategice și domenii de intervenție.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă instrumentul utilizat pentru selectarea celor mai coerente proiecte la nivel local, reunite într-o viziune cuprinzătoare, cu scopul de a conduce la îndeplinirea obiectivelor stabilite la nivel județean, regional, național și european, inclusiv a obiectivelor stabilite prin programele operaționale.

În stabilirea viziunii *Strategiei de Dezvoltare Locală* a fost avută în vedere necesitatea ca documentul strategic să conțină acțiuni interconectate, care să urmărească îmbunătățirea durabilă a condițiilor economice, de mediu, climatice, sociale și demografice ale municipiului.

Elaborarea strategiei de dezvoltare urbană reprezintă un proces care reuneşte eforturile de dezvoltare sectorială şi necesitățile de dezvoltare teritorială integrată, prin formularea tuturor obiectivelor şi măsurilor astfel încât acestea să fie adaptate la sistemul de obiective formulate în documentele de programare la nivelul UE, la nivel național, regional și local.

VIZIUNEA PE TERMEN LUNG PROPUSĂ PRIN STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI:

Sectorul 5 al Municipiului București s-a angajat pe calea în a-și valorifica potențialul competitiv, diversitatea și dinamismul, devenind un spațiu unde buna guvernanță, colaborarea și angajamentul comunitar constituie pilonii dezvoltării durabile, curate, armonioase și incluzive și care oferă un mediu sănătos, un nivel ridicat al calității vieții, atractivitate și competitivitate pentru locuitorii săi și pentru investitori !

În concluzie, ***Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București pentru perioada 2022-2027*** stabilește o viziune integrată și exhaustivă pe termen lung asupra dezvoltării durabile a comunității, bazată pe coeziune și competitivitate economică, socială și teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru toți membrii comunității locale, regionale, naționale și transfrontaliere, deopotrivă persoane fizice sau juridice.

Pentru elaborarea viziunii de dezvoltare s-a avut în vedere proiecția dezvoltării viitoare a sectorului prin prisma așteptărilor tuturor categoriilor de factori beneficiari și/sau cu impact direct asupra direcției și intensității de dezvoltare a ansamblului resurselor umane și facilităților operaționale prin care se consolidează potențialul de creștere a calității vieții în zona analizată.

Totodată, concomitent cu relevanța viziunii definite, un aspect deosebit de important a fost reprezentat de consistența și caracterul multidimensional, integrator al acesteia. Astfel, calitatea vieții este un indicator complex, care exprimă percepția individului despre existența sa în contextul culturii și a sistemului de valori în care trăiește.

În formularea viziunii și obiectivului general privind ținta localității pe termen lung, s-a asigurat respectarea unor principii general valabile, care reprezintă cheia de control în implementarea și monitorizarea strategiei pe termen scurt, mediu și lung deopotrivă:

- *corelația directă între strategiile generale naționale și regionale, strategiile specifice, măsurile și proiectele prioritare identificate în funcție de nevoile comunității;*
- *asigurarea nivelului participativ al tuturor factorilor locali prin mecanisme de consultare publică, implicarea tuturor părților interesate prin parteneriate public-privat, a populației la elaborarea sau realizarea unei strategii generale/specifice/proiecte. Populația, agenții economici, implicați activ în parteneriate destinate dezvoltării durabile, vor constitui vocea orașului, care se va face auzită prin participare civică susținută, prin implicare activă în viața orașului, în beneficiul tuturor;*
- *eficiența utilizării resurselor umane și financiare de care dispune comunitatea – proprii sau atrase - prin integrarea lor.*

Ca urmare, viziunea propusă reprezintă un deziderat ambițios, prin care se armonizează întregul spectru de cerințe și condiții prin care să se mobilizeze aspirațiile și resursele municipiului spre o dezvoltare integrată durabilă, inteligentă, competitivă.

10.4.2.MISIUNEA

Sectorul 5 al Municipiului București și-a propus obiective care să conducă la o dezvoltare economică și socială durabilă și armonioasă, crearea unei comunități active și responsabile, promovarea mobilității urbane integrate și a principiilor smart-city, cu scopul utilizării eficiente a potențialului economic, cultural și turistic de care dispune!

Misiunea are rolul de a conduce la materializarea viziunii la nivelul anului 2027, limita orizontului de planificare al strategiei actuale. Este evident că amploarea deosebită a misiunii asumate face ca aceasta să poată fi îndeplinită numai prin efortul comun și implicarea tuturor factorilor mediului social, economic şi instituțional al Sectorului 5.

Astfel, rolul administrației locale este acela de a propune şi a asigura cadrul de armonizare a aspirațiilor şi posibilităților actuale pentru definirea şi, ulterior, punerea în practică a planurilor și strategiilor concepute în parteneriat, prin utilizarea eficientă a resursele financiare și umane și prin atratgerea de noi resurse.

Datorită caracterului dinamic al factorilor şi condițiilor definitorii la un moment dat pentru mediul socio-economic, abordarea privind misiunea viitoare este necesar să fie, de asemenea, dinamică, flexibilă, conectată puternic la mediul intern şi extern de manifestare a vieții comunității.

Administrația publică locală dorește sa fie angrenajul ce va faciclita implementarea prezentei strategii, susținând contribuția fiecărui cetățean la implementarea ei, pentru a atinge obiectivele propuse.

10.5. OBIECTIVELE STRATEGICE ALE STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

10.5.1. CONTEXTUL DEFINIRII OBIECTIVELOR STRATEGICE

Finanțările europene pentru dezvoltare, se vor concentra pe proiecte inovative, prietenoase cu mediu in viitorul cadru financiar al Uniunii Europene 2021-2027. România dispune în prezent de două strategii naționale care menționează cinci domenii de bază dar, pe

lângă acestea, fiecare dintre cele 8 regiuni de dezvoltare are propria sa strategie cu o listă proprie de domeniii identificate. Toate acestea trebuie analizate și îmbinate pentru a obtine niște direcții coerente de dezvoltare integrată.

Și Sectorul 5 al Municipiului București are în vedere dezvoltarea de documente strategice pentru a stabilii priorități cu scopul de a crea un avantaj în dezvoltarea pe termen lung. Strategiile elaborate la nivel local au o importanță deosebită în ceea ce privește utilizarea fondurilor europene pentru exercițiul financiar 2021-2027, care să ducă la îndeplinirea principalului deziderat al sectorului.

În conformitate cu prevederile aprobate prin *Memorandum-ul* pe tema: *Programele operaționale/naționale și arhitectura instituțională de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027*, este abolut necesară elaborarea unor documente strategice care sa asigure continuarea dezvoltării urbane durabile a Sectorul 5 al Municipiului București și creșterea calității vieții cetățenilor săi, prin stabilirea unor planuri de acțiune coerente, în toate domeniile importante, precum și prin identificarea tuturor surselor de finanțare care să asigure implementarea cu succes a măsurilor și proiectelor propuse.

Astfel, ca ***obiective specifice* preconizate în elaborarea *SDL a Sectorului 5 pentru perioada 2022-2027*** *sunt*:

- *necesitatea actualizării documentelor programatice existente, printr-o prelungire a planificării pe termen mediu și lung și stabilirea unor noi obiective, adaptate la noul context social-economic și la noile instrumente de finanțare;*
- *asigurarea unei tranziții de la perioada de programare financiară 2014-2020 către viitoarea perioadă de programare 2021-2027;*
- *asigurarea premiselor unei utilizări eficiente și eficace a fondurilor europene și naționale; Conform documentului* ***„Romania Catching-Up Regions - Dezvoltare urbană sustenabilă 2021-2027" Zona metropolitană București-Ilfov a avut cea mai mare valoare a intervențiilor metropolitane propuse, respectiv 27,117 milioane euro pentru setul de proiecte reunite în jurul a 7 teme principale: mobilitate; economic; cultură, activități recreaționale, agrement și turism; infrastructură socială; infrastructură fizică; guvernanță și regenerare urbană;***
- *necesitatea existenței unei Strategii sectoriale, care să permită combinarea domeniilor de intervenție din toate cele cinci obiective de politică ale Uniunii Europene;*
- *asigurarea fundamentului pentru o abordare flexibilă pentru perioada de programare 2021- 2027, privind modul de implementare a fondurilor europene, în sensul definirii proiectelor punctuale dedicate administrației locale, dar și a unora care să se încadreze în strategii integrate pentru zone metropolitane sau aglomerări urbane;*
- *analiza efectelor implementării planurilor de acțiune ale documentelor strategice corespunzatoare perioadei anterioare și determinarea deficiențelor și necesităților de acțiune pentru perioada care urmează;*

- *identificarea surselor de finanțare și definirea unui plan de acțiune care să asigure accesarea la un nivel maxim a fondurilor disponibile;*
- *definirea procedurilor de prioritizare a proiectelor pe baza unei analize multicriteriale cu parametrii bine definiți;*
- *stabilirea criteriilor de monitorizare a implementării planului de acțiune, a responsabilităților și modului de management al riscurilor, astfel încât să se asigure obținerea rezultatelor și indicatorilor estimați.*

Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027 integrează obiectivele și prioritățile strategice care alcătuiesc o politică economică drept sprijin pentru societate, în scopul de a spori bunăstarea cetățenilor săi, prin creșterea competitivității și productivității, promovarea cunoașterii și a inovării, crearea locurilor de muncă de calitate, creșterea mobilității cetățenilor, consolidarea coeziunii sociale, a echilibrului teritorial și a unei economii competitive.

Viziunea de dezvoltare, obiectivele strategice și obiectivele specifice corespunzătoare stabilesc și dezvoltă un set de măsuri în care sunt integrate, în termeni operaționali, acțiunile programelor de cheltuieli ale guvernanței locale.

10.5.2. OBIECTIVE STRATEGICE

Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027 urmărește creșterea bunăstării și calității vieții cetățenilor prin promovarea cunoașterii și a inovării, crearea locurilor de muncă de calitate, creșterea mobilității cetățenilor, consolidarea coeziunii sociale, a echilibrului teritorial și a unei economii durabile și competitive, susținută de administrația locală.

Obiectivul general al *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027* este următorul:

Dezvoltarea economică și socială durabilă și incluzivă a Sectorului 5 al Municipiului București, care să ducă pe termen lung la creșterea calității vieții locuitorilor prin utilizarea eficientă a resurselor fizice și umane, creșterea competitivității mediului de afaceri local și a performanțelor în administrație

Interacțiunea resurselor, corelarea nevoilor comune, concentrarea eforturilor și a responsabilităților partenerilor publici locali, ale căror acțiuni se completează cu viziunea de dezvoltare a mediului privat prin îmbunătățirea proceselor tehnologice folosite și diversificarea activităților ecomomice, vor asigura atingerea obiectivelor strategice asumate.

Astfel, în vederea realizării deziderateloor misiunii strategice a Sectorului 5 al Municipiului București, se propun următoarele **OBIECTIVE STRATEGICE**:

O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare și pe digitalizare, și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate

O.S.2. Asigurarea unei mobilități multimodale urbane durabile, care să conducă la o dezvoltare echilibrată, integrată și sustenabilă a tuturor modurilor de transport

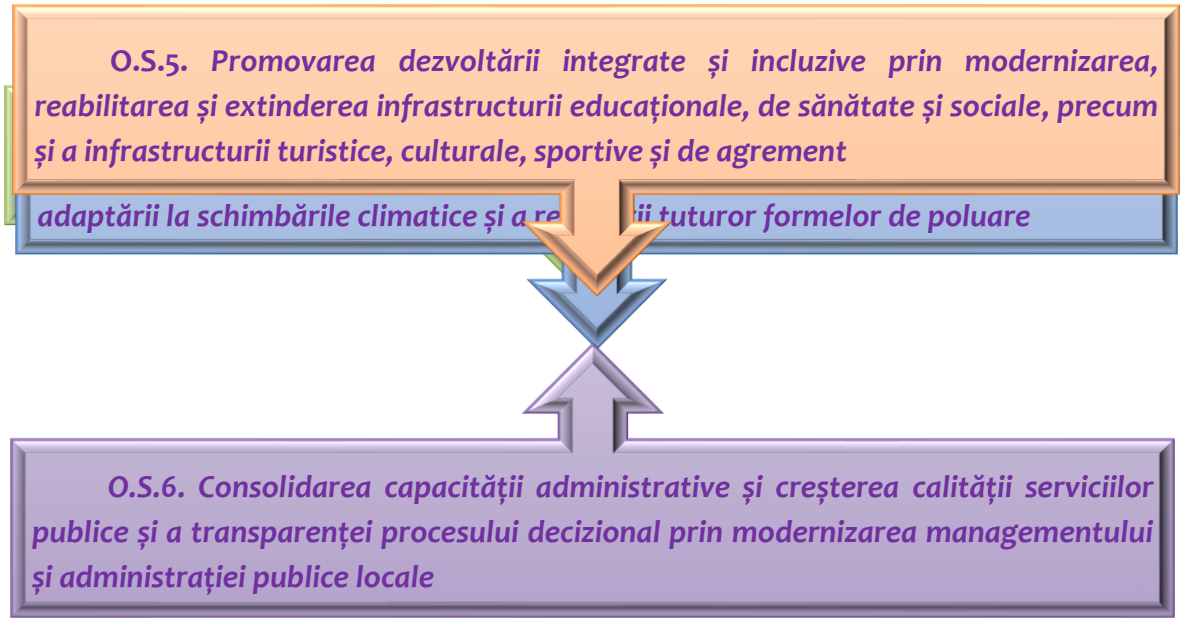
O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement
adaptării la schimbările climatice și a re
ii tuturor formelor de poluare
O.S.6. Consolidarea capacității administrative și creșterea calității serviciilor publice și a transparenței procesului decizional prin modernizarea managementului și administrației publice locale

Implementarea *Strategiei de Dezvoltare Locală 2022-2027* va determina creșterea nivelului de predictibilitate a acțiunilor, managementul eficient al politicilor publice, crearea conexiunii dintre planificarea politicilor publice și elaborarea bugetelor locale multianuale, creșterea coerenței și eficienței în cheltuirea fondurilor publice. Este imperios necesar ca *Strategia* să fie elaborată în contextul noilor abordări ale Uniunii Europene privind modul de gestionare a instrumentelor structurale în cadrul regiunilor dezvoltate și mai puțin dezvoltate la nivel comunitar, și să fie în strânsă corelare cu politicile, planurile și proiectele derulate sau în curs de implementare, cuprinse în *Strategia de dezvoltare* anterioară.

Viziunea, gândirea și implementarea noii strategii trebuie să fie complementară celei din perioada anterioară de programare, să completeze programele gândite la acea perioadă, să coreleze viziunile și conceptele implementate și să asigure bazele tehnologice pentru provocările viitoare.

Pentru a asigura corelarea externă cu alte documente de planificare-programare, în definirea celor **6 obiective strategice de dezvoltare durabilă a Sectorului 5**, au fost analizate și strategiile existente la nivel național, regional și județean aflate în curs de elaborare sau finalizate. Astfel obiectivele de dezvoltare răspund următoarelor **documente de planificare-programare**:

- ***Acordul de parteneriat pentru România aferent perioadei de programare 2021-2027***

- ***Strategii naționale:***

  - *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*
  - *Strategia de Dezvoltare Teritorială a României - România Policentrică 2035*
  - *Planul National de Relansare și Reziliență (PNRR)*
  - *Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030*
  - *Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050*
  - *Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021-2030;*
  - *România Educată – Viziune și Strategie 2018-2030;*
  - *Planul de Amenajare a Teritoriului Național Secțiunea VIII - Zone cu resurse turistice;*
  - *Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului 2019-2029*
  - *Master Planul General de Transport al României*
  - *Strategia Națională privind Imigrația pentru perioada 2019 – 2022;*

- ***Strategii și planuri de dezvoltare la nivel regional și județean:***

  - *Planul de Dezvoltare Regională (PDR) București-Ilfov 2021-2027;*
  - *Programul Operațional Regional (POR) pentru Regiunea București-Ilfov 2021-2027;*

- *Strategia pentru Cercetare și Inovare Regională prin Specializare Inteligentă RIS3 București-Ilfov;*
- *Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) 2016 – 2025 pentru Regiunea de Dezvoltare București-Ilfov;*
- *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2027;*
- *Strategia de Dezvoltare a Județului Ilfov 2021-2027;*
- *Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Ilfov.*
- *Ș.a.m.d.*

De asemenea, Obiectivele strategice, prin care se urmărește realizarea viziunii generale la orizontului anului 2027 și îndeplinirea misiunii asumate, au fost formulate în concordanță cu cele ***5 obiective politice ale Politicii de coeziune a Uniunii Europene și cu cele 17 obiective strategice ale Agendei 2030***, cu scopul de a contribui inclusiv la realizarea Țintelor 2030 asumate în ***Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030***.

Corespondența între obiectivele strategice ale *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027* și politicile și obiectivele stabilite la nivel european și național este evidențiată în diagrama de mai jos, respectiv în tabelul următor:

Corespondența între obiectivele strategice și obiectivele de politică 2021-2027 ale Uniunii

Europene

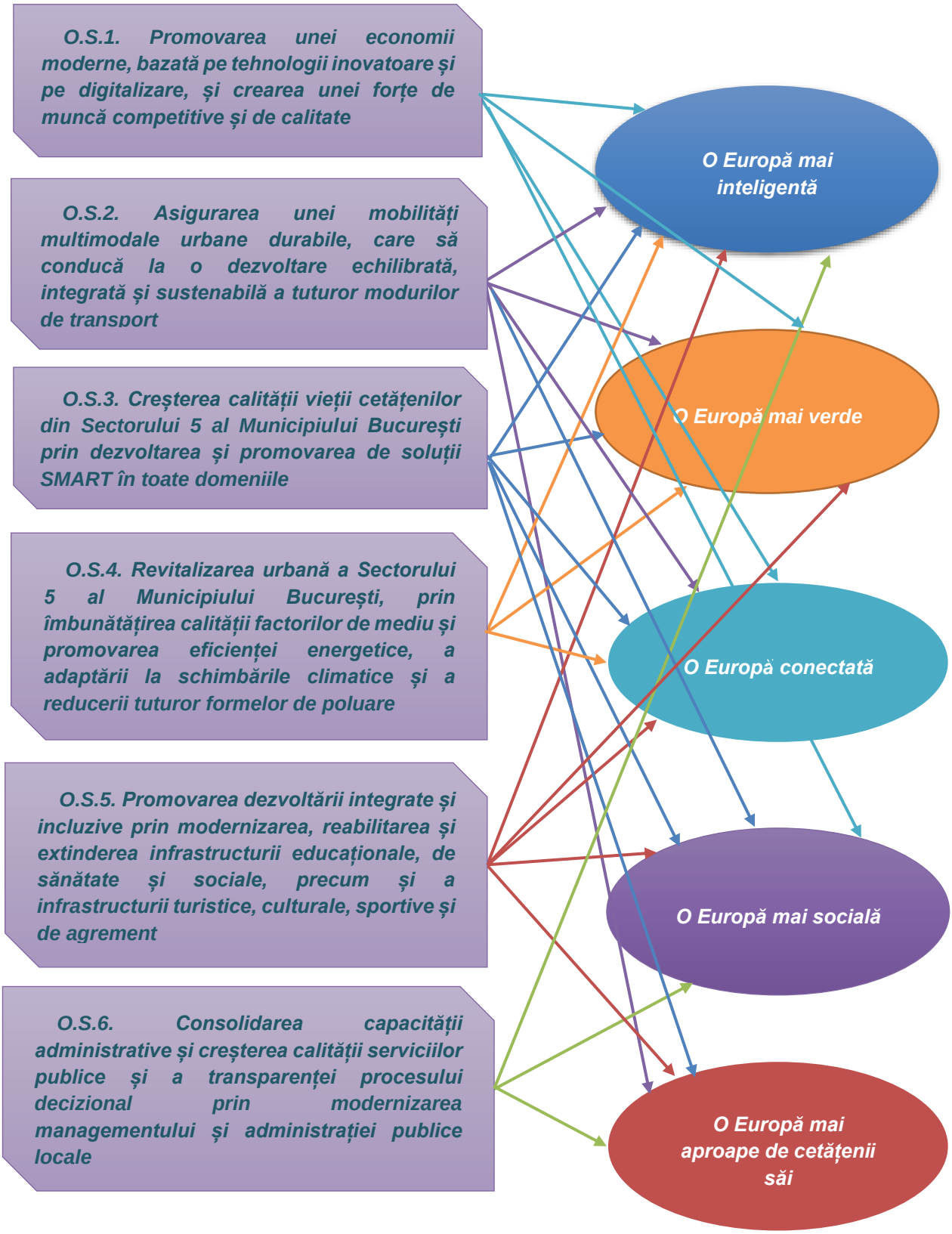
O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare și pe digitalizare, și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate
O.S.2. Asigurarea unei mobilități multimodale urbane durabile, care să conducă la o dezvoltare echilibrată, integrată și sustenabilă a tuturor modurilor de transport
O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile
O.S.4. Revitalizarea urbană a Sectorului 5 al Municipiului București, prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu și promovarea eficienței energetice, a adaptării la schimbările climatice și a reducerii tuturor formelor de poluare
O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement
O.S.6. Consolidarea capacității administrative și creșterea calității serviciilor publice și a transparenței procesului decizional prin modernizarea managementului și administrației publice locale
O Europă mai inteligentă
O Europă mai verde
O Europă conectată
O Europă mai socială
O Europă mai aproape de cetățenii săi

Tab. 10.1. Corespondența cu obiectivele Agendei 2030

Obiectiv Agenda 2030	Obiectiv strategic SDL
1. Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context	*O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement*
2. Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile	*O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement*
3. Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă	*O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare și pe digitalizare, și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate* *O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement*
4. Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți	*O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement*
5. Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și al fetelor în societate	*O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile* *O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement*
6. Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitației pentru toți	*O.S.4. Revitalizarea urbană a Sectorului 5 al Municipiului București, prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu și promovarea eficienței*

	energetice, a adaptării la schimbările climatice și a reducerii tuturor formelor de poluare *O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement*
7. Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern	*O.S.4. Revitalizarea urbană a Sectorului 5 al Municipiului București, prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu și promovarea eficienței energetice, a adaptării la schimbările climatice și a reducerii tuturor formelor de poluare* *O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile* *O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement*
8. Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți	*O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare și pe digitalizare, și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate* *O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement*
9. Construirea unei infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației	*O.S.2. Asigurarea unei mobilități multimodale urbane durabile, care să conducă la o dezvoltare echilibrată, integrată și sustenabilă a tuturor modurilor de transport* *O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile* *O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare, performante și creative și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate*

	O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement
10. Reducerea inegalităților în interiorul țării și între țări	*O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare și pe digitalizare, și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate* *O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement*
11. Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile	*O.S.4. Revitalizarea urbană a Sectorului 5 al Municipiului București, prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu și promovarea eficienței energetice, a adaptării la schimbările climatice și a reducerii tuturor formelor de poluare* *O.S.2. Asigurarea unei mobilități multimodale urbane durabile, care să conducă la o dezvoltare echilibrată, integrată și sustenabilă a tuturor modurilor de transport* *O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile* *O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare și pe digitalizare, și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate* *O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement* *O.S.6. Consolidarea capacității administrative și creșterea calității serviciilor publice și a transparenței procesului decizional prin modernizarea managementului și administrației publice locale*

12. Asigurarea unor modele de consum și producție durabile	*O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare și pe digitalizare, și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate* *O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement*
13. Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor	*O.S.4. Revitalizarea urbană a Sectorului 5 al Municipiului București, prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu și promovarea eficienței energetice, a adaptării la schimbările climatice și a reducerii tuturor formelor de poluare* *O.S.2. Asigurarea unei mobilități multimodale urbane durabile, care să conducă la o dezvoltare echilibrată, integrată și sustenabilă a tuturor modurilor de transport* *O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile* *O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare și pe digitalizare, și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate* *O.S.6. Consolidarea capacității administrative și creșterea calității serviciilor publice și a transparenței procesului decizional prin modernizarea managementului și administrației publice locale*
14. Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă	*O.S.4. Revitalizarea urbană a Sectorului 5 al Municipiului București, prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu și promovarea eficienței energetice, a adaptării la schimbările climatice și a reducerii tuturor formelor de poluare* *O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile*
15. Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre,	*O.S.4. Revitalizarea urbană a Sectorului 5 al Municipiului București, prin îmbunătățirea calității*

gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate	*factorilor de mediu și promovarea eficienței energetice, a adaptării la schimbările climatice și a reducerii tuturor formelor de poluare* *O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile*
16. Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile	*O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement* *O.S.6. Consolidarea capacității administrative și creșterea calității serviciilor publice și a transparenței procesului decizional prin modernizarea managementului și administrației publice locale*
17. Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă	*O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile* *O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare și pe digitalizare, și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate* *O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement* *O.S.6. Consolidarea capacității administrative și creșterea calității serviciilor publice și a transparenței procesului decizional prin modernizarea managementului și administrației publice locale*

10.5.3. DOMENII DE INTERVENTIE ȘI ACȚIUNI SPECIFICE

În cadrul fiecărui obiectiv strategic, au fost identificate domenii de intervenție, care să permită gruparea proiectelor într-un mod logic și coerent, în vederea asigurării unei mai ușoare corelări cu sursele de finanțare identificate și a facilitării identificării proiectelor complementare.

Domeniile de intervenție (D.I.) corespunzătoare obiectivelor strategice (OS) ale *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027* sunt următoarele:

Tab. 10.2. Domenii de intervenție corespunzătoare obiectivelor strategice

Obiective strategice	Domenii de Intervenție	Măsuri și acțiuni
O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare și pe digitalizare, și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate	D.I.1.1. Dezvoltarea și sprijinirea structurilor și serviciilor suport pentru mediul de afaceri și creșterea competitivității economice a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Sprijin pentru dezvoltarea mediului de afaceri local, prin diversificarea și modernizarea infrastructurii de sprijin pentru afaceri
		Sprijinirea dezvoltării mediului antreprenorial prin investiții în dezvoltarea IMM-urilor existente și prin sprijinirea creării de noi IMM
		Impulsionarea și promovarea competitivității mediului de afaceri prin fructificarea avantajelor digitalizării și cercetării
		Dezvoltarea capacităților de inovare-cercetare și promovarea adoptării tehnologiilor avansate
		Stimularea cercetării publice și private pentru dezvoltarea și fructificarea de soluții integrate
	D.I.1.2. Dezvoltarea capitalului uman și pregătirea unei forțe de muncă competitive prin creșterea accesului și participării la educație și instruire pe tot parcursul vieții	Pregătirea adecvată a pieței forței de muncă prin programe educaționale și de formare profesională
		Furnizarea de programe de formare profesională care să fie corelate cu cererea efectivă de pe piața forței de muncă
		Sprijinirea integrării pe piața muncii a grupurilor vulnerabile și a tinerilor NEET's
O.S.2. Asigurarea unei mobilități multimodale urbane durabile, care să conducă la o dezvoltare echilibrată, integrată și	D.I.2.1. Reabilitarea și extinderea infrastructurii rutiere la nivelul Sectorului 5 pentru creșterea conectivității și promovarea mobilității alternative	Reabilitarea și resistematizarea infrastructurii rutiere, cu prioritate pe sectoarele pe care circulă transportul public
		Implementarea de sisteme inteligente de transport, în vederea creșterii siguranței utilizatorilor infrastructurii rutiere și a eficientizării procesului de transport

sustenabilă a tuturor modurilor de transport	*D.I.2.2. Promovarea principiilor mobilității urbane durabile și implementarea de sisteme inteligente de transport*	*Investiții integrate pentru creșterea calității serviciului de transport public local și promovarea utilizării acestuia, în defavoarea autovehiculului propriu*
		Investiții în infrastructura dedicată modurilor de deplasare alternative: mersul pe bicicletă și deplasările pietonale
		Investiții pentru creșterea și promovarea intermodalității
O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile	*D.I.3.1. Promovarea conceptului de SMART-CITY și dezvoltarea componentelor specifice acestuia*	*Dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile, în vederea creșterii calității vieții cetățenilor*
O.S.4. Revitalizarea urbană a Sectorului 5 al Municipiului București, prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu și promovarea eficienței energetice, a adaptării la schimbările climatice și a reducerii tuturor formelor de poluare	*D.I.4.1. Creșterea eficienței energetice, promovarea energiilor regenerabile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră*	*Extinderea și modernizarea sistemului de iluminat public*
		Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor rezidențiale, terțiare și administrative, prin modernizare energetică sustenabilă
		Achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru promovarea și gestionarea energiei electrice
	D.I.4.2. Protejarea patrimoniului natural /a biodiversității /a infrastructurii verzi în scopul îmbunătățirii calității factorilor de mediu	*Promovarea investițiilor în infrastructura verde din zona urbană*
		Adaptarea la schimbările climatice, managementul riscurilor legate de climă și reducerea poluării
		Măsuri de îmbunătățire a calității apei, solului și a aerului
		Prevenție și reducere eficientă a riscurilor naturale și a efectelor acestora
	D.I.4.3. Promovarea tranziției către economia circulară	*Dezvoltarea sistemelor de management integrat a deșeurilor și stimularea economiei circulare*
O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii	*D.I.5.1. Asigurarea unei infrastructuri educaționale moderne și creșterea*	*Realizarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii educaționale, precum și dotarea cu echipamente și materiale didactice de ultimă generație*
		Creșterea participării la un învățământ de

educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement	*accesibilității la aceasta, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online*	*calitate, modern, corelat la cerințele pieței muncii pentru a crește performanțele și a preveni abandonul școlar*
	D.I.5.2. Creșterea calității și accesibilității serviciilor medicale	*Extinderea și diversificarea serviciilor de sănătate, inclusiv prin reabilitarea/ extinderea/ construirea/ modernizarea și dotarea infrastructurii medicale aferente*
		Implementarea de programe de schimbare a stilului de viață prin aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție, în special în zonele defavorizate
	D.I.5.3. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social	*Crearea, reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii serviciilor sociale*
		Promovarea integrării și incluziunii sociale în toate aspectele vieții economice și sociale, prin furnizarea de pachete integrate de servicii
		Creșterea accesibilității la serviciile de asistență socială
	D.I.5.4. Dezvoltarea unui turism sustenabil prin extinderea/modernizarea infrastructurii turistice și promovarea patrimoniului turistic și cultural	*Dezvoltarea, conservarea și promovarea patrimoniului turistic și cultural*
		Dezvoltarea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii turistice
	D.I.5.5. Îmbunătățirea calității mediului construit și diversificare ofertei de petrecere a timpului liber la nivelul Sectorului 5 București	*Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii sportive, a facilităților socio-culturale și de petrecere a timpului liber*
O.S.6. Consolidarea capacității administrative și creșterea calității serviciilor publice și a transparenței procesului decizional prin modernizarea	*D.I.6.1. Creșterea capacității administrative, precum și a calității și transparenței procesului decizional*	*Creșterea calității și transparenței actului decizional*
		Consolidarea și dezvoltarea capacității administrative prin investiții în sisteme informatice integrate și în pregătirea unor resurse umane competente

managementului și administrației publice locale		*Consolidarea capacității administrative prin cooperarea la nivelul sectoarelor, a municipalității București și a regiunii*

10.6. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

10.6.1. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

***Banca Mondială* a realizat, în anul 2020, o bază de date ce include portofoliul de proiecte al tuturor municipiilor și orașelor din România**. Aceste liste de proiecte au fost preluate din *Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană (SDL)* disponibile ale municipiilor și orașelor din România.

Proiectele preluate au fost încadrate pe cele **6 obiective relevante *Politicii Urbane a României***:

I. ***Orașe mai inteligente***
II. ***Orașe mai ecologice, fără emisii de carbon***
III. ***Orașe mai conectate***
IV. ***Orașe mai sociale***
V. ***Orașe mai aproape de cetățeni***
VI. ***Capacitate Administrativă.***

POLITICA URBANĂ[323] reprezintă viziunea de dezvoltare urbană durabilă, incluzivă și reziliență a României. Ea va stabili o agendă comună a autorităților publice de la nivel central și local pentru îmbunătățirea cadrului de dezvoltare urbană, prin furnizarea unui set de măsuri coerente și prin coordonarea și corelarea domeniilor sectoriale și a diferiților actori.

***Politica Urbană* este elaborată în cadrul unui proiect de asistență tehnică derulat de *Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației* și *Banca Mondială* în perioada septembrie 2019–martie 2022.**

[323] *Sursa: https://citadini.ro/*

Proiectul "*Elaborarea politicii urbane ca instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică a zonelor urbane din România*" este cofinanțat din *Fondul Social European (FSE)*, prin *Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014 – 2020 (cod SMIS 129720, cod SIPOCA 711).*

Obiectivul proiectului constă în elaborarea *Politicii Urbane* ca instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică a orașelor din România, prin:

- ***fundamentarea cadrului normativ, investițional și financiar;***
- ***schimbarea mentalității în ceea ce privește procesul de dezvoltare urbană.***

Politica Urbană va cuprinde un set de principii directoare de planificare, dezvoltare, management și susținere a zonelor urbane de toate dimensiunile, ce va rezulta în urma unui proces colaborativ și de stabilire a responsabilităților între toate nivelurile de guvernare, bazat pe implicarea tuturor actorilor urbani relevanți, inclusiv societatea civilă și sectorul privat.

Politica Urbană va respecta principiul autonomiei locale și subsidiarității. Ea nu are rolul de a înlocui politicile urbane și strategiile locale, ci de a le fundamenta.

O politică urbană națională pentru toate categoriile de zone urbane este **fundamentală** în implementarea obiectivelor de dezvoltare ale ***Noii Agende Urbane*** aprobate în cadrul *Conferinței Habitat III a Organizației Națiunilor Unite*, în 2016, respectiv în implementarea acțiunilor *Agendei Urbane pentru UE*.

Politica Urbană va fi elaborată în conformitate cu prevederile *Noii Carte de la Leipzig*, document ce va fi aprobat în cadrul Președinției Germaniei la Consiliul UE, semestrul II 2020.

Ea va asigura un **cadru unic de planificare** care va fundamenta programele de finanțare cu fonduri europene și naționale, pregătind astfel următorul exercițiu de finanțare 2021-2027. În final, Politica Urbană va fi adoptată prin *Hotărâre de Guvern*.

În acest context, în anul 2018, *Banca Mondială în parteneriat cu Federația Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România (FZMAUR)* și cu sprijinul autorităților publice subnaționale a identificat o serie de proiecte de dezvoltare urbană și cu impact metropolitan pentru București și cele 40 de reședințe de județ din România.

Pentru proiectele care nu au avut alocat un anumit buget în strategie, acesta a fost estimat. Estimarea bugetelor pe proiecte s-a făcut in principal în conformitate cu proiectele deja contractate, semnate și finanțate pe diferite programe operaționale. În principal, proiectele sunt aferente perioadei de programare 2014-2023, dar, din păcate, au existat situații când unele strategii nu fost actualizate.

În anul 2019, cetățenii au fost invitați să prioritizeze aceste proiecte, în funcție de importanța pentru comunitatea locală, în cadrul celei mai mari campanii de consultare publică din țară pe tema dezvoltării urbane, respectiv metropolitane. În urma acestui exercițiu de selectare, consultare și prioritizare, a fost dezvoltată prima viziune de dezvoltare metropolitană a României, mai exact **au fost agreate în comun, de către autoritățile publice și cetățenii din întreaga țară, aproximativ 10 proiecte de dezvoltare urbană, cu impact metropolitan și importante din punct de vedere strategic, pentru București-Ilfov și cele 40 de reședințe de județ din România.**

Proiectele Zonei Metropolitane București-Ilfov

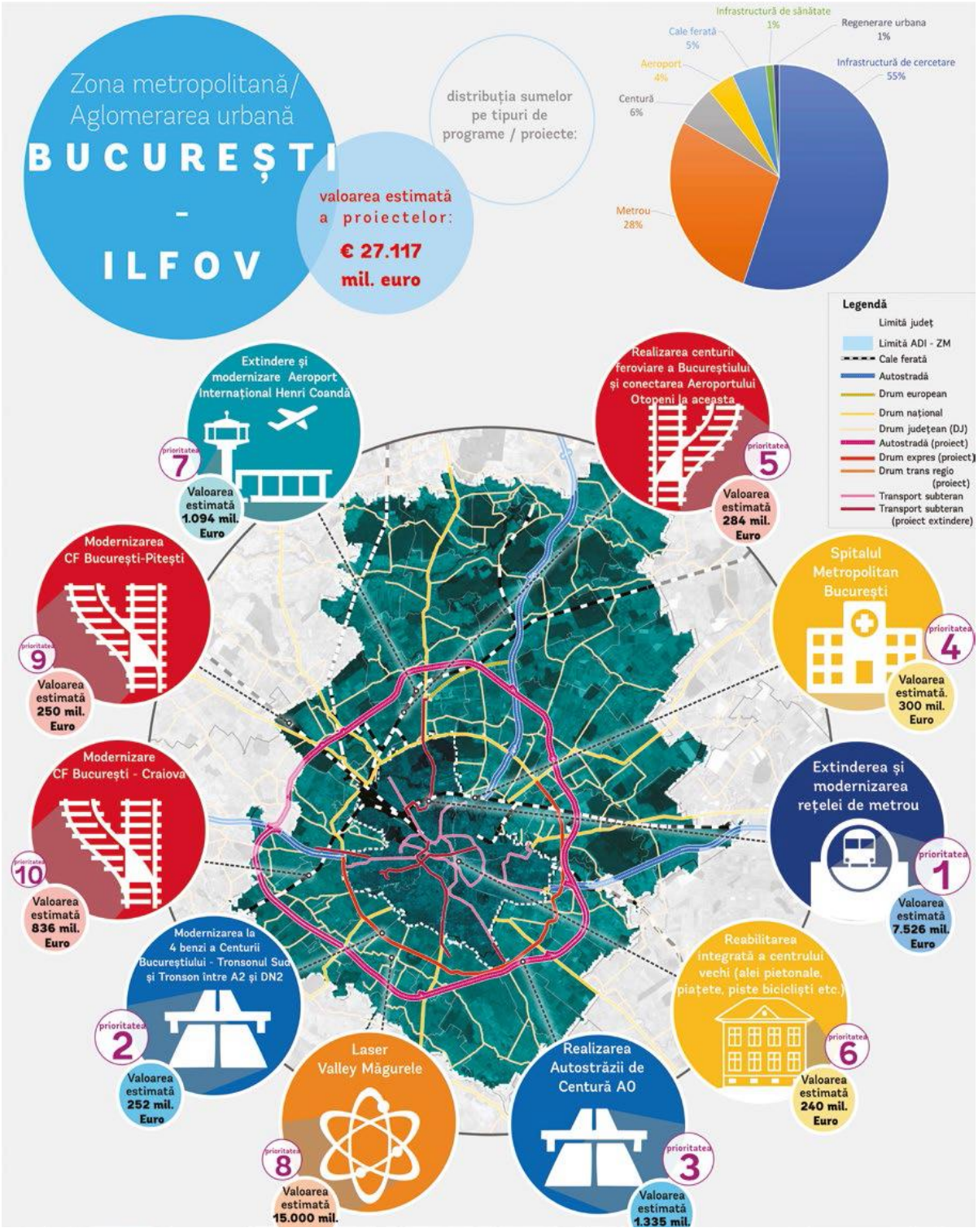

În ceea ce privește ***Portofoliul de proiecte*** prevăzut pentru aplicarea *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027*, acesta a fost stabilit prin respectarea următoarelor **cerințe**:

- *Să conducă la realizarea viziunii strategice a Sectorului 5 în perspectiva anului 2027;*

- *Să utilizeze la potențial maxim facilitățile de investiții eficiente identificate prin elementele de tipul „Oportunităților" reliefate prin analiza SWOT realizată pe domenii specifice relevante;*
- *Să satisfacă acoperirea unei nevoi actuale reale, stringente, conform rezultatelor din categoria „Puncte slabe" evidențiate în analiza SWOT;*
- *Să amelioreze/elimine condițiile favorizante de manifestare viitoare a unor elemente de categoria „Amenințări" evidențiate în analiza SWOT;*
- *Să producă efecte durabile în timp și să permită dezvoltarea /modernizarea facilă și flexibilă, în perspectiva unor necesități suplimentare apărute ulterior și/sau cerințe noi impuse de noile condiții tehnologice evidențiate pe parcurs;*
- *Să vizeze un spectru cât mai larg de beneficiari direcți/indirecți ai rezultatelor obținute în urma implementării proiectului respectiv;*
- *Să satisfacă restricțiile impuse de respectarea criteriilor de mediu aplicabile și să contribuie la potențarea factorilor calitativi de mediu;*
- *Să se bazeze pe o atitudine anticipativă și comprehensivă privind evidențierea ex-ante a factorilor de risc, cu minimizarea acestora pe cât de mult posibil;*
- *Să conducă la completarea setului de valențe pentru creșterea prestigiului municipiului și crearea unor elemente de specificitate locală.*

Prezentăm mai jos portofoliul de proiecte aferente *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027*, cu **repartiția proiectelor pe obiective strategice, domenii de intervenție și acțiuni.**

10.6.2.SURSE DE FINANȚARE

În tabelul următor sunt prezentate valorile estimate de implementare a proiectelor propuse, precum și sursa de finanțare identificată pe baza informațiilor existente la momentul elaborării *SDL a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027*.

După apariția documentelor prin care se vor stabili condițiile specifice de finanțare pentru diferite programe operaționale și subdiviziuni ale acestora (*Ghidurile de finanțare*) se vor reevalua/completa informațiile prezentate mai jos. De asemenea, vor fi avute în vedere și alte surse de finanțare, în funcție de disponibilitatea acestora. Perioada de implementare a proiectelor este considerată ca fiind cea acoperită de orizontul strategic al documentului, aceasta urmând a fi actualizată în funcție de etapele de disponibilizare a fondurilor nerambursabile.

Tab. 10.3. Portofoliul de proiecte SDL a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027

Nr. Crt	Denumirea proiectului	Perioada de implementare	Valoarea proiectului (EURO)	Sursă de finanțare

O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare, performante și creative și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate				
D.I.1.1. Dezvoltarea și sprijinirea structurilor și serviciilor suport pentru mediul de afaceri și creșterea competitivității economice a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate				
1.	Facilitarea investițiilor tehnologice în IMM-uri, inclusiv tehnologii IT&C, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificiala, customizare de masă prin crearea unui Parc industrial	2022-2027	4.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
2.	Dezvoltarea incubatoarelor de afaceri prin construirea/extinderea spațiilor aferente și dotarea acestora cu active fixe corporale și necorporale	2022-2027	14.280.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
3.	Creșterea gradului de atragere a investițiilor în Sectorul 5 al Municipiului București prin realizarea unei platforme de management și promovare a oportunităților de afaceri	2021-2027	500.000	POR 2021-2027, PNRR, Buget local
4.	Centre de afaceri pentru dezvoltare antreprenoriat local pentru activități suport și conexe	2022-2027	500.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
5.	Reabilitarea/modernizarea piețelor locale existente la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București	2022-2027	15.000.000	Buget local; Alte surse de finanțare
6.	Înființarea Platformei Business Uranus	2022-2027	500.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
7.	Elaborarea și implementarea unui ghid (kit) de promovare a Sectorului 5 pentru investitori	2022-2027	100.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
8.	Transformarea digitală a serviciilor PMB și interconectarea cu Primăriile de sector pentru susținerea dezvoltării sectorului privat	2022-2027	4.000.000	Buget local; Alte surse de finanțare; PNRR
9.	Înființare Hub Tehnologic / Parc Industrial – zona Măgurele Sector 5	2022-2027	5.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
D.I.1.2. Dezvoltarea capitalului uman și pregătirea unei forțe de muncă competitive prin creșterea accesului și participării la educație și instruire pe tot parcursul vieți				

10.	Încurajarea realizării de programe educaționale prin dezvoltarea abilităților antreprenoriale	2022-2027	50.000	Buget local; Alte surse de finanțare
11.	Dezvoltarea de programe de practică și mentorat pentru tinerii între 15 și 25 ani din învățământul general și tehnic prin includerea în parteneriat a mediului de afaceri	2022-2027	300.000	Buget local; POEO; PPP; Alte surse de finanțare
12.	Corelarea programelor din sistemul de învățământ cu nevoile angajatorilor pentru armonizarea cererii și ofertei pe piața muncii	2022-2027	1.300.000	Buget local; POEO; PPP; Alte surse de finanțare
13.	Organizarea de cursuri de educație antreprenorială și financiară dedicate populației școlare	2022-2027	50.000	Buget local; POEO; PPP; Alte surse de finanțare
14.	Inițierea de programe de consiliere și orientare profesională pentru șomeri și tineri absolvenți, prin implicarea în acțiuni comune a AMOFM, instituțiilor de învățământ, angajatorilor și altor instituții abilitate	2022-2027	100.000	Buget local; POEO, PPP; Alte surse de finanțare
15.	Organizarea bursei locurilor de muncă la nivelul Sectorului 5 prin realizarea unei paltforme electronice de management a locurilor de muncă vacante și a cererii de forță de muncă la nivel local	2022-2027	110.000	Buget local; PPP
O.S.2. Asigurarea unei mobilități multimodale urbane durabile, care să conducă la o dezvoltare echilibrată, integrată și sustenabilă a tuturor modurilor de transport				
D.I.2.1. Reabilitarea și extinderea infrastructurii rutiere la nivelul Sectorului 5 pentru creșterea conectivității și promovarea mobilității alternative				
16.	Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii rutiere la nivelul Sectorului 5	2022-2027	50.000.000	PNIAS; Bugete locale; Alte surse de finanțare
17.	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin reorganizarea circulației rutiere la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București	2022-2027	20.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
18.	Resistematizarea rutieră prin realizarea de străzi cu sens unic pentru fluentizarea traficului și crearea condițiilor necesare	2022-2027	15.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare

	pentru introducerea de soluții alternative de mobilitate urbană			
19.	Creșterea siguranței și atractivității deplasărilor cu bicicleta prin integrarea în sistemul inteligent de management al traficului a semnalizării specifice pentru acest mod de deplasare	2022-2027	4.800.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
20.	Dezvoltarea mobilității nemotorizate prin investiții în infrastructura pentru bicicliști în Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	10.838.642	AFM; Alte surse de finanțare
21.	Crearea de zone pietonale și semipietonale de tranzit prin adaptarea și accesibilizarea infrastructurii de mobilitate alternativă	2022-2035	10.500.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
22.	Creșterea siguranței deplasărilor pietonale prin realizarea de treceri de pietoni inteligente	2022-2027	5.500.000	POR 2021-2027; Bugetul local;
23.	Crearea unei zone cu emisii zero în Sectorul 5	2022-2027	3.500.000	POR 2021-2027, Buget local; Alte surse de finanțare
24.	Amenajarea de spații de parcare în zonele rezidențiale, inclusiv prin aplicarea de soluții Smart/Modular Parking	2022-2027	12.500.000	Buget local; Alte surse de finanțare
25.	DR10 – Măgurele Expres, realizează legătura Autostrăzii A0 la DNCB - Parc Industrial Măgurele - Prelungirea Ferentari (9.62 km)	2022-2027	76.650.000	Programul Transport 2021-2027
26.	Extinderea la 4 benzi a Șos. București-Măgurele	2022-2027	40.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
27.	INEL MEDIAN Străpungere str. Zețarilor - Șos. Alexandriei	2022-2027	23.264.887,06	POR/Local Road, Railway and harbour infrastructure
28.	INEL MEDIAN supralărgire străzi Iriceanu, Turnu Magurele, Luica, Zețarilor între Șos. Olteniței și Calea Ferentari	2022-2027	27.125.256,67	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
29.	Penetrație Prelungirea Ghencea Domnești și Supralărgire Bd Ghencea și Str. Brasov și Terminal tramvai 41	2022-2027	125.225.800	Programul Transport 2021-2027
30.	Prelungire Str. Brașov între Prelungirea Ghencea și Șos. Alexandriei	2022-2027	41.161.810	Programul național de investiții Anghel Saligny

31.	Realizarea coridorului de Transport Rapid cu Autobuzul pe ruta Bragadiru - Depoul Alexandria (12 km)	2022-2027	100.000.000	Buget local, Buget național, FESI
32.	Realizarea coridorului de Transport Rapid cu Autobuzul pe ruta Măgurele - Gara de Nord (16 km)	2022-2027	130.000.000	Buget local, Buget național, FESI
33.	Realizarea coridorului de Transport Rapid cu Autobuzul pe ruta Piața Unirii - Domnești (16 km)	2022-2027	130.000.000	Buget local, Buget național, FESI
34.	Modernizare sistem rutier în Sectorul 5	2022-2027	30.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
35.	Reabilitarea Bd. Unirii de la Piața Constituției la Piața Unirii, cu traversare la Str. George Georgescu	2022-2027	17.838.800	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
36.	Reconfigurare str. Șinei - str. Cladova – str. Brănișteri și record la Str. Progresului	2022-2027	7.500.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
37.	Reconfigurarea Pieței Națiunilor Unite	2022-2027	1.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
38.	Refacere infrastructură scuar intersecție Calea Rahovei cu Str. Uranus	2022-2027	1.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
39.	Diametrala Nord - Sud etapa a doua - Vasile Parvan - Uranus cu pasaj subteran	2022-2027	12.320.328,54	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
40.	Diametrala Nord - Sud etapa a treia - Artera Coşbuc -Vistierilor - Progresului	2022-2027	4.845.995,89	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
41.	Pasaj Calea 13 Septembrie – Tudor Vladimirescu	2022-2027	5.790.554,41	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
42.	Lucrări de reparații a infrastructurii rutiere și a trotuarelor pietonale în Sectorul 5, lot 1	2022-2027	32.151.358,41	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
43.	Lucrări de reparații a infrastructurii rutiere și a trotuarelor pietonale în Sectorul 5, lot 2	2022-2027	29.516.555,53	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare

44.	Reabilitare trotuare Bd. Regina Elisabeta De la Piața Universității la Splaiul Independenței	2022-2027	1.334.702,26	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
D.I.2.2. Promovarea principiilor mobilității urbane durabile și implementarea de sisteme inteligente de transport				
45.	Extindere infrastructurii de tramvai în zona Prelungire Strada Brașov	2022-2027	30.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
46.	Extinderea rețelei de tramvai pe traseul Depoul Alexandria-Bragadiru (tramvai 32)	2022-2027	1.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
47.	Linie nouă de troleibuz de la Șoseaua Alexandriei până la Institutul de Fizică Atomică de la Măgurele	2022-2027	718.685,83	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
48.	Modernizare rețea troleibuz B-dul Elisabeta - B-dul Kogalniceanu	2022-2027	10.000.000	Sursa de finanțare va fi stabilită în funcție de cerințele finanțatorului
49.	Modernizare Autobaza Alexandria	2022-2027	14.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
50.	Ansamblul Urban Complex - Pod Mihai Voda - Pod pietonal și pentru bicicliști peste Dâmbovița și parcaje subterane	2022-2027	35.641.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
51.	Soluții de sisteme inteligente de management al traficului urban la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București	2022-2027	5.950.000	POR 2021-2027, PNRR, Buget local; Alte surse de finanțare
52.	Optimizarea coridoarelor de mobilitate urbană din Sectorul 5 al Municipiului București și realizarea de coridoare de mobilitate urbană curată: Calea Rahovei, Șos. Alexandriei, Str. Mihail Sebastian, Șoseaua Ferentari	2022-2027	17.850.000	POR 2021-2027, Buget local; Alte surse de finanțare
53.	Creșterea siguranței rutiere la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București	2022-2027	2.975.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
54.	Proiect de extindere a infrastructurii de transport metrou - Extindere Magistrala 7 - Piața Unirii - Bragadiru	2022-2027	950.000.000	POR 2021-2027; Buget local; POT 2021-2027; Alte surse de finanțare
55.	Proiect de extindere a infrastructurii de transport metrou - Extindere Magistrala 4 Sud - Eroii Revoluției - Jilava	2022-2027	2.000.000.000	POR 2021-2027; POT 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare

56.	Amenajare Park&Ride Cora / Depoul Alexandriei	2022-2027	20.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
57.	Elaborare Park&Ride zona Rahova	2022-2027	10.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
58.	Modernizare autogara Filaret	2022-2027	350.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
59.	Elaborarea și implementarea unei politici de parcare la nivelul Sectorului 5	2022-2027	30.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
60.	Parcaj subteran - Uranus - Piața Rahova	2022-2027	5.826.400	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
61.	Proiectare și execuție pentru obiectivul Parcare etajată P+2E din Calea Rahovei, nr. 237	2022-2027	5.558.103,89	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
62.	Proiectare și execuție pentru obiectivul Parcare etajată P+2E din str. Barca, nr.2	2022-2027	4.790.669,31	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
63.	Proiectare și execuție pentru obiectivul Parcare etajată P+3E, cu zona de piață volantă, sos. Alexandriei, nr. 222-24 (str. Mărgeanului)	2022-2027	13.885.341,71	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
64.	Dezvoltarea parcajelor subterane/supraterane în corelare cu Planul de Mobilitate Urbană al Municipiului București	2022-2027	10.000.000	POR 2021-2027; PPP; Buget local; Alte surse de finanțare
65.	Întreținerea străzilor din administrarea Primăriei Sectorului 5	2022-2027	100.000 Euro/km	Buget local; Alte surse de finanțare
66.	Reorganizarea traseelor de mobilitate urbană în vederea creșterii accesibilității și acoperirii întregului teritoriu administrativ al Sectorului 5, precum și pentru integrarea cu transportul public la nivelul Municipiului București	2022-2027	1.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
67.	Construire sisteme modulare inteligente cu elemente multimedia active de informare a călătorilor	2022-2027	3.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare

68.	Implementarea soluțiilor tip Smart Hub Station (bus-bike)	2022-2027	10.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
69.	Implementarea unui sistem de impunere a reglementărilor de circulație în vederea creșterii siguranței circulației și stimulării deplasărilor nepoluante	2022-2027	3.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
70.	Creșterea accesibilității și atractivității deplasărilor cu bicicleta prin implementarea unui sistem de bike-sharing în Sectorul 5 al Municipiului București integrat cu soluțiile de mobilitate la nivelul zonei de dezvoltare București-Ilfov	2022-2027	2.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
71.	Creșterea accesibilității și siguranței deplasărilor cu bicicleta prin acțiuni de promovare și stimulare a acestui mod de deplasare nepoluant (Centru pentru educarea și formarea cicliștilor, parcări pentru biciclete în zonele de interes, campanii de educare și conștientizare etc.)	2017-2020	1.300.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
72.	Promovarea micromobilității prin implementarea unui sistem închiriere trotinete electrice	2022-2027	1.200.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
73.	Creșterea accesibilității în spațiul urban pentru persoanele cu dizabilități și/sau mobilitate redusă	2022-2027	5.000.000	POR 2021-2027; Buget local;
74.	Sistem electronic inteligent de management al parcărilor din Sectorul 5	2019-2027	2.500.000	Bugetul Local, Alte surse de finanțare
75.	Reducerea traficului cu autoturismul în Sectorul 5 prin amenajarea de spații tip park and ride/park and bike	2022-2035	12.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile				
D.I.3.1. Promovarea conceptului de SMART-CITY și dezvoltarea componentelor specifice acestuia				
76.	Centrul Operațional de Management Integrat inclusiv aplicații de tip Smart-Comunity pentru Cetățenii Sectorului 5 București	2022-2027	6.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare

77.	Implementarea unui Centru operațional integrat de management al mobilității urbane durabile la nivelul Sectorului 5	2022-2027	2.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
78.	Sistem de supraveghere video în zonele vulnerabile din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	5.000.000	Bugetul local
79.	Sistem inteligent de avertizare automată a cetățenilor în cazul situațiilor de urgență	2022-2027	1.200.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
80.	Platformă de aplicații de comunicare cu cetățenii, de implicare civiă de tip E-Citizen - City Report	2022-2027	595.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
81.	Extinderea sistemului de gestiune geospațială a teritoriului Sectorului 5 București	2022-2027	500.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
82.	E-chioșcuri de informare și interacțiune electronică privind serviciile publice la nivelul Sectorului 5 București – Funcționarul Electronic S5	2022-2027	1.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
83.	Sistem de management operațional centralizat și monitorizare a consumurilor energetice la nivelul Sectorului 5 București și realizarea unei aplicații de promovare a soluțiilor de reducere a consumurilor energetice	2022-2027	2.250.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
84.	Ride Sharing – School Bus - Platformă de mobilitate inteligentă de tip ride sharing pentru transportul în comun al elevilor	2022-2027	1.500.000	PNRR; AFM; Buget local; Alte surse de finanțare
85.	Înființarea de SMART Lab-uri pentru unitățile de învățământ gimnazial și liceal	2022-2027	1.500.000	PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
86.	Sistem integrat de monitorizare, control și eficiență energetică - clădiri publice (Smart building management platform)	2022-2027	1.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
87.	Creșterea siguranței în instituțiile de învățământ prin implementarea unui sistem proactiv de control al accesului, triaj medical și informare electronică în timp real	2022-2027	1.500.000	POR 2021-2027 POS; Buget local; Alte surse de finanțare
88.	Sistem Inteligent tip IoT de colectare proactivă a deșeurilor municipale și	2022-2027	1.000.000	PODD; PNRR

	dezvoltarea unui centru de colectare gratuită a deșeurilor reciclabile			
89.	Platformă civică de conectare a ideilor inovative ale cetățenilor cu soluțiile de finanțare	2022-2027	200.000	POR 2021-2027; Alte surse de finanțare
90.	Spații multifuncționale hibride de recreere și lectură, tip bibliotecă digitală	2022-2027	3.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
91.	Platformă electonică de tip „open data" de acces la baze de date deținute de autoritatea publică, pentru dezvoltarea de aplicații electronice	2022-2027	100.000	POR 2021-2027; Alte surse de finanțare
92.	Implicarea în mod activ a comunității în formarea capitalului uman la nivelul Sectorului 5 prin crearea unei platforme de e-learning	2022-2027	500.000	POR 2021-2027; Alte surse de finanțare
93.	Înlocuirea și diversificarea mobilierului urban prin adoptarea conceptului de smart city	2022-2027	3.600.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
94.	Aplicație de tip MaaS ePoint pentru cetățeni, în vederea încurajării mobilității durabile și utilizarea de soluții ecologice	2022-2027	300.000	POR 2021-2027; Alte surse de finanțare
95.	Platformă electronică de bugetare participativă	2022-2027	50.000	POR 2021-2027; Alte surse de finanțare
96.	Aplicație electronică de promovare a colectării selective și reciclării active	2022-2027	112.000	POR 2021-2027; Alte surse de finanțare
97.	Parformă interactivă de management operațional a intervențiilor la nivelul domeniului public	2022-2027	400.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
98.	Platformă electronică interactivă de promovare a obiectivelor turistice	2022-2027	120.000	POR 2021-2027; Alte surse de finanțare
99.	Aplicație de telemedicină pentru îmbunătățirea administrării serviciilor medicale	2022-2027	320.000	POR 2021-2027; Alte surse de finanțare
100.	e-ID Indentitate digitală pentru cetățenii Sectorului 5 București	2022-2027	300.000	POR 2021-2027; Alte surse de finanțare
101.	Asigurarea conexiunii WI-FI gratuite în locurile publice	2022-2027	150.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare

102.	Net City Sector 5 – Crearea unei rețele subterane unice tip net-city pentru comunicații, fibră optică și rețele electrice integrată la nivel municipal	2022-2035	20.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
103.	Platformă digitală de înrolare pentru operatorii de servicii publice	2022-2027	600.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
O.S.4. Revitalizarea urbană a Sectorului 5 al Municipiului București, prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu și promovarea eficienței energetice, a adaptării la schimbările climatice și a reducerii tuturor formelor de poluare				
D.I.4.1. Creșterea eficienței energetice, promovarea energiilor regenerabile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră				
104.	Expertizarea tehnică, proiectarea și execuția lucrărilor de consolidare și a clădirilor cu risc seismic din Sectorul 5 al Municipiul București	2022-2027	100.000.000	Buget local; Alte surse de finanțare
105.	Programul local de creștere a eficienței energetice (PROCECS) a blocurilor de locuințe din Sectorul 5 (300 de blocuri)	2022-2027	10.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
106.	Management energetic și Program de îmbunătățire a eficienței energetice	2022-2027	60.975,61	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
107.	Iluminarea prin sistem LED a trecerilor de pietoni nesemnalizate	2022-2027	2.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
108.	Reabilitarea, inclusiv eficientizarea consumului de energie, a clădirilor publice din Sectorul 5	2022-2027	2.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
109.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice din Sectorul 5 al Municipiul București	2022-2027	100.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
110.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 143 Sector 5, București	2022-2027	2.380.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
111.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”Petrache Poenaru” Sector 5, București	2022-2027	2.380.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
112.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 103 Sector 5, București	2022-2027	2.380.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare

113.	Lucrări de reparații și reabilitare termică Grădinița nr. 53, Aleea Bacău nr. 2 A	2022-2027	752.210,10	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
114.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Grădinița nr. 34 Sector 5, București	2022-2027	800.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
115.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 54 Sector 5, București	2022-2027	650.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
116.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 72 Sector 5, București	2022-2027	600.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
117.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 73 Sector 5, București	2022-2027	650.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
118.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 168 Sector 5, București	2022-2027	700.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
119.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 178 Sector 5, București	2022-2027	600.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
120.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 185 Sector 5, București	2022-2027	650.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
121.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 205 Sector 5, București	2022-2027	700.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
122.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 242 Sector 5, București	2022-2027	600.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
123.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 244 Sector 5, București	2022-2027	550.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
124.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 245 Sector 5, București	2022-2027	500.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
125.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 268 Sector 5, București	2022-2027	650.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare

126.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 269 Sector 5, București	2022-2027	500.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
127.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 271 Sector 5, București	2022-2027	700.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
128.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița ”Paradisul Verde” Sector 5, București	2022-2027	650.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
129.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița ”Floarea Soarelui” Sector 5, București	2022-2027	600.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
130.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița ”Căsuța Fermecată” Sector 5, București	2022-2027	7.00.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
131.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița ”Electromagnetica” Sector 5, București	2022-2027	650.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
132.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială ”Principesa Margareta” Sector 5, București	2022-2027	1.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
133.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 2 Sector 5, București	2022-2027	1.500.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
134.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 115 Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
135.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 124 Sector 5, București	2022-2027	1.300.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
136.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 125 Sector 5, București	2022-2027	1.450.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
137.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 126 Sector 5, București	2022-2027	1.00.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
138.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 127 Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare

139.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 128 Sector 5, București	2022-2027	1.200.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
140.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”Luceafărul” Sector 5, București	2022-2027	1.200.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
141.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”Grigore Tocilescu” Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
142.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”Mircea Sântimbreanu” Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
143.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”I. C. Brătianu” Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
144.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”George Călinescu” Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
145.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 131 Sector 5, București	2022-2027	1.100.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
146.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 134 Sector 5, București	2022-2027	1.500.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
147.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 135 Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
148.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 136 Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
149.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 144 Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
150.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 150 Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
151.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 188 Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare

152.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Colegiul Național ” Gheorghe Lazăr” Sector 5, București	2022-2027	2.500.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
153.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Liceul Teoretic "Ștefan Odobleja” Sector 5, București	2022-2027	1.800.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
154.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Liceul Teoretic ”Ion Barbu” Sector 5, București	2022-2027	1.500.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
155.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Liceul Teoretic ”Dimitrie Bolintineanu” Sector 5, București	2022-2027	1.400.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
156.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Liceul Tehnologic ”Dimitrie Gusti” Sector 5, București	2022-2027	1.200.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
157.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Colegiul Tehnologic ”Grigore Cerchez” Sector 5, București	2022-2027	1.500.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
158.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Colegiul Economic ”Villor” Sector 5, București	2022-2027	2.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
159.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară "Dumitru Moțoc" Sector 5, București	2022-2027	1.700.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
160.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Colegiul Tehnic "Energetic" Sector 5, București	2022-2027	1.800.000	POR 2021-2027; PNRR; Bugetul local; Alte surse de finanțare
161.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale din Sectorul 5 al Municipiul București	2022-2027	100.000.000	POR 2021-2027, PNRR, Bugetul local; Alte surse de finanțare
162.	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 13 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	12.733.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
163.	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 13 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	12.733.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare

164.	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 13 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	13.923.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
165.	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 10 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	11.305.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
166.	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 6 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	7.000.000	POR 2021-2027 Bugetul local; Alte surse de finanțare
167.	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 6 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	7.000.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
168.	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 4 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	6.400.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
169.	Construirea unei clădiri publice de tip nZEB - Casa de căsătorii din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	2.500.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
170.	Construirea de locuințe nZEB plus pentru tineri/ locuințe de serviciu pentru specialiști din sănătate și învățământ	2022-2027	11.154.906	PNRR; Bugetul local
171.	Instalarea de stații de reîncărcare a vehiculelor electrice în Sectorul 5	2022-2027	1.500.000	AFM; Alte surse de finanțare
172.	Eficientizarea iluminatului public din spațiile publice aflate în administrarea Sectorului 5	2022-2027	3.800.000	AFM; Buget local; Alte surse de finanțare
173.	Modernizarea sistemului de iluminat și implementarea telemanagementului pe raza întregului Sector 5	2022-2027	8.000.000	AFM; Alte surse de finanțare
174.	Modernizare 11 centrale termice din Municipiul Bucureşti - Modernizarea Centralei Termice Luterană - Modernizarea Centralei Termice Direcție - Modernizarea Centralei Termice Ştirbei Vodă - Modernizarea Centralei Termice Rosetti	2022-2027	6.858.792,87	Fonduri europene; Bugete locale Primării Sector 1-6; Alte surse de finanțare

	- Modernizarea Centralei Termice Olimpului - **Modernizarea Centralei Termice Depou Ferentari** - Modernizarea Centralei Termice Floreasca - Modernizarea Centralei Termice 18 A (Muzica)			
D.I.4.2. Protejarea patrimoniului natural /a biodiversității /a infrastructurii verzi în scopul îmbunătățirii calității factorilor de mediu				
175.	Reconversia funcțională a terenurilor existente și înființarea de parcuri și zone de recreere în Sectorul 5 București prin utilizarea de materiale prietenoase cu mediul	2022-2027	15.000.000	POR 2021-2027, Buget local, PNRR; Alte surse de finanțare
176.	Reabilitarea, modernizarea și revitalizarea zonei Piața de Flori – Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	7.140.000	POR 2021-2027, Buget local; Alte surse de finanțare
177.	Regenerarea urbană a Parcului Pecineaga	2022-2027	2.380.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
178.	Regenerarea urbană a Parcului Sebastian	2022-2027	14.280.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
179.	Revitalizarea spațiilor publice interstițiale și modernizarea spațiilor de joacă - Parcul Racheta (Calea Ferentari nr. 8), Parcul Satelit (Calea Rahovei 299), Parcul Eroilor, Parcul Aleea Bacău nr. 4, Loc Joacă Ioniță Cegan – Frunte Lată, Loc Joacă Ion Ușurelu, Loc Joacă Băltărețului, Loc Joacă Ion Urdăreanu, Loc Joacă Ing. Teodor Dumitru	2022-2027	3.570.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
180.	Revitalizarea și optimizarea integrată a spațiului public - Piața Eroilor - Bulevardul Eroilor	2022-2027	8.330.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
181.	Proiectare și execuție amenajare parc și spații de parcare strada Albanas	2022-2027	544.144,44	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare

182.	Proiectare și execuție amenajare parc/zona de relaxare situat la intersecția străzii Neptun cu șoseaua Măgurele	2022-2027	187.342,07	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
183.	Amenajare peisagistică Parcul Centenarului	2022-2027	200.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
184.	Proiect integrat de regenerare urbană Infrastructură Spații Verzi	2022-2027	100.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
185.	Amplasarea pe fațadele clădirilor a materialelor brise soleil	2022-2027	37.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
186.	Program integrat de reabilitare si modernizare a coridorului urban Calea Victoriei (intre Piata Victoriei și Splaiul Unirii)	2022-2027	60.000.00	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
187.	Implementarea unui program-pilot de regenerare urbană în zona urbană marginalizată Ferentari	2022-2027	4.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
188.	Regenerare urbană cartier Rahova / demolări / reconstruiri	2022-2027	30.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
189.	Ansamblu Urban Complex - Pod Mihai Vodă, pod pietonal și pentru bicicliști peste Dâmbovița și parcaje subterane	2022-2027	35.641.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
190.	Extindere sisteme monitorizare video pentru creșterea siguranței cetățenilor și creșterea calității de viață a acestora	2022-2027	7.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
191.	Modernizare Spațiu Public, zona Mănăstirii Antim, inclusiv parcaje	2022-2027	2.846.600	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
192.	Piața Constituției - Spațiu public cu parcaj subteran	2022-2027	50.631.600	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
193.	Program integrat de regenerare urbană pentru Zona Antiaeriană	2022-2027	65.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare

194.	Reabilitarea și modernizarea piețelor	2022-2027	3.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
195.	Regenerarea urbană a spațiilor publice din cartierele rezidențiale amplasate în Sectorul 5	2022-2027	50.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
196.	Rețea metropolitană de cișmele și toalete publice	2022-2027	25.000.000	Buget local; Alte surse de finanțare
197.	Revitalizare Urbană zona Parc Cinematograf	2022-2027	4.500.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
198.	Regenerarea urbană a terenurilor abandonate/ subutilizate (de tip brownfield) din Sectorul 5	2022-2027	15.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
199.	Îmbunătățirea calității vieții comunităților marginalizate prin regenerarea, reabilitarea și amenajarea spațiilor publice urbane din ZUM-urile identificate în Sectorul 5 București	2022-2027	14.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
200.	Îmbunătățirea materialului dendrologic la nivelul spațiilor publice urbane din Sectorul 5 București	2022-2027	10.000.000	PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
201.	Creșterea calității vieții cetățenilor prin revitalizarea și amenajarea spațiilor verzi din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	8.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
202.	Creșterea calității vieții locuitorilor prin revitalizarea spațiului public din interiorul ansamblurilor de locuințe colective	2022-2027	24.000.000	POR 2021-2027, Buget local; Alte surse de finanțare
203.	Implementarea conceptului de Eco Parc indepenedent energetic și autosustenabil	2022-2027	2.500.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
204.	Regenerarea urbană a spațiilor adiacente coridoarelor de transport	2022-2027	27.500.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
205.	Regenerarea urbană a fostelor platforme și zone industriale	2022-2027	20.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare

206.	Susținerea constituirii unui HUB creativ - Regenerarea zonelor industriale pentru industrii creative	2022-2027	1.000.000	POR 2021-2027; PPP; Buget local; Alte surse de finanțare
D.I.4.3. Promovarea tranziției către economia circulară				
207.	Extinderea și modernizarea sistemului integrat de management al deșeurilor din Sectorul 5 București	2022-2027	15.000.000	POIM; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
208.	Colectarea uleiului uzat, a bateriilor, aparatelor electronice	2022-2027	200.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
209.	Instalație de compostare în sistem închis 194.067 t/an	2022-2027	27.127.800	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
210.	Dezvoltarea infrastructurii de salubritate	2022-2027	10.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
211.	Sistem de colectare selectivă a deșeurilor - etapa 2019	2022-2027	39.746.846,09	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
212.	Dezvoltarea infrastructurii de colectare pentru asigurarea unui management integrat al deșeurilor în Sectorul 5 – Axa Prioritară 3 – Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor	2022-2027	12.692.109	POIM; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
213.	Instalarea de platforme de precolectare a deșeurilor menajere și de colectare selectivă pe raza Sectorului 5 București	2022-2027	1.000.000	PNRR; Alte surse de finanțare; Buget local
214.	Înființarea unui centru de colectare cu aport voluntar (CAV) în Sectorul 5	2022-2027	800.000	PNRR; Alte surse de finanțare
215.	Amplasarea pe teritoriul Sectorului 5 a unei rețele de stații de monitorizare a calității aerului și nivelurilor de zgomot, inclusiv aplicație electronică pentru cetățeni	2022-2027	1.500.000	PNRR; Alte surse de finanțare
216.	Realizare hartă strategică de zgomot	2022 - 2027	120.000	Buget Local; Alte surse de finanțare
217.	Promovarea economiei circulare prin implementarea unui sistem de colectare a	2022-2027	2.000.000	PNRR; POR 2021-2027; Alte surse de finanțare

	apei meteorice și utilizarea acesteia pentru irigarea spațiilor verzi			
218.	Promovarea soluțiilor eficiente energetic prin instalarea de mini „ferme fotovoltaice" la nivelul școlilor din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	2.800.000	PNRR; POR 2021-2027; Alte surse de finanțare
O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement				
D.I.5.1. Asigurarea unei infrastructuri educaționale moderne și creșterea accesibilității la aceasta, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online				
219.	Implementarea unui platforme de e-educație la nivelul învățământului preuniversitar din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	1.500.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
220.	Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile la nivelul Sectorului 5 București	2022-2027	2.000.000	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
221.	Construire / reabilitare / extindere / modernizare / echipare infrastructură educațională pentru educația timpurie antepreșcolară și preșcolară	2022 - 2027	8.000.000	PNRR; POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
222.	Construire / reabilitare / extindere / modernizare / echipare infrastructură învățământ primar, secundar, terțiar	2022 - 2027	10.000.000	POR 2021-2027; Buget Local; Alte surse de finanțare
223.	Extinderea și reabilitarea Școlii nr. 146 - I.G. Duca Sector 5, București	2022-2027	11.175.719	POR 2021-2027; Bugetul local; Alte surse de finanțare
224.	Extinderea Liceului Teoretic ”Ștefan Odobleja” Str. Dornească nr. 7A	2022 - 2027	2.304.211,28	POR 2021-2027; Buget Local; Alte surse de finanțare
225.	Modernizarea unității educaționale - Grădinița nr. 35	2022-2027	1.010.831	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
226.	Extinderea unității educaționale - Școala Gimnazială nr. 2, Str. Lacul Bucura nr. 14	2022-2027	3.046.854,78	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare

227.	Creșterea accesibilității la servicii educaționale de calitate pentru cetățenii din Sectorul 5 Municipiul București - Grădinița nr. 33, Str. Aurel Ciurea Nr. 1	2022-2027	3.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
228.	Modernizarea infrastructurii educaționale din Sectorul 5 al Municipiului București - Grădinița nr. 245, Str. Tunsu Petre, Nr. 9	2022-2027	14.698.081,24	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
229.	Reabilitare și extindere clădire Școala Gimnazială nr. 135, Calea Ferentari, nr. 72	2022-2027	2.391.490,75	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
230.	Lucrări de reparatii și reabilitare Corp C1+2+3 Școala Gimnazială nr. 150, Bd. Eroii Sanitari nr. 29-31	2022-2027	1.869.428,70	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
231.	Proiectare și execuție extindere Școala Gimnazială nr. 280, Str. Serg. Gh. Donici nr. 4A	2022-2027	2.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
232.	Reabilitare și consolidare Grădinița nr. 54, Calea Ferentari nr. 96	2022-2027	2.106.904,48	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
233.	Reparații și extindere Grădinița nr. 55 – ”Floarea Soarelui”, Str. Mărgeanului nr. 81	2022-2027	1.637.592,55	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
234.	Reabilitare, modernizare și modificări interioare Grădinița nr. 72, Str. Serg. Scarlat, nr. 19	2022-2027	467.843,23	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
235.	Lucrari de reparații și consolidare Grădinița nr. 168, Șos. Viilor nr. 99	2022-2027	544.173,33	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
236.	Lucrări de reabilitare și consolidare Grădinița nr. 242, Str. Tufișului, nr. 8 – etapa 2	2022-2027	2.133.444,76	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
237.	Reabilitare și consolidare corp clădire Grădinița nr. 244, Str. Humulești, nr. 31	2022-2027	1.725.345,23	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
238.	Lucrări de demolare și construcție corp nou clădire Grădinița cu Program Prelungit nr. 245, Str. Tunsu Petre, nr. 9	2022-2027	14.681.480,03	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
239.	Reabilitare și consolidare clădire Grădinița nr. 269, Str. C-tin Miculescu, nr. 12	2022-2027	2.527.983,70	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare

240.	Program integrat dezvoltare, consolidare, modernizare, reabilitare infrastructură școlară (inclusiv securitate la incendii)	2022-2027	100.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
241.	Dezvoltarea învățământului dual din Sectorul 5	2022-2027	3.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
242.	Implementarea unor proiecte de reducere a abandonului școlar în Sectorul 5	2022-2027	2.500.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
243.	Construire corp nou în incinta Școlii Gimnaziale ”Mircea Sântimbreanu”, Șos. Alexandriei, Sector 5	2022-2027	15.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
244.	Construire imobil locuințe colective și Grădiniță Șos. Panduri, 77	2022-2027	2.500.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
245.	Extindere Grădinița nr. 205 – Sector 5, Municipiul București	2022-2027	1.426.434,14	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
246.	Lucrări de reparații la Grădinița nr. 268	2022-2027	317.559,30	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
247.	Lucrări de reparații, reabilitare termică și consolidare Grădinița nr. 35	2022-2027	1.082.958,75	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
248.	Proiectare și execuție corp nou Grădinița nr. 268	2022-2027	886.742,01	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
249.	Proiectare și execuție lucrări înființare grupe de antepreșcolari Grădinița nr. 144	2022-2027	493.204,59	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
250.	Proiectare și execuție lucrări înființare grupe de antepreșcolari Grădinița nr. 169 - Paradisul Verde	2022-2027	466.917,75	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
251.	Proiectare și execuție lucrări înființare grupe de antepreșcolari Grădinița nr. 242	2022-2027	392.125,85	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
252.	Proiectare și execuție lucrări înființare grupe de antepreșcolari Grădinița nr. 34	2022-2027	469.120,29	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare

253.	Proiectare și execuție lucrări înființare grupe de antepreșcolari Grădinița nr. 53	2022-2027	473.000,31	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
254.	Proiectare și execuție lucrări înființare grupe de antepreșcolari Grădinița nr. 54	2022-2027	510.873,50	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
255.	Proiectare și execuție lucrări înființare grupe de antepreșcolari pentru Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară Dumitru Moțoc	2022-2027	765.347,58	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
256.	Amenajare Afterschool cu 5 clase, P+1E, Școala Gimnazială nr. 127	2022-2027	802.996,86	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
257.	Amenajare Afterschool cu 5 clase, P+1E, Școala Gimnazială nr. 134	2022-2027	940.313,64	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
258.	Amenajare Afterschool cu 8 clase, P+1E, Școala Gimnazială nr. 103	2022-2027	1.184.955,11	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
259.	Consolidare și modernizare Corp A Colegiul Național "Gheorghe Lazăr"	2022-2027	4.300.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
260.	Construcție grădiniță nouă cu 8 grupe și program prelungit Școala Gimnazială nr. 125	2022-2027	2.025.253,48	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
261.	Construire After School cu 5 clase la Școala Gimnazială 127, Str. Munții Carpați, Sector 5	2022-2027	772.357,72	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
262.	Construire After School cu 5 clase la Școala Gimnazială 134, Str. Baciului Sector 5	2022-2027	914.634,15	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
263.	Construire After School cu 8 clase la Liceul Teoretic Ion Barbu, str. Nabucului, Sector 5	2022-2027	1.117.886,18	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
264.	Construire After School cu 8 clase la Școala Gimnazială 103, Str. Vigoniei, Sector 5	2022-2027	1.117.886,18	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
265.	Execuție clădire nouă Școala Gimnazială nr. 141 (I.C. Brătianu)	2022-2027	4.660.973,25	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare

266.	Extinderea și reabilitarea infrastructurii educaționale din Sectorul 5	2022-2027	30.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
267.	Extinderea Liceului Teoretic ”Dimitrie Bolintineanu”	2022-2027	6.500.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
268.	Înființare sală multifuncțională de sport, reabilitare termică, lucrări de reparații, amenajare curte și teren de sport Școala nr. 130 - Luceafărul	2022-2027	2.639.589,17	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
269.	Lucrări de reparații corp clădire Școala Gimnazială nr. 132 (Grigore Tocilescu)	2022-2027	1.461.400,75	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
270.	Sală sport Colegiul Economic “Viilor” - Fostă Sală de Mese - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
271.	Sală sport Colegiul Tehnologic „Grigore Cerchez”- Fostă Sală de Mese - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
272.	Sală sport Școala Gimnazială Grigore Tocilescu - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
273.	Sală sport Școala Gimnazială I.Ghe.Duca - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
274.	Sală sport Școala Gimnazială Nr 131 - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
275.	Sală sport Școala Gimnazială Nr.115 - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
276.	Sală Sport Școala Gimnazială Nr.125 - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
277.	Sală Sport Școala Gimnazială Nr.126 - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
278.	Sală Sport Școala Gimnazială Nr.130 - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare

279.	Sală Sport Școala Gimnazială Nr.135 - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
280.	Sală Sport Școala Gimnazială Nr.144 - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
281.	Sală Sport Școala Gimnazială Principesa Margareta - Sector 5	2022-2027	250.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
282.	Lucrări de consolidare și reconstrucție Școala Gimnazială nr. 124	2022-2027	1.730.271,51	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
283.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 34 Sector 5, București	2022-2027	550.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
284.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 53, Sector 5, București	2022-2027	500.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
285.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 73, Sector 5, București	2022-2027	580.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
286.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 178, Sector 5, București	2022-2027	550.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
287.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 185, Sector 5, București	2022-2027	450.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
288.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 205, Sector 5, București	2022-2027	500.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
289.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 268, Sector 5, București	2022-2027	430.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
290.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 271, Sector 5, București	2022-2027	400.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
291.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița”Paradisul Verde” Sector 5, București	2022-2027	380.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare

292.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar – Grădinița ”Căsuța Fermecată” Sector 5, București	2022-2027	450.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
293.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar – Grădinița ”Electromagnetica” Sector 5, București	2022-2027	500.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
294.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 146 - I.G. Duca Sector 5, București	2022-2027	550.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
295.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 103, Sector 5, București	2022-2027	520.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
296.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 115, Sector 5, București	2022-2027	530.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
297.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 124, Sector 5, București	2022-2027	580.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
298.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 125, Sector 5, București	2022-2027	480.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
299.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 126, Sector 5, București	2022-2027	350.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
300.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 127, Sector 5, București	2022-2027	400.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
301.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 128, Sector 5, București	2022-2027	450.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
302.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 131, Sector 5, București	2022-2027	740.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
303.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 134, Sector 5, București	2022-2027	700.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
304.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 136, Sector 5, București	2022-2027	740.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare

305.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 143, Sector 5, București	2022-2027	800.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
306.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 144, Sector 5, București	2022-2027	700.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
307.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 188, Sector 5, București	2022-2027	800.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
308.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”Petrache Poenaru” Sector 5, București	2022-2027	600.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
309.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”Principesa Margareta” Sector 5, București	2022-2027	680.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
310.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”Luceafărul” Sector 5, București	2022-2027	700.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
311.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”Grigore Tocilescu” Sector 5, București	2022-2027	650.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
312.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”Mircea Sântimbreanu” Sector 5, București	2022-2027	800.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
313.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”I. C. Brătianu” Sector 5, București	2022-2027	750.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
314.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”George Călinescu” Sector 5, București	2022-2027	600.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
315.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal - Colegiul Național ”Gheorghe Lazăr” Sector 5, București	2022-2027	1.200.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
316.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal – Colegiul Tehnologic ”Grigore Cerchez” Sector 5, București	2022-2027	1.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
317.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal - Colegiul Economic ”Viilor” Sector 5, București	2022-2027	1.100.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare

318.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal – Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară "Dumitru Moțoc" Sector 5, București	2022-2027	1.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
319.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal – Colegiul Tehnic "Energetic" Sector 5, București	2022-2027	1.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
320.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal - Liceul Teoretic ”Ion Barbu” Sector 5, București	2022-2027	1.200.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
321.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal – Liceul Teoretic ”Dimitrie Bolintineanu” Sector 5, București	2022-2027	1.100.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
322.	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal – Liceul Tehnologic ”Dimitrie Gusti” Sector 5, București	2022-2027	1.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
323.	Dotare cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ preuniversitar și a unităților conexe din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	10.114.997,19	PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
324.	Măsuri pentru Școli prin PNRAS la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București	2022-2027	1.500.000	PNRAS, Buget local, Alte surse de finanțare
325.	Proiect „Nu există nu se poate” (PNRAS)	2022-2027	900.000	PNRAS, Buget local, Alte surse de finanțare
326.	Modernizarea și dotarea laboratoarelor de știință din unitățile de învățământ de pe raza Sectorului 5 al Municipiului București	2022 - 2027	5.000.000	PNRR; POR 2021-2027; Buget Local; Alte surse de finanțare
327.	Modernizarea infrastructurii educaționale pentru realizarea programelor școlare în format online (Școala Online)	2022-2027	3.000.000	POC; Buget local; Alte surse de finantare
328.	Amenajarea și dotarea centrelor after-school din Sectorul 5 București	2022-2027	3.000.000	POIDS 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
329.	Înființarea de cantine școlare în unitățile de învățământ de pe raza Sectorului 5 al Municipiului București	2022-2027	2.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
330.	Implementarea Programului ”Masă caldă în școli” în toate unitățile școlare din Sectorul 5 București	2022-2027	8.000.000	Buget local; Alte surse de finanțare

331.	Construirea de terenuri de sport multifuncționale în unitățile de învățământ din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	15.000.000	POIDS 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
332.	Promovarea participarii la educație și formare pentru creșterea șanselor de angajare ale cetățenilor Sectorului 5	2022-2027	900.000	Buget local; Alte surse de finanțare
333.	Elaborarea de parteneriate cu mediul academic și de cercetare, pentru promovarea talentelor și sustinerea forței de muncă specializată	2022-2027	4.000.000	POR 2021-2027; PPP; Buget local; Alte surse de finanțare
334.	Investiții în construcția, extinderea și reabilitarea sălilor de sport a unităților școlare din Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	4.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
D.I.5.2. Creșterea calității și accesibilității serviciilor medicale				
335.	Înființarea unor secții clinice de îngrijiri paliative în unitățile sanitare din Sectorul 5	2022-2027	2.000.000	Buget local; Alte surse de finanțare
336.	Creșterea accesibilității populației la serviciile medicale prin înființarea și dotarea de ambulatorii de specialitate pe raza Sectorului 5 (Parteneriat cu Municipiul București)	2022-2027	30.000.000	POR 2021-2027; PNRR; Buget local; Alte surse de finanțare
337.	Creșterea calității serviciilor medicale prin dotarea cu echipamente și tehnologii moderne a centrelor de sănătate și a altor tipuri de unități medico-sanitare	2022-2027	4.000.000	POIDS; POS; POT; Alte surse de finanțare
338.	Reabilitarea și dotarea cabinetelor medicale școlare	2022-2027	3.500.000	Buget local; Alte surse de finanțare
339.	Construcția și dotarea cu aparatură medicală modernă a unei maternități în zona Antiaeriană	2022-2027	20.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
340.	Dezvoltarea infrastructurii Centrului medico-social ”Sf. Andrei” prin amenajarea și dotarea cu un centru de imagistică medicală și de servicii stomatologice pentru persoanele cu venituri reduse din Sectorul 5	2022-2027	150.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare

341.	Dezvoltarea infrastructurii medicale din Sectorul 5	2022-2027	20.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
D.I.5.3. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social				
342.	Înființarea de centre rezidențiale de îngrijire şi asistență pentru persoane vârstnice, centre de tip respiro/centru de criză	2022-2027	3.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
343.	Înființarea unor centre de zi de socializare și petrecere a timpului liber pentru persoane vârstnice în cartierele Sectorului 5 București	2022-2027	5.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
344.	Înființarea unor centre de zi pentru copii, inclusiv pentru cei cu probleme de învățare	2022-2027	1.500.000	POR 2021-2027; Buget local; Parteneriat public-privat
345.	Reabilitare / extindere / dotare / înființare adăpost de noapte pentru persoanele fără locuințe în Sectorul 5 București	2022-2027	1.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
346.	Reabilitare / extindere / dotare / înființare Centru de incluziune socială pentru tinerii proveniți din familiile defavorizate din Sectorul 5 București	2022-2027	1.500.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
347.	Construire de case de tip familial și de locuințe protejate pentru persoane adulte cu dizabilități	2022 - 2027	800.000	POIDS 2021-2027 / PNRR; Buget Local; Alte surse de finanțare
348.	Promovarea incluziunii sociale prin înființarea de centre de cazare respiro / centre de criză pentru persoane adulte cu dizabilități	2022 - 2027	600.000	POIDS 2021-2027 / PNRR; Buget Local; Alte surse de finanțare
349.	Înființarea unui Centru rezidențial de reabilitare socială pentru persoane cu adicții	2022-2027	700.000	PIDS 2021-2027 / PNRR; Buget Local; Alte surse de finanțare
350.	Înființarea unui Centru de asistență destinat agresorilor	2022-2027	500.000	PIDS 2021-2027 / Buget Local; Alte surse de finanțare
351.	Înființare Centru de de zi pentru copiii aflați în situație de risc de separare de părinți	2022-2027	800.000	PR; Buget Local; Alte surse de finanțare

352.	Dezvoltarea serviciului de îngrijire la domiciliu din Sectorul 5 București	2022-2027	500.000	POR 2021-2027; Buget local; PPP; Alte surse de finanțare
353.	Înființarea unui Centru de primire în regim de urgență a victimelor violenței domestice	2022-2027	1.000.000	PR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
354.	Înființarea Serviciului Echipa Mobilă pentru persoane aflate în situații de risc	2022-2027	300.000	Buget Local; Alte surse de finanțare
355.	Construire de locuințe protejate pentru victimile traficului de persoane	2022-2027	800.000	PIDS 2021-2027 / PNRR; Buget Local; Alte surse de finanțare
356.	Dezvoltarea economiei sociale în Sectorul 5 al Municipiului București	2022-2027	1.000.000	Buget local; Alte surse de finanțare
357.	Construire locuințe sociale pe teritoriul SDL	2022-2027	3.000.000	POCU; POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
358.	Creare centru comunitar integrat pentru asigurarea de servicii educaționale dedicate copiilor aflați în risc de abandon școlar/ a doua șansă și servicii de ocupare/calificare	2022-2027	1.200.000	POCU; POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
359.	Regenerarea spațiilor urbane degradate și modernizarea clădirlor de pe teritoriul SDL în vederea găzduirii de activități educative, culturale, social-recreative în Sectorul 5 București	2022-2027	350.000	POCU; POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
360.	Înființarea / reabilitarea terenurilor de joacă și a terenurilor de sport existente pe teritoriul SDL	2022-2027	10.000.000	POCU; POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
361.	Dezvoltarea unor campanii de conștientizare a importanței educației în rândul grupurilor defavorizate	2022-2027	100.000	Buget local; Alte surse de finanțare
362.	Dezvoltarea unor programe de mentorat și asistență a membrilor grupurilor vulnerabile	2022-2027	150.000	Buget local; Alte surse de finanțare
363.	Creșterea incluziunii sociale prin promovarea voluntariatului în desfășurarea de activități în școli, activități sociale, de mediu, etc.	2022-2027	50.000	Buget local; Alte surse de finanțare

364.	Program Integrat de Incluziune și Dezvoltare Socială Zona Ferentari	2022-2027	125.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
365.	Înființarea unui centru de consiliere și dezintoxicare pentru persoanele dependente de alcool și droguri	2022-2027	5.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
D.I.5.4. Dezvoltarea unui turism sustenabil prin extinderea/modernizarea infrastructurii turistice și promovarea patrimoniului turistic și cultural				
366.	Dezvoltarea infrastructurii turistice a Sectorului 5 al Municipiului București	2022-2027	1.500.000	PPP; Buget local; Alte surse de finanțare
367.	Sprijinirea antreprenorilor locali la târguri naționale de turism prin realizarea unui portal de promovare a resurselor locale de investiții	2018-2025	30.000	Buget local; Alte surse de finanțare
368.	Acordarea de facilități categoriilor vulnerabile de turiști	2022-2027	130.000	PPP/ POEO 2021-2027/ Buget local; Alte surse de finanțare
369.	Prezentarea și promovarea potențialului turistic existent prin organizarea de infotrip-uri	2022-2027	180.000	PPP/ Buget local; Alte surse de finanțare
370.	Plan de întreținere al monumentelor istorice	2022-2027	120.000	PPP/ Buget local; Alte surse de finanțare
371.	Crearea unui parteneriat durabil interetnic	2022-2027	50.000	PPP/ Buget local; Alte surse de finanțare
372.	Participarea Sectorului 5 București la târguri de turism naționale și internaționale	2022-2027	20.000	POR 2021-2027; SEE; Buget local; Alte surse de finanțare
373.	Realizarea unui atlas de promovare a Sectorului 5 București cu punerea în valoare a vestigiilor și a patrimoniului imaterial local	2022-2027	50.000	Buget local; Alte surse de finanțare
374.	Calendar online/aplicație electronică pentru device-uri mobile dedicat evenimentelor din Sectorul 5	2022-2027	60.000	Buget local; Alte surse de finanțare
375.	Derularea de campanii de informare și conștientizare a valorilor patrimoniale ale Sectorului 5 București	2022-2027	15.000	Buget local; Alte surse de finanțare

376.	Harta atracțiilor turistice din Sectorul 5 București în format online și aplicație electronică pentru device-uri mobile	2022-2027	200.000	Buget local; Alte surse de finanțare
377.	Creșterea accesibilității publicului la potențialul turistic al Sectorului 5 prin digitalizarea monumentelor istorice și a celor ale naturii	2022-2027	100.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
378.	Reabilitarea, modernizarea și punerea în valoare a clădirilor de patrimoniu de pe teritoriul Sectorului 5 al Municipiului București	2022-2027	2.500.000	POR 2021-2027; Administrația Fondului pentru Mediu; Alte surse de finanțare
379.	Crearea unui Centru Comunitar Intercultural	2022-2027	500.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
380.	Creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor de patrimoniu	2022-2027	5.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
381.	Promovarea activităților culturale - Dezvoltarea/funcționarea Centrului Cultural al Sectorului 5	2022-2027	20.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
382.	Crearea unui centru de reconversie, calificare și specializare profesională în domeniul industriilor creative	2022-2027	2.600.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
D.I.5.5. Îmbunătățirea calității mediului construit și diversificare ofertei de petrecere a timpului liber la nivelul Sectorului 5 București				
383.	Instalarea unor sisteme de monitorizare și supraveghere a zonelor de agrement	2022-2027	2.200.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
384.	Modernizare locuri de joacă pentru copii	2022-2027	2.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
385.	Amenajarea, extinderea și modernizarea zonelor de agrement și petrecere a timpului liber din Sectorul 5 al Municipiul București	2022-2027	20.000.000	PNRR; POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
386.	Construcția de bazine de înot în Sectorul 5	2022-2027	20.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare

387.	Construcția unui bazin de înot în zona Antiaeriană din Sectorul 5	2022-2027	20.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
388.	Construcția unui complex multifuncțional sportiv în Sectorul 5	2022-2027	15.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
389.	Construcția unui complex sportiv la Liceul ”D. Bolintineanu” în Sectorul 5	2022-2027	15.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
390.	Construcția de terenuri de sport în parcurile din Sectorul 5 București	2022-2027	10.000.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare
391.	Organizarea de ateliere de digitalizare/ tehnologizare a meșteșugurilor tradiționale pentru copii și adulți	2022-2027	100.000	PPP/ Buget local; Alte surse de finanțare
392.	Prevenirea criminalității prin asigurarea de servicii de pază, intervenție rapidă și monitorizare a obiectivelor, bunurilor, valorilor din spațiul public aflat în administrarea Sectorului 5 al Municipiului București	2022-2027	5.000.000	Buget local; Alte surse de finanțare
O.S.6. Consolidarea capacității administrative și creșterea calității serviciilor publice și a transparenței procesului decizional prin modernizarea managementului și administrației publice locale				
D.I.6. Creșterea capacității administrative, precum și a calității și transparenței procesului decizional				
393.	Actualizarea cadastrului general al Sectorului 5 București	2022-2027	500.000	Buget local; Alte surse de finanțare
394.	Actualizarea Regulamentului Local de Urbanism al Sectorului 5 București	2022-2027	800.000	Buget local; Alte surse de finanțare
395.	Implementarea de măsuri de digitalizare în Sectorul 5 București pentru simplificarea administrativă și reducerea birocrației	2018-2025	500.000	POCA 2014-2020; Buget local
396.	Eficiență și performanță în administrația publică locală a Sectorului 5 București	2018-2025	200.000	POCA 2014-2020; Buget local
397.	Consolidarea capacității administrative la nivelul UAT Sector 5 București	2022-2027	400.000	Buget local; Alte surse de finanțare
398.	Auditul digital al Primăriei Sector 5 București	2022-2027	150.000	POR 2021-2027; Buget local; Alte surse de finanțare

399.	Digitalizarea serviciilor publice - Dezvoltarea de facilități front-office pentru cetățenii Sectorului 5 și back office pentru personalul UAT Sector 5 București	2022-2027	2.000.000	POR 2021-2027; Buget local; PNRR
400.	Dezvoltarea și implementarea unui proiect de dezvoltare a competențelor profesionale ale personalului Consiliului Local Sector 5 și ale unităților din subordine	2022-2027	400.000	POCA 2014-2020; POCU 2014-2020; Buget local; Alte surse de finanțare
401.	Dezvoltarea mecanismelor de consultare și comunicare internă și externă a autorității publice locale în procesul de elaborare și implementare a politicilor locale	2022-2027	100.000	POCA 2014-2020; Buget local; Alte surse de finanțare
402.	Instalarea de centre de informare în Sectorul 5 București	2022-2027	200.000	POCA 2014-2020; Buget local; Alte surse de finanțare
403.	Implementarea conceptului de bugetare participativă la nivelul Sectorului 5	2022-2027	5.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
404.	Operaționalizarea Comitetului Consultativ Civic la nivelul Sectorului 5	2022-2027	1.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
405.	Organizarea de schimburi de bune practici cu alte administrații din țară	2022-2027	50.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
406.	Dezvoltarea resurselor umane de la nivelul administrației publice locale din Sectorul 5	2022-2027	500.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
407.	Achiziționare tomograf pentru analizare stării de sănătate a arborilor	2022-2027	32.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
408.	Dezvoltarea infrastructurii TIC a administrației publice locale din Sectorul 5	2022-2027	2.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
409.	Dotări hardware și software pentru Poliția Locală	2022-2027	304.878,05	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
410.	*Implementarea de soluții de tip SMART CITY la nivelul Sectorului 5*	2022-2027	1.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare

411.	Diversificarea și adaptarea serviciilor de asistență socială furnizate în Sectorul 5 -	2022-2027	2.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
412.	Program multianual de asigurare a pazei obiectivelor publice și a siguranței cetățenilor din Sectorul 5	2022-2027	15.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
413.	Program multianual de investiții în serviciile sociale inovative furnizate cetățenilor din Sectorul 5	2022-2027	8.000.000	Fonduri europene; Buget local; Alte surse de finanțare
414.	Amenajare sediu nou pentru Starea Civilă Sector 5	2022-2027	3.000.000	Buget local

10.6.3.CRITERII DE PREFILTRARE

Matricea de prefiltrare are rolul de a aplica prioritățile naționale și europene asupra listei de proiecte colectate de la actorii urbani care s-au implicat în procesul de elaborare a *SDL*.

Criteriile aplicate pentru această etapă de prefiltrare sunt:

- *Să conducă la realizarea viziunii strategice a Sectorului 5 al Municipiului București în perspectiva anului 2027;*
- *Să satisfacă acoperirea unei nevoi actuale reale, stringente, conform rezultatelor din categoria „Puncte slabe" evidențiate în analiza SWOT;*
- *Să producă efecte durabile în timp și să permită dezvoltarea /modernizarea facilă și flexibilă, în perspectiva unor necesități suplimentare apărute ulterior și/sau cerințe noi impuse de noile condiții tehnologice evidențiate pe parcurs;*
- *Să vizeze un spectru cât mai larg de beneficiari direcți/indirecți ai rezultatelor obținute în urma implementării proiectului respectiv;*
- *Să satisfacă restricțiile impuse de respectarea criteriilor de mediu aplicabile și să contribuie la potențarea factorilor calitativi de mediu.*

Lista de proiecte colectată este trecută prin filtru aspectelor enunțate anterior și în funcție de numărul de condiții îndeplinite acestea se regăsesc pe lista de proiecte care va fi supusă procesului de prioritizare realizat de „*Structura de prioritizare a proiectelor Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027*", astfel încât **un proiect nu va trece de etapa de prefiltrare dacă nu îndeplinește cel puțin 3 din cele 5 criterii** enumerate anterior.

10.6.4. CRITERII DE PRIORITIZARE

În vederea realizării unei prioritizări preliminare a intervențiilor incluse în portofoliul de proiecte al *Strategiei de Dezvoltare Locală*, a fost realizată o analiză multicriterială, pe baza stabilirii unor indicatori de performanță, reprezentând parametrii în funcție de care măsurile propuse sunt evaluate și comparate între ele.

Fiecare indicator (criteriu) trebuie să măsoare un aspect relevant și nu trebuie să depindă de un alt criteriu. **Criteriile sunt**, în general, de două feluri: **cantitative și calitative**.

Indicatorii propuși pentru evaluarea impactului măsurilor propuse sunt următorii:

Impactul asupra mediului și eficienței energetice

Proiectul primește un punctaj în funcție de impactul asupra mediului: eficiență energetică, adaptare la schimbări climatice, biodiversitate, poluare, mobilitate urbană (3 – impact mare; 2 – impact mediu; 1 – impact redus; 0 – fără impact);

Impactul asupra dezvoltării „inteligente”

Proiectul primește un punctaj în funcție de impactul asupra dezvoltării „inteligente”: smart-city, digitalizare, inovare, CDI (3 – impact mare; 2 – impact mediu; 1 – impact redus; 0 – fără impact);

Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale

Proiectul primește un punctaj în funcție de impactul estimat asupra calității vieții: sănătate, cultură, educație, sport, siguranță și incluziunii sociale (3 – impact mare; 2 – impact mediu; 1 – impact redus; 0 – fără impact);

Impactul asupra conectivității și atractivității

Proiectul primește un punctaj în funcție de impactul asupra conectivității și atractivității: mobilitate durabilă, infrastructură rutieră, transport public, moduri de deplasare alternative, intermodalitate (3 – impact foarte mare; 2 – impact mare; 1 – impact mediu; 0 – impact nesemnificativ);

Nivelul de necesitate identificat

Proiectul primește un punctaj în funcție de impactul asupra necesității de implementare a proiectului (3 – necesitate foarte ridicată; 2 – necesitate ridicată; 1 – necesitate medie; 0 – necesitate redusă);

Gradul de atragere a sursei de finanțare

Proiectul primește un punctaj în funcție de nivelul de atragere a sursei de finanțare (se acordă punctajul în funcție de valorile accesibile pe diverse surse de finanțare).

Pentru prioritizarea măsurilor propuse în cadrul matricei, fiecărui indicator i-a fost alocată o anumită pondere. Ponderea propusă pentru criteriile de prioritizare menționate anterior este următoarea:

Indicator	Pondere
Impactul asupra mediului și eficienței energetice	*20%*
Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	*15%*
Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	*20%*
Impactul asupra conectivității și atractivității	*20%*
Nivelul de necesitate identificat	*15%*
Gradul de atragere a sursei de finanțare	*10%*

Indicator	Punctaj maxim (Pmax)	Pondere (p)	Valoare maximă din 10	Scor ponderat (Sc)
Impactul asupra mediului și eficienței energetice	*3*	*20%*	*2,0*	*Punctaj x 0,67*
Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	*3*	*15%*	*1,5*	*Punctaj x 0,50*
Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	*3*	*20%*	*2,0*	*Punctaj x 0,67*
Impactul asupra conectivității și atractivității	*3*	*20%*	*2,0*	*Punctaj x 0,67*
Nivelul de necesitate identificat	*3*	*15%*	*1,5*	*Punctaj x 0,50*
Gradul de atragere a sursei de finanțare	*3*	*10%*	*1,0*	*Punctaj x 0,33*

Formula utilizată pentru **calcularea scorului ponderat al fiecărui criteriu de prioritizare** este următoarea:

$$Sp_i = p_i \times 10 / P_{max\ i}$$

unde:

i = criteriul de prioritizare

Sp_i = scor ponderat al criteriului i

p_i = ponderea criteriului i

$P_{max\ i}$ = punctajul maxim al criteriului i.

Punctajul fiecărui proiect se calculează cu formula:

$$PP = \sum_{i=1}^{5} PC_i \times Sp_i$$

unde:

PP = punctaj proiect
Sp_i = scor ponderat al criteriului i
PC_i = punctajul acordat pentru criteriul i.

Trebuie specificat că nivelul de prioritate al proiectelor este un factor dinamic, ce trebuie evaluat periodic și modificat, pe toată durata de acțiune a strategiei de față, în funcție de evoluția economiei la toate nivelurile, de oportunități noi pentru accesarea fondurilor europene sau de alți factori care vor conduce la modificarea situației actuale.

Prezentăm mai jos tabelul conținând proiectele prioritare (care au obținut un punctaj mai mare de 4,00), în ordinea rezultată ca urmare a aplicării procedurii de monitorizare, pe baza elementelor cunoscute la momentul elaborării documentului strategic. Prioritizarea proiectelor a fost realizată în cadrul fiecărui domeniu de intervenție specific.

Prioritizarea proiectelor va fi actualizată de *Comisia de monitorizare și actualizare a SDL*, după și stabilirea condițiilor de eligibilitate pentru finanțarea din fonduri europene.

Tab. 10.4. Prioritizarea proiectelor aferente SDL a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente"	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
O.S.1. Promovarea unei economii moderne, bazată pe tehnologii inovatoare, performante și creative și crearea unei forțe de muncă competitive și de calitate								
D.I.1.1. Dezvoltarea și sprijinirea structurilor și serviciilor suport pentru mediul de afaceri și creșterea competitivității economice a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate								
2	Dezvoltarea incubatoarelor de afaceri prin construirea/extinderea spațiilor aferente și dotarea acestora cu active fixe corporale și necorporale	0	3	2	1	3	3	**6,00**
4	Centre de afaceri pentru dezvoltare antreprenoriat local pentru activități suport și conexe	0	3	2	1	1	3	**5,00**
1	Facilitarea investițiilor tehnologice în IMM-uri, inclusiv tehnologii IT&C, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificiala, customizare de masă prin crearea unui Parc industrial	0	3	1	1	1	3	**4,33**
3	Creșterea gradului de atragere a investițiilor în Sectorul 5 al Municipiului București prin realizarea unei platforme de management și promovare a oportunităților de afaceri	0	3	1	1	1	3	**4,33**
6	Înființarea Platformei Business Uranus	0	3	1	1	1	2	**4,00**
D.I.1.2. Dezvoltarea capitalului uman și pregătirea unei forțe de muncă competitive prin creșterea accesului și participării la educație și instruire pe tot parcursul vieți								
15	Organizarea bursei locurilor de muncă la nivelul Sectorului 5 prin realizarea unei paltforme electronice de management a locurilor de muncă vacante și a cererii de forță de muncă la nivel local	0	3	3	0	2	1	**4,83**
11	Dezvoltarea de programe de practică și mentorat pentru tinerii între 15 și 25 ani din învățământul general și tehnic prin includerea în parteneriat a mediului de afaceri	0	2	3	0	2	2	**4,67**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
14	Inițierea de programe de consiliere și orientare profesională pentru șomeri și tineri absolvenți, prin implicarea în acțiuni comune a AMOFM, instituțiilor de învățământ, angajatorilor și altor instituții abilitate	0	1	3	0	2	2	**4,17**
10	Încurajarea realizării de programe educaționale prin dezvoltarea abilităților antreprenoriale	0	2	3	0	2	0	**4,00**
O.S.2. Asigurarea unei mobilități multimodale urbane durabile, care să conducă la o dezvoltare echilibrată, integrată și sustenabilă a tuturor modurilor de transport								
D.I.2.1. Reabilitarea și extinderea infrastructurii rutiere la nivelul Sectorului 5 pentru creșterea conectivității și promovarea mobilității alternative								
17	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin reorganizarea circulației rutiere la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București	3	2	1	3	2	3	**7,67**
23	Crearea unei zone cu emisii zero în Sectorul 5	3	0	1	3	2	3	**6,67**
19	Creșterea siguranței și atractivității deplasărilor cu bicicleta prin integrarea în sistemul inteligent de management al traficului a semnalizării specifice pentru acest mod de deplasare	2	2	1	2	2	3	**6,33**
22	Creșterea siguranței deplasărilor pietonale prin realizarea de treceri de pietoni inteligente	1	2	1	3	2	3	**6,33**
20	Dezvoltarea mobilității nemotorizate prin investiții în infrastructura pentru bicicliști în Sectorul 5 al Municipiului București	2	0	1	3	2	3	**6,00**
21	Crearea de zone pietonale și semipietonale de tranzit prin adaptarea și accesibilizarea infrastructurii de mobilitate alternativă	2	0	1	3	2	3	**6,00**
31	Realizarea coridorului de Transport Rapid cu Autobuzul pe ruta Bragadiru - Depoul Alexandria (12 km)	2	1	1	3	2	1	**5,83**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
32	Realizarea coridorului de Transport Rapid cu Autobuzul pe ruta Măgurele - Gara de Nord (16 km)	2	1	1	3	2	1	**5,83**
33	Realizarea coridorului de Transport Rapid cu Autobuzul pe ruta Piata Unirii - Domnești (16 km)	2	1	1	3	2	1	**5,83**
16	Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii rutiere la nivelul Sectorului 5	1	0	1	3	2	2	**5,00**
34	Modernizare sistem rutier în Sectorul 5	2	0	1	2	2	2	**5,00**
44	Reabilitare trotuare Bd. Regina Elisabeta De la Piața Universității la Splaiul Independenței	2	0	1	2	2	2	**5,00**
18	Resistematizarea rutieră prin realizarea de străzi cu sens unic pentru fluentizarea traficului și crearea condițiilor necesare pentru introducerea de soluții alternative de mobilitate urbană	1	0	1	2	2	3	**4,67**
27	INEL MEDIAN Strapungere str. Zetarilor - sos. Alexandriei	1	0	1	2	2	3	**4,67**
24	Amenajarea de spații de parcare în zonele rezidențiale, inclusiv prin aplicarea de soluții Smart/Modular Parking	0	3	1	2	2	0	**4,50**
25	DR10 – Măgurele Expres, realizează legătura Autostrăzii A0 la DNCB - Parc Industrial Măgurele - Prelungirea Ferentari (9.62 km)	1	0	1	2	2	2	**4,33**
26	Extinderea la 4 benzi a Șos. București-Măgurele	1	0	1	2	2	2	**4,33**
28	INEL MEDIAN supralargire strazi Iriceanu, Turnu Magurele, Luica, Zetarilor intre sos. Oltenitei si Calea Ferentari	1	0	1	2	2	2	**4,33**
29	Penetrație Prelungirea Ghencea Domnesti și Supralărgire Bd Ghencea și Str. Brasov și Terminal tramvai 41	1	0	1	2	2	2	**4,33**
30	Prelungire Str. Braşov între Prelungirea Ghencea şi Şos. Alexandriei	1	0	1	2	2	2	**4,33**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
35	Reabilitarea Bd. Unirii de la Piața Constituției la Piața Unirii, cu traversare la Str. George Georgescu	1	0	1	2	2	2	**4,33**
39	Diametrala Nord - Sud etapa a doua - Vasile Parvan - Uranus cu pasaj subteran	1	0	1	2	2	2	**4,33**
40	Diametrala Nord - Sud etapa a treia - Artera Coșbuc -Vistierilor - Progresului	1	0	1	2	2	2	**4,33**
41	Pasaj Calea 13 Septembrie – Tudor Vladimirescu	1	0	1	2	2	2	**4,33**
42	Lucrări de reparații a infrastructurii rutiere și a trotuarelor pietonale în Sectorul 5, lot 1	1	0	1	2	2	2	**4,33**
43	Lucrări de reparații a infrastructurii rutiere și a trotuarelor pietonale în Sectorul 5, lot 2	1	0	1	2	2	2	**4,33**
D.I.2.2. Promovarea principiilor mobilității urbane durabile și implementarea de sisteme inteligente de transport								
51	Soluții de sisteme inteligente de management al traficului urban la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București	3	3	1	3	3	3	**8,67**
52	Optimizarea coridoarelor de mobilitate urbană din Sectorul 5 al Municipiului București și realizarea de coridoare de mobilitate urbană curată: Calea Rahovei, Șos. Alexandriei, Str. Mihail Sebastian, Șoseaua Ferentari	3	3	1	3	3	3	**8,67**
53	Creșterea siguranței rutiere la nivelul Sectorului 5 al Municipiului București	3	3	1	3	3	3	**8,67**
67	Construire sisteme modulare inteligente cu elemente multimedia active de informare a călătorilor	2	3	1	3	2	3	**7,50**
68	Implementarea soluțiilor tip Smart Hub Station (bus-bike)	2	3	1	3	2	3	**7,50**
66	Reorganizarea traseelor de mobilitate urbană in vederea creșterii accesibilității și acoperirii întregului teritoriu administrativ al Sectorului 5, precum și pentru integrarea cu transportul public la nivelul Municipiului București	3	1	1	3	2	3	**7,17**
75	Reducerea traficului cu autoturismul în Sectorul 5 prin amenajarea de spații tip park and ride/park and bike	3	1	1	3	2	3	**7,17**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
69	Implementarea unui sistem de impunere a reglementărilor de circulație în vederea creșterii siguranței circulației și stimulării deplasărilor nepoluante	2	3	1	2	2	3	**6,83**
70	Creșterea accesibilității și atractivității deplasărilor cu bicicleta prin implementarea unui sistem de bike-sharing în Sectorul 5 al Municipiului București integrat cu soluțiile de mobilitate la nivelul zonei de dezvoltare București-Ilfov	2	2	1	2	2	3	**6,33**
72	Promovarea micromobilității prin implementarea unui sistem închiriere trotinete electrice	2	2	1	2	2	3	**6,33**
56	Amenajare Park&Ride Cora / Depoul Alexandriei	2	1	1	2	2	2	**5,50**
57	Elaborare Park&Ride zona Rahova	2	1	1	2	2	2	**5,50**
58	Modernizare autogara Filaret	2	1	1	2	2	2	**5,50**
59	Elaborarea și implementarea unei politici de parcare la nivelul Sectorului 5	1	1	1	3	2	2	**5,50**
54	Proiect de extindere a infrastructurii de transport metrou - Extindere Magistrala 7 - Piața Unirii - Bragadiru	2	0	1	2	2	3	**5,33**
55	Proiect de extindere a infrastructurii de transport metrou - Extindere Magistrala 4 Sud - Eroii Revoluției - Jilava	2	0	1	2	2	3	**5,33**
71	Creșterea accesibilității și siguranței deplasărilor cu bicicleta prin acțiuni de promovare și stimulare a acestui mod de deplasare nepoluant (Centru pentru educarea și formarea cicliștilor, parcări pentru biciclete în zonele de interes, campanii de educare și conștientizare etc.)	2	0	1	2	2	3	**5,33**
64	Dezvoltarea parcajelor subterane/supraterane în corelare cu Planul de Mobilitate Urbană al Municipiului București	1	1	1	2	2	3	**5,17**
45	Extindere infrastructurii de tramvai în zona Prelungire Strada Brașov	2	0	1	2	2	2	**5,00**
46	Extinderea rețelei de tramvai pe traseul Depoul Alexandria-Bragadiru (tramvai 32)	2	0	1	2	2	2	**5,00**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
47	Linie noua de troleibuz de la Soseaua Alexandriei pana la Institutul de Fizica Atomica de la Magurele	2	0	1	2	2	2	**5,00**
49	Modernizare Autobaza Alexandria	2	0	1	2	2	2	**5,00**
50	Ansamblul Urban Complex - Pod Mihai Voda - Pod pietonal și pentru bicicliști peste Dâmbovița și parcaje subterane	2	0	1	2	2	2	**5,00**
74	Sistem electronic inteligent de management al parcărilor din Sectorul 5	1	2	1	2	2	0	**4,67**
48	Modernizare retea troleibuz B-dul Elisabeta- B-dul Kogalniceanu	2	0	1	2	2	0	**4,33**
60	Parcaj subteran - Uranus - Piața Rahova	1	1	1	2	1	2	**4,33**
61	Proiectare și execuție pentru obiectivul Parcare etajată P+2E din Calea Rahovei, nr. 237	1	1	1	2	1	2	**4,33**
62	Proiectare și execuție pentru obiectivul Parcare etajată P+2E din str. Barca, nr.2	1	1	1	2	1	2	**4,33**
63	Proiectare și execuție pentru obiectivul Parcare etajată P+3E, cu zona de piață volantă, sos. Alexandriei, nr. 222-24 (str. Mărgeanului)	1	1	1	2	1	2	**4,33**
73	Creșterea accesibilității în spațiul urban pentru persoanele cu dizabilități și/sau mobilitate redusă	1	1	1	1	1	3	**4,00**
O.S.3. Creșterea calității vieții cetățenilor din Sectorului 5 al Municipiului București prin dezvoltarea și promovarea de soluții SMART în toate domeniile								
D.I.3.1. Promovarea conceptului de SMART-CITY și dezvoltarea componentelor specifice acestuia								
80	Platformă de aplicații de comunicare cu cetățenii, de implicare civiă de tip E-Citizen - City Report	1	3	3	2	3	3	**8,00**
77	Implementarea unui Centru operațional integrat de management al mobilității urbane durabile la nivelul Sectorului 5	2	3	1	3	2	3	**7,50**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
94	Aplicație de tip MaaS ePoint pentru cetățeni, în vederea încurajării mobilității durabile și utilizarea de soluții ecologice	2	3	1	3	2	3	**7,50**
83	Sistem de management operațional centralizat și monitorizare a consumurilor energetice la nivelul Sectorului 5 București și realizarea unei aplicații de promovare a soluțiilor de reducere a consumurilor energetice	3	3	1	1	1	3	**6,33**
84	Ride Sharing – School Bus - Platformă de mobilitate inteligentă de tip ride sharing pentru transportul în comun al elevilor	2	3	1	2	1	3	**6,33**
102	Net City Sector 5 – Crearea unei rețele subterane unice tip net-city pentru comunicații, fibră optică și rețele electrice integrată la nivel municipal	1	3	1	2	2	3	**6,17**
76	Centrul Operațional de Management Integrat inclusiv aplicații de tip Smart-Comunity pentru Cetățenii Sectorului 5 București	1	3	1	1	3	3	**6,00**
82	E-chioșcuri de informare și interacțiune electronică privind serviciile publice la nivelul Sectorului 5 București – Funcționarul Electronic S5	1	3	2	1	1	3	**5,67**
86	Sistem integrat de monitorizare, control și eficiență energetică - clădiri publice (Smart building management platform)	3	3	1	0	1	3	**5,67**
93	Înlocuirea și diversificarea mobilierului urban prin adoptarea conceptului de smart city	1	3	1	2	1	3	**5,67**
88	Sistem Inteligent tip IoT de colectare proactivă a deșeurilor municipale și dezvoltarea unui centru de colectare gratuită a deșeurilor reciclabile	2	3	1	0	2	3	**5,50**
78	Sistem de supraveghere video în zonele vulnerabile din Sectorul 5 al Municipiului București	1	3	1	2	2	0	**5,17**
92	Implicarea în mod activ a comunității în formarea capitalului uman la nivelul Sectorului 5 prin crearea unei platforme de e-learning	0	3	3	0	1	3	**5,00**
96	Aplicație electronică de promovare a colectării selective și reciclării active	2	3	1	0	1	3	**5,00**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
101	Asigurarea conexiunii WI-FI gratuite în locurile publice	0	3	1	2	1	3	**5,00**
O.S.4. Revitalizarea urbană a Sectorului 5 al Municipiului București, prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu și promovarea eficienței energetice, a adaptării la schimbările climatice și a reducerii tuturor formelor de poluare								
D.I.4.1. Creșterea eficienței energetice, promovarea energiilor regenerabile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră								
169	Construirea unei clădiri publice de tip nZEB - Casa de căsătorii din Sectorul 5 al Municipiului București	3	1	3	1	3	3	**7,67**
162	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 13 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	3	1	2	1	3	3	**7,00**
163	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 13 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	3	1	2	1	3	3	**7,00**
164	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 13 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	3	1	2	1	3	3	**7,00**
165	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 10 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	3	1	2	1	3	3	**7,00**
166	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 6 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	3	1	2	1	3	3	**7,00**
167	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 6 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	3	1	2	1	3	3	**7,00**
168	Creșterea eficienței energetice și consolidarea clădirilor rezidențiale pentru un pachet de 4 imobile din Sectorul 5 al Municipiului București	3	1	2	1	3	3	**7,00**
110	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 143 Sector 5, București	3	1	2	0	3	3	**6,33**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
111	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”Petrache Poenaru” Sector 5, București	3	1	2	0	3	3	**6,33**
112	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 103 Sector 5, București	3	1	2	0	3	3	**6,33**
172	Eficientizarea iluminatului public din spațiile publice aflate în administrarea Sectorului 5	2	2	1	2	2	2	**6,00**
170	Construirea de locuințe nZEB plus pentru tineri/ locuințe de serviciu pentru specialiști din sănătate și învățământ	2	1	3	0	2	3	**5,83**
109	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice din Sectorul 5 al Municipiul București	3	1	1	0	3	3	**5,67**
107	Iluminarea prin sistem LED a trecerilor de pietoni nesemnalizate	2	1	1	2	2	2	**5,50**
171	Instalarea de stații de reîncărcare a vehiculelor electrice în Sectorul 5	2	1	1	2	2	2	**5,50**
108	Reabilitarea, inclusiv eficientizarea consumului de energie, a clădirilor publice din Sectorul 5	3	1	1	0	3	2	**5,33**
173	Modernizarea sistemului de iluminat și implementarea telemanagementului pe raza întregului Sector 5	2	2	1	1	2	2	**5,33**
106	Management energetic și Program de îmbunătățire a eficienței energetice	3	2	1	0	1	2	**4,83**
113	Lucrări de reparații și reabilitare termică Grădinița nr. 53, Aleea Bacău nr. 2 A	2	1	2	0	1	3	**4,67**
114	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Grădinița nr. 34 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
115	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 54 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
116	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 72 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
117	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 73 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
118	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 168 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
119	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 178 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
120	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 185 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
121	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 205 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
122	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 242 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
123	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 244 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
124	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 245 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
125	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 268 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
126	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 269 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
127	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița nr. 271 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
128	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița ”Paradisul Verde” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
129	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița ”Floarea Soarelui” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
130	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița ”Căsuța Fermecată” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
131	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Grădinița ”Electromagnetica” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
132	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială ”Principesa Margareta” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
133	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 2 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
134	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 115 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
135	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 124 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
136	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 125 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
137	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 126 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
138	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 127 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
139	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice – Școala Gimnazială nr. 128 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
140	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”Luceafărul” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
141	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”Grigore Tocilescu” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
142	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”Mircea Sântimbreanu” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
143	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”I. C. Brătianu” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
144	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială ”George Călinescu” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
145	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 131 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
146	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 134 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
147	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 135 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
148	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 136 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
149	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 144 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
150	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 150 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
151	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 188 Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
152	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Colegiul Național ” Gheorghe Lazăr” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
153	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Liceul Teoretic "Ștefan Odobleja” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
154	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Liceul Teoretic ”Ion Barbu” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
155	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Liceul Teoretic ”Dimitrie Bolintineanu” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
156	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Liceul Tehnologic ”Dimitrie Gusti” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
157	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Colegiul Tehnologic ”Grigore Cerchez” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
158	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Colegiul Economic ”Villor” Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
159	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară "Dumitru Moțoc" Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
160	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Colegiul Tehnic "Energetic" Sector 5, București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
161	Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale din Sectorul 5 al Municipiul București	2	1	2	0	1	3	**4,67**
174	Modernizare 11 centrale termice din Municipiul București: - Modernizarea Centralei Termice Luterană - Modernizarea Centralei Termice Direcție - Modernizarea Centralei Termice Știrbei Vodă - Modernizarea Centralei Termice Rosetti - Modernizarea Centralei Termice Olimpului	3	1	0	0	2	2	**4,17**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
	- Modernizarea Centralei Termice Depou Ferentari - Modernizarea Centralei Termice Floreasca - Modernizarea Centralei Termice 18 A (Muzica)							
D.I.4.2. Protejarea patrimoniului natural /a biodiversității /a infrastructurii verzi în scopul îmbunătățirii calității factorilor de mediu								
179	Revitalizarea spațiilor publice interstițiale și modernizarea spațiilor de joacă - Parcul Racheta (Calea Ferentari nr. 8), Parcul Satelit (Calea Rahovei 299), Parcul Eroilor, Parcul Aleea Bacău nr. 4, Loc Joacă Ioniță Cegan – Frunte Lată, Loc Joacă Ion Ușurelu, Loc Joacă Bălțărețului, Loc Joacă Ion Urdăreanu, Loc Joacă Ing. Teodor Dumitru	3	0	2	3	3	3	**7,83**
177	Regenerarea urbană a Parcului Pecineaga	2	0	2	3	3	3	**7,17**
178	Regenerarea urbană a Parcului Sebastian	2	0	2	3	3	3	**7,17**
180	Revitalizarea și optimizarea integrată a spațiului public - Piața Eroilor - Bulevardul Eroilor	2	0	2	3	3	3	**7,17**
190	Extindere sisteme monitorizare video pentru creșterea siguranței cetățenilor și creșterea calității de viață a acestora	1	3	2	2	3	2	**7,00**
176	Reabilitarea, modernizarea și revitalizarea zonei Piața de Flori – Sectorul 5 al Municipiului București	2	0	2	2	3	3	**6,50**
199	Îmbunătățirea calității vieții comunităților marginalizate prin regenerarea, reabilitarea și amenajarea spațiilor publice urbane din ZUM-urile identificate în Sectorul 5 București	3	0	3	1	1	3	**6,17**
175	Reconversia funcțională a terenurilor existente și înființarea de parcuri și zone de recreere în Sectorul 5 București prin utilizarea de materiale prietenoase cu mediul	2	0	2	3	1	3	**6,17**
183	Amenajare peisagistică Parcul Centenarului	2	0	2	3	1	3	**6,17**
204	Regenerarea urbană a spațiilor adiacente coridoarelor de transport	3	0	1	3	1	3	**6,17**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
203	Implementarea conceptului de Eco Parc indepenedent energetic și autosustenabil	3	1	1	1	1	3	**5,33**
195	Regenerarea urbană a spațiilor publice din cartierele rezidențiale amplasate în Sectorul 5	3	0	1	2	1	2	**5,17**
202	Creșterea calității vieții locuitorilor prin revitalizarea spațiului public din interiorul ansamblurilor de locuințe colective	2	0	1	2	1	3	**4,83**
205	Regenerarea urbană a fostelor platforme și zone industriale	3	0	1	1	1	3	**4,83**
184	Proiect integrat de regenerare urbană Infrastructură Spații Verzi	2	0	1	2	1	2	**4,50**
186	Program integrat de reabilitare si modernizare a coridorului urban Calea Victoriei (intre Piata Victoriei și Splaiul Unirii)	2	0	1	2	1	2	**4,50**
193	Program integrat de regenerare urbană pentru Zona Antiaeriană	2	0	1	2	1	2	**4,50**
200	Îmbunătățirea materialului dendrologic la nivelul spațiilor publice urbane din Sectorul 5 București	2	0	1	1	1	3	**4,17**
201	Creșterea calității vieții cetățenilor prin revitalizarea și amenajarea spațiilor verzi din Sectorul 5 al Municipiului București	2	0	1	1	1	3	**4,17**
206	Susținerea constituirii unui HUB creativ - Regenerarea zonelor industriale pentru industrii creative	1	1	1	1	1	3	**4,00**
D.I.4.3. Promovarea tranziției către economia circulară								
215	Amplasarea pe teritoriul Sectorului 5 a unei rețele de stații de monitorizare a calității aerului și nivelurilor de zgomot, inclusiv aplicație electronică pentru cetățeni	3	2	1	1	2	3	**6,33**
207	Extinderea și modernizarea sistemului integrat de management al deșeurilor din Sectorul 5 București	3	3	1	0	1	3	**5,67**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
212	Dezvoltarea infrastructurii de colectare pentru asigurarea unui management integrat al deșeurilor în Sectorul 5 – Axa Prioritară 3 – Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor	3	2	1	0	2	3	**5,67**
213	Instalarea de platforme de precolectare a deșeurilor menajere și de colectare selectivă pe raza Sectorului 5 București	3	2	1	0	2	3	**5,67**
214	Înființarea unui centru de colectare cu aport voluntar (CAV) în Sectorul 5	3	2	1	0	2	3	**5,67**
217	Promovarea economiei circulare prin implementarea unui sistem de colectare a apei meteorice și utilizarea acesteia pentru irigarea spațiilor verzi	3	2	1	0	1	3	**5,17**
218	Promovarea soluțiilor eficiente energetic prin instalarea de mini „ferme fotovoltaice" la nivelul școlilor din Sectorul 5 al Municipiului București	3	2	1	0	1	3	**5,17**
211	Sistem de colectare selectivă a deșeurilor - etapa 2019	3	1	1	0	1	2	**4,33**
O.S.5. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive prin modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurii educaționale, de sănătate și sociale, precum și a infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement								
D.I.5.1. Asigurarea unei infrastructuri educaționale moderne și creșterea accesibilității la aceasta, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online								
223	Extinderea și reabilitarea Școlii nr. 146 - I.G. Duca Sector 5, București	1	1	3	0	3	3	**5,67**
224	Extinderea Liceului Teoretic ”Ștefan Odobleja” Str. Dornească nr. 7A	1	1	3	0	3	3	**5,67**
225	Modernizarea unității educaționale - Grădinița nr. 35	1	1	3	0	3	3	**5,67**
226	Extinderea unității educaționale - Școala Gimnazială nr. 2, Str. Lacul Bucura nr. 14	1	1	3	0	3	3	**5,67**
227	Creșterea accesibilității la servicii educaționale de calitate pentru cetățenii din Sectorul 5 Municipiul București - Grădinița nr. 33, Str. Aurel Ciurea Nr. 1	1	1	3	0	3	3	**5,67**
228	Modernizarea infrastructurii educaționale din Sectorul 5 al Municipiului București - Grădinița nr. 245, Str. Tunsu Petre, Nr. 9	1	1	3	0	3	3	**5,67**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
267	Extinderea Liceului Teoretic ”Dimitrie Bolintineanu”	1	1	3	0	3	2	**5,33**
222	Construire / reabilitare / extindere / modernizare / echipare infrastructură învățământ primar, secundar, terțiar	1	1	3	0	2	3	**5,17**
221	Construire / reabilitare / extindere / modernizare / echipare infrastructură educațională pentru educația timpurie antepreșcolară și preșcolară	1	1	3	0	1	3	**4,67**
220	Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile la nivelul Sectorului 5 București	0	1	3	0	2	3	**4,50**
219	Implementarea unui platforme de e-educație la nivelul învățământului preuniversitar din Sectorul 5 al Municipiului București	0	3	2	0	1	3	**4,33**
266	Extinderea și reabilitarea infrastructurii educaționale din Sectorul 5	1	1	3	0	1	2	**4,33**
268	Înființare sală multifuncțională de sport, reabilitare termică, lucrări de reparații, amenajare curte și teren de sport Școala nr. 130 - Luceafărul	1	2	2	0	1	2	**4,17**
327	Modernizarea infrastructurii educaționale pentru realizarea programelor școlare în format online (Școala Online)	0	2	3	0	1	2	**4,17**
229	Reabilitare și extindere clădire Școala Gimnazială nr. 135, Calea Ferentari, nr. 72	1	0	3	0	1	3	**4,17**
230	Lucrări de reparatii și reabilitare Corp C1+2+3 Școala Gimnazială nr. 150, Bd. Eroii Sanitari nr. 29-31	1	0	3	0	1	3	**4,17**
231	Proiectare și execuție extindere Școala Gimnazială nr. 280, Str. Serg. Gh. Donici nr. 4A	1	0	3	0	1	3	**4,17**
232	Reabilitare și consolidare Grădinița nr. 54, Calea Ferentari nr. 96	1	0	3	0	1	3	**4,17**
233	Reparații și extindere Grădinița nr. 55 – ”Floarea Soarelui”, Str. Mărgeanului nr. 81	1	0	3	0	1	3	**4,17**
234	Reabilitare, modernizare și modificări interioare Grădinița nr. 72, Str. Serg. Scarlat, nr. 19	1	0	3	0	1	3	**4,17**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
235	Lucrari de reparații și consolidare Grădinița nr. 168, Șos. Viilor nr. 99	1	0	3	0	1	3	**4,17**
236	Lucrări de reabilitare și consolidare Grădinița nr. 242, Str. Tufișului, nr. 8 – etapa 2	1	0	3	0	1	3	**4,17**
237	Reabilitare și consolidare corp clădire Grădinița nr. 244, Str. Humulești, nr. 31	1	0	3	0	1	3	**4,17**
238	Lucrări de demolare și construcție corp nou clădire Grădinița cu Program Prelungit nr. 245, Str. Tunsu Petre, nr. 9	1	0	3	0	1	3	**4,17**
239	Reabilitare și consolidare clădire Grădinița nr. 269, Str. C-tin Miculescu, nr. 12	1	0	3	0	1	3	**4,17**
283	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 34 Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
284	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 53, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
285	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 73, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
286	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 178, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
287	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 185, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
288	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 205, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
289	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 268, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
290	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița nr. 271, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
291	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar - Grădinița”Paradisul Verde” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
292	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar – Grădinița ”Căsuța Fermecată” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
293	Modernizare și echipare infrastructură învățământ preșcolar – Grădinița ”Electromagnetica” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
294	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 146 - I.G. Duca Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
295	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 103, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
296	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 115, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
297	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 124, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
298	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 125, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
299	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 126, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
300	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 127, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
301	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 128, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
302	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 131, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
303	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 134, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
304	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 136, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
305	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 143, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
306	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 144, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
307	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială Nr. 188, Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
308	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”Petrache Poenaru” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
309	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”Principesa Margareta” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
310	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”Luceafărul” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
311	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”Grigore Tocilescu” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
312	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”Mircea Sântimbreanu” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
313	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”I. C. Brătianu” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
314	Modernizare și echipare infrastructură învățământ școlar - Școala Gimnazială ”George Călinescu” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
315	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal - Colegiul Național ”Gheorghe Lazăr” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
316	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal – Colegiul Tehnologic ”Grigore Cerchez” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
317	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal - Colegiul Economic ”Viilor” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
318	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal – Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară "Dumitru Moțoc" Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
319	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal – Colegiul Tehnic "Energetic" Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
320	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal - Liceul Teoretic ”Ion Barbu” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
321	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal – Liceul Teoretic ”Dimitrie Bolintineanu” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
322	Modernizare și echipare infrastructură învățământ liceal – Liceul Tehnologic ”Dimitrie Gusti” Sector 5, București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
323	Dotare cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ preuniversitar și a unităților conexe din Sectorul 5 al Municipiului București	0	1	3	0	1	3	**4,00**
334	Investiții în construcția, extinderea și reabilitarea sălilor de sport a unităților școlare din Sectorul 5 al Municipiului București	1	0	2	0	2	3	**4,00**
D.I.5.2. Creșterea calității și accesibilității serviciilor medicale								
339	Construcția și dotarea cu aparatură medicală modernă a unei maternități în zona Antiaeriană	1	2	3	0	2	2	**5,33**
341	Dezvoltarea infrastructurii medicale din Sectorul 5	1	2	3	0	2	2	**5,33**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
336	Creșterea accesibilității populației la serviciile medicale prin înființarea și dotarea de ambulatorii de specialitate pe raza Sectorului 5 (Parteneriat cu Municipiul București)	0	2	3	0	2	3	**5,00**
337	Creșterea calității serviciilor medicale prin dotarea cu echipamente și tehnologii moderne a centrelor de sănătate și a altor tipuri de unități medico-sanitare	0	2	3	0	2	2	**4,67**
340	Dezvoltarea infrastructurii Centrului medico-social ”Sf. Andrei” prin amenajarea și dotarea cu un centru de imagistică medicală și de servicii stomatologice pentru persoanele cu venituri reduse din Sectorul 5	0	2	3	0	2	2	**4,67**
D.I.5.3. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social								
359	Regenerarea spațiilor urbane degradate și modernizarea clădirlor de pe teritoriul SDL în vederea găzduirii de activități educative, culturale, social-recreative în Sectorul 5 București	2	1	3	0	1	3	**5,33**
345	Reabilitare / extindere / dotare / înființare adăpost de noapte pentru persoanele fără locuințe în Sectorul 5 București	1	0	3	0	2	3	**4,67**
346	Reabilitare / extindere / dotare / înființare Centru de incluziune socială pentru tinerii proveniți din familiile defavorizate din Sectorul 5 București	1	0	3	0	2	3	**4,67**
347	Construire de case de tip familial și de locuințe protejate pentru persoane adulte cu dizabilități	1	0	3	0	2	2	**4,33**
357	Construire locuințe sociale pe teritoriul SDL	1	0	3	0	1	3	**4,17**
355	Construire de locuințe protejate pentru victimile traficului de persoane	1	0	3	0	2	2	**4,33**
360	Înființarea / reabilitarea terenurilor de joacă și a terenurilor de sport existente pe teritoriul SDL	1	0	3	0	1	3	**4,17**
342	Înființarea de centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice, centre de tip respiro/centru de criză	0	0	3	0	2	3	**4,00**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
343	Înființarea unor centre de zi de socializare și petrecere a timpului liber pentru persoane vârstnice în cartierele Sectorului 5 București	0	0	3	0	2	3	**4,00**
344	Înființarea unor centre de zi pentru copii, inclusiv pentru cei cu probleme de învățare	0	0	3	0	2	3	**4,00**
358	Creare centru comunitar integrat pentru asigurarea de servicii educaționale dedicate copiilor aflați în risc de abandon școlar/ a doua șansă și servicii de ocupare/calificare	0	1	3	0	1	3	**4,00**
D.I.5.4. Dezvoltarea unui turism sustenabil prin extinderea/modernizarea infrastructurii turistice și promovarea patrimoniului turistic și cultural								
377	Creșterea accesibilității publicului la potențialul turistic al Sectorului 5 prin digitalizarea monumentelor istorice și a celor ale naturii	0	2	2	2	1	3	**5,17**
D.I.5.5. Îmbunătățirea calității mediului construit și diversificare ofertei de petrecere a timpului liber la nivelul Sectorului 5 București								
385	Amenajarea, extinderea și modernizarea zonelor de agrement și petrecere a timpului liber din Sectorul 5 al Municipiul București	1	0	2	2	2	3	**5,33**
384	Modernizare locuri de joacă pentru copii	0	0	2	2	2	3	**4,67**
383	Instalarea unor sisteme de monitorizare și supraveghere a zonelor de agrement	0	2	1	2	1	3	**4,50**
391	Organizarea de ateliere de digitalizare/ tehnologizare a meșteșugurilor tradiționale pentru copii și adulți	0	2	3	1	1	1	**4,50**
390	Construcția de terenuri de sport în parcurile din Sectorul 5 București	0	0	2	2	1	3	**4,17**
392	Prevenirea criminalității prin asigurarea de servicii de pază, intervenție rapidă și monitorizare a obiectivelor, bunurilor, valorilor din spațiul public aflat în administrarea Sectorului 5 al Municipiului București	0	2	3	1	1	0	**4,17**

Nr. crt	Denumire proiect	Impactul asupra mediului și eficienței energetice	Impactul asupra dezvoltării „inteligente”	Impactul asupra calității vieții și incluziunii sociale	Impactul asupra conectivității și atractivității	Nivelul de necesitate identificat	Gradul de atragere a sursei de finanțare	PUNCTAJ
O.S.6. Consolidarea capacității administrative și creșterea calității serviciilor publice și a transparenței procesului decizional prin modernizarea managementului și administrației publice locale								
D.I.6. Creșterea capacității administrative, precum și a calității și transparenței procesului decizional								
399	Digitalizarea serviciilor publice - Dezvoltarea de facilități front-office pentru cetățenii Sectorului 5 și back office pentru personalul UAT Sector 5 București	0	3	3	0	2	3	**5,50**
410	Implementarea de soluții de tip SMART CITY la nivelul Sectorului 5	2	3	1	0	2	2	**5,17**
404	Operaționalizarea Comitetului Consultativ Civic la nivelul Sectorului 5	0	2	3	0	2	2	**4,67**
402	Instalarea de centre de informare în Sectorul 5 București	0	3	2	0	2	2	**4,50**
395	Implementarea de măsuri de digitalizare în Sectorul 5 București pentru simplificarea administrativă și reducerea birocrației	1	3	1	0	2	2	**4,50**

Obs: A fost păstrată numerotarea proiectelor din portofoliul de proiecte, pentru asigurarea trasabilității

10.6.5. DESCRIEREA ABORDĂRII INTEGRATE LA NIVELUL SDL

Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022 - 2027 se constituie drept o strategie de dezvoltare teritorială integrată, care are la bază analiza necesităților de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv a interconexiunilor economice, sociale și de mediu, descrierea unei abordări integrate ce răspunde necesităților de dezvoltare și potențialului identificat, precum și o listă cu operațiunile care vor fi implementate (conform prevederilor *Regulamentului UE 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului*, în ceea ce privește strategiile teritoriale – Art. 29).

Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022 - 2027 se bazează pe diagnosticul sectorial al subdiviunii Municipiului București, realizat în capitolele anterioare și sintetizat în analiza SWOT. Ca urmare a analizelor realizate și concluziilor prezentate, a fost elaborată o definiție a cadrului strategic general, concretizată într-o viziune pe termen lung, obiective strategice și domenii de intervenție.

Strategia integrată de dezvoltare locală reprezintă instrumentul utilizat pentru selectarea celor mai coerente proiecte la nivel local, reunite într-o viziune cuprinzătoare, cu scopul de a conduce la îndeplinirea obiectivelor stabilite la nivel municipal, regional, național și european, inclusiv a obiectivelor stabilite prin programele operaționale.

În stabilirea viziunii din cadrul *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022 - 2027* a fost avută în vedere necesitatea ca documentul strategic să conțină acțiuni interconectate, care să urmărească îmbunătățirea durabilă a condițiilor economice, de mediu, climatice, sociale și demografice ale Sectorului 5 și implicit ale Municipiului București, ținând cont de recomandările Comisiei pentru politica de coeziune teritorială și bugetul UE privind elaborarea cu succes a strategiilor de dezvoltare regională.

Elaborarea strategiei de dezvoltare durabilă reprezintă un proces care reunește eforturile de dezvoltare sectorială și necesitățile de dezvoltare teritorială integrată, prin formularea tuturor obiectivelor și măsurilor astfel încât acestea să fie adaptate la sistemul de obiective formulate în documentele de programare la nivelul UE, la nivel național, regional și local.

Astfel, în elaborarea *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022 - 2027* a fost urmărită inclusiv o abordare integrată pe verticală, prin asigurarea corespondenței cu obiectivele strategice la nivel european, național, regional și municipal, așa cum a fost evidențiat în capitolele anterioare, prin identificarea și evidențierea corespondenței dintre obiectivele strategice cu *Obiectivele de politică 2021-2027 ale Uniunii Europene* și cu *Obiectivele Agendei 2030*.

În plan orizontal, viziunea de dezvoltare propusă, precum și obiectivele specifice și domeniile de intervenție, vizează soluționarea provocărilor ce țin de mediul economic, climă, demografie, mediu social și mediu înconjurător cu care se confruntă UAT Sector 5, în acest

sens asigurându-se corespondența între problemele și probocările rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare publică, pe de o parte, și obiectivele specifice de dezvoltare, pe de altă parte.

Prin urmare, abordarea integrată descrisă anterior răspunde nevoile de dezvoltare identificate și potențialului zonei, asigurând astfel propunerea unui portofoliu de proiecte care să răspundă la provocări locale multiple, de ordin economic, social, demografic, climatic etc, inclusiv prin proiectele care se încadrează în operațiunile menționate la Prioritatea nr. 7 din *Programul Regional București-Ilfov*.

Totodată, prin alegerea criteriilor de prioritizare prezentate, se asigură faptul că pachetul de operațiuni prioritare a fost gândit ca un tot unitar la nivelul Strategiei de Dezvoltare, avându-se în vedere inclusiv proiectele finanțate din alte programe operaționale/surse de finanțare, obținându-se astfel un pachet de proiecte integrat teritorial sau sectorial. Punctajele obținute de fiecare proiect relevă impactul acestora asupra fiecărui criteriu de prioritizare, respectiv: mediu și eficiență energetică, dezvoltare inteligentă, calitatea vieții și incluziune socială, conectivitate și atractivitate, nivelul de necesitate identificat (inclusiv integrarea cu alte proiecte finalizate, în derulare sau propuse) și gradul de atragere al sursei de finanțare.

11. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

11.1. CONTEXTUL INSTITUȚIONAL DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Implementarea presupune procesul de transformare a resurselor disponibile (materiale, financiare, umane) în rezultate calitative și cantitative, astfel încât să fie atinse toate obiectivele strategice definite și, prin intermediul acestora, la sfârșitul perioadei de planificare, misiunea asumată.

Totodată, este necesar să se ia în considerare faptul că însuși procesul de implementare induce schimbări, uneori deosebit de importante, ale parametrilor de stare aferenți mediului de manifestare economic și social, ca urmare a efectelor rezultate din implementarea noilor facilități operaționale rezultate. De aici imperativul parcurgerii unui proces de evaluare-reevaluare continuu, cu reveniri asupra cerințelor formulate inițial și ameliorarea/dezvoltarea aestor cerințe în conformitate cu situația economico-socială actualizată.

Implementarea SDL, prin care se vor pune în aplicare programele și măsurile cuprinse în Planul de acțiune, se va realiza prin proiectele propuse în portofoliul de proiecte, respectându-se normele europene, legislația națională și reglementările locale în vigoare.

Punerea în aplicare în mod practic a *Planului de acțiune al SDL* va porni de la cunoașterea, asigurarea și aplicarea următoarelor condiții:

- *colaborarea transparentă dintre autoritățile publice locale/instituțiile/organizațiile/firmele din Secorul 5, respectiv municipiul București;*
- *identificarea și atragerea de surse de finanțare in completarea celor finantate prin fonduri structurale;*
- *respectarea priorităților stabilite de Autoritatea Urbană în implementarea proiectelor, în acord cu necesitățile în evoluție ale sectorului și în strânsă legatură cu strategiile la nivel municipal, regional și național;*
- *corelarea tuturor proiectelor existente și viitoare în vederea asigurării unei dezvoltări social-economice armonioase, integrate la nivel municipal.*

În scopul implementării cu succes a *Strategiei de Dezvoltare Locală 2021–2027 a Sectorului 5 al Municipiului București*, prin realizarea proiectelor cuprinse în *Portofoliul de proiecte* pentru perioada programatică avută în vedere și susținerea obiectivelor strategice stabilite pentru îndeplinirea viziunii și misiunii municipiului, au fost identificate o serie de activități, care pot fi clasificate după cum urmează:

- *Acțiuni pregătitoare de implementare a strategiei*
- *Acțiuni necesare pentru implementarea proiectelor*
- *Acțiuni de monitorizare a stadiului de implementare a strategiei*

- ✔ *Acțiuni corective în vederea actualizării strategiei în funcție de situația existentă la momentul respectiv*
- ✔ *Acțiuni de pregătire a strategiei pentru următoarea perioadă programatică.*

11.2. INDICATORII DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE A IMPLEMANTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Activitățile care trebuie întreprinse - pe termen scurt, mediu și lung - în scopul atingerii obiectivului general al strategiei și al realizării acțiunilor prioritare identificate pentru fiecare domeniu de intervenție menționat în cadrul strategiei sunt prezentate în tabelul de mai jos. De asemenea, sunt prezentate și structurile responsabile pentru realizarea acțiunilor respective. Trebuie menționat faptul că structurile respective sunt responsabile, în primul rând, cu asigurarea demarării acțiunilor respective și cu monitorizarea realizării acestora, dar în faza de implementare a acțiunii se recomandă atragerea și colaborarea și cu alte entități, în scopul obținerii expertizei profesionale specifice necesare, cum ar fi: reprezentanți ai mediului de afaceri, parteneri din alte municipii, instituții de învățământ și cercetare, consultanți externi, evaluatori independenți etc.

ACȚIUNE	RESPONSABILI
Acțiuni pe termen scurt (2021 – 2023)	
Aprobarea strategiei de către Consiliul Local al Sectorului 5 București prin Hotărâre de Consiliu Local	*Consiliul Local al Sectorului 5 București*
Înființarea unei „Comisii de implementare și actualizare a Strategiei de Dezvoltare locală a Sectorului 5 al Municipiului București, 2021 – 2027”, prin Dispoziție a Primarului Sectorului 5 București	*Primarul Sectorului 5 București*
Repartizarea proiectelor pe compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei Sectorului 5 București	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Finalizarea proiectelor aflate în implementare	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Realizarea/actualizarea documentelor de fundamentare pentru fiecare domeniu prioritar stabilit prin Strategia de dezvoltare durabilă, conform nivelelor de prioritate stabilite	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Analiza rezultatelor și concluziilor documentelor de fundamentare pe fiecare domeniu prioritar, în scopul actualizării/corecției gradului de prioritate al proiectelor din portofoliu, precum și pentru analiza necesarului de resurse (financiare, umane, logistică etc.) și stabilirea duratei estimative de implementare pentru fiecare proiect	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*

ACȚIUNE	RESPONSABILI
Identificarea și analizarea surselor de finanțare pentru proiectele propuse spre implementare prin strategia de dezvoltare, precum și a modului de accesare a surselor de finanțare respective	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Realizarea listei de proiecte prioritare	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Identificarea partenerilor publici și privați pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor prioritare	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Realizarea de acorduri de parteneriat în scopul realizării proiectelor din portofoliu	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Planificarea multianuală a bugetului, pe baza analizelor realizate anterior și a consultărilor cu Comisia de monitorizare și actualizare a strategiei. Stabilirea graficului de derulare/implementare a proiectelor, prin includerea în buget a investițiilor stabilite ca fiind prioritare pentru perioada respectivă	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Pregătirea cadrului instituțional și a resurselor umane pentru implementarea proiectelor prioritare	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Evaluarea intermediară a strategiei (cel puțin anual)	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Acțiuni pe termen mediu (2024 – 2027)	
Continuarea activităților pe termen scurt care nu au fost finalizate	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Realizarea de parteneriate pentru dezvoltarea proiectelor prioritare de anvergură de la nivelul municipiului	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Implementarea proiectelor prioritare	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel municipal, județean, regional, național și internațional	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliu și realizarea unor rapoarte de progres	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Revizuirea portofoliului de proiecte, în scopul realizării de eventuale corecții/completări a elementelor cuprinse în acesta, inclusiv a gradului de prioritate, în funcție de stadiul de implementare la momentul respectiv și de concluziile rapoartelor de progres	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*
Evaluarea intermediară periodică a strategiei (cel puțin anual)	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*

ACȚIUNE	RESPONSABILI
Revizuirea și actualizarea strategiei pe baza evaluării intermediare și luarea de măsuri corective, dacă este cazul (la maxim 2 ani)	*Comisia de implementare și actualizare a SDL*

Toate deciziile strategice privind implementarea SDL revin organelor deliberative ale *Unității Administrativ Teritoriale Sector 5 București*. Aceasta are obligația de a asigura cadrul instituțional și mobilizarea reprezentanților autorităților publice din *Sectorul 5*, în vederea implementării SDL. Toate măsurile de coordonare și administrare a activităților de implementare a *Planului de acțiune al SDL* sunt de competența structurii de implementare constituite la nivelul *UAT Sector 5 București*.

După cum se observă, se propune **înființarea unei *„Comisii de implementare și actualizare a Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București, 2021 – 2027*”**, care va avea un rol principal în implementarea, monitorizarea gradului de implementare, planificarea și eventuala modificare a strategiei. Comisia respectivă trebuie să includă, alături de primar și viceprimar, membri ai compartimentelor și direcțiilor de specialitate din Primărie, a căror contribuție este absolut necesară pentru evaluarea strategiei și stabilirea nivelului de prioritate al proiectelor, un rol important avându-l, bineînțeles, Compartimentul Implementare Proiecte și Biroul Proiecte cu Finanțare Europeană.

Structura de implementare și actualizare va fi responsabilă de coordonarea și administrarea efectivă a procesului de implementare a SDL, monitorizând activitățile echipelor de proiect.

Atribuțiile *Structurii de implementare și actualizare*:

- *urmăreste implementarea Planului de actiune al SDL și a proiectelor din lista de proiecte prioritare;*
- *monitorizează încadrarea în graficul de implementare a SDL;*
- *identifică surse de finanțare pentru proiectele cuprinse în SDL;*
- *coordonează și monitorizează activitatea echipelor de proiect;*
- *monitorizează și evaluează modul de implementare a SDL.*

Structura de implementare și actualizare va avea obligația de a elabora următoarele documente de planificare:

- ***Planul anual al acțiunilor de implementare* a proiectelor** prioritare și a celorlalte proiecte prevăzute în portofoliul de proiecte;
- ***Planul anual financiar***, care se ve întocmi pe baza planului anual al acțiunilor de implementare a proiectelor integrate prioritare. Planul financiar va indica fondurile necesare pentru realizarea proiectelor și sursele de proveniență ale acestora (bugete locale, bugetul de stat, programe europene, alte surse);
- ***Situația anuală*** privind gradul de implementare a SDL.

După aprobarea *Strategiei de Dezvoltare Locală*, respectiv a proiectelor individuale, se vor constitui echipe individuale pentru implementarea fiecărui proiect, în funcție de specificul acestora.

Implementarea fiecărui proiect în parte va fi realizată de ***echipele de proiect*** constituite la nivelul ***UAT Sector 5 București*** pentru respectivul proiect. Persoanele care vor face parte din echipele de proiect vor fi desemnate prin dispoziție emisă de Primarul Sectorului 5 București. **Echipele de proiect** ce se vor constitui vor fi compuse din 3-5 persoane: manager de proiect, manager financiar, responsabil cu achizițiile publice, ș.a.m.d., numărul membrilor echipelor de proiect variind în funcție de complexitatea proiectului. Echipele de proiect sunt responsabile de implementarea efectivă a proiectelor individuale incluse în SDL.

Responsabilitățile echipelor de proiect:

⇒ *întocmesc fișele de post pentru fiecare membru al echipei;*
⇒ *organizează și desfășoară activități de implementare a proiectului;*
⇒ *asigură managementul financiar și tehnic pentru activitățile de proiect;*
⇒ *întocmesc raportările de evaluare intermediare și finale solicitate de finanțator;*
⇒ *prezintă Structurii de Implementare a SDL, la cererea acesteia, stadiul implementării proiectului;*
⇒ *urmărește înscrierea în costuri, parametrii precum și în graficul de execuție a proiectului și a SDL.*

Este esențial ca aprobarea prezentei strategii de dezvoltare să nu fie percepută ca punct final al unei elaborări tehnice și nici ca un document de fundamentare finalizat cu o listă de proiecte implementabile cu ajutorul instrumentelor de finanțare nerambursabile. *Strategia de Dezvoltare Locală* reprezintă un instrument de guvernare a municipiului, flexibil și adaptabil în timp nevoilor în schimbare, care generează acțiuni publice și private cu valoare strategică pe termen lung pentru dezvoltarea competitivă a municipiului și pentru reducerea disparităților din interiorul acestuia.

Controlul rezultatelor implementării *SDL* se va realiza ca un proces continuu, urmărindu-se planurile anuale de implementare a proiectelor, alocarea de fonduri și încadrarea în limitele stabilite prin planul financiar anual, gradul de implementare a strategiei.

Evaluările intermediare și finală ale succesului înregistrat în implementarea strategiei se vor face conform unor criterii clare, de către comisia amintită mai sus. Criteriile respective au un caracter dinamic, în sensul că pot fi modificate în cazul în care se constată că cele stabilite inițial nu oferă o imagine clară asupra stadiului de implementare.

Un set inițial de astfel de ***criterii de evaluare*** va conține cel puțin următoarele puncte:

✓ *Valoarea procentuală a totalului bugetelor proiectelor implementate sau în curs de implementare, în raport cu bugetul planificat inițial;*

- ✓ *Evaluarea impactului proiectelor implementate în raport cu rezultatele preconizate (succesul proiectelor individuale);*
- ✓ *Valoarea procentuală a fondurilor atrase din surse nerambursabile, în raport cu valoarea totală a proiectelor;*
- ✓ *Valoarea procentuală a fondurilor atrase din surse nerambursabile, în raport cu valoarea estimată a fi atrasă din astfel de surse.*

Evaluarea stadiului de implementare a strategiei va fi făcută cel puțin anual. O evaluare corectă și obiectivă va permite generarea de măsuri corective asupra eventualelor rezultate nesatisfăcătoare, precum și de măsuri care să preîntâmpine apariția unor astfel de situații în perioada următoare.

Indicatorii de rezultat care vor fi utilizați pentru monitorizarea implementării *Strategiei de Dezvoltare Locală* și a proiectelor incluse în aceasta trebuie să fie în concordanță cu indicatorii stabiliți pentru accesarea fondurilor europene. Întrucât lista acestor indicatori nu este disponibilă la momentul elaborării *Strategiei de Dezvoltare Locală*, va fi necesară actualizarea indicatorilor propuși în tabelul următor la momentul cunoașterii acestora.

Tab. 11.1. Indicatori de monitorizare a implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București

Obiectiv strategic 1 ***PROMOVAREA UNEI ECONOMII MODERNE, BAZATĂ PE TEHNOLOGII INOVATOARE ȘI PE DIGITALIZARE, ȘI CREAREA UNEI FORȚE DE MUNCĂ COMPETITIVE ȘI DE CALITATE***		
Direcția de intervenție	***Acțiuni specifice***	***Indicatori de rezultate/monitorizare***
D.I.1.1. Dezvoltarea și sprijinirea structurilor și serviciilor suport pentru mediul de afaceri și creșterea competitivității economice a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	*Sprijin pentru dezvoltarea mediului de afaceri local, prin diversificarea și modernizarea infrastructurii de sprijin pentru afaceri*	*Infrastructură de sprijin realizată (centre de afaceri, incubatoare de afaceri, etc) (nr.)*
	Sprijinirea dezvoltării mediului antreprenorial prin investiții în dezvoltarea IMM-urilor existente și prin sprijinirea creării de noi IMM	*Măsuri de sprijin realizate (nr.)* *IMM-uri înființate (nr.)*
	Impulsionarea și promovarea competitivității mediului de afaceri prin fructificarea avantajelor digitalizării și cercetării	*Activități de susținere transfer tehnologic și colaborare realizate (nr.)* *Materiale de promovare realizate (nr.)* *Măsuri de sprijin/stimulare realizate (nr.)*

D.I.1.2. Dezvoltarea capitalului uman și pregătirea unei forțe de muncă competitive prin creșterea accesului și participării la educație și instruire pe tot parcursul vieții	*Pregătirea adecvată a pieței forței de muncă prin programe educaționale și de formare profesională*	*Participanți la cursuri de formare/ perfecționare profesională (nr.)* *Centre de formare/perfecționare înființate (nr.)*
	Furnizarea de programe de formare profesională care să fie corelate cu cererea efectivă de pe piața forței de muncă	*Programe de formare/perfecționare organizate (nr.)* *Centre de formare/ perfecționare înființate (nr.)*
Obiectiv strategic 2 ***ASIGURAREA UNEI MOBILITĂȚI MULTIMODALE URBANE DURABILE, CARE SĂ CONDUCĂ LA O DEZVOLTARE ECHILIBRATĂ, INTEGRATĂ ȘI SUSTENABILĂ A TUTUROR MODURILOR DE TRANSPORT***		
Direcția de intervenție	***Acțiuni specifice***	***Indicatori de rezultate/monitorizare***
D.I.2.1. Reabilitarea și extinderea infrastructurii rutiere la nivelul Sectorului 5 pentru creșterea conectivității și promovarea mobilității alternative	*Reabilitarea și resistematizarea infrastructurii rutiere, cu prioritate pe sectoarele pe care circulă transportul public*	*Lungime rețea reabilitată/ modernizată (km)* *Lungime coridoare de transport public realizată (km)* *Reducere emisii GES (tone CO_2echiv/an)*
	Implementarea de sisteme inteligente de transport, în vederea creșterii siguranței utilizatorilor infrastructurii rutiere și a eficientizării procesului de transport	*Sisteme inteligente de transport extinse/implementate (nr.)*
D.I.2.2.Promovarea principiilor mobilității urbane durabile și implementarea de sisteme inteligente de transport	*Investiții integrate pentru creșterea calității serviciului de transport public local și promovarea utilizării acestuia, în defavoarea autovehiculului propriu*	*Număr pasageri transport public (pasageri km/an, pasageri oră/an)* *Sisteme „smart" implementate* *Reducere emisii GES (tone CO_2echiv/an)* *Infrastructură pentru transportul public realizată (nr.)*
	Investiții în infrastructura dedicată modurilor de deplasare alternative: mersul pe bicicletă și deplasările pietonale	*Sisteme „smart" implementate* *Reducere emisii GES (tone CO2echiv/an)* *Piste biciclete realizate (km)* *Zone pietonale/shared-space realizate (kmp)* *Proiecte pentru promovarea susținerea modurilor de deplasare alternative (nr.)*

	Investiții pentru creșterea și promovarea intermodalității	*Reducere emisii GES (tone CO2echiv/an)* *Puncte intermodale (realizate (nr.)* *Parcări „smart"/intermodale realizate (nr.)*
Obiectiv strategic 3 ***CREȘTEREA CALITĂȚII VIEȚII CETĂȚENILOR DIN SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI PRIN DEZVOLTAREA ȘI PROMOVAREA DE SOLUȚII SMART ÎN TOATE DOMENIILE***		
Direcția de intervenție	***Acțiuni specifice***	***Indicatori de rezultate/monitorizare***
D.I.3.1. Promovarea conceptului de SMART-CITY și dezvoltarea componentelor specifica acestuia	*Promovarea conceptului de smart-city și realizarea de intervenții specifice în toate domeniile*	*Aplicații/sisteme „smart" implementate (nr.)* *Sisteme/soluții „smart" instalate (nr.)*
Obiectiv strategic 4 ***REVITALIZAREA URBANĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI, PRIN ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII FACTORILOR DE MEDIU ȘI PROMOVAREA EFICIENȚEI ENERGETICE, A ADAPTĂRII LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE ȘI A REDUCERII TUTUROR FORMELOR DE POLUARE***		
Direcția de intervenție	***Acțiuni specifice***	***Indicatori de rezultate/monitorizare***
D.I.4.1. Creșterea eficienței energetice, promovarea energiilor regenerabile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	*Extinderea și modernizarea sistemului de iluminat public*	*Lungime sistem iluminat public extins/modernizat (km.)*
	Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor rezidențiale, terțiare și administrative, prin modernizare energetică sustenabilă	*Clădiri publice reabilitate termic (nr.)* *Clădiri rezidențiale reabilitate termic (nr.)* *Campanii de conștientizare desfășurate (nr.)* *Măsuri de creștere a performanței energetice implementate (nr.)* *Proiecte de producție a energiei din surse regenerabile (nr.)* *Campanii de conștientizare/promovare desfășurate (nr.)*

	Achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru promovarea și gestionarea energiei electrice	*Sisteme instalate (nr.)*
D.I.4.2. Protejarea patrimoniului natural /a biodiversității /a infrastructurii verzi în scopul îmbunătățirii calității factorilor de mediu	*Promovarea investițiilor în infrastructura verde din zona urbană*	*Spații verzi realizate (mp)* *Proiecte regenerare urbană realizate (nr)* *Suprafețe regenerate (mp)*
	Monitorizarea poluării și promovarea reducerii acesteia	*Sisteme monitorizare implementate (nr.)*
	Măsuri de îmbunătățire a calității apei, solului și a aerului	*Măsuri implementate (nr.)*
	Îmbunătățirea sistemului de colectare a deșeurilor și extinderea colectării selective	*Măsuri implementate (nr.)* *Deșeuri colectate selectiv (tone)*
D.I.4.3. Promovarea tranziției către economia circulară	*Implementarea și promovarea economiei circulare*	*Acțiuni/măsuri realizate (nr.)*

Obiectiv strategic 5 ***PROMOVAREA DEZVOLTĂRII INTEGRATE ȘI INCLUZIVE PRIN MODERNIZAREA, REABILITAREA ȘI EXTINDEREA INFRASTRUCTURII EDUCAȚIONALE, DE SĂNĂTATE ȘI SOCIALE, PRECUM ȘI A INFRASTRUCTURII TURISTICE, CULTURALE, SPORTIVE ȘI DE AGREMENT***		
Direcția de intervenție	***Acțiuni specifice***	***Indicatori de rezultate/monitorizare***
D.I.5.1. Asigurarea unei infrastructuri educaționale moderne și creșterea accesibilității la aceasta, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	*Realizarea, reabilitarea şi modernizarea infrastructurii educaționale, precum şi dotarea cu echipamente şi materiale didactice de ultimă generație*	*Unități de învățământ reabilitate/modernizate/ echipate cu infrastructură educațională (nr.)* *Unități de învățământ construite (nr.)* *Săli de sport construite (nr.)*
D.I.5.2. Creșterea calității și accesibilității serviciilor medicale	*Creșterea calității și accesibilității serviciului medical*	*Unități sanitare dezvoltate/modernizate/dotate cu echipamente (nr.)* *Documente/planuri strategice realizate (nr.)* *Centre înființate/realizate (nr.)* *Programe de formare/perfecționare organizate (nr.)*

D.I.5.3. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social	*Crearea, reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii serviciilor sociale*	*Unități sociale reabilitate/ modernizate/ dotate (nr.)* *Persoane beneficiare ale serviciilor sociale (nr.)*
	Promovarea integrării și incluziunii sociale în toate aspectele vieții economice și sociale	*Campanii de informare/ conștientizare realizate (nr.)* *Persoane beneficiare ale serviciilor sociale (nr.)*
	Creșterea accesibilității la serviciile de asistență socială	*Persoane beneficiare ale serviciilor sociale (nr.)*
D.I.5.4. Dezvoltarea unui turism sustenabil prin extinderea/modernizarea infrastructurii turistice și promovarea patrimoniului turistic și cultural	*Dezvoltarea, conservarea și promovarea patrimoniului turistic și cultural*	*Clădiri de patrimoniu reabilitate/ modernizate/ extinse (nr.)* *Măsuri de promovare realizate (nr.)* *Campanii de informare/ conștientizare realizate (nr.)*
D.I.5.5. Îmbunătățirea calității mediului construit și diversificare ofertei de petrecere a timpului liber la nivelul Sectorului 5 București	*Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii sportive și de petrecere a timpului liber*	*Infrastructură sportivă și de petrecere a timpului liber dezvoltată/ reabilitată (nr.)*

Obiectiv strategic 6 ***CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE ȘI CREȘTEREA CALITĂȚII SERVICIILOR PUBLICE ȘI A TRANSPARENȚEI PROCESULUI DECIZIONAL PRIN MODERNIZAREA MANAGEMENTULUI ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE***		
Direcția de intervenție	***Acțiuni specifice***	***Indicatori de rezultate/monitorizare***
D.I.6.1. Creșterea capacității administrative, precum și a calității și transparenței procesului decizional	*Creșterea calității și transparenței actului decizional*	*Documente strategice realizate (nr.)* *Sisteme/aplicații implementate (nr.)* *Utilizatori ai sistemelor/aplicațiilor (nr.)*
	Consolidarea capacității administrative prin investiții în sisteme informatice integrate și în pregătirea unor resurse umane competente	*Centre integrate/sisteme/aplicații „smart" implementate (nr.)* *Participanți la cursuri de instruire/ perfecționare (nr.)*

MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII ȘI ÎNDEPLINIRII OBIECTIVELOR STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Controlul rezultatelor implementării *Strategiei de Dezvoltare Locală* (*SDL*) se va realiza, în mod continuu, la toate nivelele structurilor organizatorice descrise, conform competențelor acestora. Se va urmari îndeplinirea ***Planului anual al acțiunilor de implementare a proiectelor prioritare, Planul anual financiar*** și ***Situația privind gradul de implementare a SDL***. Evaluarea rezultatelor implementării proiectelor se va face de către ***Structura de implementare și actualizare a SDL*** și de echipele de proiect pentru fiecare proiect derulat.

În cadrul evaluării, se apreciază gradul de îndeplinire a obiectivelor și politicilor propuse în Strategia de dezvoltare, prin analiza efectelor pe care le au politicile și programele de dezvoltare asupra mediului de afaceri, economiei, infrastructurii, mediului social-cultural, și calității vieții populației din sectorul 5 București.

Monitorizarea implementării și îndeplinirii obiectivelor proiectelor

Monitorizarea activităților din proiect intră în sarcina managerului echipei de proiect. Acesta va asigura, cu sprijinul echipelor de proiect, elaborarea rapoartelor de progres privind stadiul implementării, a raportului final, întocmirea cererilor de rambursare a cheltuielilor, elaborarea previziunilor privind fluxurile financiare pentru proiectele individuale.

Rapoartele de progres precum și rapoartele care însoțesc cererile de rambursare vor fi elaborate de echipa de proiect în colaborare cu consultantul care va asigura managementul proiectului.

Periodic (la finalizarea fiecărei etape), se va evalua gradul în care activitățile planificate s-au desfășurat conform planului de implementare și s-au obținut rezultatele previzionate cantitativ și calitativ. Daca va fi cazul și vor apărea factori perturbatori se vor lua măsuri de corecție pentru implementarea cu succes a proiectelor.

Evaluarea finală va urmări modul în care s-a realizat implementarea proiectului: îndeplinirea obiectivelor, obținerea rezultatelor măsurabile, desfășurarea eficientă și eficace a activităților planificate, satisfacția grupului țintă, etc.

11.3. RISCURI ÎN IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ. MĂSURI DE ATENUARE

Implementarea proiectelor poate fi afectată de o serie de riscuri legate de: planificarea proiectelor, management de proiect, de personal, riscuri de natură tehnică, etc.

Riscuri legate de planificarea proiectului:

- Indicatori supraestimați fac imposibilă atingerea lor (duce la retragerea finanțării);
- Timp insuficient pentru anumite operațiuni ale proiectului (prelungirea implementării parțiale sau totale a activităților peste limitele planificate);
- Resurse umane insuficiente pentru activitățile proiectului (duce la încărcarea timpului de muncă a resurselor umane deja implicate cu consecințe asupra calității activităților derulate și asupra perioadelor de timp în care se derulează activitățile).

Măsuri de contracarare:

- Întâlniri periodice ale echipei de proiect pentru identificarea și eliminarea acestor probleme;
- Evaluarea permanentă a calendarului de activități, conștientizarea termenelor critice din graficele de implementare;
- Luarea în considerare a unor rezerve de timp;
- Replanificarea din timp a activităților astfel încât să fie prevazute și solicitările cu caracter urgent.

Riscuri legate de personal:

- Resursele umane sunt indisponibile atunci când este nevoie de ele (duce la încărcarea timpului de muncă a resurselor umane disponibile, la conflicte intre membrii echipei de implementare, la sentimente de frustrare la nivelul celor care conștientizează importanța asigurării unei calități corespunzatoare pentru activitățile proiectului);
- Prestatorii nu-și îndeplinesc sarcinile potrivit cerințelor (duce la nerespectarea termenelor planificate, la afectarea calității implementării activităților).

Măsuri de contracarare:

- Asigurarea de personal de rezervă în ce poate înlocui sau ajuta un membru al echipei de implementare în perioadele critice;
- Reevaluarea în permanență a graficului de activități astfel încât să fie corelat cu modificările interne și externe de personal ale beneficiarului și furnizorilor din cadrul proiectului.

Riscuri legate de managementul proiectului:

- Nerespectarea termenelor de implementare a proiectelor (poate duce la neeligibilitatea cheltuielilor, transmiterea rapoartelor de progres incomplete către Autoritatea de management);
- Nu există încadrare în bugetul planificat pe categorii de cheltuieli și pe total buget (depășirea bugetului planificat duce la neeligibilitatea cheltuielilor);
- Ineficiența în utilizarea resurselor proiectului (duce la încărcarea costurilor proiectului în mod nejustificat).

Măsuri de contracarare:

- Diseminarea tuturor informațiilor legate de contractul de finanțare către toți membrii echipei de implementare a proiectului;
- Stabilirea responsabilităților exacte în ceea ce privește rapoartele întocmite.

Riscuri de natură tehnică:

- Întârzieri în execuția lucrărilor și depășirea graficului de lucrări;
- Neconcordanțe ce apar pe perioada execuției proiectului cu documentația tehnică care stă la baza proiectului;
- Neconcordanța între specificațiile tehnice ale materialelor și calitatea materialelor folosite la lucrări.

Măsuri de contracarare:

- Încheierea unor contracte de execuție ferme cu clauze bine stabilite: perceperea garanției de bună execuție, a garanției pentru plata avansului, garanții pentru rețineri, prevederea de penalități la plata executanților/ furnizorilor în caz de întârzieri în execuția contractului, etc;
- Prezentarea certificatelor de calitate ale materialelor achiziționate;
- Analiza și avizarea situațiilor de lucrări în vederea efectuării plăților;
- Colaborare strânsă cu echipa de experți tehnici, consultanți, diriginți de șantier, astfel încât să se realizeze monitorizarea foarte atentă a contractelor de lucrări.

11.4. PROCEDURA DE PRIORITIZARE A PROIECTELOR STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Conform *Documentului Cadru de Implementare a Dezvoltarii Urbane*, există mai multe etape care trebuie parcurse de către autoritatile publice locale pentru a identifica lista de proiecte prioritare aferentă SDL care vor fi implementate în perioada 2022-2027 cu finanțare din cadrul *POR 2021-2027*, respectiv alte axe prioritare POR, sau alte programe operaționale cu finanțare din fonduri europene.

Selectarea din portofoliul de proiecte a SDL a listei intermediare de proiecte (lista scurtă)

Structura de implementare și actualizare a SDL, în colaborare cu parteneri relevanți la nivel local va elabora o listă intermediară de proiecte pentru perioada de implementare 2022-2027, pornind de la portofoliul de proiecte aferent SDL.

Autoritatea publică locală poate utiliza diferite criterii în stabilirea acestei liste intermediare de proiecte, cum ar fi: perioada de implementare a proiectelor, prioritizarea investițiilor din proiecte în documentele strategice sectoriale, existența unor posibile surse de finanțare și condițiile de finanțare aferente, gradul de maturitate, raportul costuri operaționale/costuri de investiție, etc.).

În această etapă vor fi identificate și stabilite, din portofoliul de proiecte al SDL, acele proiecte ce vizează solicitanții de drept public, indiferent de sursa de finanțare, care, orientativ, pot fi realizate în perioada de implementare a SDL. Punctul de plecare îl constituie stabilirea bugetului operațional al Sectorului 5 București pentru perioada de implementare 2022-2027. Pentru a avea un număr suficient de proiecte pentru procesul de prioritizare și selecție în etapa următoare, valoarea estimată a proiectelor (contribuția proprie a UAT-ului, inclusiv cheltuielile totale de operare și mentenanță) din lista intermediară sau portofoliul de proiecte SDL, orientativ, va depăși valoarea bugetului operațional al sectorului.

Pentru a facilita procesul de selecție din etapa următoare, proiectele ce vor forma lista intermediară de proiecte din SDL vor fi ordonate în 2 liste de proiecte după sursa de finanțare identificată, astfel:

- *Lista proiectelor finanțabile în cadrul axelor prioritare POR 2021-2027 sau alte Programe Operaționale;*
- *Lista proiectelor finanțabile din alte surse de finanțare (buget local, buget național, alți donatori, etc.).*

Pentru proiectele din lista intermediară de proiecte se vor elabora fișe de proiect completate în conformitate cu modelul prevăzut în *Ghidurile specifice*.

Prioritizarea și selectarea proiectelor prioritare pentru perioada de programare 2022-2027

În cadrul acestei etape se va urmarii stabilirea listei de proiecte prioritare pentru implementarea SDL în perioada 2022-2027. Procesul de prioritizare și **selecție** a proiectelor prioritare pentru perioada de programare 2021-2027 se va realiza pornind de la lista intermediară (lista scurta de proiecte), în funcție de sursa de finanțare și în baza fișelor de proiecte întocmite.

Prioritizarea va fi făcută de către *Grupul strategic pentru SDL*, ce va fi înființat în baza Dispoziției Primarului Sectorului 5 București.

Grupul strategic va elabora o listă de proiecte prioritare pentru perioada de implementare 2022-2027, pornind de la portofoliul de proiecte aferent SDL.

Selecția proiectelor se va face pe baza rezultatelor reieșite în urma prioritizării preliminarea a proiectelor, a perioadei de implementare a proiectelor, a investițiilor complementare, a existenței unor posibile surse de finanțare extrabugetară și condițiile de finanțare aferente, a gradul de maturitate a documentației necesare, raportul costuri operaționale/costuri de investiție,.

Grupul strategic va analiza şi puncta caracterul integrat al ideilor de proiecte la nivelul ariei de studiu a proiectului. La lucrările *Grupului strategic* pot participa funcționari din aparatul de specialitate al primarului, în calitate de invitați.

Punctul de plecare îl constituie bugetul operațional Sectorului 5 al municipiului București pentru perioada de implementare 2022-2027. Pentru a avea un număr suficient de proiecte pentru procesul de prioritizare și selecție în etapa următoare, valoarea estimată a proiectelor (contribuția proprie a UAT-ului, inclusiv cheltuielile totale de operare si mentenanță) din lista intermediară sau portofoliul de proiecte SDL, orientativ, va depăși cel puțin de două ori valoarea bugetului operațional al UAT-ului.

Pentru proiectele din lista intermediară de proiecte se vor elabora **fișe de proiect** care vor cuprinde și vor detalia cel puțin următoarele aspecte:

- ✓ *Titlul proiectului;*
- ✓ *Descrierea pe scurt a proiectului;*
- ✓ *Solicitantul și partenerii implicați în implementare;*
- ✓ *Localizarea;*
- ✓ *Durata de implementare;*
- ✓ *Bugetul proiectului și sursele de finanțare;*
- ✓ *Gradul de maturitate;*
- ✓ *Descrierea activităților ce urmează a fi realizate;*
- ✓ *Efectul pozitiv previzionat prin realizarea obiectivului de investiții;*
- ✓ *Justificarea necesității de realizare a intervenției și contribuția proiectului la realizarea obiectivelor și țintelor propuse la nivelul strategiei;*

- ✓ *Caracterul integrat al proiectului și corelarea cu alte intervenții.*

În urma parcurgerii acestui proces de prioritizare și selectare, va rezulta o listă de proiecte prioritare (100% din alocarea financiară disponibilă) și o listă de rezervă (suplimentar până la 100% din alocarea financiară disponibilă), organizată pe priorități de investiții.

În urma parcurgerii etapelor de mai sus din procesul de prioritizare și selecție a proiectelor **va rezulta lista de proiecte prioritare pentru perioada 2022-2027 aferente *SDL***, elaborată de *Grupul strategic pentru SDL* și aprobate prin *Hotărâre a Consiliului Local al Sectorului 5 București.*

11.5. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Strategia de Dezvoltare Locală a fost elaborată respectând criteriile cheie de calitate utilizate în evaluarea documentelor strategice la nivel european: relevanță, eficacitate, eficiență, consecvență și coerență pragmatism, sustenabilitate și aranjamente de management și monitorizare.

Elaborarea SDL presupune parcurgerea a trei etape principale:

- *Etapa analizei contextului urban și identificarea principalelor probleme și nevoi;*
- *Etapa elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală;*
- *Etapa de consultare publică.*

SDL s-a realizat printr-un amplu proces participativ, fiind antrenate și aducându-și aportul instituții, autorități publice și ONG-uri implicate în procesul dezvoltării orasului și atragerii de fonduri europene. Elaborarea SDL s-a bazat pe un proces de consultare permanentă a principalilor actori locali, prin intermediul:

- ✓ *atelierelor de lucru;*
- ✓ *întâlnirilor în cadrul grupurilor de lucru organizate;*
- ✓ *aplicării de chestionare pentru identificarea nevoilor și problememelor de dezvoltare a orașului.*

Astfel, în prima etapă a consultărilor publice a fost realizată o anchetă sociologică bazată pe un chestionar adresat unui număr de actori locali reprezentativi ai instituțiilor publice, sectorului privat și societății civile, prin aplicarea unui set de întrebări relevante. Ancheta sociologică a avut drept scop obținerea unor informații relevante, ce au acoperit o parte a procesului decizional de stabilire a obiectivelor strategiei. Răspunsurile la chestionare au fost centralizate și prelucrate, în scopul formulării unor concluzii relevante, ce au venit în sprijinul analizei situației existente.

În etapa următoare a consultării publice au fost planificate și realizate întâlniri în cadrul unor **ateliere de lucru** cu actori importanți din următoarele **domenii**:

- *Economie*
- *Infrastructură*
- *Transport*
- *Sănătate*
- *Educație*
- *Cultură și turism*
- *Social*
- *Administrație publică*
- *Mediu și schimbări climatice*
- *Smart City.*

La evenimente au fost invitați factori interesați de elaborarea, aprobarea, avizarea și implementarea *Strategiei de Dezvoltare Locală*: membri ai comunității locale, reprezentanți ai administrației publice locale/municipale, printre care *APM București, Garda de Mediu, Poliție, Primărie*, *Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului*, etc. Rolul acestora a fost de a oferi o bază pentru stabilirea obiectivelor strategice, pe baza concluziilor consultării participative realizate în etapa anterioară.

În cadrul întânirilor de lucru tematice s-au identificat principalele probleme specifice fiecărui sector, oportunitățile de dezvoltare, s-au analizat posibilitățile de accesare a fondurilor europene pentru perioada 2021 -2027.

După realizarea variantei intermediare a documentului strategic, acesta a fost prezentat în cadrul a **5 grupuri de lucru pe domeniile *economie și dezvoltare durabilă; social și zone marginalizate; mediu și schimbări climatice; educație și tineret; infrastructură și dezvoltare urbană***, grupuri ce au inclus reprezentanți ai antreprenoriatului, grupurilor de producători, asociațiilor, ONG-urilor, instituțiilor culturale și de educație, tineret etc. Grupurile de lucru s-au întrunit în cadrul a 4 sesiuni de lucru, în care au fost vizate următoarele aspecte:

- *Instruirea/informarea participanților cu privire la scopul și domeniul de analiză;*
- *Prezentarea rezultatelor anchetelor și atelierelor de lucru;*
- *Prezentarea propunerilor primite și revizuirea acestora;*
- *Aprobarea și validarea variantei finale a Strategiei de Dezvoltare Locală.*

Lista de proiecte din SDL este un rezultat al analizelor realizate, consultărilor și întâlnirilor organizate pentru elaborarea acestui document și integrează liniile trasate în alte documente strategice locale, regionale, precum:

- *Planul de Dezvoltare Regională (Pdr) a Regiunii București-Ilfov 2021-2027;*
- *Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Regiunea București – Ilfov 2016-2030;*
- *Strategia de Dezvoltare a Județului Ilfov 2021-2027;*
- *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030;*

- *Programul de Îmbunătățire a Eficienței Energetice (PIEE) pentru Sectorul 5 al Municipiului București*
- *Strategia de Dezvoltare Locală în Context DLRC - GAL a Zonei Centrale a Sectorului 5.*

ANEXA NR.1 – CONSULTARE PUBLICĂ LA NIVELUL SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI – INTERVIURI DOOR-TO-DOOR

Rezultatul sondajului de opinie realizat pe un eșantion de 1.067 persoane în procesul de consultare publică a *Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2022-2027* relevă gradul de mulțumire (marcat cu culoarea maro), respectiv nemulțumire (marcat cu culoarea verde), al locuitorilor Sectorului 5 în ceea ce privește:

- **Condițiile generale din Sectorul 5** – 70% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Aspectul clădirilor din Sectorul 5** – 54% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Termoizolarea clădirilor din Sectorul 5** – 55% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Nivelul de rezistență al clădirilor din Sectorul 5** – 35% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Numărul de locuri de muncă din Sectorul 5** – 34% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Transportul în comun din Sectorul 5** – 72% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Starea străzilor din Sectorul 5** – 56% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Infrastructura de parcare din Sectorul 5** – 71% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Importanța sporirii numărului de piste pentru bicicliști din Sectorul 5** – 50% dintre repondenți au declarat acest aspect important și foarte important;
- **Zgomotul din Sectorul 5** – 50% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți de zgomotul redus;
- **Furnizarea distribuției de gaze naturale în Sectorul 5** – 92% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Furnizarea distribuției de energie electrică în Sectorul 5** – 88% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Furnizarea distribuției de apă potabilă în Sectorul 5** – 83% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Furnizarea serviciului de canalizare în Sectorul 5** – 79% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Conexiunea la Internet** – 86% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Numărul de școli din Sectorul 5** – 61% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;

- **Calitatea sistemului de învățământ din Sectorul 5** – 55% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Nivelul de pregătire profesională al cadrelor didactice din unitățile de învățământ ale Sectorului 5** – 55% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Condițiile și dotarea școlilor din Sectorul 5** – 46% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Modul de desfășurare al învățământului on-line din unitățile de învățământ ale Sectorului 5** – 34% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Numărul de grădinițe / creșe din Sectorul 5** – 45% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Numărul de farmacii din Sectorul 5** – 89% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Numărul de cabinete medicale de familie din Sectorul 5** – 69% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Numărul de unități sanitare din Sectorul 5** – 63% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Calitatea serviciilor medicale din Sectorul 5** – 54% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Dotarea din spitale/cabinete medicale din Sectorul 5** – 50% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Importanța Serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități din Sectorul 5** – 29% dintre repondenți au declarat acest aspect important și foarte important;
- **Importanța Serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice din Sectorul 5** – 30% dintre repondenți au declarat acest aspect neimportant și foarte neimportant;
- **Importanța asigurării calitații serviciilor sociale din Sectorul 5** – 26% dintre repondenți au declarat acest aspect neimportant și foarte neimportant;
- **Importanța Serviciilor sociale pentru minorii proveniți din familii în dificultate din Sectorul 5** – 24% dintre repondenți au declarat acest aspect important și foarte important;
- **Importanța Cantinelor de ajutor social din Sectorul 5** – 28% dintre repondenți au declarat acest aspect neimportant și foarte neimportant;
- **Numărul de locuințe sociale din Sectorul 5** – 36% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Numărul de locuințe pentru tineri din Sectorul 5** – 39% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Oferta de cursuri de formare profesională pe tot parcursul vieții răspunde nevoilor locuitorilor Sectorului 5** – 40% dintre repondenți au considerat că răspunde în mică măsură și foarte mică măsură;
- **Posibilitățile de petrecere a timpului liber în Sectorul 5** – 67% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;

- **Starea parcurilor și grădinilor publice din Sectorul 5** – 64% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Numărul locurilor de joacă pentru copii din Sectorul 5** – 56% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Starea locurilor de joacă pentru copii din Sectorul 5** – 48% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Starea muzeelor din Sectorul 5** – 30% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Starea parcurilor și grădinilor publice din Sectorul 5** – 64% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Numărul terenurilor de sport în aer liber din Sectorul 5** – 57% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Starea parcurilor și grădinilor publice din Sectorul 5** – 64% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Starea terenurilor de sport în aer liber din Sectorul 5** – 53% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Starea cinematografelor din Sectorul 5** – 34% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Starea teatrelor din Sectorul 5** – 34% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Starea bibliotecilor din Sectorul 5** – 37% dintre repondenți s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți;
- **Iluminatul public din Sectorul 5** – 88% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Colectarea și transportul deșeurilor din Sectorul 5** – 74% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Salubrizarea din Sectorul 5** – 70% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Starea de curățenie din Sectorul 5** – 63% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Colectărea selectivă a deșeurilor din Sectorul 5** – 55% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Siguranța și ordinea publică din Sectorul 5** – 55% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Întreținerea spațiilor verzi din Sectorul 5** – 49% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți;
- **Activitatea aparatului Primarului Sectorului 5** – 46% dintre repondenți s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți.

Sondaj de opinie în Sectorul 5

Martie - Aprilie 2023

Centrul de Sociologie Urbană și Regională – CURS
Str. Dr. Iacob Felix, Nr. 26, Ap. 18, Sector 1, București, 011038, România
Tel/Fax: +4021.317.8888 E-mail: office@curs.ro Web: www.curs.ro

Metodologie

Universul de eşantionare: populaţia adultă rezidentă din Municipiul București, Sector 5, în vârstă 18 ani şi peste
Volumul eşantionului: 1067 respondenţi, în vârstă de 18 ani şi peste
Tipul eșantionului: probabilist, multistadial, stratificat
Marja maximă de eroare la nivelul întregului eșantion: +/-3% la un nivel de încredere de 95%
Metoda de culegere a datelor: față-în-față, la domiciliul respondenților
Validarea eșantionului: s-a realizat pe baza ultimelor date INS
Datele sunt neponderate
Perioada de realizare: 14 Martie - 3 Aprilie, 2023

În ce măsură sunteți mulțumit de condițiile generale din sectorul în care locuiți?

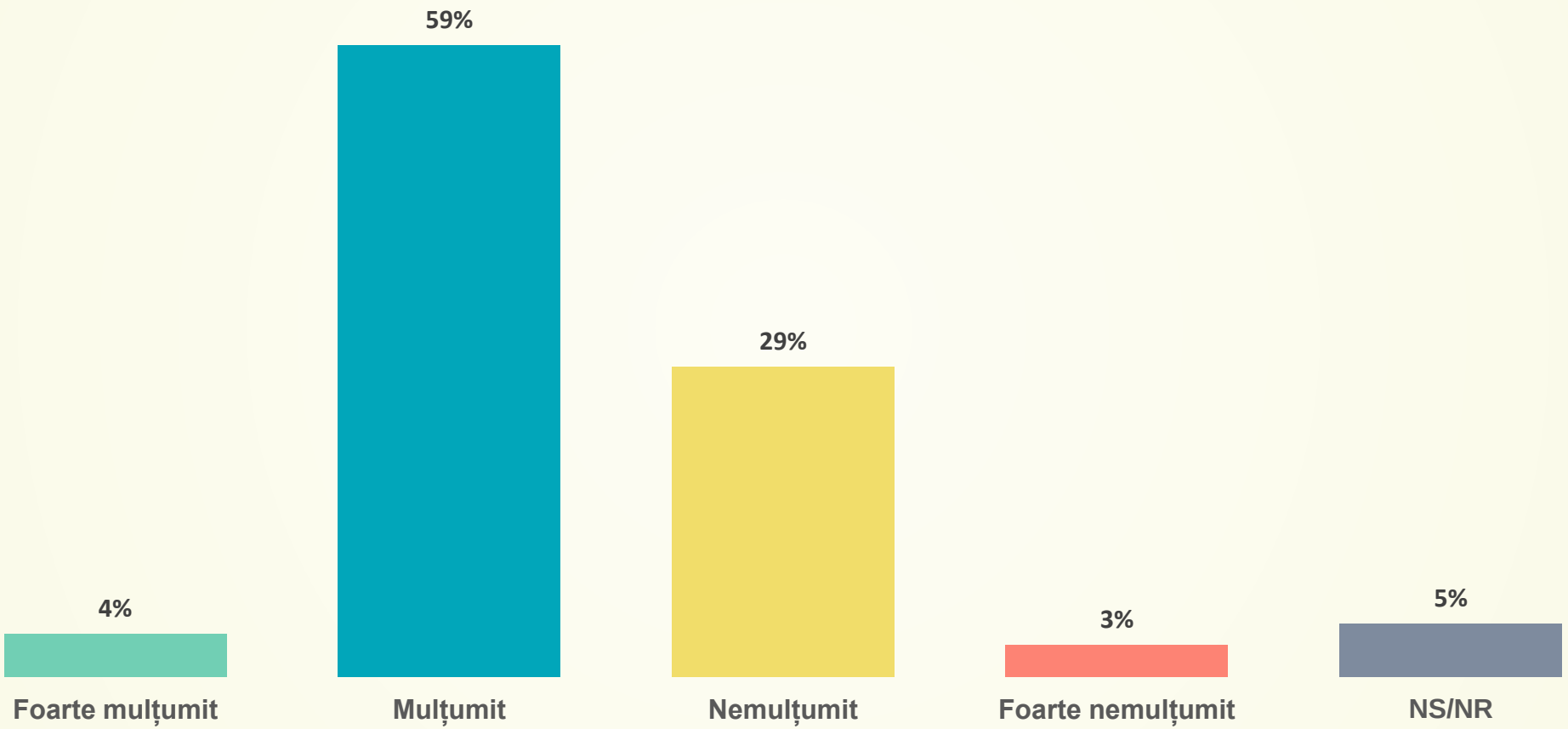

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele aspecte din cartierul în care locuiți?

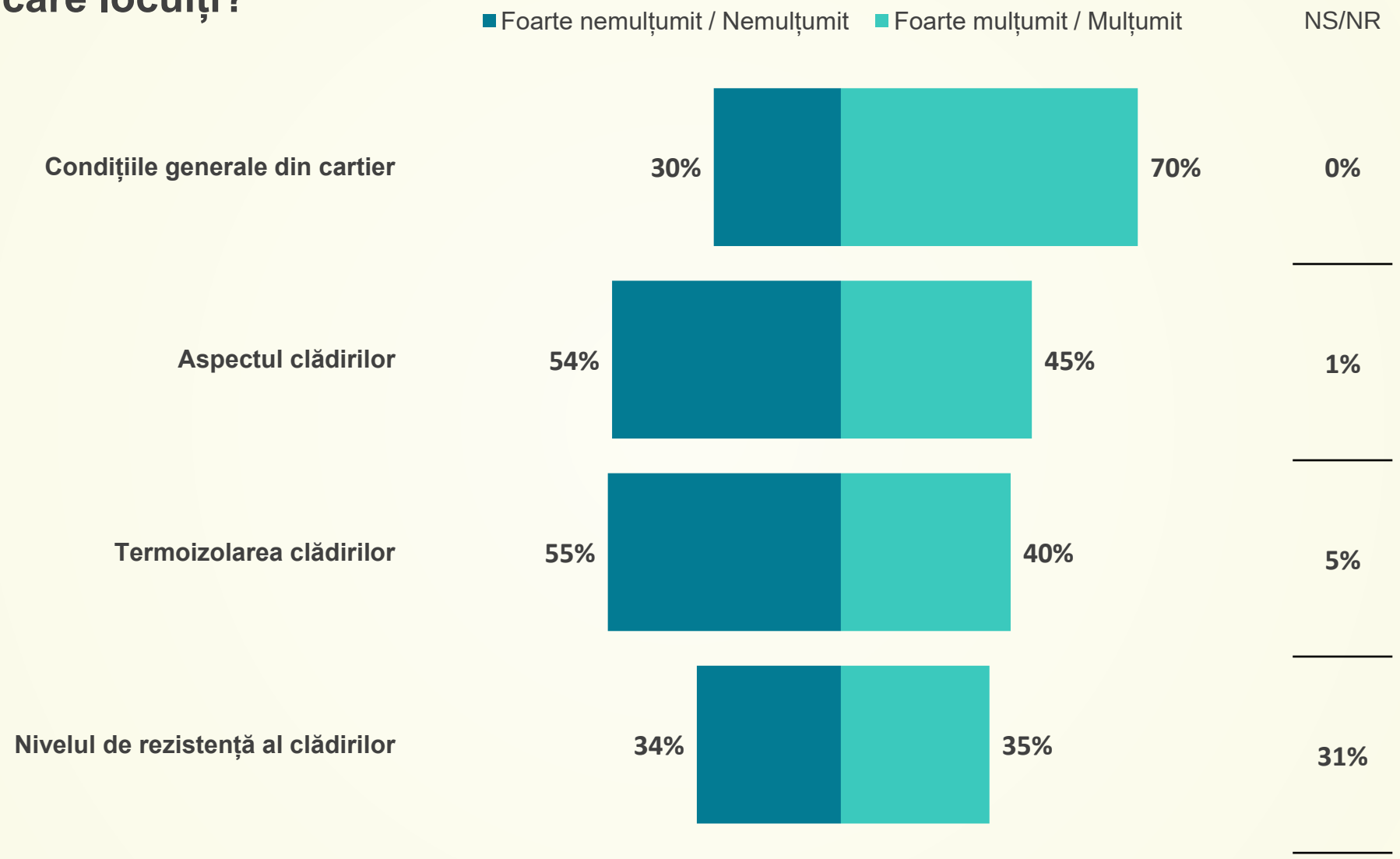

Vă rugăm să formulați 3 propuneri de măsuri/acțiuni care să conducă la îmbunătățirea condițiilor de locuire din sectorul/cartierul dumneavoastră.

Întrebare deschisă

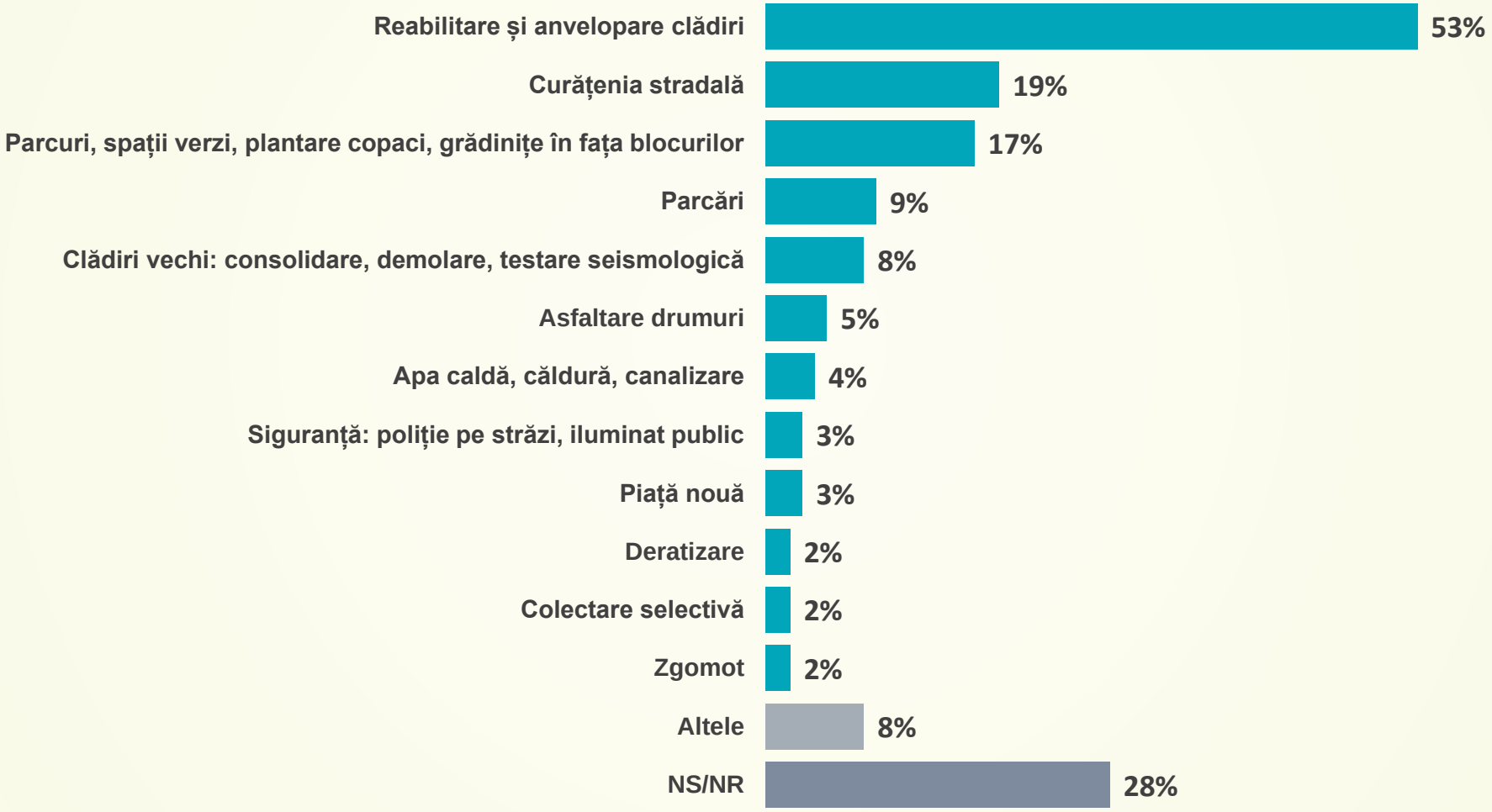

În ce măsură sunteți mulțumit de numărul de locuri de muncă din sector?

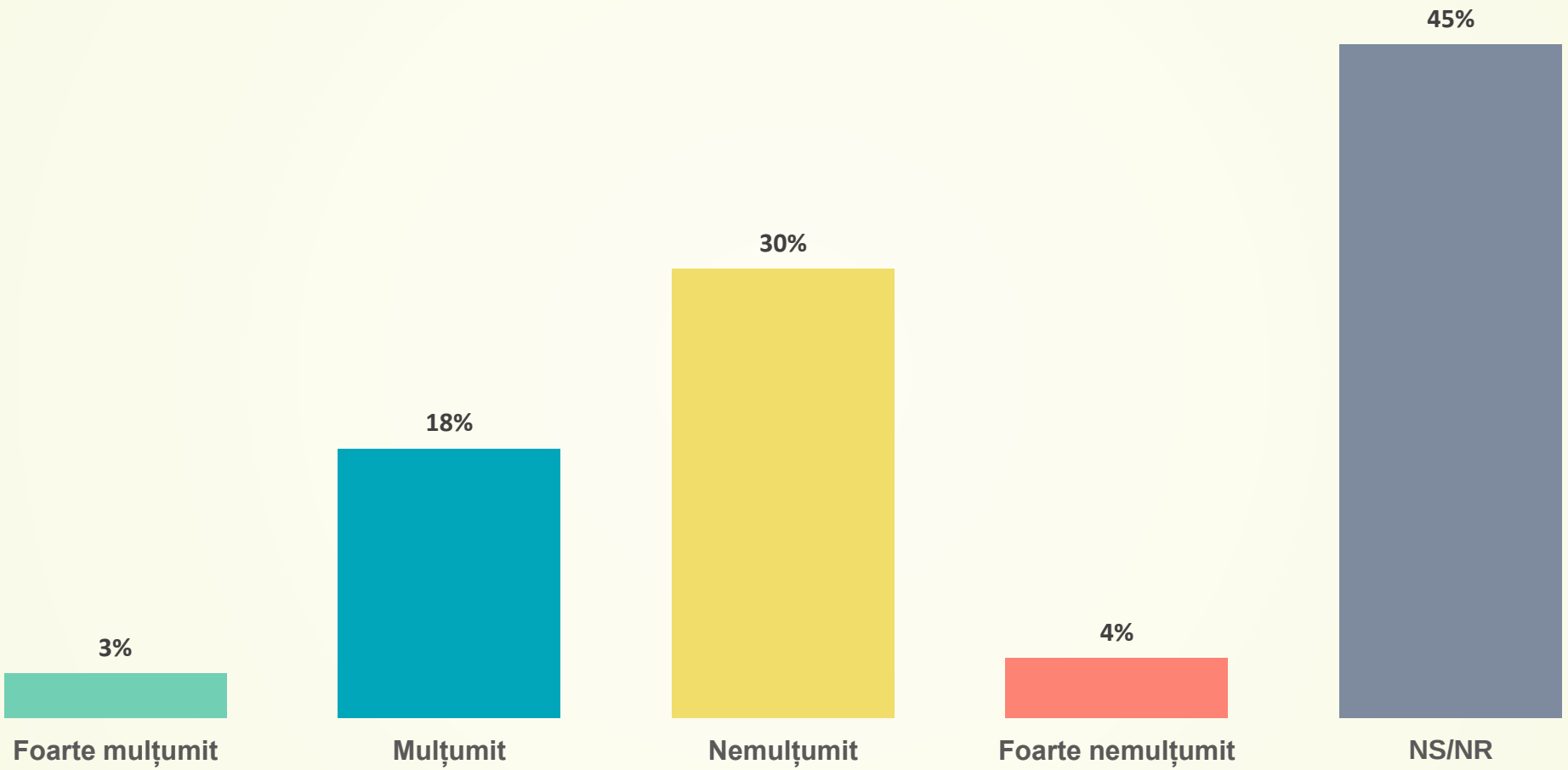

În ce măsură sunteți mulțumit de ...?

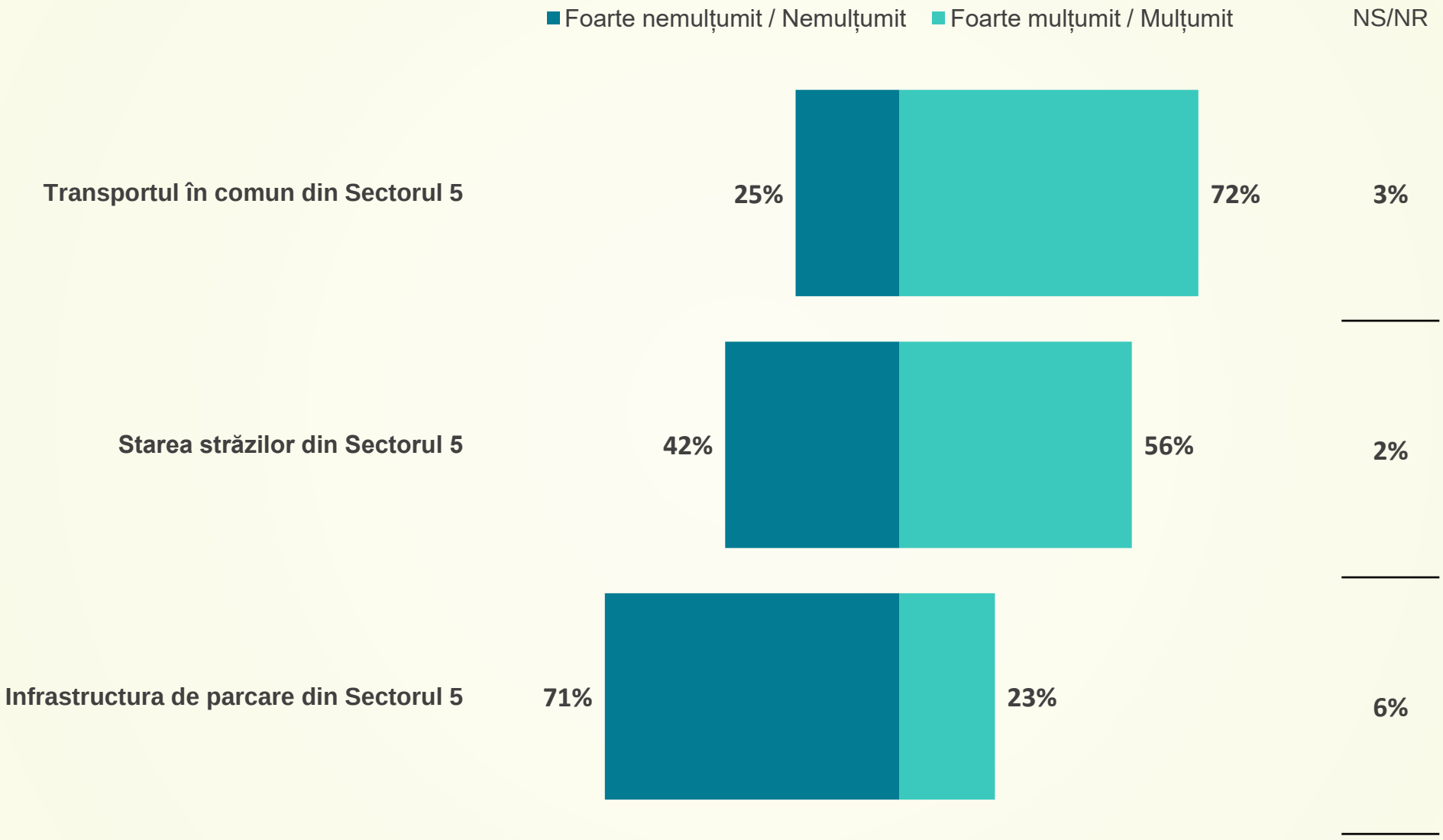

Cât de important credeți că este sporirea numărului de piste pentru bicicliști?

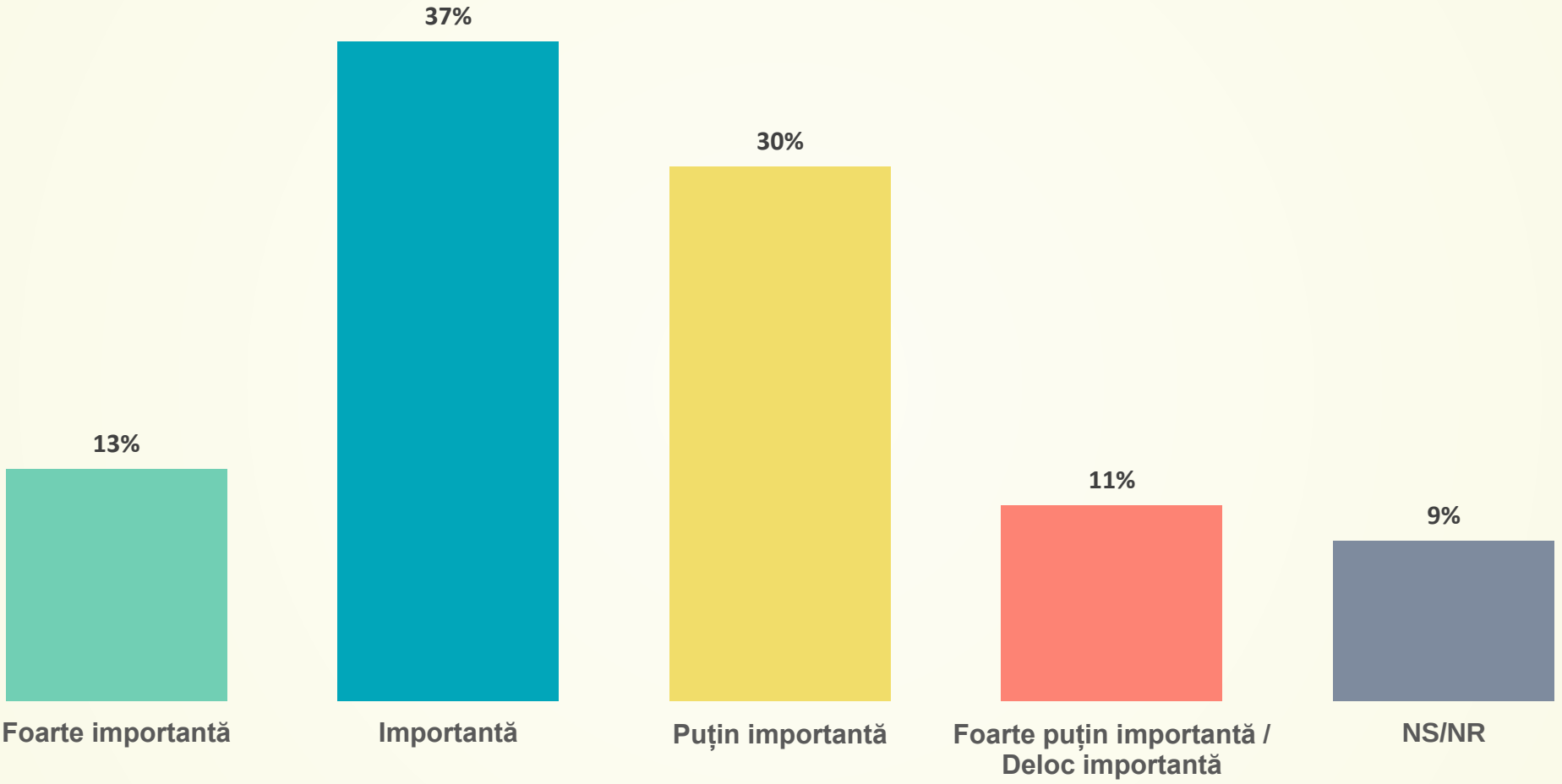

În ce măsură sunteți mulțumit de zgomotul din cartierul dumneavoastră ...?

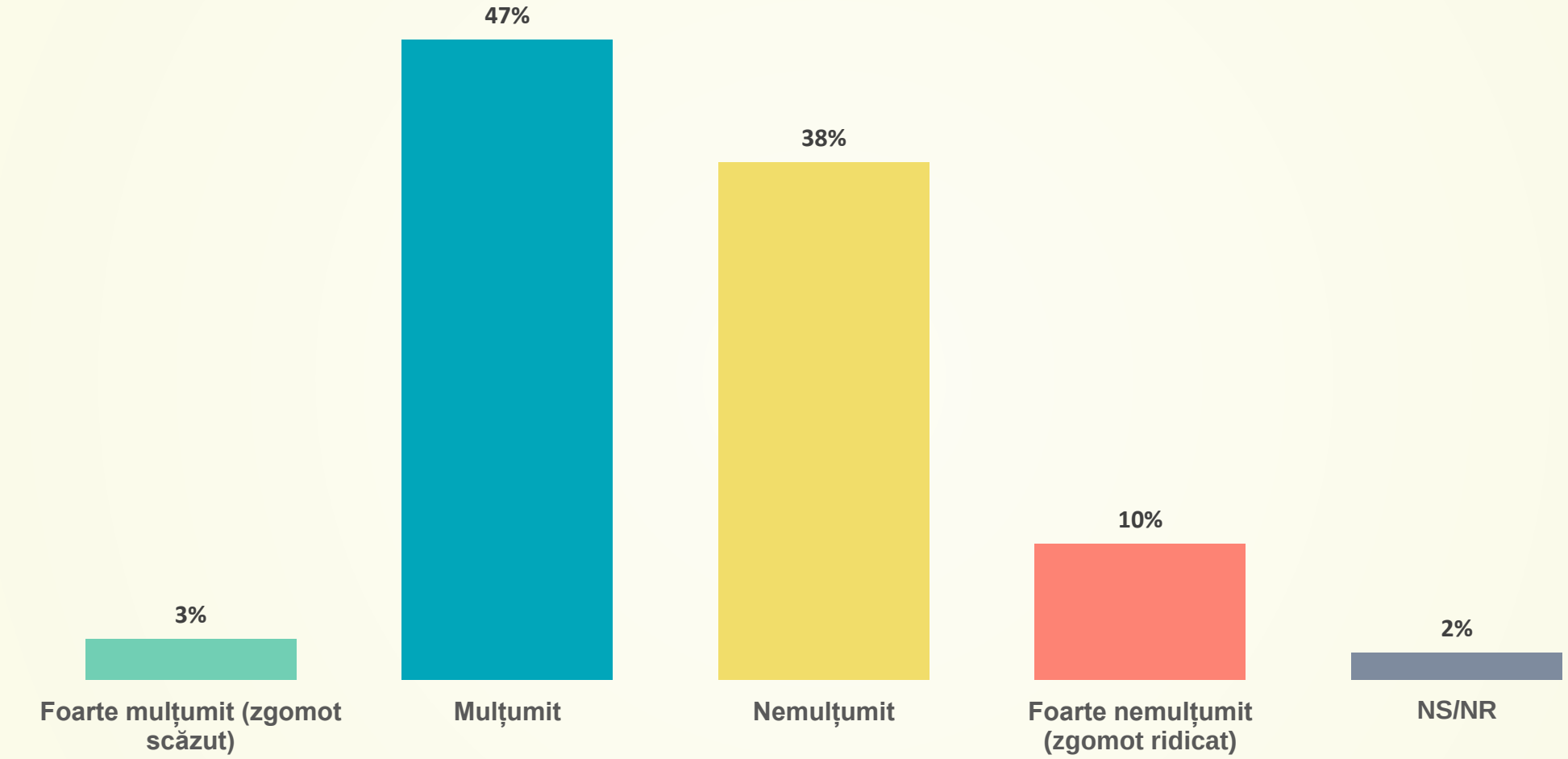

Vă rugăm să formulați 3 propuneri de măsuri/acțiuni care să conducă la îmbunătățirea infrastructurii de transport din sectorul/cartierul dumneavoastră.

Întrebare deschisă

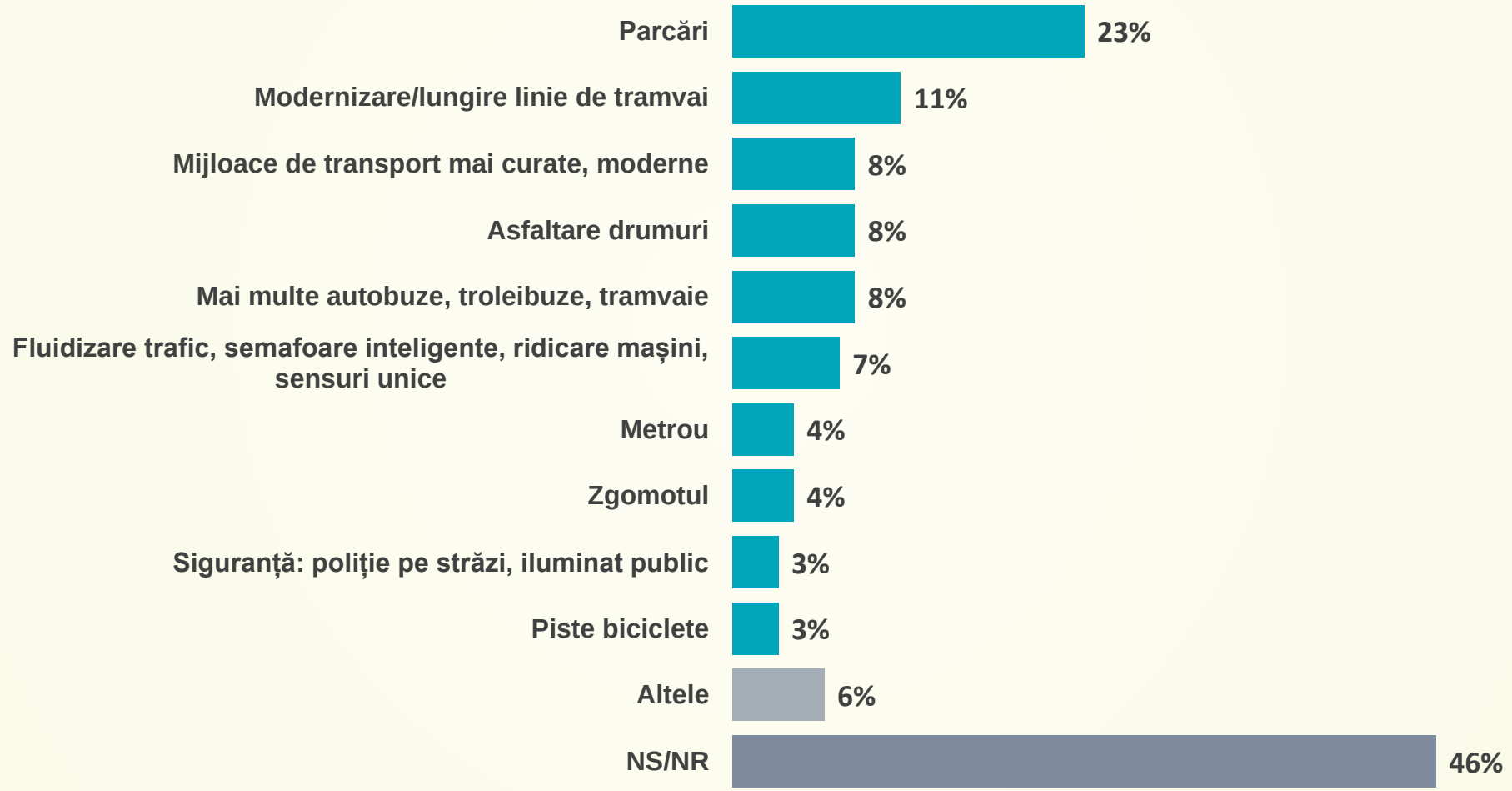

În ce măsură sunteți mulțumit de furnizarea următoarelor servicii / utilități.

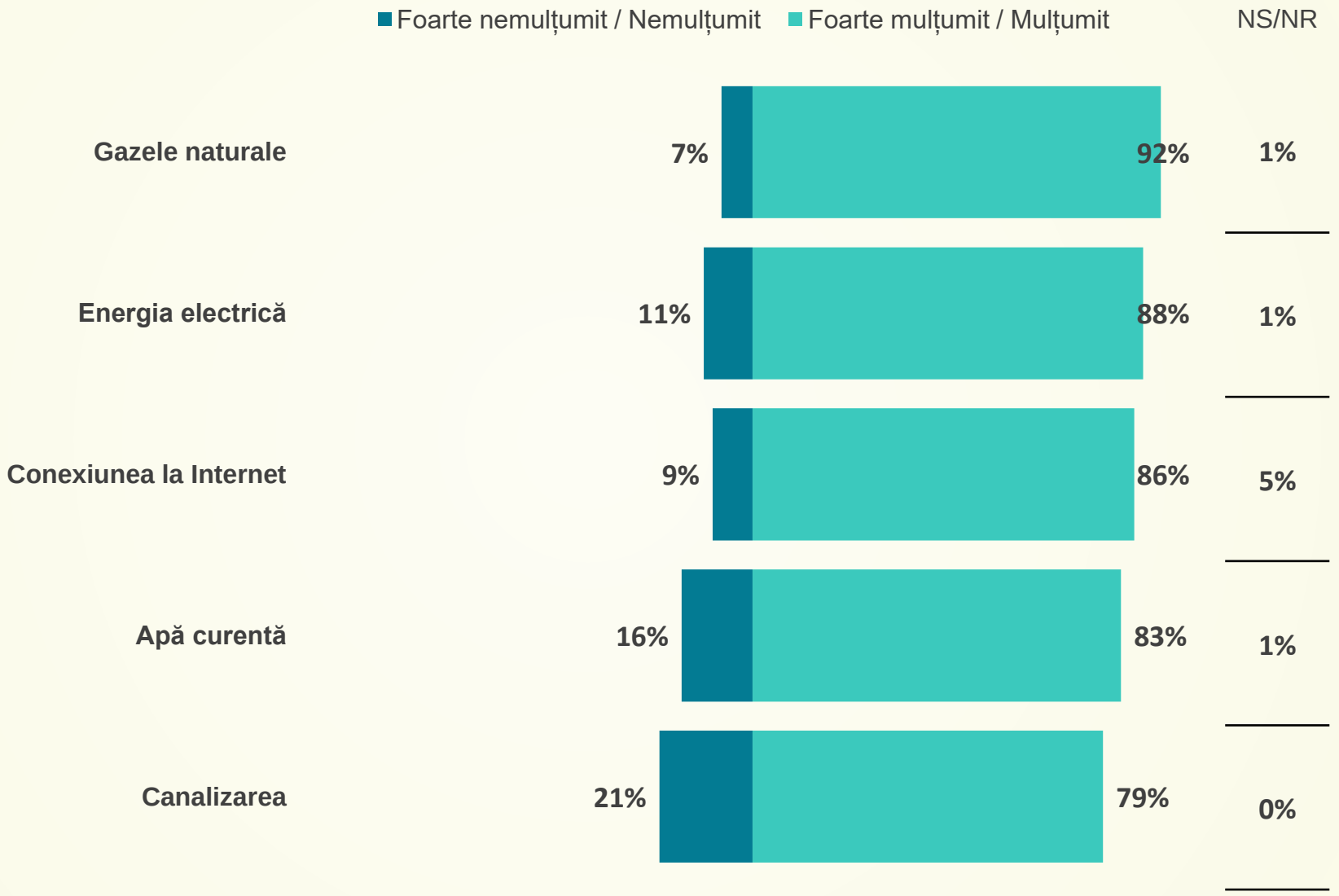

Vă rugăm să formulați 3 propuneri de măsuri/acțiuni care să conducă la îmbunătățirea infrastructurii de utilități din sectorul/cartierul dumneavoastră.

Întrebare deschisă

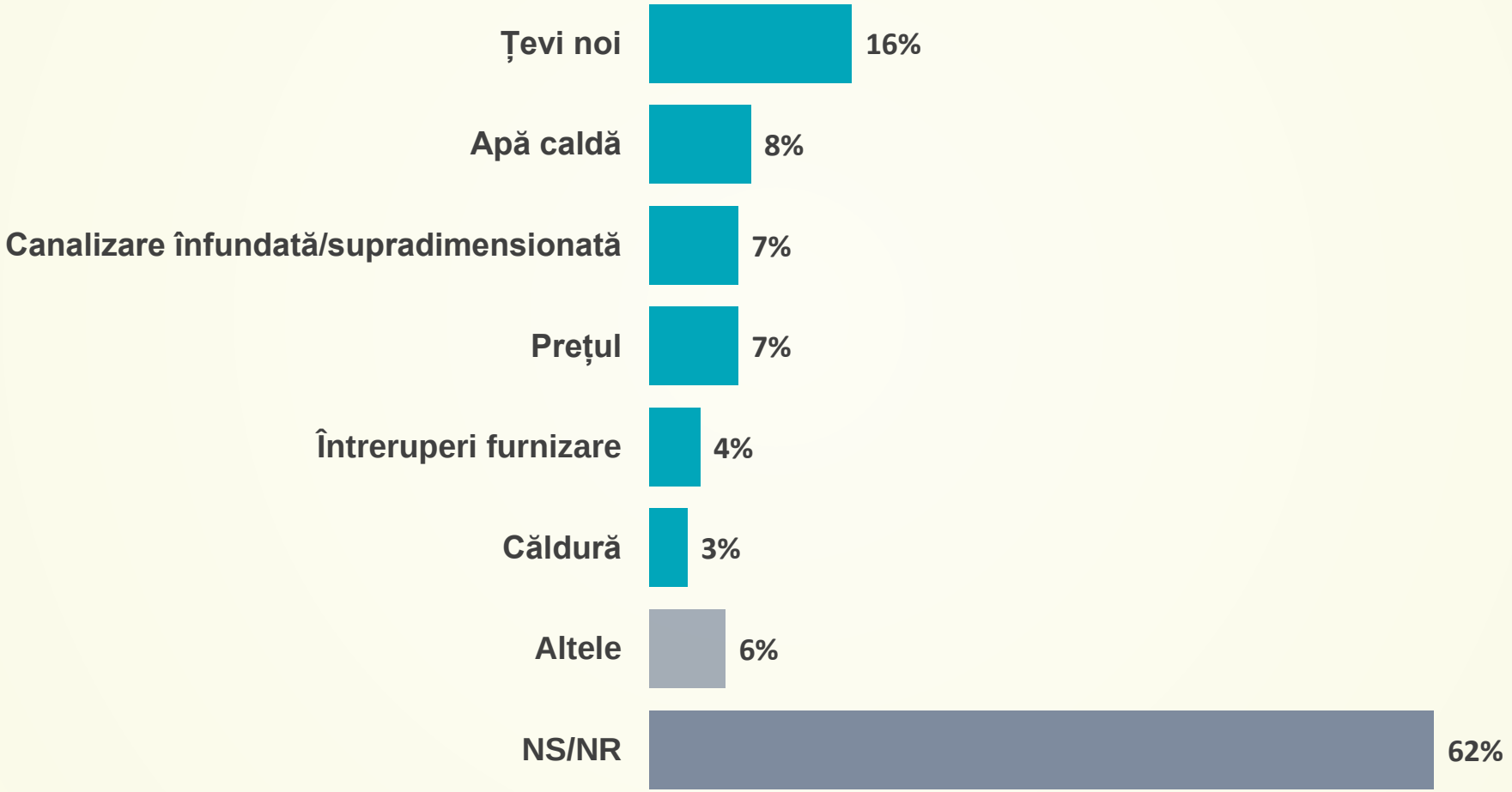

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele aspecte legate de învățământul din Sectorul 5?

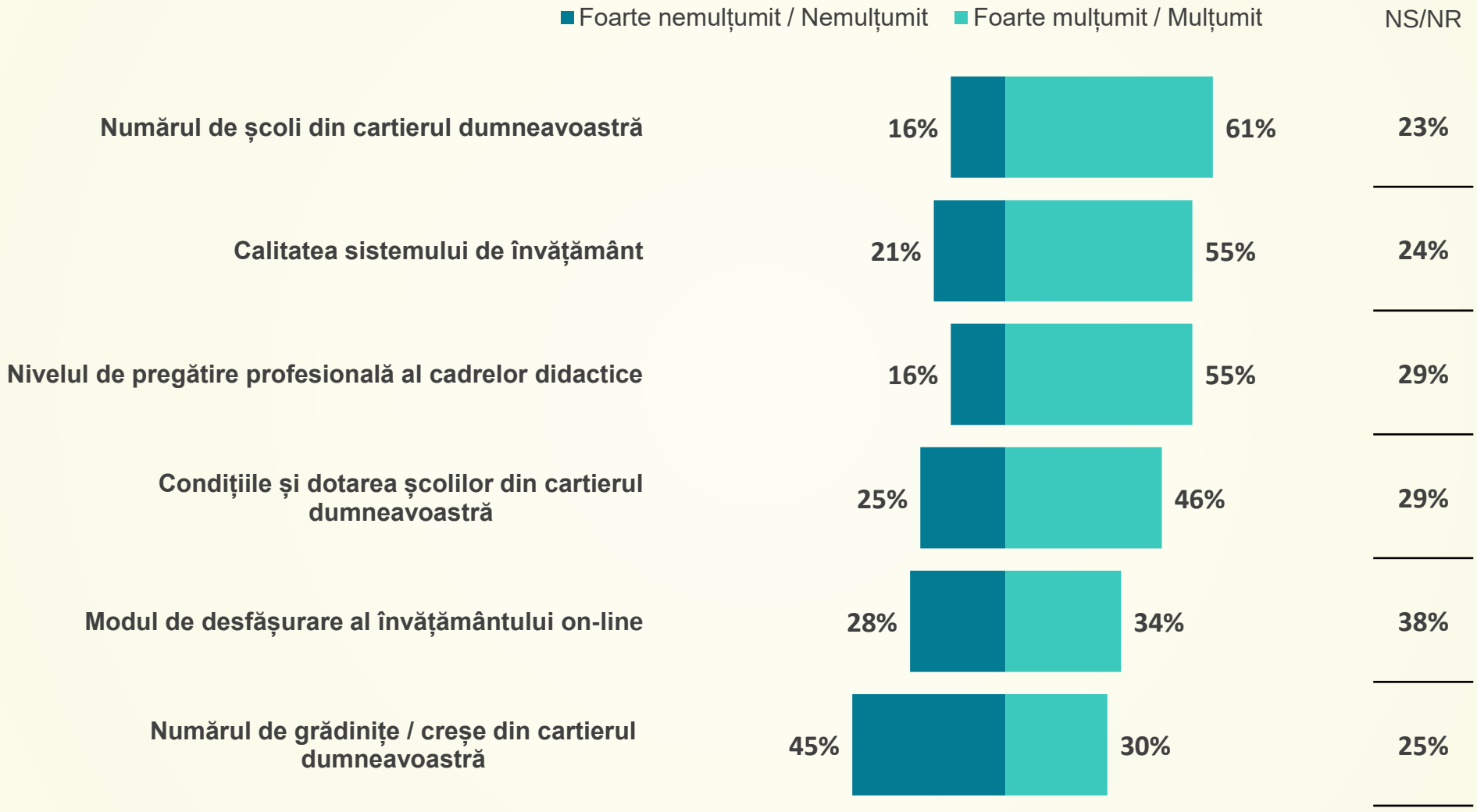

Există copii în familia dumneavoastră care au abandonat școala (chiar și numai pentru o perioadă)?

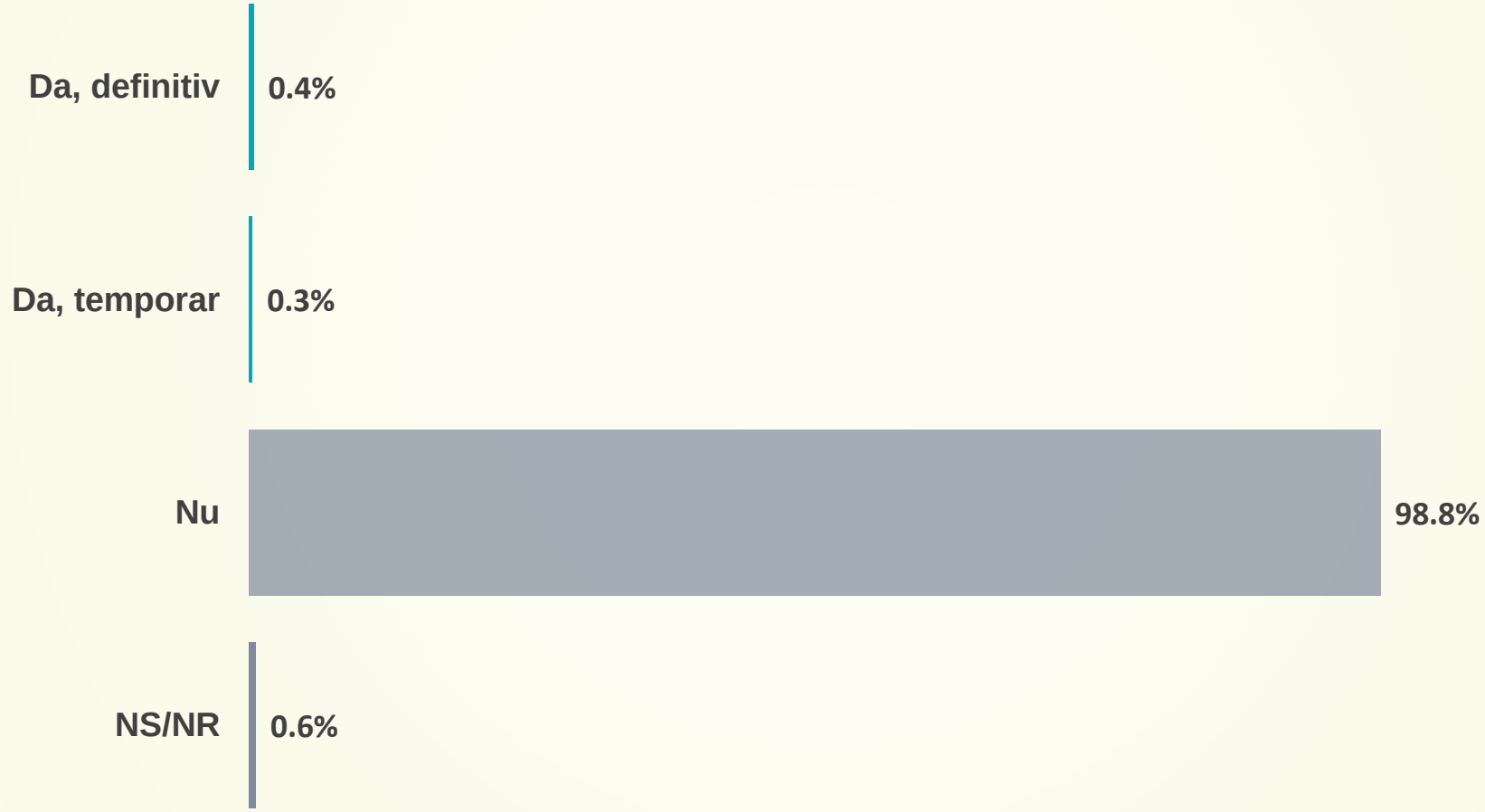

Vă rugăm să formulați 3 propuneri de măsuri/acțiuni care să conducă la îmbunătățirea calității învățământului din sectorul/cartierul dumneavoastră.

Întrebare deschisă

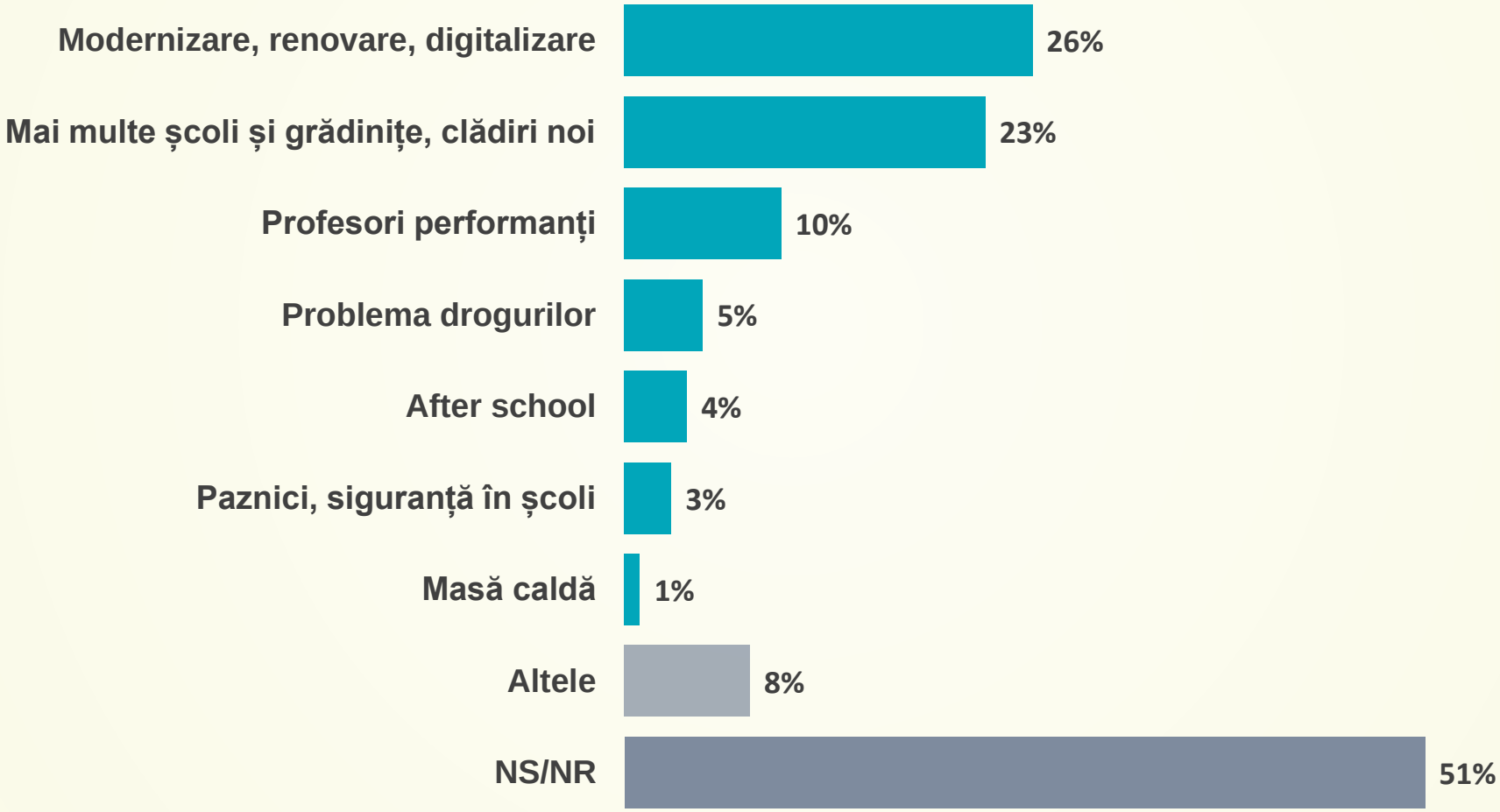

În ce măsură sunteți mulțumit de ...?

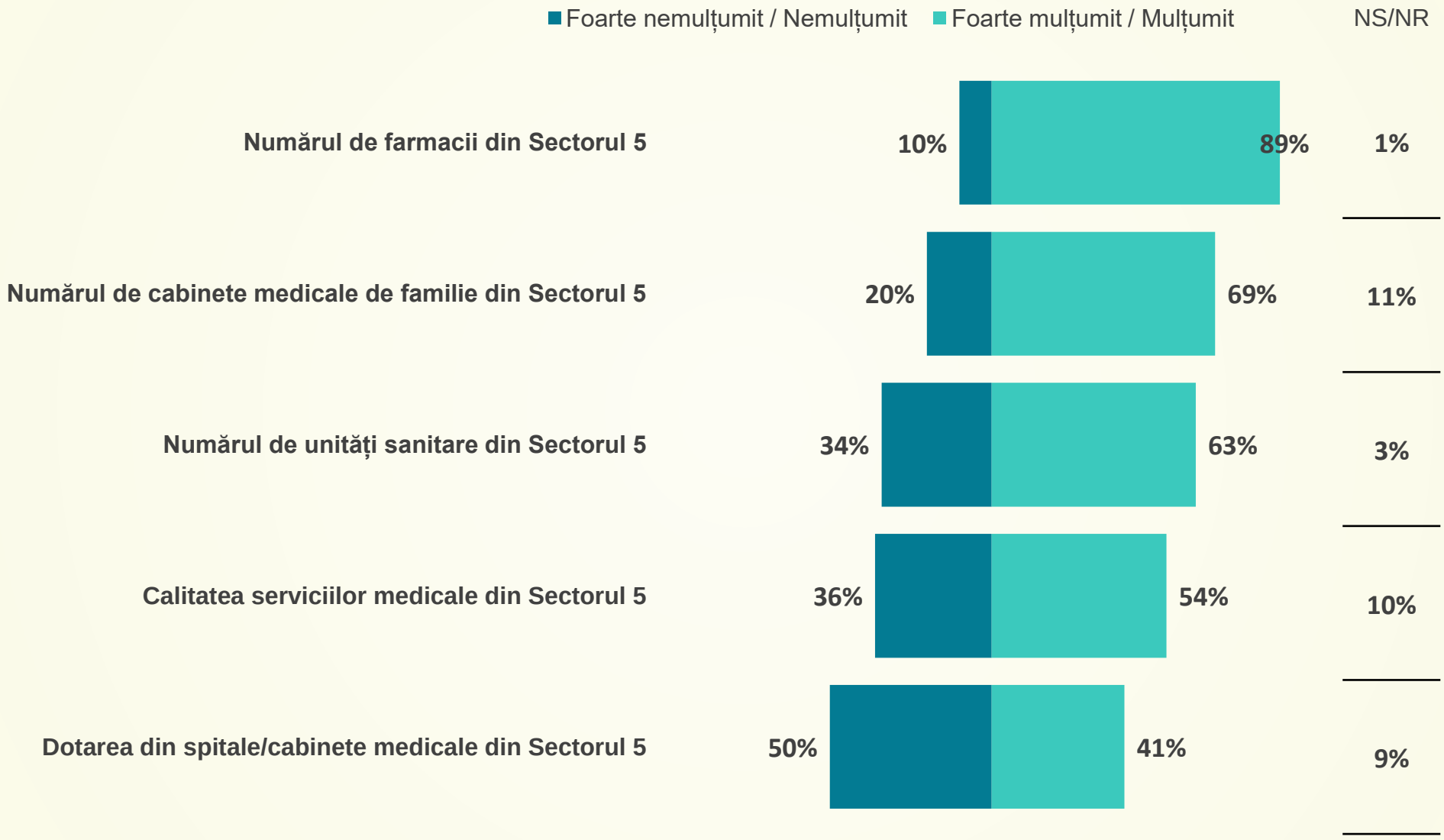

Vă rugăm să formulați 3 propuneri de măsuri/acțiuni care să conducă la îmbunătățirea calității sectorului sanitar din sectorul/cartierul dumneavoastră.

Întrebare deschisă

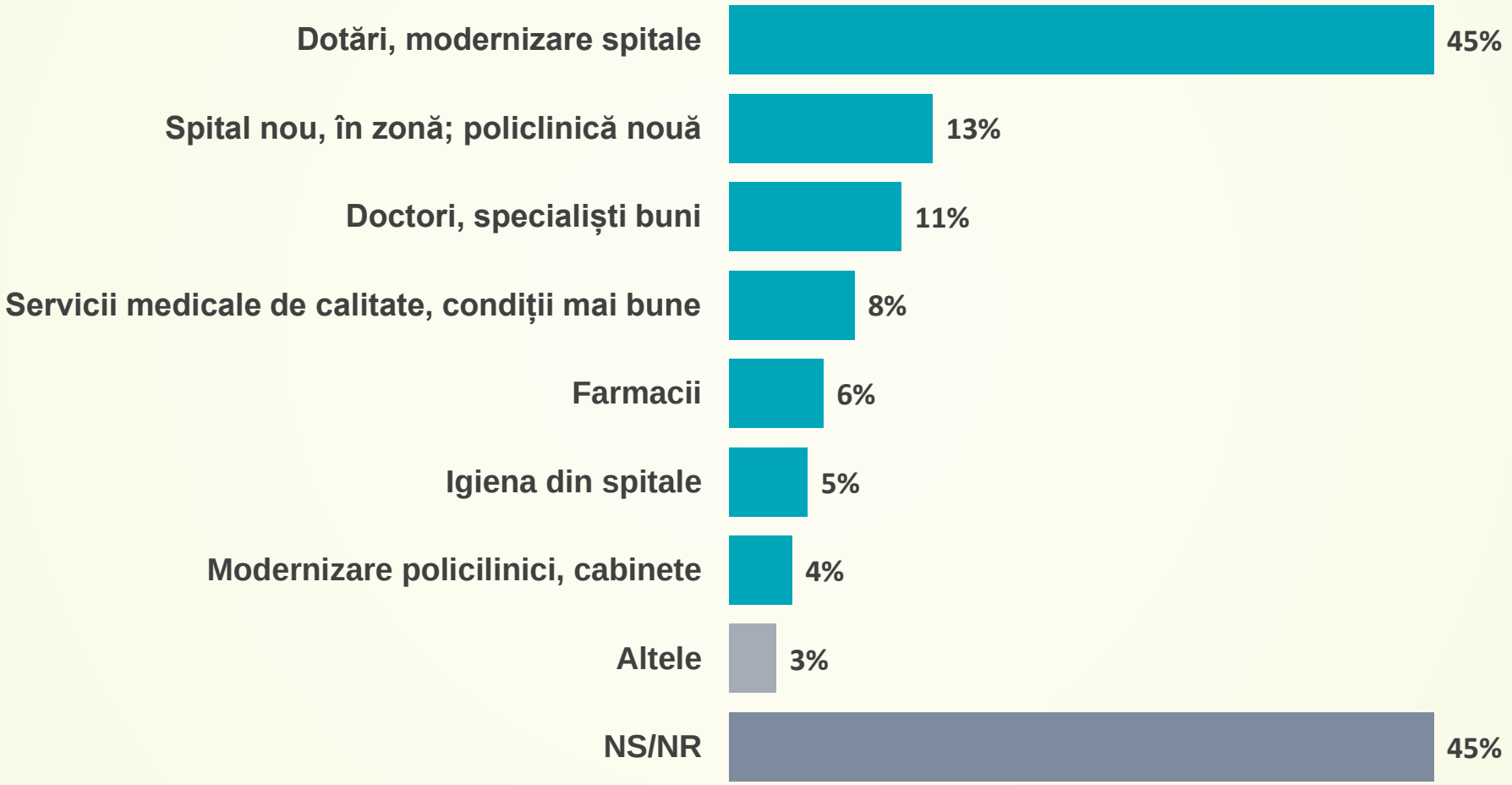

Cum apreciați importanța următoarelor servicii sociale?

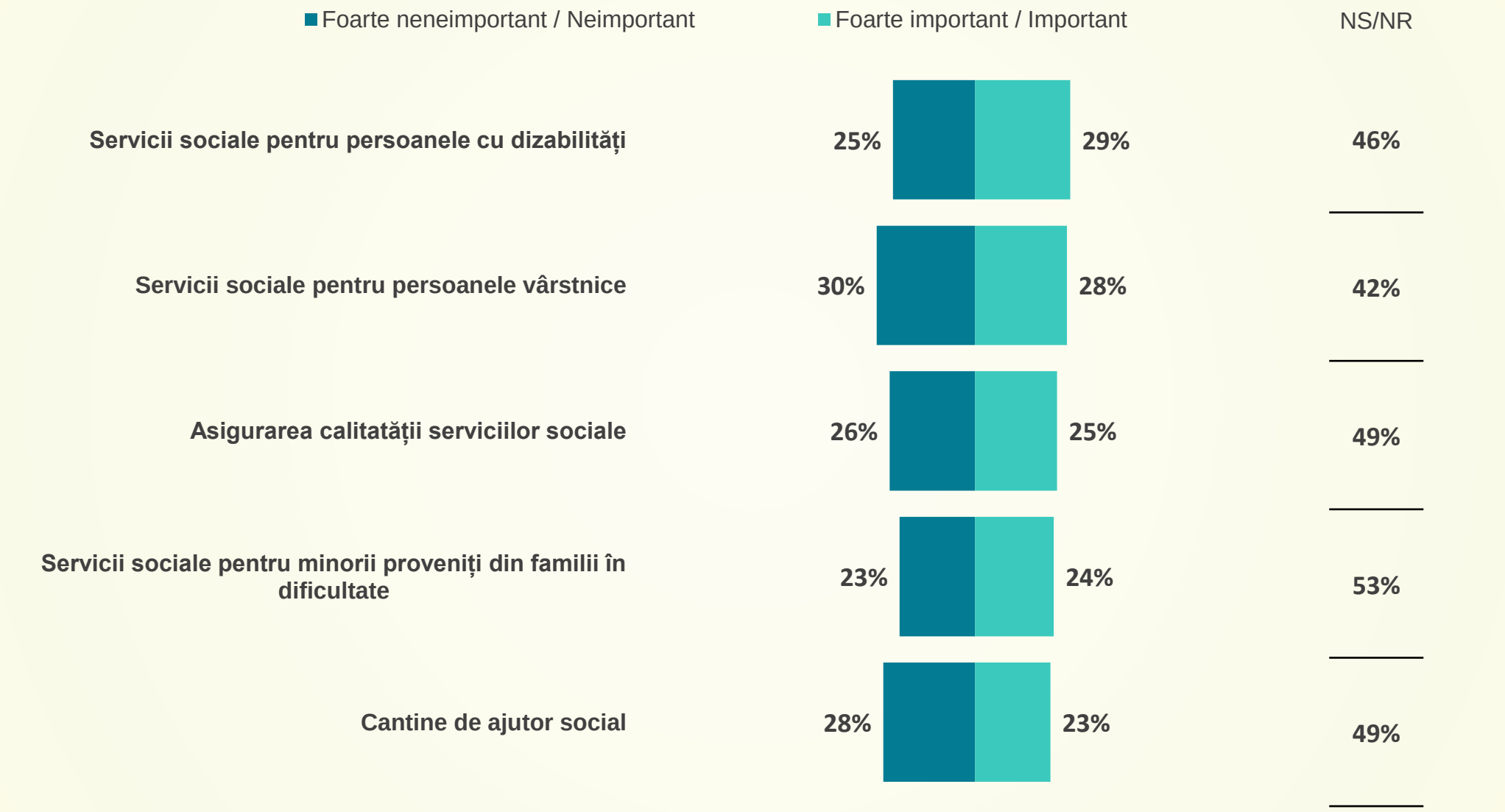

În ce măsură sunteți mulțumit de numărul de locuințe sociale din Sectorul 5?

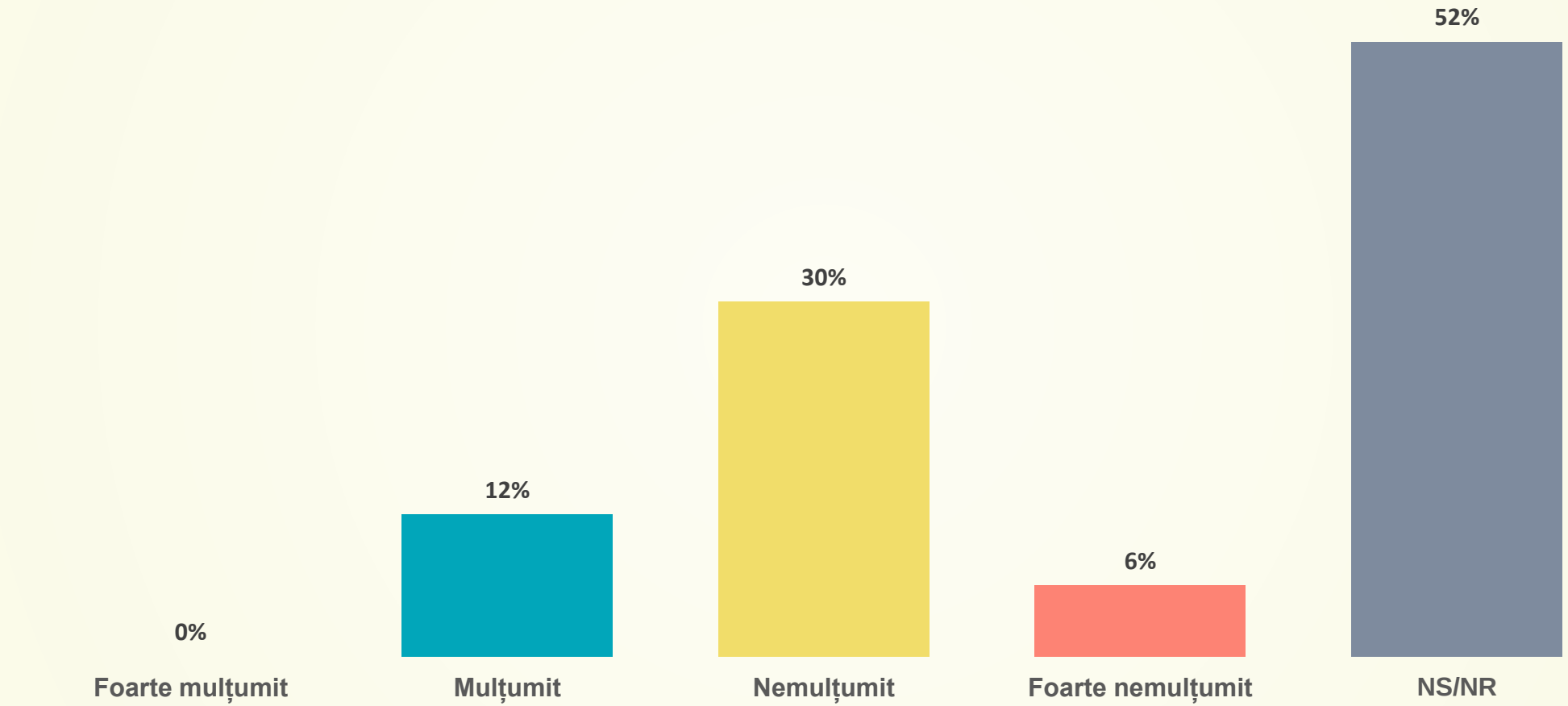

În ce măsură sunteți mulțumit de numărul de locuințe pentru tineri din Sectorul 5?

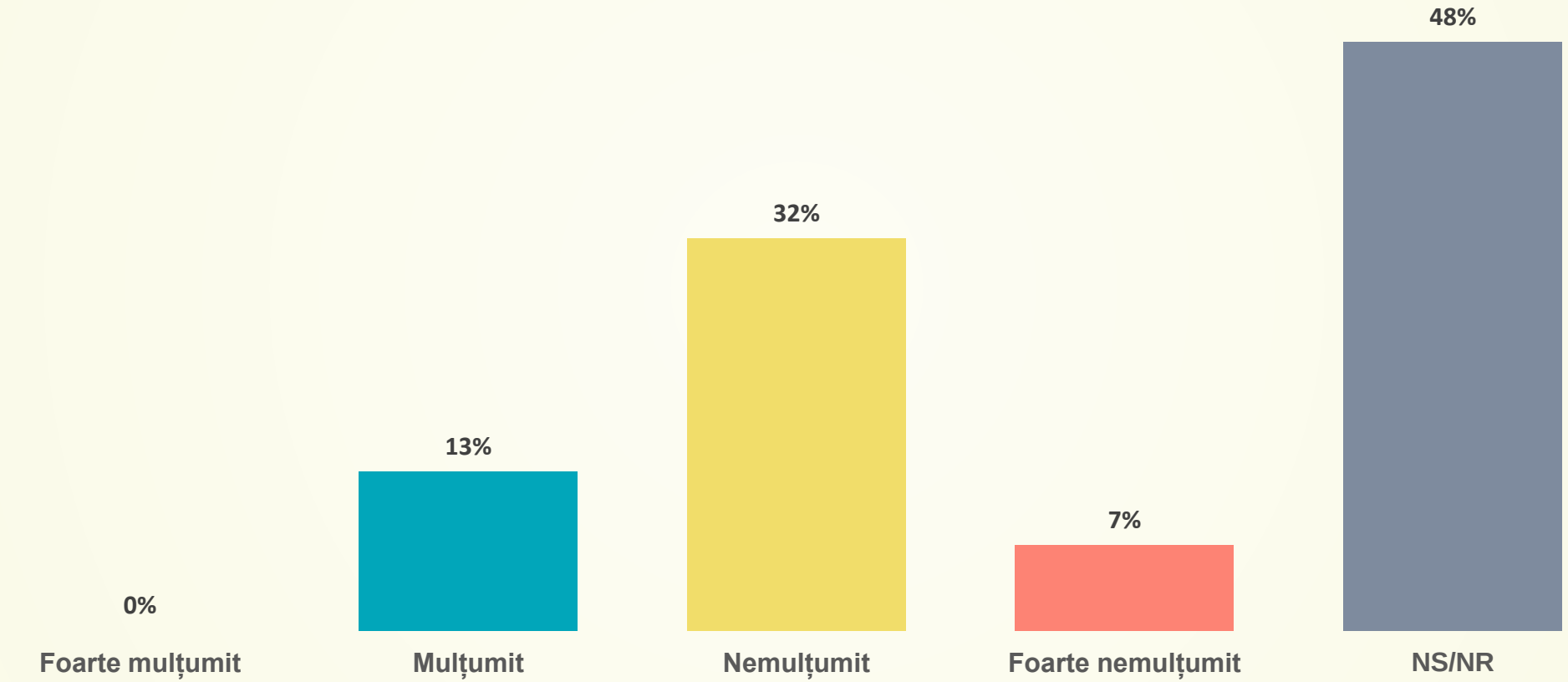

În ce măsură considerați că oferta de cursuri de formare profesională pe tot parcursul vieții răspunde nevoilor dumneavoastră?

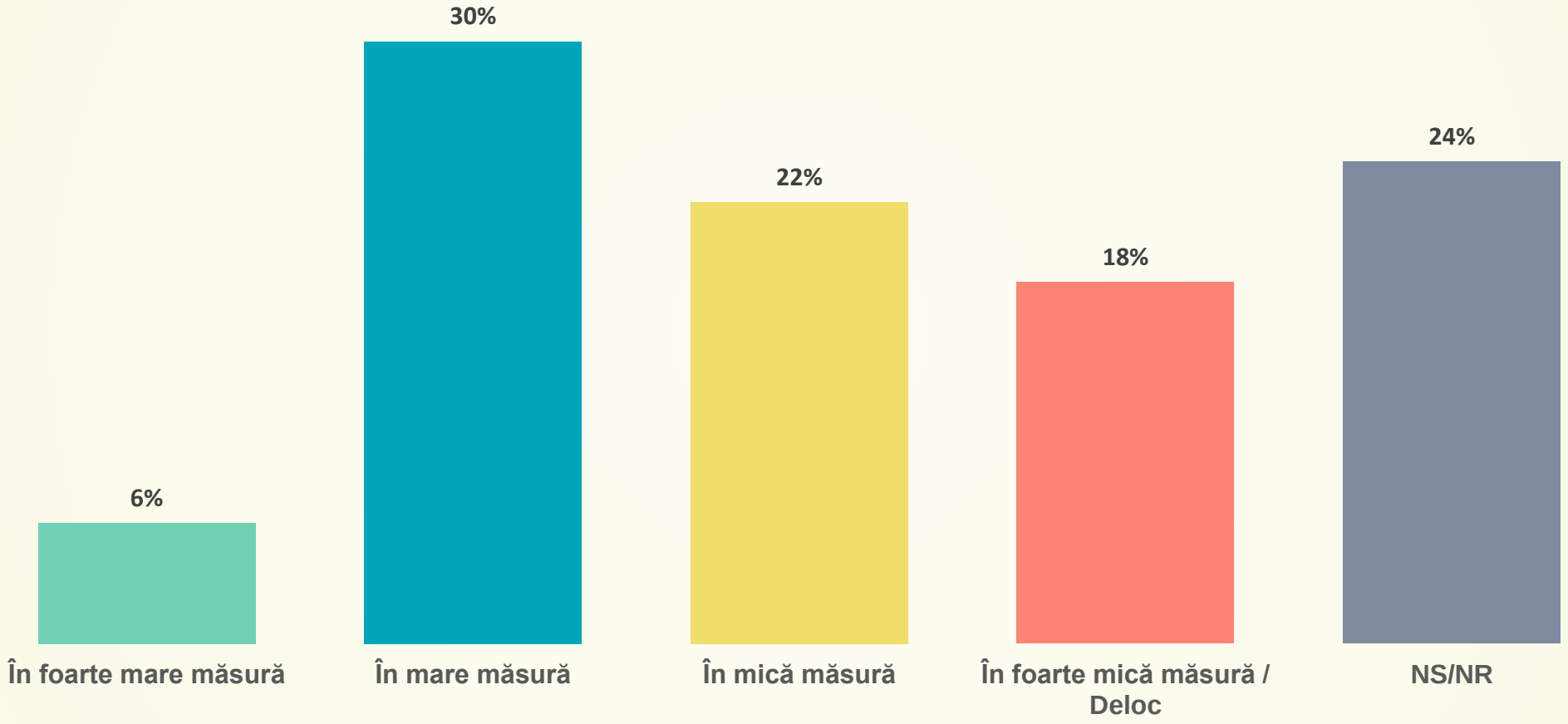

Vă rugăm să formulați 3 propuneri de măsuri/acțiuni care să conducă la îmbunătățirea calității serviciilor sociale din sectorul/cartierul dumneavoastră.

Întrebare deschisă

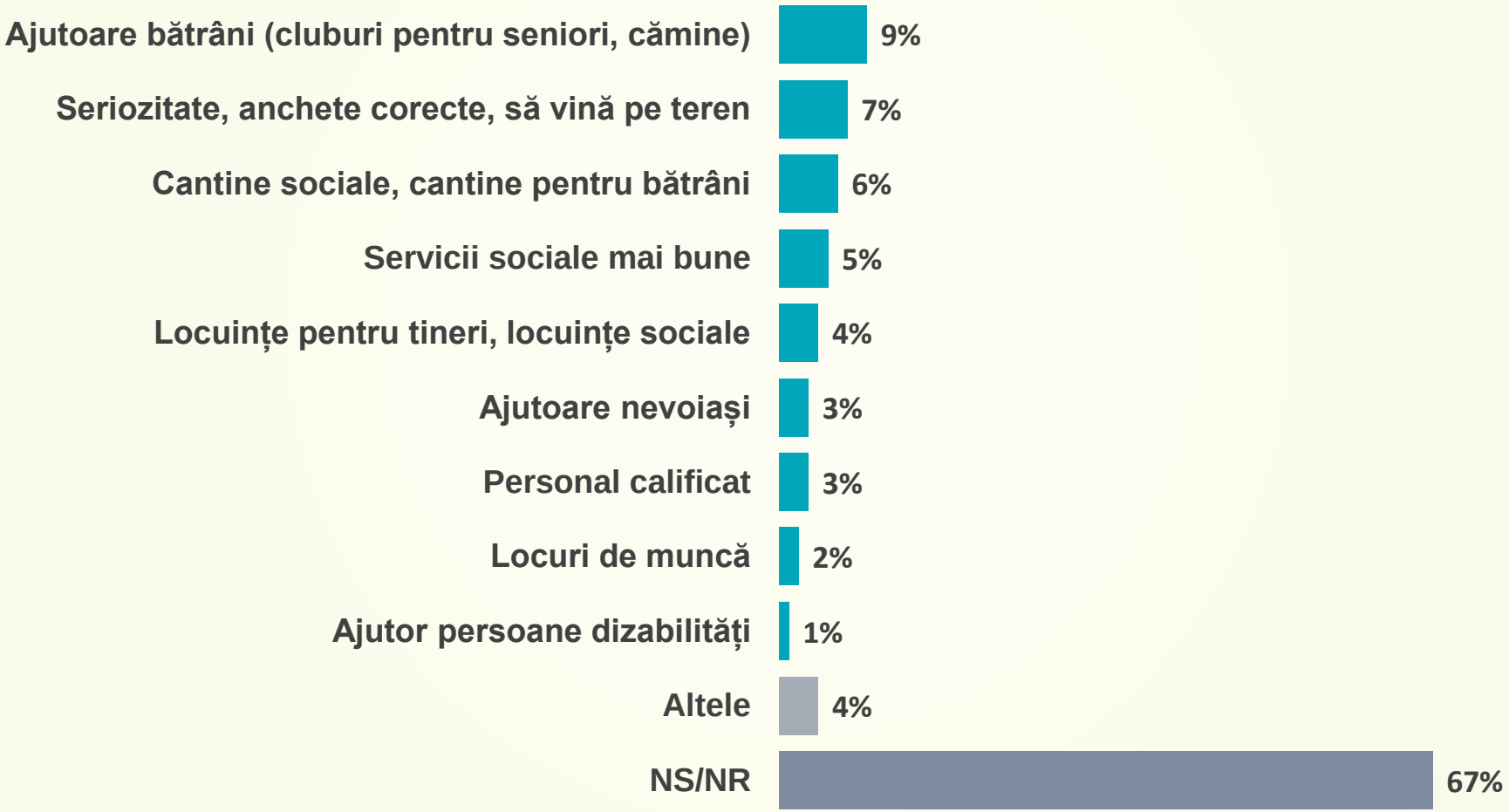

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele aspecte din cartierul dumneavoastră/ Sectorul 5?

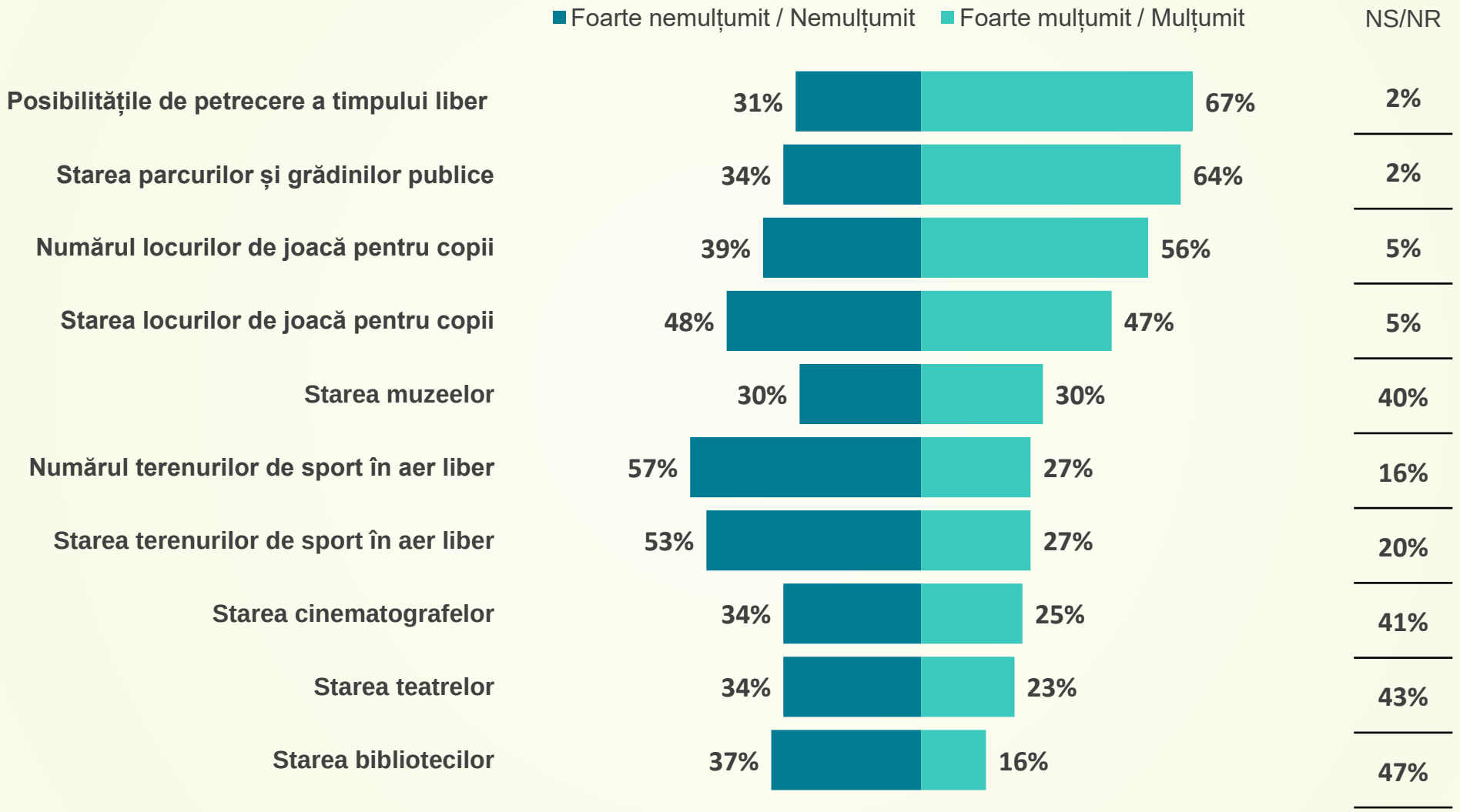

Vă rugăm să precizați zone din cartierul dumneavoastra/Sectorul 5 care considerați că pot fi amenajate ca spații de petrecere a timpului liber.

Întrebare deschisă

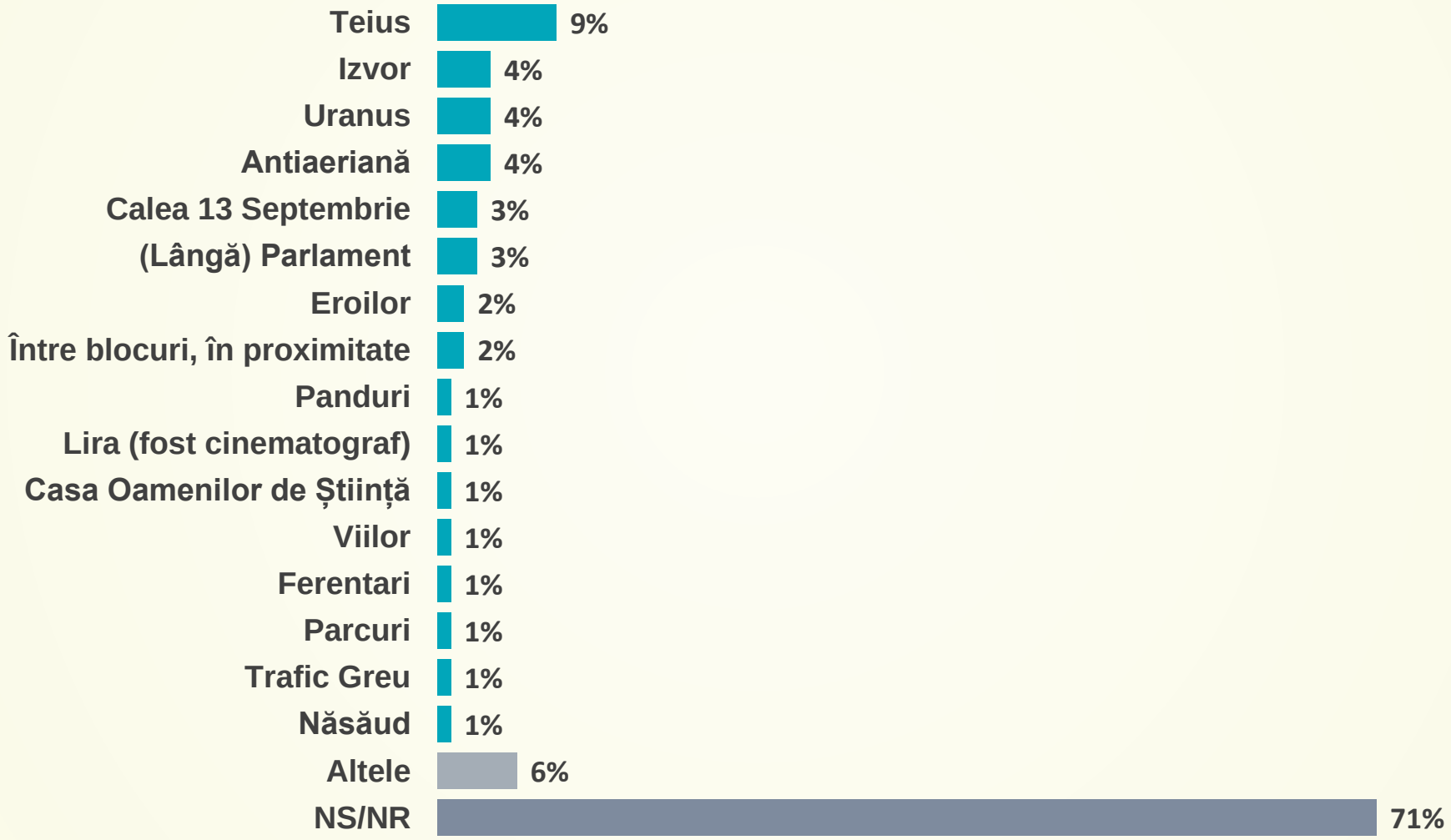

Vă rugăm să formulați 3 propuneri de măsuri/acțiuni care să conducă la îmbunătățirea infrastructurii de agrement din sectorul/cartierul dumneavoastră.

Întrebare deschisă

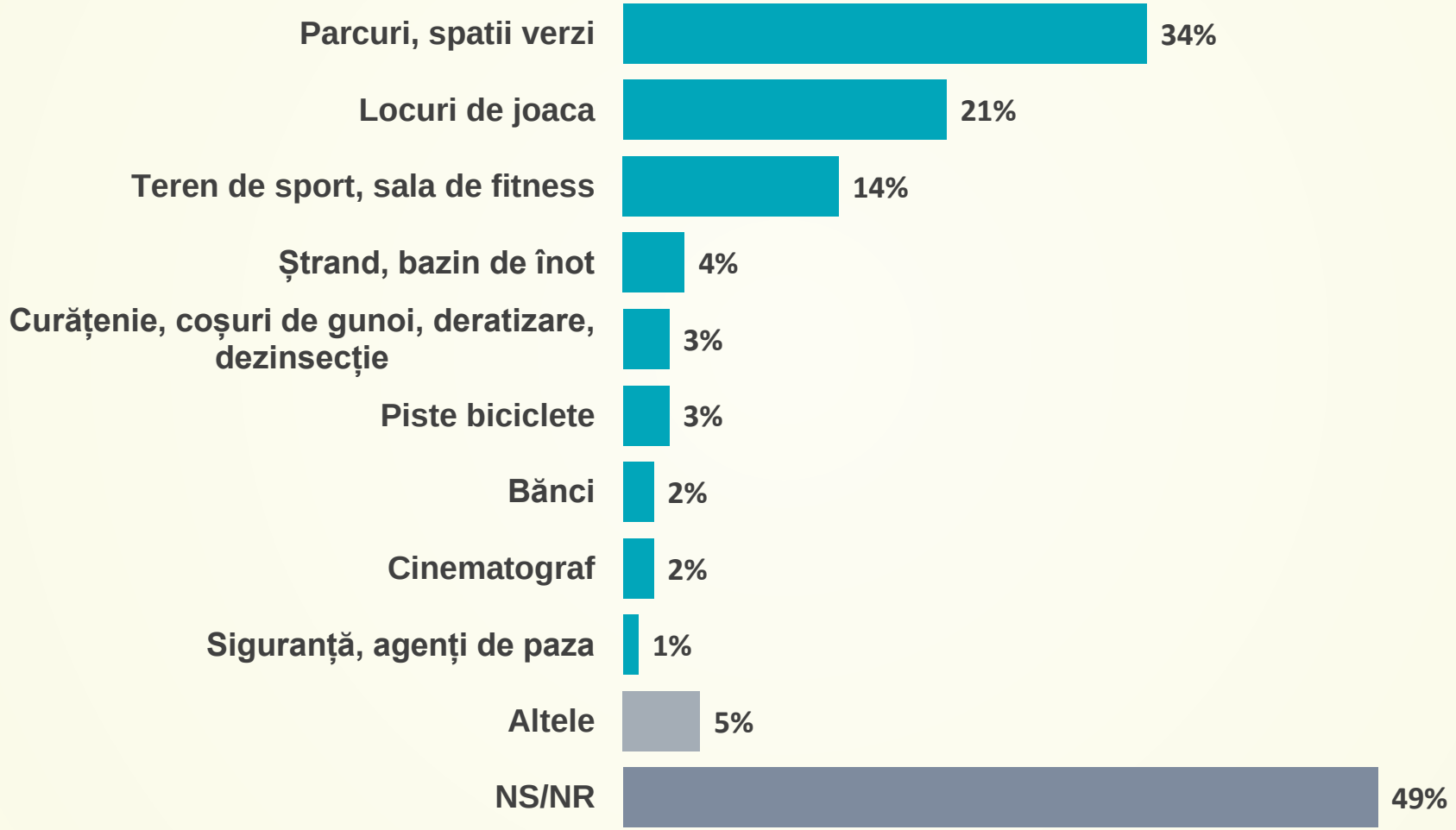

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele servicii din cartierul dumneavoastră/ Sectorului 5?

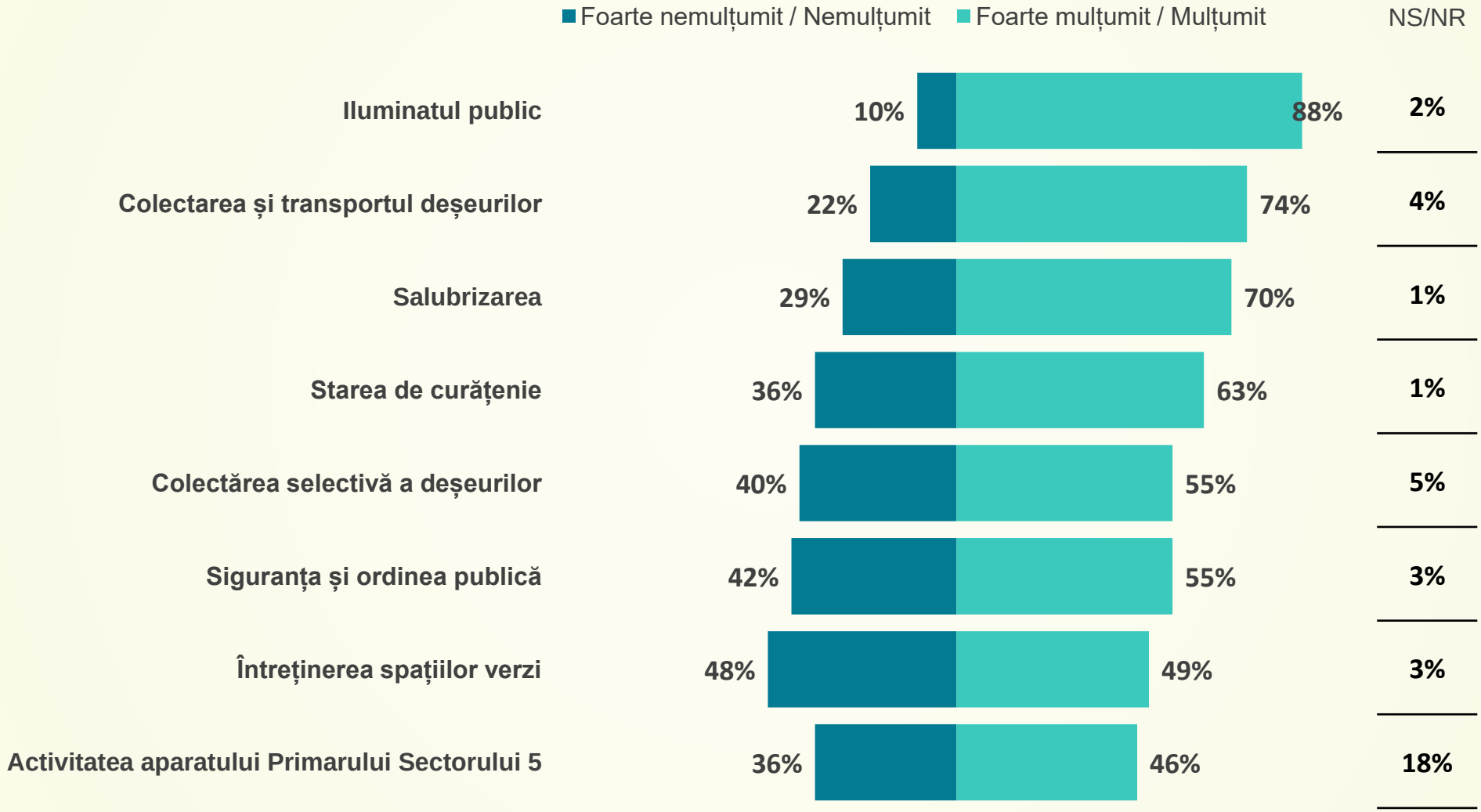

Vă rugăm să formulați 3 propuneri de măsuri/acțiuni care să conducă la îmbunătățirea calității serviciilor publice din sectorul/cartierul dumneavoastră.

Întrebare deschisă

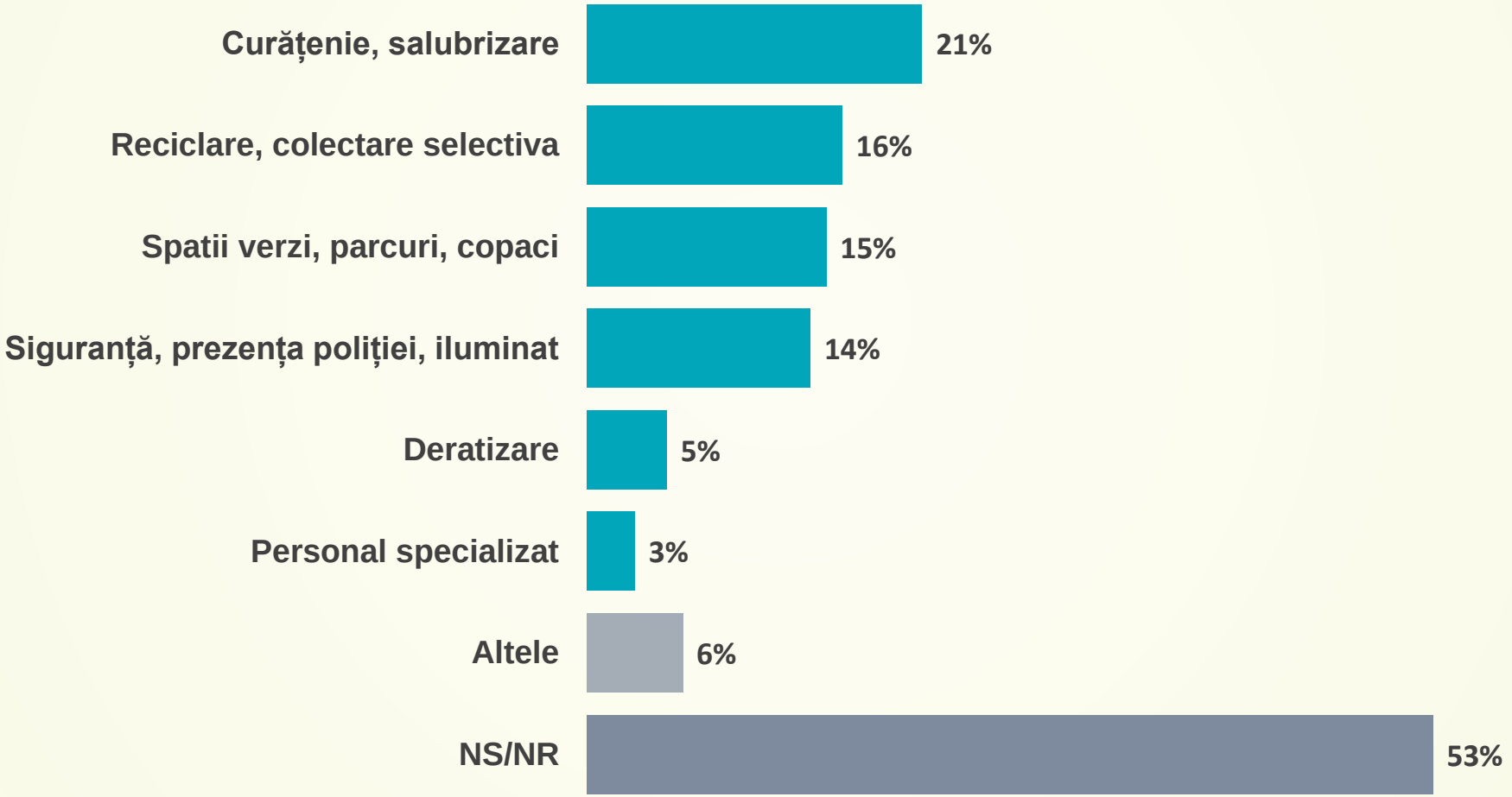

În care din următoarele domenii ar trebui să investească Primăria cu prioritate?

Prima alegere

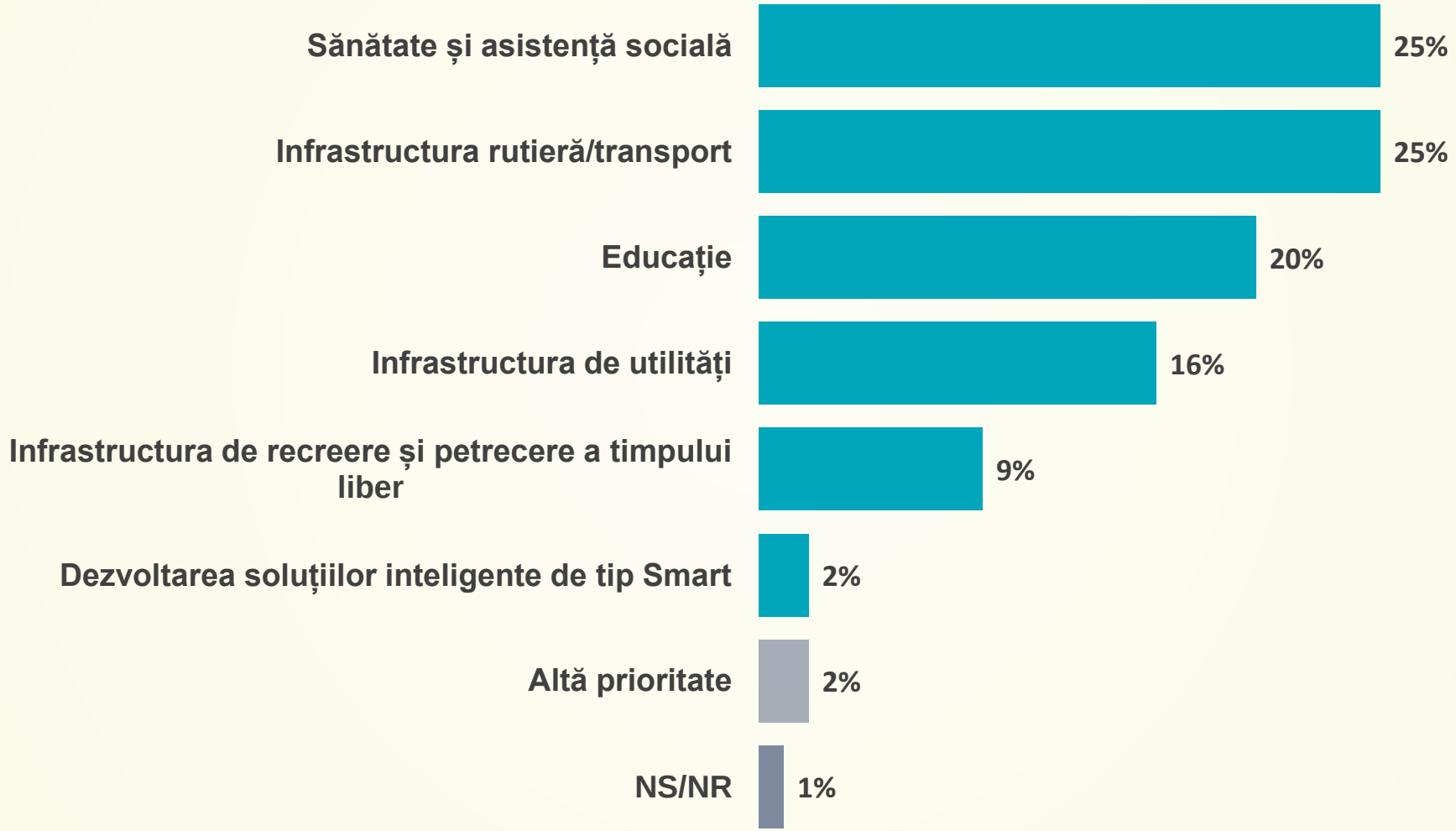

În care din următoarele domenii ar trebui să investească Primăria cu prioritate?

A doua alegere

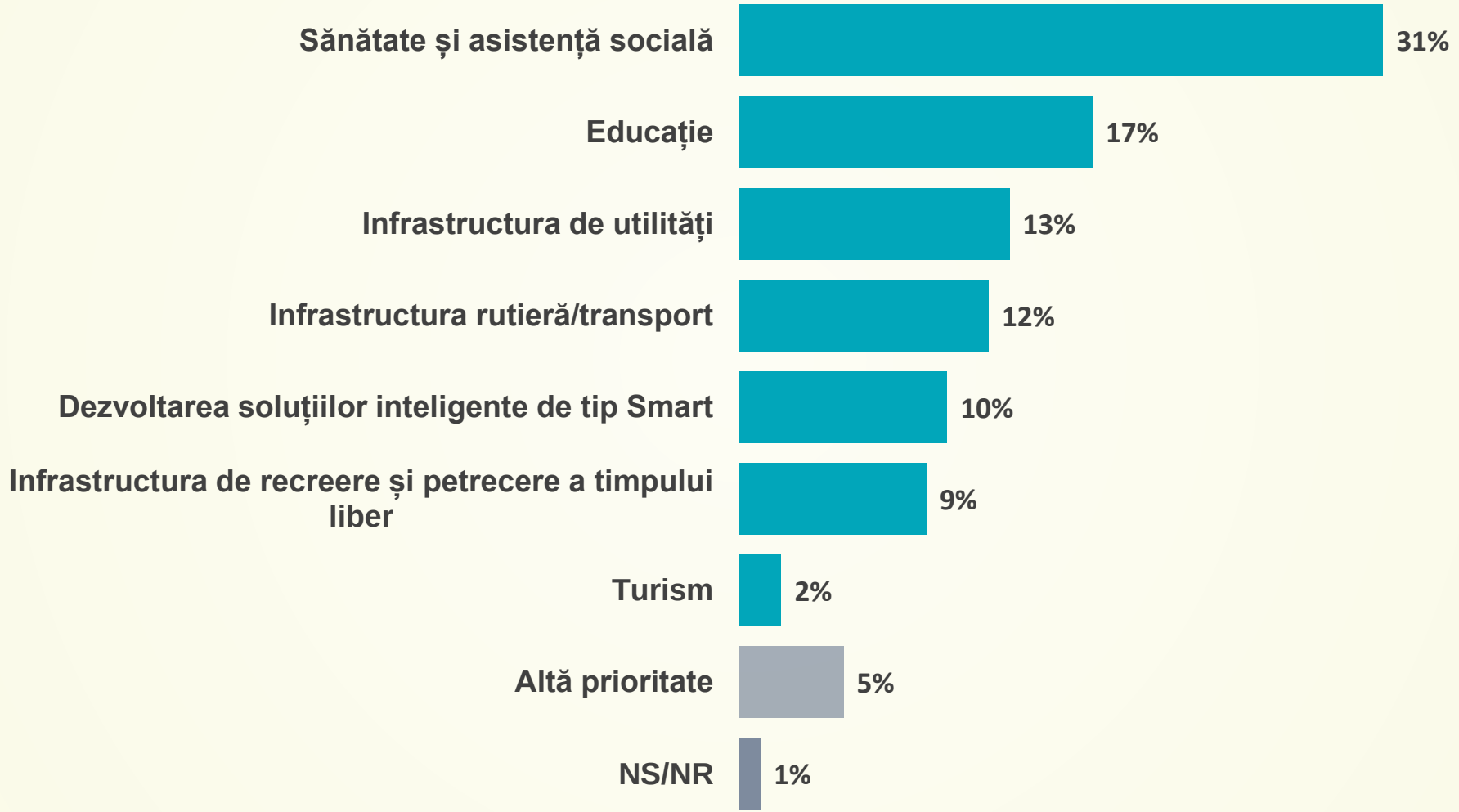

Vă rugăm să indicați 3 propuneri de proiecte sau domenii de intervenție pe care le considerați cele mai importante pentru a fi incluse în Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București pentru perioada 2022-2027:

Întrebare deschisă

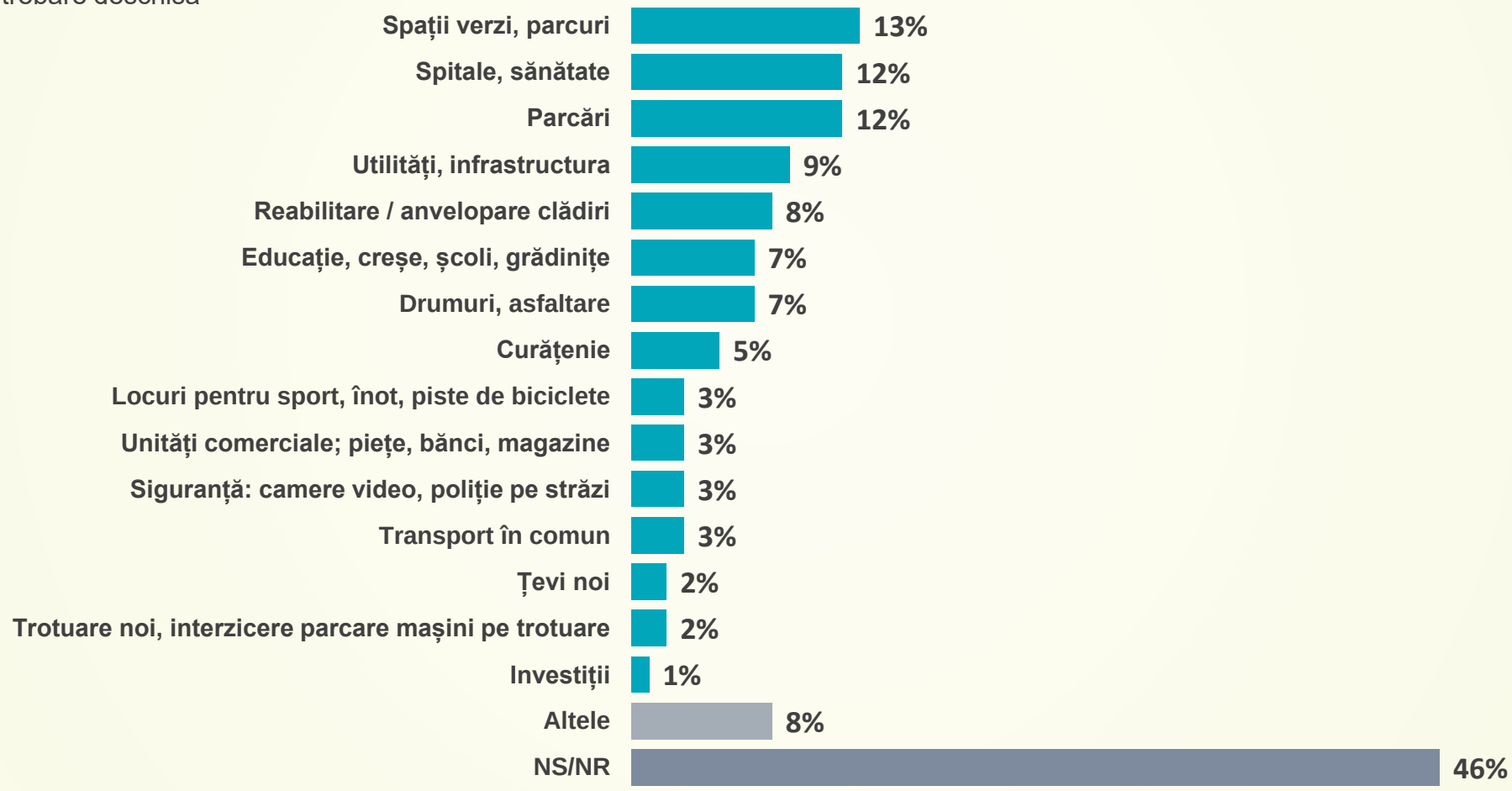

Vă mulțumim!

BIBLIOGRAFIE

- ✓ *Managementul strategiei – condiție emergentă în asigurarea dezvoltării economice, Angela Ghelbet*
- ✓ *Romania-Catching-Up-Regions-Final-Report http://documents1.worldbank.org/curated/en/473331580296321439/pdf/Romania-Catching-Up-Regions-Metropolitan-Romania.pdf*
- ✓ *Romania-Catching-Up-Regions - Cerințe strategice pentru modele organizatorice*
- ✓ *Orașe magnet – Migrație și navetism în Romania (2017) – Studiu World Bank Group*
- ✓ *EUR-LEX:https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/HIS/?uri=COM:2018:372:FIN*
- ✓ *Agenția Europeană de Mediu - http://www.eea.europa.eu*
- ✓ *European Commission – Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation*
- ✓ *Direcția statistică a Băncii Naționale a României –„Investițiile străine directe în România în anul 2019"*
- ✓ *Anuarul Statistic al României, Institutul Național de Statistică, București – http://statistici.insse.ro*
- ✓ *Atlasul zonelor urbane marginalizate din România*
- ✓ *Lazăr, M. Lazăr, „Analiza statistico-economică", Editura Economică, București*
- ✓ *Comisia Națională de Prognoză - http://www.cnp.ro/ro/prognoze*
- ✓ *Raportul România 2017. Sectorul neguvernamental – profil, tendințe, provocări*
- ✓ *Anca Streinu - Dicționar de Economie, Editura Niculescu, București, 2001*
- ✓ *Comunicarea Comisiei privind o nouă politică de turism a Uniunii Europene*
- ✓ *Educație pentru Obiectivele Dezvoltării Durabile: Obiective de învățare – UNESCO*
- ✓ *https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2020/03/05/climate-change-council-adopts-eu-long-term-strategy-for-submission-to-the-unfccc/*
- ✓ *http://cimec.ro/scripts/monumente/biserici/*
- ✓ *http://dezvoltaredurabila.gov.ro*
- ✓ *http://ec.europa.eu*
- ✓ *http://www.anofm.ro*
- ✓ *http://www.eeagrants.ro*
- ✓ *http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027*
- ✓ *http://www.fonduri-structurale.ro/*
- ✓ *http://www.fonduri-ue.ro*
- ✓ *http://www.mdrap.ro/comunicare/buletine/newsletter*
- ✓ *http://www.mdrap.ro/comunicare/presa/comunicate/strategia-nationala-a-locuirii*
- ✓ *http://www.mfinante.ro*
- ✓ *https://www.mlpda.ro*
- ✓ *http://www.risco.ro*

- https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/sites/horizon2020/files/H2020_RO_KI0213413RON.pdf
- https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_final_necp_main_ro.
- ec.europa.eu/eurostat/data/database, anul 2021
- https://www.madr.ro/pac-dupa-2020/4476-pac-dupa-2020
- https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/69/eficienta-energetica
- https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/70/energia-din-surse-regenerabile
- Site-ul Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă: https://dezvoltaredurabila.gov.ro/
- http://www.cdep.ro/pls/legis/legis
- http://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=9403
- https://www.speedtest.net/
- Global Index 2022 Internet Report - https://www.ookla.com/articles/global-index-internet-speed-growth-2022
- Pagina oficială de webb a Netcity Telecom - https://www.net-city.ro/
- Institutul de Memorie Culturală, baza de date: Muzee și Colecții din România
- Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Direcția de dezvoltare teritorială
- Ministerul Afacerilor Externe – Teme globale - https://www.mae.ro/
- Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale şi Persoanelor Vârstnice
- Raport Centrul Român de Politici Europene – Dezvoltare urbană
- Raport comisie – forța de muncă
- Recensământul Populației şi al Locuințelor 2011 – Institutul Național de Statistică, anul 2011
- Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind dispoziții specifice pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/
- Codul fiscal român
- Agenția pentru Dezvoltare Regională București-Ilfov
- Direcția Regională de Statistică
- Institutul Național de Statistică – baza de date Tempo Online
- Institutul Național de Statistică - Conturi naționale regionale 2018-2019: https://insse.ro/cms/ro/content/conturi-na%C5%A3ionale-regionale-2018-2019
- Institutul Național de Statistică, (2018), Societatea informațională, http://www.insse.ro/old/
- Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul București
- https://www.listafirme.ro/harta/bucuresti-sectorul-5.htm
- https://ro.kompass.com/s/agricultura-alimentare/01/r/bucuresti/ro
- http://clustero.eu/members/
- Agenția Municipală pentru Ocuparea Forței de Muncă București – Agenția Locală Sector 5
- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă - https://www.anofm.ro/upload2/ANOFM/24970/SITUATIE_SOMERI_ianuarie_2023.pdf

- *Agenția pentru Protecția Mediului București - Raport privind starea factorilor de mediu pe anul 2021 în Municipiul București*
- *Direcția pentru Sport a Municipiului București*
- *Registrul Sportiv al Ministerului Tineretului și Sportului*
- *Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN), Rețeaua de localități, legea 351/2001*
- *Planul de amenajare a teritoriului national. Secțiunea a V-a – Zone de risc natural*
- *Planul de amenajare a teritoriului național. Secțiunea I – Rețele de transport*
- *Planul de amenajare a teritoriului național. Secțiunea I – Rețele de transport. A – Direcții de dezvoltare a rețelei de căi ferate*
- *Planul de amenajare a teritoriului național. Secțiunea I – Rețele de transport. A – Direcții de dezvoltare a rețelei de căi navigabile (Anexa nr. VII)*
- *Planul de amenajare a teritoriului național. Secțiunea I – Rețele de transport. A – Direcții de dezvoltare a rețelei de căi rutiere (Anexa nr. III)*
- *H.G. 852/2008 cu modificările aduse de Hotărârea nr. 107/2018 privind aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes național sau local și privind modificarea anexei nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice*
- https://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/society/20210311STO99736/eurodeputatii-doresc-un-turism-post-covid-mai-sigur-si-mai-sustenabil
- *Planul Național de Acțiune pentru Eficiență Energetică*
- *Planul Național de Redresare și Reziliență* - https://mfe.gov.ro/pnrr/
- *Prognoza în profil teritorial 2015 – 2019, decembrie 2016, Comisia Națională de Prognoză*
- *Studiul "Consumatorul în 2020 - Citește semnele" elaborat de Delloite*
- *World Economic Forum (2020), The Global Risks Report 2020 (Raport privind riscurile globale pe 2020, Forumul Economic Mondial, 2020)*
- *Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – Studiu Formarea și dezvoltarea sistemelor de localități*
- *Strategia Națională de Sănătate 2021-2027*
- *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*
- *Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013 – 2020*
- *Strategia pentru consolidarea administrației publice 2020*
- *Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030*
- *Planul de Dezvoltare Regională a Regiunii București-Ilfov 2021– 2027*
- *Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) București-Ilfov 2016-2025*
- *Programul Operațional Regional (POR) pentru Regiunea București-Ilfov - aprobat de Comisia Europeană*
- *Strategia pentru Cercetare și Inovare Regională prin Specializare Inteligentă RIS3 București-Ilfov 2021-2027*
- *Strategia de Dezvoltare a Județului Ilfov, 2020-2030*
- *Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Ilfov*
- *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030*

- *Planul Urbanistic General al Municipiului București*
- *Registrul spațiilor verzi al Municipiului București*
- *Planul Local de Acțiune pentru Mediu al Municipiului București - Revizuit 2021*
- *Master Planul serviciului de alimentare cu apă și canalizare a municipiului București*
- *Planul de Mobilitate Urbană Durabilă al Regiunii București-Ilfov 2016-2030*
- *Site-ul oficial al Primăriei Sectorului 5 al Municipiului București - https://primariasector5.ro/*
- *Direcția Regională de Statistică a Municipiului Bucureşti - Documentar Statistic Sectorul 5, anul 2022*
- *Acord pentru servicii de asistență tehnică rambursabile privind Programul de dezvoltare urbană a Sectorului 5, încheiat între Primăria Sectorului 5 București și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare*
- *Programul de Îmbunătățire a Eficienței Energetice în Sectorul 5 al Municipiului București*
- *Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul DGASPC Sector 5*
- *Strategia de Dezvoltare Locală Plasată în Responsabilitatea Comunității (DLRC) a Zonei Centrale a Sectorului 5*
- *Raport elaborat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială, anul 2019 – Identificarea principalelor intervenții urbane pentru creșterea atractivității zonei Antiaeriană, din cadrul Acordului pentru Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile privind Programul de dezvoltare urbană a Sectorului 5*
- *Registrul entitatilor acreditate și autorizate provizoriu din infrastructura de inovare și transfer tehnologic, mai 2020, Ministerul Educatiei si Cercetarii - http://www.research.gov.ro/ro/articol/4728/sistemul-de-cercetare-infrastructuri-de-cercetareinfrastructura-de-inovare-si-transfer-tehnologic-entitati-de-inovare-si-transfer-tehnologic*
- *https://citadini.ro/*
- *https://www.national.ro/social/ministerul-sanatatii-risc-crescut-de-infectii-in-spitale-757391.html*
- *Romania-District-5-Urban-Development-Program-Deliverable-4-1-Financial-Sustainability*
- *Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 5 al Municipiului București 2014-2020*
- *Ghid de Reabilitare Urbană – Sector 5*
- *Pagina oficială de web a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (D.G.A.S.P.C) a Sectorului 5 al Municipiului București - https://dgaspc5.ro/despre-noi/structura/*
- *Pagina oficială de web a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București – Ilfov - https://tpbi.ro/harti/*
- *Pagina oficială de web a Operatorului de Transport public București - https://www.stbsa.ro/*
- *Pagina oficială de web a Societății Comerciale de Transport cu Metroul București "Metrorex" S.A.- http://www.metrorex.ro/*
- *https://citylink.ro/ride/*

- ✓ parcări.sector5.ro
- ✓ *Pagina oficială de web a S.C. Amenajare Edilitară S5 S.A. - https://aes5.ro/*
- ✓ *Pagina oficială de web a Direcției Impozite și Taxe Locale Sector 5 București - https://ditl5.ro/*
- ✓ *Pagina oficială de web a Complexului Multifuncțional „Sf. Andrei" Sector 5 - www.cmsfandrei.ro*
- ✓ *Pagina oficială de web a Centrului Cultural și de Tineret "Ștefan Iordache" - www.cultural5.ro*
- ✓ *Pagina oficială de web a Administrației Piețelor Sector 5 - www.administratiapietelor5.ro*
- ✓ *Date și informații puse la dispoziție de DIRECȚIA GENERALĂ DE POLIȚIE LOCALĂ - SERVICIUL PREVENIRE SITUAȚII DE URGENȚĂ*
- ✓ *Date și informații puse la dispoziție de INSPECTORATUL GENERAL AL POLIȚIEI ROMÂNE - DIRECȚIA GENERALĂ DE POLIȚIE A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI – BRIGADA RUTIERĂ*
- ✓ *Date și informații puse la dispoziție de INSPECTORATUL GENERAL AL POLIȚIEI ROMÂNE - DIRECȚIA GENERALĂ DE POLIȚIE A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI – POLIȚIA SECTORULUI 5*
- ✓ *https://bpr.politiaromana.ro/ro/sistematizare/piste-pentru-biciclete*
- ✓ *Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor (PAAR) la nivelul Sectorului 5 București*
- ✓ *Date și informații puse la dispoziție de Inspectoratul Școlar al Municipiului București*
- ✓ *Date puse la dispoziție de Operatorul S.C. SALUBRIZARE SECTOR 5 S.A. - www.salubrizare5.ro/*
- ✓ *Date și informații puse la dispoziție de Operatorul APA NOVA S.A. București*
- ✓ *Date și informații puse la dispoziție de Agenția pentru Protecția Mediului București - Serviciu Monitorizare și Laboratoare*
- ✓ *Date puse la dispoziție de DISTRIGAZ SUD REȚELE*
- ✓ *Date și informații puse la dispoziție de Operatorul TRANSELECTRICA*
- ✓ *Date și informații puse la dispoziție de Operatorul COMPANIA MUNICIPALĂ TERMOENERGETICA BUCUREȘTI S.A.*

Respect
pentru
comunitate

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A SECTORULUI 5 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI